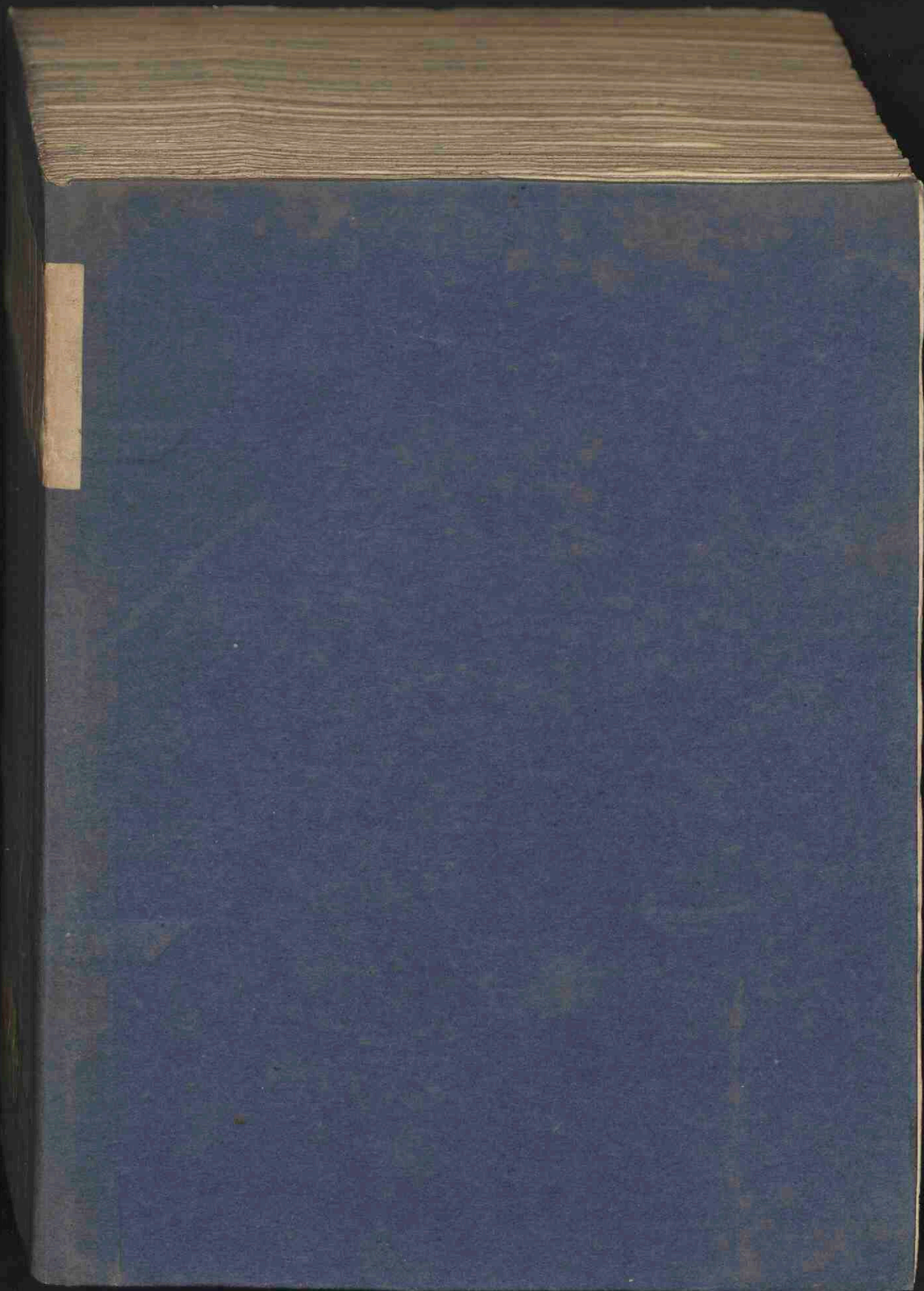

Reis door Zuidelijk Frankrijk en het Noorden van Spanje, 15 Apr. - 13 Sept. 1844

<https://hdl.handle.net/1874/390291>

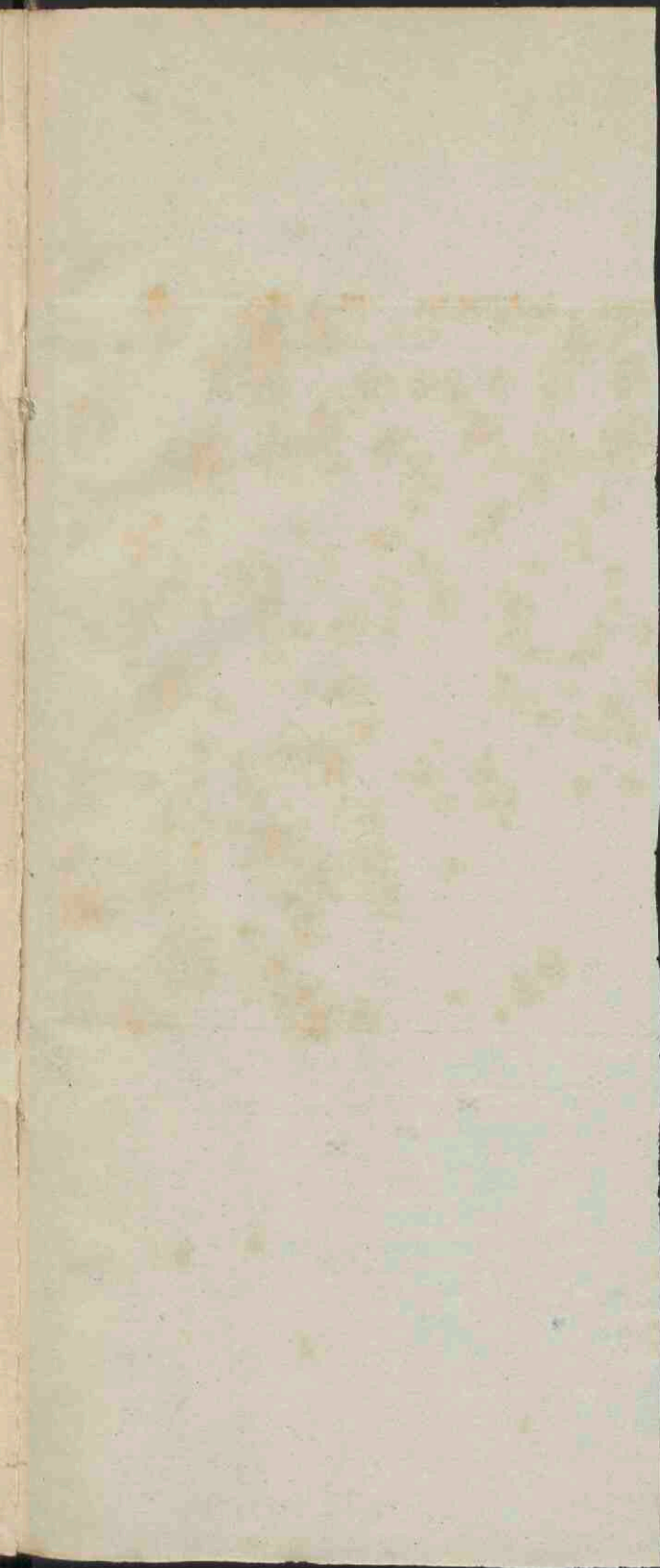
Hs.
0 C 16

O. C. 16

Hss. Ackersdijck.

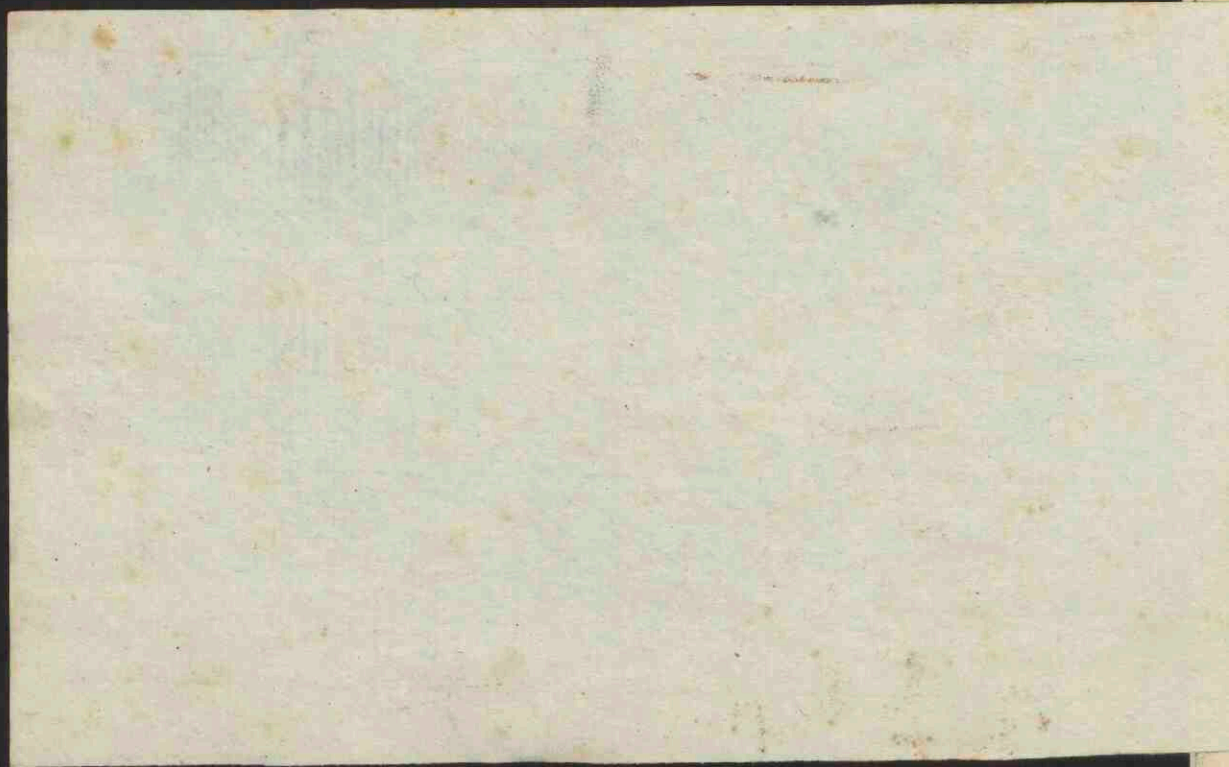
19

J. 1316

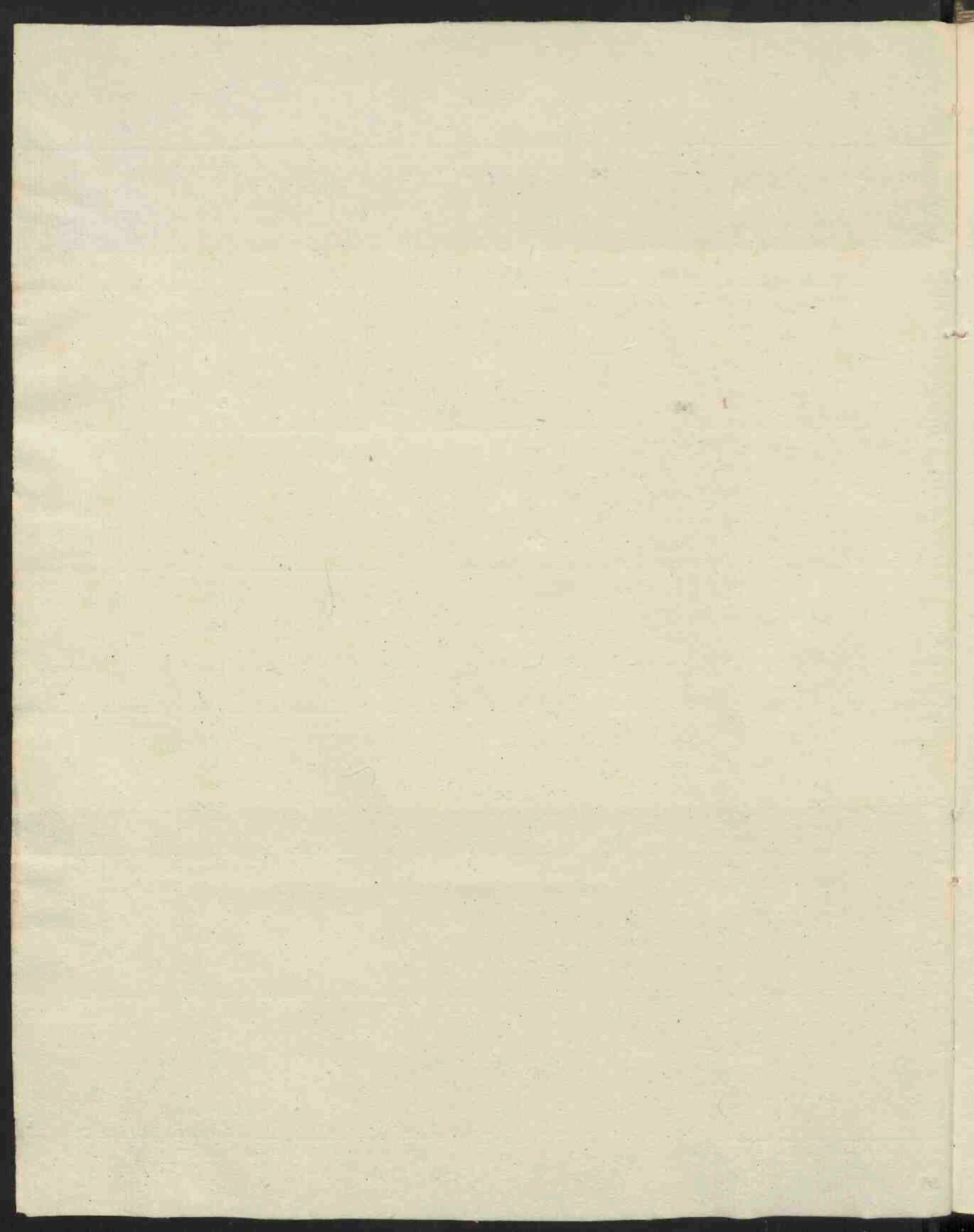
Reizen die naar onvoltooid zijn.

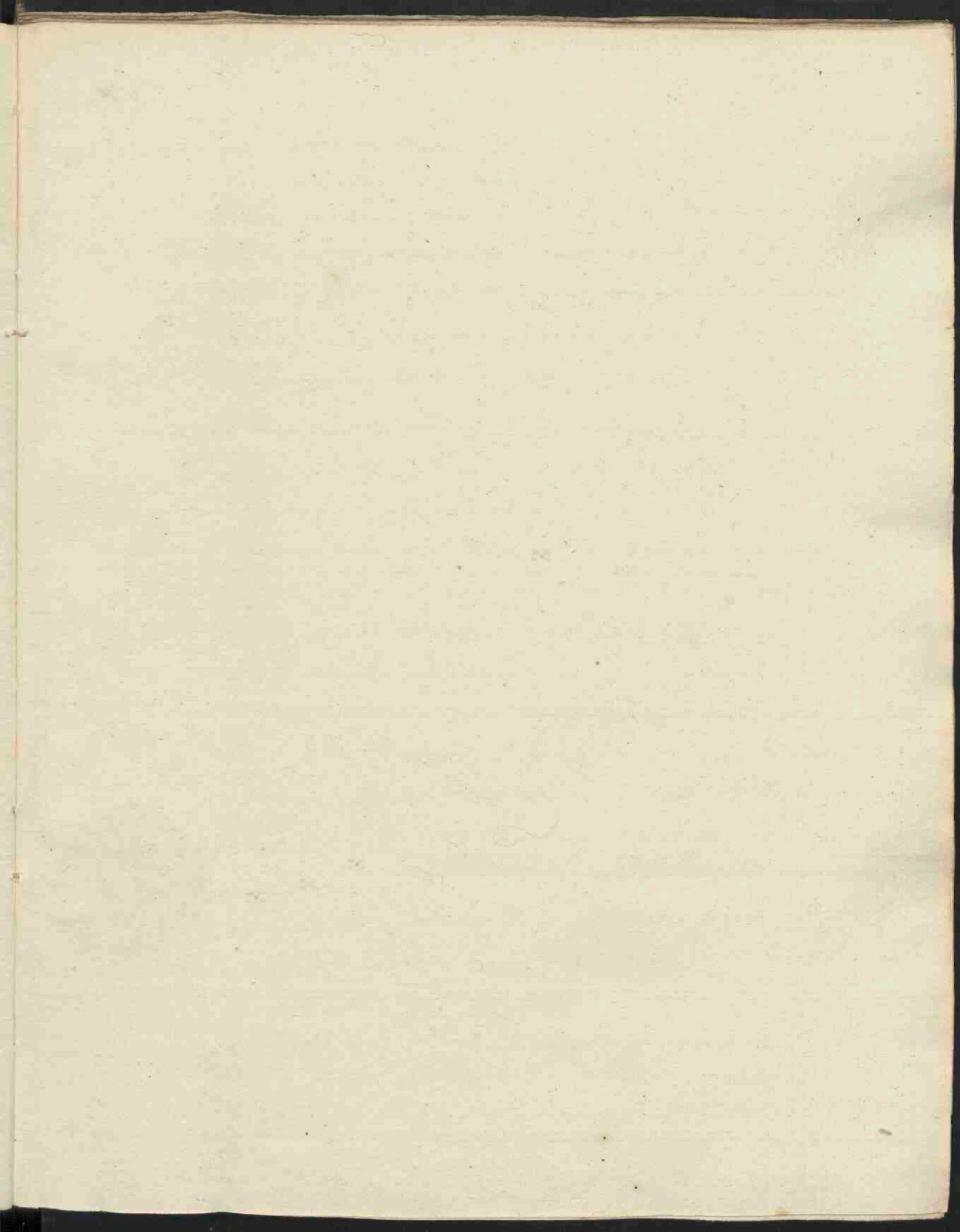
1844

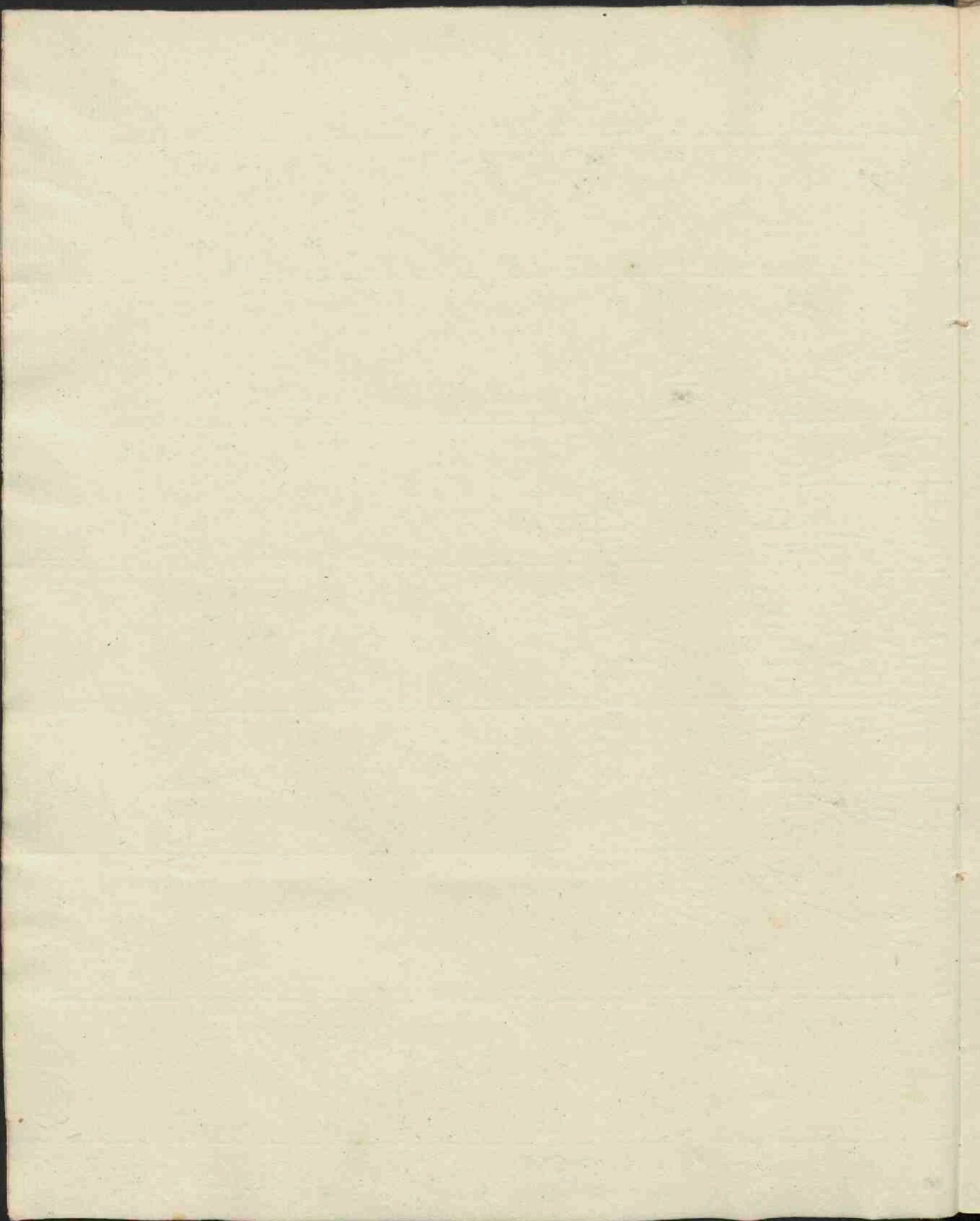

Carton . 121

Mrs Ackers . n° 19

Maandag 15 april 1844 des namiddags te half een was het gelukkig oogenblik waerop alle de huuselijke en andere bezorpingen, welke aan een groote reis noodwendig vooraf gaau, geëindigd waren, en ik met myne vrouw in het ruyting stapte ons ant waarden postwaggen te bezopen.

My nestrootten om een uur, reden den ons behouden weg, over bruggingen, en kluunen over meer uur te Myuzgen aan. De postwaggen op Cleef was reeds afgeraden; doch men bezorgde ons een ander ruyting, dat ant deurewards brage, zoo dat wy voor half eeg in de gace herberg van Mywald aanburaen.

Tus wageningen was hervraunt van Hio van wit Luyphen met ons voor in den tungen, wederen waren. My alleen. Het weder was een schwa; by het vallen van den avond verstaande zick de breede Waal en de stad Myuzgen in volle pranke. De lente waust juist aan; dit is een gunstige begin der reis.

Dingsd. 16. Behalve de zwakteid, waaraan ik reeds zoo lang geleden heb, was ik in de laatste dagen door twee verkoudheid neerge drukt. Ik sloop heden lang en gevoelde my daarna wat beter. My besteedden den dag ons door en bint ten Cleef te wandelen. Het weder was heerlijk,

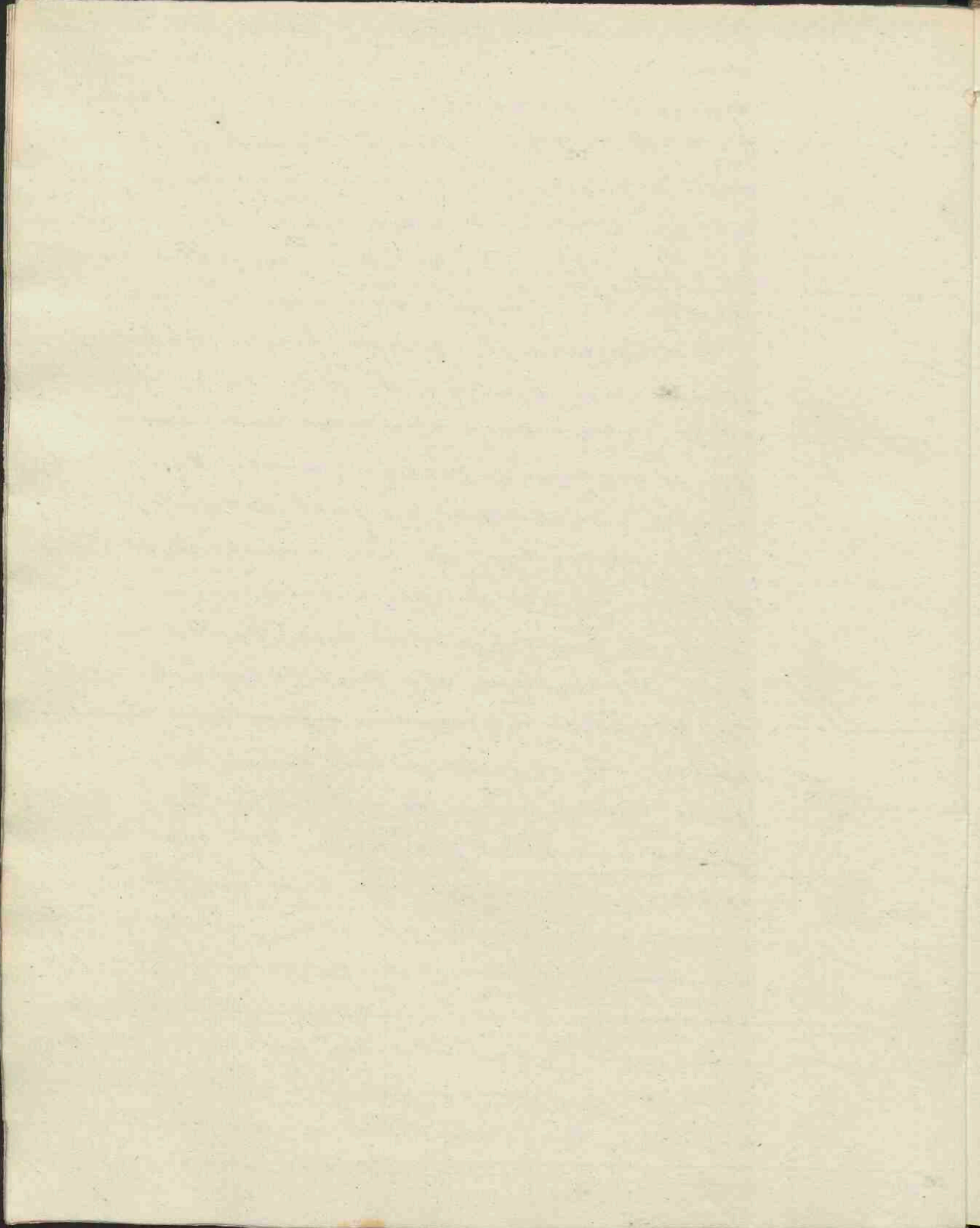

de velden waren reeds groyen, maar het ge-^{2.}
boomte was nog honderd elden en; alleen het
naaldhand versierde de heuvelen. De indruk
welke de landschapp maakt is aangenaam,
de diepgraaf en andere bosken lenzen veel
gelegenheid voor wandelingen. Eenmaal duorde
my dat een lang verblyf hier een twaalf
maakt; want de stad is klein en zonder belang
en de omstreken leveren weinig afwisseling.
op alle kanten ziet men eenige groote vlakten
waarin steeds de aangenaamste berg van
Pöten en het Stads Emmersich de eenige paa-
len zijn die men onderscheidt. In den zomer
is de taerheid van veevelden, vooral Hallandse,
zeer groot; nu waren nog alle herbarjen ledig:
my maakten de geheele publieke tafel uit,
en hadden daardoor het voorrecht het eten
van selve te bepalen.

Woensd. 17 april, des morgens te zes ure.
vertrucken met den postwagen. Wy reisen door
door Kantou Rheinberg, Meurs, Urdingen,
van daar op Crefeld, waar middag gebonden
wordt. Om 2 ure necessary weder naar Steef.
Hier besloten wy onzen weg te vervolgen
tot Keulen, en wy besloten deze bestemming
tegen half acht. By het vlytig doornemen of
zeer kort opentoonde van men van de plaatsen en
het land niet anders dan het uitwendig uitzien
men zien. Aan Kantou bespeent men de aar-
heid; de andere kleine steden hebben een jong
en vry welnavend uitzien. Crefeld is tam-

3

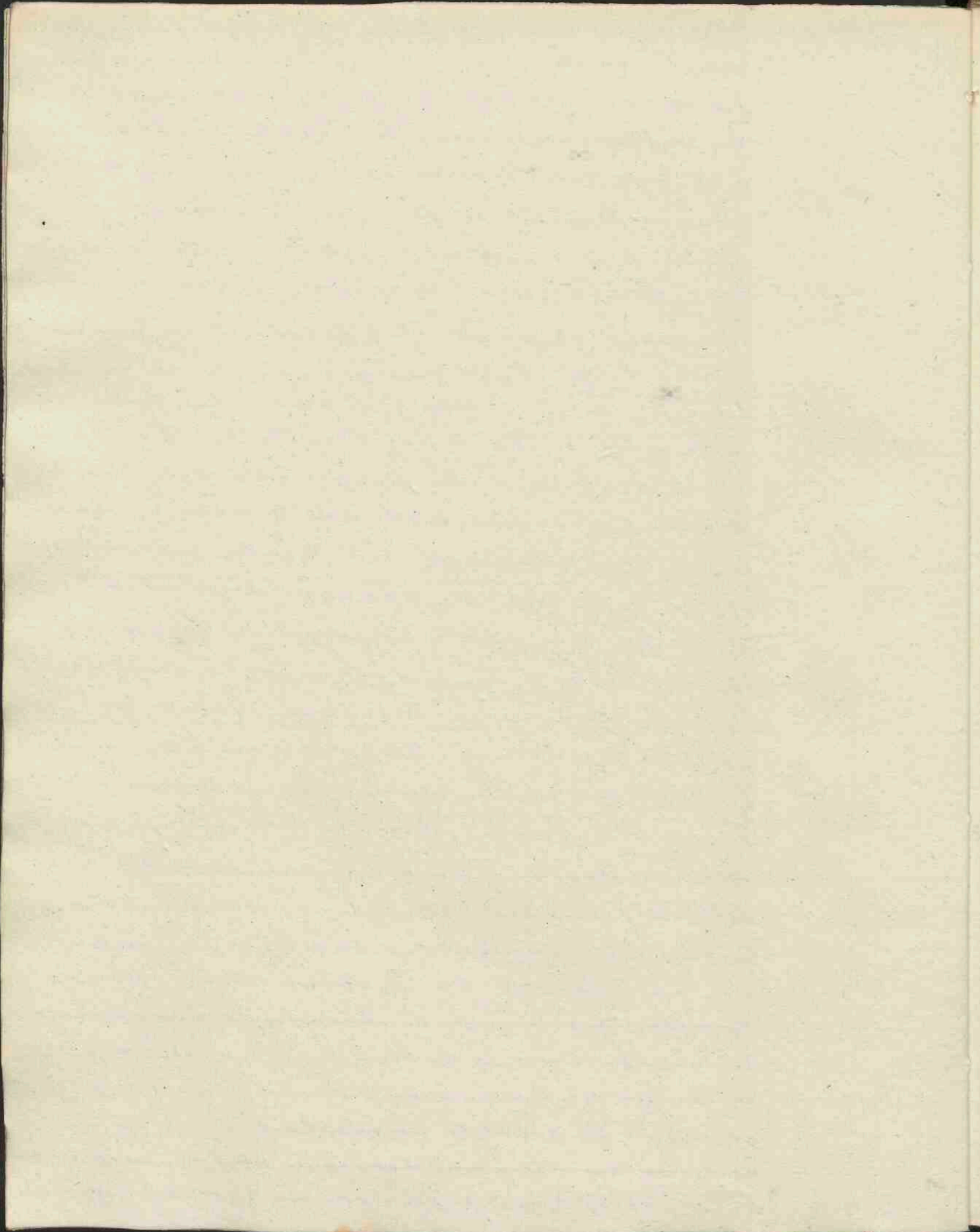
lyk groot en net gebouwt. Deze plaats heeft
vele zijdenfabrieken, die men ont reide doet in
vloeyenden Staat zyn, vooral die naar zyde flui-
weel. Men heeft afzet in verschillende land-
den: in Engeland en zelfs in Frankryk maar
een ingaand recht op het gewicht de inlandische
fabrieken beschermt. Salyen en andere zwaare
stoffen kan men niet dat recht niet invoeren,
maar lichte wel. Ween gelijke mededinging
plaats heeft, beneest Crefeld boven Lyon te
Staan. Het land aan deze zijde van den
Ryn is reddeaan behou, maar byna door-
gaande vruchtbaar en goed bebouwt. Op
grote afstanden ziet men a onreuelijke woon-
gen van groote landeigenaars, maar meest-
al is de grond in kleinere landhuizen van-
weel, welke door de boeren gepacht en voor
het kleinste aantal in eigendom bezeten
wordt. Er is veel gro. aanbouw, maar ook
goede weide, en in de omstreken van Xanten
wordt veel kool gemaakt. Zoo men my zide
is het land in langen tyd niet zoo deure zo-
meest als tegenwoordig. Men zag nog op vele
plaatsen de sporen van overstromingen; die
had een geen komant, maar meestal veel goed
geland. Op de boomlanden was het goed ver-
loren, maar men zaidt er nog op nieuw zo-
magraan, byzonder haver, op, die op zulk land
gewantelyk een zeer voordelige opzet geeft.

4.

Het neitgerelchhap heft zier affgewijfeld. Een
dikke man, dien wy voor een Lammekorpsman
hielden deed ont een korten tyd onder zyne plom-
pe wrolyfcheit lachen. Een Crofelders fabrickant
was met zyne dwolter op weg om haer te ge-
nien op school te brengen. Een econoom
fprek goed over den landbouw. Het de meest
te haden wy weinig gefprek.

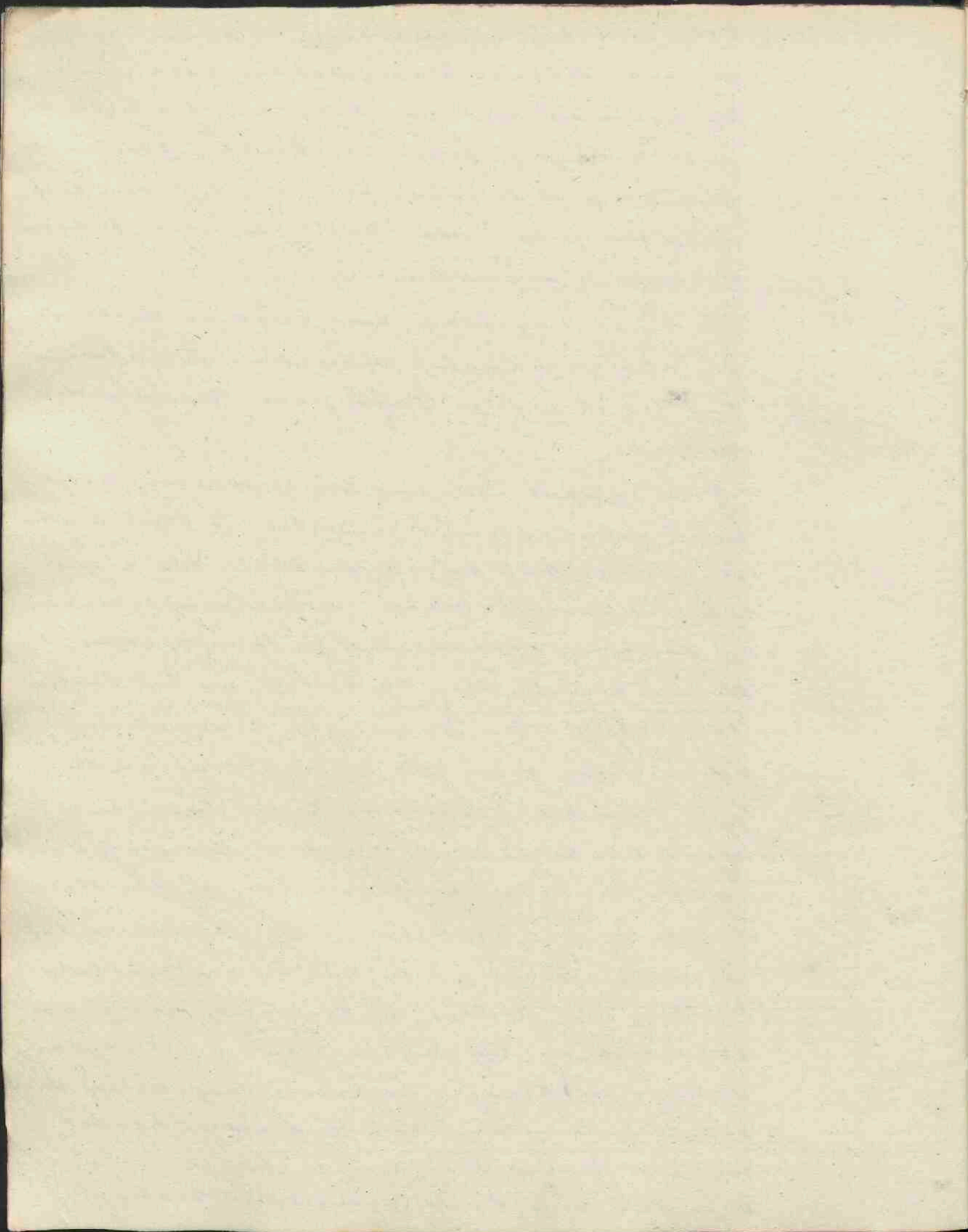
Dinsd. 18 april. Wy beagten dezen dag in
Keulen door. Myne vrouw ging naar de familie
Fahn, om onze dochter af te halen. Intuifchen kwam
deze ite op de Rynbrug, bezocht hos Entrepôt,
- de Domkerk en de Grootte Martinuskerk.
Ik behoeft daarvan niets aan te tekenen, daer
it het Markwaardige van Keulen meermalen
gezien heb. Wy aten zaam in den Prins Kaul,
maer het zeer goed was; daarna gingen wy in
eenige winkels, en maekten eenmalens een be-
zoek by de familie Baegheld, waer ook ho-
vrouw Fahn was. Troffend was voor my de
hoortelykheid waarmede deze goede lieken over
Adelheid fpreken. Mer den heer B. fprek ite
over de Hallen diche financien; over het han-
delstelsel van het Tolverbod, waerwaerent by
de gewone denkbeelden knetterde namentlyk die
van het voordeel der verbeterwetten; - over de
Prinffische regering, waer in by de kalen wamben
der ambtenaren en de ftijghheit, waarmede men
ze tot het waken van hunnen pligt naopt, lang
waerde. De grootte zwaarighheit it, was by my
zeide, in den overgang tot eenen nyere, zwaerere
de constitutionale regeringswone, welke nu alpe,

5.
meen wensche, en waarschyn de hooftzake zeer in
genomen toehyut. Van godsdienshoek is in de
Rijnprovincie niet veel te vreesen, het veel leef
reeds te lang en goede verstandhouding en de
verlichting is te groot, om verstand van hetz.
dient dat grond voor politieke onverschillen
te kunnen gebruiken.

Ik maakte my hedon zeer zwaar, en moest daar
om alle inspanning vermijden. Tot ufrasee
ling las ik wat in Peyronnet Histoire des
Franes.

Dinsd. 19 april. Tot mag toe hebben wy heerlyke
wezen gekat; hebben bezonden het; ik bleef daarvan
een gedeelte van den morgen thuis. Wy gingen
met een draaschke eenige werken aartigheden zien.
Het diorama voorstellende de laatste oogen
blaken van den slag by Kulm, en het pastoor
Stalzenfels. Een Romeinsch maraich, dat
men omlang gevonden heeft by een verban
wing van het Hospitaal by de Peterskerk.
Het is vrij groot en bestuut als gewoontlyk met
vallen, waaraan eenige met trouwen van Diego
met en andere wyszaren. De Peterskerk had
de waagen reeds gezien, ook het voortpronkelyke
Schildery van Rubens, de kroningszinge van Petrus
voorstellende; wy verspenweden ons ditmaal met
de kopy, en bezagen wy met belangstelling de
geschilderde glazen van de braderen Cuabos,
welke te Neuenboog, hier, te Amsterdams in de
Oude kerk en te Gouda geschilderd hebben. 27

maaren hier geboren en zyn te Gouda gestor-
ven. Rubens is in deze kerk gedoopt

Wij brachten den avond daar by de fami-
lie. Rahn, maan ook de familie Baeye
hield vast. Het was naar het afscheid naar
Achelheid, maan by de groote hartelykheid en
welwillendheid my op nieuw in het oop met
de heer B., welke steeds ambtenaar in de fi-
nancien geweest is verhaalde my nog nael
van het bestaan der financien in Pruisen,
dat instekend ordelyk en eerlyk is. Het is
vooral aan den minister Maassou dat men
dit te danken heeft. Hy is nu ook gestorven,
dat naamelyk de begraafkosten be-
traft konden worden. De jaanen saen
den ambtenaren, ook die der militairen,
wanden steeds op den eersten dag van elk
kenntaal vooruit betaald, en by het overly-
den wordt nog een kenntaal benentien als
geschenk aan de erfgenamen toegekend, ook
van de pensioenen. De inkomende negten
van de buitenlandsche waren hebben te Ken-
ten verleden jaar byna vier millioenen daal-
rent bedragen.

De melkmarkt van Keulen is zeer tinnentend:
algemeen heerscht melkand, overal bouwt
men nieuwe tuinen en de bevalting die an-
der de Franische regering 40,000 bevoeg, is
tot byna 80,000 geklommen.

De top, waerop de kapel staat heet de Salva,
kerkberg; op den Luiberg plaats geheel geen gebouw
te staan.

7

Zaterdag 20 april. Doozen morgen te zessen ure vertrek
ik met vrouw en dochter kinderen. Wy reden op den spoor-
weg naar Aken, waar wy tegen half elf aankwamen.
Leeren vanjaarsmeder begunstigde doren togt; het land
niet want tuit in het eerste groen: koren en graat beba-
ken byna overal de velden. Spoor made men Aken ukead
is ex maas meer verdelkten heid door kennels en bosch.
Dore algemeene indruk, et megenop de vamps, dien men
in den stroomenagen bekant. Van de plaatsen naar den weg,
kennacht men weling naar dan de opschuften der russ.
planten, want in de steden of dorepen komt men niet;
toentyds vertoonden zy sich op eenigen afstand weg al
gunstip. Zoo zagen wy niet zonder belompelling
ter zye van den weg het Stadsje Stolberg. Wy reden
door drie wy aannemelyke tunnels.

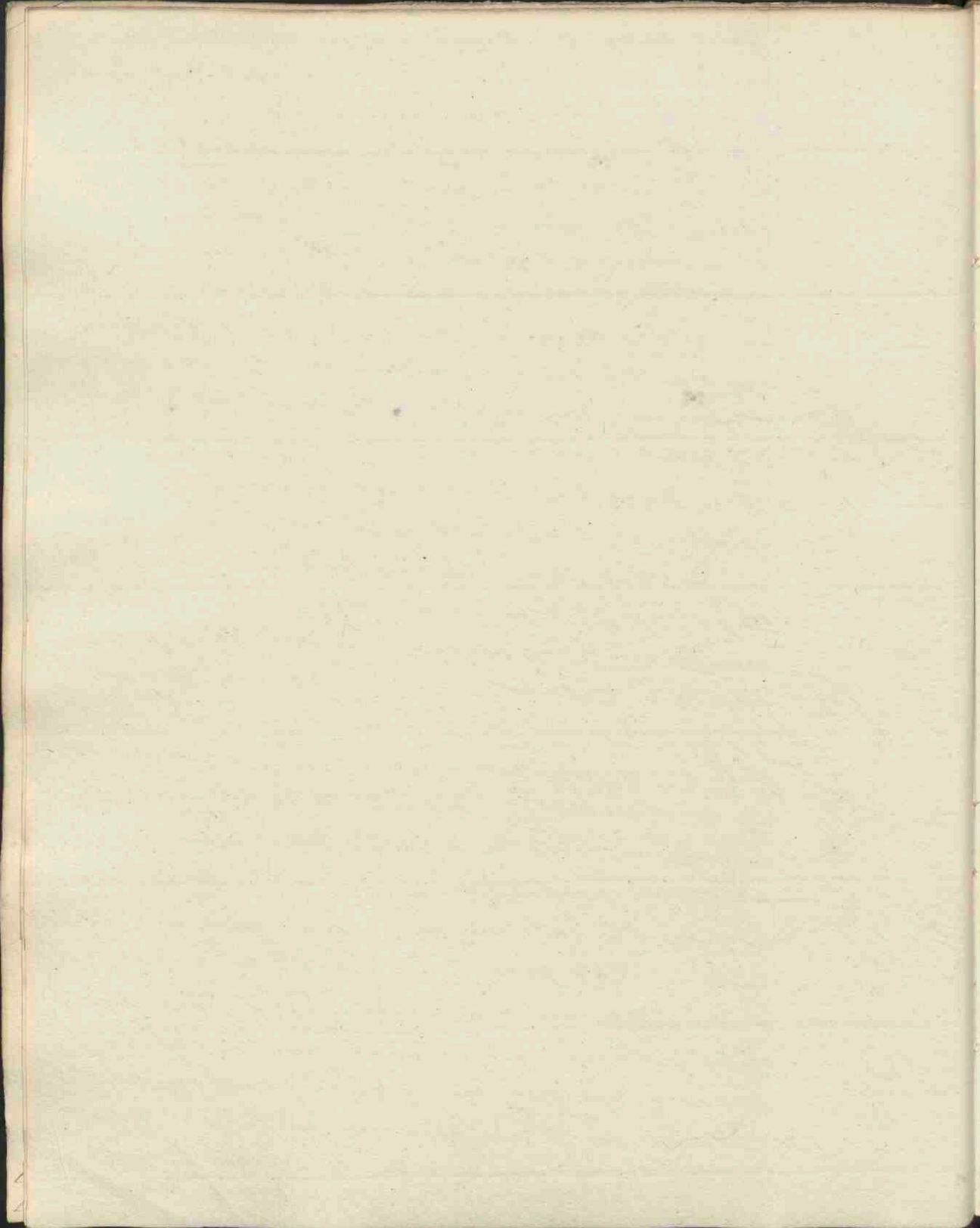
To Aken vonden wy goede herberg in het Hotel
de l'Azyle noir et Blanc de la Rose by Loflan.
Wy deden een wandeling in en buiten de stad, als
voren in de restauratie onder de Redoute-zaal;
daarna med myne vrouw te half twee naar
Neaestrich. Het Adelheit maakte ik een
grate wandeling door de meeste straten der
stad, en door de omstraken. Wy bekwamen
den Loubing en dranken koffy in de uitste-
kend schoone zaal, welke nuw auzsien van
jaan gebouwt is, nadat de vorige was afge-
brand. Was honger, op de spits van den koning
staat zene deul, die in den tyd van Napoleon
daar geplaatst is; men heeft en de lengte en
brechte van dat punt op a anplichent. In de
nabijheid staat de Beconantkapel, die alleen in
den tyd der raste geplaatst is.

De heiligen werden in de kerk gevonden, op
den steen vanop Karel de Grote in zijn graf
zittend geplaatst was gevonden.

Lond. 21 april. Dieren moogen kunnigen by de
parade, maar mooge nurick en veel taalwisp van
menschen wanen, veel lovensdigheit.

De Bontsch woort inwendig herstelt, soo dat
men allede het Konig goed sien kon. Dit is in Gr.
Thonken styl gebouwd en in veel betere tyd dan
de middelde koopel en het gedenken van den
Klosterklosteren, welke met vande Bogen van Kon.
Kon. tynde bouwde zyn, en, van men bemant
nag van den tyd van Knaal den grooten overga
blanen zyn, die ook hier begaenen werd. Vra
ger heb ik zyne nalaguen gezien.

Het Koninkheit, dat wy daren nam idrup te.
Zochten, is, Zoo men bevers op de grondslagen
van het paleis van Knaal gebouwd, dat in de
12de eeuw verbrand was. Het werd in de 14de
eeuw gebouwd en bestaat uit drie gewelfde ver.
diepingen. Vele herminingen zyn aan dit ge.
bouw verbonden. De groute taal, waarin het
feet der Keiserkrooning plaft geried te war.
den was uitstekend schoon; doch zy werd later
in twee herdeald en de eene helpe weder in ver.
Schillende verstreken. Zoo men ons zide, was
zy weder herdeald worden. Dies werd ook de
vnde in 1448 getreband. Vele schiedszen, by
zonder portretten zyn merkwandig. Het belang.
stelling zagen wy daaronder dat van Maria
Theresia tegen wie de outlof anders namen met
welke met de Akenute vrede en dipla. Dit ge.
prikte diplomaten van het Congres zyn ook hier
ook afgevaard. Portretten van Stupalcoen en Jo.

Septime in krooningsornaat wenen door den koning
van aan de stad geschonken, Brech onder den no-
lijen koning naar Berlyn overgevoerd. De tegen-
waardige koning heeft ze weder heel doen be-
zouwen.

In 1656, den 2^{en} mei, werd Aken grootendels
door brand verwoest. Het raadhuis is in
1727 in zijn tegenwoordigen vorm opnieuw
versteeld.

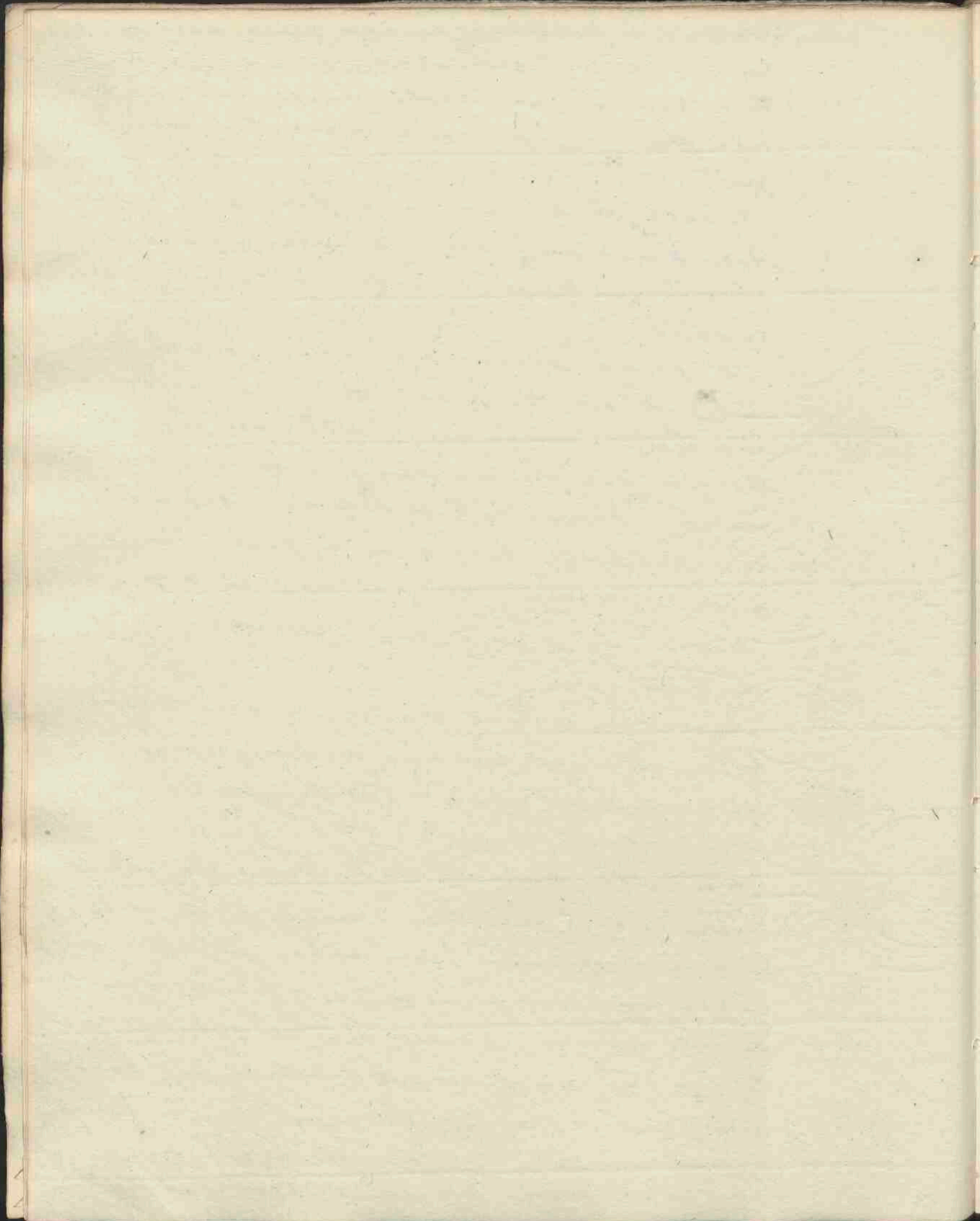
Ik zat met Adolheid aan de publieke tafel
in het Hotel Meulan. De waard vertoonde
ons zijn huis dat eerst sedert een jaar be-
staat en dat om den bouw en de inrichting van
wendigst bewaard te worden. Het is byna
al te prachtig. Er is voor ongeveer honderd
personen plaats. Het is in een jaar gebouwd.

Dezen avond zagen wij in den Schouwburg
den Fineschutz.

Mijnne vrouwe had tevoren mij laten terug-
komen en nam deel aan de beschrijving van
het raadhuis en aan het bezoek van den
Schouwburg.

Wij hebben Aken op onze herhaalde reizen,
lungen in alle gedeelten gezien; de breede
straten en pleinen zagen er een voolyk voort,
kamen aan, dat vermoeddeert want door
de vele schoone huizen, welke getal in de
laatste jaren nog meer is toegenomen. De be-
wendigheid is niet minder groot dan in Keulen,
vooral niet men niet minder rytmen.

De stad is zeer bloeyend; het getal der in-

wonens bevoeg onder de Franschen 25,000; te¹⁰
geenwaardig 36,000

De tyd voor baden en water drinken is nog
niet aangevangen. Het den eersten mei worden
de Speelbank en de Nedante geopend. Er zijn
nu nog byna geene vacandelingen.

Akans. 22 april. Dien vorderen wy van Akon
naar Brussel. Te half twaalf vertrokken wy met
den spoorwagen, welke reeds van Keulen gekomen
was. Wy bereikten Keulen tegen een uur. Hier
ward alles uitgepakt en het goed door de Belgi-
sche tolbeambten ondersocht. Dit geschiedde
naamkenig maar met beleefheid en zonder
eenige aanleiding om aan de beambten iets te ge-
ven. Wy hadden niet talplichtig door twaalf ple-
jes van de cologne, waarnaar ik 80 centimes in
komende reysen betaalde. Om half drie vertrok
ken wy weder en vervolgden onzen weg, zonder
oponthoud van eenig belang, over Luik, Sint
Troye, Leunen, Mechelen, waar die van Ant-
werpen met den onzen rasintroof. Te half acht
kwamen wy te Brussel aan; doch hadden wy
een vyf groten afstand met den omnibus
door de stad af te leggen, zoo dat wy eerst toen
het donker werd, tamenlyk verenoigt, onze herberg,
het Hôtel de l'Europe bereikten.

Wy hebben nu den geheelen spoorweg bereid
waaraan de nultvoering onlangs met zoo veel
plegtigheid gevierd is, en die werkelijc een der groo-
te werken van onzen tyd is. De afstand van Akon
tot Luik is byzantien meekwaardig om de groote
macy clykheden die men te overwinnen had. Wy
begonnen met een lallend vlak, maar de wegen

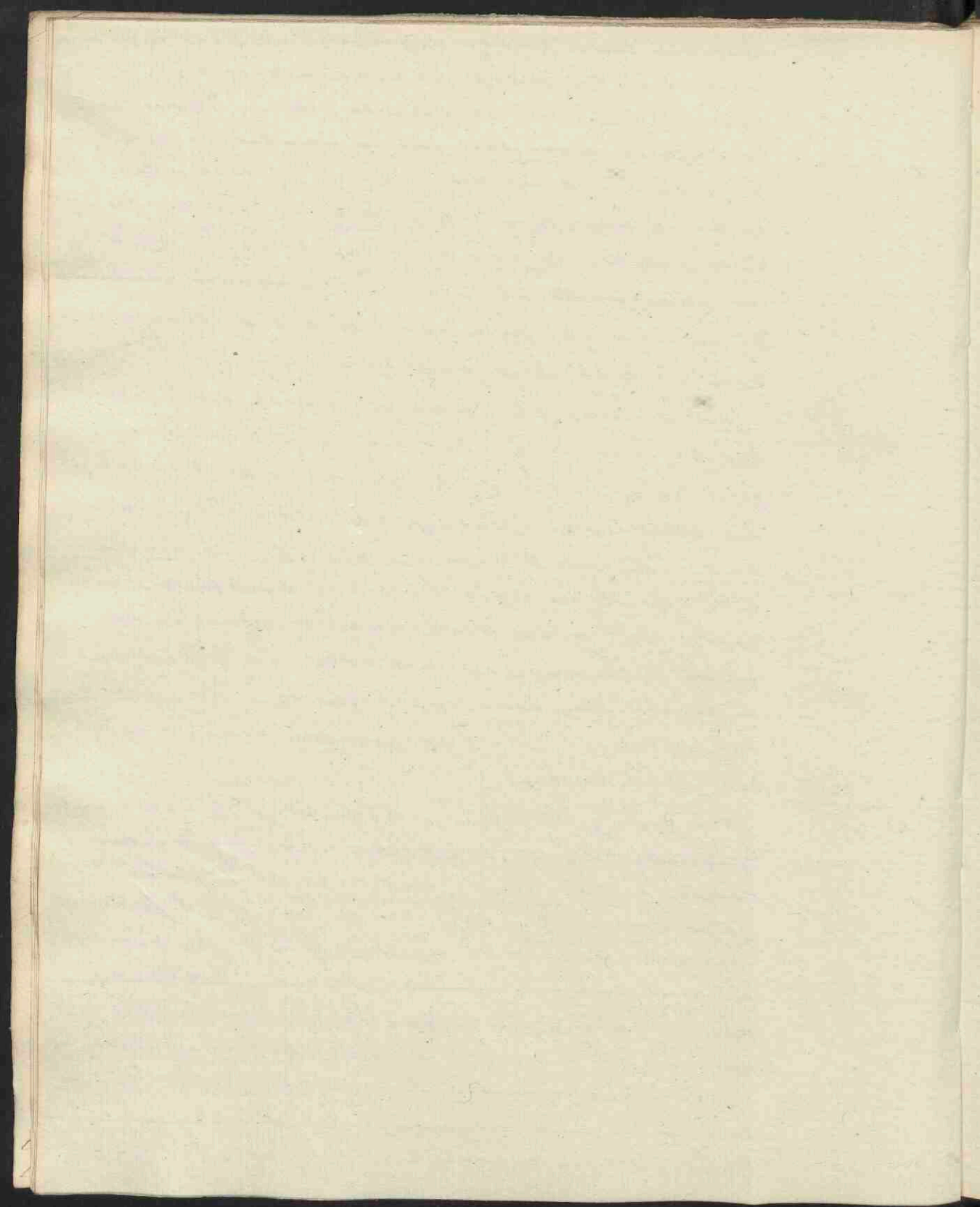
Tienig honderd waren tusschen Aken en
Leik, twee tusschen deze stad en Brouffel.

By onze aankomst te Brouffel gaf ik my
dadelijk naar de bureau der postwagens,
om, zoo mogelijk, de coupé voor onze reis
naar Parys te bekomen. Doch voor de drie
wagens was die tot den tweeden niet meer
nervens. Ik zonde dus elf dagen hebben
musten wachten. Op een wagen van de drie
slechts konde ik voor woensdag noch drie
plaatzen achter in bekomen, voor zant amonds
woensdag, en die nam ik.

door een touw wordt opgetrokken. Hier moet een
electrische telegraaf naart den weg om de
teekenen naar het afryden te geven. Vervolgens
is de weg door een groot aantal ratten en
en haupen heen gemaakt. Wy hadden tevens
op onzen weg naar Laken twee en twintig tunn
niet geteld. Op vele andere plaatsen zijn diep
ken aangevoeld of bruggen daarover gebouwd.
By Luik wordt op nieuw de trein door een
touw naar Ant opgetrokken.

Spist diezelfde afstand voert door een
heerlyk schoone landstreek, welke men vrij
goed ziet; het is de vallei van de Vesère,
die steeds afwisseling van tafelen ople-
vert. By het klimmen naar Ant overziet
men Luik en zyne lachende omtrekken zeer
goed. Dit alles vertuonde zich nu in het
eerste lentegraen en met alle vruchtboomen
in blaci. Men was opgetogen over deze pracht
der natuur. Wy betoonden een onzen dag al
zeer goed besteed.

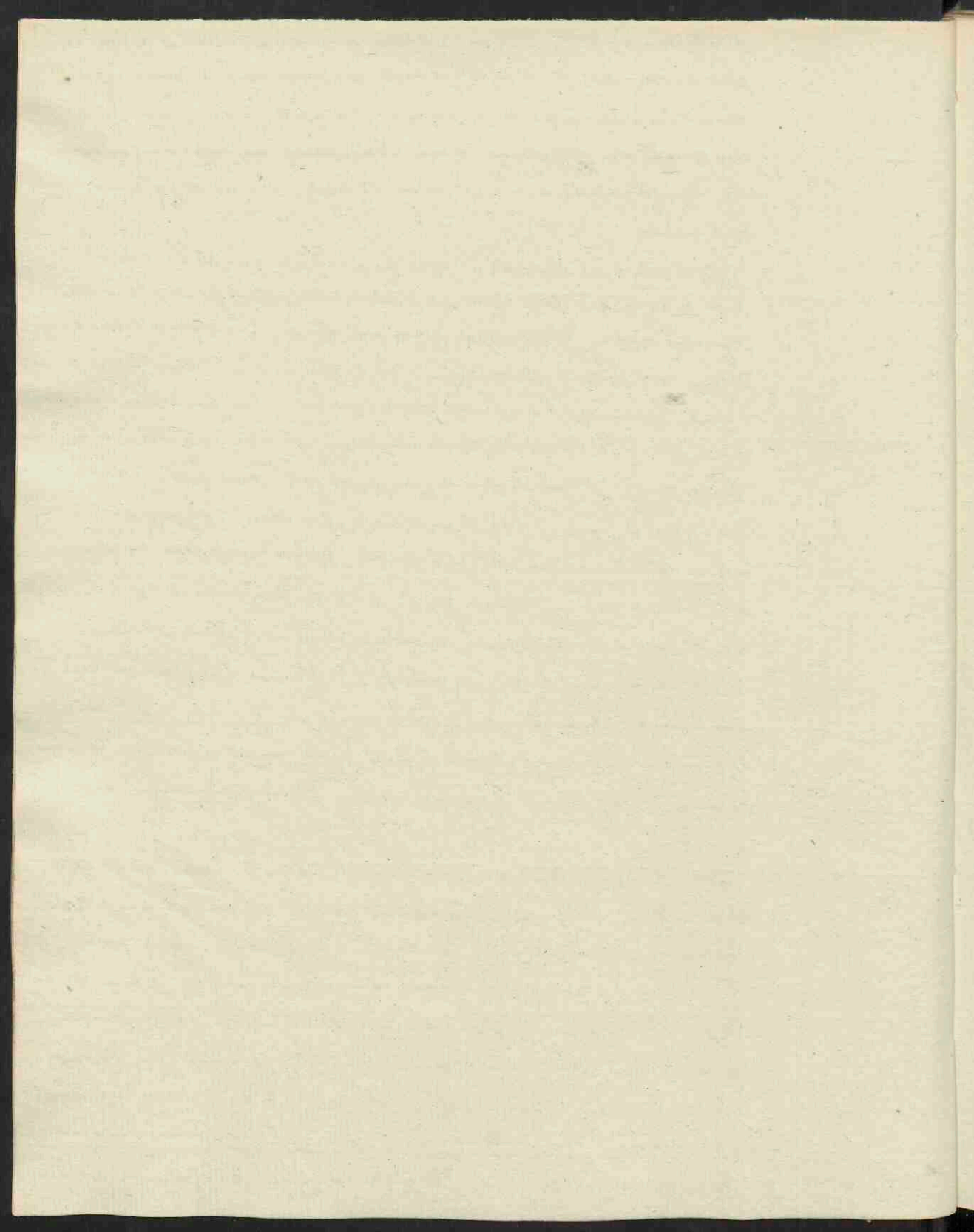
Dingsdag 23 april. Dessen dag brachten wy
te Brussel door. Wy reden naar het kasteel
Laken, de weg waarde ons door de bekende
Allée voert. Inwendig konde men het kasteel
niet zien, omdat de jongste prins en prinses
zou zich daar bevonden. Wy reden het om en
van de achterzijde vertuonde het zich in het mid-
den van het park zeer schoon. Het dorp Laken is
onbeduidend, maar de landstreek is lief. Wy re-
den verder naar de Quinta di Tivoli, waan
wy het beroemde fano-bier dronken, dat ons zeer

17.
12.
Gued Smaadto. Onze naarmen bragt ons vervol-
gens om de geheele stad, gedeeltelyk over de
banleuaven, gedeeltelyk daerbuiten, zoo dat
wy van de ligging van Brussel en de omringing
de landstreek eene duidelyke voorstelling te
kruamen.

Ma deelen togt deden wy eene wandeling in
het park. Wy gingen in het Park van den
Prins van Orange, waer een tentoonstelling
tuus van voorwerpen, die geschenken zyn, om
eene wonschool op te rigten. Zy zullen met
dat doel verlaet worden. Deze verriame,
ling was zeer aamsentelyk en bevatte vele
kostbare en merkwaardige voorwerpen.
Men behaafde slechts de opschriften te lezen,
die de namen der sakenkers aanduidden, om
zich te overtuigen welke soort van school
men wenscht op te rigten. Voor hen, wier mild-
heid hier hen twan gespreid wordt, zal die
school slechts straken als middel ten be-
tiging van het gezag van priesters en
adel.

Wy zagen by dese gelegenheid een geboude
van het schoone paleis dat naar onzen tegen-
waarsigen koning gebouwd werd. Het was
warselyk zikh by dese beschouwing van twee
rijze herinneringen te othanden, die tran-
wans by het zien van menig punt in Brus-
sel worden opgewekt. Doch ik wil my op deze
reus van die ernstige bedenkingen othanden
e enige besucken in winkel, om kleine amuse-

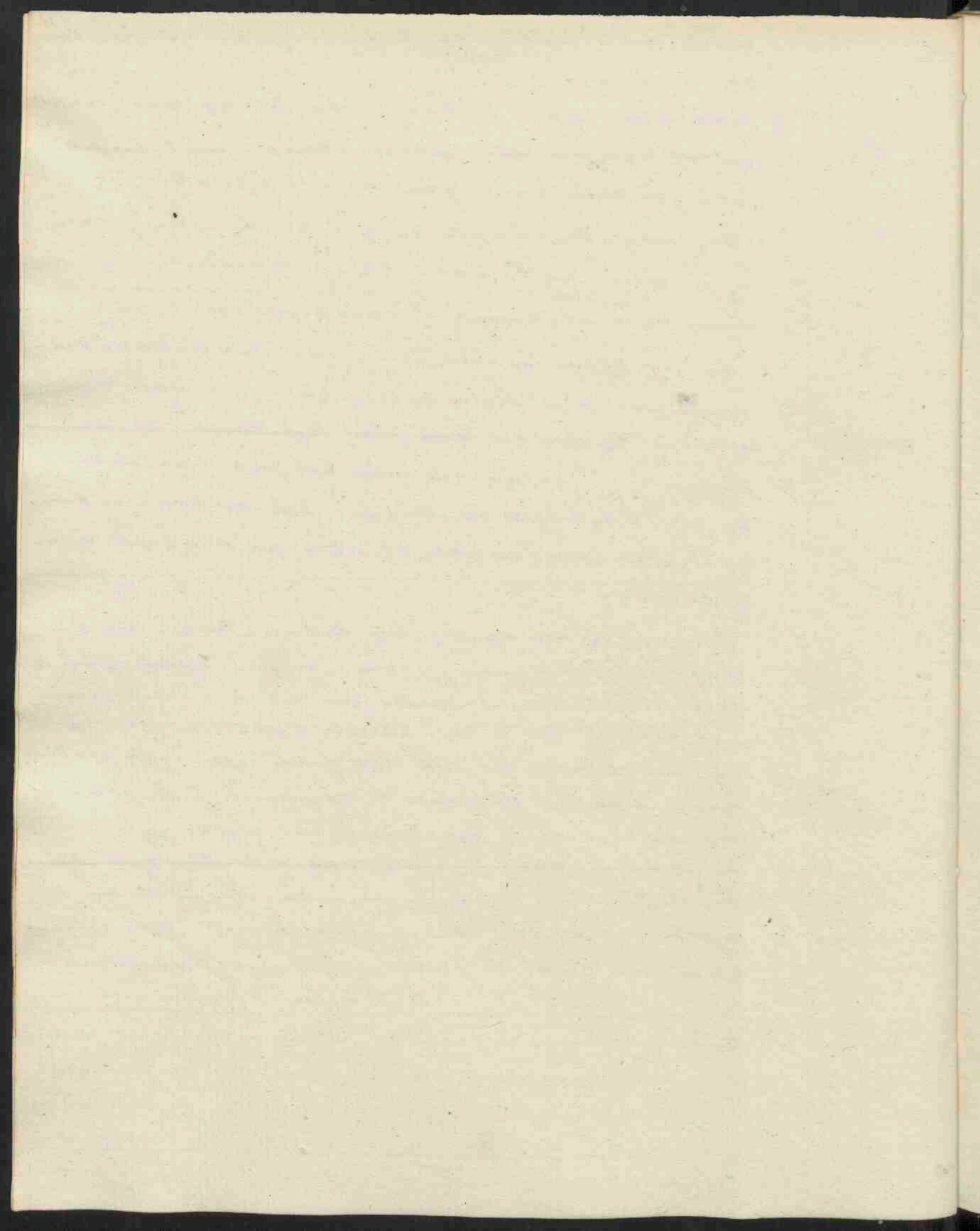
pen te daen, vervulden het overige naar ons wils,
gen maatsoed.

Aan de table d'hôte, die te vyf ure plaats
namt, waren alle gasten buiten ons Eng-
sche, welke byna geen woord spraken.

Wij dronken happy in het park, wandel-
den nog lang, en zweelden thans komende nog
door de militaire muziek vervuld.

Ik las weder in het Journal des débats twee
merkwaardige artikelen, het een over den
arbeid, byzonder dien der kinderen in de
fabrieken, het ander over het juk waarvan
de gestedelykheid in België het onderwys draagt,
terwijl zy voortdurend slechts de vryheid van
te staan.

Woensdag 24 april. Wij bezagen deze morgen
de twee merkwaardige kerken: die der heilige Gubule,
welke een zeer aangenaam indruk maakt, dank
aan de schoonheid der verheven Gotische kerken
van den besten tyd. Ik heb ze vroeger meermalen
gesien en behaef dus niet te spreken van de gedent-
tekenen en andere bijzonderheden welke zy bevat.
Het schoone graf van den jongen koning van Sard-
die, volgens het opschrift naar de Belgische vryheid
getuend is, had ik ook reeds gesien. Het weinig
maar zeer zultke in steen gekommene woorden, die
na de nabemetselingschap de dienstdiensten der over-
ledenen moeten vernemen. De laatste jonge man,
die gemetelous het volk opriedde, om ten dienste
van heerevreeschtippe proktert en schelen de wettige
geving omme te werpen, is hier als slachtoffer der
vryheid vernemen. Tevens de ornamentale willeke-

Zoo als by eenig beleid en kracht der regering gemis zonde
 gebenoet zijn, zom zonde die jonge gong als een missaak
 opvoornaken zy. vermetel geworden. Wy kenden
 den den fraayen prelatiaal, die in houter beelden
 Adam en Eva als zy uit hae paradijs getrouwen
 vanden, vooftalle; - ook de glafschiedwigen.
 De kerk van Condenberg is een fraay fiekst
 gebouwt, doch maake noch inwendig, noch niet
 inendig, want zy tafelen de hinnen. Het is, een die
 pen indruk.

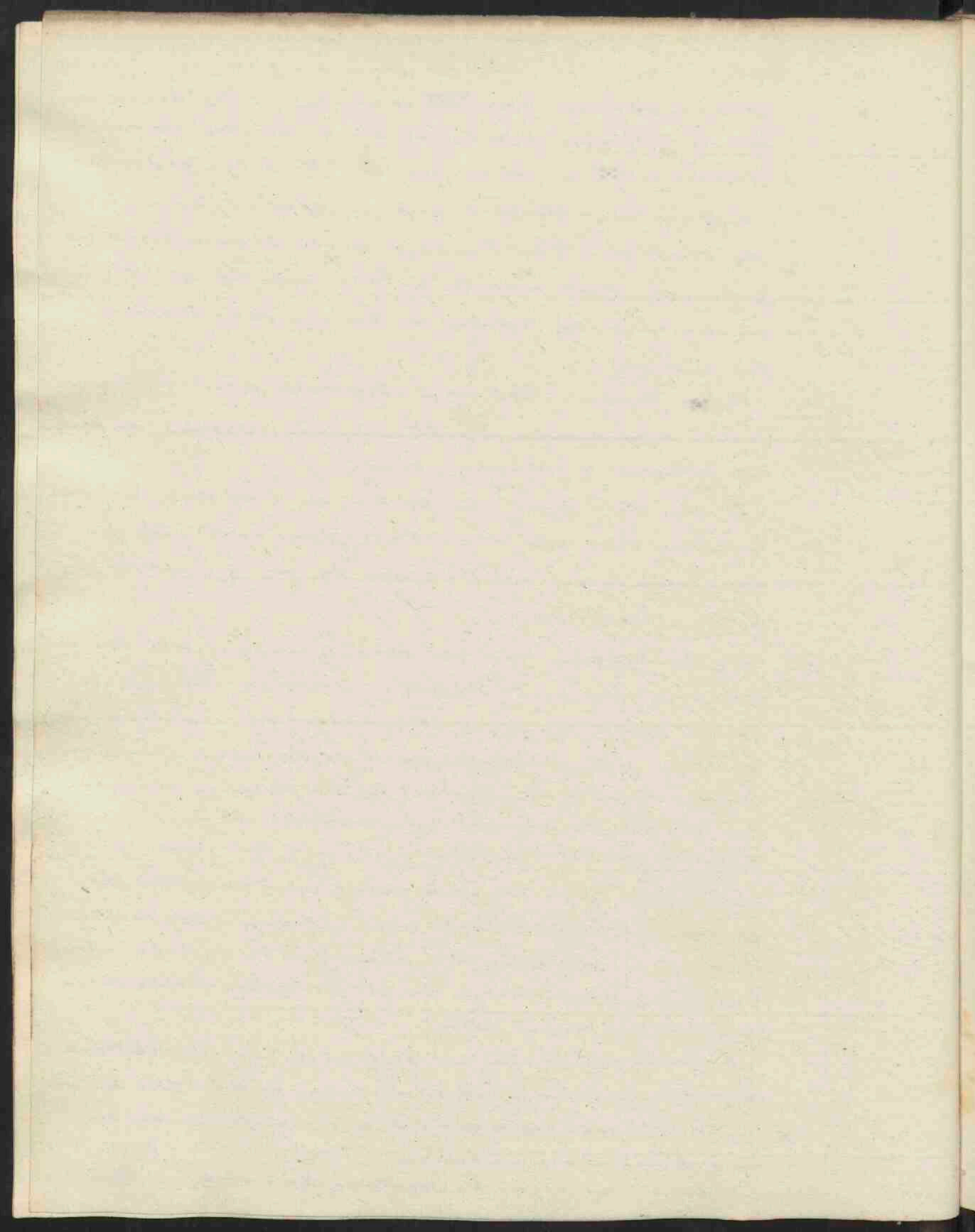
In den boekwinkel van Augustus vond ik dan ge-
 meen betrechtstken boekhandel van Natan, die daan
 als schoone meekraan was.

Te een uur werd ons gaed en te half drie werden
 wy zelve met een omnibus afgehaald. De meent
 zonde my by het deetste, dat hy my vroeger in Loo
 gekent had.

Wy vertoachen met de stovermeens om haren
 tien over drie ure. Inspeken Hall en Poine-le
 Courte reden wy door een groote tunnel den eenigen
 op twee weg. Te Mons gaat de spoorweg binnen de
 vesting door. Te Quiervain is het Belgisch grenstien
 en hier vanden wy ook den postwagen. De spoorweg
 gaat veer tot Valenciennes, doch deze twee gong
 niet door. Op de Franche grens werd ons gaed veer
 stang onderzocht, voor onzen kleinen voorraad over
 de Calagne (16 flessen) betaalde ik 3 fr. 50 cent. Men
 brenkende afzonderlyk het glas waarin het vocht was
 bevand; dit is zeer klein.

Het was danken een wy Valenciennes besikten. Hier
 hield men 20 minuten stil, daer aan de kerkstien der rei-
 ziger, was geheel niet gedacht met maake vanden wy
 stuy bouw in een naburigen winkel.

In den nacht kwamen wy door Kamerijk, en Peronne.

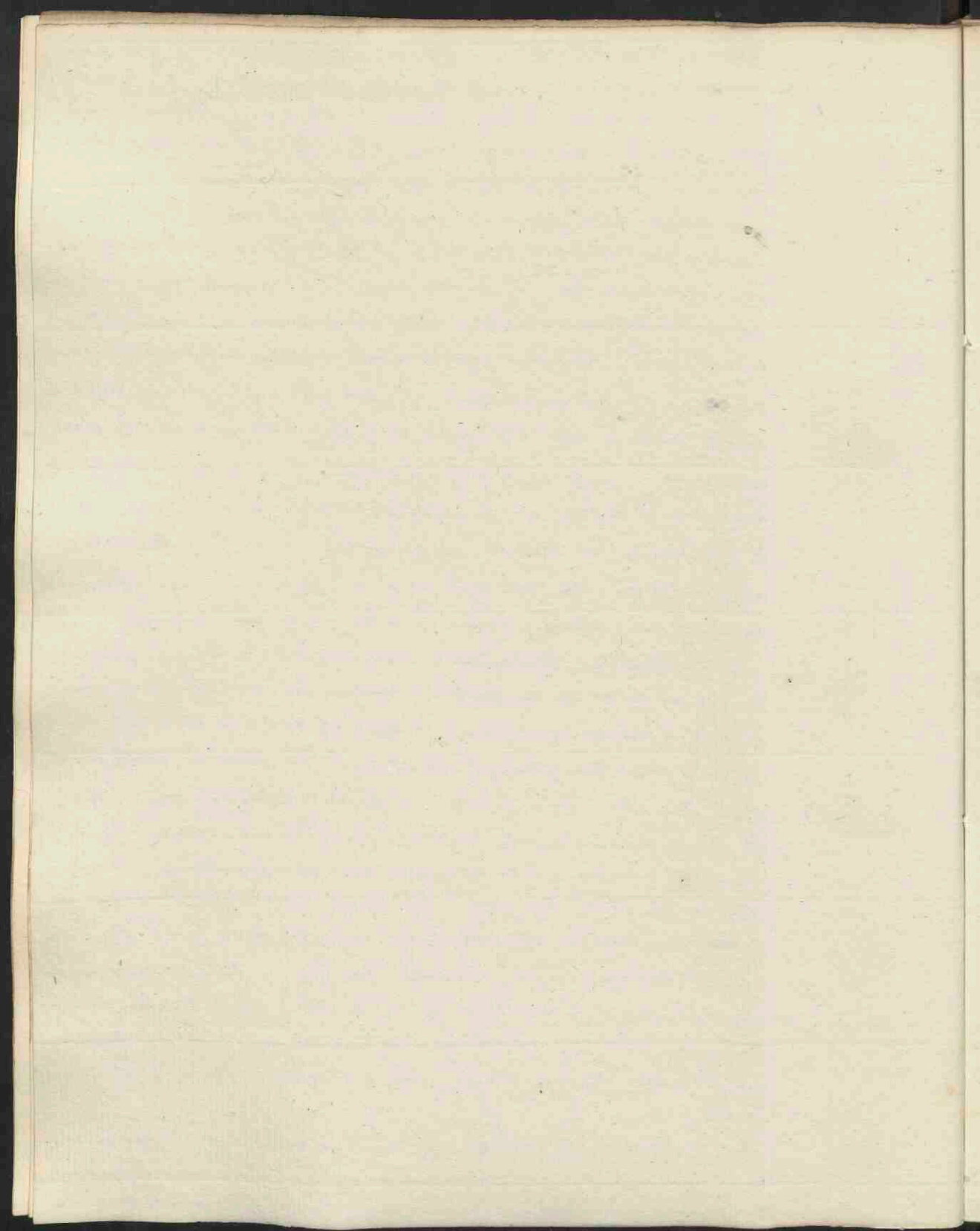

Zondag 25 april. By het aankomen van den dag
 bevonden wy ons in de vlakke velden van Picardie,
 en bereikten weldra de my melkbekende kleine stad
 Roye, welke my voorkwam in negentien of jaren
 voor het eerste wat verlaten te zyn.

Te acht ure kwamen wy te Gournay en hier nam
 den my een ontbyt genood, volgens landgebruik te
 Haverle uit brood, melk met kaffy, gebraad en wijn,
 overvloed van spyzen maar gebruik aan ons en
 nothied. Wy hadden ook mammelyke twintig minie-
 ten om het te genieten. Het genozgen wandelken
 wy de hoogte op, die ons een vry uitgestrekt gezicht
 opleverde. Wy konden op nieuw wandelen en over
 zagen een schoon landschap, toen wy by Pont-Saint-
 te Maronne de hoogte opgingen. Voor wy Pont be-
 reikten, zagen wy een schoon landschap van den Markie
 La Vilette. Men ziet er op deren weg zeer veel.

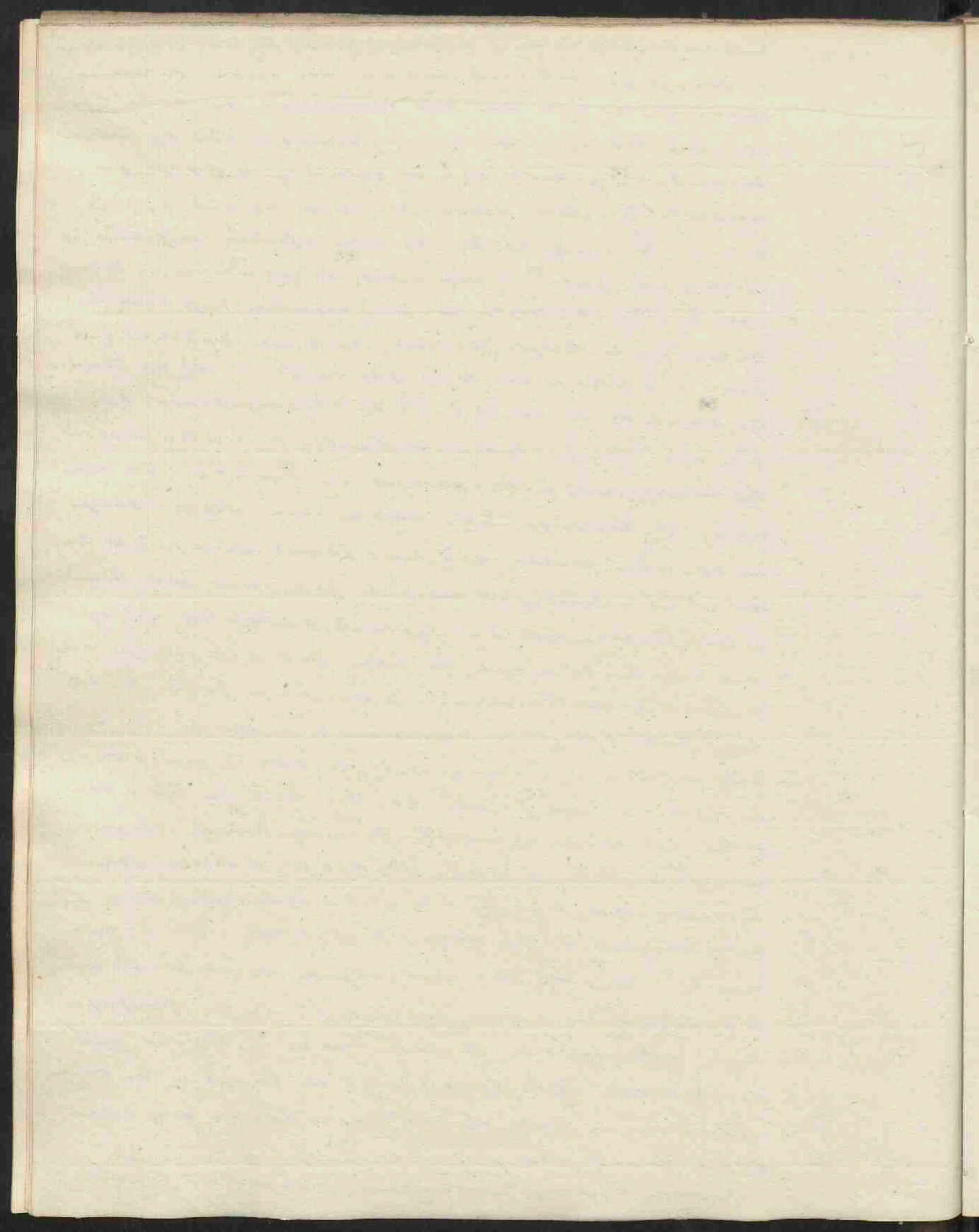
Soudis heeft een blaeyend en leucendif marktkonink, over
 gens ziet men in de kleine steden en in de dorpen slechts
 massige huizen, en men bespant twintig van de na-
 byheid der hoofstad voor men gantek in hare nabij-
 heid komt. Saint-Denis zagen wy reeds liggen. By
 La Vilette zagen wy de vestingwerken waarmede Parys
 omringd wort. Wy kwamen aan het faubourg Saint-
 Martin de stad binnen. Dit is voornamelyk geen schoon ge-
 deelte der stad. Inpaken drie ure en half vier bereikten
 wy het bureau in de rue de Bouloy, en hadden daar, juist
 zoo als men ons had toegeprofd, de reis van Brussel naar
 Parys in 24 uren volbragt. De wagen was van de Messagerie
 des Postes Belges, françaises, entreprise Briard, Loubouise
 et Cie.

Het reisgezelschap heeft ons twintig gelepenheid tot ander
 hand opgeleverd: een Belgisch koopman, die zeer beleefd was
 maakte den zekeren weg met ons; een Postrijgersche man

16
niet wakte nog al onze belangstelling; hy was seker lang
in Frankryk, behalve niet zeer dat hy naar de kleine
inkomste die men hem had toegelegd, en die slechts 500
franken bedroeg, leven moest; blykbaar had hy vroeger
beter sagem gekend. Hy was getaculiseerd, doch men
wiegende hem eens plaats als civiel, omdat hy niet
genueg Fransch konde. Hy wilde ophooven opzwaren, in
een klooster gaan; maar waren er ras meening in Frank-
ryk: by de Conventen moest men boeven die nog arbeiden.
Hy was nu in Belgie gemacht; doch men had hem ook
daar een plaats als civiel gemenigd, en by de Troepen
ten, maar hy was een maand had dancgebragt, liet
men hem trouwen lyden; de Conventen aten niet al-
tyd meer, doch althant veel, en dronken ook wy;
maara de Troepen aten slechts een schotel brood
en dronken water; dus was geheel niet uit te hou-
den. Naar Portugal troef te komen was voor hem
geheel ondoenlyk. Voorbygaand hadden wy met ons
eene zeer gaede vrouw, die naar Kameryk ging; - nam
Quivonain tot Valenciennot een jonge Jodin, die blyk-
baar toef had ons ons emigrant te ontlasten van de
vele zaken die myne vrouw en dochter by zic hadden.
Te Valenciennot, kromel aan het eind van hare reis
gekomen, wilde zy voltricht in den wagen blyven
tennugt wy dien verlieten, tot dat wy haar zinstelyc
maasten zeggen dat wy dit niet wilden geduppen, en haar
haar rompten om den wagen te verlaten. Wy saken,
men toen eene andere reisgenote, die wy voor eene
marktakentwin hadden, welke meening zy bevestigde
dus te spreken van de juren die zy in Spanje had
doorgebragt. Het gezelschap in de Coupe, in de beide
afdeeling, en boven op den wagen hebben wy alleen
by het kort outbyt outmaest.

De inrijting der postwagens is veranderd, want de

17.
trekheid betreft; overigens bespoude ik een blyklaren
toezegging; het gaderenvervoer is hoofzaak geworden,
om de reizigers behaagzaam naar rich zoo men
mogelyk; met name heeft de Conduiteur van het
niet de minste opmerkzaamheid. De reis op de
ze weg is in vele opzichten ongemakzaam, en uiterst
normaal; wy kwamen, geheel ongewaardt aan,
en verhanden ons althans voor het oogenblik on-
zinnig in te kunnen komen in het Hôtel Notre
Dame op de plaats welke maar de wagen aankomen.

Toen wy ons eenvoudig hersteld hadden, deden wy
onze eerste wandeling. Wy gingen door het Palais
van de Louvre, een eind weg langs de kanaal der
Seine, over het plein der Tuilerien in den tuin der
Tuilerien, door de rue Rivoli, de rue Castiglione, rue
de la Paix, over de Boulevard des Italiens, door de
rue Richelieu naar het Palais Royal. Wy zochten
op onzen weg in vele hotels een wooning, doch vonden,
zoo als men ons voorspeld had, in de meeste geen plaats,
in andere niet dan slechte kamers en deuren. Verne weg
het best bemel ont een appartement in het Hôtel de la
Paix, rue de la Paix; doch op de vyfde verdieping.

Zonder een besluit genomen te hebben, begaven wy
ons tegen het een naar den netten en vermaarden Buchelne
succesoren de Hofour jeune n° 108 Palais Royal.

De normaardheid van de reis deed ons waarschijnlijk,
waarschijnlijk, om althans zoo veel uit te rusten als de
lezenigheid van ons verblyf gedongde.

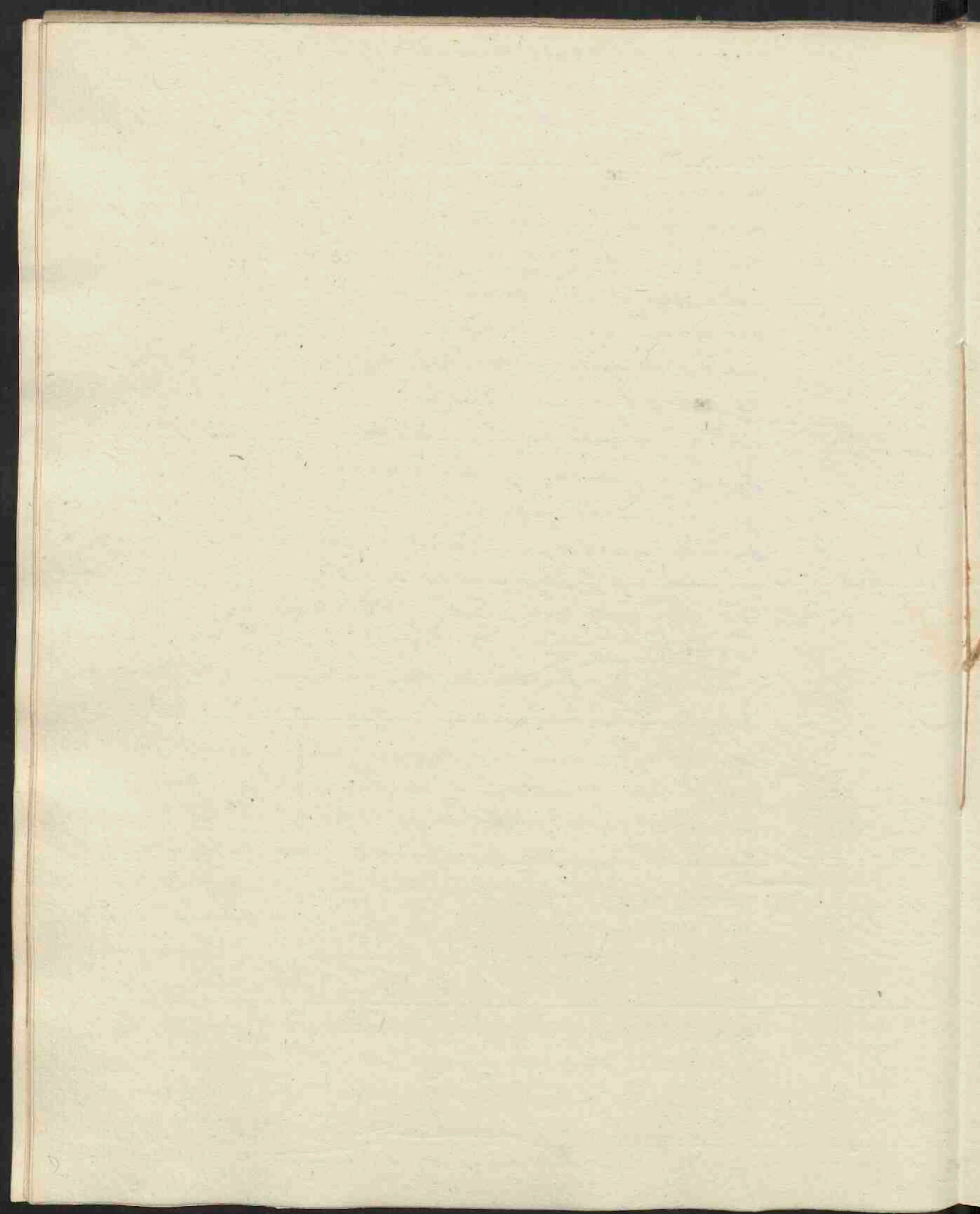
Vrydag 26 april. Byna onafgebroken was het aan-
komen en vertrekken der postwagens onder onze wandeling;
het genaact was zoo normaardlyk dat het moegelyk was
beaardy in te slapen. Merkwaardig was het wy
gades te slaan hoe vlyg men ether wagen die aankomen
outpalle, alle bezorgde ten einde de plaats daardelyk

Als een blyt van verandering in de beschikking maect
ik optekenen, dat in de Notande onder de nieuwst,
bladen voorkomende met de Angsburgsche Allge,
meine Zeitung.

meerder beschikbaar te hebben. Maar een onderscheid was
 toch in een niemant die laeder aankwam. Alleen
 duur die groote geschiktheid om spoedig by elke aan-
 komst en elk vertrek alles dadelyk af te doen is het
 mogelijk dat in zulk een kleine ruimte een zeer groot
 te beweging van wapens kan plaats vinden. In de binnens
 heeft groote orde en keur.

Na myn overlijft bekluten wy ons niet op nieuw aan
 het zoeken van een woning te begaven en wellipt in
 te nemen de beste gelegenheid te verlieten. We bejagen
 wy dadelyk naar het Hotel de la Paix; het was my
 even tyd om het verheven departement te keuren. Toen
 paktten wy alles in een fiacre en begaven ons ter-
 waants, zeer verheven van het eerste bydelijk verbleef te
 keuren verlaten. Wy verkeerden niet dan met
 om ons in te richten en niet te schryven. De heel heeft
 ons alles zeer vernamend en wy hebben my te keuren
 aan rust.

Wy aten in bevestigden Restaurant als gisteren, doch
 ditmaal in de binnens. Daarvan wandelden wy in
 alle richting door het Palais Royal, bejagen de wien-
 keten, zaten eenigen tyd in den tuin, vernamden ons
 met het zien der groote leerdigheid, ook het vrolijk spe-
 len der kinderen, die hier midden in de groote stad was
 maake ongehinderd zijn, ten wipje springen, knikken
 een, als of wy in hun onverschillen tuin waren. Wy dron-
 ken koffie in de binnens Rotonde. Toen het avond
 werd wandelden wy op de Boulevard ^{des} Italiens. Overal
 bejagden wy het vrolijk gewaal; hier vooral de leerd-
 igheden van vyfingen. Myne vrouw deed eenige inkun-
 pen naar de nieuwe bevestiging. Daarvan bejagen wy
 weder welligend over zette verandering en veranderingen
 naar het vrolijk uitrijft op de Boulevard, naar de leerd-
 igheden van wandelaars en vyfingen tot diep in den nacht.

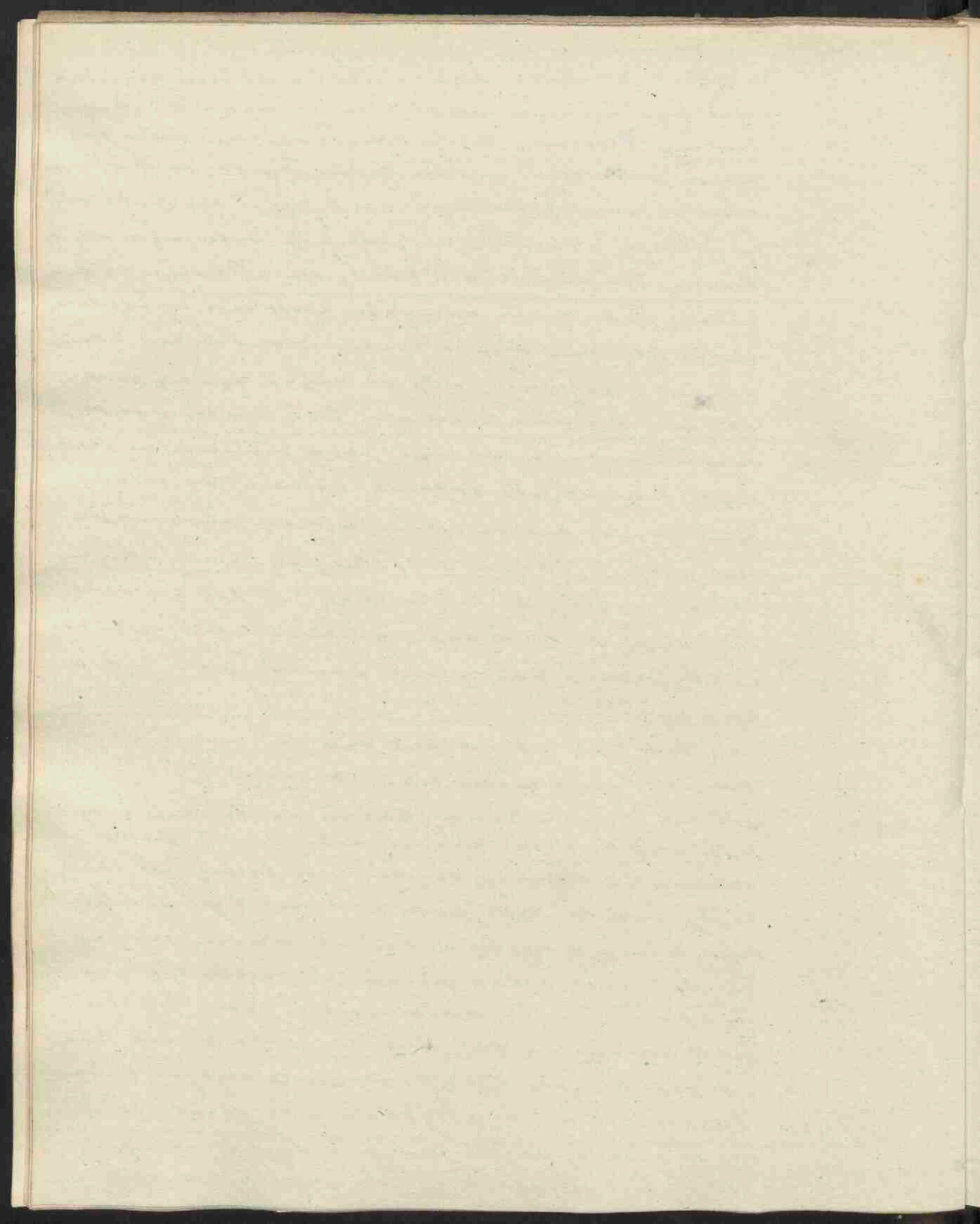
voorsteden.

Datum. 29 april. Daren morgen werd naar het ontzet door myne vrouw en dochter zelve vermaand. Madame, madelle Eleonore, petite cuisiniere, die boeren, ont want is bestemd en zeer gedienstig om de bedraves deser verdrieping behulpzaam te zyn; - een melkmeid. Je is komen aanbieden ont dagelijks boter en melk te brengen. Een garcon de l'Hotel, die de kamers schoon, maakt en de bedden opmaakt, heeft zich aangeboden om de kleedboxen rein te maken en ont andere kleine diensten te bewyzen. Op die wyze zyn wy vathomen op ont gemak ingericht. Eene keuken met de daarin noodige voorwerpen, ook porcellen en glas meubel tot dagelijks gebruik vinden wy in ont appartement, dat overigent met een voorstuk een goede zitkamer, drie slaapkamers en eene zeer zinnende beste kamer bestaat. Wy heb het nu 100 francs in de 14 dagen gehuurd, welke prijs wy in vergelyking van andere appartementen niet te laag vurchten.

Wy brachten een groot deel van den morgen thans door; ik schreef brieven naar Holland.

In het Museum van de Galerie du Louvre was tentoonstelling van nieuwe schilderogant. De toeluaad was zeer groot, zoo dat men weinig zien kon. De menigte, die zich byna verdroog, kwam blyken meer mit make en om menschen te zien dan om de kunst te bewonderen. My vielen weinige stukken in het oog, die my troffen; doch behalve dat ik geen konner bew, was dit eerste bezoek niet zeer geschikt om het uitstekende te onderhouden.

Wy azen in het Cafe anglais op de Boulevard des Italiens; wandelden want dans de Straten; gingen met Adelheid by een koepel; - maachten

een aantal kunstelyke inkeaspen. Dit alles heeft
naar ons eenig belang om Parijs te leeren kennen.
Thuis droonken wy thee.

Zondag 28 mei. Vly bezochten weder eens de
de Magdalena kerk, welke zoo lang onbekend
weest is en eerst na de ontdeeking van 1830 val-
kenand werd. Zy is een schoone Grieksche tempel uit een
inwendig, met groote praakt en veel kunst verhoed.
ken heeft berispt, dat zy niets eigen aards heeft,
waardoor zy als kerk van andere gebouwen
onderscheidt. Dit komt my niet gegrand voor.
Er is voor Christelyke kerken geen bepaald vorm
of type, en de plaats, waar de Christenen hun geliefde
verrijft, kan op verschillende wyzen wappend wyl
ingrijpt. Men zoude kunnen aannemen dat de
de tempel meer in overeenstemming is met het
gevoel van het schoone dan van het verhevene,
doch het eerste is eveneens een trek van den mensch,
den mensch, en by sommige natien meer verheven
bekend of meer ontwikkeld dan het laatste, en
dit is met name by de Franschen het geval. By de
Sintaten is dit omgekeerd.

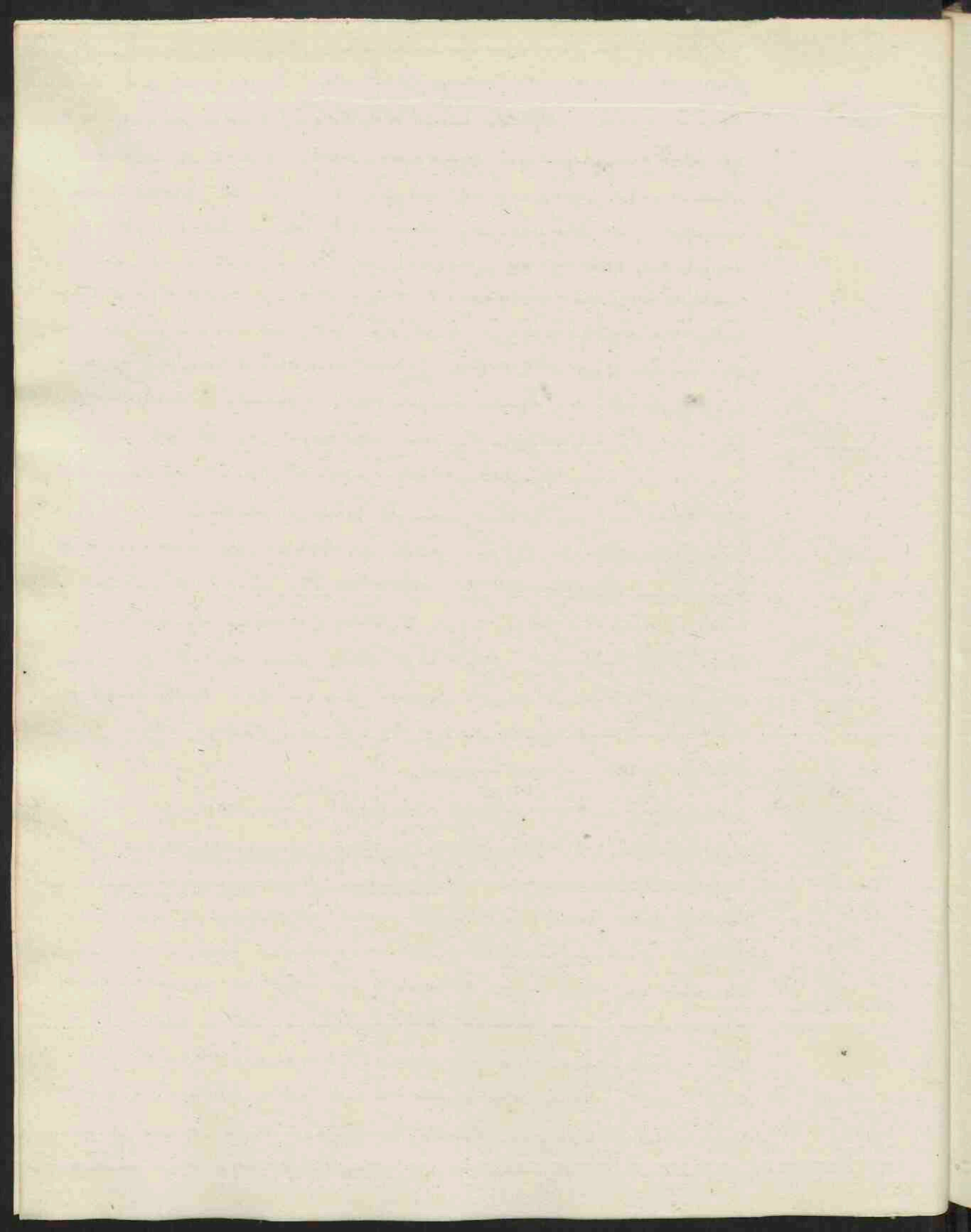
In de kerk van Sint Roch wonden wy de groote
mit by, waer byzelen eens praekt gebouwen wyl. De
konde es wery van westen door de groote wylde.
De inhand en de uitwering kuleman my zeer
medelmatif voor. De dienst werd met binten
gewoon vele ceremonien verzeld en groot was de
aantal van geestelyken. Er wyl veel beoefening
zy kwamen en zingen met veel verstaan, waer
zonder eenige waardigheid. Het wyl als een
vunstelling op het toneel: fraai gekapte jonge
lieden enen een spel met het kunstig slingeren en

Op den Pent. 1707 beragen wy het schoone Handboek
van Hendrick IV.

meergan van wiensvrouwen, man lange zilverne kettingen,
 gew, dat aan de vleyheid der Indische gachelnam,
 kamersde. Alles was blybaar ingewijft om indand
 op lichttriumf ee. praalachtig walt te maken.
 Handacht of verbied merkte men by de schaar, die
 meest uit vrouwen bestand, byna niet. Op my
 maante dit schamwispel een zeer pijnlyken indruk,
 met meemaad vraag ik myzelven, of niet het gevoel
 van de beschutting bespeken den mensche en het op-
 perment op die wyse ziele uitdrukken, en of de
 zehopper des slaamments in den sterrenhemel, in het
 opgeand en ondergan van de zow, en de gemaete
 natuur van trefpend desprocht, door walt erbaren,
 lye spel waardelyk worderd aangeladen.

In deze kerk liggen vele uitstekende mannen be-
 graven: Cornaille, de Abt de l'Espe; - hier ligt
 ook onder een prachtig gedankteeken de verachtte
 lye Cardinaal Dubois. Van hier werd de onse,
 luhijge Marie Antoinette naar het schavot ge-
 waerd. Doch alle deze byzonderheden staan in de
 handboeken beschreven.

Uy maakten een lange wandeling naar de
 kerk van Notre Dame. Deze hoofkerk van Parys,
 die in 1163 werd aangevangen, doch in drie handend
 jaren niet voltooid was, behoort tot de ver-
 levende gebouwen der middeleeuw van deze eeuw.
 Ik heb ze dikwyl bezocht en zag ze met nieuwe
 gannegen. De kerk Gothicke kerken was alle die
 van Keulen en Straatsburg overtreffen naar
 toek. Een priester was bezig met arme kinderen
 te onderwijzen, en hield ze bezig met de verbluving
 van de drie toorte van vyheid, die der mensche

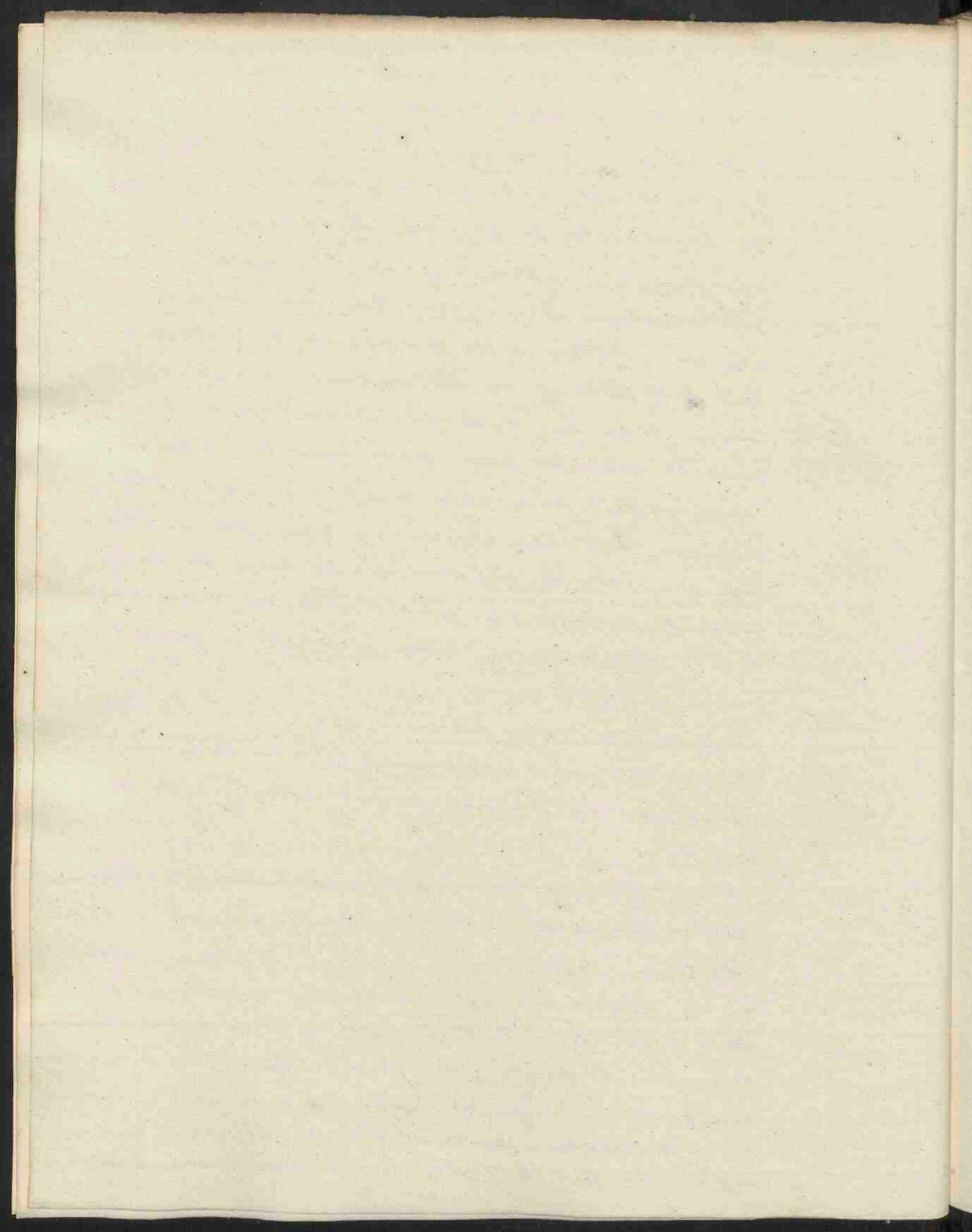

der engelen en van God; opgetrokkenene zwaarte van die
heden die heereft waardschynlyk en de kinderen
reke onwafelyk konden begrypen!

Te twee uren wuonden wy de Drentsche preek
by van de belydenis des Anglilicane Confessie.
De kerk is in de rue des Filles du Calvaire,
vermaantwoord gebouwd in een naarmen, mee-
rige straat. Hier woont Laet de herzogin insou-
me van Orleans de godedient by. De preek
had betrekking op het vyfantwintigjarig be-
staan van het bybelgenootschap, en handelde
over de waarde van Gods woord. Inhoud en
maatschapp wesen zeer middelmatig. Alles
verwilt hier het tegenstuk van Saint Ruck.
Het was als of wy het ledige van de zwa-
nante intinendige gelydruitt der twee chris-
telijke afdeelingen, leden aanschoumatyke vrom-
open gesteld wort.

Wy wandelden daarna naar het Palais
Royal en stien zeer goed in het Cafe de
Chartres by Hamel Fines Successeurs de
Viefont.

Derom avond reden wy nog door de Champs
Elysees naar den Arc de Triumphe de l'Étoile.
Op de wandelingen, die wy heden maakten, hebben
wy ons in zeer verschillende straken van Parys bevan-
den: op de Ile de la Cité, waar de stat haven aanvang
genomen heeft, waar de straten nog eng en krankelyk
zyn, geene woningen van aanzienlyke de bewondering
tot recht trecken. Het was hier op vele plaatsen men
sig en Lanchess. De bidden van minkelen stand, die wy

heen zagen, hadden niet dat nieuw en laagstootend
 voorkomen, dat elders het gemeen onderscheidt; men
 hoorde ook geen leest getier, geen ruischen. Wanneer
 wy den weg vroegen, was men behoeft en voorkomend.
 Hoe met het vandaan was, wistten wy niet ledig,
 rijkheid en wangen was vele winkels open. Op de
 kantzen zag men ^{vele} ontelbare meeninge lieden uit den
 burgerstand tusschen. De Place de Louis XV en
 de Rue Royale voortvanden ons het prachtigste
 geboude van het moderne Parys. De prachtige rijk-
 zen die men in dit geboude en vandaan het Palais
 en den tuin der Tuilerien aankonden ziet vandy-
 vallen steken ook zeer op by de nabijge fraais en
 ander waerom, dat men alom ziet in groot getal
 aantroffe. In de straten van de Ile de la Cité, was
 toch nu en dan nabouwen stalle, en meened kwam
 ons dit voor in het midden van het genaasral Parys.
 In de Champs Elysees zagen wy de bevolking van
 de hoofstad in haar vandaan van de beste zyde.
 By den zenden tusschen den wy in deze landen, welke
 door het frische lentegras nu zeer schoon waren,
 meestal ziet met geheele families byeen; zy zamen
 in de salyke gruingastel her of in het Bois de
 Boulogne, gedruken een haerden avondeten,
 of drenten slechtes van den gasthoupen wyne, en
 wandelen dan weder onder veldt gespook heen,
 waardt. Dit is de uitspanning van de zeer vlytse
 Parysnaart.

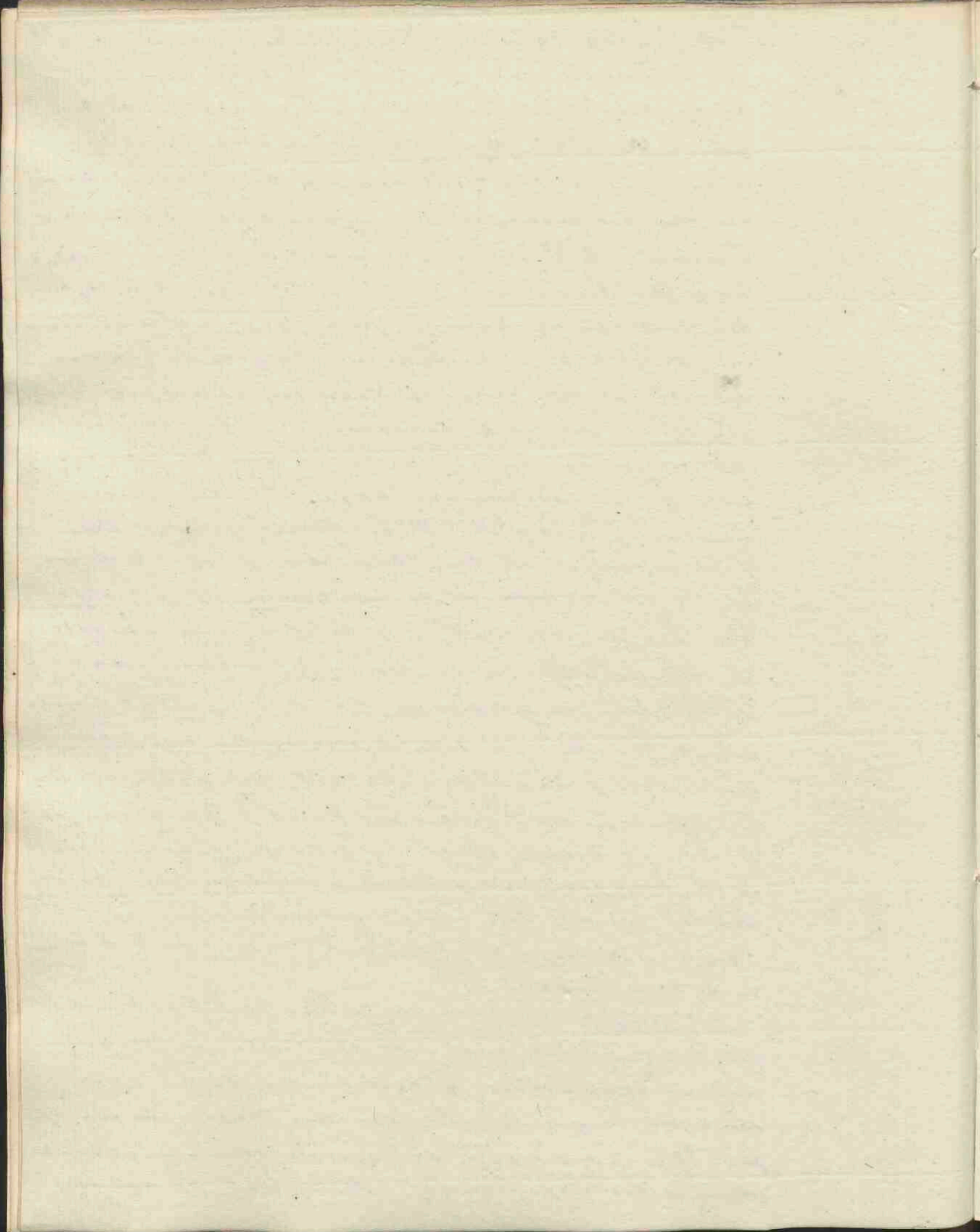
Er waardt in Parys veel gebouwd, en daartoe
 wendt men zes meening tyd mogelijk aan. De groote
 waarte der gebouwen verklaart dit zeer wel; doch
 het hooren de wy dat zelfs op den vandaan van de
 meeste gebouwen gearden tusschen.

De benaming van *Pays Latin* is voort een
aanduiding van het gedeelte der stad waar de vroeg-
ste inscriptien van koop en verkoop tegen en waar
de professoren en Studenten meestal waren: het is de
boulevard van de Sorbonne, de Halle de Droit, de
Ecole de medecine, in de nabijheid van het Palais
du Laiterie, van den Copanels grenzen.

Maandag 29 april. Dese morgen besteedde ik
 om bezaken te maken en keurde in te winnen. Ik ging
 by den heer Fagel, doch vond hem niet thuis. De heer
 Gemike, raad van legatie was ook niet thuis, zoo
 dat ik niet anders kon dan den heer Faber, cance-
 lier van het gezantschap, die geen waarde Hollandsch
 verstand. Ik vroeg hem of men my toegangsbrieven
 van het Teraut der Trinitaria bezorgen konde, om
 het feest van des konings verjaardag, op den eersten
 mei, daar te kunnen bywonen. Hy zeide my, dat
 dit onmogelyk was, en bad my weder niet aan,
 my eenige deunt te bezorgen. Aan het hotel
 Montmorency vernam ik dat de heer van der Ca-
 pelle Parys reeds verlaten had. Een lange reis
 vaarte my naar het Pays Latin, waar ik in de
 Ecole de Droit den heer Blondeau poogde te be-
 ken; doch ook oore was niet thuis. In ditzelfde
 gedeelte van de stad is de zetel van de Societe
 de Morale Chrestienne, waar ik vernam naar
 de openbare vergadering, die binnen Kort vande
 plaats vonden. Na dat ik in den tuin der
 Luxembourge was uitgezucht had, ging ik naar het
 hoofdbureau der post in de Rue J. J. Rousseau, om
 te zien of brieven naar my gekomen waren; doch
 ik vond en geen. Nog eenige andere gangen vervulde
 den het grootste deel van den voormiddag.

Wij aten sucker in het Cafe de Chartre; doch ditmaal
 in de koudruale.

Het een paar uren reden wy naar den Jardin der
 Luxembourge, waar vele studenten en andere
 dames wandelen; geheel ander soort van
 tieren dan wy in den Jardin der Trinitaria aantro-
 fen. Byzonder tekenen blaaske de slijmgen; vande
 varen is het wy te smae. Ik meekte op dat de

74
75

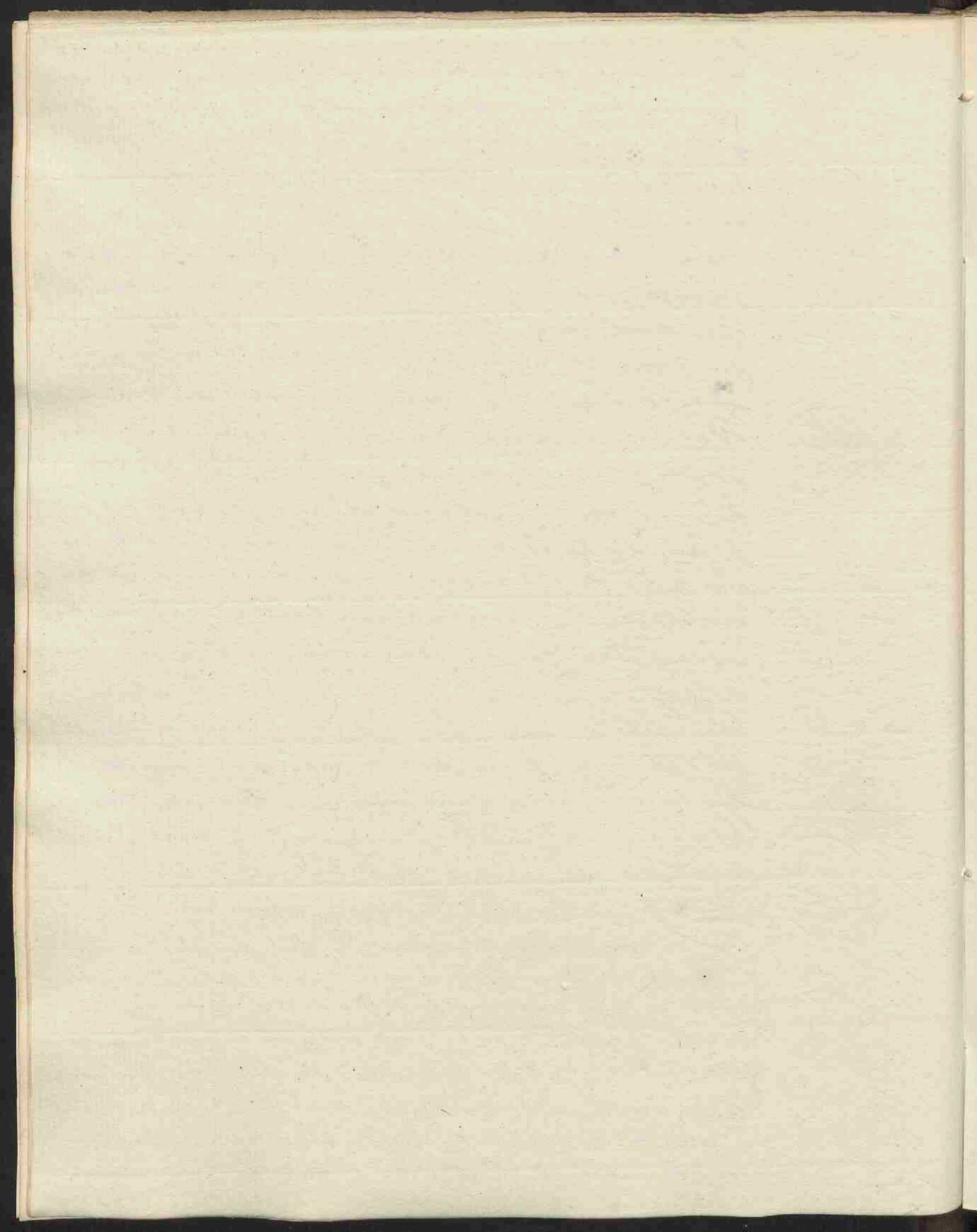
puanden naar den fiacre ras and waren. Toen ik
den waerman dit zeide, antwoordde hy my met zeker
mitgefallen: Oui, Monsieur, il y a trente cinq ans
qu'ils sont à l'écurie; mais ils vont encore
très bien et mon maître desire qu'ils restent
à service.

Toen my de zow zeer schoon hebben zien, onder
gaan, begaafte my ont naar het Théâtre Fran-
cois, waar my "Les femmes savantes" en
"Les deux Anglais" zagen spelen: par l'élite
de la troupe; - in der daad niet bekend goed.
Niet zonder eenige kunnening legde ik den lan-
gen weg huiswaarts, met vrouw en dochter,
door de slecht verlichte straten, te nacht af.
In den nacht is het niet aangenaam met vrouw,
men door Parijs te gaan. Men bespeurt er de
beschermdende politiebearmbten niet, welke zeer
waardig in Londen ontval de volgherheid van
kunnen.

Dinsd. 30 april. Wy brachten een geminnen tyd
door in de Galerie du Louvre, waar my de
Italiensche en Spaansche schilderijen bezagen.
De andere zalen doorwandelden wy alleen, om
een algemeen overzigt te bekomen.

Wy aten in het Cafe de Chartres.

Doren woensdag bereikten wy het Comédien de
l'Enf de du Père-Lachaise. Nu veel het uitspelling
doorwandelden wy die stad der doelen. Zy is beplant
met lanen van verschillend gebouwen, en byna 7
alle de grassen staan bloeyende bloemen, die een
aangenaamen geur verspreiden. Het was een schan-
de avond de zow ging onbewaakt onder over de
stad der lanen, welke men naar de hoopte zeer
goed overzigt. Er was nachten stille; hier en

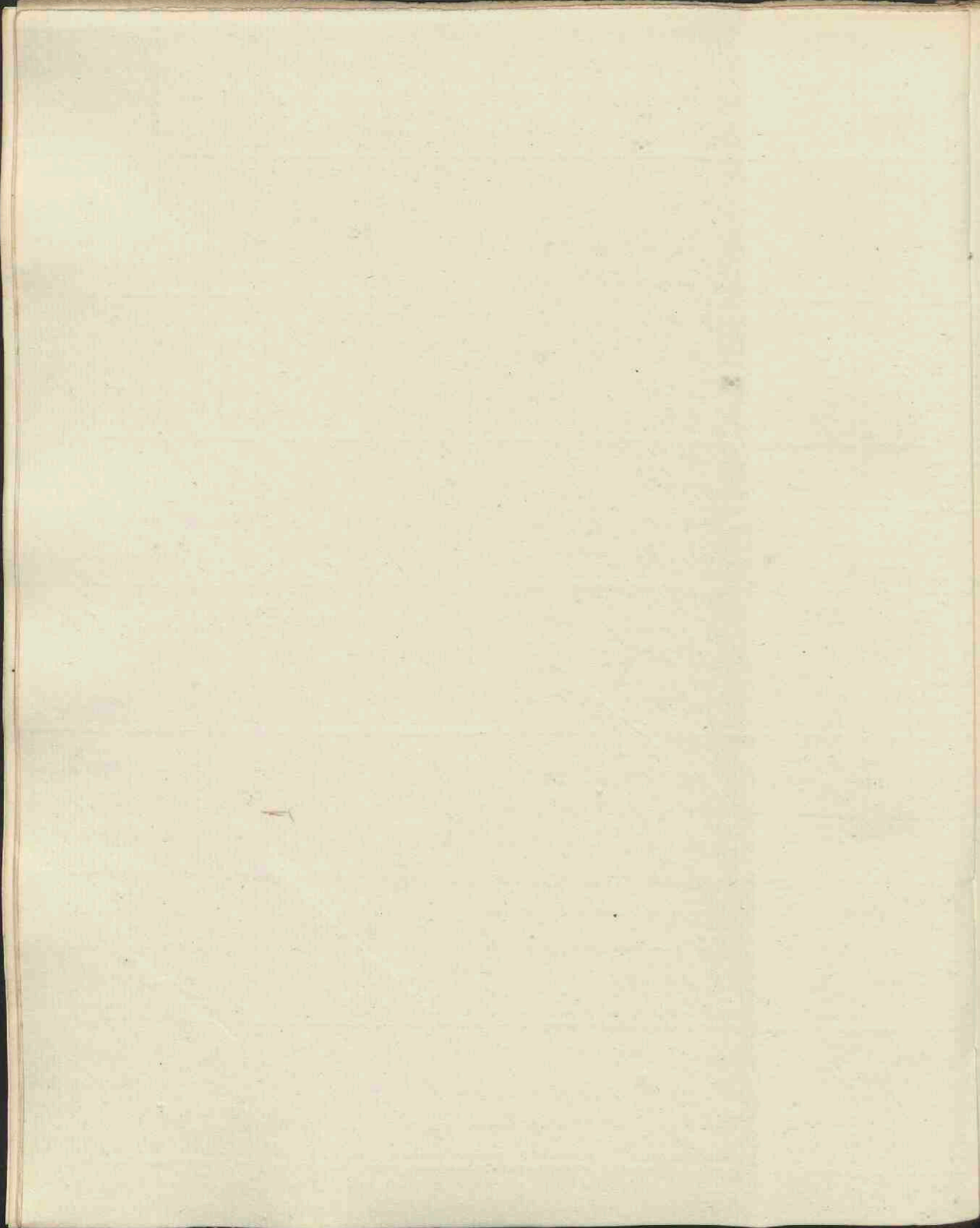
daar zag men vertrokken een beddende of menschen
 de op het graf van een verloren vriend of nabest.
 staande. Blijkbaar waren er buiten ons byna
 niet, en het eenige wat te stellen afbrak was
 het doeken van nieuw geveerd of het rusten
 aan gedachtenkonden. Van de meeningvullig graf.
 steenen, grotten, stouwen, beelden, kapellen, welke men
 hier aantreft, die het aanblik der afgestorvenen
 in wezen konden, dat ik geen aanteekening kon
 doen; de tyd gebruyge niet zelfs de de meeningvullig
 digste op te zoeken. Het gebedelijken van Abbe
 lant en Melville, dat in 1800 van het Parochie
 naar de verzameling der monumenten fraais
 in de rue des Petites Augustines gebruyt word,
 maar ik het in 1815 van geseen heb, is sedert
 1819 ook hier geplaatst. Het stouwen van
 Casimir Pezier is, dunkt my, zeer goed gebruyt.
 De man die met zo veel kracht de overwinste,
 lang van 1830 en hooft buitensporigheid vertoont
 heeft, is in een waardige houding op zijn graf
 voorgesteld. Onder de vele namen die ik in het
 voorbygaan heb troef my die van de Heer Decker
 niet, welke ik zo debruyt op het toneel bewoont,
 deed heb. Die van de overwinning heb ik doen
 van Marrou, die my gebruyt myn bucht
 verblyf in Parys van welkellend aanteekening heb.
 De lange weg dien wy aflepen naar deze
 begraafplaats en ferf was ook niet zonder
 belang; wy reden door vele straten welke wy
 niet konde hadde; velen waerby de Porte
 Saint Denis en de Porte Saint Martin za.
 gen het Canal Saint Martin waerby vele schepen

naar een en doet tenent zoo gewoont is om naar Parijs
 dien overvloed van goed water te bezorgen, welken
 my dagelijks in de schoone fonteynen bewonderend
 Wy hebben de eerste maal de Barrière Belle-Ville
 met een Heerinnen op den loopweg die de Landen
 weder keeren, zoo dat wy een groot en breed
 de maraat en roden, en handen openenken ha
 het onmiddelyk om de Stad is versierd. Verke
 meerte laat met bewaagen naar al van kuffen,
 huizen en trachten kerst, hier en daar zag men
 ook goede huizen met tuinen. Een klein getal
 bestond uit onbekende en meeste kerst.
 Verblijven van het laagste gemeent, zoo als men
 anders met van de inkomsten des staden zeukt, zyn
 ons op den ganschen loopweg in het vof gevallen.
 Onder de kleine bynamen verhoeden, welke wy zoo
 meermalen opmerkten, bekwamen op vryen
 weg in de stad twee malen het opschrift "Ho
 pitel de charité"

Regt genaamde dranken wy deuren vrand Christ
 Uten.

Waarop 1 mei. Heden was het Saint Philippe,
 de naamdag des Konings. Hierin was de
 zachte wy de heer Blondeau. Het Adelheid
 bracht in den brief by den heer La Villette, die
 heer predikant is by de Lutherische gemeente en
 aan wien de predikant Küper in Kanten haan
 had aangevalen. Wy veruanden dat de Heer
 L.V. op reis was, doch maachten kon niet mee
 zyne vrouwen. Wy zagen niets meer dan gewone
 lyfe met gekleede lieden, vooral uit de lagere
 standen, die blykbaar den feestdag vierden.

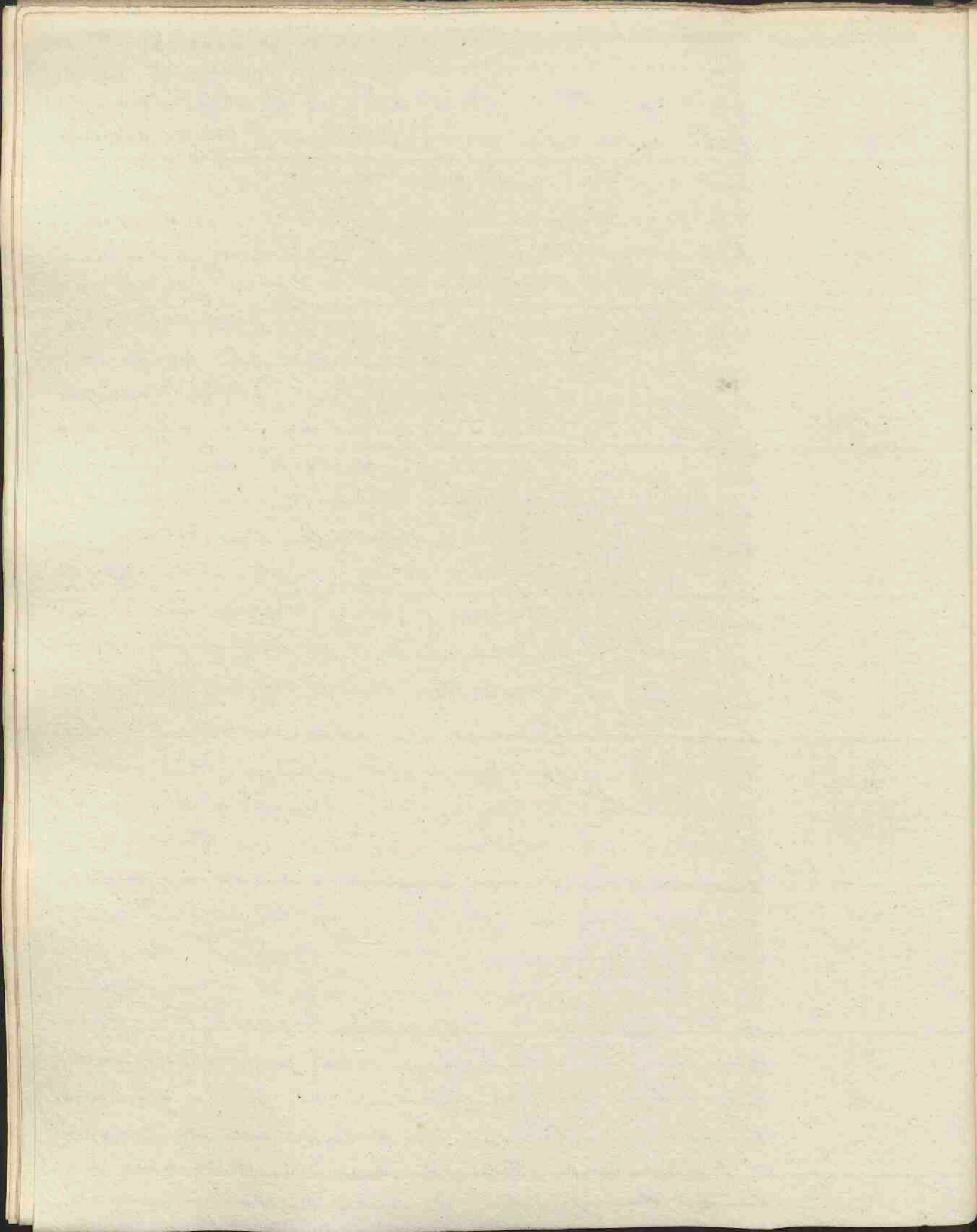
Later wandelden wy in den tuin der Truiterien, waer
 het zeer vol en levendig was, doch zonder gebruyk of
 luisterigheid; alle standen waren hier versameld.

en kan de schoone boommen en tuinsteden de tueltuinen. De bloe-
 man. Aan het eind van den tuin overvleegen wy de
 prachtige Place Louis XV met de Obelisk van
 Luxor en de twee groote fonteynen. Daar kwam oeff
 zich ook een ontelbare schaar.

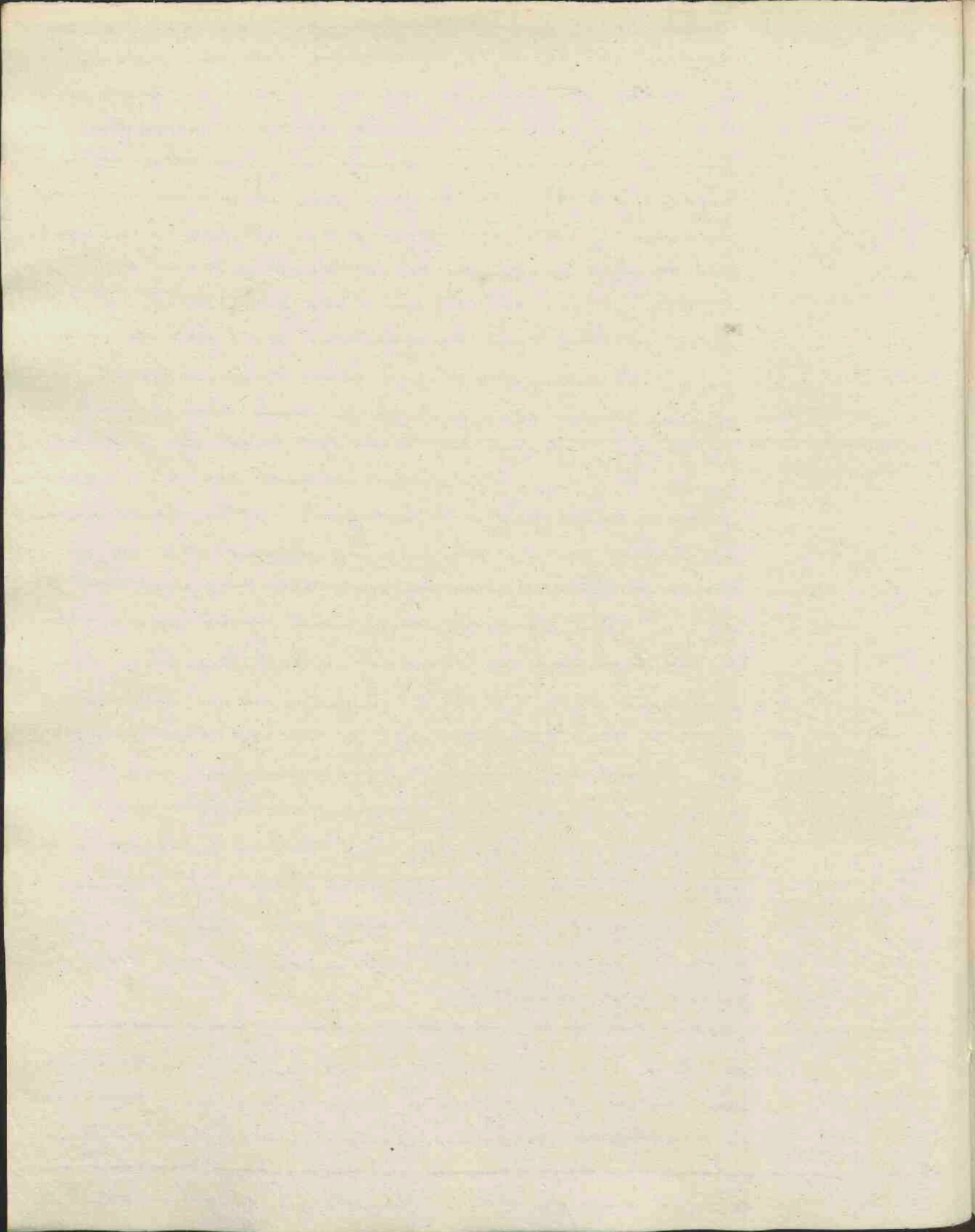
In het Palais Royal was het nu verjelyt door
 te komen naar het Cafe de Chartres, en ter nu
 was nood wanden wy hier nog een tafeltje onbe-
 zet. Wy vermaaktten ons met de afzichtigheid op te
 merken, waarmede men zich begeestert om de talry-
 ke gasten dadelijk te bedienen; - ook de lerechtig-
 heid der gesprekken te midden van het geraas wat
 voor ons een merkwaardigheid. Myne vrouw
 merkte op dat by deze Franschen alles sprak: de
 handen het gelaat het zelfs de haren toe.

De Heer Fergel had my een toepanspublicaffje be-
 roepd voor het afgesloten gezelschap van den
 Jardin des Tuileries. Hiermede bepalen wy ons
 nu naar de Place du Carroussel by den Arc de
 Triumphe. De Grille was nog gesloten en toen
 die open ging was er groot gedrang, dat was
 wat hinderlyk was. Doch eenmaal binnen de
 grille zynde, konden wy door het Palais onse-
 hindert eene goede plaats in den tuin innemen;
 men eat daar op stalen en wy bezonden ons
 nege uanzouren onder een loomfontein.
 Te half acht kwam de koning met zyne familie
 op het balkon, en begon een Concert voor het
 Pavillon de l'horloge. Het groote belangstel-
 ling zagen wy den uitstekenden smaak aan twee
 Francheysen en Europe, het behoud van den vrede
 te danken heeft. My werd algemeen, doch niet uit-
 bundig toegesproken. De lieder die handruud ontzaten

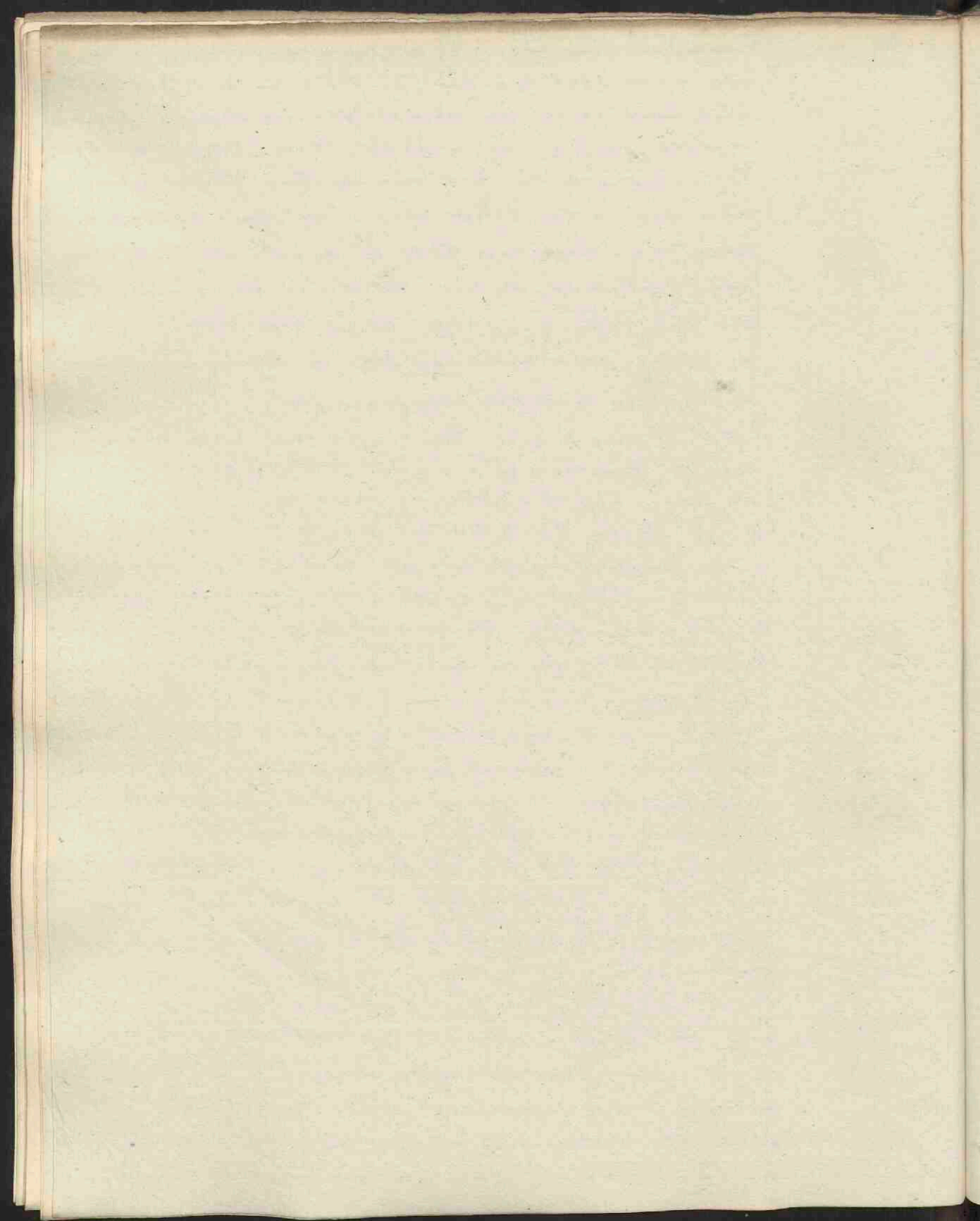
spraken met groote hartelystheid van hem, onder
 anderen twee oude militairen, de een met een kon-
 len bloed. De koning, de koningin, de koninginne van
 Orleans, een der prinses, en eenige andere leden der
 familie maakten een groep waerop aller oogen ge-
 vestigd waren. De koning plaatste zich naast de
 koningin, nam den Graaf van Paris op zijn schoot.
 Dit vroelye spelende kind, bestemd om koning te
 worden is nu zes en een half jaar oud. Dit ta-
 feel is toch zeer verschillend van dat des vorigen
 aen Ludewyk XV met zyne minnaarsen, waar
 op men naar honderd jaren van sine plaats het
 oog wierp. Hoogst het Franche noch den gelukwisen
 luertand waarin het na zoo vele stormen gevonden
 is niet zelf inder voortaan. Om half negen
 werd een groot veruwerkte appetaken op de
 Quai d'Orsay, dat wy van hier wy goed zien kon-
 den. Een dergelyk veruwerkte werd appetaken
 by de Barriere de France. Behalve dien heeft
 het feest bestaan in veruwerktebeden, want het
 was by de Barriere de France en op de Esplanade
 des Invalides, waar toneelveruwerkingen, koorde,
 en ballet, met de cavaigne, orkesten met dans
 muziek enz. geweest zyn. Dit is te twee ure
 begonnen. De tuin der Tuileries, de Champs
 Elisees, alle openbare gebouwen, zyn allen avond
 verlicht geweest. Het schoone water heeft allen
 feestdag bevestigd.

Toen wy huiswaarts wilden gaan, wat in
 de Rue Rivoli en in de Rue Saint Honore
 een zoo dichte stroom van menschen, die alle
 in doctelyke richting gingen, dat het andern
 zeken, een dier straten in de andere richting op
 te gaan, om de Place Vendome te bereiken. De

meeningte was niet onafgeleid, maar konse dit
 als onpubliek waarden, en het was beangstigend
 niet met vrouwen doordringen te mogen. Wij
 moesten, maar konden ook, in deze straten niet ryen.
 Eindelijk gelukte het ons de Rue Transversee te
 bereiken en die bracht ons in de Rue Richelieu.
 Deze was niet zoo smal, op de Boulevard was
 geen getrang, en van kinderen zag zonder hen
 der tot onze verwoning. Voer hier een vrouwen
 wy thuis, zeer naalden van in Parys een groot
 volksoort te hebben bygewoond.

Donderdag 2 mei. Wy wandelden dergen morgen
 over de Boulevard tot aan de Passage des Panoramas.
 Hier bezochten wy den winkel van Jean
 Louis Falis, die gehouden wordt voor den „pre
 mier Confesseur du monde“. Werkelyk zag er alles
 uitstekend goed uit en smaakten de traktjes die
 wy aten zeer goed. De winkel zelf is klein en niet
 byzonder schoon, maar buitenzamen denkt beruht.
 Wy bezagen vervolgens het schone gebouw der Biblio
 thec des Annubus vaden wy een einde wipt ons naar
 het Paleis van het Luysen koning te gaan; daar ver
 gaafs wachtten wy naar een traktien, die ons in de
 nabijheid moest loopen. Wy gingen dus wachten
 te suet. Wy bezagen de Gallery van Schilderijen
 van levende kunstenaars. De verzameling is zeer
 nammerloos sedert ik ze het eerste gezien heb. Vele
 stukken der meesters schouwde behagen my uiterlyk.
 Die, welke tusschen uit de Nyttelapen at de Gros
 Sake getekend met vaunstellen hebben wy het ge
 meake van t hiebtwoontsoorten, waaraan David
 het voorbeeld gegeven heeft. Deze laten my getue
 kund. De anderen zyn natuurlyk; doch er ontbreekt
 het ideaal van; zy zyn al kopieen der werkelijc

heid; doch de kleuren zijn meestal om a te wuistlyken
 willikewijf Slecht. En is ook te veel stroom naar
 effert in; waerom men inhelde figuren te veel
 doet uitkomen. Zoo is de dood van Elisabeth af-
 zigtelyk door de figuren en door de kleuren, hoewel
 men niet ontkenen kan dat Solaraache, om zulk
 een tafereel daar te stellen een talentvol schilder
 moest zijn. De stukken van Aurace Veruet en van
 de twee Schepers onderhanden, zijn zeer gemiddij
 "Raphael in het Vaticaan" van den eersten; "Charlotte
 Corbay" van Henri Schaffer; "Jeanne d'Arc" van
 Jaent Evre, de jeugdige Edward V en zijn broeder in de
 Tower opgesloten door Richard III, van Solaraache,
 - de geboorte van Hendrik IV van Navarra, bewelen
 my zeer. Peter I als knaap van de maede der Stra-
 litz zeed, door Henken, vande een schone en knappend
 stuk zijn, inden de maeder van Peter met een onpe-
 stent lalyk was verspottet.

Wij zagen in het Paleis de kapel en de slaapha-
 nen van Maria de Madelit, dere kamers is val-
 maake kerkteld in de staal waarin die oorspron-
 kelijke zwerest is; de wettigvolg zijn gedruente te
 vele jaeren verhoopen zwerest. Al het onerise
 in het paleris werd gedruente te de om wankelijg
 verwuust, en de zalen werden voor gearfent
 ten inferist. De neygedermaal des Pairst zagen
 my niet aubot er zitting was, en my geen kaant
 te hadden om die by te zwoonen.

Om plan wat in de nabijheid te gaan zien, om daerna
 my meer in dit gebeel te der stad te zien, doet my
 vanden daarten gaene gelopenheid door op een grachten
 afeland in het Cafe Restaurant d'Orbay, op de kaan
 van dien naam. De zwel is groot en fena; met

Twee zeer bekende en spraakzame reizen, die tegenwoordig in den loop van den bloem tijd der bloedrijverij te zien en hun geslacht met een juist begrip der beloop. De verschillende der verschillende klassen waren er het onderscheid van. Zy na haalde met hun theorie, met hun belastingen en in dezen gezegd en aangeboden luidde; het zij geweest waren niet te schijven in het een of in het andere blad; welk twee men uitbellen tegenwoordig het best bekend worden, en. Een gezag is mij in 't geheel geloven, het was ongeveer als volgt. Onse wil voor de mappe, et faut bien lui dire des choses qu'elle veut entendre; on ne saurait s'occuper des sens au point de vue des véritables, qui font exception. Ce serait une folie de dire des paroles qui déplaisent, ce serait jeter son argent; on perdrait ses abonnés, tandis qu'il s'agit d'en avoir autant que possible.

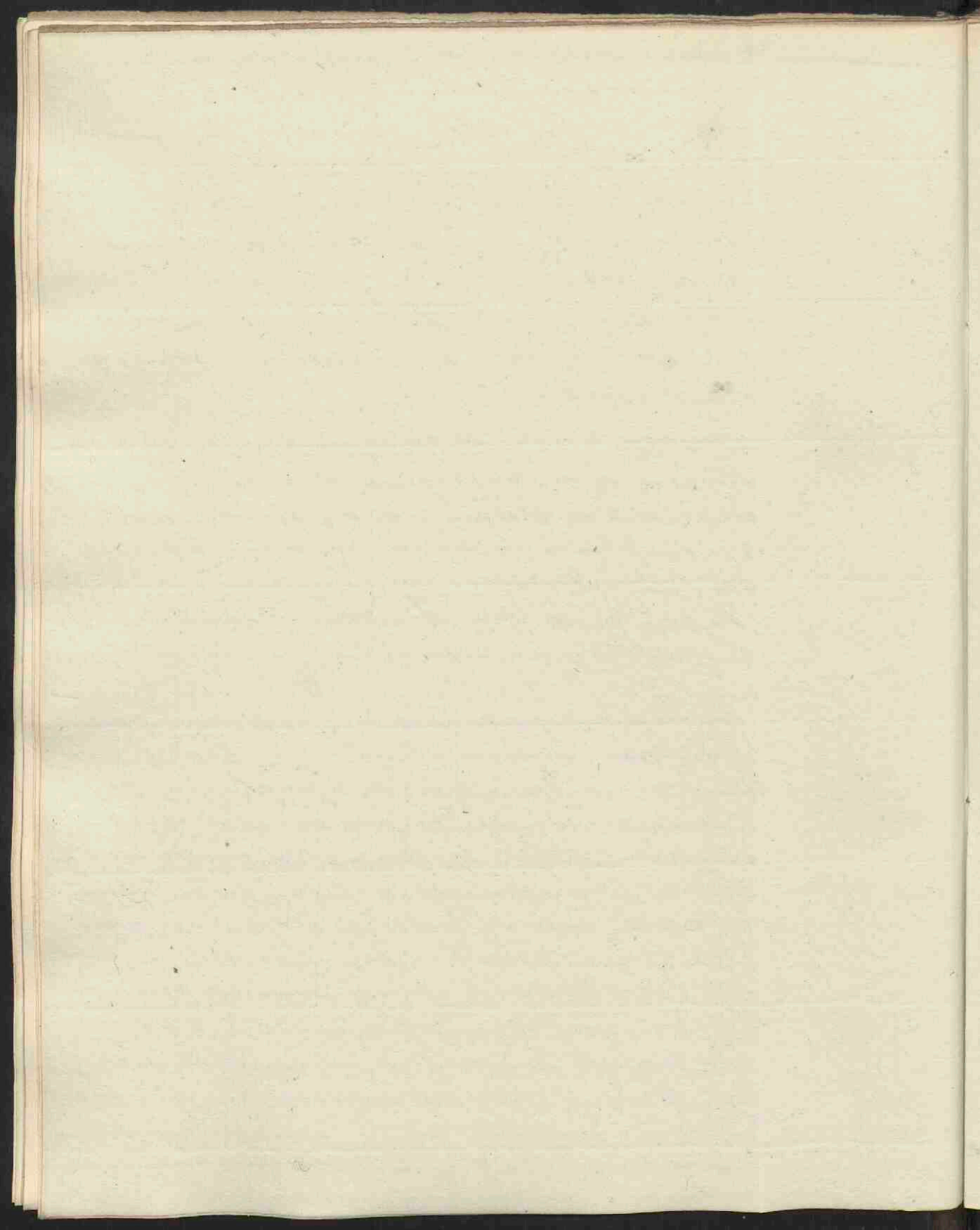
vrolyke ontzigt. Wy aten er goed; maar ma. was er
langzaam en onvrolydelijk.

Wy zagen van andere plannen af, wandelden
hervormd en vervolgden naar Theatre du Gym-
nase dramatique, op de Boulevard Bonne-
trouville, waer wy drie Vaudeville's zagen
spelen: Alberta, Belle la Danseuse en L'aucle
& succession; - vrolyke stukjes met de gewone
lieder, daartufoeken, goed uitgeroerd en tamelyk
onderhoudend.

Vrydag 3 mei. Ik bracht een brief op het bureau
der post by de Magdalena-kerk, en zag by die
gelegenheid de Blaemwaaie die hier dagelijks ge-
handen wordt en die een keur van schoone
Blaemen oplevert.

Ik berocht den heer Blondeau en sprak lang met
hem over zyne voorgenomen reis naar de Pyne-
nen.

Wy reden te half twaalf met de stuurman opent
op den rechter oever der Seine naar Sevres. Tegen
onze verwachting was de plaats waar de
wagent stil hielden op wy groote, opstaand
van het vlak en van de koninklyke porcelainfabrick,
en op onzen trap derwaards begon het te regenen.
Wy wuden tulk veen beloofd door het gezigt
van den groten vooraad prachtstukken, welke
hier voorhanden zyn. Het schilderswerk op porce-
lein is het een bewonderenswaardige volkomen-
heid gebragt. Men kiest de schoonste modellen
van Raphaele en andere schilders, ook van de
nieuwe, zeldzame worden voortprachtlyk stuk-
ken op het porcelain geschilderd. De vazen, tafels,
servisen en andere voorwerpen, welke met

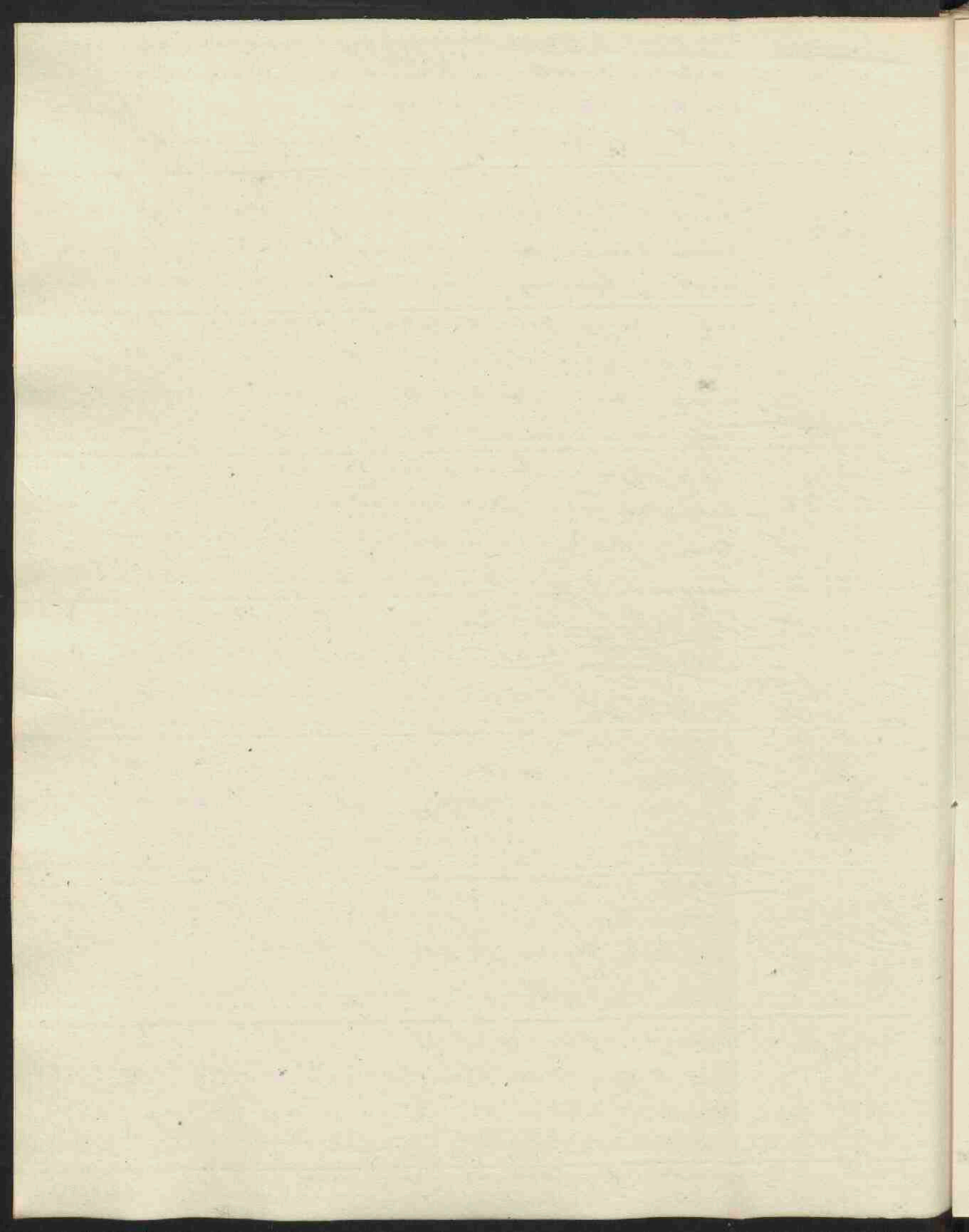
Zoo veel talent vernaandigd worden, zijn ont,³³
zachtelyk kostbaar. Kupieën van schilders, zoo als,
wy hier zagen, waren op 20, 30, 40,000 franken
en hooger berekend. Een tafel servies bestond
uit borden met landschappen, beestjes,
die elk 200 franken kosten. De schoonste ko-
pieën waren door Mervant Jacotot geschild-
erd. Van dit alles, warts niet verhuurd
het is voor vorstelyke geschenken, of voor
de koninklyke paleizen bestemd. Slechts voor
uorpen van mindere belang zijn te koop en die
zijn naar evenredigheid zeer duur.

Wy aten in Lyons, en het weder werd op nieuw
zeer schoon. Dit lokte ons uit om naar
Saint Cloud te wandelen, ontrent een
half uur ver. Het land is heuvelachtig en
het gebouwen, dat Saint Cloud omringt,
wat in zyne valle frischheid der lente. Het
koninklyke slot zagen wy niet van buiten,
maar wy wandelden door de blaauwyke
tuinen, en genoten het schoone uitzigt, dat
men op hoogte heeft. Een oud hoozen van
Napoleon, die met de garbe in Anstange,
meest wat leide ons hier rond. Hy bracht ons
ook ook in de orangerie, welke door Napo-
leon zoo breed gemaakt is.

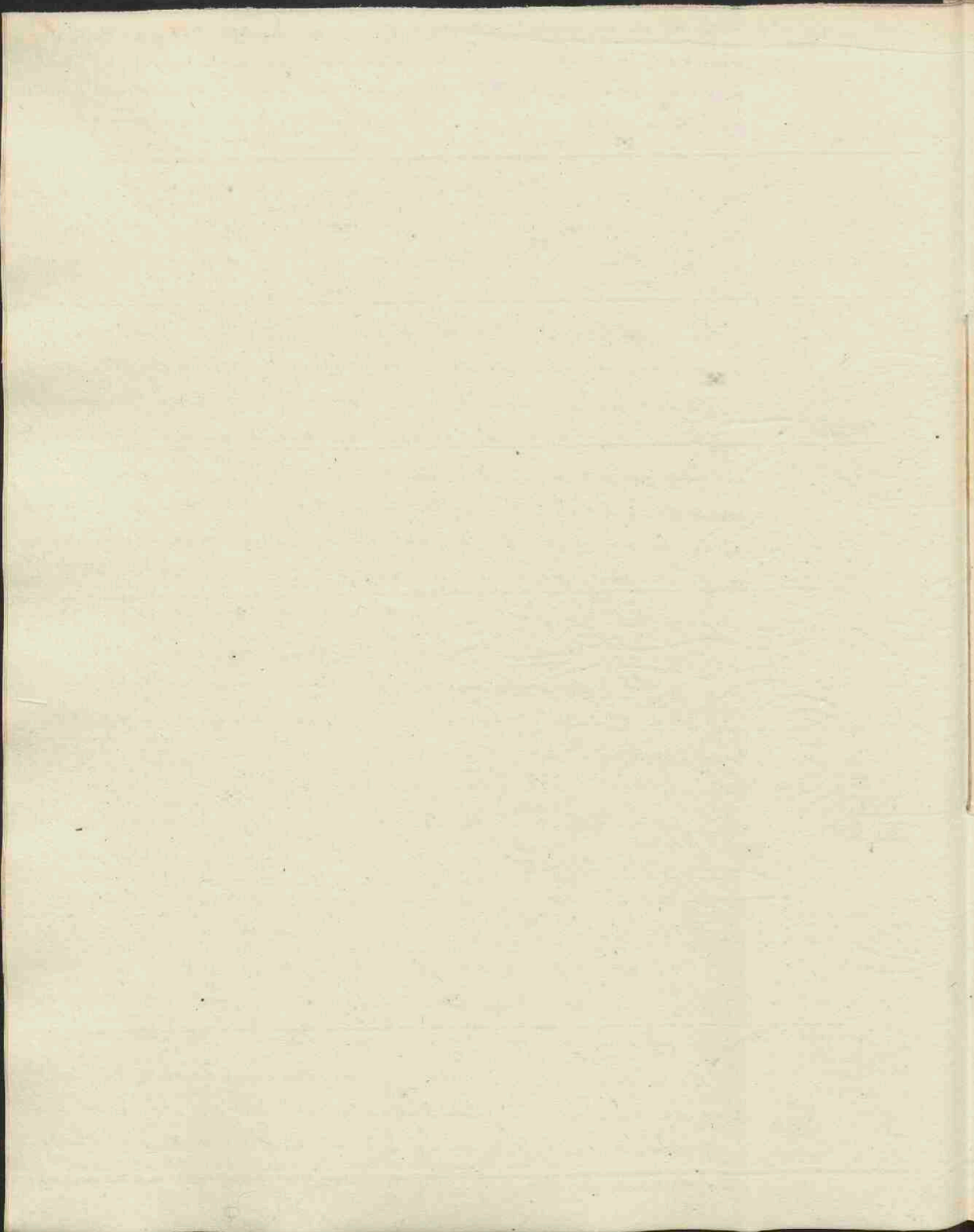
Taan wy alles goed gezien hadden, reden wy
met een postwagen terug, gedeeltelyk door
het bosch van Buisson, verder westwaarts
langt de Seine.

Datendag 4 mei. Een bad genomen in onze
buitel. ons bain des Capucines.

Spreekt it feestdag voor Versailles, den 4ten Juny.

alle de fonteynen. Dien dag is de kerkland van Paarys
 niet zeer groot; een niet zege kunnen er in open op hun
 land dwingend. Het zandte voor ons meerkundig
 zyde dit by te wonen; doch de begraafte, een groot, twee
 spoorwegen vueren doorwaards; maar de meerkundig en het
 gebied by de begraafte is, een niet zege een groot, het
 by ons vuergelepte de vueren kunnen. Het stollen. De
 niet die heeft voor twee jaren by den spoorweg van de
 linker vuer de lemie een vuer vuergelepte ongeluk
 plants gebied. Een byzandter vyerling is niet dan vuer
 aumatieg heeft voor twee jaren te bekomen. Een blaaf vyer een
 middel niet, vuergelepte en het meerkundig vuergelepte te
 vyeren. Een te vuergelepte of dit vuergelepte was een
 in, een groot een vuergelepte te vyeren vueren vyer niet
 den spoorweg te half een vuergelepte. In vueren
 drie vuergelepte vueren vyer een en vuergelepte met
 middel vyeren vuer te vueren in het vuergelepte de l'Eu
 vyeren. Vyer vyeren in het vuergelepte de vuergelepte vyer
 vueren een vuergelepte dan vuergelepte vyeren in vueren vyer
 die vyer vuergelepte vyergelepte vyeren vyer vyer vyer vyer
 vyer de vuergelepte vyeren vyer vyergelepte vyer vyergelepte
 met vyergelepte vyergelepte vyergelepte vyergelepte vyergelepte
 vyeren. Het is ten vuergelepte vyergelepte vyer vyer
 vyergelepte of te vyeren. Het vyer vyergelepte vyergelepte vyergelepte
 vyeren vyer vyergelepte, dat vyergelepte vyergelepte, vyer
 vyer vyergelepte vyergelepte vyergelepte is. Vyer vyergelepte
 een vyergelepte vyer de vyergelepte vyer de vyergelepte
 van de vyergelepte vyergelepte XIV, vyer de vyergelepte
 vyergelepte vyer vyergelepte vyergelepte vyer vyergelepte
 vyergelepte. Van het vyergelepte dat vyergelepte Philippe
 vyer met vyer vyergelepte vyergelepte vyergelepte en dat
 vyergelepte een de vyergelepte vyergelepte en den vyergelepte van het vyer
 vyergelepte vyergelepte is, vyer vyergelepte vyergelepte
 dat vyergelepte alle vyergelepte vyergelepte vyergelepte vyergelepte

feiten. Het is als het wach niet anders geloofd had dan
 op het slagveld, en als of het niet anders gedaan had
 dan bloed vergieten. Dit is toch een knoep van
 stelling van de historische samenhang. De plausibiliteit
 der veronderstellingen, althans zoo als men die op den naam
 geschieden is te zien behaamt, is niet in overvloed
 ming met de tyden. Dit zal wel misgelyk gelykt
 Zyn; maar toch is het in een historisch museum als
 dit een groot gebrek. Het eenige voorbeeld dat ik
 niet onvernoed may laten, is het marmeren stand
 beeld van Jeanne d'Arc, vervaardigd door de
 jongste Princesse Marie, dochter der koning,
 welke zoo vroeg gestorven is. Het is om de leere
 uitdrukking van geloof en handing en om de
 herinnering aan een van de talentvolle jonge vrou-
 wen zeer belangrykend.

Wij dueren ons niet te verbaasden te vinden, wanneer
 ons een oud spraakboek van eenen van de
 de, die veel van de voorwerpen 178 te zien van de om-
 manteling verhaalde. De groote, lichte en vrye
 het schone gebouwen, dat nog in aanbesteden was,
 was maakten een zeer aangenaam indruk; doch
 de aantrekking van den vlymen aanloop en der
 gindgeschenken hebben kon niet openen tegen het
 kevalle en grootske der vrye natuur; en wij gevoel-
 den reeds dat deze scheping der kunst ons op een
 duur niet zonde behagen. De fonteynen en ander-
 ne waterwerken waekten in ons ook geene zoo
 groote begeerte om die meegen in werking te zien,
 of wij konden ons troosten, toen wij, na veel van
 zeefische papieren, ons oerestinden, dat er geene
 zeldzamenheid Zyn zonde om een behaamtlyk nachter-
 blyf te vinden. Onder de punten die men byzonder

Enige jonge lieden met roode wits en blauw,
wel linter verkleed vielen ont te Versailles
in het oog. Men zeide ont, dat dit Conserits
waren.

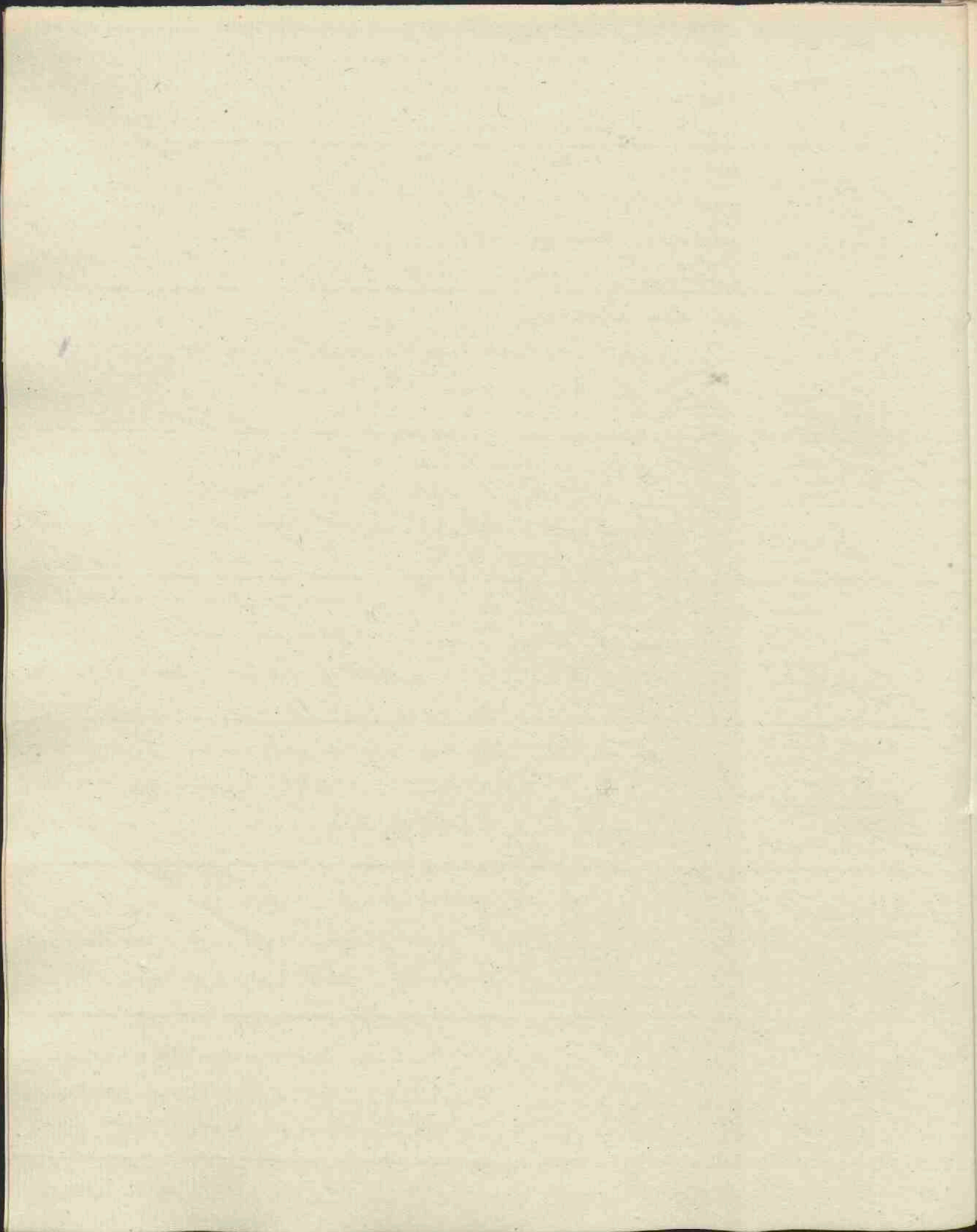
Ther ent hier optekenen, wat my de heer Rofe om,
krent hoe legen werde. Het Fransche leger vertoont
een der belangen het politieke verstand. Het de,
staat geheel uit jonge lieden, die volgens de wet
soldaat worden. Stovit is het later geveend
gewest, nu dit was wat er later kragtacht.
Men ontbreekt niet van den dienst, en de
straffen zijn zeer meening talryk. Alle deelen
worden indruillend negelezen. De soldaten
gaan zonder overwin naar Algiers, nochten met
de grootste diepheid, verdueren alle de sterven
en de vermaerijzen; moorden zelfs niet kan
er tot 16000 in de hospitalen zijn gortoren. Een
wel geschiedt dit niet omdat my zecht van
den militairen stand hebben; byna geene bly
nen in dienst als hun tyd uit is, en er zijn naef
naef geene vrijwilligers. Zy vervullen hunne
deenttyd als een burgerpligt, met het vooruit,
zigt, om, als de vyf jaren ten einde zijn, hun de
naef, byzonder den landbouw weder op te vatten.
Dit hangt, grootscheels saam met de omstandigheid,
dat zy neefal eenig grondbezitters, anderen ook
wel eenige andere bezitting hebben.

aan het hoflenen van vragenen tyd herinnaden,
 merkte ik op de groote rante plaats, tuus de "bals
 champetras" plagten. gesien te worden, en die tuus
 het hof konsealvertaalingen in de open lucht by
 woude. De verhouding vuoeps hier onwillaken
 vey teony, ha veel schoonheid, geest, herbtuoyten,
 schitterende woelde, hier veraccijp gemest is,
 waaron niets meer overgebleven is dan flaan
 we herinnering.

Wij reden te half acht teony met den spoorwain
 op den linker oever der Seine.

Deze kleine uitstappen hebben ont een schoon ge
 deelte van de omstreken der hoofdstad leeren
 kennen. De twee spoorwegen vertuonden nu
 ons van veershillende zyden. Het land was in 44
 best veersel: onaal vagen in landhuysen met
 fraage blaemtuinen: de haagten en laagten een
 ven saer fraage punten op voor het uitsie.
 Men heeft voor het aanleggen der spoorwegen
 groote maeystykheden moeten overwinnen.
 De weg op den rechter oever vooral gaat door
 verscheiden tuinen, en komt op die wyse
 tot in de stad aan de rue Saint-Lazare
 zonder het verkeer in de straten te belemme
 ren.

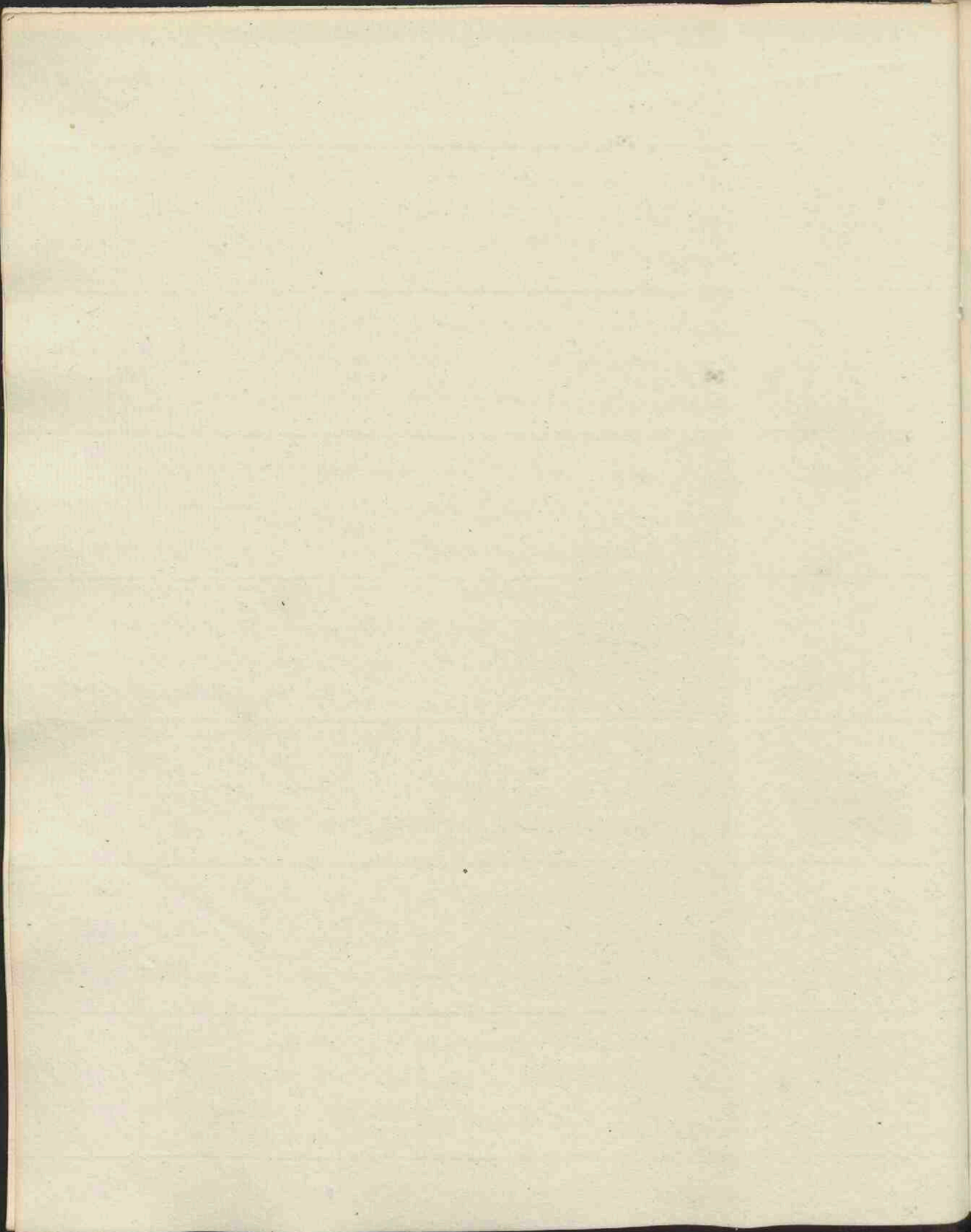
Zondag 5 mei. Wij hebben reeds de naam
 de gedeelten van Parys bezocht; dezer dafen
 wouddelen wij door de beroemde Rue de la
 Chaussee d'Antin, waar de vyke families
 wonen; teken bezagen wij het ander gedeelte
 dat niet door zyne beuont onderscheidt, na
 melyk de Faubourg Saint-Germain, gelief
 waard verlyf van den ouden adel. Hier vindt

men nuq de onderwettige hutele, met een
 plaats daaronter aan de straat; en voornyl
 men elken byna uvenal winkels aantreft,
 zyn die hier uiterst zeldzaam. Het is en
 ook veel stiller dan in de andere byken.
 Wy gingen in de kerk van Saint Thomas
 d'Aguaan, waarin de adelyke familie by
 voorkeur de godsdiensit byzwaart, hoeward
 thulle niet gelazen en er hoordichte meer stille
 en aandacht dan gewoonlyk. De kerk heeft
 niets byzonder merkwaardigs.

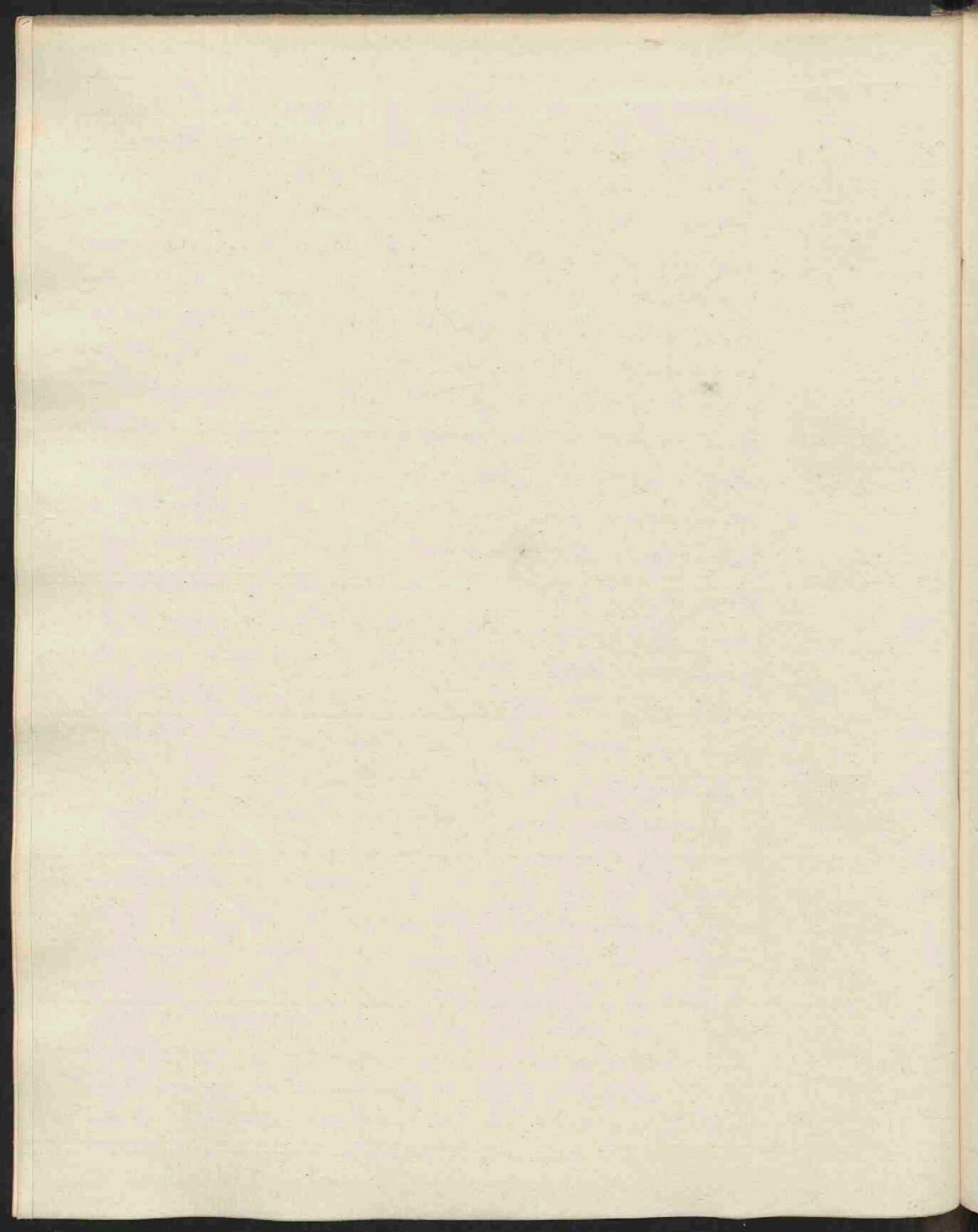
Wy wandelden nu in een nieuw hoo Paleis
 der Chambre des députés, vruoger Paleis
 Bourbon. Men heeft dit in de laatste jaren
 zeer verfraaid. Men ziet er zeer merkwaardige
 deze handbeelden en eenige schilderyen.
 De uuygelykernaal wakt groote belangstelling
 zoo wel om hare uitstekende inrichting, die
 ons waarschynlyk uwerd nerklaard, als
 om het gewigt der bevaaldelingen, welke
 hier plaats vonden

Vervolgens bezochten wy het Huteel des In-
 valides. Het had het meer gezien. Er zyn drie
 duizend soldaten en onderofficieren en onpe-
 naar 150 officieren. Men heeft ons alles
 waarschynlyk geweesen: de slaapzaal, eet-
 zaal, keukon, bibliotheek, de kerk. Het
 graf van Napoléon is sedert ruim een
 jaar niet meer te zien en zal nog drie jaren
 afgesloten blyuen. Intusschen waerht men
 aan een groot gedonktoken, waaraan de men-
 schen publiek sul vernafschien. Onze belang-

Stelling trachten zeer de kunstjes, welke elk
 naar zyn smaak met bloemen en spelengens
 versiert. Zoo als bekend is ziet men saam
 menigvuldig het beeld van Itapalcaant.
 Men zeide ons dat er ongeveer een duizent
 sterft; zoo dat zy door elkander nog geen
 tien jaren in dit verblyf naar den anderen
 en vermenigvuldigd doorbruygen. Barmhertige
 zusters passen de krankhen op. Zy hebben
 meestal nog geene getafte gedaan en meer
 dan zyn er voorbeelden, dat zy den geestely-
 ken stand naarsnel zeggen en in het huw-
 lyk treden. Wy zagen ook het reliquie-ter
 vier, door de Keizerin Marie Louisa 2°.
 Jehanbon, en waer van men de getyke 9°.
 Conink maakte naar de Tafel der officieren.
 Van de vergulding des doms welke plaats
 gevonden heeft in 1812, bespand men byna
 niets meer. Hoe prachtig dit hotel zy,
 hoewel het ons naar dat de zindelyk niet
 zoo groot was als die zyn Houde.

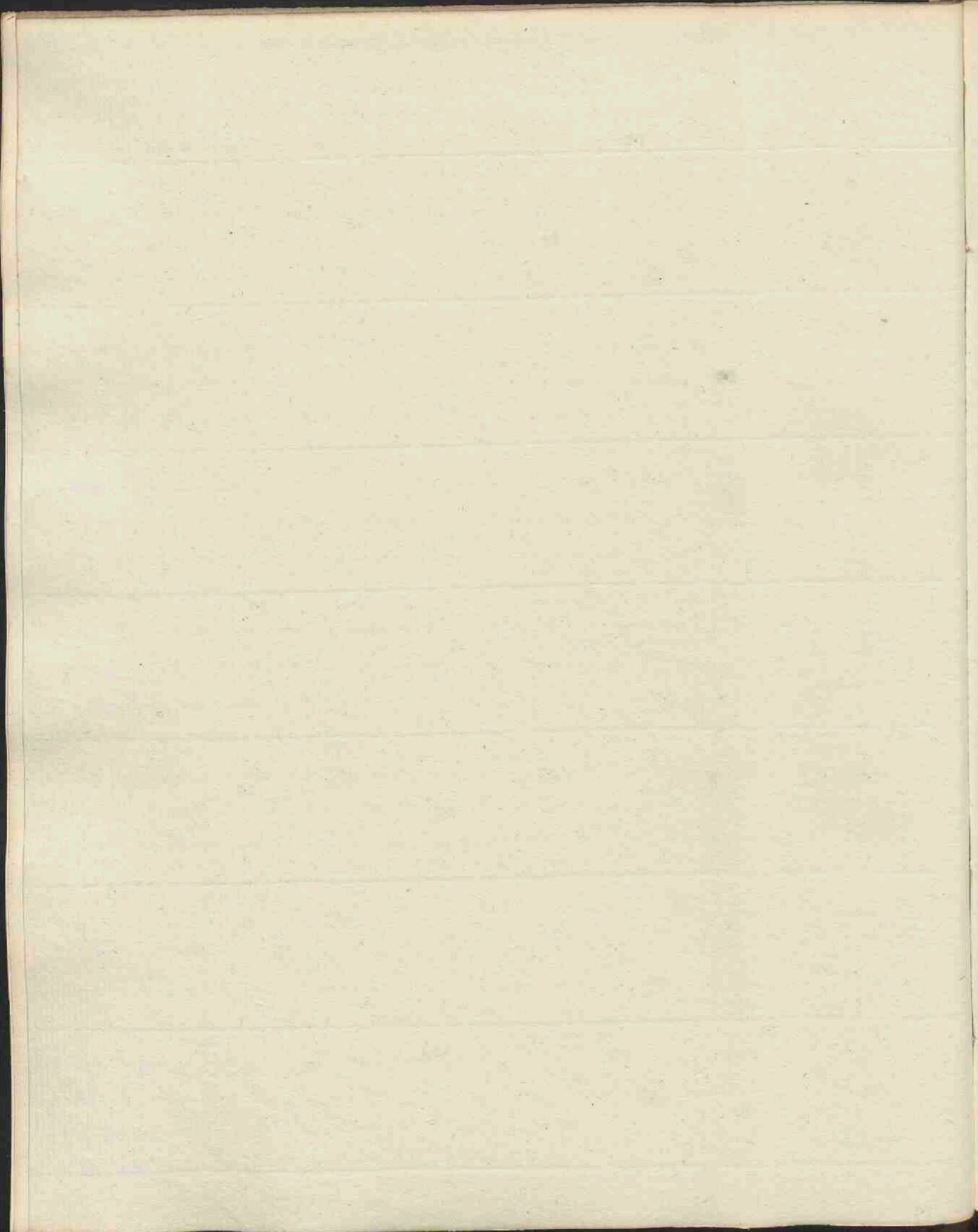
Een omnibus bracht ons van het Kasteel des Janselien
 naar de Place de la Bastille, een vromer weg. Wy
 zagen hier de zuil, welke opgericht is ter herinnering
 aan de omwenteling van July 1830. Zy is bevestigd een
 grafmaalt voor de gesneuvelden by die getagenheid,
 en heette naamen thaan in gouden letters op de zuil
 geschreeven. Zy is zeer fraai, van Corinthische orde;
 en boven op staat een gouden engel met verborchen helen
 een in de een en een flambois in de andere hand.
 Evenwel valdeed my ders zuil niet zoo goed als die op
 de place Vendome, wellyt juist omdat zy cirkelbaar is.
 Ook werd ik hier niet marmeren voetstuk waar het Canal

Saint Martin onder door loopt, en waas de ruid op
ruis, te hoep.

Wij gingen van hier naar het Pantheon, vnaagen
de kerk van Sainte Genevieve. Nieuw dachtten wij te
ne de kerk het onbesmetste gewelf waas de goede
mannen bepraden zyn. Allee. Dier Roupaan en Val,
tame zyn gedenktakenen geminute. Wij bekomen ons
den dand, en bedragen van danc Pange. Ja behief
van dit schoone gebouw hier zonne bysunderhede.
op te looken, die ruid ik in de bevolging vasmald.
De frases behel dazyn van den dan danc goet waas,
den ruid de kerket bewonderd. My bevelen zy niet
wat de vinding betraeft. De apothecale van de heilige
Genevieve, die omringd is van Clovis, kanet dan goede,
Lobengh den heiligen in Labouys XVIII met de kerk,
zin van Angoulême. De vlyegz was niet goet, te
bevelen in den kerket te plaatsen zwa zy my loefden.
Sicant dore Christelghe apothecale die van Noye,
leer met de gedin des ruid in zyne danc. Incht
een onzin! Als kerket te danc der goede manne,
kan men ook moegelyk een goed begrip van het Pan-
theon hechten: een ledige kerk, van een algaw, zonder
gaderuering, zonder gedenktaken; — de ece van danc
bognaan te zyn bevelen een niet, wat kan dit bekeke
van, welke verhevene gebachten of gervaten kan dit op-
maken.

Ons middepant heelden wy vady het palas der
Lewendoung by de vult, van de Toumau. Dancwaas
kervaten wy my de kerk van Saint Sulpice, die
in vnyng een de bekenste is, met fonyge Griekische
Zenten, vnyndig veldend zy my, vnynd. Lenge fues,
vnyndelozyn bekeapden ont mel, onder an danc die van
eene biddeute familie, vnynd galdt eene bevolging ene
het vnyndent vnyndz. In de Abaye Saint Ger,

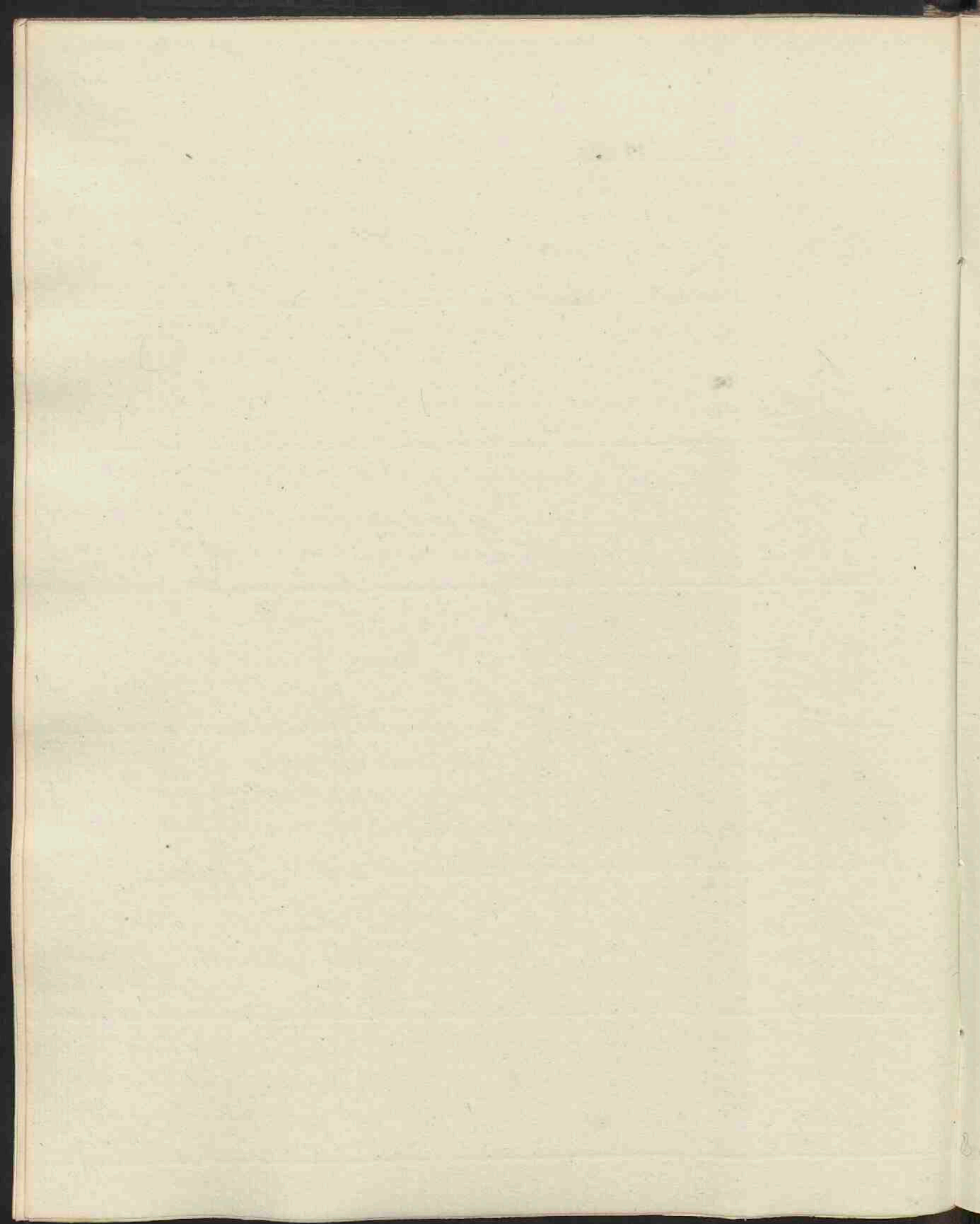

man der Prät vanden wy eens wy groote behaar
 verval van vrouwen, welke zeer schone literaire
 zang en het voortkomen had van oprechte vrouwen,
 Lord. Deze behoudens en eeuwenwijze goddusse,
 vey in het midden van het waelijs en vrolyke
 Party, op den tyd dat men algemeen stocht, was
 maak en verstryging zake, had iets zeer tref.
 fendt.

Wy wandelden huidswaards en
 beuonden op de Pont du Convent de schone
 heid van dit gebouwt der hoofstad, waar men de
 serie met de palissen van het Louvre en van de
 Tuilerie, de kazerne, het gebouwt, en de lange
 veyen van Cambours met een blik overziet.

Taan wy van onze vele gansen betrouwen en
 zonnelyk thins thee slouken, anwysen wy my
 van keruel naar den Heer Blancheau.

Maandag 6 mei. De Heer Blancheau hield
 my voor aan den heer Ruffe, dagen van de repressie
 leede faculteit, pair de France. Hy was becoft en
 was heel kalmp. Sprak ik met hem over gewylyke
 onderwerpen. Hy hield, zoo als ik reeds wist, van den
 de "supplicance", dat den langgeplaatte man, byeen
 den gunsteling der regering vanden dode, en die
 vanden dode afstak met den jongden gelowde, die
 verbanen liet zyn vanden dode, in Geneve gasterij
 oppenende, artikels van 1798 vanden dode, en
 vanden dode gaf die men met medalyen byween
 die om hem eenig hebben te verschaffen. Hy was
 van wate den politieke toestand van Europa heel
 minder tenast in den toestand; zoo my vanden dode,
 mist minder naar vanden dode. Wy spraken over
 de afschaffing der slaverny, over den gang der
 staatskuisshandwende, over het commercie, over de
 entrijten op het behoud van vrede; over de vrede

haar nieuwe ornamentelingen. Doch spoedig kwam
 men hem roepend om te examineren. He begaf my
 nu ook naar het examen, dat publick was. Vier
 thundreden werden tegelyk door den heer Profia
 ondervraagd over de Facultaten, en ik woude
 my onthoupen, dat kunne verbaringen niet groot
 waren.

Hi beroude daarna den heer Roussinac, konink
 de letters, schryver van een tydscrift over Fran-
 sche literatuur, die ^{het} zyn nuh naar Studie gemaakt
 heeft de uiterlyke veelpakeendheid, waaren
 by lesien byzonder in vreemde landen geeft,
 zoo als by ook naar eenige jaren in betrecht
 gedaan heeft. By was byzonder vromdelijck
 en doelde my veel mede omtrent den gang
 der literatuur en andere onderwerpen.

My beroude, myn vrouw en dochter met
 my, de Chapelle spirituelle, het Louvre en
 ook Ludwigh XVI en Marie Antoinette, het
 plaats waan zy begraven geweest zyn.

My aten in het Restaurant van Richafou in
 het Palais Royal, waar den warden prijs van twee
 franken de portaan, zeer goed.

Daarna reden wy naar den Jardin des
 Plantes, waan wy den schone avond zeer aang-
 naam doorbrachten.

Dinsdag 4 mei. He schreef verscheide Brieven
 en taeyng voor polleeren en andere zaken, die niet
 zonder verlof te zien zyn. My brachten die zwaam
 naar de post by de Chagdena-kerk, die wy nu
 eens bezochten. My wandelden over de blaw-
 markt, en gingen vervolgens in de Galerie die
 Louvre, waan wy dit maal byzonder de tentoon-

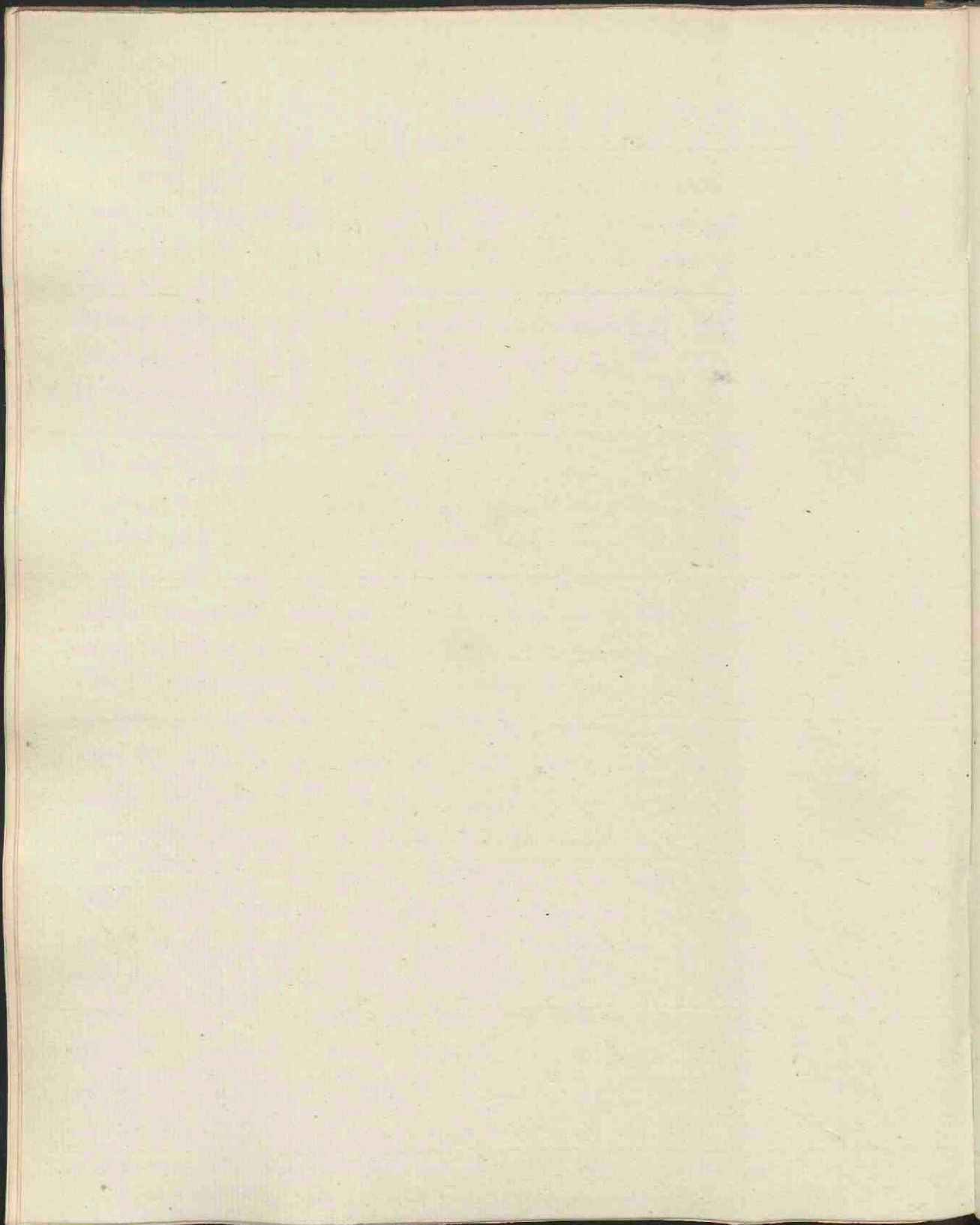
De heer Alexander Lommat vermaantigt zulkte stuk
ken in gemeenschap met zyne dochter Mlle La Comin
tepe d'Altenheim.

Stelling naar behalve, der levende schilders
in oogenfchouwen nemen; daarna naar de Egypt.
teche verzameling.

Wij aten als gisteren.

Dezen avond waren wij in het Theater, en
zagen daar "L'Esperance reciproque" en "Le
veuille du mariage", twee kleine stukken, en daar
na "Jane Gray", een melodrama van Soumet.
Deze vertooning voldeed ons slechts matig.
Eenkelde plukken in het melodrama waren
treffend schoon, vooral die waarin Jane Gray zich te
gen haaren mensch laat brengen om de kroon aan
te nemen; maar het geheel was estafemlyk. Een
ouderwetsche kuffersgeschiedenis van koningen
Marin naar Guilford, den gemaal van Jane
was het hoofdpunt, werd gemaakt. De vertoon-
ing was, naar de vol van Jane bekoef, door
Mad. Naptal, zeer goed; doch Mlle George van
Marin was overdeven en berugtuurd. Die
konfchapstels of geheel verlaten; en, tenzoo
zy droeger door hare fcherke bezochelde,
nu als omke vromer aftehuelyk labyt. Het was
ontrent middepunt van wij den fchouw,
buis verlichten; en foch maft er fop een ve,
vance, een kous (de Polka) en een kleine kon-
medie volgen. Ditte vertooningen wisten
afmattend, fereend zy een ontspanning watten
zyn; doch dit is vullent het verlaufen naar
het publick van Parijs over als van Londen.

Waarneft 8 mei. Toen ik doran moeft ge-
need was om uit te gaan, ontvingen wij een be-
zook van den heer Kwaftmole, die lang en aangef-
naam fpraak over de Franfche literatuur en

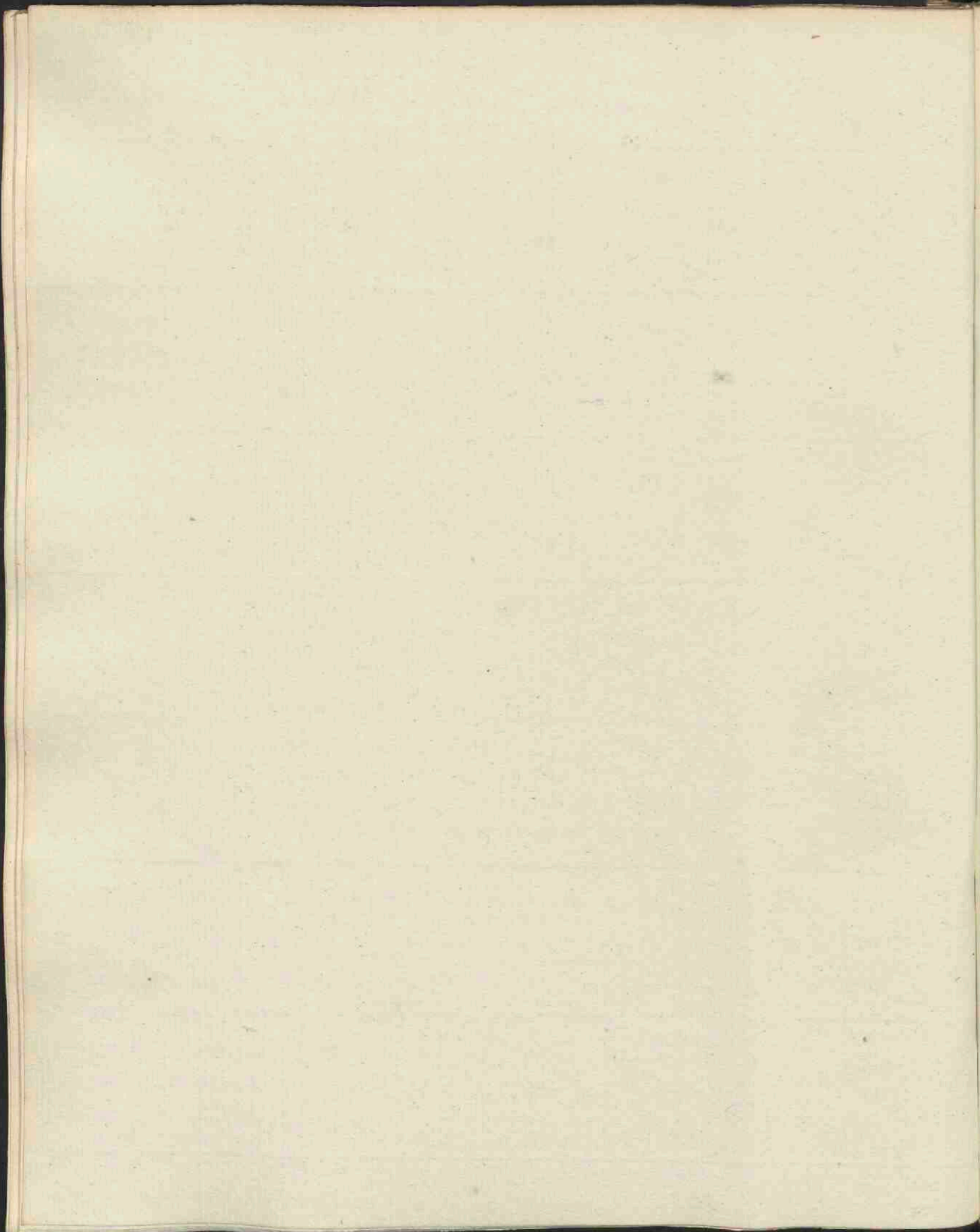

Laal, en ont verhaalde van de middelen, waardoor
 Schryver, antennis van Foucault'sche, Foucault
 spelers beaamtheid en traagrijching veruonden,
 Dit bevestigde my hetgeen men ook buiten
 stonds hervantment worden vindt.

Wij bezochten Leken op nieuw den Planten-
 tuin en bezagen nu in het byzonder de die-
 ren, waaronder de giraffen twee onse op
 mei kemp waken. Het verwonderde ons zeer
 te zien, byzert noch open te vinden. Deze de
 waarden, wij den Ceder van den Libanon,
 in 1735 door Japfen geplant.

Van hier gingen wij naar de Manufacture
 des Galalins. Ik had die reeds te voren ge-
 zien. Onder de nieuwe stukken die wij zagen
 waren byzonder schoon: het stuk van Hen,
 ons voorstellende Peter I door zyne musken man,
 de waarde der Spelers, antennis, en menief
 de waarde der Annelukke, door Horace Vernet,
 beide de oorspronkelijke schilders zyn in de
 Galerie du Luxemburg.

Wij wandelden nu naar de Barrière d'Italie of
 de Fontainebleau; over de Barrière de
 l'Hopital, naaby de Paardemarkt. In deze
 straat van Parijs zyn vele loygerzen en andere
 fabrieken, ook vele blasme-tenacheryen. Alles
 leeft een geheel ander vaarkamen dan men
 in het hart van de stad. Wij zagen hier ook
 eenige dronken lieden, die ont anders niet,
 zig zyn voorgekomen. Wij kwamen uit aan
 de schoone groene brug van Amsterdams, boven
 derden dore en de nieuwe brug Constantine, die

wat lager, van geverd, en held van vastge-
gert gebouwd is.

Wij gingen in de Halle au Vin, en bezagen
hier de grante helders en andere kamers
ten van wijn en sterke dranken. Het is als
eene kleine stad, maar de straten naar de
tuurten van wijn genoemd zijn; one de Char-
paine rue de Bourgogne; rue de Rhone,
etc. Het wijnhandel heeft een hantou
hinge maar in by zijn hantou handt. Hier
Halle au Vin is te gelijc entropot.

Den morgen verpuzig naar het Palais Royal
leghen wij te voet af; dat viel wat ver-
meugend was, maar ont om de neta voor
veropen, die vore opmerking trokken een
onderscheid. Het was byna half zeven toen
wij onzen restaurant by Richerfeur bezochten.

Wij dranken koffy voor het bepaalde hof-
fytent "de Fay", waar de meeste koffytrien-
kers burtopenmaen groot was. Hier wante
lang door de Rue de Valenciennes, over de Place
de la Bastille en over de veel bezochte Boule-
vard der Italiens bezocht onzen drachten dag.

Donderdag 9 mei. Ik ging deren wroegen by den
heer gerant Fayot, ook vond hem niet thuis; ik
vond den heer Gerichte secretaris van het gerant,
thap, met wien ik wat over Parys spreek. Vergeef-
ging ik nog by den Sr. Coquerel en by den graaf
de la Roche foucault.

Om 2 ure gingen wij de Gallery van den Her-
tog van Salmates (Loub) bezien, die mij een

Het bevestigde exemplaar dat ders twee uit,
stakende medaillon van Spaansche schilders
Blond 24.

Van Kolarzner is slechts een stuk, een portret
in deze verzameling.

45
verloof daarvan had toegestaan. Zy bestond, zoo
als bekend is, voornamelyk uit Spaansche stukken.
De meeste zyn van Murillo en Zurbaran. Van den
eersten zyn erne Maria in den hemel, de overlijding
van Petrus uit de gevangenis, de uitstekendste der
voornaemste. De overlijding van Maria is boven
alle beschrijving. In de gevangenis gaat het licht uit
van den engel. Den goet stuk, de geboorte van Mo-
ria, waerinstellende, is niet leuen en heeft een geheel
tegenwoordig, waerwaer men elke byzonderheid konstant,
Eene Maria, eveneens in den hemel, overvloed van
engelen voorgesteld, is van Roelofs en behoort
tot de schoonste voorstellingen der heilige maagd.
De overlijding van Petrus in een Maria heeft
van Murillo's is zeer treffend. De namen
die ik op de andere stukken heb waeren Rubens
(Espagnolotto), Joanel, de zoon, Novareto, Her-
vera. Ik kan niet wel optekenen, welke my van
tehooren voorschynen, want dan zoudt ik van byna
alle meesters medelijden maken: de kracht, de natuur
lyfheid, het leuen is in deze Spaansche stukken alge-
meen in het oep vallend. Het ideaal is, zoo my on-
ken sijn volgebyet, in den regel niet zoo verhe-
ven, als in de stukken der beste Italiaansche
schilders. Van deze zyn slechts weinige hier voor-
handen, waer daaronder een van Titians, van
Hollandsche jesus aan wien men dan penning ver-
toont en die zeft: geeft den Koning met den Koning
is en gods niet gader, is. Zelfzaam het is niet
een schoon Christus heeft gesien: crullt, kranke,
lyfheid, zachtheid, - alle eigenschappen die het van
haren karakter van den overledenen. Leuen
ten uitmaken stouen op dat schone geslacht te
leuen. Het is een goet goet volke voortbrang

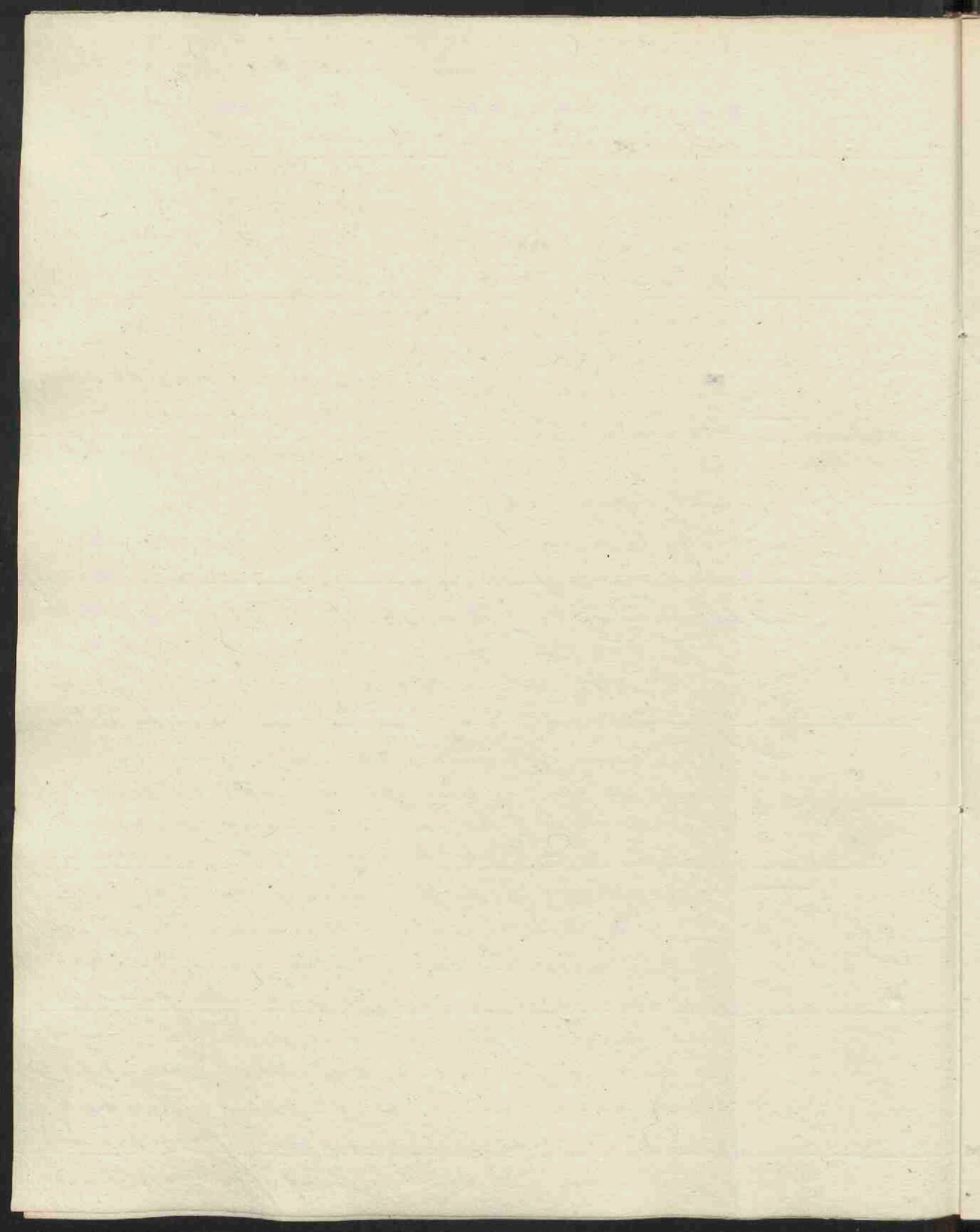
Aan 'tint zeltzamen' men in Parys een antc kromme
die van de vingers beuwardt bevinnen. 'Wij' meek,
In ee een van die soort op, een overeenkomende met
met die welke men in Zuid- Duitschland en vooral
te Dink op 'tuo manipulety' ziet: met een wit,
steking 1 vorentje op den haak, een Enker, 'tuo als
het daar gevonden wordt. Het staat op den heil
der 'tuo Jacob.

zels van menschelyk genie te beschouwen; en het
is melddatig naar ons gemaekt. Zy zagen als het
wane een waeremant van eenen beten menseld op
welken gelyk wy ons bewonden.

De gallery bevindt zich in het Hotel van den
hertog, rue de l'Universite 57; hy zelf bewoont
dit nu niet, terwyl hy Minister van oorlog is.
Het bevoerde my scrupules te vernemen, dat
intafelen het benamte gebuete van dit Hotel wa-
kenud was. De hertog is zoo men zagt, en ander-
handeling gewent, om zyne gallery aan de woge-
ring af te staan, en reeds heeft hy verscheiden
schone schilderyen in Engeland verhuurt. Dit
laatste zende my zyn secretaris.

Wy begaiven ons naar het Paleis van het
Lombardij, en het gelukte ons niet het kwartje
dat my de heer Rossi gezonden had, op de tribu-
ne der Chamber des Pairs te worden toegelaten.
Wy haarden daar my zyne beloupinge en meli-
kerke redovering van den graaf Montalambert
in het belang der geestelyke Congregatien en het
antwoord daarop van den Minister Villamain;
maerwa het artikel, waerom betrekkinge word,
dooz het opstake der handen werd aangenomen.

Eene geliefhoude wandeling der Paryzena-
ren is de Boulevard des Italiens. Een rei van
schone kaffyhuizen en restaurants leveren
daar des avonds een schitterende verlichting. De
beeren en diermat plaatsen zich in lange reyen op
stacten en gaan op en weder. Doren avond volg-
den wy hun wandeling; waer dedden en zaten een-
gen tyd ons met de levenswijze en het gewest
van eenen melkshleede berhaafde manuscripten van

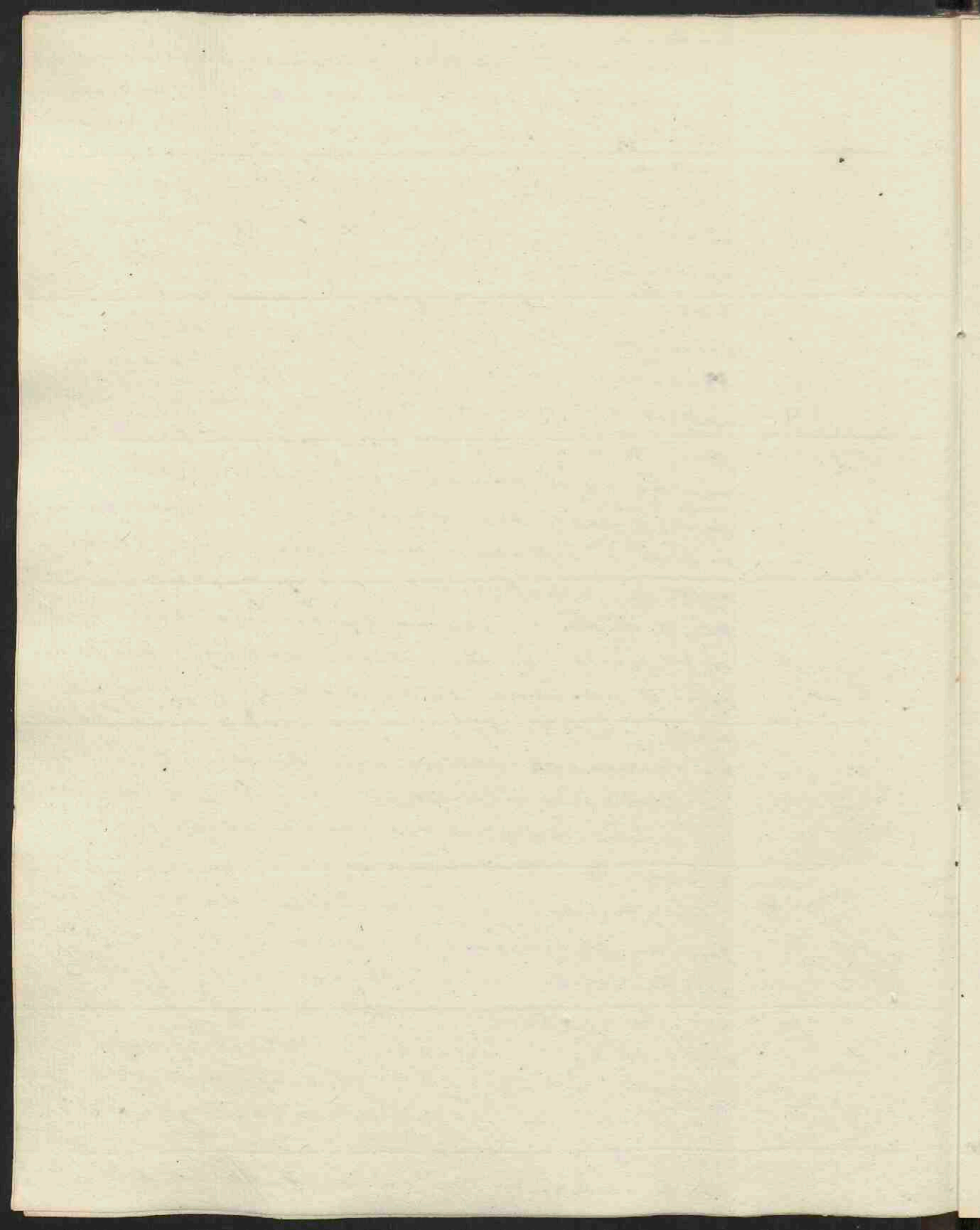
makende.

Vrijdag 10 mei. De school op weder versterkde brieven om met hunne vrienden te zien; die behoort tot de meest gelukke kinderen die de gewijde maet overwinnen zoo by niet meer oordeelen wilt.

Heeden was de Koninklijke bibliotheek voor het publiek open; - voor de eerste is zy dappelyk toegankelyk. Het is alleen om een voorstelling te hebben van de groote zalen, waarvan de 1400,000 boeken hersteld worden, dat men op veert dertig Bibliotheken bezocht. Men heeft ook van de andere Whetten, die zy bezit, vele voorwerpen want de karakter ten toon gesteld. Onder het van verschillende aard: opschriften, altaren, heiligen, sand, crassen van kleeding, etc.; - van schoone Caméen en geschilderde steenen, penningen, wapen, vullingen en andere werken uit de oudste eeuwen. Handchriften met uitsluiting om de oudheid af om de letteroort; antie en latere denkbeelden, die de historie der denkbeelden nauwkeuriglyk maken; - niettegenstaande omdein uit verschillende tyden. De Levantische Libiak van Den Haag en andere, de Egyptische voorwerpen: mummien, beelden, lay karren, die alles met de aanblik die by een vlijtig bezicht mogelyk is.

Wij bezochten ook twee werken: die van Saint Germain L'Auxerrois, welke om hare oud. Geth. als bewaard van met uitsluiting is; - en die van Saint Eustache welke een nultitelte prap is van menigme konstant: hoofs gemakken, een deel te smal te koop, en vrygave, veel te talryke verlen. Zy is groot en maket tussch zekere zeer verken in d'ont.

In de nabyligheit vane. Waj de Halle an dle, in hane

Tant een uitbrekend schoon gebouw, onder Hoops...
leer opzigt. Het is vand en heeft een knop koepel
van glas dat in vrees staven konstigt is.

Van dit gebouw staat een zandbedrings meekante
deel van ommescheitke knopke, een onvolgessene van
het Hotel Louvre. Catharina de Medicis deed
ze bouwen voor hare astrologische maagnumingen.

Wij wandelden van hier naar de Porte Saint
Denis, door een zeer levendig, bedruyft gedeelte der
stad, doch niet schoon of vriendelyk. Een wegen
knop ont in een uur naar de kleine stad Saint
Denis waar wy uitkopen dat heelden en verou
gend de kerken in de kerk bezogen, de begraafplaats
der koningen. Zy behoort tot de schoneste kerk
teke gebouwen van hare soort en ontsprekt alle
de kerken van Parijs. Men heeft ze in de laatste
jaren zeer knopke en verou. Vele geschilderde
men, heelden, basreliefs hebben tensel groot knop
vink beknop. Men heeft ook een aantal minne be
te, deerte gbaen in de vensters geplaatst, want van
de ander 700 en meer weinig overgebleven. Een
groot deel der kerk is ook met heelden, de gewoone
met gouden staven op blaauwen grond, de vinken
met blaemwerk, beschuld, en dit wordt knop
knopgeest. Dit is van men ont verde, vulgend
het ont gebou, en heeft vrees knop ook beknop.
Eens op des knop beschiddende kerk konmen ik my
niet elker garen te hebben. Het minne ontsprekt
van de grane der koningen in de ontsprekte ge,
welke, die men ont zeer vrees knop vrees. Zy
van men met Clovis, en vrees de volgde
vrees, met vrees knop van Louis XII en
Louis I welke in de kerk vrees begraaf geworden.

Nie heb backjo. Le Puits de Grenelle. Paris 1844.

Ludewyk XVIII, als de laatste zulturme, ligt nu
 in een wonderlijp graf in de kerk. In de omme-
 teling werden de graven der koningen gescheiden,
 de lyken de uitgakaal en geplunsed, de gedant-
 teekenen vernuelt. Men heeft men de gelaante
 lyken in een kelder begraven en de geschilderde
 men met heel veel pracht. Napoleon had
 ook een plaats voor zijn graf bestemd; doch,
 zoo als men weet, heeft het tegenwoordig geslucht
 hem daar niet begraven. Van de hervormingen, welke
 deze laatste verplaatsing der koningen, die gedurende
 twaalf eeuwen op het lot der walcken van graven
 invloed hadden, by het nuwste nuwden opvattingen,
 behoeft ik geen melding te maken.

Wij kwamen terug langs een geheel anderen weg,
 naamelyk door Les Balignoles, een der dorpen, welke
 binnen de grante vestingmuur begraven zijn, want
 buiten de stadsmuur

Zaterdag 11 mei. Ik bleef een groot deel van
 den morgen thuis. Wij wandelden naar het Luxemburg,
 bouwp, waar wij, volgens afspraak den heer Blon-
 deau vanden, met wien wij zaten in de Chaussees,
 een restaurant met een lieven tuin op de Barle,
 naast de Mont Parvise. Hier was ik voor vijf-
 tien jaar op het met vasmiaal der Koue en cyclo-
 pedique gewoest. Na het eten bezagen wij den tuin
 en reden naar de Montapret Imper, welke nu
 altyd tot de vernaken van deze plaats behouwen.
 Dandage, maandage en claudage, wordt hier
 gedant, waarvan vooral de Studenten deze
 nemen.

Wij reden toen naar de Puits de Gravelle. Deze
 fonteyne put heeft voor de beplanting gewest, en

1900 litres in 1 minute 35 seconds.

dat men zoo veel stroyd en volharding heeft moeten
aanwenden om te volbrachten. Zy is daar de ste-
deelyke nederig bekostigd, en overvloedig be-
staand om water te verschaffen aan het Slagkuis,
abattoir van Granville. Den 30 nov 1833
werd het eerste ondersoeken door Skelot, die
meer naar bekwaamheid de boring ten uitvoer
bragt. Doch men werd te lang verstaad door de
diepte, want op een uilteyd 3000 water was
te koop. Men vermitsde, en werd geen goed
meer te wachten, het werk werd gestaakt;
Arceps en andere kunstelingen, polyke men-
nen, kwamen tefften. Er is; - Skelot kon
de een tyd lang water zigen. nederig; einde-
lyk, 26 febr 1841, sprong het water uit de put.
Dit water komt nu uit een diepte van 548
metres, dat is 514 metres beneden de zee. Het
ryst in een pijp tot een hoogte van 36 metres.
ten, zyn op de kanten Malenigen getelommen, die
keze pijp omringen, en hebben het water daar
in grooten overvloed zinn. uittevoeren. De ope-
ning heeft 23 centimetres in mid saltzen, en geeft
60 deelen water in de minuut. Dit is veel meer
dan men voor het Slagkuis behoeft, en het
werdt reeds voor andere bestemmingen aanbe-
mend. Daar het zoo hoog is, eenige rusten
buren de plaats van het Pant heen, die de men-
terruete van Purys is, heen men het overal in
de stad zoen rusten. Het is intstekend ruiner en
heeft een maxima van 29,70 graden.

Wanneer het eerste gemaal verbruikt zal zyn, be-
rekenet men, dat de kosten 500,000 franken zyn
ten slooopen. De waarde van het water zal

Vry naamwaking wordt het P. K. betelkenen
in den Guide de l'étranger 1844 p. 93.

Tuim daar te gien op weg.

Wij hebben, hier zijnde slagtij boeien het Alba-
lais Granulle of Vanziedard. Deze inrichting
keedamp Peerys er vyf tell, is in hare laatste
uitbreiding. Er werd nu niet gelaft, doch de
hallen waren vol met dat daarnaar bestemd
was.

Wij namen afscheid van den heer Blondeau
die op zyn vertrek stond naar België en Hul-
land; en velen naar den heer Rousselle, om
hem en zyne familie een bezoek te brengen.

Den langzen weg van de Rye Limetiers
Saint Andre naar huis lepton wij te vast af

Zondag 12, mee. Wij waanden de goddiens
by in de hervormde kerk de l'Oratoire, en
hoorden eene weesprekende en treffende preek
over Ecclesiast XII. 3. door den heer Jullienat.

Daarna bezochten wij het Paleis der Konings
in het Palais Royal. Dit heeft hem tot wo-
ning gedient men by nog Hertog van Orleans
was en gedurende den eersten tyd van zyn ko-
ningschap. De schone zalen zyn methinaar-
dig, maar veel meer de schat van uitsteken
de schilderyen, welke die zalen versieren.

Het zand te omtegenwoordig zyn, hiervan byzonderheden
op te tekenen; ook was de tyd te kort om alles
zoo nauwkeurig te zien. Zou merkwuurdig
vond ik de plaats, welke gebouwen van voorsien
waaraan dit Paleis het koninklyk gewest is. Eini-
ge daarvan en ook verscheiden andere zyn van
Herman Vermet, die my voorkomt de beste der
thuisbrekende Franche schilders te zyn.

Die Größe des Umfangs p. 159.

Een onwednesday met velen verspreid dreef ons
 knisnaardi, naar wy van ont middagmaal in
 het zonsaan kopythens der Nulle Calannet
 kerghuizen, en ter kopde onser gezondheid
 besluten wy niet naurder sikhumbary te
 gaan.

Maandag 13 mei. Nadat wy ont vorsege befe
 ven korden naar de Galerie du Louvre, welke
 wy vernamen dat des maandags gesloten is; be
 vestigen wy het Palais des Beaux-arts. Dit
 was vroeger een klooster des Petits Augustins, en
 de amsmentelyng med het kistend voor Anne de
 Anjoumens princet, en een vragt en neta ge
 denkticketen met kochten en kluciers, ook met en
 praan van Louis Louis. De wy het wy in des
 toestand by zyn eerste bezaak van Parys. In
 1811 werd het Anseum afgeschape en de zekent
 rickenen door het grootste gebuete aan de kocher
 teruggagen, het graaf van A bekluid en Elouis
 op het kistend van Parys Luchaire geplaatet.
 Het werd tebert geheel verbonnd en behuan
 zyne tegenwoordige bestemming voor een alpe
 meene bekent der schoone kunsten. Eerst meer
 deren koning werd het veltoid. Bekebre het
 gebuete zelf zyn vele vermerpen van kunst, die
 het besat voor mekwardig. De greete zaal, voor
 de pryntdeelingen bekent, is versierd met een
 miseluid fresco, of egypttlyc een schelding met
 algnome op den muur, door Paul Lavoisier, voor
 et we de de vork. Een de schalen van kunstenzen.
 De zaal van et het overige geen aantekeuning kanten
 het warden wy naanwakeny in het handboed

Zie Grinde des Et. p. 312.

Vele voortbrengfels der koninklyke fabrieken van
Linnen en der Gabelins, verzeiden het Stet van Saint Cloud.
It werd ontseent de loutels bevestigd in en in vreesde
meening, dat de andere gabelins overgaans te banten
lanandig van kloues en; indra. Zy niet door het licht
en verschoten, dat ook dekinge het geest is. Deze lout.
van kunstwerken, het bewaandere waardig en niet volge, met de

beschreven. Belangryk vond ik een verzameling van portretten en afgraven van de Fransche keizers tenaant.

Aan het Musée des Thermes et de l'Hotel de Clugny vernamen wy, dat het alleen, twaalfduy en vyfde met koopmansbrieven, des konings ook zonder een beschrift worden.

Op anderen toespreef kwamen wy voorby de Akerfne, waar nu geheel geene lyken lagen.

Op de Place Dauphine herinnerden wy ons, dat hier in 1314, door Philips IV en Clement V de Tempeliers verbrandt zyn. Het balcon aan het Louvre Paleis ryept ons telken in het zekeren, dat men daar, zoo bekend wordt, Karel IX by geleeftheid van den Bartholomeus nacht, 1572, op de vliegende Hugenoten gestoken heeft.

Van de Place du Carroussel reden wy te twee naar Saint Cloud, langs denzelfden weg dien wy sulangt terugkomende hadden afgelegd. Wy zagen daar nu beken: wy kwamen door de dorpen Passy, Anteuil, welke binnen de vesting, nuwe bevolten liggen en Boulogne, dat er buiten ligt. Der streech is zeer lief beval vele plantten van uitspanning en parken. Van de laatste waren een aantal te koop en te huur. Wy hebben betruwd het Koninklyk slot inwendig, dat door praacht en garten smaakt uitmunt, en vele zeer schoone schildergen bevat; daarby onzal sitersten op de fraaye tuinen en het park, en vooral op de keunelachtige landstreek en op Parys vertoort. Gistoren hadden de fonteynen gesprongen; de meemle was overpreat gewoete,

waar het my tusschen, niet aan de groote opoffering
die zy verrichtte.

De hervormden (Calvinisten) bedragen 20000 in
Parys. Zy hebben twee kerken, doch vinden daarin nietge-
wagruim plaats, zoo dat zy kerken voort eens deelen aan
kerk te bouwen. In Parys neemt men zeker toe; de ge-
wenschte hervelingen zijn hier bijna altijd gunstig naar de
hervormden. In de andere steden is het ongelijk, en op
het land zijn die hervelingen bijna zonder inderdaad
gunstig naar de katholieken. De voortgang van
Frankryk, zeide my de Hr. C., is verharand; doch
die zal veel groter nog zijn evenveel het protestan-
tismus geheel zal reparieren, want dat handt my
zeer terug. Hy hield het voor waarschijnlijk dat ge-
heel Frankryk protestantisch zoude kan zal. Dit
kan my well wat ongeloflyk voor.

daer de vrees en de dans waren door het onwe-
den en dew regen verstoort gewaarden.

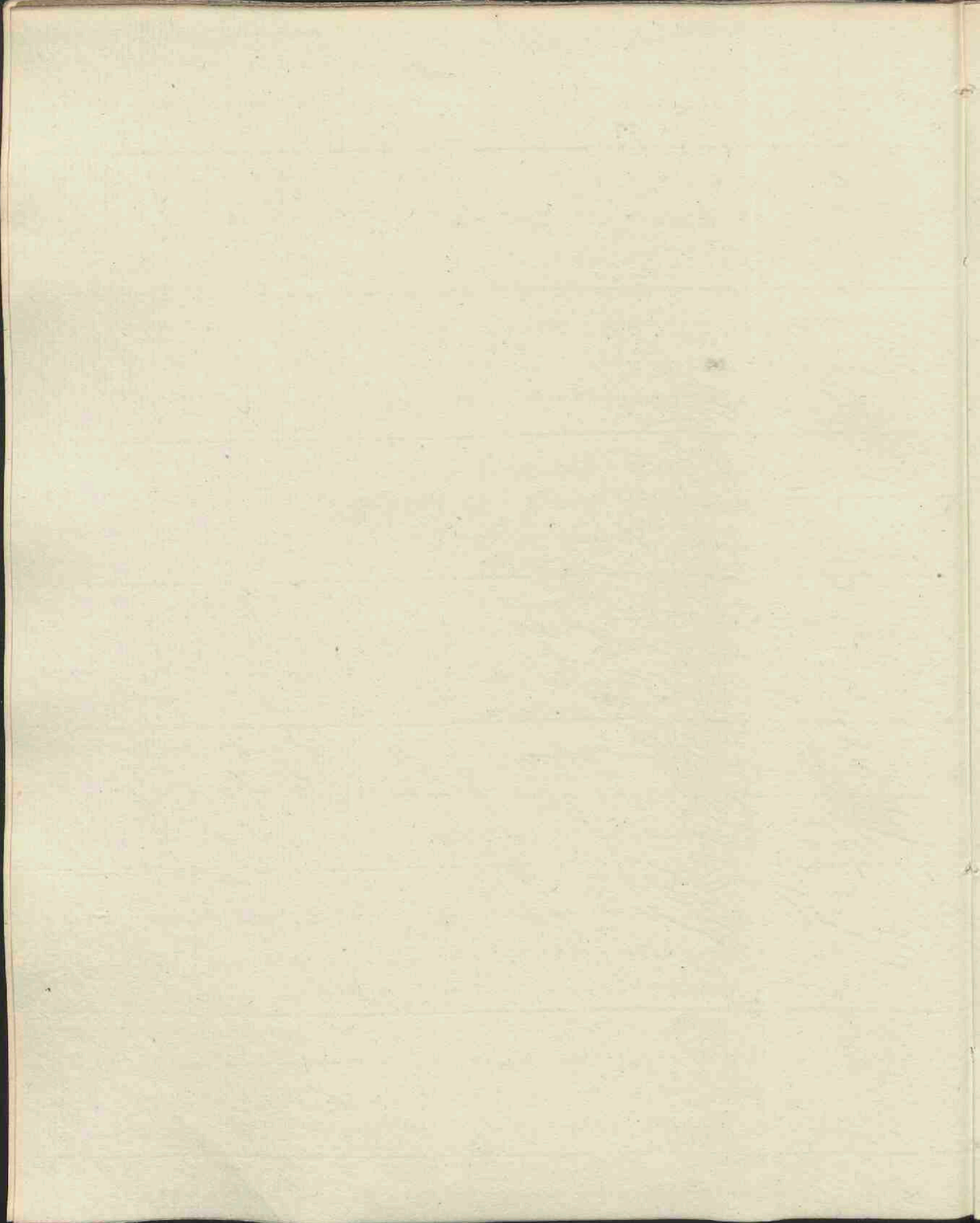
Weg atou en wandelden; weder vervolgden
langzamer de weg terug.

Donnerdag 14 mei. Ik berucht den heer Cagnard,
met wien ik my lang over Puyg en over Francklych
sprak.

Een gewamen tyd booteed den weg om de kerkomst
lang van schuldigen te kerklyken, welke dierz d'af
gesloten waerde. Dit was ons derde berucht; evenwel
hebben wy het groot aantal verwerpen dat hier
vertoond werd slechts vlytig kunnin. Dierz. Het
valt toch ook spandig in het weg, dat vele meer
deur de vandenke vanden. De kerklyke stukken
uit den Bybel en de l'apente waren veel meer vlyt;
enige doch waarden een vangenmen in d'af. La ma-
t'ouin de Javemie per Jean Muiat, een zeer groot
schiedry manne my vandenke d'af p'afte en vly-
ken vanden weg. - Le Christ et la Sain. vitanne, par
Alexandre Debelle; - L'Education de la Vierge,
par Joseph Boucme; - Jesus et les d'afent, par
Nicolas Henry; - Sainte Perpetue d'af sa prison,
par Louis Jafigne. By d'af vanden vanden ik my vly-
gen: Une prise de ville, par Henriette Comte; -

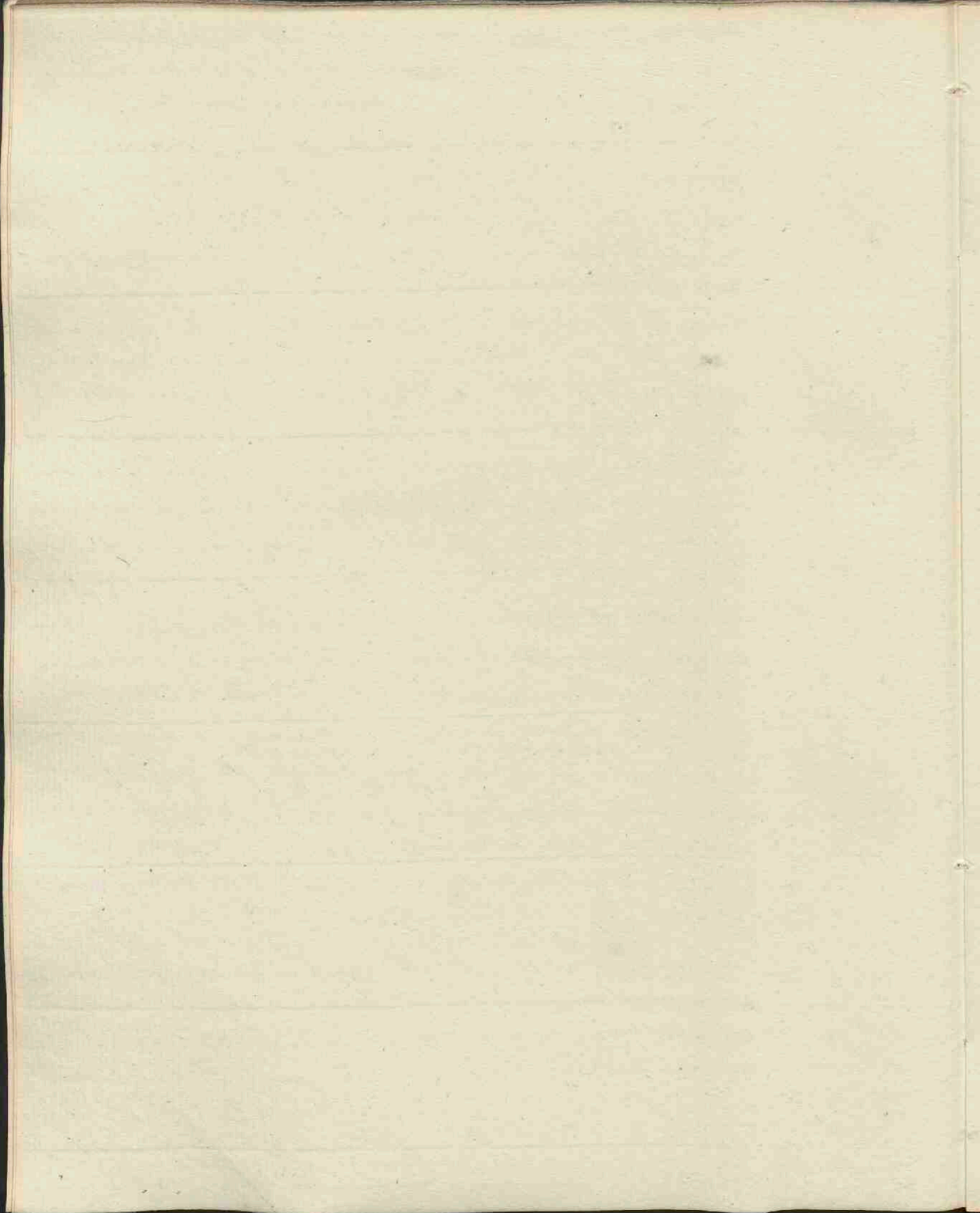
La priere du matin van Eduard Dubuffe.

Historische stukken vlyt er vlyt; uit de vandenke
uit de vlyt en vlyt vlyt uit de vandenke van
Algerie, in groot aantal; d'af d'af vandenke vlyt
my troupen. Een der beste de betrekking hebben op de
vandenke my vlyt: L'Echange de prisonniers vlyt
vlyt entre l'Empire d'Alger et le khalife Side. Een
vandenke, par Em. Aug. Maffie. vandenke is het vlyt
vandenke: d'af vandenke des Girondettes, par Jul. Goy

Beilly, Onder de Stukken welke naar andere tyden der
 Franche historie herinneren, bevindt men ook: Deuone
 ment d'un bourgeois d'Abbeville, par Ternon.
 Une de l'histoire van den dertigjarige oorlog is het een-
 dermeest genomen van een der beste stukken naar
 mijn smaak: Eutice du duc de Savoie Meignan à
 vicomte de Saffrac, 9 dec. 1638, par Fried. Marstenstieg.
 Een goed kenmerk van een klein stukje: Charles
 Quint à Louvain, van P. A. Labouchere. Een stuk over
 stekende: Des Abschied genomen uit het Michelin
 genlied, door Emile Lecomte, heeft veel indruk-
 king. Onder de kleinere genre-stukken zijn er
 nog in het uif gevallen: Eufanie de Callet (onses
 de L'opéra) par Alex. Debacy; - Une fille mal
 gardée, par Aug. Laloue; - Deux hotteresses ont
 pris, avec un vicomte breconniais, siens de Pays de
 Liège, par B. Viellevoye. Landuapping en por-
 trette stoken ginstig uit, naar laatste schizmen
 in het in Frankryk byzander met te slaften. Ik
 wil hier het herinnering stelt, naar de Landuap-
 per eenige nummers aanderden: 7. 183. 168. 1726.
 De stukken van Verbaeckhoven zijn vrom vanderwe
 en schopen buren allen lof: 1744. In het land
 kwam, my ook naar de kapel van landsverruen,
 die gesien, door Hippol. Fabron.

Wij waren vernamend, Adolheid zelf, eenigen ons,
 steed door het vier van een ude whiddergen, en de
 bouw en udehard der zalen. My herleeden ont in den
 tuin der Tuilleries met boud en hier, en vaken van
 naar de Exposition des produits de l'Industrie
 française, in de Champ. Elisées. Een groot hant-
 gebouw is opzattelyk daerover opgerigt. Er waren

85.
veel menschen, doch de ruimte in de frispoken lucht maakt
ter die ruiming kinderlyk. Een eerste bezoek zeefte
maar een vliegtij overinge van niet een sekst van
voorwerpen.

Ma ik heb gezien my thuiswaards, en tegen acht
was begaf ik my naar St. Niboyet, rue de la Croix
n. 8, waar een byzondere was het oprichting eenzelve
schappy voor den Vrede. De Heer Cognac had my
hiervan onderrigt. Mr. H. is redacteur van een
weekblad La Paix de dans monde; zy is een talen
vulle en ydelise vrouw. Men ontving my zeer vrien-
delijk, en ik werd er den heer Rigand uit Londen,
dien ik reeds kende, ook Jean Knight, een een
groepe Quaker-vrouw, die was veel met strichten
door hare papieren om menschenende instellingen
te bevorderen.

Woensdag 15 mei. Reeds voozen bezocht my
de heer Rigand uit Londen; wy spraken veel over
de menschenende instellingen en papieren in
de verschillende landen.

Ik was van een dochter waarden. Daar verstant
leid ongeschied, om niet te graw, en ik reaf leed
aan die ongesteldheid. Ik ging toch naar de
tentoonstelling, om nog eenmaal de beelden te
zien. Slechts eenig beelden kwamen my uit.
Stekend voor; boven alle bewonderende de een
christusbeeld van Aristide Ruffon. Verder de
viele my van: Genevieve de Brabant, van Gent.
Lanme Goff; Petite paysanne Bretonne, van
L. Goff; — Rebecca, van Rinaldi.

Ik woonde vervolgens een lange en belangrijke
vergadering by der Chambres des Députés. Het om
dermyperaat. de invaering van de eenzelve gaven.

Een aantal jonge leden werden al lidmaten aangef.
namens; de meeste maats in welke thans bestaan.
De nade van een prediker had zeer weinig betrek-
king op een plechtigheid, die ook eveneens zeer
weinig plechtig was. Als in het voorbygaan werd
een der meisjes gedoopt. Het guld blykbaar was
niet die gewone Christene, welke oppervormen
worden, ook niet de koopmansche credienten, het
guld de tentoonstelling naar tuitstekingse nede,
naarshunt, welke meest bevoorlud worden,
en in een daad bevoorludendig was. Het
kant vnde daarby weinig bevoorludig.

38

genit. Een groot aantal sprekers streden met het
tegenwoordig voor en tegen de toepassing daarvan op
vrouwen en kinderen, en over alle andere by
komende vragen.

Afsluiting van de by Niclas-Barbey, sec.
separat de Rechts op de Boulevard des Italiens.
by Blonon verded. Thuis.

Donderdag 16 mei, Hemelvaartdag. Wy waren
de gadering by in de kerk "de Crétaine", naar de den
Cognac predika over de wonderen van Jesus: Vans da
vax ou j'vaut et vaut en s'ouvre le chemin. Het was
eene behoorlijk vrede in, uitgesproken hierlyke taal en met
heel kennis vorgevragen. Ik kwam op de een ganspoken
inloopenden man, dien ik vreesde in Holland reeds te
wanden had. Doch meer nog dan te voren was het
in het oog vallend hoe zyne groote bekwaamheid alle
aanwendde om effect te maken, en hoe zyn streven
was haren dard te worden. Deeps, indruk op het ge-
meed maakte ook een schitterende, ^{reke} doch niet; van de
evangelische eenvoudigheid, die het karakter van de

Christenleeraar is, verwoyent ook deze spreker rean
in de Galerie de Louvre bezagen my de Spanische Stukken
by aten op de Boulevard des Italiens in het hoftey
huis Davit, by uitloek goed maar niet goedkoop.

Het went zeer vralyk op de Boulevard, men kwam
te den feestdag. Wy hebben veel gemaandeld.

Vrydag 14 mei. Ik ging reeds vroeg by den heer
Rochefoucault de Liancourt, die my tegen zondag be-
zohende, om dat de toetsreanheden in de Chambre des
deputes hem in de week geheel berey hielden. Ik ging verool
gens naar den heer Coulin in de Sorbonne, en vernam
dat hy door de toetsreanheden in de Chambre des
Pairs, ook door de reolsreanigheden, ongesteld was en
ter naamermond de zittingen konde bywonen. Barbe

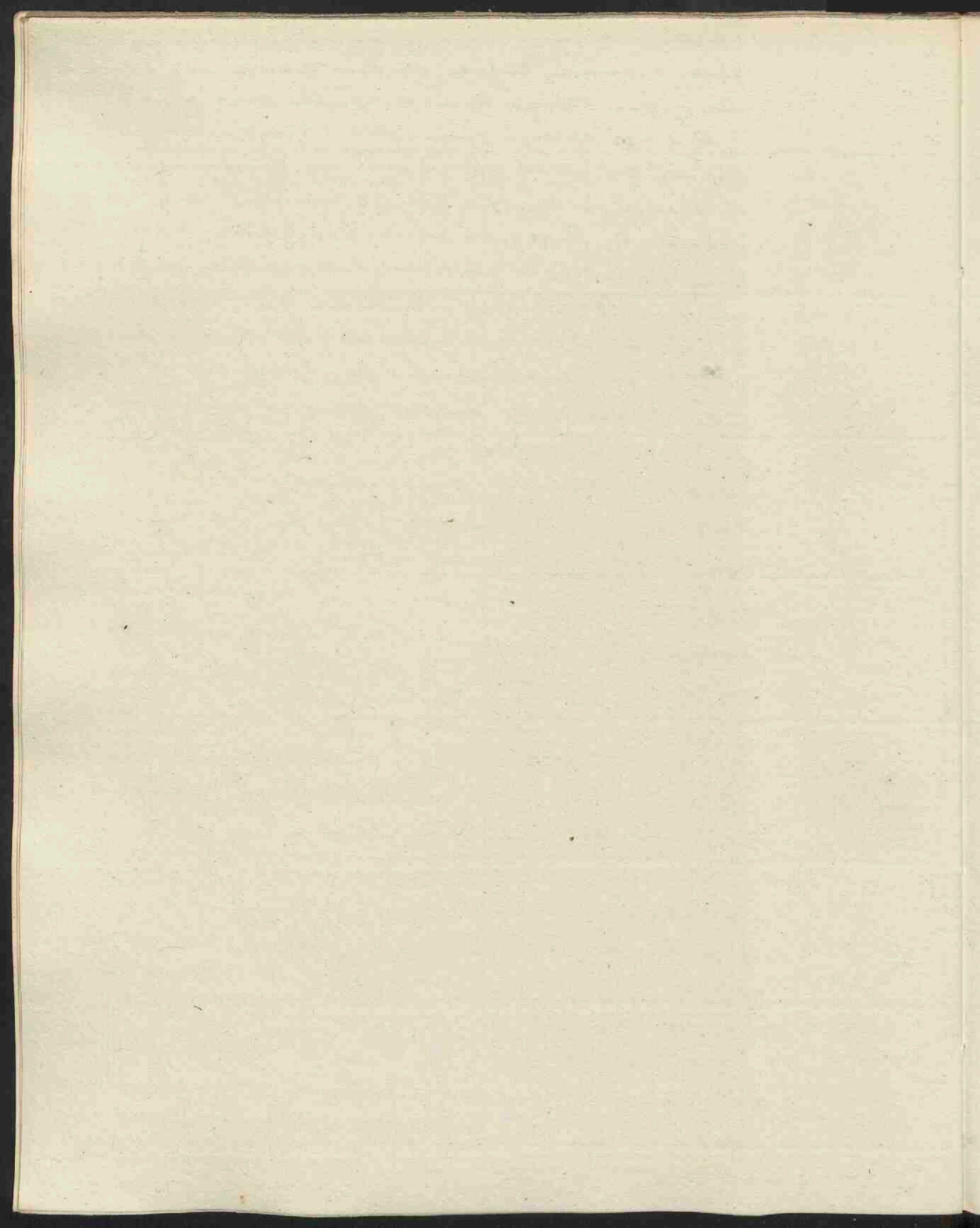
De theologieke faculteit is eigentlijk sloot, voor
den vorm, want de geestelijken wet niet dat de
opleiding voor godgeleerden elders dan in de Siemi,
namelijk plaats vinden. Er worden wel enige voor-
lezingen gegeven, doch die worden door een klein
getal, meest leken bijgewoont, en daarom in geen
betrachting met het andere onderwijs van de kerk. De
letterkundige faculteit en die van schatkunde en
natuurwetenschappen (Sicence genaamd) die
nu ook bijna intekentend voor toekomstige pro-
fessoren der colleges en der faculteiten; ook zijn
de lessen niet sloot. Als voorbereiding van de
toekomstige rechtsleerders en geneeskundigen dienen
zij in den regel niet. Dat voorbereidend onder-
wijs heeft op de middelbare scholen (colleges)
plaats. Doch de faculteiten examineren en ge-
ven de graden van Bachelor en Candidat, welke
necessair worden om in de rechten of in de geneeskun-
de te studeren. De rechtsleerders en geneeskundigen
faculteiten beambtegen dienen regelmatig tot
opleiding van advocaten en artsen.

verruwendende my niet; veel meer verwondert my deel
zulke mannen knacht en leet hebben, om dazelfde
aan zulke heftige bevestigingen deel te nemen

Ik bezag by deren gelopen heid het gebouw der Sorbonne
dat als het middelpunt van het koninkrijk anderszins
in Frankryk kon beschouwd worden. Hier moest
reeds in de dertiende eeuw (1253) door Robert Sor-
bosc een collegie gesticht, dat voortdurend naar
hem genoemd werd, en Richelieu deed het grootste ge-
bouw met de kerk oprigten dat nu Sorbonne heet.
Hier is het bezit van de Academie de Paris,
dat is de afdeeling van de Universiteit, welke de
faculteiten, collegies, en alle andere scholen beant en
van welke afdeeling (Inscription academique)
Paris het middelpunt is. Drie faculteiten hebben
haer zetel in ditzelfde gebouw. Theologie, Letteren,
en Sciences; - de Medicie en het Druit hebben
byzonderne gebouwen in de nabijheid. De colle-
ges zyn ook verspreid in dit gedeelte van de stad.

Ik ging ook naar het Collège de France, dat
een eijer gebouw heeft, waar lepen gegeven was-
den, die naar de leerswijze niet in verband
stonden, en die alleen nog een byzondere

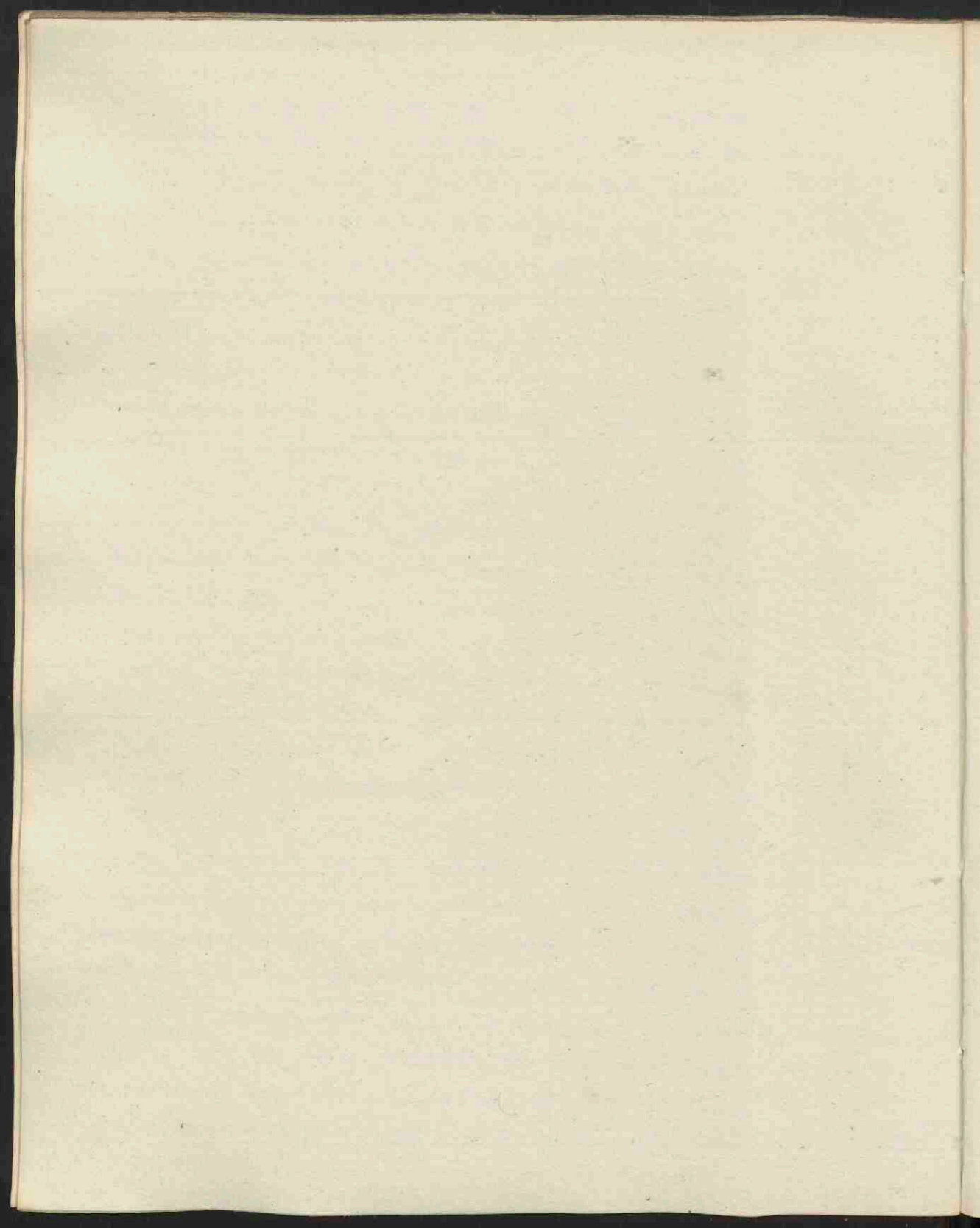
het vrouw en dachten bevestigd is het Musée
des Thermes et de l'Hotel Clugny. Dit is merk-
waardig: de Thermes als overblijfsel van het oude
Bourbonische paleis der koningen; - het Hotel Clugny
als een fraai gebouw van het einde der 18e eeuw.
De verandering die het bevat is door den heer Des-
semerand bygebracht en by zijnen dood in
1843 door den Staat aangekocht. Zy bestaat uit
allerlei voorwerpen van kunst, huisraad, wa.

pannen enz. Rekenende tot de middelclausuren,
 nuwel tot de 150. Zy is in men dan een oppigt
 behaagryk, byzonder naar de historie der konst.
 Ik heb my naar de byzondereheden op de gedrukte
 notice verlaten.

Van hier gingen wy naar het Palais de Justice,
 dezagen de bekende Salle des part presens, het
 standbeeld van den maagdygen Malcolme, wy
 waanden de zitting van het Hof van Cassatie
 by waan gepleit werd. In de zitting van het
 Tribunal de police correctionnelle was de
 volksmenigte zoo groot, dat wy er niet lang
 vermylen konden.

Wy aten in het Cafe de l'Hotel Colonne, men
 delde daarna op de Boulevards, zagen de scho-
 ne fontein op die van Saint Martin. Er waren
 vele wandelaars, men zocht om hier te rust dan
 op de St des Italiens, men schaalde naar een
 de kleine volktheater, waar men, over al in Ita-
 lie, het volk lacht door snakkeren naar te drafen,
 die een voortmarkt geven naar hetgeen van bin-
 nen te zien is. Wy wdden onze wandeling
 naar het de Boulevard du Temple; dronken
 kaffy in den Jardin Turc, een der menigste plaa-
 sen van ontspanning, die ik reeds in 1815 be-
 zocht heb. Tervale en Regiere wy verdruelen
 Daarna wunden wy in den tabernakel van l'An-
 tique Comique de restorant by van Les
 amans de Marcie" draame en eindig oetes et die
 tablaan; een zeer lang stuk met verspreidingen en
 aendruken, beden, met veel restoren; nu en dan met de
 lampstouwe tusschen; doch alles waren zeer in

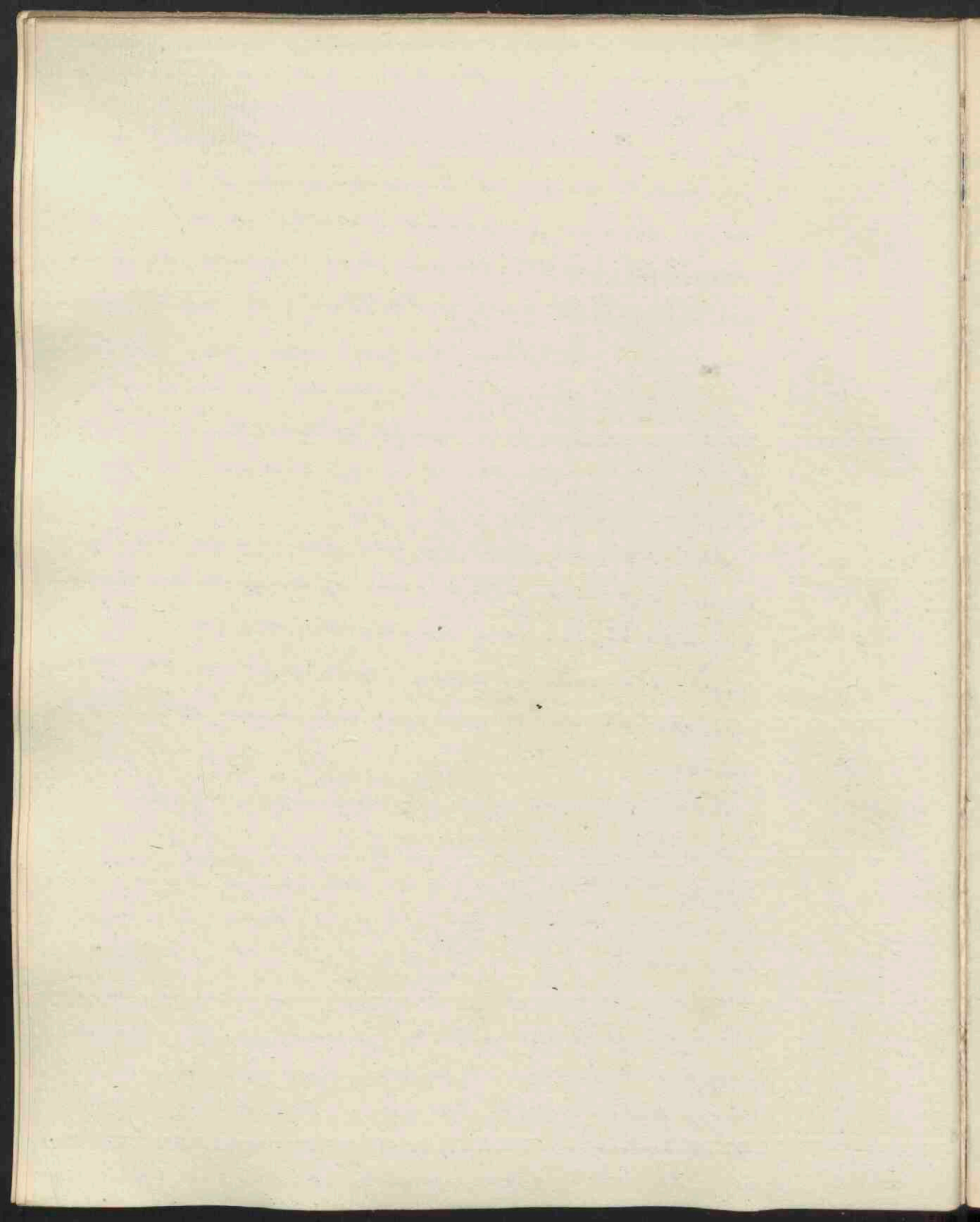
Stoyd met zachten tinnak en warme humor. In de
kenam een kleine Stoyd over onze plaatsaan, die
my merkwaardig was, omdat ik er de mistkone
ken van het bestaan der schouwburg en de
repolitike en grove handelingen der politie de
leerde kennen. In plaats van het publiek en de
vrienden te beschermen tegen slechte bezoggen
gen en oplichtingen, is blykbaar de commissaris
van politie de onbetreftelyke helper van zulke mis
handelingen. Eenige jonge lieden in onze stad
hand gedruagen niet, by die gelegenheid zeer gadd
en kwamen daardoor voor dat men my grove
lyfe veroanselykte.

Het regende van wy uit den schouwburg
kwamen, en er was geen vyfminut te verhoogen,
was dat wy in den nacht den lampen wy te
voet smelten afleppen; dit was een der kleine
refuspassen, die de reiziger niet moet laten welge
valen.

Zaterdag 18 mei. Onafgebroken regen.

Wy begonnen met reysen te ryden naar het Mu
see d'Artillerie, rue Saint Thomas d'Aquin; het
was weder niet te zien, hoewel dit in het hand
boek staat.

In het Palais de l'Institut is voor den vori
gen evening te zien. De vergaderingen, die ik vroe
ger heb bygewoond, hebben my de gelegenheid
verschafte de zalen te zien. Het bevat ook de
Bibliothique Mazarine en die bezichten wy he
den. Hier zyn geplaatst de modellen van de oudste

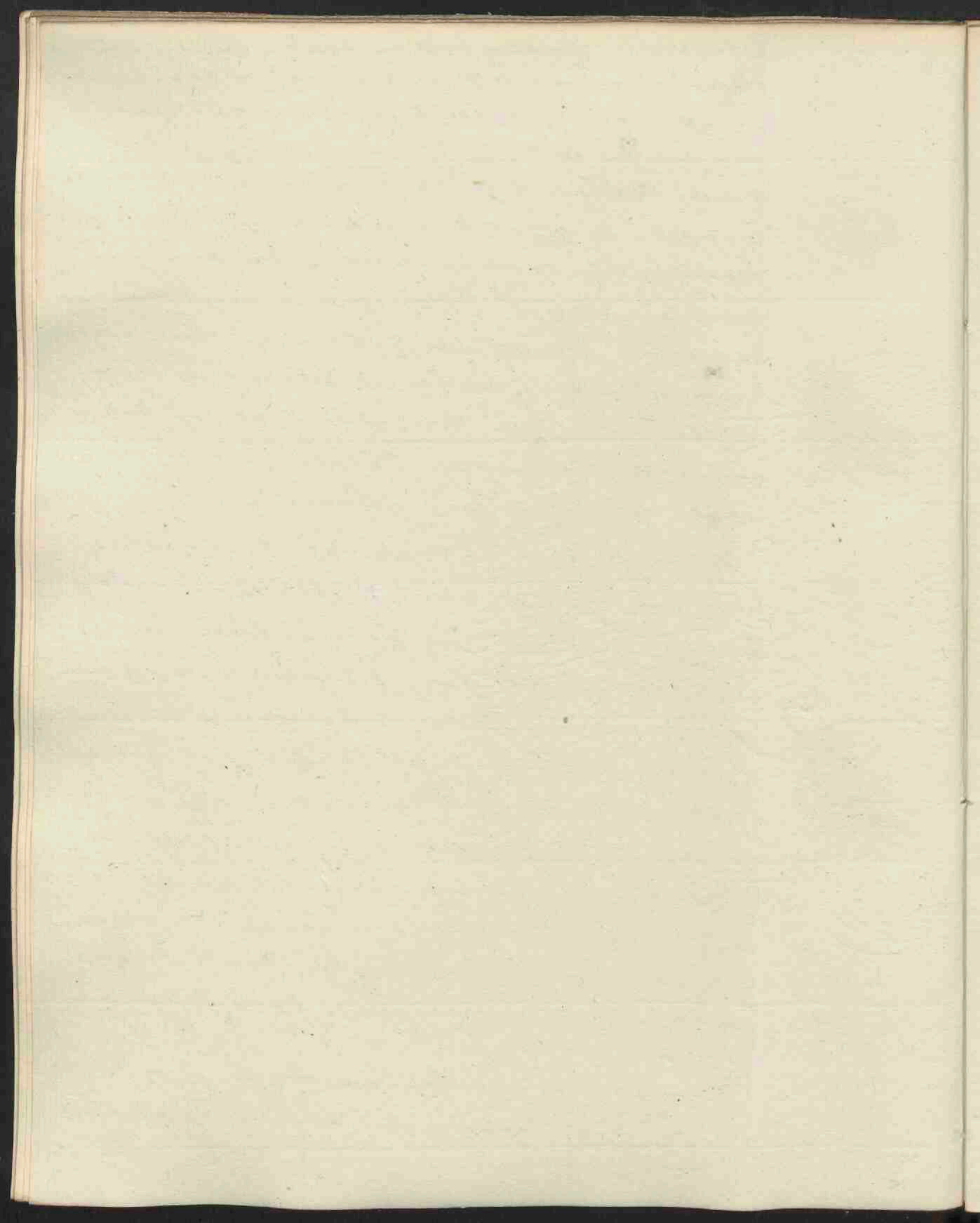

60

gebouwen in Griekenland en Italië, met de groot-
te zorg verzameld en eene reeks daargesteld,
de nuw de vroegste historie der bouwkunst
400 als die in der tyd verreesden, is door
Petit-Radel. Deze stukken zijn ten uiterste be-
schrift; zij geven eene aanschouwelyke voor-
stelling van de ontwikkeling der kunst in
hare kindheid. Eene verzameling van mo-
dellen der beroemdste gebouwen, *Collection*
d'Architecture, welke ik verrees in een au-
der gedeelte van dit gebouw gezien heb, is
overgebracht naar het Palais des arts, om
woer daar nog niet verstaand.

In het Conservatoire des Arts et Me-
tiers, rue Saint Martin, bezagen wy de
schone modellen, vooral van fabrieken en
werktuigen, welke daar ten dienste van staan,
dewyls voorhanden zijn. De verzameling
neemt nog steeds toe; het gebouw, vroeger
l'Abbaye de Saint Martin des Champs, is
zeer ruim, en byzonder fraai is de trap. De
loopen over onderwerpen betreklyk de wyzen-
heid worden uitsluitend in den winter gegeven;
zo worden zeer vlytig gevolgd, zamenige, 400
men ont reide, door twaalf honderd lachaar,
derst.

In de Galerie du Louvre bezagen wy heden
het Musée de Marine. Dit bevat modellen van
de verschillende soorten van schepen en van de voornam-

pen, welke tot de reernaam betrekking hebben; -- meel.
 ten van de verruimste Franfche zeehavens op vry groote
 fchaal. Behalve dit zyn nog veel ruimeopen. behaaren,
 de tus de reder en gebouwen van valende welke hier
 ten voer gefield, byzonder van de Chinesen.

Wij aten in het Paapfe Christenit, waaraan ons de
 nagen had gedaen, by Courcier, voor 32 fent de per-
 sonen. Dit quackhuys middepmat was toch ook zeer
 matig.

Den avond krapten wy door in het Theatre Comte,
 waan meest door en meer kinderen gefpeeld wordt.
 Men vertoont: les filles de la legion d'homme en
 les petits Bas-blanc; boven dien meed de Polka ge-
 danst. Dit alles gefchiedde met veel naadigheid en
 het dante met fnaaltheid. Vele kinderen ver-
 maaken zich blyfbaar zeer onder de fanchaant.

Zondag 19 mei. Ik bezocht dezen morgen bezocht de
 den Markis Rochefoucault de Lioncourt, een der
 voornamste vorften van de inwoftingen van welke
 diepheid. Dit het zoonje dat hy vry meebeside, ha-
 ik geen gunftig denkbeeld opmaken omtrent de
 yver welke in Parys bestaat voor de Confulare
 onderzamingen: voor fchalen, voor afteffing van
 de ftaatsing, en andere tot maatschappelyke verbe-
 teringen. De Societe de Morale Chrestienne is de
 eenige die van maatschappelyk verbefferen gewest is,
 doch zy is verzeeld en kwynt. Veelal bezukt
 en zucht om vertooning te maken, om recht te
 reend te maken, ook wel om voorbeelden te geeiden,
 by hen welke men meenen zoude dat belangfel-
 meeftraam waren. De heer R. behen zelf ont-
 maadigd te zyn, ook omdat men een verbeed
 fchiel voor de geranfemiften ampen onder heeft,

Guide 44.

dat hij met onverschijning heeft beschieden. Ik was het
met hem eens dat men hiervan van den goeden
weg afwaart.

De heer Rostmala had ons kortjes berouwd om de
reorganisatie by te wonen van de Société philotechnique
welke dezen moeren plaats had. Wy woude, dat om
van volucht en uitgeroete gezelschap, zoo men ons
zeide twaalf hondert personen, dat my toch want
overduut voortkwam. Deze Maatschappij onderscheidt
mich door hare leden en hare werkzaamheden. De
Secretaris deelde ons verslag mede van de laatste
zes maanden; eenige leden draagen stichtjes poete,
de heer Comte een in proza, voort. Daarvan wort
sinnich gesproken door leden der Maatschappij en
onder andere door twee daermit allerlyfste zangere.
Alles, wanne was deze vergadering betamlyk en onder
hondert. By het heengaan was veel verandering en
zelschap om de parapluis terug te komen. Ik verwen
der my telkens, dat men was den talgang en uitgang van
grote byeenkomsten, by de dizegelyke ontbinding,
niet betere maatregelen neemt. Indien men eenige
orde kon stellen, kanke in veel korter tyd en vaster ge-
traag, hetzelve getal menschen kunnen komen
af te gaan. Nu is het onbekende van de vromen, zelf
by leden van den beschouwen stand, zeer aamtwatlyk.
Alles by den aanvang der behouwenen heeft men
de nuttige inrichting der „quatre“.

Het Parysche Stadhuis, dat in de hystorie, vormal
der ammentalingen zoo ditzelfe verduut, heeft so,
sint 1830 grote uitbreiding en verfraaying bekomen.
De voorle van de reorganisatie geboude.
De voorle van de reorganisatie geboude (la nouvelle Salle
Saint Jean) en bestend naar byeenkomsten als deze.
By mede als het was helen daarvoor ingevuld, zoo al,

Tegen een daren namiddag over de Banconarts gingen,
was er brand in een huis. Men zag rook, maar geen
vlam; het leek een slaakje aan te schouwen te zijn,
die brandde. Men zag de pompieret yndig bezig
om te slapen; doch overigens schouwde er zich
niemand om: beneden was een winkel, daaronder
was een koffyhuus, en hier ging alles des zowas
van gang. De leden op straat stonden te kijken,
doch van help of bystand was de need niet.

de Secretaire perpetuel ont mesadieu. Here enal
is intekend tekenen.

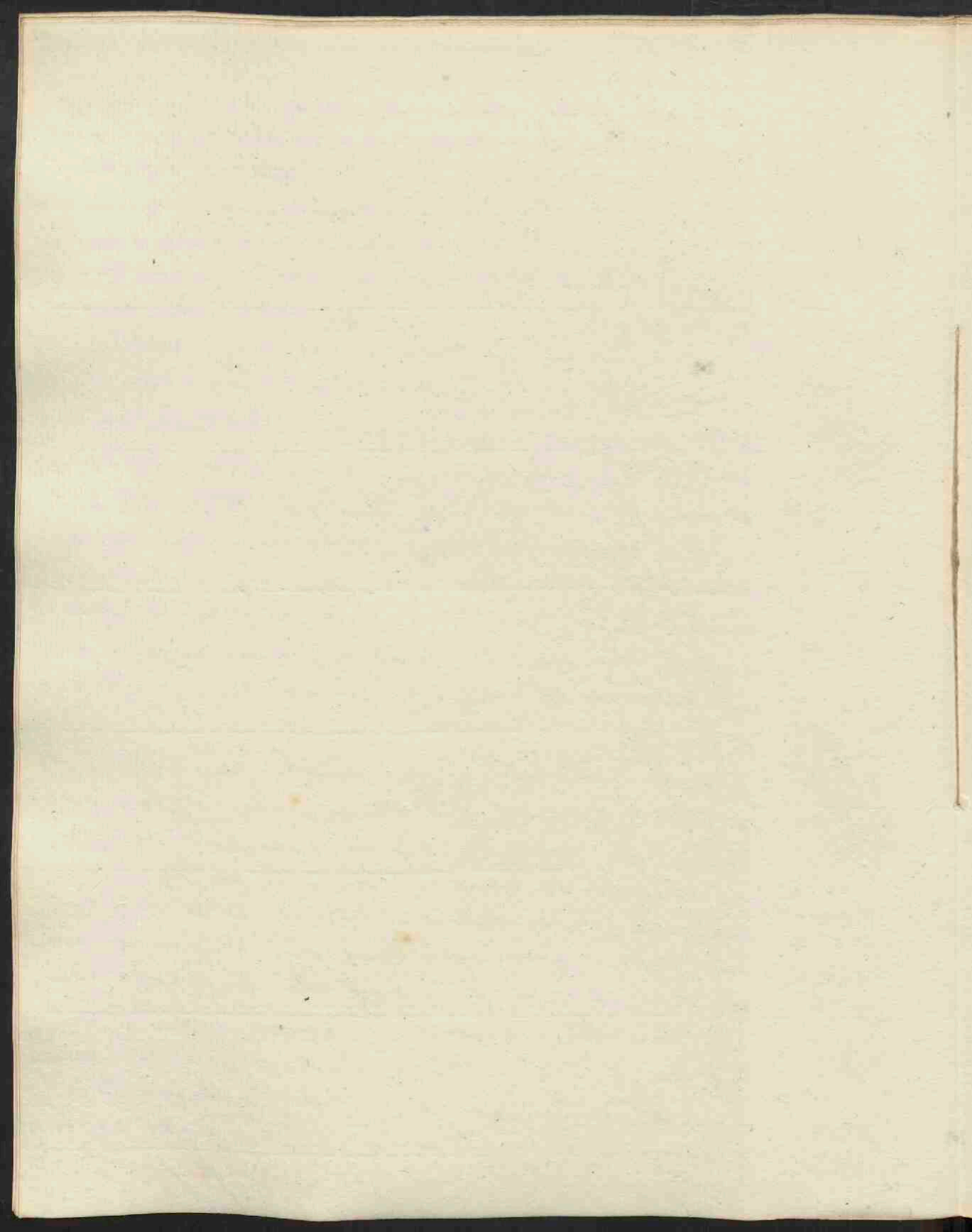
Wij aten in het Palais Royal by Mouncau tuicaf,
tenn de Falce, voor twee francs de porton, een goed
diner, avond bevochten in het kaken de theater
Seraphin in het Palais Royal, waan marionette,
en Christlike tekensmen niet vund warden. Wy von
den een talryk publiek, en het talryk wilde dat een
Hollander niet ryge vionw, die een Duitlike
wat, maast wy van.

De rogen, heoge kaken byna niet opgehonden.

Maandag 20 mei. Gure rogen maakte het niet
gaan onaanfamaam, en rykryp was rogenen te
bekomen. In Roenke den heer Rijand, met
wie ik sprak over het gebrek van gure by de
Fransichen voor onaanemingen van menselike
vriendheid; hy had, even als ik, de opmerking ge,
maakte, dat men hier veel tamtydt goed en vru,
rijdant over sprak, doch ongerind is er iets voor
te doen.

He woande voovalgens een lange zitting by
van de Chambre des Pairs. Men sprak goed,
samenien ook grandij over de onaanemingen
die behandeld werden; doch in het themma
keerde grote leftraadigheid. De rogen
ving rogen eerst over drie ure, omdat de leden
vru kort optisamen, en rof was het zetal klein.

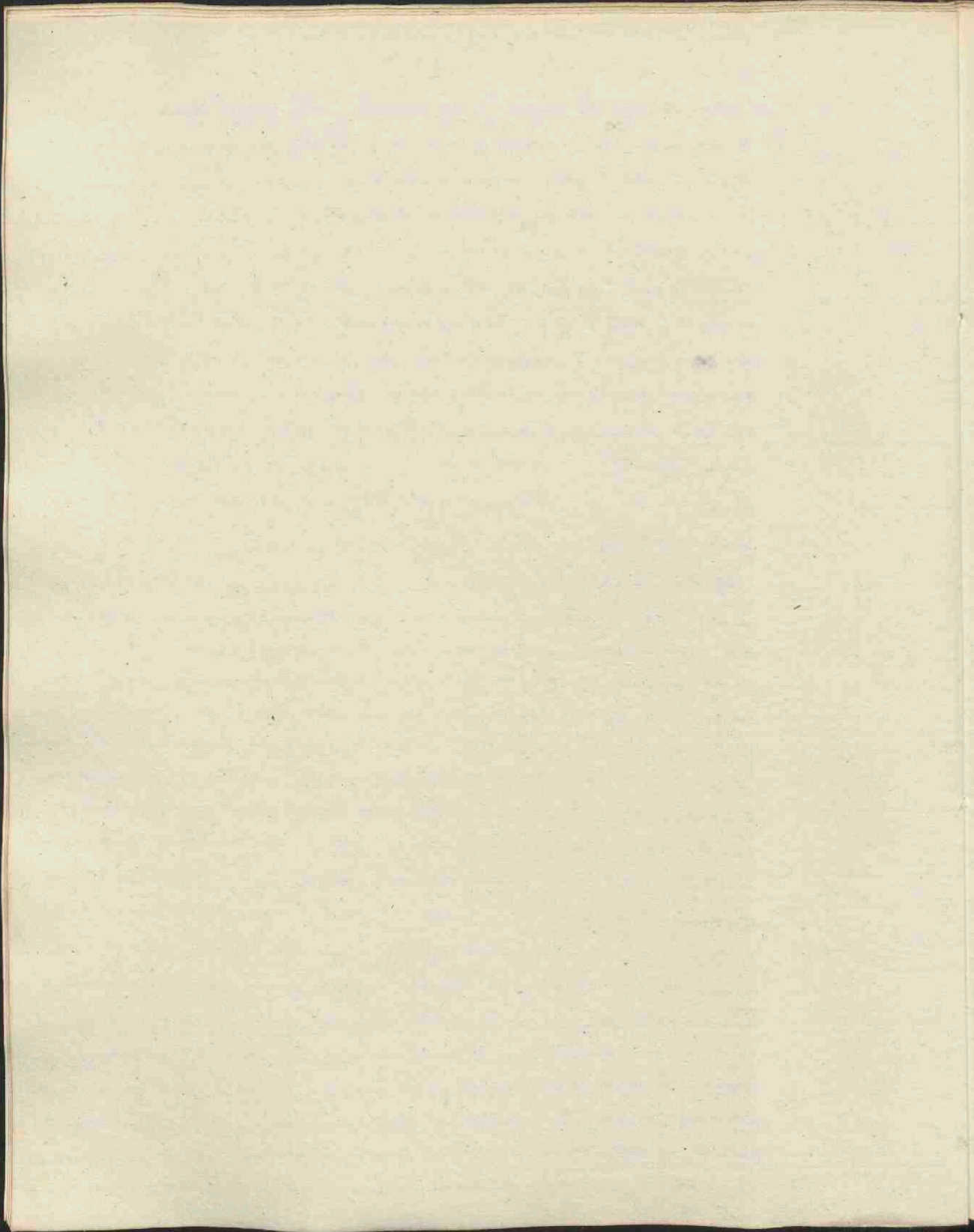
Wij aten als gisteren, en gingen later in het
Cafe de Aranjoi, waan men altijd door blinde,
muziek gemaakt werd, en Infiche kaden kelme
Lutspel en niet vund warden. Dit onaanemend
koffyhuys warden door leden van geyen.

Staat veel bezocht; evenwel is er niets omzigt
2000.

Dinsdag 21 mei. De vierde dag van byna onafgebroken regen met zeer zware wind, my hopen wel naar te staken; doch dat helpt niet zeer veel. Myne vrouw heeft om gezondheid te bed dlyven; ik was ook ammel, ging evenwel uit met een Cabriolet. Ik bezocht den heer Trigel; ging by de heeren Malles frères; - probeerde te bezaken den heer Tanquiniéff, den heer Schlotinger, - haakte my een visback en ging roof in meer dan een boekwinkel om te werken op te sporen. Aan de banken der postwagens vernam ik naar de gelopenheden, om onze reis voort te zetten. Het zoude gaunzen van, liest men in Parijs veel tijd, al gaat men zelf met ryding.

Ik haast verduidelikt een groot deel van den meespen daarin de tenuisstelling der Fransche rydsheid. De meespen van voornemen is zoo groot, dat ook de twee de bezaken my myn maar een sluytly overzigt gaf. De orde is grondtendels niet naar de twee der waanen, maar naar de departementen van tuwar by ingezonden ryd; dit maakte het my moegelyk, om zich van de uit de handheid van de verschillende voortbrengsels eenigzins rekentchap te geven. Men wordt verblond door de schandheid en spracht van alle wat voor twee de bestemd is. Hierover iets tot herinnering op te loeken en byna onaanlyk; ook ontbrekt my de kennis om er eenig oordeel over te vellen. De eigenaars of loeken ryd hument wofe ryd gewoonlyt by de tenten-postal de tuwar, en ryd zeer geseed om de wangenryden te doen en uitlopping te geven en dit is ditrydly zeer meekemend. Ook zeren ry de adrofen tuwar de waanen te behouwen ryd. De rydsche stand treunt de gelopenheid der tenten-stellingen aan, om zich te handheid en rekent te bezagen, en dit is eeno uit de ryde van bere inryding. Overzigt is er, want al men vermaakt

105
Ten kan veel verbetering beproeven in dit alles, en waarschijnlijk zullen slechts zeldzaam zoo uitstekende voorbeelden, geleerd worden als hier ten voorstaande zijn; men maake de voorwerpen opzettelyk beter dan gewoonlyk aan er hier mede te pralen.

Deze tentoonstellingen hebben, alzo vijf jaren plaats; en hantou gebouwd is daarvoor opzettelyk verspreid. De kosten zijn meer dan staet voor groot. Of het niet hiervan konterwoordt duof ik niet bekliften. Maar maagelyk moet de factu van hem die de medianten der tentoonstelling raken moeten bevoordeelen en de proyen taewygen; en de onpartydigheid is by die ontpreuk van zinnelike trach.

Ik verwonderde my weder over het gebruik van zoof voor aankomende en heengaande betrouwers. Ten my met zoo groote soemmen bekeerd voor de tentoonstelling zalde, wat het gebouwd omringd van een muur, punt, inder in men quere moet maken om naar binnen te gaan. Men moest serie andere deus volgaren, en dan weder door de middel waarden, maar den ingang, waar men de principeluit had moeten afgeven. Om uit en in het rytmus te komen, moest men ook een eind weg door de stiek. Dit alles vande niet geene kosten en een twining overlop kunnen veroffhanen worden. Er is een schaar van politie leuambten en schiedwachters; alle zoof worden gebragen om onopgepeldheid, maar tegen de regering voor te komen. Dit is de richting, welke aan de politie hier in het algemeen sijn is: zy is naar de rechtvaardigheid der regering en daardoor in rekenn zin ook naar de rechtvaardigheid der burger; maar vane geene politie zoof ook naar het gemak en gemakken der burger; in dit opzigt is zy in Frankryk my zeer achtel; het is als of hare bestemming tegen, niet voor de burger; 105.

2. L'Indépendante ou nouvelles Constitutions, etc. 1842. p. 163.

Wanneer en dacht ik bleef thuis, ik ging in de restaurant van Pagnolle op de Boulevard Poissonnière. Het was en als gewoontlyk zeer duur. Het nieuwste tafelen de restaurant, want men elke schotel betaalt en die maar men nuze vier of vijf schotel, kan kosten prys van twee francs betaalt is dus groot, dat ik niet niet verklaren kan, dat de eerste soort niet was veel te veel hebben; Boringe men ook niet de groot, He matigheid niet veel naar het dubbelde eten kan en de Spynen toch niet veel beter zyn.

Ik wandelde nog wat op de boulevard, de rypen hadt opgehouden, maar de hande was nog zeer hinderlyk, en deren avond geraalde ik nog door verhardheid ongesteld.

Woensdag 22 mei. Deren dag maekten my des goevondt kint of leere der kenntheid tuzen. Myne vrouw en ik waren nog zeer onwel; ik stond eerst om een uur op, en myn geseen niet uit, haerel het weder vindselgk beter geworden was.

Donderdag 23 mei. Myne vrouw bleef thuis; ik ging met Adelheid naar de post, naar het bureau der stuurambanten; vervolgens bezochten my het Musée d'Artillerie naby de kerk van St. Thomas d'Aquien. Men vindt hier een meerkwaadige verzameling van oude en nieuwe wapenen. Voer de meenere is zy vooel volledig; doch myne onkenntheid met het bygevoerd materiaal die vele soorten van kanonnen, geweren en andere wapenen die men in den verloop van eeuwen, voor my minder belangryk. Men verwonderd zich over de vrye kinglykheid van het menschelyke vernuft in de middele en elkaner het leere de kanonnen en in die om zich daartegen te verdedigen. Onder de andere wapenonttuyngen, zyn er als gewoontlyk vele waaraan men weet of althans koncess wie ze gevoagen hebben. Historisch merkwaardig is onder andere die welke Franset de eerste in den slag van Pavia

1
Aan het einde der Spaansche gallery zijn drie ledige
halen welke historisch meesterschap zijn, namelijk die welke
persoonlijk bevoand zijn de eerste door Hendrik II, de twee
de door Hendrik IV, de derde door Anne van Oostenryk. In
de eerste is de wapenrusting van Hendrik II geplaatst. Zy zijn
nog geheel in den oorspronkelijken staat, maar zij kan
zonder swaartels.

dooy.

Wij brachten een gedeelte van den morgen door in de
Galerie du Louvre, waar wij ont bezig bleeden met de
beschouwing der Spaansche Schildersyde, die wij niet
geuoop kunnen bewonderen.

Wij aten thans en ik ging niet meer uit. Myne vestband
heeft dienst nog waert. In scheidt bidden naar Holland

Vrydag 24 mei. In woonde heen twee voorlesingen
by: die van den Heer Ampère in het College de
France en die van den Heer Gerussiis in de Sor-
bonne. Zy spraken beide over de Fransche litera-
tuur. De Hr. A. ontmittehalke het verwocht taf-
schen Corneille en Racine, en dand de versatgen
het eigenaardige naam van de toenspelan van
den toetsen. Hy deed dit niet veel fpyheid en
lmaakt; doch syn oordeel was, van al te vermaat-
ten want juist yfer dat dat der vreemde geuoov-
lyk is. Aestmaardig vund ite de verklaring van
den invloed dien de gebentstapfen an indruch-
ken van der tyd waaren Racine zyne stukken
maakte op elk daarran gekend heeft. Doch juist
daarin, dat de dichter zich daardoor liet mede-
slepen, is, dunkt my zyne zwakhaid. De man
van waar genie is veel moet geheel, maar
toch oneindig meer onafhankelyk van zyn tyd.
De Hr. G. sprak over Boileau en ontwerpkelde
zyne groote reddraakte in het versatgen en bespree-
kelyk maken van de slechte dichters en toetsen.
neer van zynen tyd. Hy heeft aan de literatuur
de groutels dienst daardoor bewezen, den gaden
lmaakt daan veranderen. Alz beheldichter in andere
oprijkten stelde hy zyne verbrante niet hoop; zyne
besleyningen vund hy zwak.

Guide de l'étranger. p. 195.

68

Ich dien voorlezingen, dieurde, ongeveer anderhalf
uur. In des aan het College de France waren
ook dames.

Het overige van den morgen besteedde ik om
eenige natperrigen ontwaas te maken. te dan
Berendsond reden wij naar de Barrière du
Trone, een der meest aandrigele van Parys. Wij
wandelden, wat in de vroogstade die daar bui-
ten is en reden daarna terug. Op onzen weg
derwaards, zagen wij het bekende Fonteinweg
Saint Antoine, dat een levendig en bedrij-
vig voorbomen heeft; de terugweg voerde ons
langs alle de Boulevards van de Barrière du
Trone tot aan de Rue de la Paix. Op alle wa-
guate beweging van wandelaars, doch blyk-
baar van geheel verschillende Standen; het
was als of zy vroogstade opklammers, een
marktliciden en andere mannen en vrouwen
bekende tot de geringe volkerelafte; op
de Boulevard du Temple meer int dan bete-
nen middelstand; op de Boulevard des Ita-
liens rijken en aanzienlyken. Het is zeer merk-
waardig de bevolking der hoofdstad op die
weg in aenschouwen te nemen.

Zaterdag 25 mei desen morgen gingen wij naar
het Louvre. Op den weg derwaards geraakte ik
in gezichte van den weg, en dit bracht ons
op de levendige 'Marché' der Juweelen, die
zeer der maete waard is. Men verkoopt dan
veel, beter en grater in overgroote hoeveelheid,
en een zeer schone fontein is in het midden.
Men behouwt op zulke markten een voorstelling
huc de talryke bevolking der hoofdstad van het

Naby de kerk van Saint Germain l'Auxerrois vernomen,
zagen wy enige personen naar binnen gaan om getrouwd te
worden. De menigvuldigheid lichte ons om hen te volgen en
wy zagen aldaar niets tot in de Sacristie. De kerkvrienden,
die wy daar zagen, waren niet naar indrukselstand, het was
als in een wachplaats of winkel naar een kerk, mistke-
ken en andere voorwerpen van de dienst daarbij en wach-
tegenwoordig en geestelijken, vanden vanden, hetgeen van een
laat naar heilighen. Toen dit gebed was leep men naar de
kerk. De personen, die het vanden of lichter en spraken als
of niet naar eenig gewicht plaats zagen. De menigvuldigheid
eene vriend vande een eene vanden, die vanden haren vanden,
en die vanden vanden, vanden vanden wy het gebed vanden
vanden, dat naar die vanden vanden 300 franken kerk,
ten Ja, vanden vanden de vanden, die vanden vanden niet
naar niets vanden vanden. In de kerk ten de pastoor by
na vanden vanden het vanden; de vanden vanden vanden
vanden vanden vanden vanden, en vanden vanden
vanden vanden vanden vanden. Overvuldige vanden vanden
en een vanden vanden vanden en vanden vanden vanden
te vanden.

nardige voorwerpen wordt.

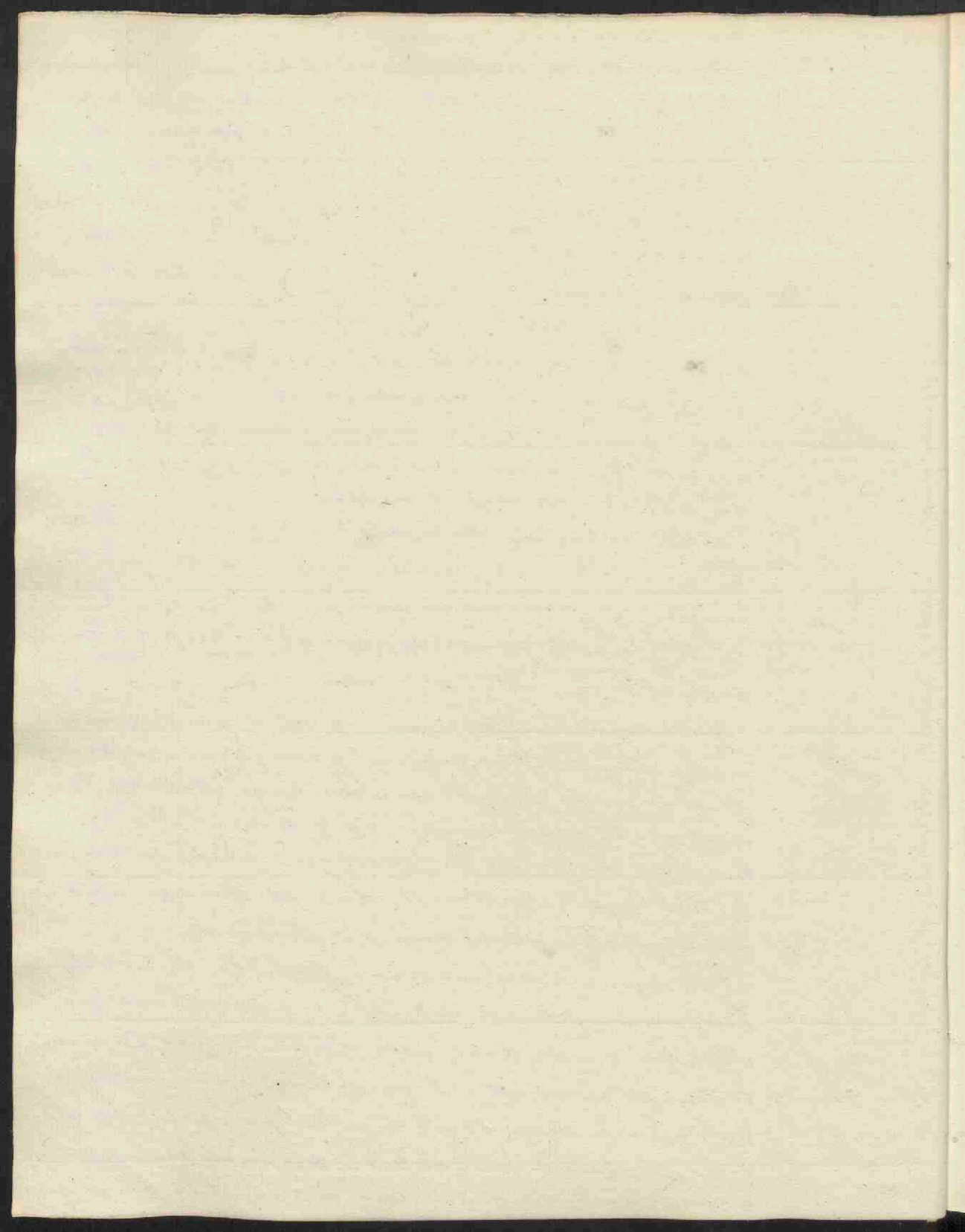
In de Galerie du Louvre bezagen wy weder opzettelijck de Collection Standish; dat is een verzameling van techilderingen en tekeningen, welke een Engelschman van dezen naam aan den Koning vermaakt heeft, en die nu voor het publice is opgesteld. Zy bevat zeer behavens stukken byzonder van Spaansche techilders; ook eenige van Vlaamsche, Hollandische en Engelsche; - verriedden tekeningen van Annillo en andere groote kunstenaars.

De kamintlyke verzameling van tekeningen vermaakt een lange ree van zalen. Wy wandelen die slechts vlugtig bezochten.

By aankomst bezichtigden wy nog het Musée de la Marine, waar men ook de voorwerpen, die van de verongelichte schepen van La Poeyrouse zijn bevingevonden, heeft ten toon gesteld.

Wy wandelden daarna op de Blaauwmarkt, welke twee maal successie gehandeld wordt op een ruime plaats aan de kuis Bedarf. Zy was goed voorzien en veel bezocht en wy moesten weder op, hetgeen ons reeds dikwijls in het oog gevallen is, dat de Paragweaars groote liefhebbers van slaamen zijn.

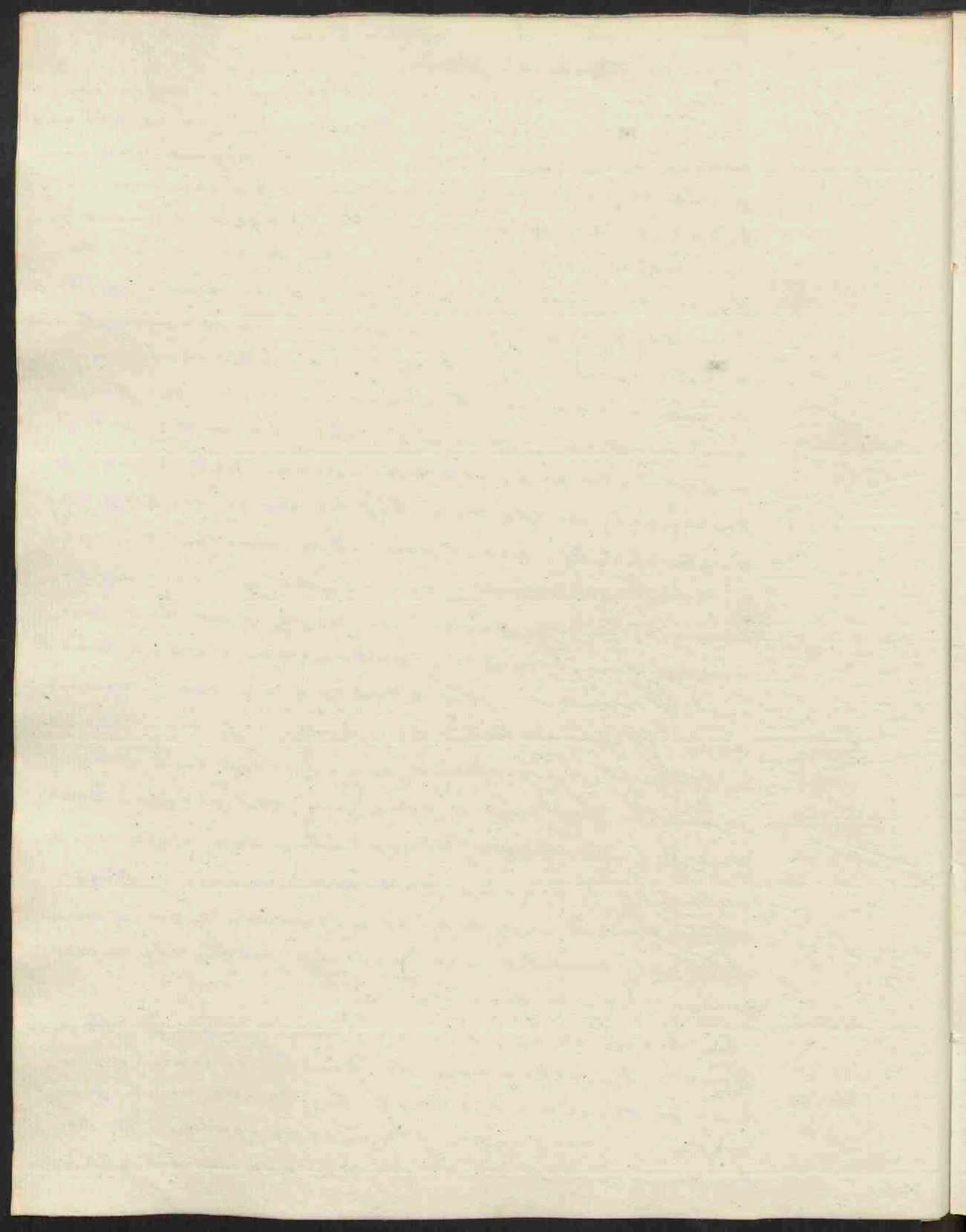
Van hier gingen wy naar het Ile Saint-Louis, waar wy de stille, doffige straat doorgingen, welke te naven door vele aarientyke families bewoond werd; doch nu alleen door lieden van geringe vermogen; men bespreekt er wel eenig bedrijvigheid en zoude zich kunnen voorstellen in een kleine koninkryk te zijn. Wy gingen

ook in de niet zeer merkwaardige kerk van
Saint-Louis en Ile.

Aan het eind van dit eiland gekomen zagen wy
hoe het derde eilandje, Ile Louviers, met het west-
te land overloopt en met een haai bevestigd is; eene
graate verbetering, waardoor men een ruime
plaats heeft aangewonnen. Over de nieuwe groen-
maadbrug, Pont de Darnielle, kwamen wy op
den linker oever der Seine, en gingen naar de Place
Royale, eveneens vroeger eene ruime en binn-
van Parys en nog eene haneer schoone plaats,
ten, met boomen beplant en met vier fontei-
nen versierd, omringd. Rondom staan nog
ouderwetsch-prachtige huizen, gelykvoornig
gebouwd, welke van het vroeger verblyf der
aansienlyken getuigen. Die huizen zijn nu
meestal door niet zeer ryke renteniers be-
woond, welke, zoo men zeft, nog keurige
ringen van vroeger gebruik en beschaaf-
heid bewaren. De plaats was zeer luidryk
doch meestal van kinderen of van lieden
uit den burgerstand, waarvan onderout vele
Joden in het oog vielen, die, ter gelegenheid
van den Sabbath, als gewoonlyk, opgeschikt,
maar toch slordig gekleed waren. Deze
streek van Parys, bekend onder den naam van
Marais, verschilt zeer van die welke wy meer
gewoon zijn te bezoeken.

Een fraeve bracht ons van hier naar het Palais
Royal, tyg reden daar de Rue Rabuteau, eene
nieuwe straat, welke door het verbraden en nopt
maken van vertoeheden kleine daarposteld is. Wy
konden daarent besluten, hoe ook in dit gescele

der hand groote verbeteringen gemaakt worden. 11

Op onze wandeling dezer avond, bezochten wy in de Rue Vivienne den winkel, waar men met een zeer net stuurwerk chokolade vermaakt. Het is van vier paarden. Kracht, met mahonie hout en spiegels verliest.

Zondag 26 mei. Ik had een verlof bekomen, om het Musée des Sculptures antiques, in het Louvre, te bezoeken, dat nu niet meer gesloten is ten gevolge van de kortere stelling. Daar ontdekte ik eenige stukken, welke voor een groot deel van den museum, in dit Museum door het niet meer een oorspronkelijke verandering van de gewone werking, welke het van deze kunststukken uit de andere te worden by my verneemt hadden. Het was niet mogelijk meer dan de voornaamste stukken met opmerkingen te doen gaant te bekomen. Ik teken naar mijn geheugen alleen eenige daarvan op. Venus Genetrix, n. 46; Myrtille met eenen vruc, 48; - Julia, de dochter van Augustus als Cornelia, 49; - Papias en Demosthenes, 89, 92; - Augustus, 100; - Thetis, 120; - De Schakel, 124; - Achilles, 144; - Venus uit het bad komende, 153; - Diana (à la Riche), 178; - Venus mitonische, 180; - Venus Victoria, 232. Het was mij ook voor het eerst en met de grootste bewondering de Strijders Gladiators, n. 262; - Palykymnia, 306; - Pallas van Palladi, 310; - Nemesis, 318; - De Hoop, 321; - De Lissenen, van Porphyre, 345; - Psyche, 387; - De drie Gratie, 470; - Het lachend hoofd van den Faun, 481. Het was hier nog by het behoudt ook een aantal en de zeer belangrijke. Candelabers die hier, een heel voorhanden zijn. De beelden en het reliëf werken ook ditmaal om de bewondering van mij, doch het was niet mogelijk om een aandacht op alles te vestigen.

L'Église Saint Jacques - de - Haut - Pas.

72.

Wij neevogden nog wat in de Spaansche gallery, maar
van wy reeds byna elke schildery kennen, en juist daar,
om met onderscheiding en genot, zoudt vermaacyng,
de schoone barbaarsen.

Toen wy, het Louvre verlieten, draef ons de kon,
oo en Savona de kapel naar huis.

Wij aten in de Papeuse of Galerie Colbert by
Richard, den Grand Colbert, vier twee fransche de
persoon. Het was er, even als by de andere vortou,
natuur, zeer goed.

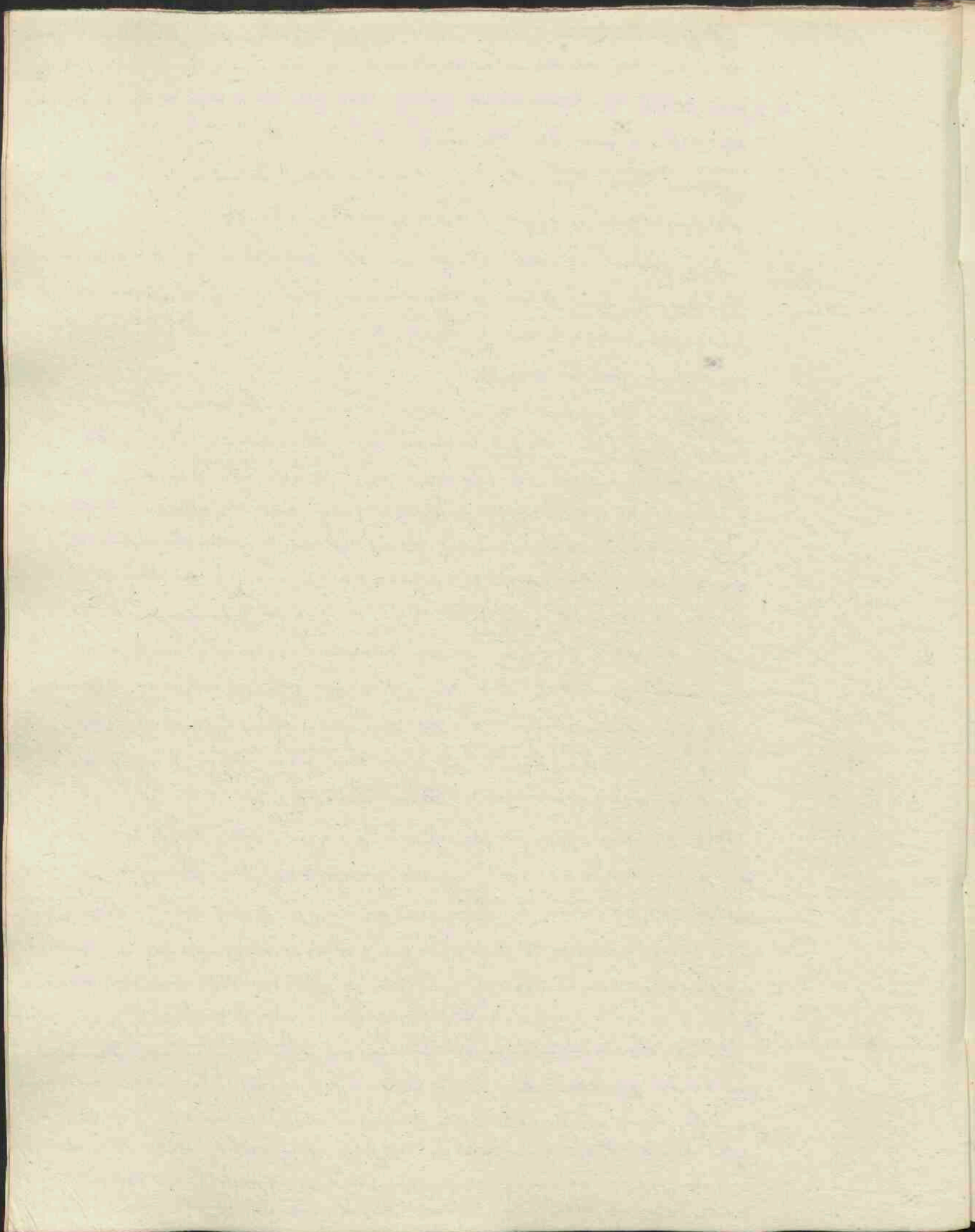
Veren avond tamen wy in de Opera Comique,
men speelde *Capriccio* en *La Dame Blanche*.
De taal en de innigking zyn hier zeer goed en roep,
zoam; de uitvoering was zeer goed. *Capriccio* is
een nieuw stuk en is geestig en onderscheidend.
Doch van half zeven tot half een is te lang, en
by de muziek maakt men te veel gerand; dit
maakt dat men eindigt met zeer vermaad te worden.
Het was ons eens verkwikking thins t'een te smiten.

Maandag 24 mei. Ik bezocht den heer Faely;
doch konde maar kort met hem spreken, want hy was
ook nog heen naar Duitschland.

Wij gingen naar de Institution des Sœurs Nicks;
doch vernamen dat zy ter sake van den feestdag veel
afwezig waren en geen oefening hielden. Wy wa-
ren dus vergeefs gekomen; doch eenmaal in het
afgelopen deel der Week (Saint Jorgnes) zyn de, bracht,
ten wy wat voor ons hier merkwaardig was.

In de kerk naast de Institution des S. N. hoorden
wy twee geesteliken eenen school van kinderen vermanen,
welke hunne eerste communie daer zonden.

De kerk Val. de Grace is een der schoonste uit de
zeventiende eeuw; met een hooge koepel en een altaar
in den vorm van dat in de Pieterskerk te Rome. In de

keepel is eene beroemde franco-italiaansche schuldery van Nijmegen, de glorie der heiligen voorsteltende, waaraan de Anna van Oostenryk, die de kerk had laten bouwen, mede voorzigtig is. Maar wy beviel ons eene andere franco-italiaansche schuldery van Champagne, in het afgesloten gedeelte achter het altaar, dat men de manna bestemd was, voorstellende. Jene omringd van engelw. De uitgestrekte gebouwen en een van hen het klooster dier van Stans van Militaire hospitaal, meer 1100 bedden. Wy, dat gewoontlyk slecht drie tot 400 zieken; en de kerk heeft geen andere bestemming dan die van kapel van het hospitaal en voor een gedeelte van het garnizoen.

En wy in deze voorstad wy meerdere hospita- len vader anderen dat den Penitent; - ook het Hospitaal des Enfants trouvés; - ook de Lesons ten wy niet.

Wy beklommen het Observatoire, een meer een der schoonste uitzigten op Parys heeft. De kerk was na den vrede begraven holden, zoo dat wy alles zeer goed onderhouden konden. Wy hadden de verwachting dat wy de meeste punten, die wy in de yaste stad naar ons hadden, konden en bezocht hebben.

Het meer was later gevonden; wy gingen ook in de Grande Chaussee op de Boulevard du Mont Parnasse, waar twee muurst en dant wy misten. Tegen den avond keerde ongelukkig het slechte weder terug, zoo dat er slechts weinig menschen kwamen, en wel meest maar geen dant plaats had. Het volgende dag wy huiswaarts wonsden. De quij wy afdreief in den Parkin het van Capelle, waar de rest spraken van ons naar ons wy handal, ook de Franche autours, over de

Byzonder tehuus te nemen de sters of valgarby,
nen, sammeze tus faaci beschitderd als de ande
nendsteer in de karkten.

Belgische nabijheid, over de Franseisten, waarmede
hy byzonder bekend was, en over allerlei mededeelde
ik zocht my eenige haaken uit, en daarmede bereek-
ten my eindelyk weder onze woning. Tey verzoen-
denen ontvolgen, dat wy in zoo korten tyd Pa-
rys needs zoo goed hebben leeren kennen.

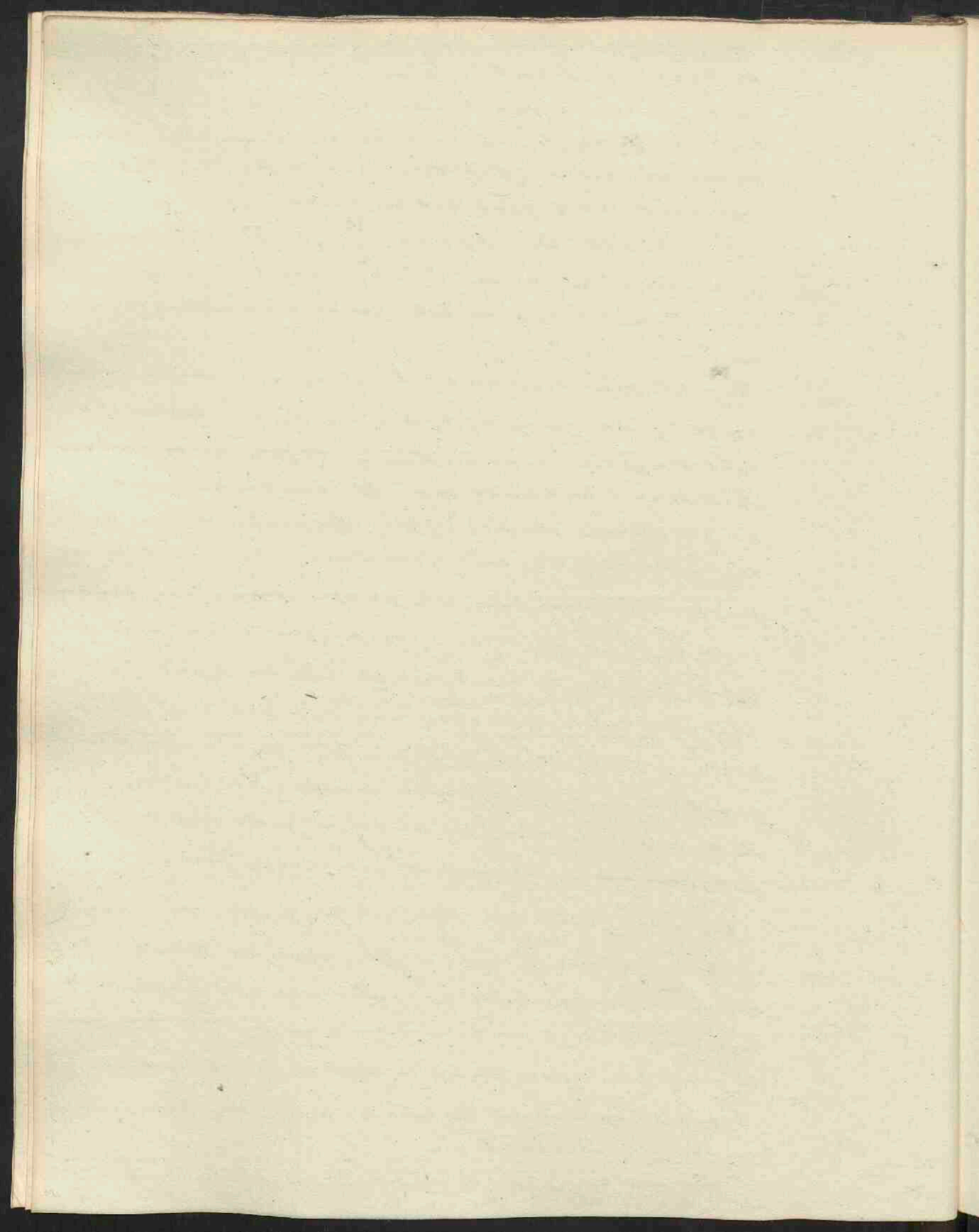
Dingsdag 28 mei. Bezoek van den heer Schlessinger.
Op verzoek van onzen luitenant nachten wy van
eene kamer naar onthoe, die en waasle maaden en
eene goed.

Tey brachten vertrokken waren door in de tentoon-
stelling der mynerheid, die wy by dit kerkhof be-
zoch eenigen romantiek beginnen te overzien.
Men staat verbaast over de veelheid en uitbrei-
denheid der voorwerpen. Byzonder bemerkende
wy de tuifels van alle land, de ruybels, de
pendules en andere vergulde zaken, het zeples
en waagemante zilver, de nagemaakte bloemen,
het porcellain en aardewerk, ook de varen en
blaasde in te plaatsen van wel staande als kan-
gende. Er is in de voorwerpen van alle en
pracht doorpauze groote bevaltigheid in vorm.
In vele make men de vormen op die wy met lang
geleden als anderwetsch verwerpen waren.

Tey aten met den heer Schlessinger by Monna
in het Palais Royal. Het negende laen wy thuis
waards gingen. Ik bezocht wy een beschouwe-
het met de deed ons afzien naar andere gangen.
Er is ook thuis altyd wat te lezen en te schryven.

Woensdag 29 mei. Ik bezocht haden den heer Jullien
en den heer Bergson.

Tegen een uurg ging ik met myne vrouwen en dochter
naar het Colleege de France, waan wy de voorloving by

wonden van des heer Edgwar Quince, sur la langue,
 et la litterature de l'Europe meridionale."
 Het eerste betwamen wy plaats. De speaker is
 een der groote bestuyers der priesterschap, en dit
 geeft aan zyne voordragingen een politiek belang.
 Hy behandelde het nerval van de kerk in de
 veranende eeuw. Zy had zich verschyden van de
 godsdienst afgescheiden en de veruante oeruote
 men in die eeuw zyn. Over haar nerval en
 nervalde. De Jesuiten, de Italianische curia
 hadden zich tot een politiek lichaam gevormd,
 dat slechts naar wereldlyke instead en heer,
 unhappy streafte, zich leef in de plaats van het
 opperster. Als beuysen af tekenen van
 dien toestand vatte hy ander anderen aan de
 Tompston en Port Royal. Het noodwendig ge,
 rucp was geweest, dat van de kerk niet meer
 in staat was de kerkgeleding van het mensch,
 dan te geven, de philantropie hare plaats in,
 nam. Deze erfde wellyk de theose die van het
 kerk men. dan pamt viel. Het veel geeft en men
 verdelde hy die stante stelling, en levendig
 werden wy toegezicht. Men kan zich ligt be,
 grypen dat de geestelykheid den heer Quince
 met groote bitterheid aanklaagt en nervalde.
 wy gingen in de Institutien der Louder -
 Annet; waar 128 jongens en 25 meisjes ander,
 wesen worden. Men weet ons het zalouwe, dat
 de kinderen waren in de scholen en daan na,
 muften wy niet binnen komen; wanneer
 wy een een wachte wilden, konden wy de kinden
 niet zien spelen. Openlyke oefeningen, zeide men,
 waren en niet meer, deze wyre van de vreemde

T drooken kofpy voor het Cape' de Fair.

De vertaling is van M. N. Meuric en Vaguerie.

Zie de Illustration van 1 Junij; ook andere bladen, die
de bewaard het spraken van deze Antigon.

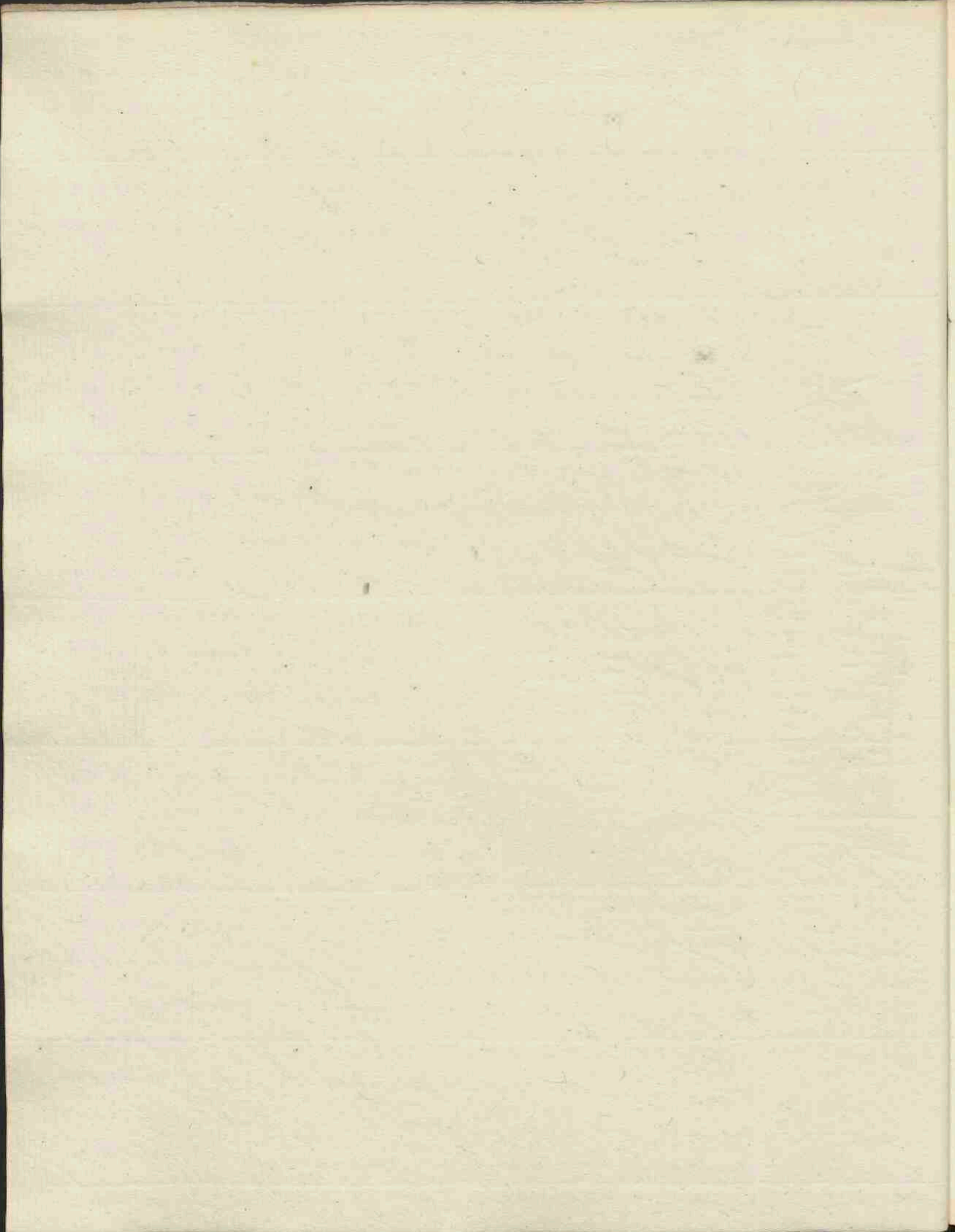
76

lingen te ontvangen, bevreemde mij zeer. Ik
had evenwel aan den hertogin onder ruwaf een
verlof gevraagd; nu bleek mij dat dit ver-
lof slechts gegeven was om ons vergoef te
laten kunnen. Onder het hertogin van den abt
Lucard had ik de invisting geheel anders ge-
dew.

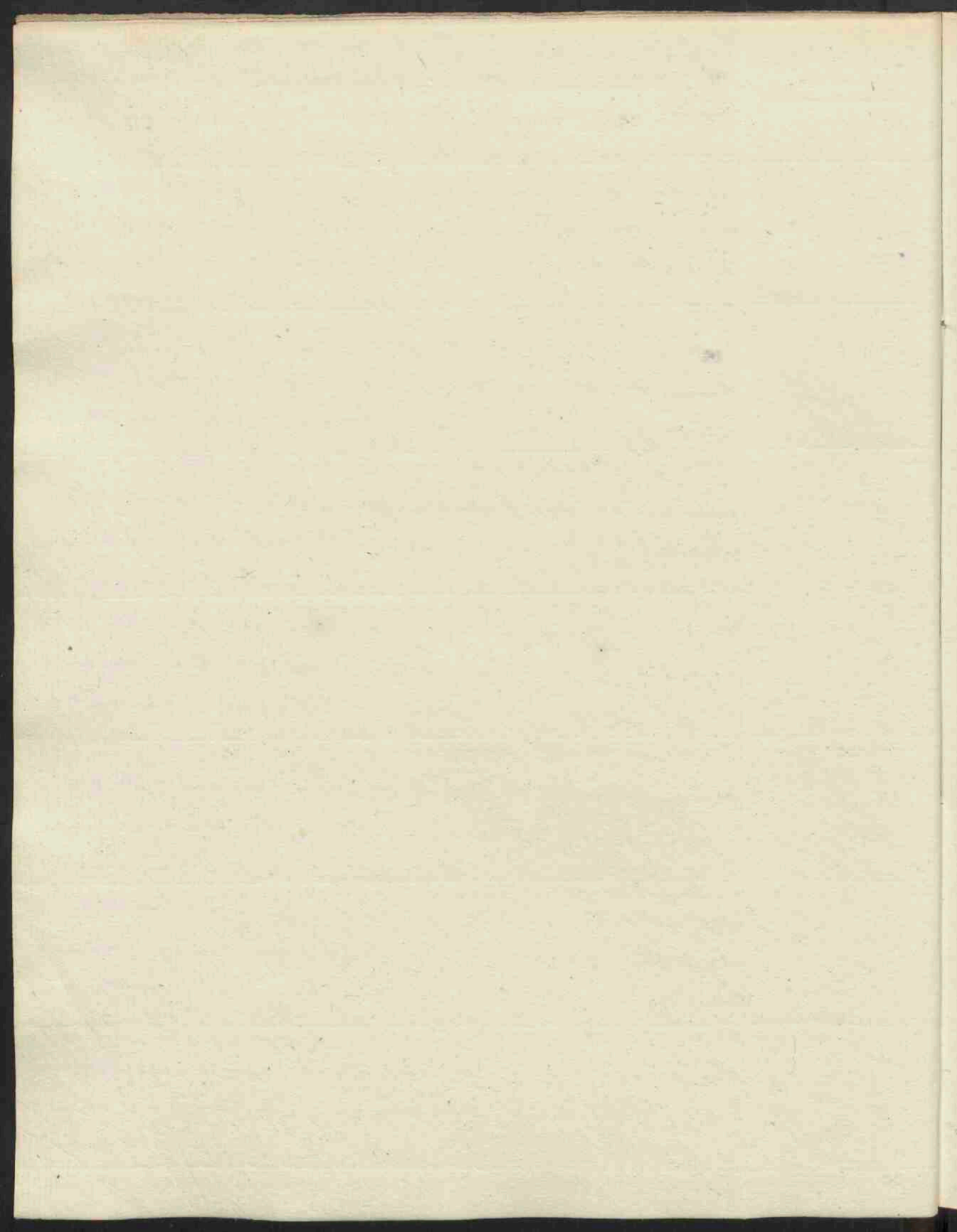
Wij aten in het Palais Royalten vanden
daarna in den Jardin des Tuileries.

Ik woonde in het Odeon de vertooring by
van de Antigone, getrouwd, voor het keel, met
het Grieksch van Sophocles vertaald en op
de Grieksch wys gespeeld. Dit was mij zeer
mestwaardig. De Choren waren over Mendon-
taken op muziek gebracht en hierdoor is gewis
aanmerkelijke verandering in het Grieksch
stuk gebracht. De vertooring was zeer goed.

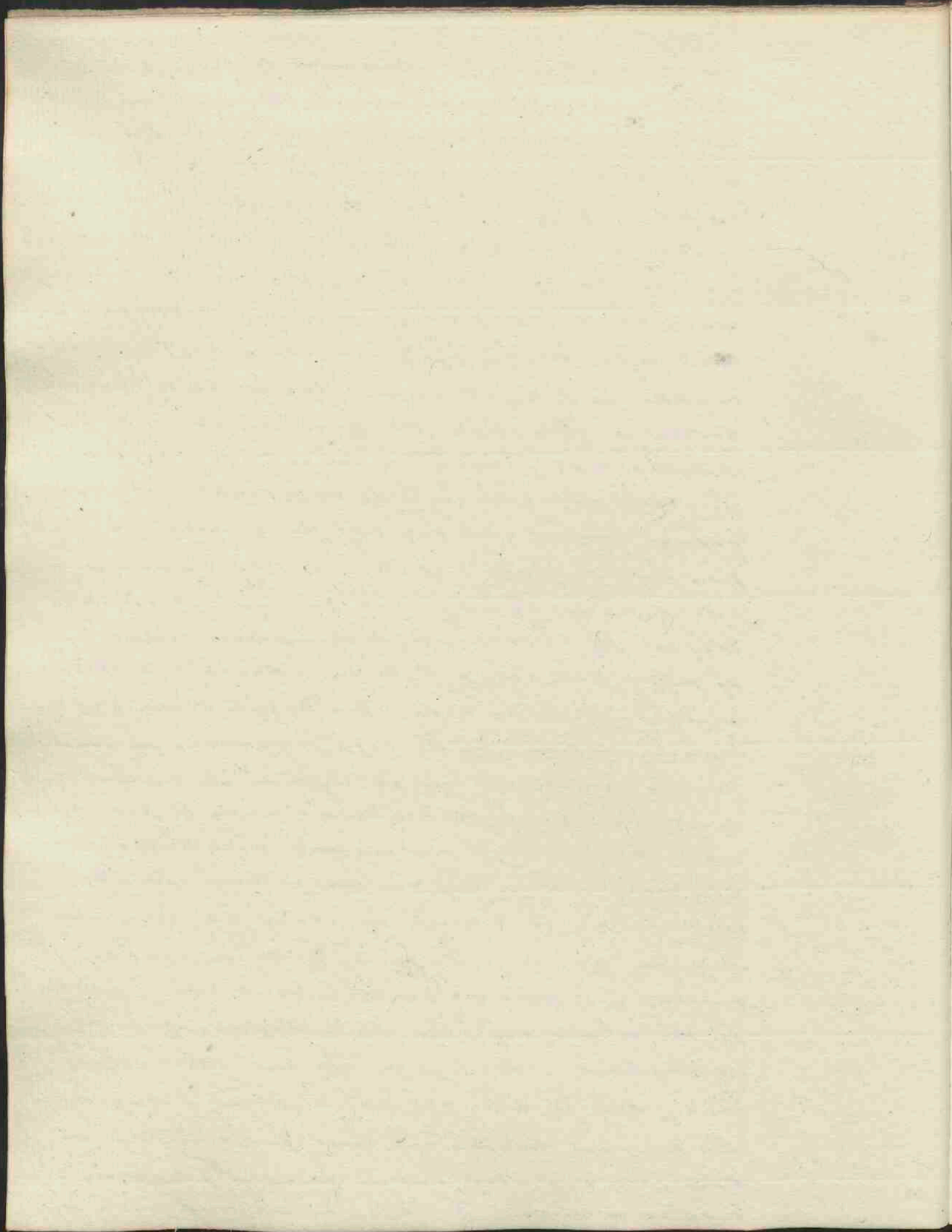
Donnerdag 30 mei. Heden werd Lafitte
begeven; dit was naar Parys een gebante
nis. De heer Jullien had mij verzocht, om
met hem die plechtigheid by te wonen. Tegen
elf ure begeven wij ons naar het Stadhuis.
De groote zalen en de tuin van het Hotel,
dat in July 1830 en later was de hertog de
verzamelplaats van politieke besaatsen,
gingen gemaakt is, velden zich nu met man-
nen van alle geslachten, anderen anderen met
byna alle de leden der Kamer van godesen,
teorden. De heer J. deed en mij vele hemmen
en theede mij aan eenigen naar. Ik zag hier
ook den dichter Beranger. Te half een be-
gaf met

de straat op weg; doch op de Boulevard was
de volksmenigte reeds zoo groot, dat de
orde niet konde behouden worden en men
door vervuillende straten den weg ver-
volgde tot aan de kerk van Saint-Roch,
waar een l'ychdiant moest plaats hebben.
Indie kerk te komen was voor ons een
lyk; wy stonden een tyd lang in groot ge-
drang; de toevloed van menschen was schier
kanend; de militairse wacht en de wach-
wale garde was zeer talryk. Wy besloten
ons int het gedrang te verwyderen en ver-
uit naar de begraafplaats van Pere La-
Chaise te begeven. Op de Place du Carrousel
van daar wy een ryting dat ons derwaards
bragt. Openal zag men beweging, van alle
nemters waren menschen; op de Boulevard
Saint-Denis en Saint-Martin en in de
nabyheid der begraafplaats konde men
lyka niet door de menigte komen. In de
begraafplaats waren wy slechts weinigen,
zoo dat wy daar ongehinderd konden wand-
wandelten. De Heer J. heeft wy vele graven
van hem bekende personen, en zyne gesprek-
ken waren vol herinneringen aan verlorene
vrienden en bekenden. Wy kwamen tot by
het graf dat Lafitte wachte, zagen ble-
men, daar voor Straagen. Hier was nu
wy aller stil; het was op aannemelyken
afstand vanden affgaver. Men overloogde,

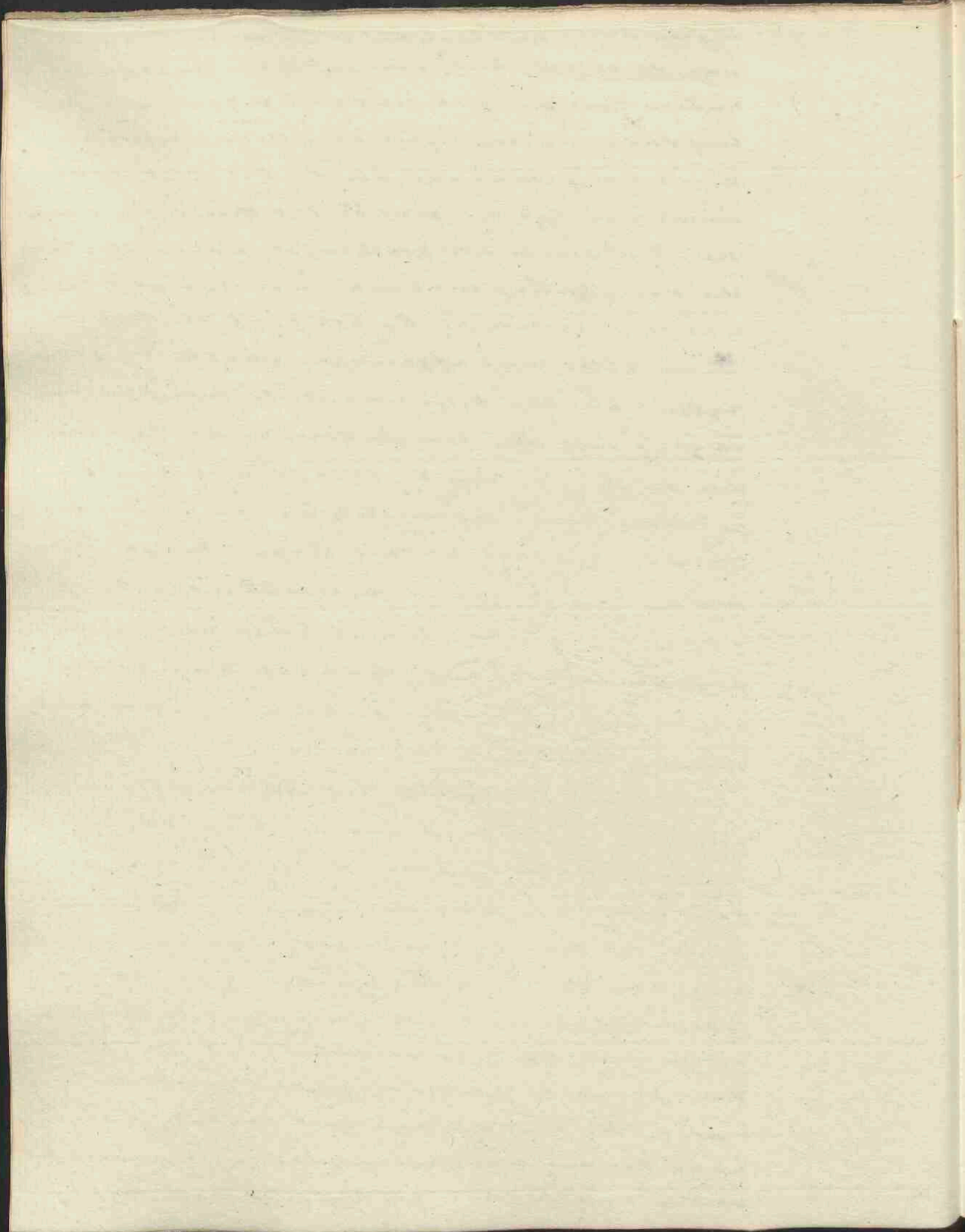
78.
waar de kist te plaatsen, terwyl er wederomingen ge-
houden werden, en konn daardoor de ruime reuk
het gebeddeken van Casimir Pavier. Van tyd tot
tyd kwam een officier te paard berijdt brennen,
waar de kist ook kwam. De heer J. verhaalde
my, dat Lafitte kort voor zyn dood met hem gespro-
ken had, en hem gezegd had, dat hy zeer verwond
was naar het openbare leven; dat hy van hem nog
enige jaren levend verlangd waren, stel op het
land wilde blyven en zich uitsluitend met den
landbouw bezig houden. Lafitte heeft slechts een
dochter nagelaten, welke met den prins de la
Rocheaaf getrouwd is. Deze schoone van heeft zich
niet best getrouwen en leeft afgezonderd van zyne
vrouwe. Zyg spraken ook met den generaal van La-
fite die tenent zyn executent is; hy verhaalde ons
dat L. nauwkeurig heeft gehouden heeft van
het geen hy toegestaan, doch meestal slechts met
de voorletters. De gehele kost betaald twee
millioenen franken. Eindeelyk tegen vyft uwe
kruan de kist op de begravingplaats en een
groote militairie magt maakte de volbranning
te af. Ik stond op een graf naby de plaats
waar de kist eerst needergezet, doch zaten door-
gen niet vandoor my, zoo dat ik zeer gebreke
meed, maar toch goed verstaan. Een van wat
Arnafo, Garnier Pages en anderen spraken;
narras verrijpte de geestelykheid met een bewijs
en stille plechtigheid. De wederomingen zyn in
de dagblenden herhaald. Ik wil alleen opkoo-
ken, dat zy alle gelezen werden; - dat ik
met meeren delven zoo veel politiek hoorde, en
bepreunden zoo veel, dat de strakking had om het
veel op te meten. Het troef en bedroefde my, dat

in geen dater aandpauken eenig verhemmen gezet 79
van de eenigheid, toen een hater leeuw van de
andere zyde van het graf werd int gedrukt. De
Lampbrant van een uitsteking van hoofs rook
voor menig waande, als die tot niet anders
waert dan tot het graf en tot dien naam, welke
men hier steeds als het huygite voorstelt. Zelfs
die vriendschap waarvan men zoo veel sprak,
wat is zy insdien zy by het graf eindigt.

Tuon alles wat afgeloupen vanden wy gaen
rytting om ons te miswa. ons te brangen, en
ik ging met den heer Julien en den heer Cor,
den den lampen weg te waat; slechts een klein
gedeepte naden wy eindelyk in een omnibus,
die my naar het palais Royal bracht. Hier
had een myne vrouw en dochter my lang
vergeefs gemacht. Tuon ik haar niet vout
ging ik naar huis, waar ik over eenen
reue zeer vernieuwd aankwam. Daar mid,
dageten wat geen tyd meer.

Wy gingen nu naar het Athenée, waan
ons de Hr. J. toegang bezorgd had. Hier horden
wy eenen voordersing van den heer Julien, een
lang professor, over de Fransche literatuur
in den tyd van het Empire; - en vervolgens
eene van den heer Bonnelien over de inter-
lyke inelaprekendheid. Deze laatste behand-
elt proouen hoe men verscheillende leusken
naar proouen en partie lezen en reciteren
muset. Hy deed dit met veel talent; doch,
naar het my voorkwam, eenigzins onvriende-
naar en niet te veel verheffing van stem;

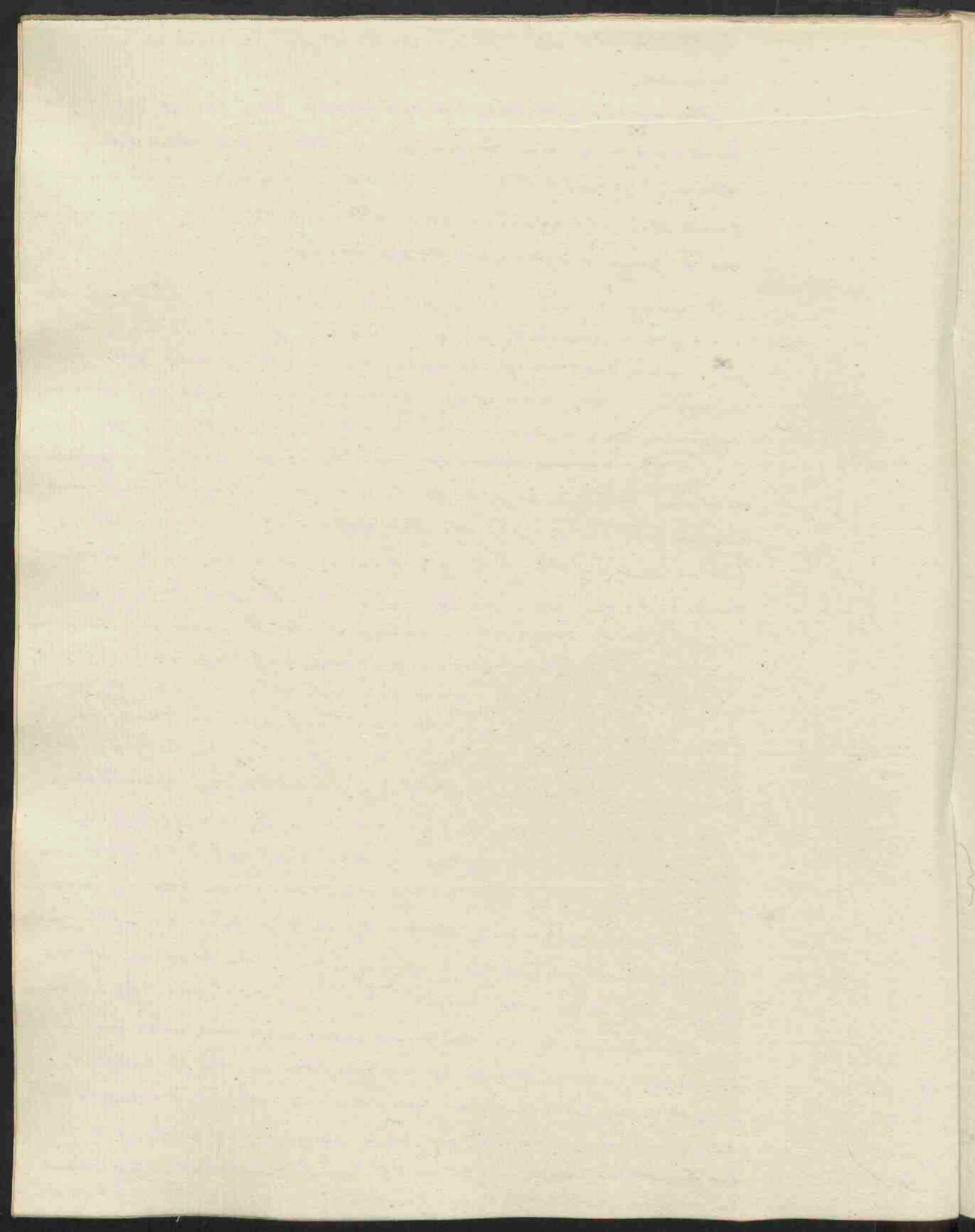

Latgeen by des Franfchen gewoonlyke plaats,
vindt.

Termygh komende waachten wy myn eenige
inkoupen, en myne vrouw en dochter
beveelden thans een Sparausaan, maar
toch fmeekelyk overredend, dat voor het
my medeaftmaal verving.

Vrydag 31 mee. Wy gingen tydig in de tentoonftel-
ling der mynheit, waervoor wy ditmaal eenen bint-
gewoone fuccatung hadden, tus dat wy zeer goed zien
konden. Er is nu geen gebode meer dat wy niet in
oogenfchouw genomen hebben, en veel dat wy men-
den eens zagen, evenwel is het my oltid mynlyk
niet rief nederfchouwen te zien, van dien fchat van natuur,
trouwsels van mens. hetyke vlyt. Men is verbaasd en
al. menklend door de volkamenheid en de praacht
van alle die voorwerpen, welke doctand zyn om
het loven te verdraagenen. Wannier de mantel
met diezelften yver en guaden, uftelag de onftoffe-
lyke bestanden deelen van myn gelik wist aan te men-
den, op zyne volkelyke verftandelyke en verftandelyke
verftandelyke bedachte was, hie geheel anders zynde
zich dan het loven en de menfchelyke woorden.

Om twaalf ure waanden wy de voorftelling
van den heer Ampere in het College de France
by. Zy was het noovalg van die, welke ik voor
wilt zagen gehoord had. Wy ontvonden zeer goed
het eigenaardige van Racine's Euthy. en Atha-
lie, en dunde van niet daarin Joudich, Chriftelyk
en Hebraifch. id. Wy eindigde met een algemeen
voortel over Racine en de Franfche Tragadie,
welke daar hem het volkamenste id. daarpoftel
kone id. eenen zandpoulenge zamenfmetting van
het Griekch. Hebraifch. met het Chriftelyk, van oud
en nieuw, met deelyke trefken met de doctandelyk.

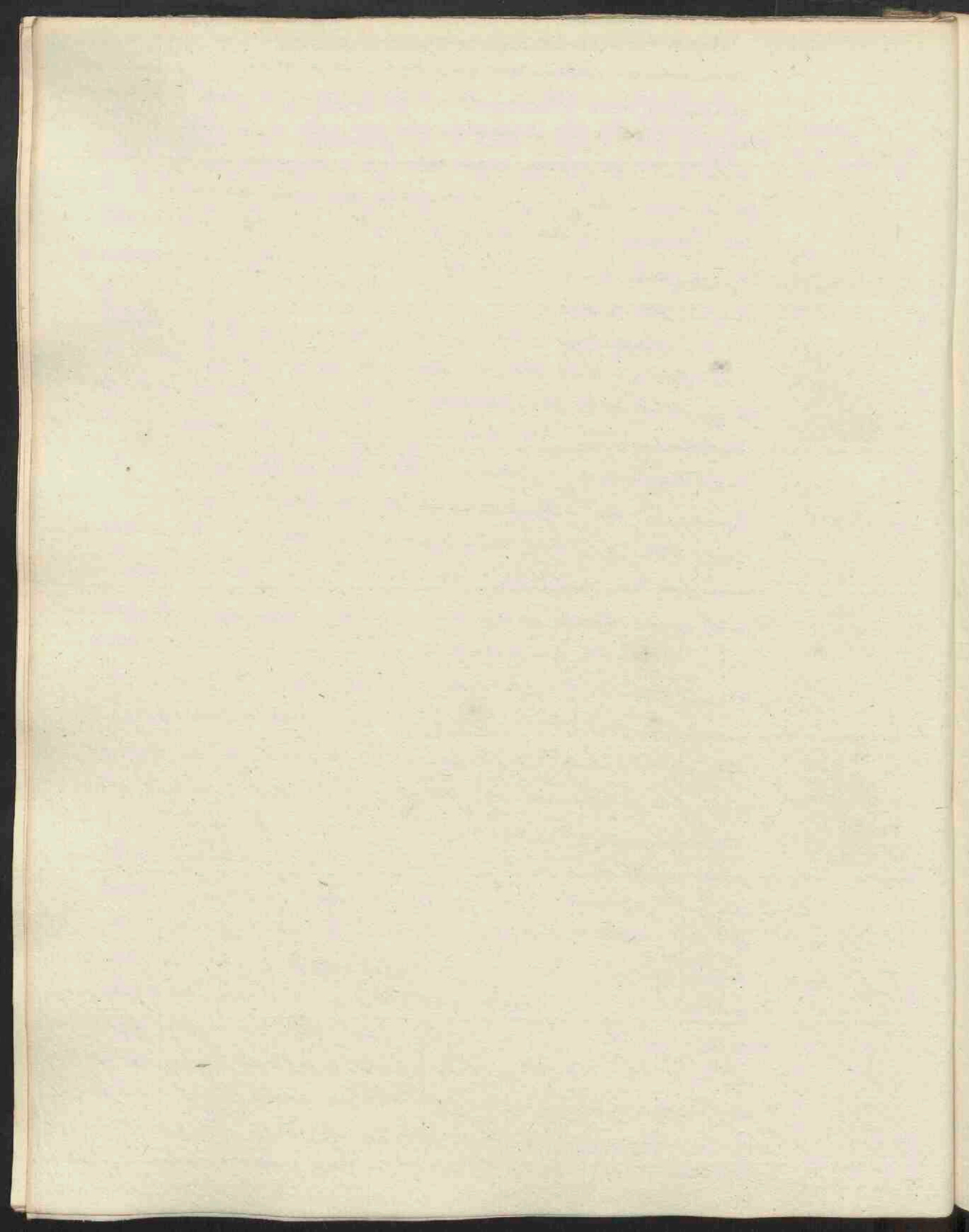
en kreschtheid der conventionele cenw aan het hof van
Ludewyk XIV. De uitrookende taal en de welluidende
heid der neuzen, genen en want den vorm betrefte, een
nalkamoutheid aan, welke de Griekse of zyde
staceft. Men kon de Franfche tragedie alleen met
de Griekse en de Euploke van Shakspere verge-
lyken. De laatste is zeer schoon maar is niet over-
fprongelyk, zy is Grieksch of Shaksperefch, zoo
als fchlegel zelf bemerkt; de Spaanfche van Cal-
devon is Cornetie, zy is nuwt. beengfel der verbeest-
ding niet van diep tragifch gevoel, het zy niet
de konigste menfchelyke driftten, de ftoy, der zotte-
lykheid, die Calderon heeft willen voorftellen, hy
zelf heeft zyne ftekken ook niet fongebien ge-
naemd. In de Griekse tragedie en in die van Sha-
kspere is meer handeling, Cornetie vernekte die niet;
hy had een overduyene kieftheid en liet den machalaw
hetgeen de andere verftaan. Dit maakte zyne ftekken
vermakel. Shakspere is ook ryker, dieper dan Cor-
netie, maar heeft groote onvolkomenheden, waer
van C. fteeds vry is. C. is maar en dierwyls ook
diep in het voorftellen der driftten, hy vernekt der
liepde by de vrouwen, ook van het eengernel en
de eervolte by de mannen. De liepde by de mannen
is in zyne ftekken niet inaderig, zy is veelal
flechts galantweid en die is niet tragifch; het is
zyne zwakke zyde. Tragedien, zoo als die van R.
kunnen niet tot middel dienen; zy vermen een
laeft op zekere, waerom de tyd waflyk is; het
zou als zy zyn ver dienen zy kange bewondering.
Het den heer Schlottinger en een vriend van hem
bezagen wy het Kantou de ville, een wonder pa-
leis. In de zalen van den Prefet de la Seine zehit
tant alles van gant, fpiegels en fraai fchilden,
werk, de menkel, zyn naar evenaardigheid.

Wij bezagen nog de kerk S. Gertrud, niet ver
van het Stadhuis. Zy is innerlijk gotiek en de voorge-
vel is Grieksch uit de renaissance eeuw. Beide gezelske-
pen op zekeren vry schouw, doch papen niet byeen.
Eenige oud-Duitsche en andere schilderyen zy ook
eenigzint merkwaardig.

Wij aten vroeg en reden vervolgens naar het
 Cimetière Montmartre. Het heeft veel gelijchheid
 met dat van Stene-Sachaise; er zijn vele gedanktes,
 keenen en Franse beplanting, de blaas- muren
 ook hier op bijna alle graven frisch, en kransen of
 kransen van kunststeeles hingen vooral in menige.
 De Paroche waart verpoken niet kunne afgevoeren.
 Wij zagen hier een afgeruonde begraafplaats
 naar de Joden.

Men heeft van de hoogte waarop deze begraaf-
 plaats ligt een ruim gezicht op de stad. Om die
 weg beter te zien, zyn wy in de voorstad
 geland op het hoofte punt, waar eenige
 windmolens staan. By een daarvan is een
 kerkhof: an Montin de la Galotte, waar de con-
 rage Bales. Wy dranken hier koffie; doch besuden
 dat het op zich een klein, afstand van Paroys
 hier niet beter was dan in een geringe buisken
 kerk. In de nabijheid bezagen wy een kuisje, dat te
 hure stond. Er was bijna geen tuin by en toch reeds
 men ont dat de huurprijs was 1400 franken.

Wij wandelden hiltwaards en zagen by die gelegen-
 heid het gedeelte der stad, onder den naam van
 Faubourg Montmartre bekend. Hier wordt veel
 gebouwd en men ziet veel schone huizen. In de
 Rue Fontaine viel ons een nieuw gebouwd huis in
 het oog daar bepraagen zottwils, waargavel. Men
 zende ons dat het door een Architect gebouwd was en
 kwam ons aan het te bezichtigen; het was te huur of
 te koop. Wy vanden alles in materiaal ingepikt, en was
 onder het dak bouwvossan in afsluipen af gera-
 menlyk. Men vroeg naar dit huis in koop 16,000, in
 huur 7000 franken. In de Straat Notre Dame
 de Lovette, naby een fontein, staan eenige niet
 stekend schone huizen, met tuinen, omringd naar

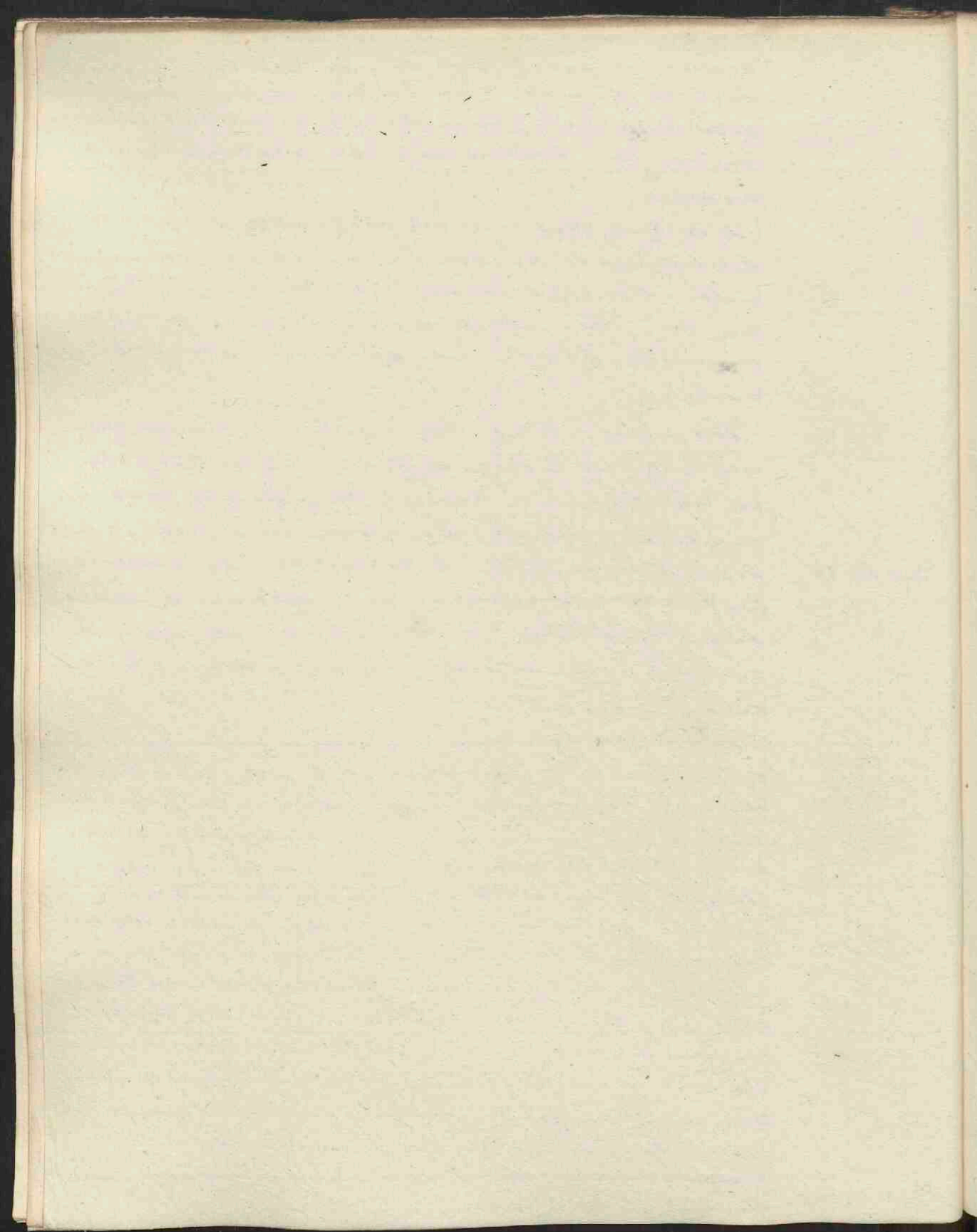
zyer tralieswerk daarvoor. Wy vernamen dat een
 daarvan bewaard werd door de Burchops de Leon,
 een ander door den bekenden heer Thiers. Deze is
 gelukkig twee jaren, dat hy minster geweest is,
 van een arm blaadschryver een schatryk man ge-
 worden.

In de kerk Notre Dame de Lorette, die nu hier
 lyk ingevest is, vanden wy eens buiten gewoone
 volke. Dit was om dat heere de laatste dag
 was van „le mois de Marie“ gebruyens welke
 des avonds geboven aan de heilige maagd gezigt
 worden.

Zaterdag 1 Juny. Wy begaven ons naar nagen.
 ons naar het College de France in de hoop naar
 den heer Quinet te hooren; ont die gaf hadde geen
 voorlesing. Den tyd dien wy hiervoor bestemd had-
 den besteedden wy in de Gallery van het Ludwigs-
 Wy konden nu nog eens opmerkingen de tehil-
 daryen en beelden van levende kunstenaars te
 zigtigen, welke ons door vrueror bezucht naar
 kenden waren.

Zie bl. 30.

Wy wuonden twee voorlesingen by in het College de
 France: die van den heer Philandre Chate om de Engel-
 sche en Duitsehe Literatuur. Hy verklaarde King Lear van
 Shakespear op een zeer beoorname en belangrykende wyse
 en tenans zeer grondig. Veruulparshunden wy Michel
 Chevalier, die over het Kriedies sprake. Hy verklaarde
 de voordrage van laet ontrent de Bank welke Robert
 Peel ontlangt van het Parlement gedaan heeft, en ont-
 wikkelde de Republiken der rustenschap daarop toepaf-
 telyk. Dit deed hy zeer kundelyk en grondig. De slot-
 ten was dat de Staat alleen behoerde banknoten uit te
 geven, ook naar andere overlaten om wifelyk te stou-
 ten en in het algemeen bankiers werknaamaken te ver-
 ripten. Op bysondere bemerkingen zoude ik wel wat
 hebben, maar te merken gehat, naar in het algemeen
 kunnen my zyne thallingen juist voor.

Tusschen de voorlezer van dranken wy happy in een
koffyhuys, waer eenige studeenten met een gang
melisse ontboden en veruulden bellard spicedew.

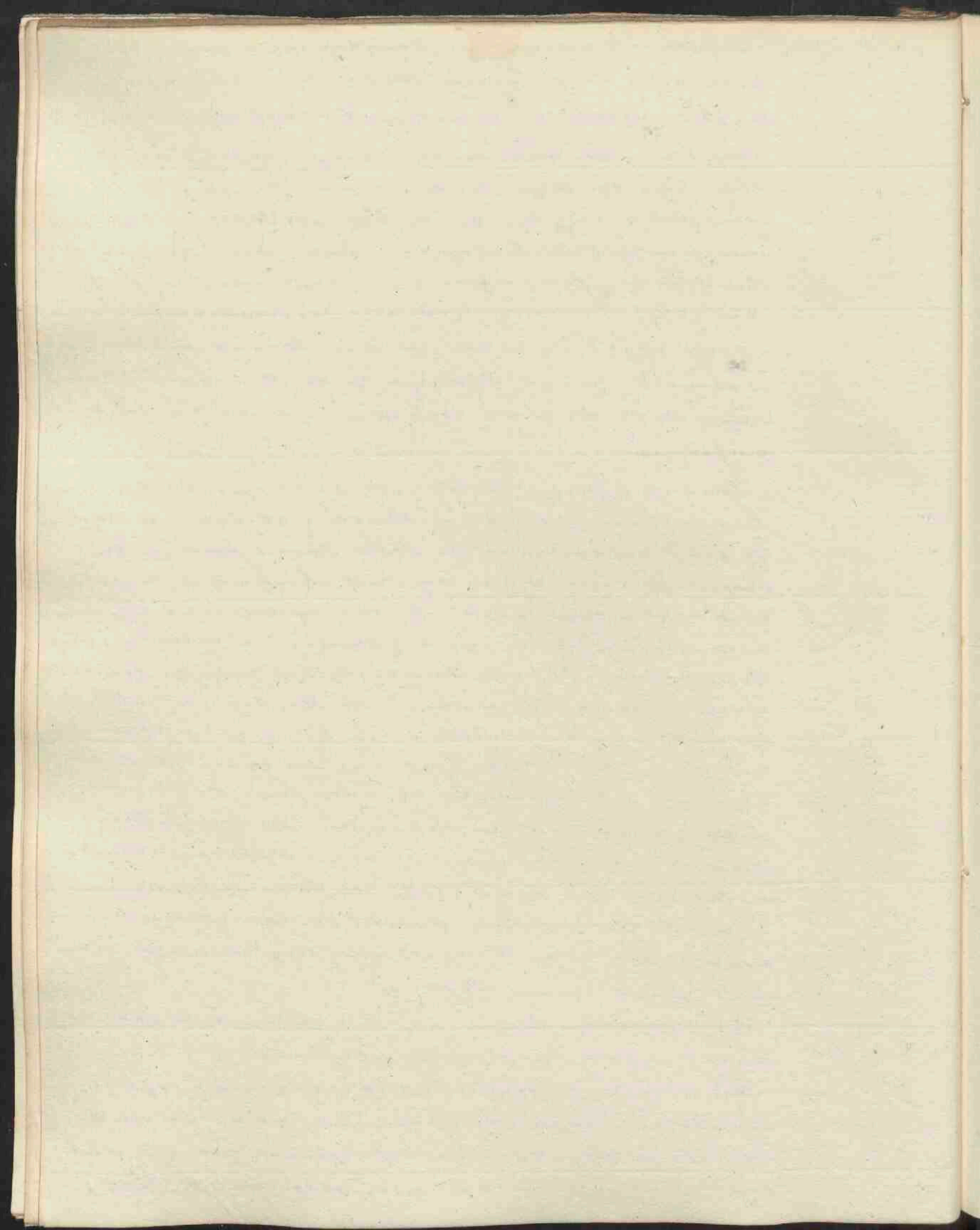
Wy waren daerna een vergadering van de
Chambre des Deputés by. Zy was tenensy als ge-
wonlyk en wy hoorden belangryke sonderlagenge,
waer van de oude bestog van Malinche, Guisot, de
Minister van financiën, en c. deel namen. In den
Aankomst kon ik het gekwete mededevinden.

Dezen avond woonde wy eenes Soirées indienne
et chinoise van M. Philippe op de Boulevard Bonne
Mauvette by. Zy is een zeer nlyg en onderhoudend
verheldeat.

Zondag 2 Juny. Ik woonde met myne dochter een
Soirée générale by van de Societe nationale de Vaccine.
Zy werd gehouden in de Salle Saint Jean op het
Chaisson de Ville, waer wy reeds een andere vergade-
ring hadden bygewoond. Er waren ditmaal nog veel
meer mentaken, doch, zoo my verkerken wilt, zoo vast
aanmerlyken. De arte kunde by den grooten twalend
moeijelyk keniaard werken. De Hartog van Mont-
morency was voorsitter. In het verloop werd ver-
meld, dat men verrijgt heeft om het vaccin nepense
algemeen te verspreiden en daerdoor de kinder-
pokken gakeel te doen ophouden. De heer Julien
dreef de neersloep naar ander anderen van Chabrous
en Lafitte. Daarna volgde een Concert, dat meer
de meeste aanmerkingen, vooral de dames, met het
belangrykste was. Er werd nept lief gezongen door
Melle Dunal en M. Lafont.

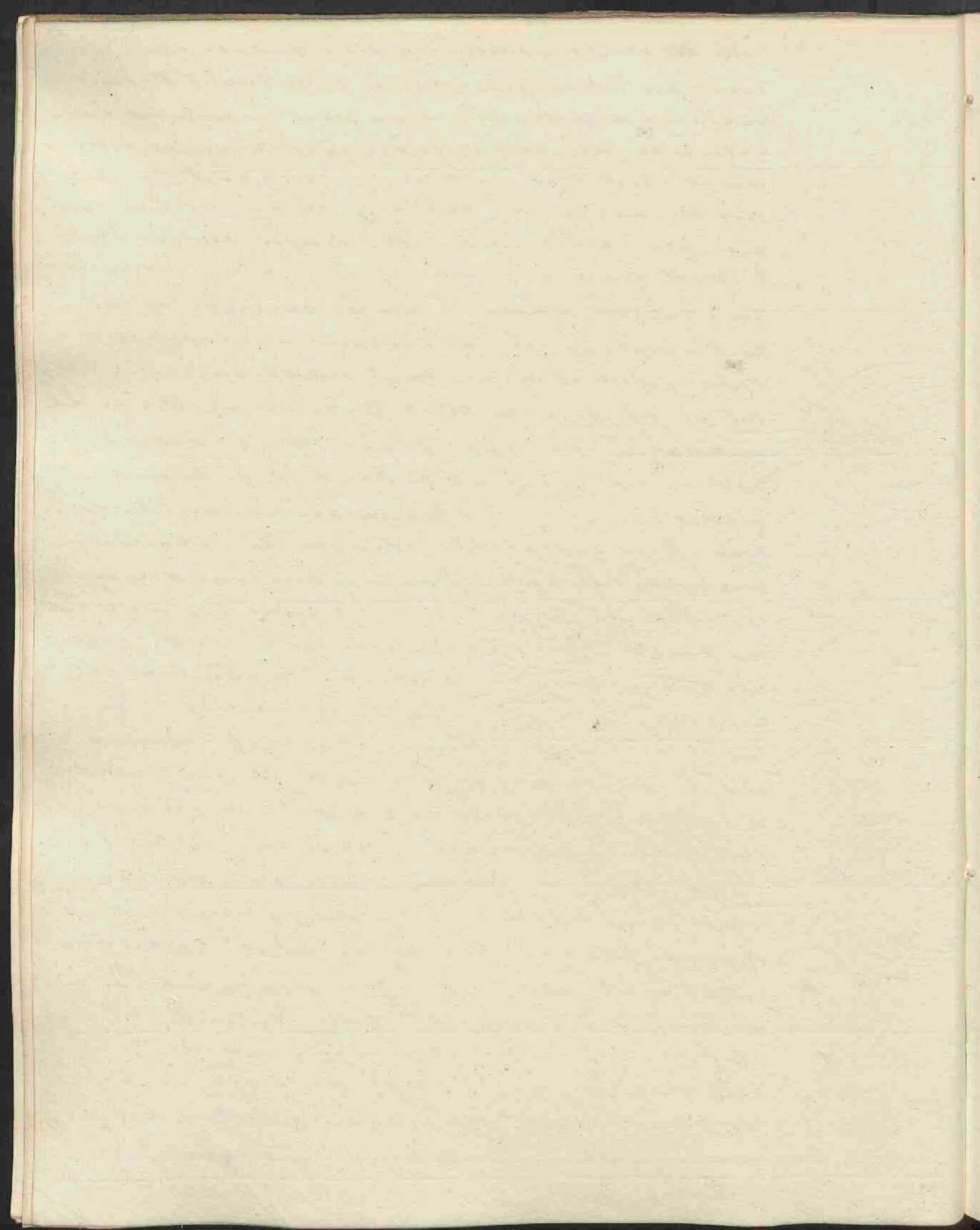
Wy logden den langten weg huiswaards te vast af
omdat er geen ryding te vinden was.

Het vrouwe en dochter af ik als gewonlyk in
het Palais Royal by Manceau, waer wy een de-
schied en spraken van de schiedpouat vonden, die
ons nog eenige merkwaardigheden aanduidde.

Na het eten maakten wy eene groote wandeling naar het Champ de Mars. Op de Quay d'Orsay viel ons in het oog dat men byna geene menschen of wagens ontmoette, tenzigt naar de overryde der rivier zoo veel benoedigheid was. Voor het eerst zagen wy hier eene Huurboot, die de rivier opvaert en niet veel menschen bezet was. Wy gingen over de Pont d'Jena, waar ik wy naar onzen vriend Barmick, hansen herinnerde. Aan de overryde op den linker oever der rivier ziet men de huizen van Papy en Antuil, die het land behoudenachtig maken. Wy gingen door de Rue Basse Saint-Pierre, die met weening huizen en groote tuinen bezet is, maar onder schactons de Sainte naar kranten, nigen en andere kranten, en een aantal Institutious voor opvoeding, - door de Rue Chaillot, die meest door liden, uit den middelstand bevaand is. Deze bracht ons in de Champ, Elises, waar wy groote benoedigheid, vele kranten en spelen, als op een kermis en duizenden wandelaars en zich vernemende menschen, ontmoetten. In tenije der quinguettes was murrak. Het was ons zeer merkwaardig te zien, hoe de leden uit den middelstand en ny lagere standen zich des zandags, uitspanning verschafte. Wy zonden nog maar ge, wegen geraaden hebben, indien niet het warme, wagenams meder van den dag op nieuw plaats gemaakt had naar zeer guren wind, die het stie, zitten in de vrye lucht onduidelijk maakte en zelf, als men in bemefing bleef zeer hinderde.

Op onzen weg huiswaarts bezochten wy de Eglise de l'Assomption, een van de vrye Franck gebouwen met een lange koevel. Een priester was bezig eene wandpreek te doen, zonder waanryfheid noch talent.

Maandag 3 Juny. Te Sloef vry lang thins tony, ⁸⁶ en
had ont om beruiken te maken geen lust.

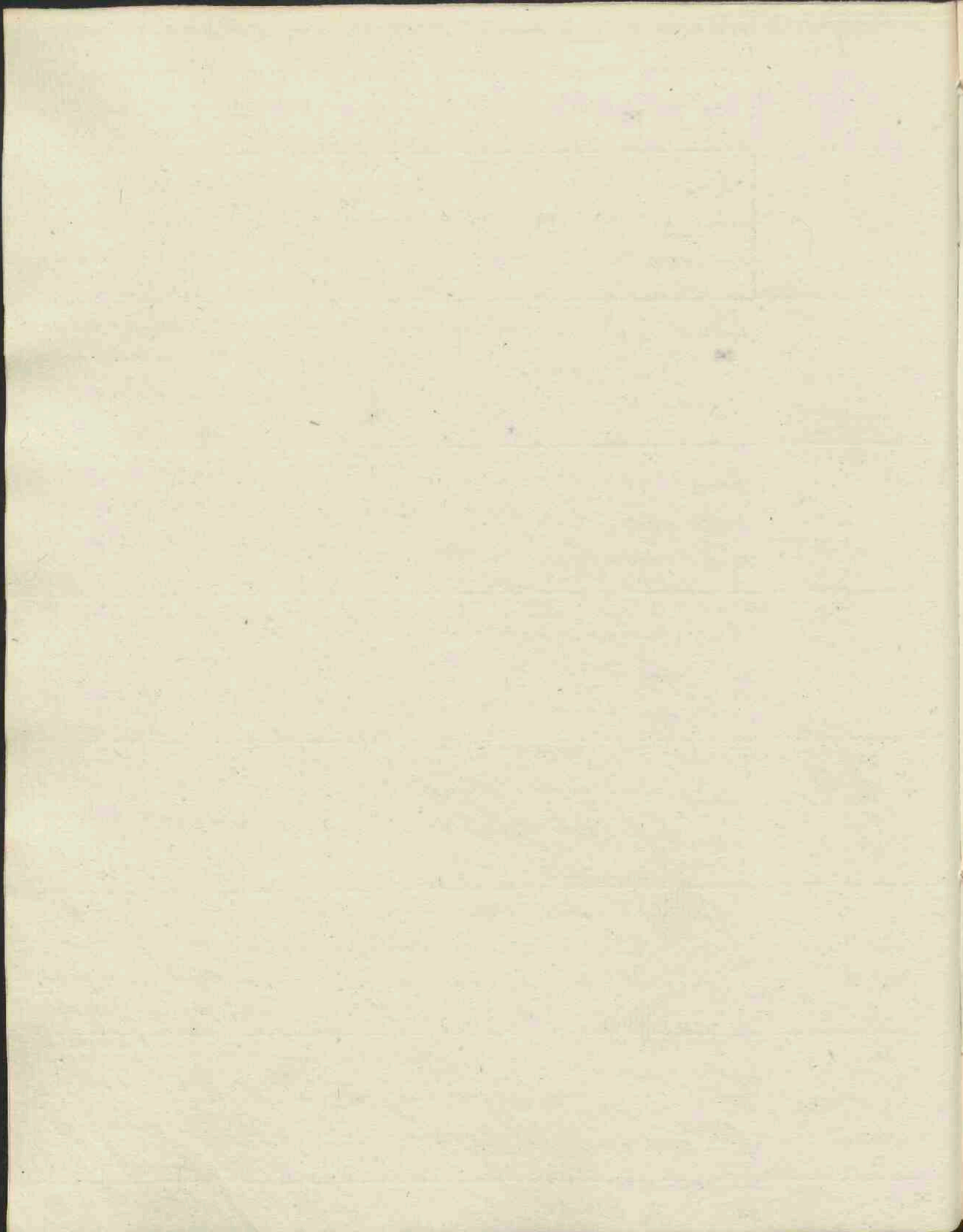
Wij gingen zamen in eenige winkels en maakten
beschikkingen naar onze afziet.

Hadde wat eene nieuwe tentoonstelling ge-
pend in het Louvre, namelijk van „voortbruyf“,
zels der koninklyke fabrieken van Sevres, van
de Gobelins en van Beauvais. Wy zagen er zeer
tekuene geschilderde vensters; porcelaine vazen
en schilderyen; stukken uit de twee menzigen
welke bewonderenswaardig waren om de
naauwkeurigheid waarmede zy schilderst uk-
ken nabootsen, en om de overvloed der
kleuren. Het alles behaart tot eene vorst-
lyke weelde, welke den kunst en van de
waardet.

Wij gingen ook in den Schouw naamden van
het La Ville de Paris, Que Montmartre
174. De groote voorraad en verscheidenheid
van alle soort van weefzels welke men
hier vindt is verbazend.

Ma het oken dronken wy kaffy in de beraam-
de Rutande.

Lezen avond ruonden wy in het Athenes
eene „Discours litteraire et philologique“
que by een de Origenes de la Bourgondie.
De heer Bouhier heeft eene lofred op de in-
stellingen van de middelouwen en de katholie-
ke kerk en staede de Bourgony naar al, door
misbruik opgekomen en voozake van alle de
ongelukken van den neunen tyd. Zyn rede was
nut van blyken. Zynen vultomane ontbunde den

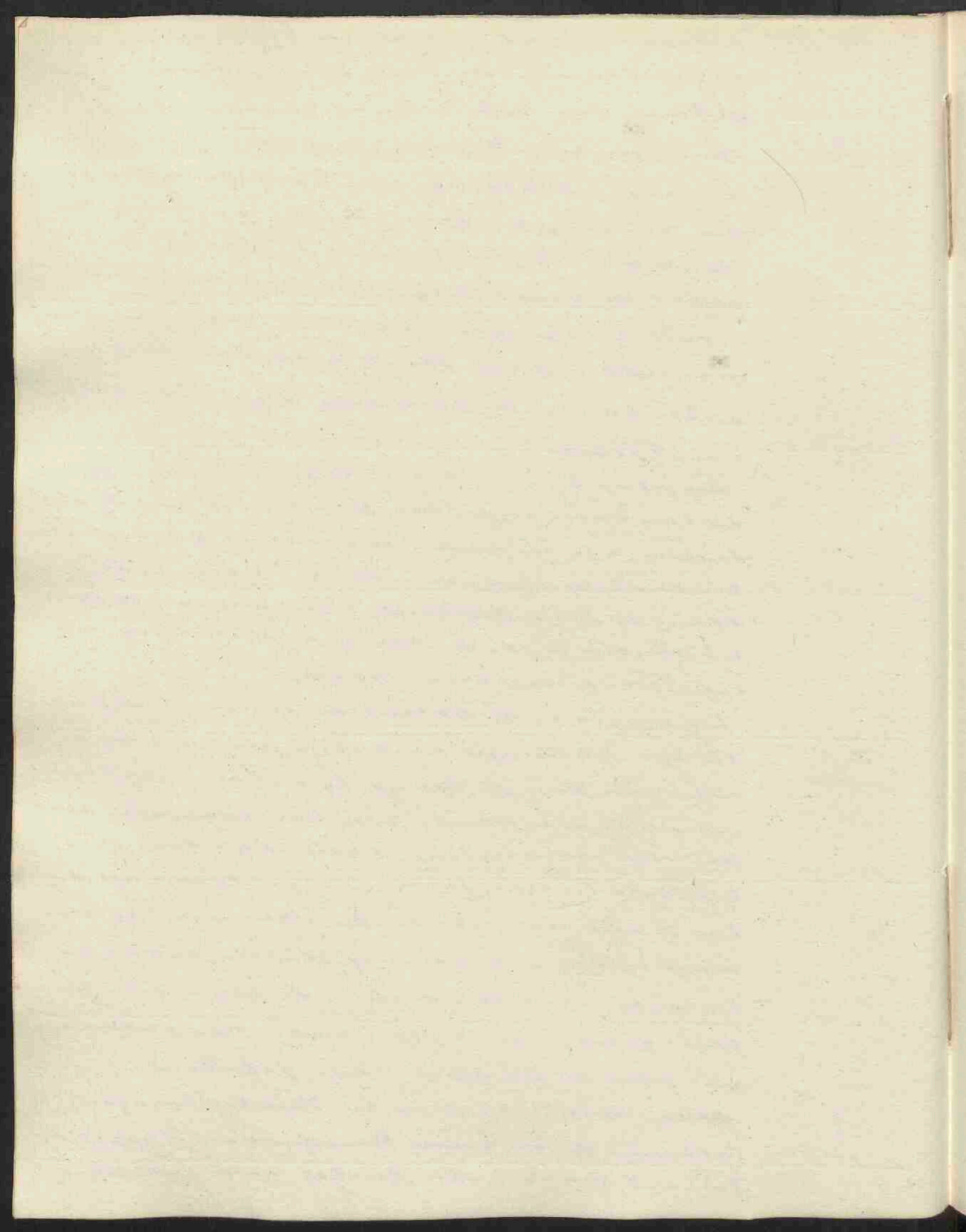

historie; zy met zeer naarward; nu en dan zeer ⁸⁷
ambetschaamd. Hy vande beeming byval en vele
teekenen van vromel en afkeuring. Hiervop
sprak de heer Woprew, met veel kennis der
historie, veltelende vry gaed de ophoude
der burgerij, en betoogde den gunstigen toe-
stand van den tegenwoordigen staat van
zaken. Hy sprak met levensopheid en over-
tuiging en zijn gesnelde werd algemeen toe-
gejuicht. Deze Strijd met vrees ont zeer
onderhandend. Over acht dagen wordt hy
voortgezet.

Dinsdag 4 jany. Ik nam desen morgen afscheid van
den heer Fagel en den heer Gevisho; - ik ging by den
bankier, aan het bureau van de stouwenbanken; - alle
vrombesieding voor ont vrentack. Ik becrachte den heer
daniel de Saint Anthoine, Secretaris van de Socié-
te d'Afrique en van de Sociéte de Statistique, met
wie ik veel over beide sprak.

Wy gingen in de Galerie du Louvre, waar wy
den heer Schlassinger aantroffen, met wien wy de
teekeningen bezagen, beonght hy ont opmerken aan
maakte op de uitsteekendste van voornamelyc meest,
toss. De verveemeling is zeer ryk; doch men
heeft vele teekeningen daarin geplaatst, die de
heer S. niet voor eche houdt. Sommige zyn niet
oorspronkelyke teekeningen of studien, maad te-
keningen naar schildersgen batenid ont in
plaat gebragt te worden, en die zyn gewoonlyc
niet door de schilders zelven geteekend.

Desen avond zag ik in het Théatre français
Catherine II, een nieuw tvenaspel van Hippolyte
Romand, waarin alle Rachel voor Catharina

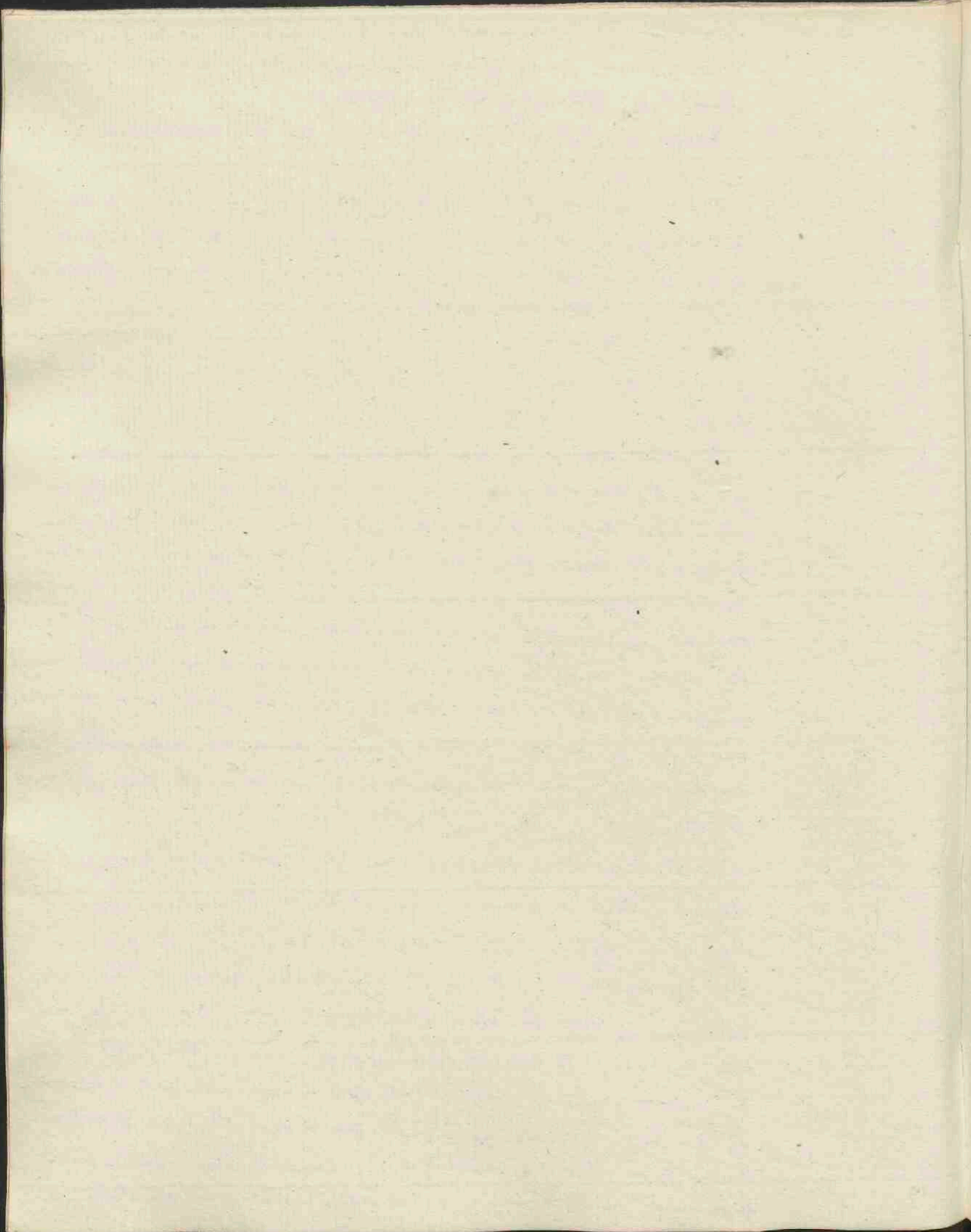
Speelde. Zy vernamde die vol met uitbrekend la⁸⁸
lent. Zeer goed Speelde ook Beauvallet voor
Fran en Guyon voor Orlof.

Woensdag 5 juny. Mizing by den amspelaar en by
den bankier.

Wy bezochten de verzamelingen in het Louvre,
en bezagen detmaast de Schilderijen der Franische
school, welke daar in een ny van Salen, als Supple-
ment der groote Gallery, zyn opgekomen, en met
daar de kunstverstelling ontzay anhelijc gemaakt,
wonder de salen met Egyptische en andere oud-
heden.

In den Jardin des Plantes zagen wy hebben
neest Gaten dan wraigen de diena, door uitrocc
van een taefangefabrieffe, dat wy de heer Jubber
berouwd had. Wy warden inwendig in de gebou-
men toegelaten, zagen de wildde dieren, de al-
lantien, geschopen enz. vanden, en zagen nu ook
de apen, welke, toen wy vanden hier waren, niet
nestuand werden. Onder de slangen, wat er een
die hier geboren was (een boa constrictor);
er waren ook natelblanfen en twee zeer kleine
kaimans.

Tusschen het Louvre en des Plantes tuin, hoor-
den wy ten tweede male een verulesing van
den heer Guinet in het College de France.
Hy sprak over de philosophie naar de wijze
een, en stelde die naam als den aanvang van
een nieuwe tydsperk naar den menschelijken geest.
Zy was, volgens hem, hetgeen de Christelyke leer
by haren aanvang gemeest was. Zy heeft alle,
dat blyvend en zaddelyk in het Christendom was,
opgevat, voortzet en buiten alle grenzen van een

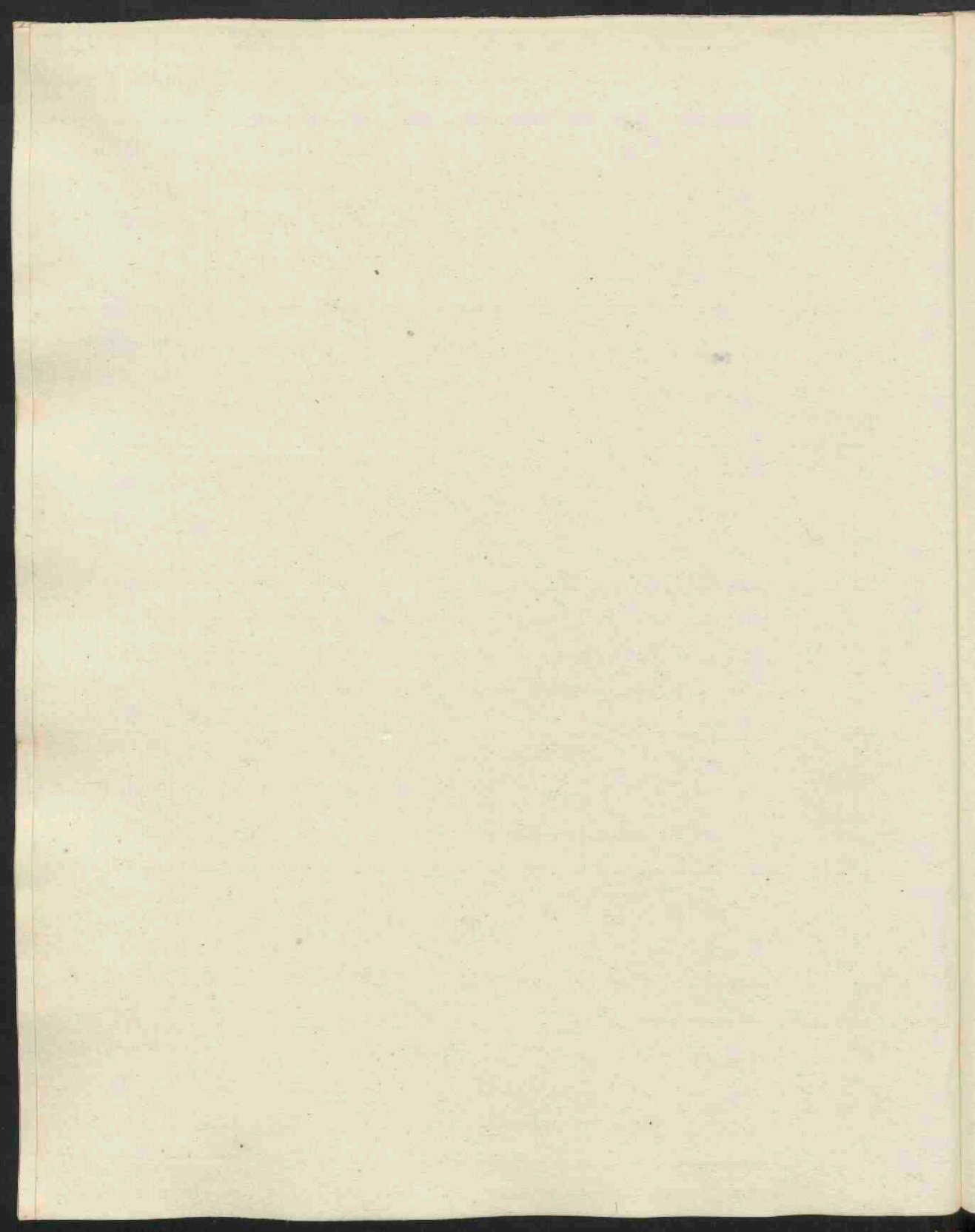

89

byzondere kerke algemeen gemaakt. Veel houde
ik niet kern instammen; doch, zoo my toescheen,
stelde hy Vaetaise, Kaupaan, en Achantes ginnen
niet te hoop. Hy had ook de gewoone betrouwen
penheid om alles tot de Franschen terug te
kruipen en hunne ydeelheid bewijs, in te te
vliegen.

Dezen avond neder my naar den Arc de
Triomphe naar Neuilly, behalven en deen, en
genaken van de koopt en tekenen intsigte
over Parys en de ardstreken. Wy wandelde
terug door de Champs Elisees, en dronken
onderweg Porter bier in eene herberg aan
den weg. De avond was rittstakend tekenen.

Donderdag 8 Juny. Te bevocht den heer Jullien en
sprak met hem over de Societe de Statistique en de
Societe de l'Union des Nations, ook over het Congres
Scientifique, dat in September te Romea byeenkomt.
Dese hanghajnande man it mag val greep naar
dorpelike versieningen. Te ontmoette hy hem
den heer Vincente Pottat, Consul van Bolivia te
Londen, welke een plan van Staatveroor op de
Amerone-ruies naar de Fransche nagering heeft
aangefaberd. Hy it van de oorspronkelike Indu-
ken en zelf van de Incat afkomstig. Hy zeide
my dat in geen der Staten naar Zuid-America meer
Slaverny bestaat. Hy stelde toe, dat het overigens in
die Staten, mag zeer onvollelyk maat; - dat het teken
gemeent mane dat Peru en Bolivia niet gescheiden
manen. Dit laatste zande wel conuual hersteld
worden; doch het nog te manen de gemoeidene te
zeer nuvernamen. De hoofdstad zande in geen

van hereniging Curcio 2yn.

Door een byzonder verloop, gelukte het my hedem
 met myne waarneming doochten de verzameling der
 "Sculptures de la renaissance" in het Louvre te
 bezichtigen, welke anders zagnooit gesloten
 was. Zy bevat standbeelden en andere voortbreng-
 sel; van nieuwere beeldhouwkunst. Van Puget
 is hier een houtkappe, die termyl zyne reene
 hand in een trank van een boom geklemd is, dan
 een leeme vuurdranger; dit beeld heeft
 veel indrukking. Een Hercules, door Puget blind
 gevormden zyde mag op het gezicht geprengd
 heeft af te maken, heeft alleen om deze reden
 eenig belang. Zes tekenen zyn eene beeld
 van Coccyus, byzonder Amor en Psyche, die
 schander omhelzen, ook dierfelde stande voor
 gesteld.

Zy beschryven ook oprettelyke de Schilderijen
 van de Fransche school, in het voorgesamt
 Supplement de la Galerie. De zek naam van
 Vermeer, landschappen van Poussin, en vele andere
 stukken, welke ik in den Catalogus het aangelede
 hand kondeken omme belangstelling en bewaarding.
 De Gallery van Spaansche Schilderijen is ook door hiehand
 bezukt van met behoud gerveken, dat my de waarneming
 hebben sadelyke medevanden. De hemelnaam van Kama
 door Murillo; zyne Magdalena; Argentinus te Hip-
 pany met het kind dat den Oceanus wil overschppen (n. 169);
 het portret van Murillo zelf; — de vele portretten van
 machuanadiza portanen; — het leere portret van El Greco;
 dochter door de vader gebeld; — dat van Olivares door
 Velasquez; van Philips II door Titiaan. Deze en
 nog twee heel andere stukken, die telkens omme belang

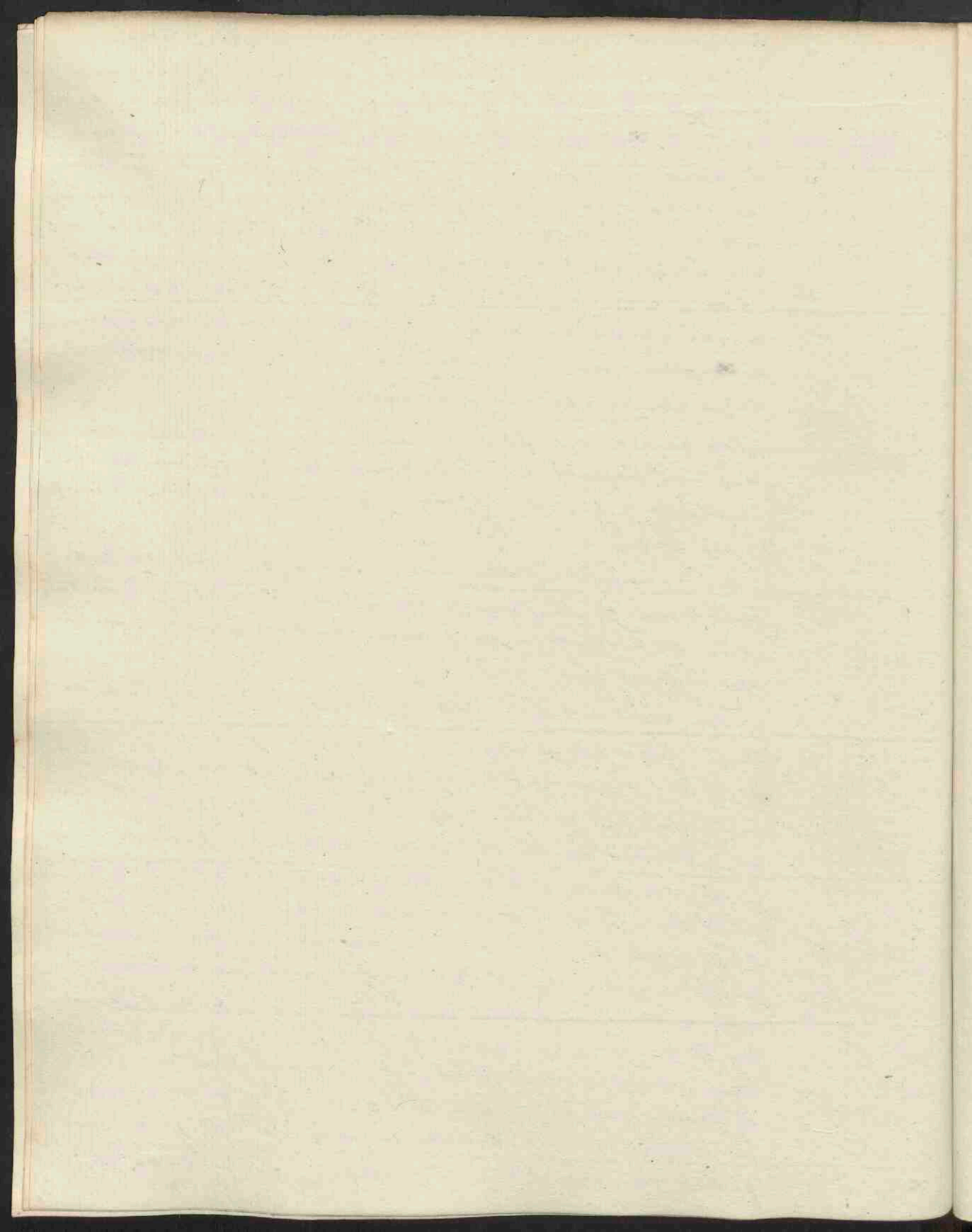
Er sijn och eenige Chinese afgodsbeelden en andere voorwerpen.

ling gewasde hebben, zagen my nog een naar het laatste.
 In de andere zalen bezagen my nog eenmaal met een
 dank de Egyptische ontheden; - de Griekse en de
 Etrurische vazen; - Romeinsche ontheden, vooral van
 huissraad; - Inzwerk en groor, porcellen, meubelen
 en andere merkwaardigheden uit de middeleeuwen en
 uit de eeuw des dierop valpde. En is in deze zalen een
 zoo groot aantal belangenrijke voorwerpen, dat
 ik zelf niet kan optekenen wat my meer bijzonder
 merkwaardig voorkwam: telkens als ik mijn bezigt
 herhaalde vond ik weder meer en andere zaken die
 mijn aandacht bezig hielden.

My beviel de familie Roostmale en gingen om
 drie ure weg naar het College de France om den heer
 Michales te hooren, die om ongesteldheid geene voorle
 zing gaf.

Het overige van den morgen werd geventend, de
 thed naar bezichtigingen tegen ont waakta and vertoog
 Nam de prefecture de police werd mijn pas zonder
 openthand gevisceerd.

Na het eten dronken my happy voor het Cafe de
 Fay. My deden my eene wandeling en daarna ging
 ik in het Theatre francais, waar voor het avonds
 Laire van Cornelle twee zeer stukken gespeeld wor
 den: Horace en le Meurtre. Mlle Rachel noemde
 in het eerste de rol van Camille met groote bekwaam
 heid: stem, handing, gebaren, alles is vol uitdruk
 king, altyd passant, nooit onnodig. Alle andere
 stoken zeer daarby af. Het stuk is, naar my voorkomt
 weinig belangriekheid. Het nabeslandt lievend gewaal
 der Romeinen, waardoor de bruder tot den moord
 zyns zuster overredt wordt, is voor ont zoo vreed
 de liefde van Cornille is daarnaast geheel modern,
 het oorspronkel is ook half modern; - dit geeft een
 geheel dat my althans voldoende hand laat. De

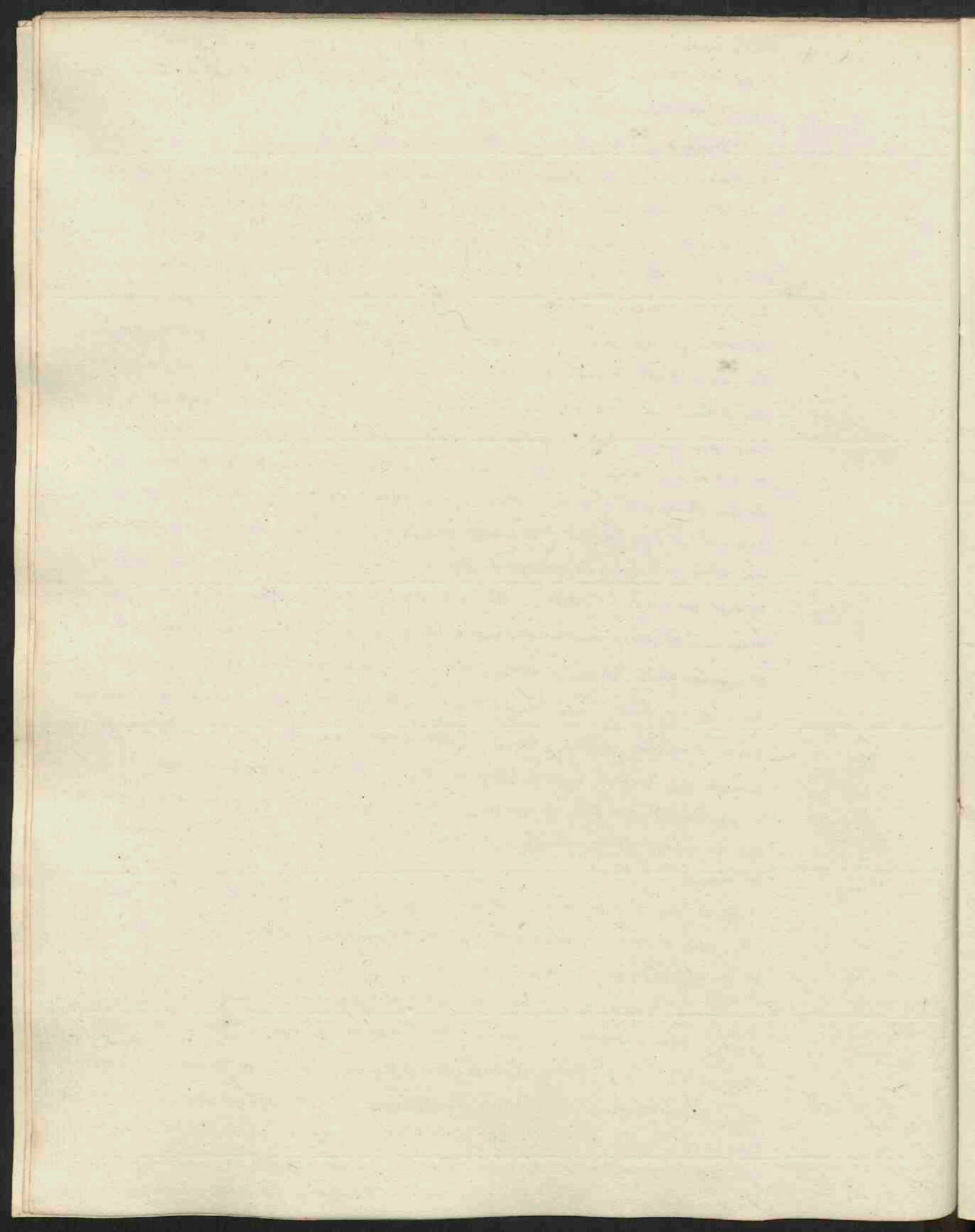
89

ventuur is een zandwaling blyspel, dat tust. door de zaal,
lige tuchten nuyl al onderhouden is. Het werd zeer
goed gespeeld.

Vrydag 7 Juny. Een boekverkooper kwam my
helpen om boeken in te pakken, die ik naar Holland
zend. Ik ging daarna in de tentoonstelling der ny-
werheid, waar ik naar het laatste eenige uren door-
bracht. Het is my niet mogelijk aandacht te
houden van alles wat nu en vroeger myne belang-
stelling of bewondering heeft tot zich getrokken.
En zyn vele nieuwe uitvindingen of verbeteringen, zoo
de tentoonstellers hancoven; doch die de proef nog niet
ten maeten dooreten. In kleine modellen zien men
onder anderen de aanwending der electro-magneti-
sche kracht, om die van den stroom te versnagen
voor pompen, voor raderen enz. Maar meer die
in het groot uitracabaar waren zoude een groote
stap gedaan zyn. Er is een pianograaf, welcke de
muziek die men speelt te gelyk afdrukt; dit kan,
dunkt my, voor den man van genie, die muziek com-
poneert, zeer nuttig zyn. Hy ziet zeer schoon doch
van ongelievenen staf (poutre) in het oog; het schoon
valt en trilt met levendige kleuren bezicht. Ik heb
van vele fabrikanten afscrijven en opgaven van hun-
ne werken schouwen en die kensien my tot verwondering
dienen.

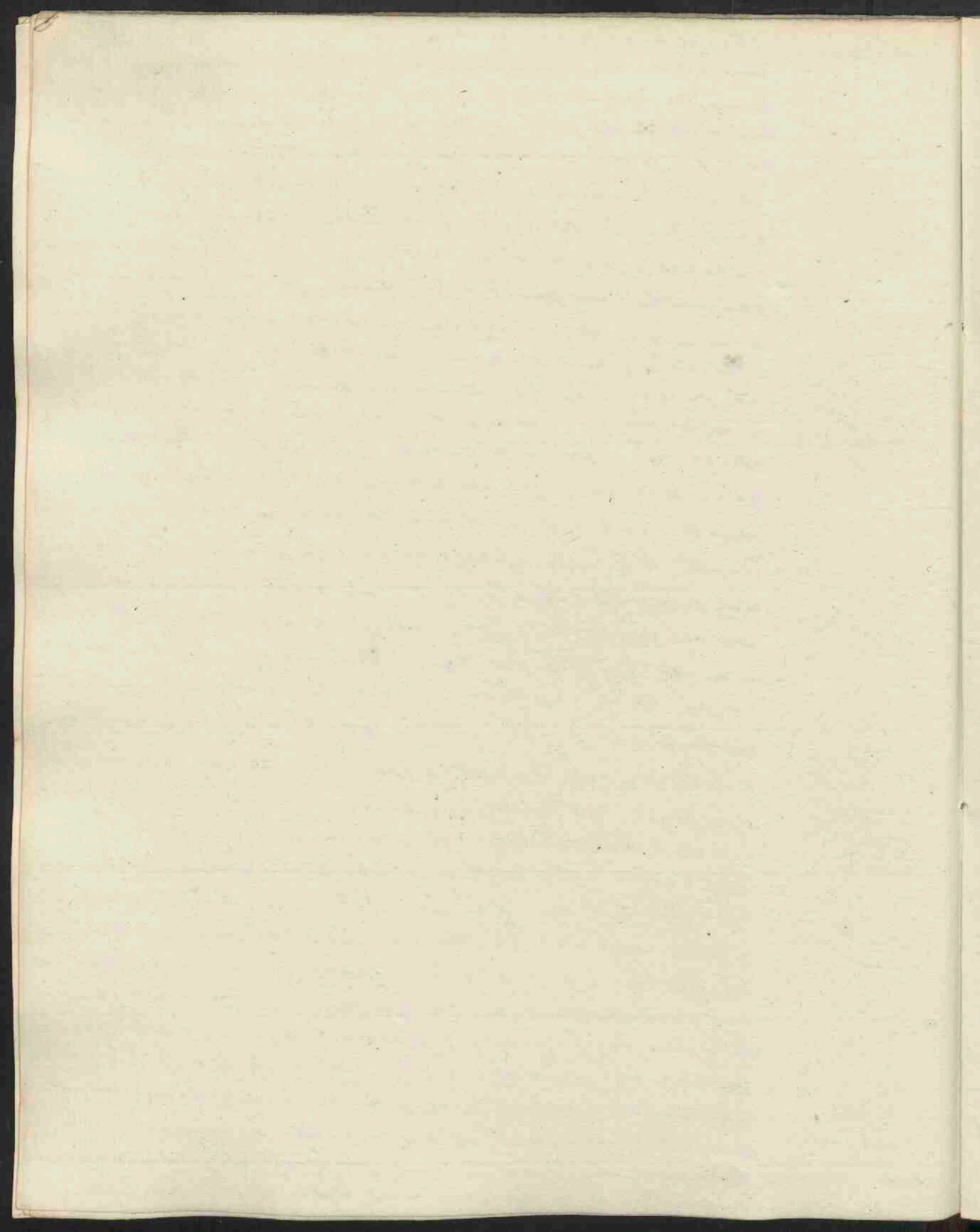
Het overige van den dag heb ik besteed, om alles
nuar ont vertrek te besorgen; thins kensien te
stelen en op te pakken.

Myne vrouw en dactelen gingen niet uit; ik
ging dus alleen eten by Chouveau, en dronk koff-
ty in een der fraaiste koffyhuizen op de Boulevard
des Italiens by het passage de l'Opera. Er is een
tuin langs de ny van zalen, maar naar billard en
ander spel ook naar het vaken galepheid is, hier
door steekt dit koffyhuys boven andere uit.

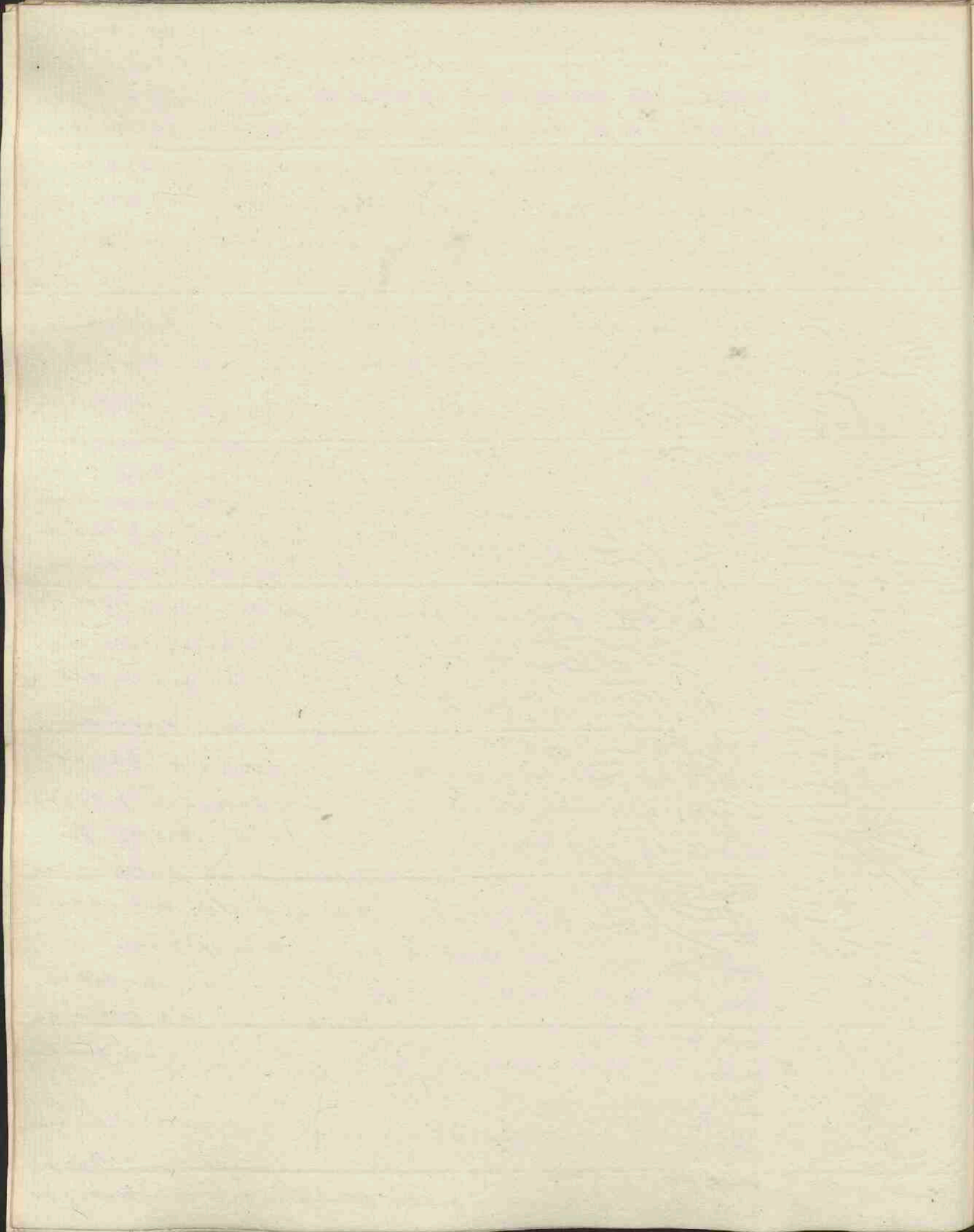
98.
Zoo is ons verblyf in Parijs ten einde, Tezamen hier
nog algemeene opmerkingen omtrent Parijs en om-
krent de Franfche Koninkryk nekerfchryfften; doch de
tyd ontbroecht my, om dit fchryfften genoeget en om
ftandig te daan. Daarom alleen het volgende.

Ik heb Parijs in vele oeffeningen naderkand en naderkand
gevonden. Inle nieuwe ftraten en gebouwen
ontftaan, en de oude nye bouwingen breeder en refter
gemaakt; de grootfte verbetering is wellicht in het
planiteit; dat is thans meermal goed en in byna
alle nuwvane ftraten zyn de gaten in het midden
nederneeren en zyn langs de huizen voetpaden ge-
maakt, die honger nye dan de ftraat en met vlakke
fteenen of asphalt bedekt; zoo dat men heelty en
gemakkelelyk gaat, en vllaen by den overgang den
ftraten dierlyk met maade toefchen de wapen kon-
dankomen. Men heeft op eenige plaatsen volpraaf
kanten planiteit geleet; wy zagen Lee op een
plaatje leggen met een mengfel van leer toefchen en
sien de herten blubben; dit met, zoo men ont-
reide, een verbetering, welke de duurezaamheid
berouwen moest en de gladheid nederneeren,
welke anders dat planiteit in den winter maake
teu naar de poorten maakt. Mer het fchouwen
den der ftraten token my de zoep tafpannen te zyn,
teerom was de moettigheid eenigzins hinderlyk.
Wy zagen alken maagen een groot aantal lede
teerom om de ftaulenader te rogen. Men en
op alle grotere plaatsen zelfs in vele ftraten met
overvloedig met gemakte door middel van water
teunen op wapen; wandaer het ikof zoo veel daan,
lyk was nederneeren. De verlichting der ftraten
gebruikt veelal met gas, en dit is beter dan de
vueren, evenwel is des nachts, wanneer de win-
del gefloten zyn, in vele ftraten, nog te weinig
licht. Dit is in Londen veel beter. Een ander gebrek de

Staat in de aangename lucht, welke het gas byna
 overal verspreedt. Het is al, of de pyren, uerpen, dieke
 manen. De zeldzghed of onbekendheid der Parys
 zenenen is in dit opzigt zoo groot, dat ik my niet
 betruwen wil, dat er eenig zoo erg gevonden te hebben.
 Overigens is de lucht in Parys veel reiner dan in
 Londen, en vooral niet met zoo veel vuil ver-
 vult. Men bespant dit vooral wanneer men de
 stad van een hoogte ziet; men kan dan zamen
 loep alle vuurwerpen goed onderscheiden, ter-
 wijl te Londen alles in eenne vuisante wach van
 steenkalken vuil gehuet is. Eene groote vestale,
 ring is de vermeerdering van water; men heeft alre-
 meer heeft men thans brunnen gemaakt, welke drie
 maalt daags gespand worden en rykelijk water
 geven. Behalve dien zijn nog nieuwe fonteynen
 gemaakt waarvan eenige zeer schoon sijn. Ik
 heb van tannings needs gesproken; alle sijn
 in de handboeken. Het is echter een groot gebrek,
 dat de meeste fonteynen niet altijd springen.
 Dit is het geval van die in het Palais Royal,
 in den tuin der Tuilerien, op de schoone plaats
 Louis XV of de la Concorde, enz. Men sijn fontey-
 nen zonder water een misstand, en beter is het
 minder fonteynen die altijd springen dan een
 grooter aantal, die meestal droef sijn.
 Het aantal bruggen is zeer vermeerderd en dit is
 een groot gemak en sieraad voor de stad, de
 nieuwe sijn meestal hangend van grandnaad
 en zeer sierlyk.

Het is my naargehouden en ik heb ook vernomen,
 dat de eenkele sijn zeer vermeerderd sijn. Byna
 alle hinnen in de meeste straten sijn wikkels; al-

95

leen in het quartier Saint Germain en in enkele
straten ziele enen neg huize die naar beneden tot
komen tot inaring naar de nationalyken dienon.
Van de gebentteekene heb ik nees melling ge
maakte, zy zyn niet zeer menigvuldig: de Handker
der van Hendrik IV op de Pont Neuf, Lodewyk
XIII op de Place Royale, Lodewyk XIV op de Place
de la Victoire enz. Napoleon op de Colonne Neuve,
Romane heb ik d'opelyt neelwater gezien. Een
der nieuwste is de heekenis van Marianne in de
Rue Richelieu; zy is, naar my taalshypt geheel
mislukt. Een zeldend beeld v'elooft veldon;
voet dat van den grooten lutt'peldichtes is bo
wendier l'elyk, en zyn hoof' bozes eene fontein
geplaatet dat het hoofd met de graste prucht
op de kniejen schypt te rusten. Het beeld van Hen
rike IV daanontegen is byzonder goet gestaen ge.

Een der inscriptyen waerdoor Parijs in vreesd is die
der hallen en markten. Men heeft ze naar alle soor
ten van waanen in de vershillende wyken der stad,
en met neel arde en gemack naar de neestouposten
huipert; dooygeant is er eene fontein in het mid
den, waerdoor de zand clytheid en frucht land d'over
doet worden. Wy hebben er verscheiden met zonne
gen bezeyt. Van de winkels heb ik nees gesproken;
wy hebben ze naar alle soorten bezeyt: de pruchtlyke
barant en winkels van w'elde en de Fransseniden
banket en andere winkels. Het is bekend dat
de winkels in den nepel belooft zyn; wy hebben
flecht, eene v'ersameling geanden, n'omelyt in
de brandwinkels, waer wy meermelen ont het
wandige a'ontachten, vander wy byna altyd on
vriendelyke bejessing. Men verwead, dat dat tus le

Als een blyt van verbotering onder den regner.
Itand nuest men aen oet de sommen, die in
de spaarbanken gebragt 240, 7000 over de
twee hondert milliaent. franken beloupen.

96
Leopoldus is een heel vermakend Subject dat deze Conen
andere verkoopters genietten. Het is van belang, dat
men by zoo veel kleinhandel zoo slecht voorzien
is van klein geld. Men heeft bijna niet anders
dan plompe hopenen. Hutken van twee of een
Lous, waaronder de Belgische, die men gaarne ont-
vangt, zeer gunstig vertrekken. Kleinere schied-
munt is niet in gebruik; want, hoewel men
centen gestapen heeft, komen zy in de waar-
deling niet voor.

Het voortkomen der Pruische Bevolking heeft zich
niet veel vermindert. De middelenstand heeft de or-
den dienst in de nationale garde, die sedert 1830
zoo ingevonden is aan handing en uitrukke be-
schaving gewonnen. De arbeidende stand is,
zoo men zegt, vloed, zeer nieuw en verdorven;
evenwel ziet men bijna nooit buitenspurigheden,
men heeft ook in den nacht geen waas getier,
en men ziet intrent zeldzaam dronken lieden.
Alles zamen wordt de uitwendige verspreidheid
meer in acht genomen dan in de meeste andere
groote Steden, en hierin is in de laatste jaren
nog veel verbeterd. De militairen, naar ge-
taal toch opgegeven wordt 6000 te bedragen,
vallen minder in het oog dan vroeger, en zy
in het algemeen zeer bescheiden. Hun vuur-
konden is niet zeer goed: de handing en kleeding
van de Infanterie en Pruisische militairen is heel
lijfneel beter. De ziele pantalons staan geheel
niet fraai. De militairen maken twee uitruke-
nen; die alleen my beter voortkomen te hebben
dan in vroegeren tyd.

[Faint, illegible handwriting on lined paper]

Zaterdag 8 juny. Wy verlieten Parys met de
 steenweggen kwartier over elf ure. Tot Jurvisy
 waren wy op den spoorweg, die naar Orleans vaart.
 Van hier gaat een zyneq links naar Corbeil en
 daarop reden wy voort. Wy bleven lang aan de bank
 den der Seine, welke loekend en met dorpen en land
 tinnen beset waren; daarna waren wy in vrucht
 baar vlak land. Corbeil bereikten wy in een uur;
 het is eene kleine nette stad. Verder brage ons
 een gewoone postwage, in drie en een half uur
 naar Fontainebleau. Vy nette, welvarende
 dorpen, volgen elkanter op deren weg op. Een
 paar hooften verschaften ons de gelegenheid, ons
 wat te wandelen.

Men het etou maachten wy in een wagen
 een uitloop van eenige uren in het uitgestrekte
 bosch. Op eene hoogte hadden wy een uitgestrekt
 gezicht op de stad en de omstreken. Wy zagen met
 belangstelling de menigvuldige notsen en lofe
 theenblokken, waartusschen het land zich
 zelf heeft geplant. Men en dan leenen wy een
 kunst tussel van vragene omwenteling der
 natuur. Het gebouwt is veelwastig, meest
 al voort eiken en berken, weinig naaldekout.
 Men meet ons den amboken boom, een eer
 maarigen eik, le bouquet du Roi, een berk,
 le bouquet de la Reine, een eik. Een der nat
 ten welke, van het schynst door water, geen
 uitgehald is, heet nocher des deus Taurus.
 Suiden in het bosch staat de tuining van
 een oprigter (garde), daar is het gewoone
 veld van de chape, en de hooft van
 Orleans heeft en zelfs een paar vestrekken

Drie malen zagen wy een hart in het busch.

98
laten inrijpen naar de byeenkomst van van
Helyke jagers. Wy hielden ons wat op in
dit hout en dronken er melk. De ruten zyn
hier ook zeer waest; men moet eruit, le rocher
qui pleure", zoo genaamt, omdat er altyd
water naar afsiepelt. Wy zagen hier vofen
en walnooten, in het groot zoo als men ze
voor muren in ruten aanmaakt, nammelyk
uit twee yzonen halfcirkels zamengezet,
die overlappen. Een walvenkop, die men opge-
zet had, west van een dier dieren, welke
men in den afgeleegnen winter gevonden
had. Een adelaar, dien wy eveneens opgezet
zagen, west hier voor eenige maanden ge-
teheten. Een valdaan van onze wandeling
in een van Frankryks grootste bopken, keerden
wy naar huis terug, waar wy thee dronken, en
thi nog het Schreef.

Zondag 9 Juny. Dieren morgen bezagen wy
het kunnelyk slot, dat tot de grootheid
van die toort behoort en zeer vele histori-
sche herinneringen bevat. De gedeelten van
het gebouw zelven zyn van verschillende
versten en verschillende tyden, hetgeen er
het belang van verhoogt. Het woude te lang
zyn zelfs maar het voornamste hiervan te
willen opteekenen; bovendien is dit alles
menigvuldig en omstandig beschreven. Tot
de laatste herinneringen behoort die van het
afschied, dat Napoleon hier in 1814 van zyn le-
gen nam, en van zyn aftand van den troon.
Wy zagen het tafeltje waaraan hy dien af-

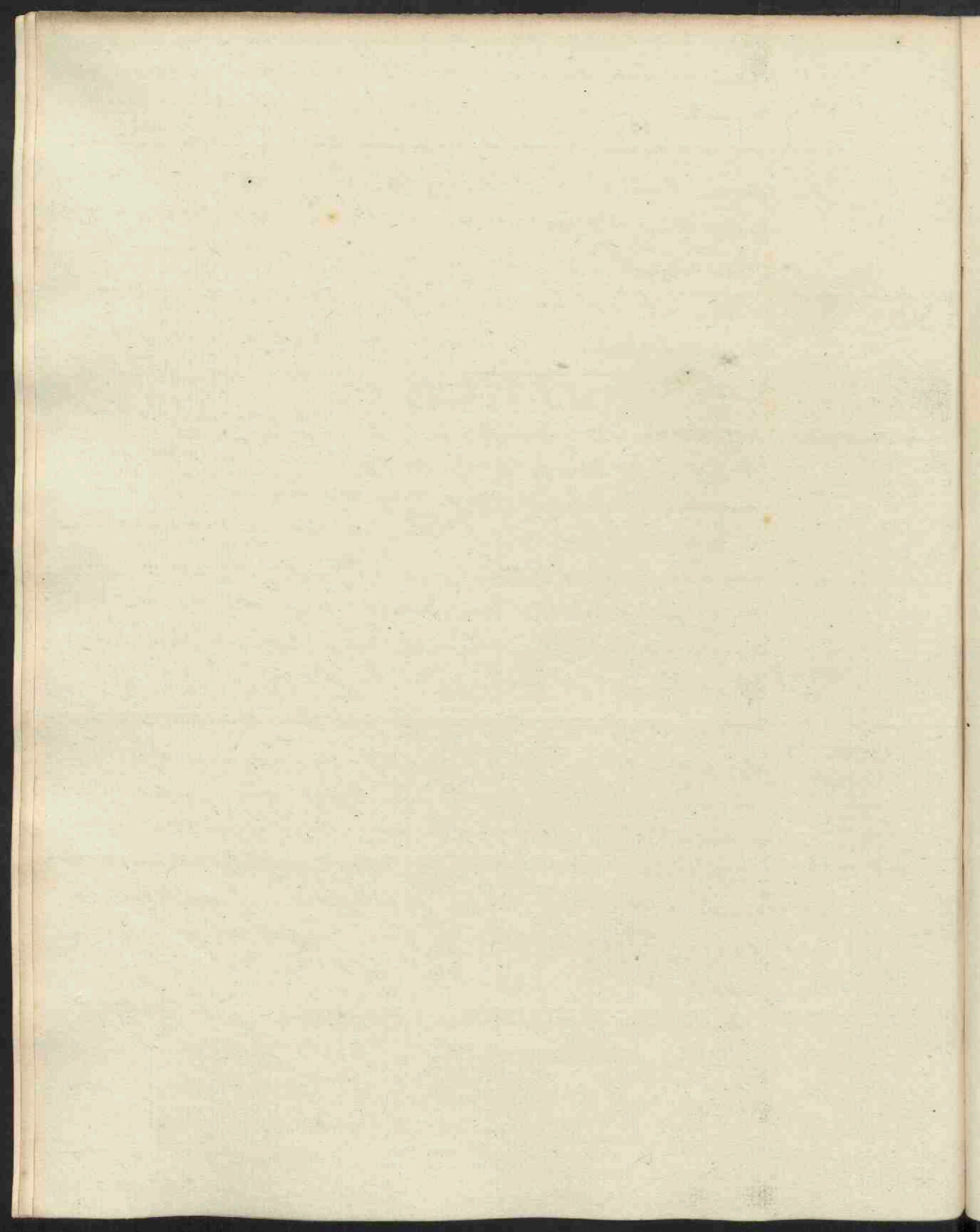
Wij zagen in de vijvers de bekende karpers; zij
kwamen in menigte zoo ook men ziet aan het water
vertoont, omdat zij gewoon zijn braad te bekomen.
Zij zijn buiten gewoon groot, en zoo men bemerkt van
langew onderdom.

Hand Schneef. Daarby hangt het facsimile van
 Zyn opstel, dat niet zonder doorkhakingen en ver-
 anderingen is. In het slot heeft hy het woord
 "la nation" in dat van "la France" veranderd.
 Men had ook de huylyksplegtigheid plaats
 van den Hertog van Orleans met Helena van
 Sacklenburg. By die gelegenheid waren drie
 duizend personen in het slot gehuisvest.
 Hieruit kan men besluiten hoe groot het is.

Wij hebben by herhaling in den Schuonen Le-
 geluchen tuin en in het Park gewandeld.
 Het zeer afwisselend gebouwt, de bloemen
 en de overvloed van water maken er het
 tieraad van uit. Dieren avond beklommen
 wy eens huysje in het park, "la butte de Hen-
 ri IV" genaamd. Wij zagen van daar de stad
 en rondom het wand; voor ons lagen twee
 te ritsen.

Eene fraaije abelisk op het punt, waan
 de groote wegen elkaander ontmoeten, heeft
 ook onze aandacht tot zich getrokken. Zy
 werd daar geplaatst om te herinneren dat
 Lodewyk XVI aldaar zyne echtgenote het
 eerst ontmoet had. De opschriften hier toe
 betrekkelijk zyn in de ammenteluyg van die
 tijd.

Het was weder Dinsd. Dieren morgen had er
 eene processie plaats, en deren avond was er
 het borsch, by den ingang der stad kermt. Men
 had eenige keramen opgesteld, en omwyl de
 boommen waren twee dansplaatsen gemaakt;
 rondom zat men aan tafeltjes wy te drinken.

Ch. Aug. Lamié-Beune

* Boulogne sur Mer 1804

+ Paris 1869.

0 c 1

IV R 18

o c 6

o c 9

o c 16

wy hebben ons onder de vaulghe manijfte ge-
 plaatst en hebben eenigen tyd het dansen aange-
 zien. Het was een heerlyke avond en niet zwa-
 der belangstelling zagen wy de nangenagtheit
 en het onschuldig vermaak van deze lieden
 meestal uit den lagerev stand. Gebaat werd
 er nu niet veel, en in het algemeen was men
 minder levendig en lieverachtig dan men by
 dergelyke gelagenheden in Duitshland gewoon-
 lyke is. De Franschen zyn bedaander dan men
 zich davyngraut waantelt, en zy zyn met
 weinig tevreden.

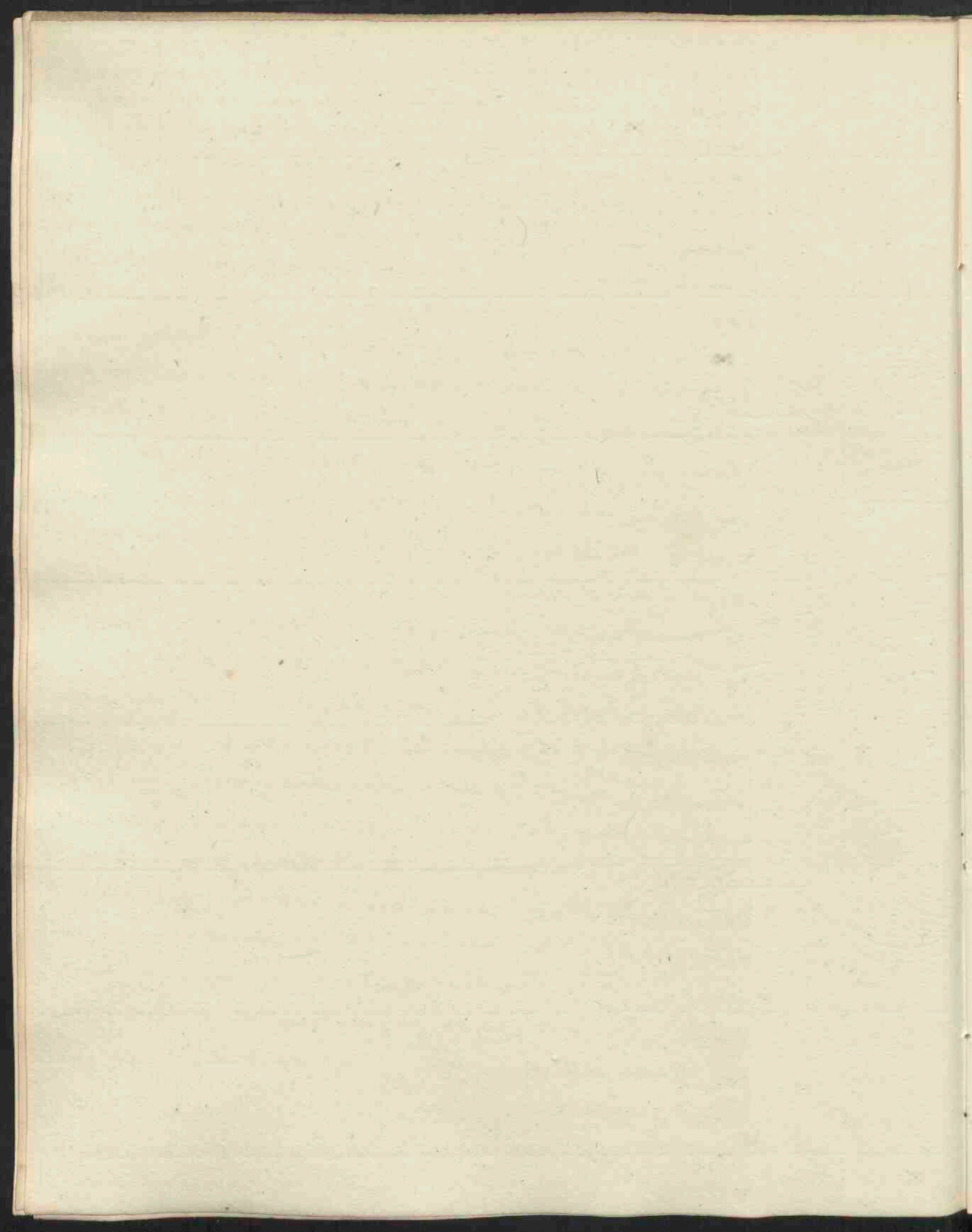
Fontainebleau is een zeer nette, nettel-
 matige stad, met zeer goede huizen en niele
 fraaye tuinen. Er zyn ongeveer 10,000 inwo-
 ners, waaronder vele verteniers van middelmee-
 tig vermogen. Er is weinig mynerheid; de
 grond is niet zeer vruchtbaar. Er is niet
 veel arbode, Luvernel het er niet gaethoop
 conen is. Het wouwenlyk slot met den grond
 die er toe behoort verontkeert aan vele lieden
 inwoek en bestaant.

Maandag 10 juny. Deren morgen verlieten wy een
 zes ure Fontainebleau, om onze reis naar Orleans
 te vervolgen. Aansangts reden wy door het bosch,
 vervolgens door vlak land, hier en daar wat gebuend
 veelal met groen beboste laken ook met tuynstok-
 ken. Men konst hier ook niet sapsaan. Die warden
 tegenwoordig geplaatst wy zagen de klein kullen niet
 op het land liggen. In augustus of september kluwt
 zy. Een men ons vertelt is de prijs tegenwoordig 120 frans
 de twee kilogrammen. Deze kultuur is tuch in de

De Straet, wanner wy ons hier bevinden, is die welke
men La Bocco noemt.

datantite jeren afgenomen. De aardappel is 101
hier niet algemeen in gebruik, kweekt zy zeer goed
zyn; men ziet ze slechts nu en dan in het veld.
Het land ligt braak. De dorpen en kleine
steden die wy doorreeden hadden een goed voorkomen.
In het stutje Mallesherbes zagen wy een ruil, ver-
teen jaar agtericht toe eens van den Captein Le-
tièvre, welke van daar geboortig was, die in
1842 met 126 Franschen Maragnon tegen
12000 Arabieren verdedigd heeft. In de nabij-
heid is het kasteel Mallesherbes, dat aan den kon-
vediger van Ludewyk XVI behoord heeft. Het is
thans eigendom van den heer Chateaubriant,
neef van den beroemden schryver, welke door
zyne vrouw afgekauwen van Mallesherbes is.
Anderhalf uur van hier woont de beroem-
de redenaar Berney. Wat weder zagen
wy het kasteel van Lefant van den heer
D'Étra. Villiers (?). Het land is hier minder
verdeeld dan elders in Frankryk. De inwo-
ners zyn, zoo ont de condictens zide, meestal
occupantiers van den antiken tal der Bourbons.
Te elf ure waren wy te Pitivières, een kleine
levendige stad, waar wy ontbeten, en vervol-
gens in plaats van den kleinen postwagen met
een paard, een anderen met twee paarden betrou-
wen. Men klaagt op deren weg dat men door
den spoorweg van Parys op Orleans veel ver-
loren heeft.

Te half vyf kwamen wy in Orleans, wonden goede
berdery in het Hôtel de Loinet, en besteedden den

avond, om het merkwaardigste naar de Staat te
 zien. De hoofkerk behoort tot de school van Getho-
 wie gebouwen naar die school in Frankryk. Zy
 maakt een uitdrukking van diepen indruk. Gebouwd
 op de rechte hoek van het geschiedde glazen grond
 uitwendig is men begonnen de gebouwen op te
 men welke tegen de kerk staan. Men veronderstelt
 zich over een een barbaarsheid, om zelfs een
 een ander gebouw te bekijken met woningen en
 muren. De kerk zalve is uitwendig niet
 waard. Wanneer zy wy staan zal een geheel af-
 gesloten, dat men beter dan nu over hare gedaante
 kunnen ontdekken, die wy nu tusschen niet van
 zwaar te zien als haar inwendige vorm.

Eene nieuwe straat, die op de kerk uitkomt,
 heet Rue de Jeanne d'Arc.

Wy zagen ook de oude kerk Saint Agnan.
 Op de place de Martigny staat het bronzen
 standbeeld van Jeanne d'Arc. Het is niet een
 der uitstekendste; doch zy is als heldin, die met
 geestdrift en zelfopoffering naar de overwin-
 ning vaart. Het eenvoudig kostuum, dat
 door een heilig vuur geboren, zich als overblijfsel
 der voorvaderen bestend vaelt om haar vaderland
 te verlossen, is een geheel andere postuur, en
 ook laatste in het meermalen bested der prin-
 ces die men voorgesteld.

Wy bezochten het huis, dat men l'Amorceade
 noemt (naar een klooster dat er vromer ge-
 staan heeft). Hier ziet men nog de kamer, waarin
 Jeanne d'Arc van 29 april tot 13 mei 1430 ge-
 waand heeft. Het was toen het huis van Jacques
 Boucher, arfenaar (bankier) van den hertog van

Die erste gedruckte Beschreibung.

Orléans. De muren zijn buitengewoon dik en ^{103.}
de versterking, nog geheel onafgemaakt; zoo dat
men veel neder heeft aan deze overlevering van
eene te worden.

Het huis van Agnes Lorel heeft in den bouw,
trant met geveling en zuilen, en de overblijfselen
van prachtige wandeling, heeldwerk en andere
versiersels, alle blyken van een vorstelyk ver-
blyf geweest te zijn.

Een huis met een sierlyken achterpoort en fraaye
zuilen is, zoo de overlevering zegt, van Frans
den eersten geweest.

Een vriende huis, dat de blyken draagt van
vorstelyke oorsprong, en, naar de Smaakvolle
bouw van de resten een vermaak is,
zoo men bemerkt, de woning van Diana de
Poitiers geweest.

Wij wandelden op de matten en boulevardes,
welke in vry schoone alleénen ^{met} boomen versierd
zijn. Slechts een der oude torens is blyven staand
en dient voor kornedmagazyn.

Behalve de brug over de Loire, die sedert lang
bestaat, is men bezig eene tweede te bouwen over
den Spoorweg.

Het was karmis en die had veel gelykheid
met die in ons land: Spellen en kooieren stonden
in vry groot aantal onder de boomen op den
wal.

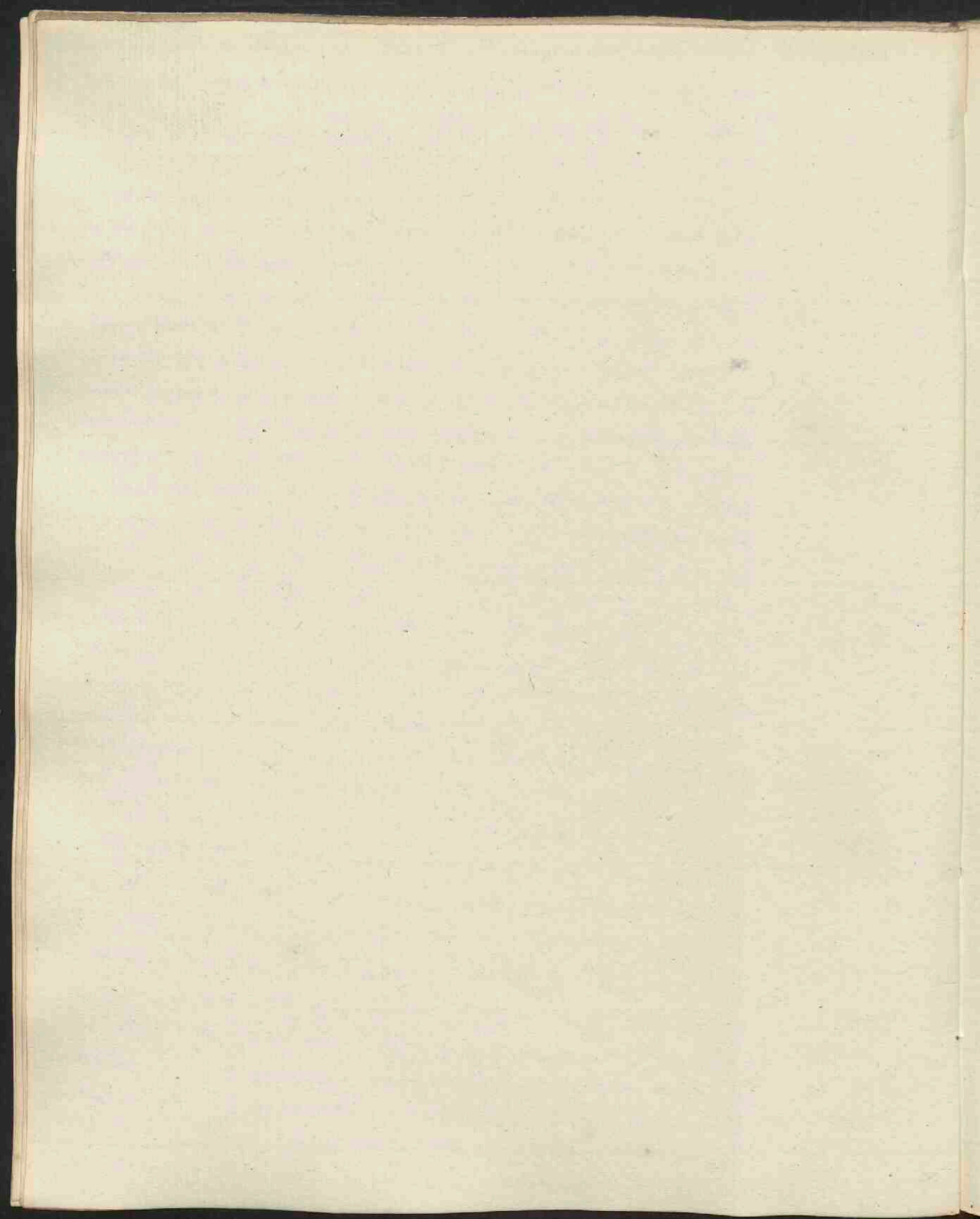
De algemeene indruk dien Orléans op den reis-
zigen maakt is niet zeer gunstig: onroepelinge
dikwyls, esofs en moortige straten met oude hui-

Eene kleine beschrijving, *Pennsylvania de la Laine*, en
een blad met kleine plaatjes, *Itinéraire pittoresque* en
vermelden de plaatsen die bij voorbijkomen. Ik zal
daarom slechts weinig punten van herinnering behouden
op de teekening.

zou. Van de nymerheid heb ik niets meer vernomen,
 men dan ik vrueger neer heb opgeteekend.

Dinsdag 21 Juny. Deur morgen om zes ure vrygen my
 vaart op de Loire aan; of jinsten verzogt om venen uen;
 want de stroomboot verloop vander eenige aandelendij
 een uur te laat. Een reizigeroot zeide my dat de boot
 was oft ene den veripen dag twintig minuten te vry
 was afgevaeren: dit is de Franseke geveente.
 De boorden der Loire zyn dat Blois, dat wy te oft ene ha
 richten, meenij verkenen; maar met veelveertig fraai ge
 boonte beplant, en met vele dorpen en kleine staden
 bebouwd. Twee bruggen van ysendraad zyn een deend
 naar het landkap. Wy zagen het schoone slot Montant,
 melken de tweedrijve verbleyplaat van de kortepin de
 Champadant. Blois zelf verstaant veel van quastij
 van de rivier, byzonder het kastel op de hoete.

Het meest schoone en leuendijge landschap de rivier. Wy
 kwamen verby het slot Chacumont van den west van
 een heuvel schiedendijge zelepen, en warden an hals
 twee by Amboise. By het aandelijge slot het water,
 en wat de geveente onteke aandelid en sloedijheid
 der Francken ontrent alles wat de verst, betroft,
 moesten wy twee uren wachten, en dit kastel
 wat. Deze togenstried was en geveente, wat out; wy
 vander gelegentheid om het kastel te beueken.
 Het is sterker een klein geveente van het oute; out,
 dat heeft Lodewijck Philips, den hertallen an,
 van een zage, heeft hy het van alle Adelwiden af
 gectaan. Het verstaet soldaaten de veend en it out
 hert, te zeer een vndij gemendel; doch om het
 heerlyk gezigt op de rivier is het zeer leuend beuend
 te enorden. De heuvel kopel, melken een hertstrijt
 is van tme akeueller konstkenne, wende met de
 gneete zuy in hane oute volbeuendheid hertelad,

zy is inderdaad bevestigend en overtuigend. Zy zagen ook den zondaslijpen vanden kansen, welke naar het slot waest en vreesen nog heel hoopfen geweest is, en die men met een zagen kan opryden. De toonen zyn allerlyfjet, vervuld met aardschap van bloemen, vooral rozen. Op de kani zagen wy een schotisk ter gebouwenis ppenge van den bevoenden Chap. het welke Chantelung bewoont heeft.

Wy waren hier in het land van vele historische herinneringen. Vele dammen, werden in de verstreken aangevoerd en zy vermaanden de bekanspelling in de plaatsen die men bezocht. In myn dagboek behoeft ik ze niet te vermelden; de tyd daarvoor zonde my ook ontbreken. Op onze reize naar de hoopfen zagen wy onder anderen nog den hoepfen, verhandelen toeren van Roche Carbon, welke in de avolopen van vreesenlyken een gewijftig punt was om te rekenen te gaan om de ontliggende kactelen.

By Mont Louis werd gebouwd aan eenre nederzetting met den spoorspoor.

Zy zagen nu vele wooningen in de walden, zande nederwaardigheden van de Louie.

Te half zeven Kevarian wy in Tanar, en hadden nog een tyd om eenre waantelling te doen over de loop door de Franchee naar de hoopfen, waerop de telegraaf staat.

De Stoumbaut, waar op wy gevaaren zyn was men derden indochinatif; de Louie is op veel plaatsen den andief, hoepfen heel zombanken; maar heb men dit men tyd tot tyd, de vele menenissen van Horen dit luyt, kansen toevoms. Die aller maacht de zwaard zoen maysjeft, ook zagen wy slechts weinig waantingen. In wel wande men de kleine Stoumbaut wat wat gemaakt hetten en welen inwisten en wat meer zake, wat meer zoug naar de reizigart inwisten. Onder onze Fran...

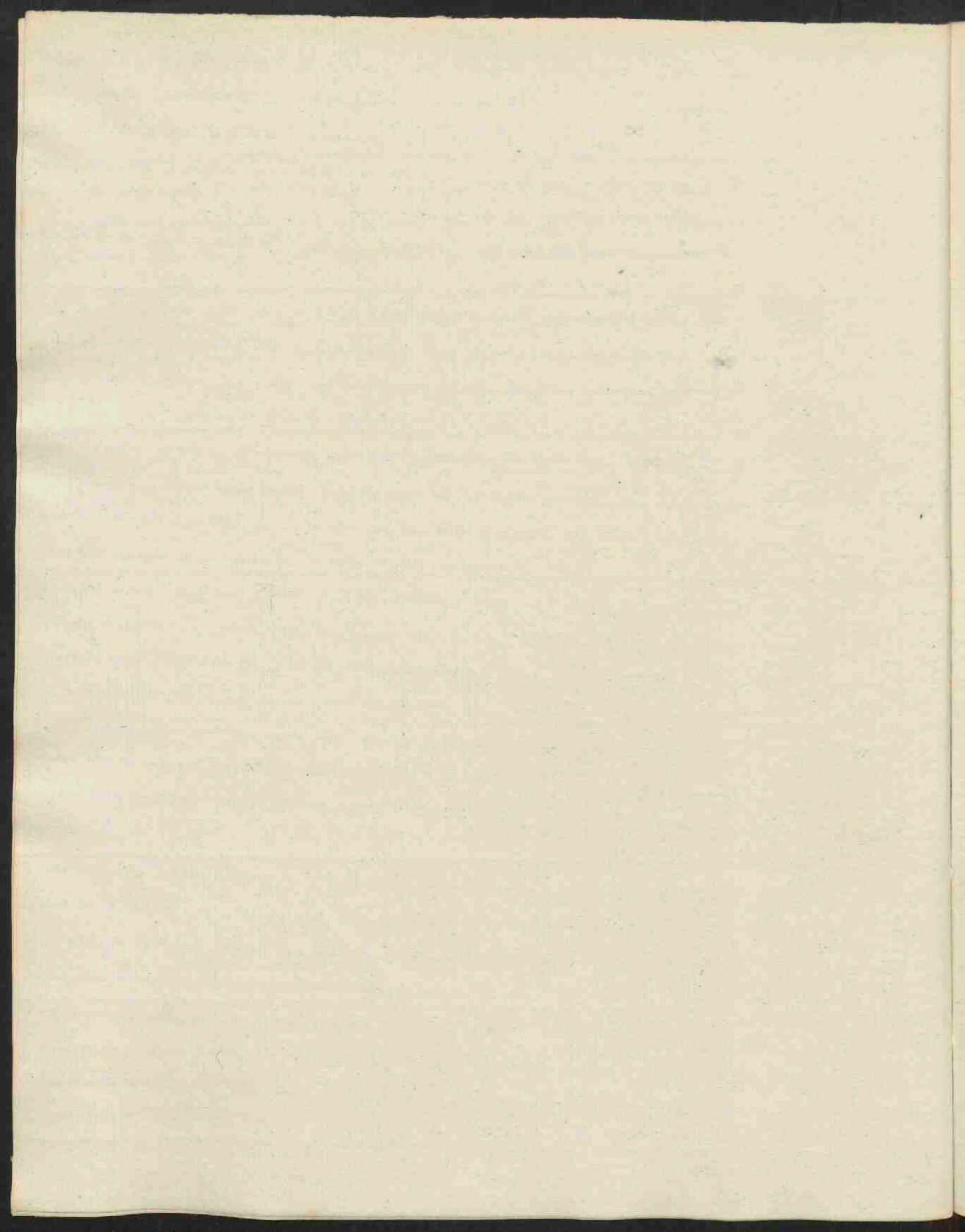
Het reisgezelschap bestond meest uit Franschen; met eenige tel en was belangrijke gesprekken over de Fransche constitutie, de rygerheid en den staat der kunsten. Het kleinste hun vanderling te kennen ik myn twyffel uitdrukkelijk ontrent de meevaderheid der Franschen. Gauen alle andere volken. In een veler gedeelten stemmen zy het tegendeel toe, dat eindelijk voor het geheel niet veel over blyft. Niet zonder medelyden kon den wy eens jensdige Engelseke vrouw aansen, welke door familie omstandigheden zinneloos was. Zy woont met haren man, den Cap. Klinsan in Lams, en werd met de grootste zorg door hem behandeld.

deze vestingsteden werd zeer daarvan gekwaad, en
 een van hen, die verleden jaar op den Rijn gereisd
 had was er als het ware verspreid over. Zee
 reisjes ziele by: "C'est singuliere nous sommes
 la premiere nation du monde et nous sommes
 en dernier pres que en tout."

Woensdag 12 Juny. Dieren dag hebben wy doeked
 om Tunes te zien.

De hoofstede beentmunt aan hare beaamt heid. Zy
 maakt een diepen indruk. Verhevene gemelene ricten op pie-
 lyke zinten; het chere is byzander schoon. De gebouwen
 de venter zyn nog grootendeels van oude tyd in toe-
 zen gebleven; uitstekend zyn de groote ruwe bomen de
 denden. Witmending is dardstook gewaagzaam vol.
 tawid en heape twee schoone torens. In de kiste, it een
 manneken gadenkroeken voor twee kinderen van Karol
 VIII, dat naar de kuintt by hare heiloving groote
 verdienste heeft. Het stand vrasper in eenen ande-
 re kiste, en is in 1815 hervat en hier geplaatst.
 Onder de schilderyen merkten wy op Jeremiaas,
 van Murillo en Jeter met de apostolen, van
 Cuadria. Wy wanssen de niet by, die met vele een-
 mannen geveerd werd; dit gaf ons gelegenheid om het
 oppel te haren.

Wy bekwamen een der torens, van waer men de
 stad en de omstreeken zeer goed overziet. Dit had een
 ont te meer belang, door de zeer veel overrijtke
 hoedervrasen ont alles naomwkeurif aanmeer
 en versta arte. Wy safen van hier ook het groote
 paleis van den aartsbischof. Onder de nevenf elven
 tuen is er een waerby het Cloutre de la Pallatte
 het een seelyk gebouwt is. Het gebouwt en de om-
 gang dienen voor de kinderen die voor het hoer van
 den oppelid.

Van de andere kerken zijn eenige merkwaardig. Wy hebben er verscheiden bezocht.

Saint-Martin en fort, ten eese van den eersteu bijehap van Tours, met een schildery dat hem voorstelt.

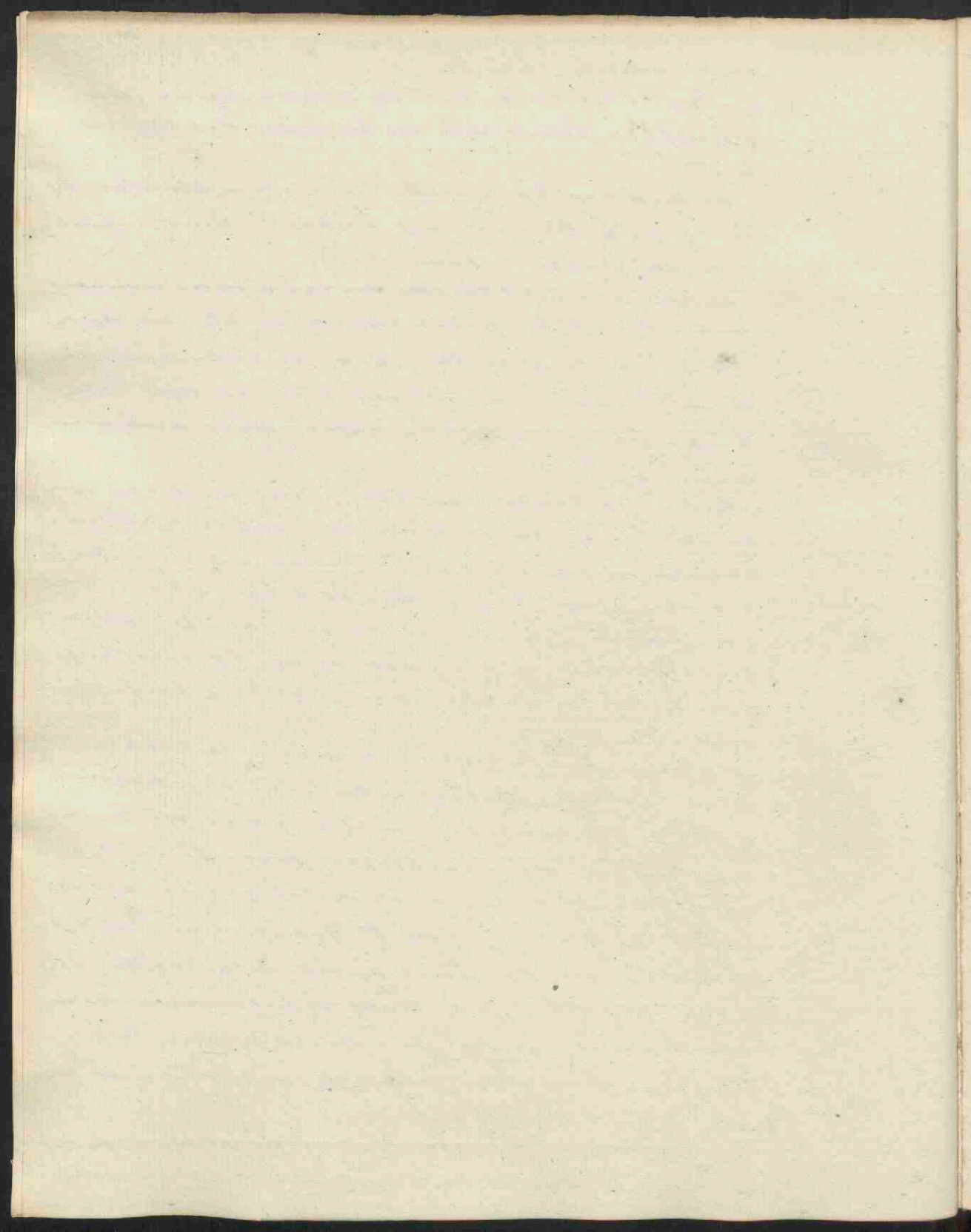
De kerk van het gewonen Carmelitenklooster, die Ludewyk XI. bannen liet nabat by die munnikken, zied had laten mishandelen.

De kerk van het klooster der Carmeliten vrouwen welke na 1814 hersteld zijn. Haer klooster bestant slechts uit een gedeelte der oude gebouwen, daer door enkele onafgeblevene vrouwen wat inle, kochten. Zy zijn nu 33 in getal. Haer kerk is zeer eenvoudig.

In l'enclos de Charlemaigne noemt men een diktou van kanten vanen, die blygh haar zeer oud is; doch meer schynlyk niet zoo oud als die vanen want uit. Hy is het eenig overblyffel van de groote, schoone kerk van Saint-Martin, welke men den 11 septem., her 1793, ruist op den feestdag des heilige, heeft doen springen en vervolgens geheel heeft afgebroken.

De oude hooftkerk (l'ancienne cathedrale) is gedeeltelyk afgebroken, ter sake van besparlykheid. Het onafgeblevene is nu een merkwaardige kerk in Roussat'schen styl. Onder de tabit dergew meketen wy op eenne hemelnaest van haer in een schildery van St. Francois de Paul, een taante uit het Francoisconklooster afkomstig. In zyn nuze vele andere oude schilderyen. Deze kerk behoude vroeger tot de eeddy van Sainte-Julie, en daer ders zoo ryk was, naemde men haer Notre Dame la riche.

De gouverneur's kerke is gewygd aan Saint-Francois de Paul. Wy zagen er een nieuw tabit,

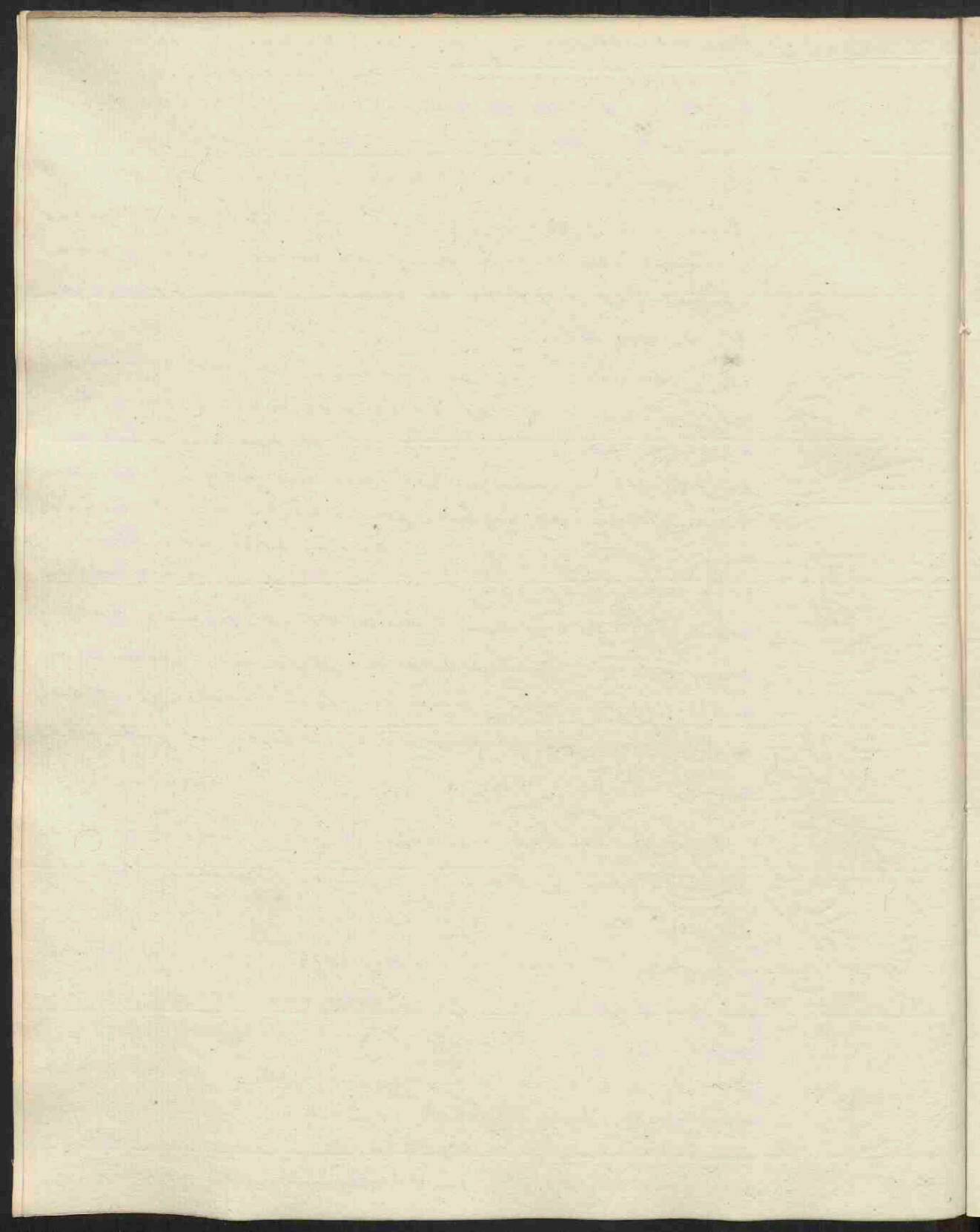

dory naaststellende Lade wyke XI, welke ^(waer) den vrouwen
 Francois verclungt, dat deze naar hem God bid-
 den zal; en ten antwoorde bekent: Je ne sau-
 rais interceder pour vous au pres de Dieu; je ne
 suis qu'un pauvre pecheur comme vous.

Eene zeer fraaie, kleine kerk, Saint Clement,
 waarin een merkwaardige beuf (Juke), waar-
 op het orgel plagt te staan, dient thans van
 Halle an ble'.

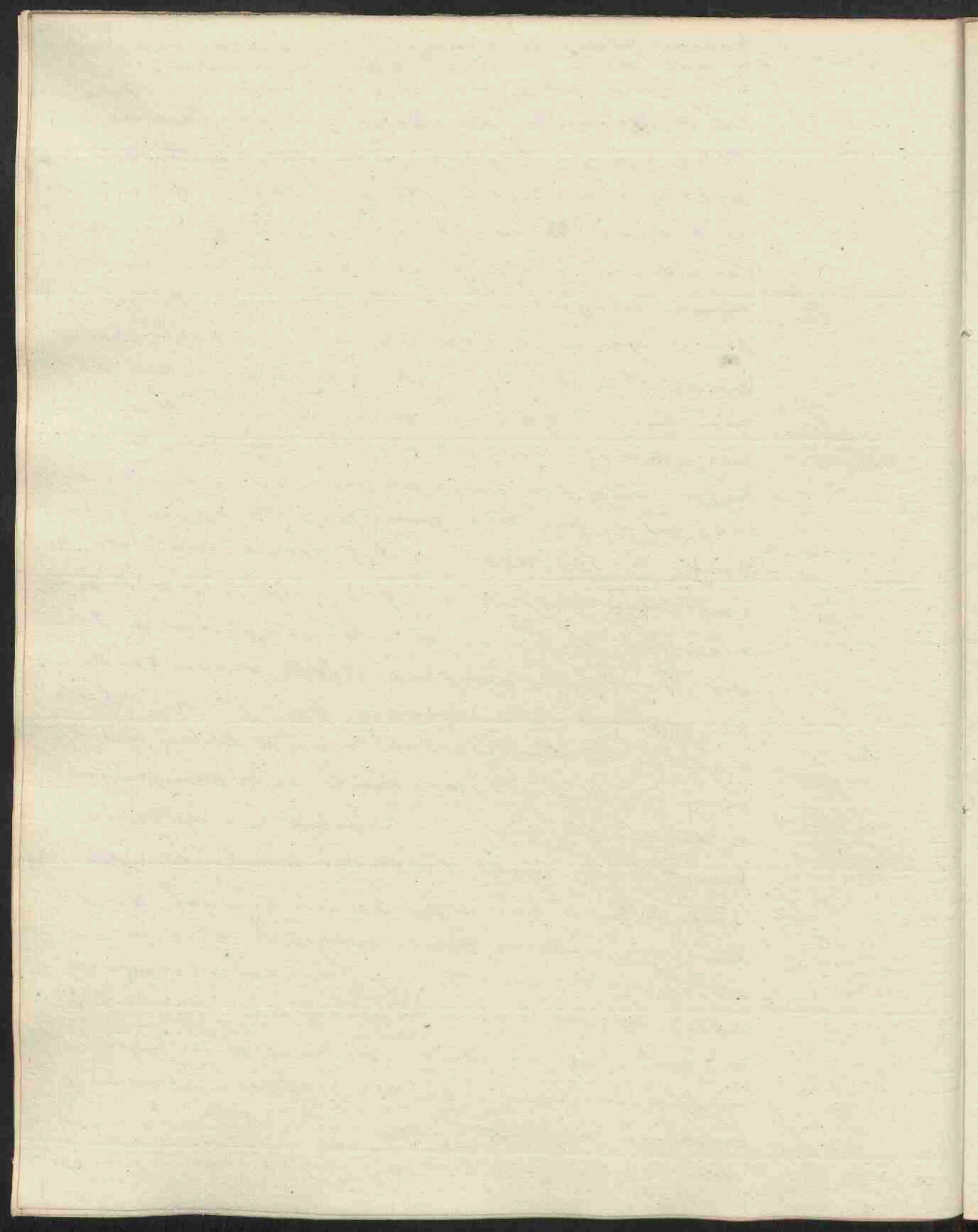
Een der schoonste kerken, met verheven ge-
 melken en knielijg bewerkte zuelen, is in de
 ornamentelung verhoede en dient nu voor de
 portruafant, welke hier ruime plaats vinden,
 tenzigt aan de zyden praesent allen gemaakt
 zyn, maar vroeger alleen stonden. Men
 ziet men weerin deze schending niet alleen
 van gedroeftige geselent, maar zelfs
 van den verbied voor de kunst. Deze kerk
 behoorde tot een groote Benedictijner-abbay,
 waaronder de gebouwen meest afgebroken
 zyn.

In zyn eenige andere merkwaardige oude
 gebouwen. Van het oude kasteel van
 Tours zyn nog eenige torens overblijef
 die aan historische zekten en herinnering.
 Eenige buien ziet men nog van de oude brug,
 welke prins Indes II in 1031 gebouwd heeft.
 Het huis, waarin men beweent, dat de cancellary van
 de graven van Tours gemest is. Het is zeer klein
 lyt gebouwd, met beelt en frescos, zoo als men
 aan het einde der middel eeuwen de aammanlyke

Luizien plagt te barmen. Het wordt thans be-
 -ruemd door den heer Gouin, ex-minister
 Herkennardiger is nu het huis van Tris,
 van l'Hermitte, den heil en medgesel van
 La Saungh XI. Het is nog duidelyk te herkennen.
 Het was byzonder sterk en toenst tihoupi
 de trappen. Inwendig kunstig gewelfd, en de
 lemmingen, in den vorm van tunnen, in de
 muren ingekouwen. Een ruine binnens
 plaats deinde, om op des konings bevel te
 ten doot te brengen. De gevangenen ha-
 men moeilyk meer onderhouden. Boven de
 mensters steun opschrijven, die men cost al
 valgt: "Après mourir, et peu vivant" Jan te
 trap en op den voorgevel zyn. Stroppen uitje
 Gouin, het eigenaardig teken van de, 20
 vreesden bevoor. Een teventig deinde, 20
 men zegt, om met den koning, die te Plof.
 las les-kours verbleef hield, door tekenen
 gemeenschap te hebben. Hy antwort op die
 wijze de heelen, om onverwids leden, die by
 genangen hield, om het leven te brengen, mel-
 ke bevesten by een naauwgerat ten uitwend
 draagt. Men heeft by zulke herinneringen

Een buiten de stad et het Hospice genaamt. Het so-
 staat uit verschillende groote gebouwen met ruime
 plaatsen en tuinen, alles ruime en goed ingericht. Men
 hebben dit alles slechts sluyt by baren. En zyn zedon.
 Men doet ook in baren en spanden, voor wezen
 voor wandelen, voor draagwanden, naar den
 zylke en nabestans zieken, voor dienstdoeren, die
 alles verpant van geheel op zich zelf staande inwij,

ting op groote schaal. En zyn groote inkomsten van
 eigene bezittingen waren het anderhandt bestemd.
 In de afdeeling der wandelingen zagen wy de kintde
 van niet de groote zwaf door geestelike rusten van
 pleegt. Men zaida ons, dat er door elkanter ingesien
 een kind elken nacht werd ingesiept. Men zaida zo
 zwaerlyk mogelyk by minnen op het land.

In een der binnen de gebouwen verbluten wandel
 plaatsen zagen wy een Arabische boom welke een telas
 zo frissen manen deed overstromen van water, zyne groo
 te melknaad vrom ziele eens oversteep.

Het is een veldaanwys, ten veel vry te zien draagen
 van allerlei menscheleke ellende. Een oud blind man
 die zyn arm vast, was vrylyk te kintgen en draagde zyn
 rug in zyne pleegt. by zyn: Peint d'avis, ma chere, vous
 m'embrassez -

De jardin botanique is by het Hoopie, daar is een
 veldaanwys. Wy zagen ook in het veldaanwys
 het groote Champs de Mars en het Akkerland.

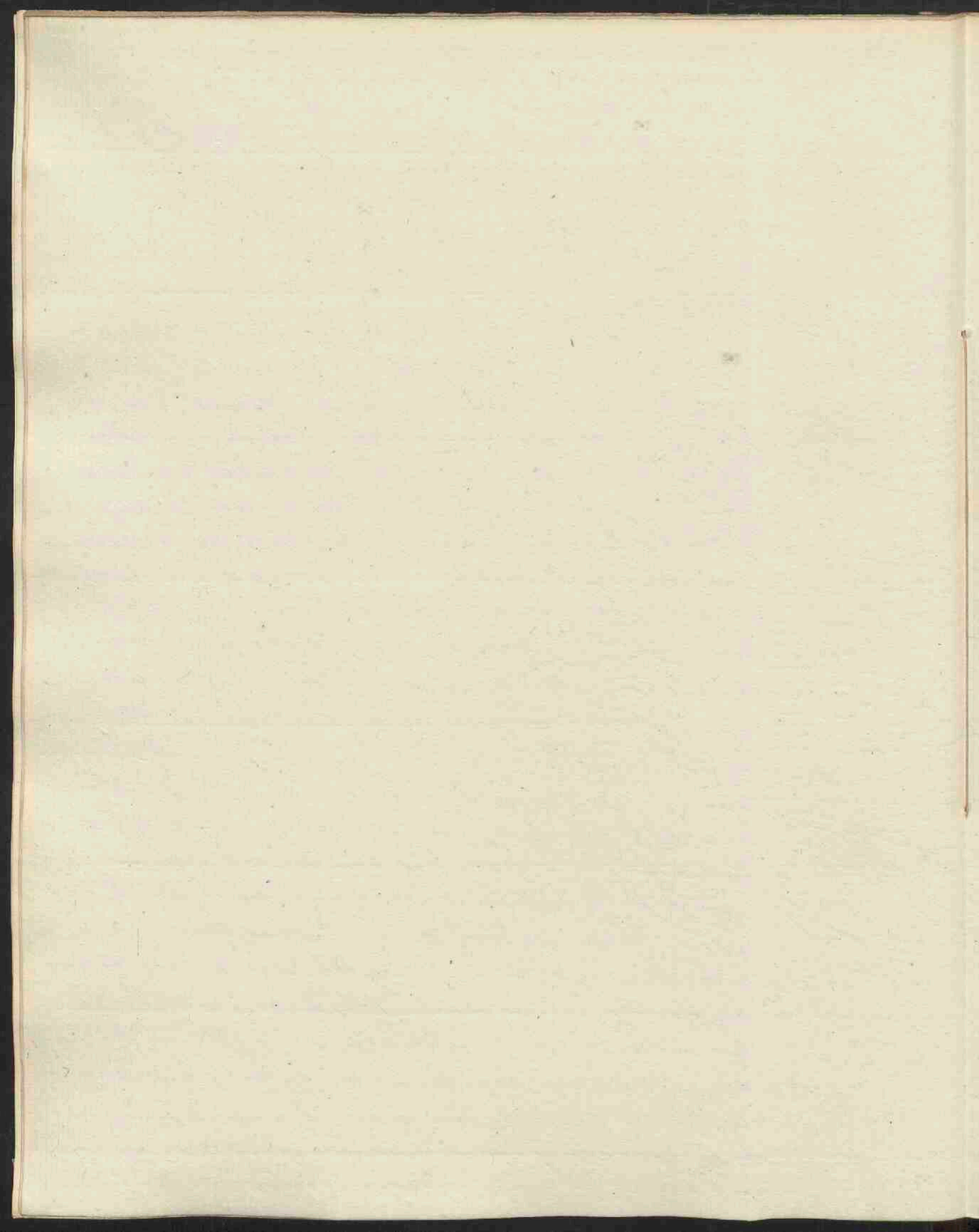
In de stad hebben wy ook verchiedene openbare gebou
 wen gezien, welke de niet byzondere behoef te versmelken.
 Tenint is er geen ryk man. De tyd heeft ons niet kon
 laten alle byzonderheden te besiepen, het Akkerland
 en de Bibliothek besieken wy niet, de man d'olingen
 sterke geestelike, het lieve veldaanwys in de rivier dat
 het een veldaanwys is, zagen wy sterke van de
 brug. Wy wisten tuch te waake zyn van veel gezien te
 hebben en van dese hercomde stad een dertelike van
 Melony ontwyd te hebben. Zy heeft op ons sterke den
 in zyn gesmeke die niet kanen zyn oversteemt;
 want y stellen zyn zoo friss, met zyn groote zede
 stanten, zyn veel schoone gebouwen en tuinen,
 en tenint zyn veldaanwys gelopen. Aan alle ryden
 is het land lachen. Ons heeft ook de oversteemt van

De omroepen van Linné zijn berouwd naar de
ontdekkende vruchten. De aranden behooren de pees
na die men "band christiens" noemt. Deze zijn,
zo men zeft, door Francois de Paul uit Asia
Linné aards gebracht en hebben daarom dien naam
bekomen.

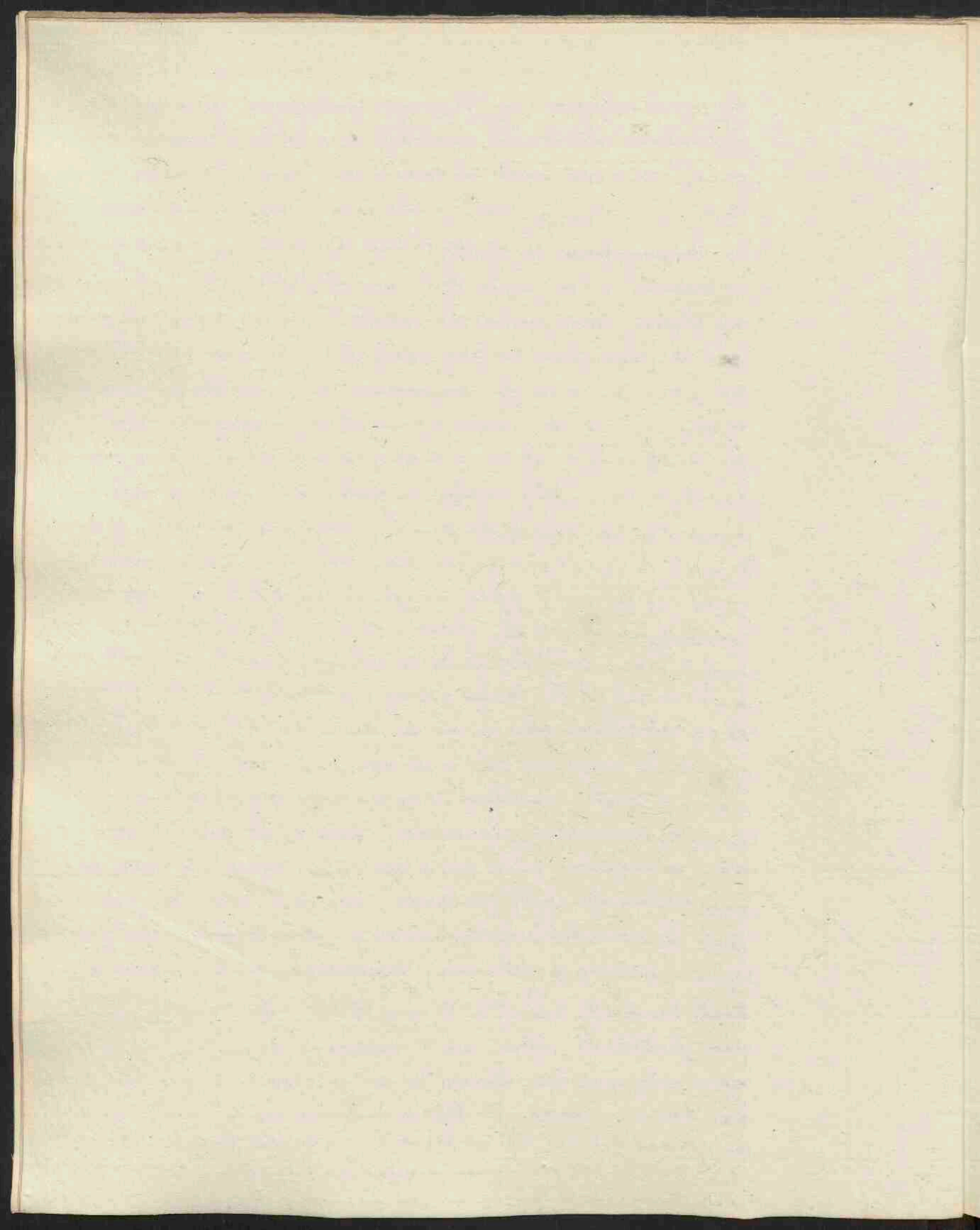
bluimen, byzonder rozen, getruppen die men aanval
aantreft. Wy hebben te midden viner wandelingen
in een der herbergen met wijnen, die men aan de wipen
den der stad menigmaal aantreft, beer gedronken;
en Banguet des familles. Wy hadden ont daaruit
overstellen tussche genuefliche uitspanning ont de mid-
delstand hier vande. Het bevoeren ont niet dat
viele Engelenken en anderen, die zich eens waantplant,
kruisen kunnen, zik in en by Tunes veltzen.

Ja keracht den heer Fieville een oud vriend was
den heer Lij, kant, die uitweel voren selge was.

Ja het oten reden wy naar Melbury een vint
van de stad gelopen, om de kaloude van jongdige
buisduwens te kerachten, welke geuandeld zyn vander
kennis van anderichend gehandeld te hebben; doch vint
den negte vint een bepaalden tyd onder lucht gesteld
zyn. De heer Demetz, een vint wy de heer Fie-
ville vander vullen had, ontving ont zeer vrende-
lyke, vint en vachtvande ont alles zelf met veel
waarmheuyheid. Hy is de ont vapper en uitvover
van het plan; de heer de la Brotoyere is de eige-
naar van den grond en de vrent en vade venter
van den heer Demetz. Het vande te lang zyn een
eene vortvuyng van deze vint vint vachvande vinge
vuyng in te lopen, en ik kan die ont vint vint vint
alles in de vuyng te lezen vint die de heer D. my
vzegen heeft. De heer D. is my vuyng vuyng een die
vuyng vuyng vuyng te zyn die vint vuyng vuyng.
den, een tot vuyng van vuyng vuyng vuyng en
tot vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng te vuyng. Hy is vuyng
kennis, vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng, en
vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng
vuyng. Vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng vuyng
vuyng vuyng, die my vuyng vuyng vuyng. Vuyng vuyng

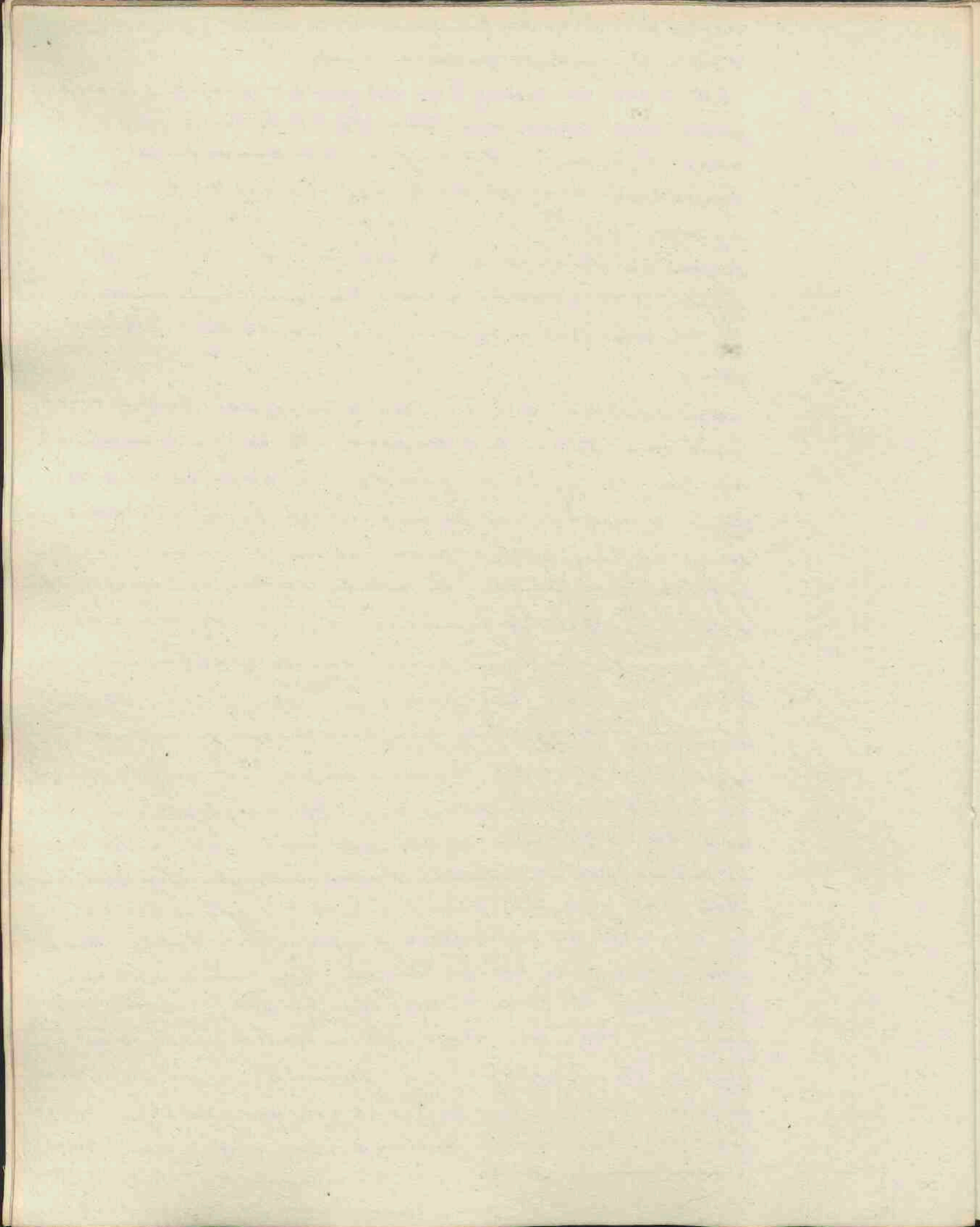
kinderen zijn werkzaam op een veldgebied van
 120 hectaren. Van deze zijn er 70 welder. Familien tot
 de verhoudende in de gezinsgroepen behooren.
 82 hebben reeds de kulanis vaststelen, waaraan en
 Hoeken 4 niet goed uitgevallen zijn. Voortij jonge
 leden, sommige van voorname en rijke families,
 zijn vrijwillig in de kulanis, en vermenen zich om andere
 dergelyke kulanis, te kunnen oprichten. In alle, wat
 wy zagen, heerschte de grootte omte en zorg, instelling
 de onwilligheid. Wy zagen de kinderen van het werk
 terugkomen met het nuwkomene van gezandheid,
 verspanningheid, verspanningheid en beschaving.
 De hoofzaak is de verzameling van zeker aan
 tal tot een familie, welke een klein afgeen
 end huis bewoont, en waarin zich de betrek-
 kingen en gezinsverbanden van den kulanischen kring
 ontwikkelen. Men heeft reeds 22 kulanis in na-
 valging van deze gesticht; doch veelal heeft men
 juist deze hoofzaak verwaarloosd, en wel aan
 dat men om de bestaande gebouwen daarom te
 them d heeft, die nuw reeds een verandering met
 geschikte manen. Hier heeft men alles nieuw
 daaropgesteld, en het stoffelyke geheel aan de
 zedelyke ondergeschikt. Men wil geen specula-
 tie; want men ont vooft wat wy vaststa-
 zen, zoals de heer Bonetti, zoo is ont antwoord, cer-
 tyke montaken; alle andere berekening is byzaak.
 Wy kent zeer goed onze kulanis van helderheid
 held en held, zoo hy zoals, dan zijn verbleef veldan
 veel geleerd. Men had volgens hem, gefondt door
 de ermen in de herde te plantten, leden, die velen
 zin tegen werken hebben, moest men niet door
 anderen, waan de arbeid van slocht beloond worde.
 Men had ook niet een geldelyke betrekking tot grond
 slop moeten nemen; en de grootte dwaling was ge-

weest, dat men de kinderen alle bijeen en met vrees
leiden, vermenigd gelaten had.

Wy hebben in Tours het leidsman gehad het vrees
mannetje, waaraan Jda Hatha Hatha zins zoe be-
ruemd heeft, en die ont de kostbaarste in de
hoofdstad bezocht had. Zyn naam was Salas,
hy was 74 jaar oud en zeide ons, dat hy de veld-
koning in Spanje en in het noorden had byge-
woond als priester. Volgens zyn verzoeken
lieten wy hem met ons aan de table d'hotes
eten.

Donnerdag 13. Juny. Wy vervalgden. Ledan onze
reis van Tours tot Angers. Te zoe was vrees wy
af. De Loire wordt breed en hare oevers zyn
byna voortdurend bevolkt; zy zyn by uitstek
trouwe geplant met allerlei gebouwen, vooral met pu-
pulieren. De dorpen en kleine steden zyn met witten
gehouwen steen gebouwd, waaraan zy een heel
schone voorkome hebben door de plaatsen van den
Rijn. Wy zagen nu veel meer schepen dan boven
Tours; zy hebben alle groote vierkante zylen. Van
tyd tot tyd ziele men groepen die aan groene daken
en zeer licht en bevattig zyn. Op sommige plaatsen, waar
al by Landis, waren mede vele woningen in de veld-
de schuifdeuren staken. Daren bnfaken het groen in
den veld veld een groot aantal windmolenen.
De kastelen, die men op de hoefden ziele hebben byna
alle kastelenke herinneringen. Wy zagen dat van
Rochevate, het on de noortlyk der hoefden van de Van-
deens; - dat van Ufse, waar de begraafplaatsen men
kies de Larochefageuelin waant; - dat van Mont-
seneau, waar onder Kanal IX een des bloedige veld
geest der Angenaten ziele opheest; - dat van Bea-
pierre, waar de begraafplaatsen van Engeland
Anoquerite d'Anjou, hare dopen in trouwheid kien

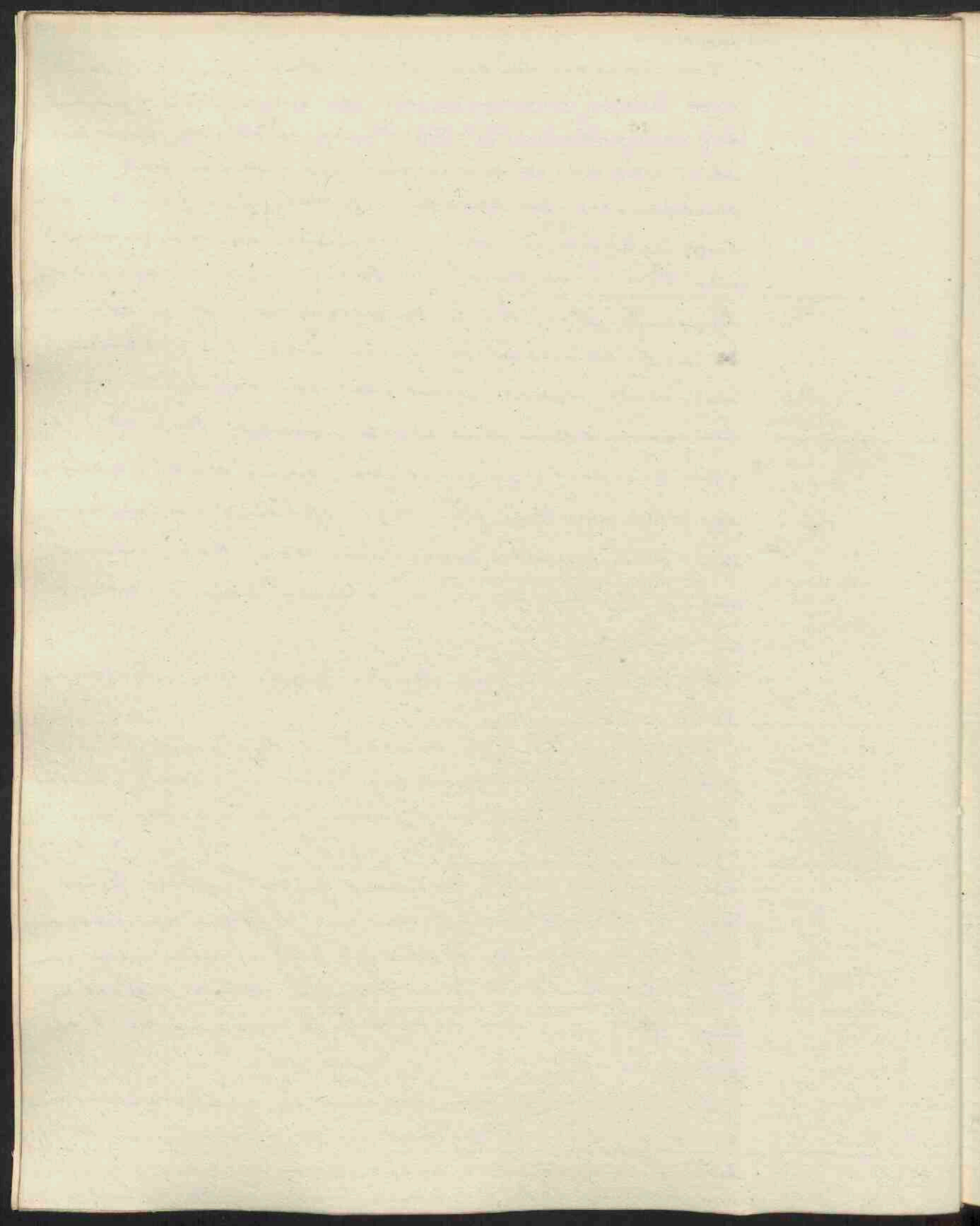
vindten.

Deer schoon vertaant niet Saurmus, eene stad van 18000 inwoners, aan de helling van groene heuvels gebouwd. Wy lagen er slechts zeer kort tijd, zoo dat ik maar een tyd had om met eenige reitgenooten het stadhuis te bezichtigen, een wonderling gebouwd uit de 14de eeuw, in den vorm van eene kleine kerking. Er zijn in de nabijheid van Saurmus Druïdische overblyfselen. Deze stad was voor de herovering van het eiliet van Humber door vele nyperse protestanten bewoond en had meer blaci dan tegenwoordig. Er is thant eene konderlinge soort van nyperheid, namentlyc het vernaandige van zeer fraage vorantkamen. Ten tuccarmede zick meer dan 600 manlike, kesig hanten, en die men veelvuldig en vrasaf verhuapt.

De bevaemde Mt Dancier was van Saurmus gebouwt.

Wy liden hier in de straat vras goede wyne gracie. Hy is, zoo men my vrede zeer strob; vras de huonochheid is niet groent; want elacs dan vras van Saurmus is hy veel vrasden geed. Een leas uut het doop Tarnoil zick me, dat deraf ny herinnering uut dat een Hollander oprette zick in die plaats genestep had en vras veel van dan nyge naar Holland zand; dact segest zick dand had ook die betrekking uut ant land op gehander.

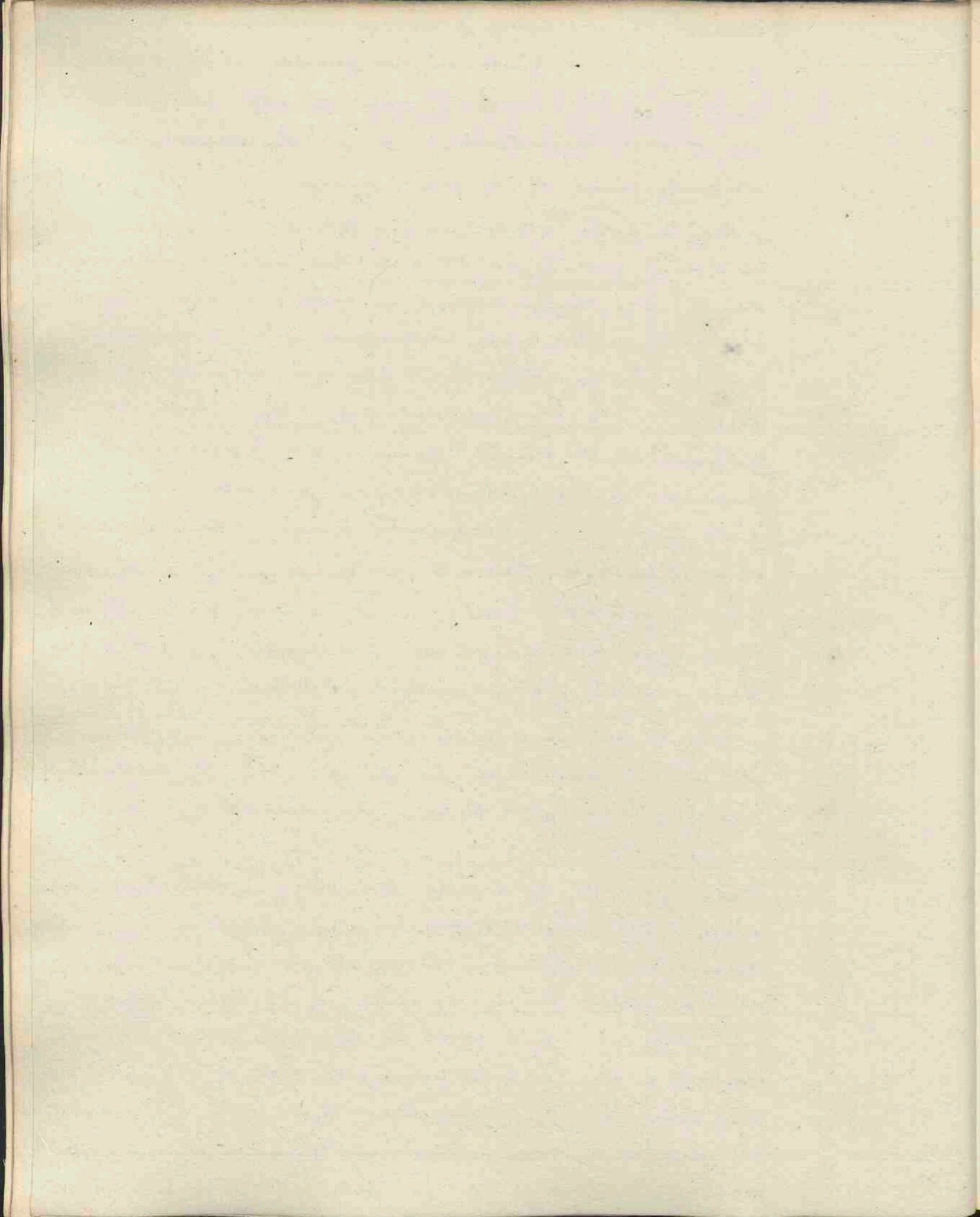
De Lande blyfe een schoon, en vele plaatsen vras ken vrasvrasvrasd hertovrische beemvrasingen. Itz hie vrasvras alleen het vrasvrasde opter komen. Wy vras vras vras by Sint-Naam; vras de bevaemde

Benedictijnen - aldy plagt te bestaan, welke van
 de studie der historie van groote dickeuten bene-
 zien heeft, en waaraan wy de Art de verifieer
 les dates verschuldigd zyn. En bestaat van
 de gebouwen byna niets meer.

Wy hebben reeds op vele plaatsen dylken aan
 de Loire gezien, niet ongelijk aan die in ons
 land. Men zagen wy ze op veel groter schaal
 en verscheiden, men voortgaet aan den negten
 oever. Zy zyn bestemd om een vruchtbaren
 land te beschermen en men heeft voor deze
 "Levee de la Loire" geen arbeid gespaard;
 veelal zyn zy van steenen gebouwd en tuf-
 steen de 20 en 30 vaeten hoog. Men meent
 dat Kanaal de Groote reeds een begin daan
 van gemaakte heeft, en er bestaat een Capital
 Case van Levee van den Vroomen, in 819 ont-
 standigd, daer toe betrekkelijck.

Een ander merkwaardig tuuch is de Lange
 brug, Les ponts de Cé genaamt. Zy bestaat
 uit 109 ongelijke boogen, de meeste van steen,
 eenige van hout, en gaat over eilanden en
 lopen grond, ter lengte van byna drie kwartelen
 voot. Men hooft dat deze brug reeds aan de
 Romeinen hebben heeft, en dit is ook als men
 ze niet niet amswaartelijcklyck; dacht men heeft
 van tyd tot tyd, wat instortte voortreed van
 der zijk een gelykveroorpheid te behaamen,
 Zoo dat men nu stukken viel uit verschillen
 de eeuwen, sommige zeer goed andere zeer
 slecht, met groote en met kleine steenen,

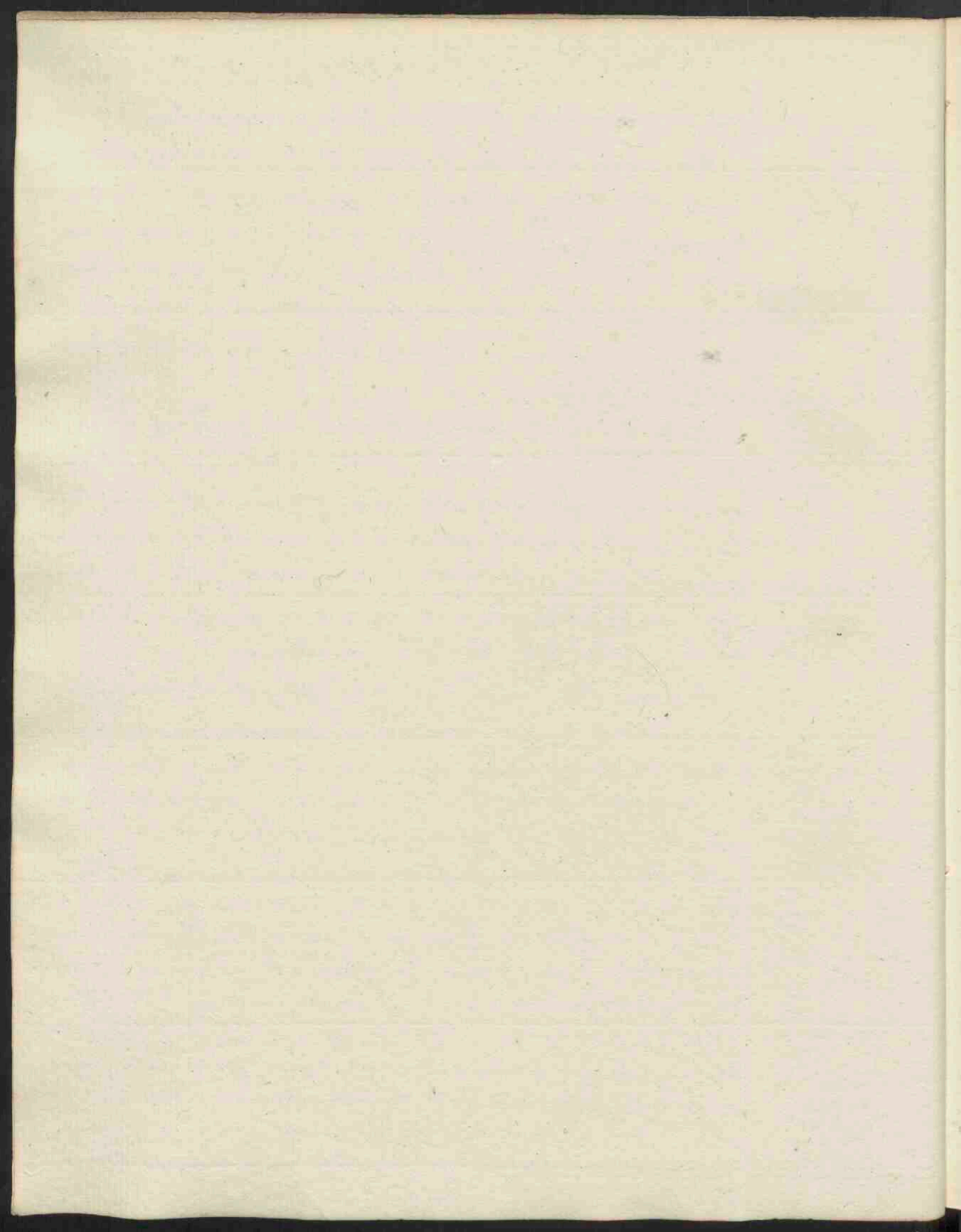
inzeelzels zelfs van kant. Op die toeg dient de brug
nog altijd naar den overgang der Loire en vormt
een wonderlijch doch merkwaardig gedankteeken.

Niet ver van Les ponts de Cé, hebben wij een
ook een kleine stad draagt, gingen de reiz-
gers die naar Nantes bestemd waren op
eene andere kant over, en wij verlieten de
Loire, om de Maine ontfanger een uur ver op
te raken naar Angers, waar wij te half vijf
aankwamen.

Deze oude hoofdstad van het graafschap An-
jou ligt in een schoon vruchtbaar land; de
rivier is valthamen bevaarbaar. Hoewel het
weer warm was, gingen wij nog de merkwuurdy-
geeden bezien, doch bevonden dat de toeg te kort
was indien wij den volgenden morgen reeds
woude. Wij besluten daarom

Vrydag 14 Juny. nog hier daar te blyven; en
denen dag hebben wij onze wandelingen door
Angers vervuld. Ik toekom nu het voorname
ste daarran op, zonder mij van de orde te be-
den waarin wij het gezien hebben.

De stad is zeer uitgestrekt, en zij heeft in den lande
den toeg nog al merkelyk toegenomen door veran-
leggen van nieuwe straten en plaatsen. Zy ligt op de
Rechts oever der Maine en was een klein gedeelte op
een eiland in deze rivier. Zy is de oude hoofdstad
van het hertogdom Anjou, en draagt ook nog vele
kenmerken van haren ouderdom. Men ziet wij
vele enge straten met houten huizen. De meeste
dieren huizen zijn met natuur of quilen gebouwd
waarschynlyk steen gemetste zijn; eenige staken
van baksteen gebruikt, sommige hebben den vooftoer

met lozen beoche. Slaasentegen sijn de meermste van ¹¹⁷
ken ruim en luttelg gebouwd. Men ziet er teken
na misken veelal met prachtige tuinen. Dit is byson
der het geval met de bouwwerke

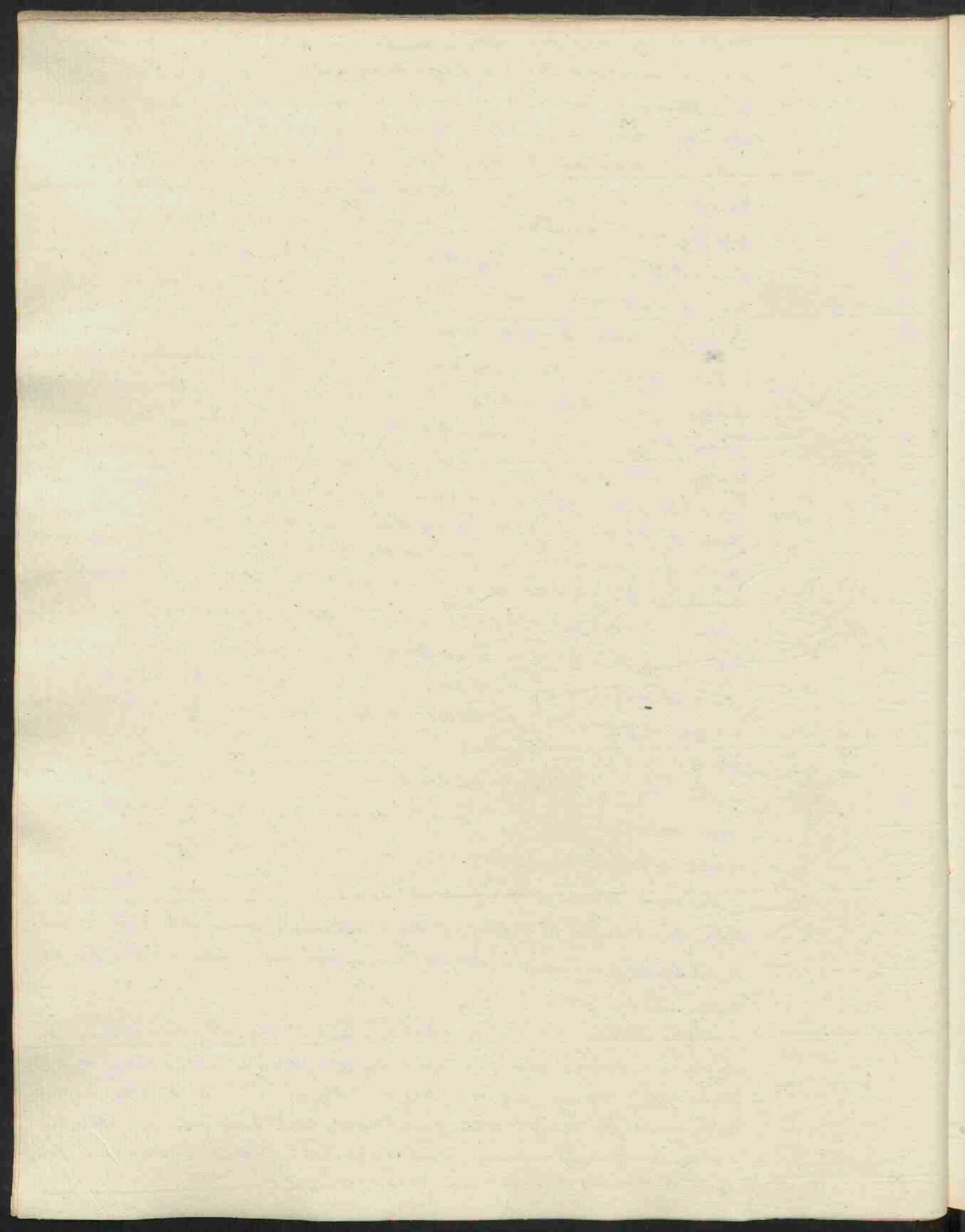
De Cathedrale of Saint Ilencio is een klein
kerk met twee sierlijke torens. Inwendig heeft
zij nu een een schip, doch dat is kortens voor
breed en hoog. De bogen sijn byna rond, en de
vermael van den overgang van de Byzantijne
stijl tot de Gotische orde.

Een zeer oude werkhouten toren met zuilen en vanden
bogen is overgebleven van de kerk Saint Andrew.
Men heeft van het klooster, waarvan die kerk
behoord heeft, uitslag zeer merkwaardige
overblyfsel, ontdekt. Bij Schyden en kerk
ging behaard te hebben en kaptan uit deze
vande bogen met uitslag eiken en vanden kle.
de zuilen, alle van verscheidene vanden, en
met menigvuldige lieden, als dier, man,
stier, menschen, honden en loofwerk. Men gaat
dat die uit de eijde eenen sijn. Een merk
waardig oud fresco schildery is hier ook sijn
sijn gevonden.

De kerk Saint Martin is in een hantmaga
zij, veranderd. Bij Schyden er nog eenige merk
waardige voorsothouke zuilen en bogen.

In die van Saint Serge, welke men tamen
lyk heeteld heeft, is het choor om de geselven
merkwaardig. Het minakit een zeer aangena
men indruk.

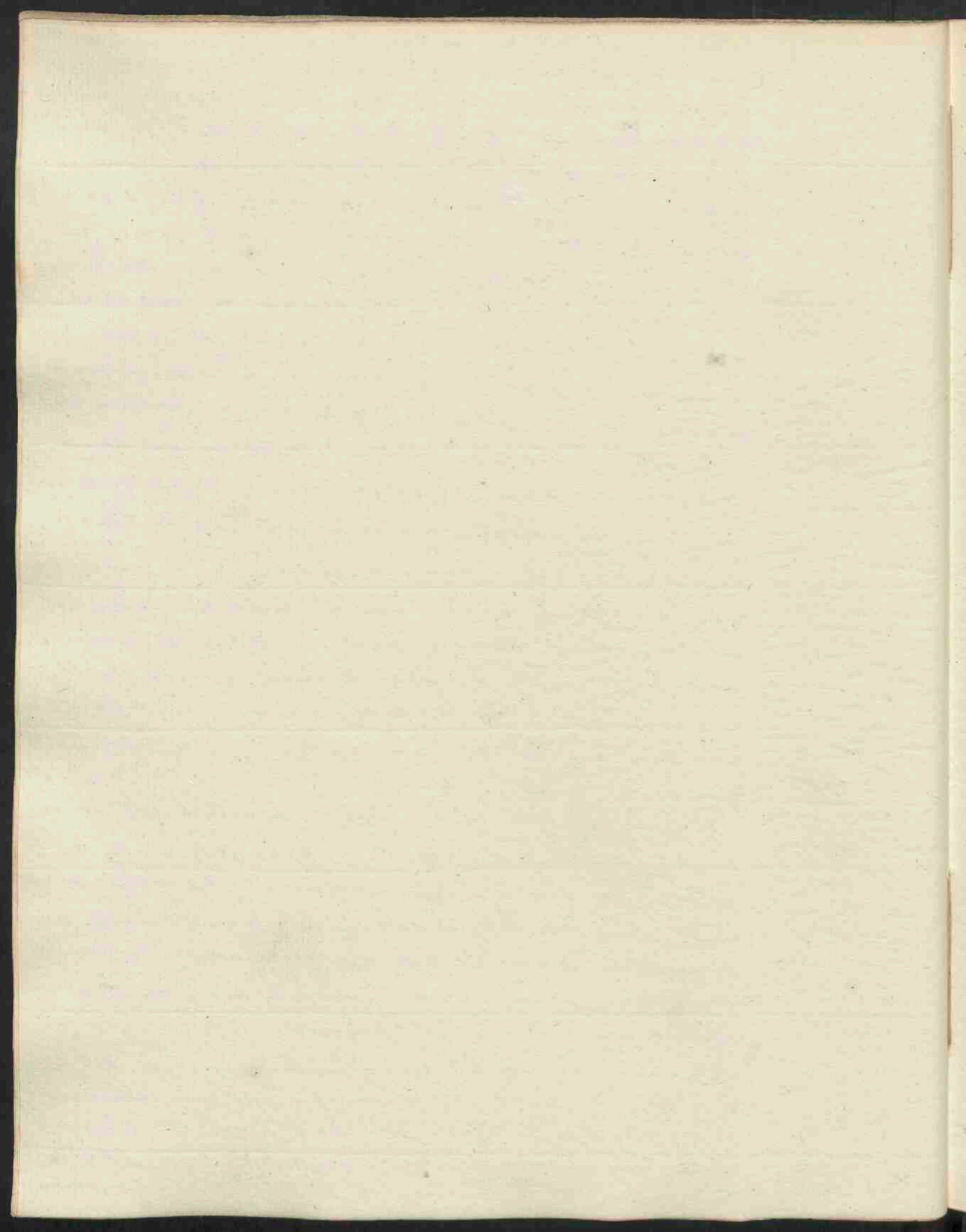
Alle deze kerken staven aan de vester sijn dan
shaine. Aan de linker sijn de bouwwerke by die
Trinite, een oude kerk maar in de niets merk
waardig sijn. De geesteliken menen er de
avond bezig met het overtoinglyk aflossen van
niet litanien.

Zeer merkwaardig is het slot der graven van Rou-
 jon. Het is eene groote vesting zoo als men ze in
 de middelbaarne bouwke, met rechtten ditke
 rante torent. Een paleis, eene kerk en andere
 gebouwen bevonden zich binnen ders zwa-
 renen, welke van diepe grachten omsingel wa-
 ren. Chilperik II begon dit slot te bouwen en
 dede wyf de heilige vulcandighe het. De muren
 en torens zyn nog vry volledig, de grachten
 zyn droog en geheelelyk gevuld, de gebouwen
 hetzelve nog grootendeels en deelen voor over-
 maal en geruimgewet. Op de torens hebben wy
 een ruim uitzicht over de stad en het land,
 de waakte waarin Angers leit, en waardaan
 de Normen vleit, die was hooft de Saule
 en de Normen haefte opgenamen, is omringel
 van huften welke overal met bouwen en
 volbrechten beset zyn. Over de muren
 zagen wy in de haven der geruimgewet de ver-
 oorsaken welke in ledigheit en waakt ge-
 tien hinnen tyd dwarbachten, een afschuwlyk
 gesicht.

In de stad zagen wy het zingenaamd Hooft
 d' Angers (ruie du pignon), hetwelk zich de
 graven in latere tyd gebouwd hebben. Het
 is een zeer sierlyk gebouw met facerze pi-
 lasten en blaemwerk om de deuren en ven-
 sters, zoo als dit gebruikelyk was op het
 toent der middeleeuwen.

Van nieuwere gebouwen weet men ons het huis
 van den Prefect, een waar paleis met grante
 den; — het gebouw der Academie d'agriculture
 ten, welke vroeger zeer bevaend was, doelt
 nu meer Laxenue verplaatst is; het dienst

thans naar carenone; — Het Palais de Justice, ¹¹⁸
een groot Seminarium; — een groot nieuw
gebouwd klooster, dat tenent voor opvoeding van
meisjes dient. Wy hoorden de namen en name
knechtelingen dezen avond in den tuin van het
klooster geestelyke liederen zingen.

Wy wandelen gisterenavond in den jaerden
planten, die groot en rijk aan planten en bloe-
men is, maar niet met gemak gekonden, en
nauwel met gemak begoten. Wy vonden en
viele wandelaars van de hantse stonden,
de vrouwen buitengewoon fraai gekled,
de Buren en de Meid zyn ook de
zachte wandelingen. Wy vanden er dezen
avond ook niet vele menschen; men kwam
en slechts vrouwen en militaire vrouwen
is. Eene kleine wandeling by het kasteel
heet Le Bant du Marche, en leest een schone
uitsicht.

Angers heeft een ry groot Anstroom van schilders,
en beelders. Zoo als de vermaaken is, vindt men hier
geene meesterschap van de eerste schilders; doch
er zyn een groot aantal goede schilders van de
tweeden rang. Eerige stukken van levende mees-
ters Boudier ont zeer goed; een meelid aenlyc is
une jeune fille se reposant en voyage par la Fuite
de Chateaufort; — een Pelévin, par Bodiniers aene
d'Angers; — une Odalisque, par M. De Chateaufort,
nouff; — une de la verde et de la campagne d'Al-
ger par le Vicomte de la Bonnerie. Eene byzondere
afdeeling van het Anstroom bestout uit beelden
van David, welke in Angers geboren en opgeleid
is. Het zyn meelid afgevoel in plaatsen, daer
de heer David aan zyne vaderland gesproken.

De Bibliothek, die wy ook over bezochten, is niet
groot en staat in een zeer slechte staat. Wy vonden
en tussc eenige lezers. Anders heeft niet ontstehende
mannen voortgebracht: Jean Bodin, Chanage en
andere; thans zijn de studien hier, als in de meeste
provincie steden van Frankryck, zeer gesanten. De
Rans burer, welke de stoffelyke belangen bevordert,
wordt eenigzins wetenschaappelyk beoefend en de
Innaak voor de behavne kunsten is wy algemeen
verspreed.

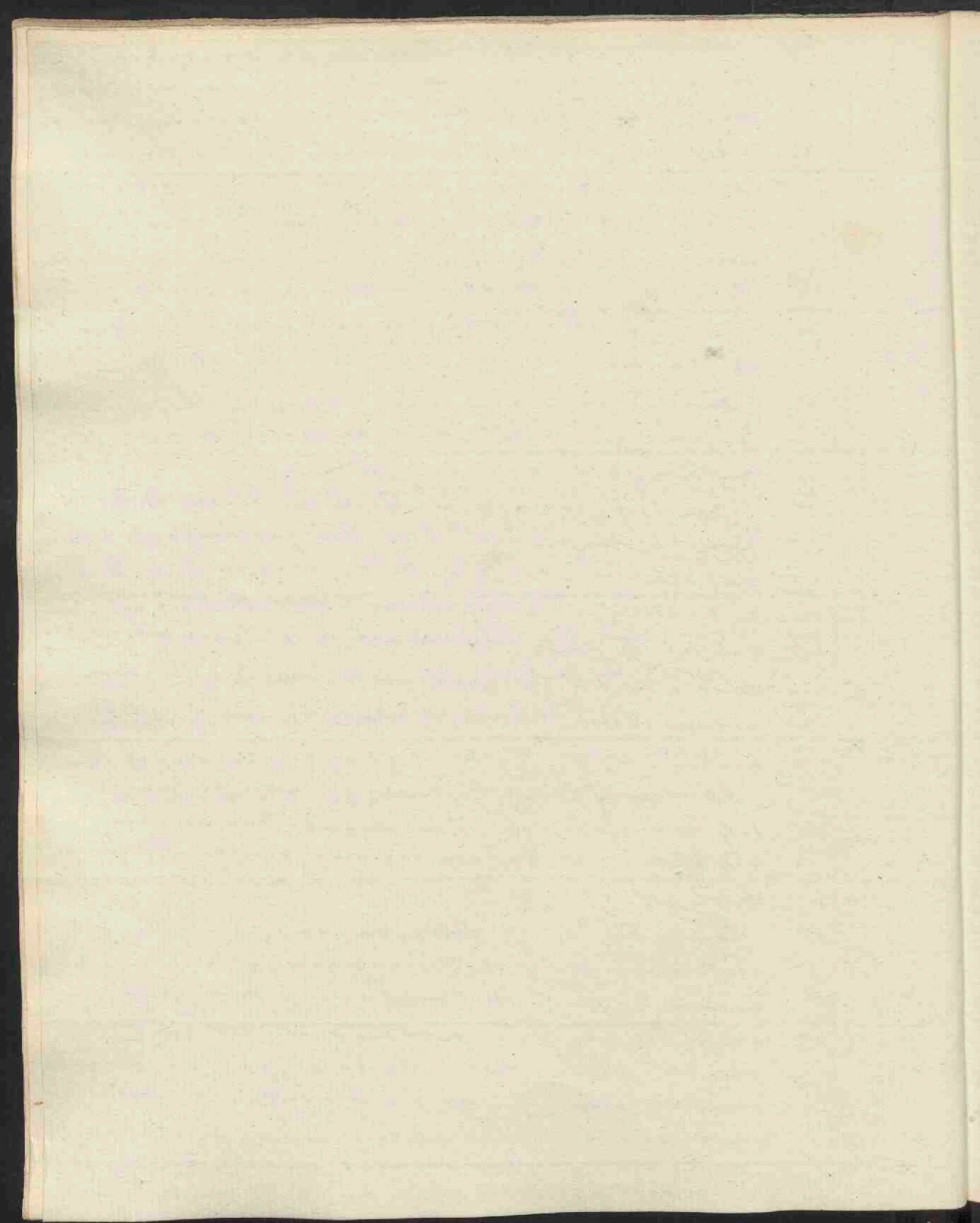
Het weinig introuwen van zijn keizerhandheelden, en overtuigden van behelven in eenen en voornemen. Deze hebben de vordienets van postbrieven, doch de toelapping van den kunstenaar konstantes recht daarvan niet. David heeft vele andere beelden vervaardigd; doch tot mijn verwondering waren van zeer weinig daarvan de officiële hier verhandeld. Er is toch een beeld van Gutenberg, dat mij van de vruwten te lezen te verdragen. Boven dit te hooren.

Het museum van natuurlijke historie is vrij aannemelijk; doch de dierren bewaaren mij vromt niet best apparat te zijn.

Men heeft plan om de vruwten, welke in deze Staat gevonden worden tot een museum te verzamelen. Wij zagen in de ruime van de herte de la Trinité eenige stukken, welke de destuurden van het museum voorloopig heeft bezorgd, om daarin te worden opgenomen een "Pompeïsche akker, eenige middeleeuwsche beelden en grafstenen".

Op onze wandeling zagen wij een tentoonstelling van bloemen. Men merkt daarvan veel merk; evenwel konden wij ons overtuigen, dat men in dit opzigt nog by ons land terug is.

Er zijn hier eenige fabrieken; doch zij vormen geen hoofdbestaan der stad, men drijft ook geen zeer belangrijke handel. De landbouw is in deze Staat hoofdzakelijk de vruwten, stuurmen, wassen van hie vruwt op de rhuine vruwten; graan, vruwten, vruwt enz. De grond worden behuuten groentendoot aan aannemelijke families, veelal van adel en die tenen hier als rentenier. In het vruwt land is de vruwt. Wij zagen een groot aantal beelden.

ke rytuizen sommige met vier paarden, waarvan
 schone gekleede heeren en dames ten wandeling met
 hen. Ook de vrouwen, die wy in den plantentuin en
 elders aantreffen waren kinstangeren van kort haer
 gekleed. Vele behaefden techt dat zwaarte, niet wy
 waren door de nationale gewoont met behoorlijk
 bedekt. De oude jute van Bonchans heeft hier
 nog vele aanhangers, en tevens wy en niet heel
 knippen vooftedstuurme; de tegenwoordige vooft
 vooft heeft er weinig aanhangers.

Het de meest de hooft vooft dat er zeer schone
 wachtele vooft. Het was hermit en wy vooft vooft
 spelen en een aantal goed vooft vooft vooft
 Het vooft was er vooft maar niet vooft
 August heeft ongeveer 40000 in vooft.

Zaterdag 15 july. Daren vooft vooft vooft Angers te
 ten vooft vooft vooft naar Nantes vooft te vooft.
 De Maine vooft vooft vooft af; hooft vooft en het vooft
 vooft op de benen een schone vooft, wy vooft van de
 vooft vooft vooft vooft vooft vooft vooft vooft
 der vooft Angers vooft.

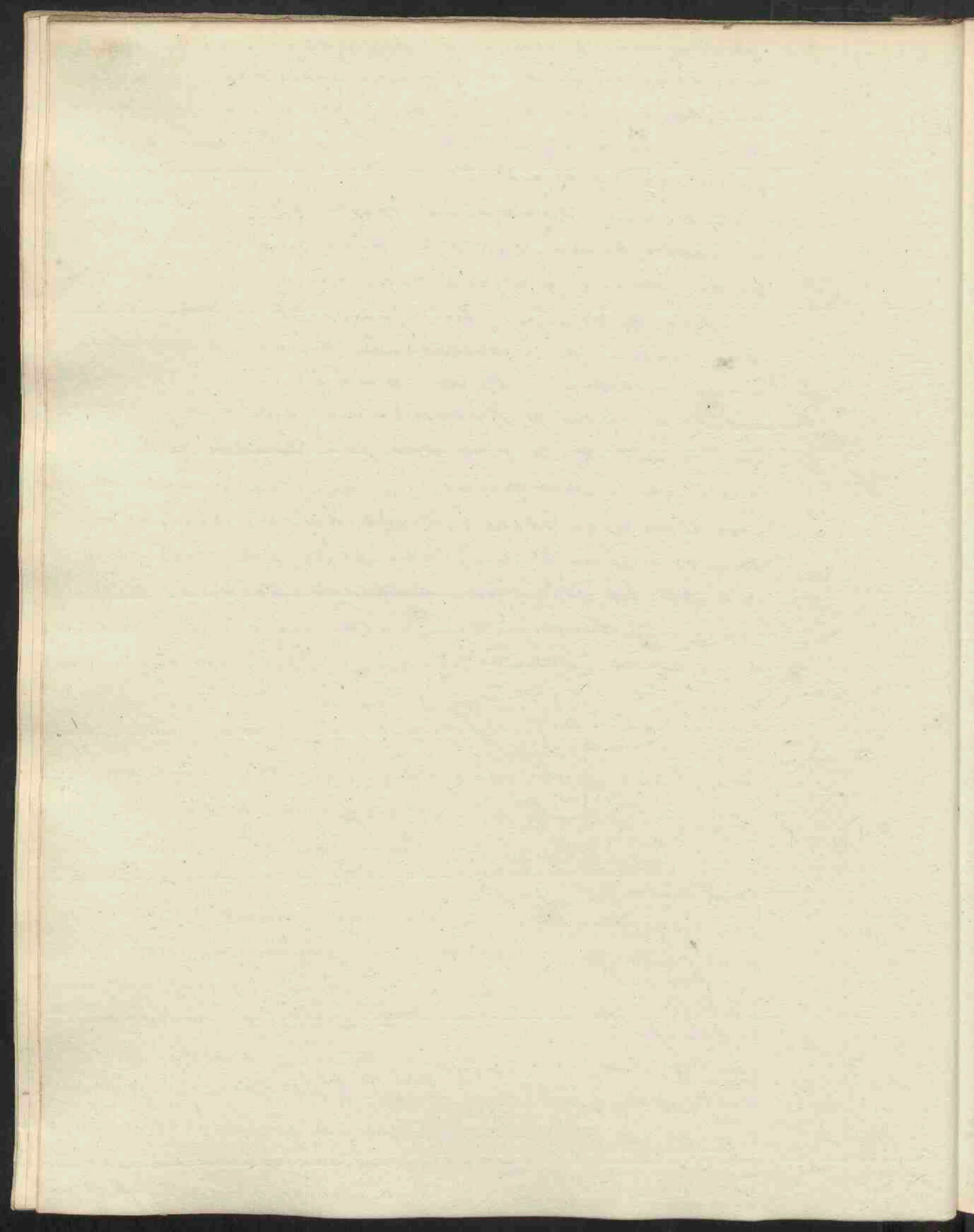
De bunden der Laine vooft vooft vooft en te
 vooft vooft vooft vooft vooft. De rivier vooft
 vooft en vooft vooft vooft men vooft vooft vooft
 door een der vooft bedekt worden en vooft den de
 vooft vooft vooft vooft. Vele vooft en vooft
 vooft vooft vooft vooft vooft vooft vooft vooft
 een goed vooft vooft door dat vooft van vooft vooft
 vooft vooft vooft. De vooft vooft vooft vooft vooft
 vooft als vooft Angers, vooft vooft vooft de vooft
 vooft vooft vooft vooft. Ook vooft het vooft vooft vooft
 vooft de te France, vooft vooft vooft vooft vooft
 vooft vooft de vooft van vooft vooft vooft.

By Lincoln for met to Hawks near brand to woods in 1740.

De kastelen, kerken en andere gebouwen, welke om de omtrek en om de historische herinneringen merkwaardig zijn, konde, wy niet alle niet onderscheiden. Men zoude de aeners talre maken behoeven, om die naamtekening te doen.

In het dorp Lannecouer op den rechter oever is een der oudste kerken van Frankryk wy verkwamen en zoeken staat; zy is, zoo men berekent uit de rest. de 14de eeuw. Wat verder is die van Behaard, ook in de middelouwen beroemd om hare wonderwerken. Op den linker oever is Charbonny, dat reeds onder de Galliers eene stad was. Dierby is het kasteel Rochefort, dat Jan Landeland eenmaal als middelpunt van zyne verzuwelingen togten in deze streek bereikt heeft. Nocht de overblyfsel van het kasteel Champtocé, schiedplaats in de vyftiende eeuw, van Gilles de Retz, een dier verrucome buitewerelden, welke men in de oerelancving Blaanckbaard noemt. Zoo heeft byna elk punt zyne byzonderne historie.

Wy kwamen nu spoedig aan de kleine stad Angers, welke de scheiding uitmaakt van Angers en Bretagne op den rechter oever. De kerken en ruinen nemen hier nog toe; want de overloop der Rende heeft zich over het veld van Bretagne uitgestrekt en de bukken der Loire zyn de vingen gemeest van vele graven en ook van eenige groote trokken van adelwaardigheid gebouwen. De dien burgerkryg. Wy voeden nearby Saint-Florent le Vieil, op den linker oever, maar de eerste uitbarsting van den opstand der Rendeers plaan had den 10 maart 1792, toen de jonge leden, die men voor den krygsdienst wilde opschryven, zich verweerden, de wapenen tegen de regering opvallende.

en Bouchamp tot hun aanvaller uitreepen. Deze ¹²²
wakkere krijgsman sneedde later zegenend
op dezelfde plaats, en gaf Sternand een voorbeeld
van edelmoedigheid, dat met de mensheid ver-
zaent, te midden der afschuwelijke wreedaard-
heden den stroyd tusken de Nederlanders en de Roym.
afkeimen oeractelen. Vrij diensend derer laatste
wanen door de party van Bouchamp geraufen ge-
namen, en de woude wat ras graaf dat men ge-
need stand om te vernemen. Bouchamp
nabbe die ongeluk bifen door Sternand uit te vae-
pen: Grâce aux prisonniers, Bouchamp le
vaut, Bouchamp l'ordonne. Hy ligt in de kerk
begrauen en de heelt kammer David heeft hem daan een
gedenktaken opgeript, dat ik gaarne zande bezocht
hebben.

Twee lafen ligt aan den linker oever Vanadas, waan
in 1794 dertig duizend Venkeent, veruolgd door het
Republikeinisch lafen, over de Seine gestuift zyn. Na
palean heeld dien onstocht naar een kee instelute, waan
in deen landlieden de dekenen en de ingenieurs onstou-
fen hadden. De nuad daer wonkenen veruolten.

Uelona waeren wy nearby Anien is, waaraan het
kastiel, in de oorlogen met de Engelsen meermalen
door koningen beleegd en verdelgd zand, dat in de
gedreuwte oorlogen op nieuw een betrokken punt uit-
maakte, en nog in 1890 door Herault IV beleegd werd.
Hy is het geheel ontuurteld.

Wy zagen hier een der schoonste hangende bruggen;
hy was de tweede op onze vruist van hedend. Het stiel
van de deken. Seguis, welke de de koninkrieken zyn
opentelike rijk door groote lichteid, aan de wist-
cunden zyn geheel geen pyramiden, en de ruit punten
waaraan de onuden op de de stenen ziele in de vi-

Le Guide de l'étranger à Nantes.

à Quai de la Fosse.

nier zijn kersttijd, zijn bevestiging.

Een der schoonste overblijfsels uit de middelen eeuwen van de Laine et de Taux d'Orléans, op den rechteroever der Loire, in de bestierende eenw gebouwd, is nu geheel onbeschadigd. Hy vormde inleer een volkomene vesting, waarin de heeren door Jan Zanderland en Labouye des Heiligen in postuum belegend werden. Hy vormt nu een sierraad voor het landschap.

Op den rechter oever zagen wij het slot Clairmont, waar Luther gewoond heeft. Maar lager ligt het dorp Mauras, en daar is het slot la Scillerie, naar Mr. Savigne' den zamen daverbragt; doch men kan het van de rivier niet zien. Zy heeft een ander slot op eenigen afstand van Nantes, le Chateau de Baron, eveneens bevestigd, en, zoo men ons wil, de, zijn daar nu meer hervormingen van deze gesship vromen bewaard gebleven; zelf, hant woen, westreken met de menbelen die er by haar leven in waren.

Een geheel nieuw lustslot op de krapte van den linker oever verstaant zich by intich schoon; men ziet het op grooten afstand van boven en beneden de rivier. Het werd gebouwd door een jongen hertog La Bourdonnaye, welke gestorven is naar dat het verstaand werd.

Tegen vier ure kwamen te Nantes, waar wij aan de table d'hôte aten, en daarna een groote wandeling maakten op de kade langs de rivier, van den rechter oever. Deze kade stichtte zich nu uit; zy is veel al meer groote huizen, loper ook met pake huizen. Boven, dan het end is een groot gebouw, het Salorges genoemd, in de vorige eenw door de fermiers gencnaul gebouwd voor zoutmagazyn, en thans voor entropot in gebruik.

de rivieren de Ebro en de Segre vallen hier in
de Loire. Een beemal dat van Spanto, naar
Brest loopen moet, doch nog niet tot aan de kust.
De stad valt over 't, loopt door Spanto.

Gedeeftelyk zyn deze krachten met koude Sinnen de
plant en vormen eene fruyge, veel bezochte mensoeking
waar in ook het stof niet wat van de frischheid had
weggenomen.

Zondag 16 july. Wy hebben heden het noornam,
de van Nantes bezigtigd. De stad heeft een goed
voornamen. Zy ligt aan den rechter oever der Loire,
doch torens op verscheiden eilanden welke die ri-
vier heen vormt; ten groot aantal bruggen verspreid
die verschillende gedeelten der stad. Op eenige der
bruggen heeft men een schouw uitsicht. De straten
zyn veelal ruim, goed geplaveid en verdelijk, en
en zyn vele groote plaatsen. Hier en daar ziet men
nog houten huizen; doch het de meeste zyn meerm
en met steen gebouwd. Wy wonden op de Place
Graslin, welke door het Theat er en andere gebou-
wen verbeeld is. Wy zagen op onze wandeling de
Place royale, de Cours Saint Andre, de Cours
Saint Pierre. Tusschen deze twee laatste staat op
eene eint het beeld van Lodewyk XVI. De Quai
Braunet en daaroner het eiland Fort de Rohan
meke tot de behaare gedeelten der stad. Het viel
ons in het oog dat de huizen op dat eiland bijna
alle schoof stonden. Het Passage Pommeraye was
de zelfs in Parys intrekken. Het is op eene hellende
plaats gebouwd, zoo dat het met trappen afgaat,
dit is met veel steen ingesloft, zoo dat het een
grootschen intrek maakt.

De Hoofkerk heeft een uitstekend schoon schip
dat op heilige zinnen rust; het portaal is in groen
schen stijl gebouwd; doch de torens zyn onvoltooid,
en het choor is van eene andere kerk overgeleenen
en past niet by het overige. In eene Kapel by dit

In den Guede wordt het naamskenig beschreven.

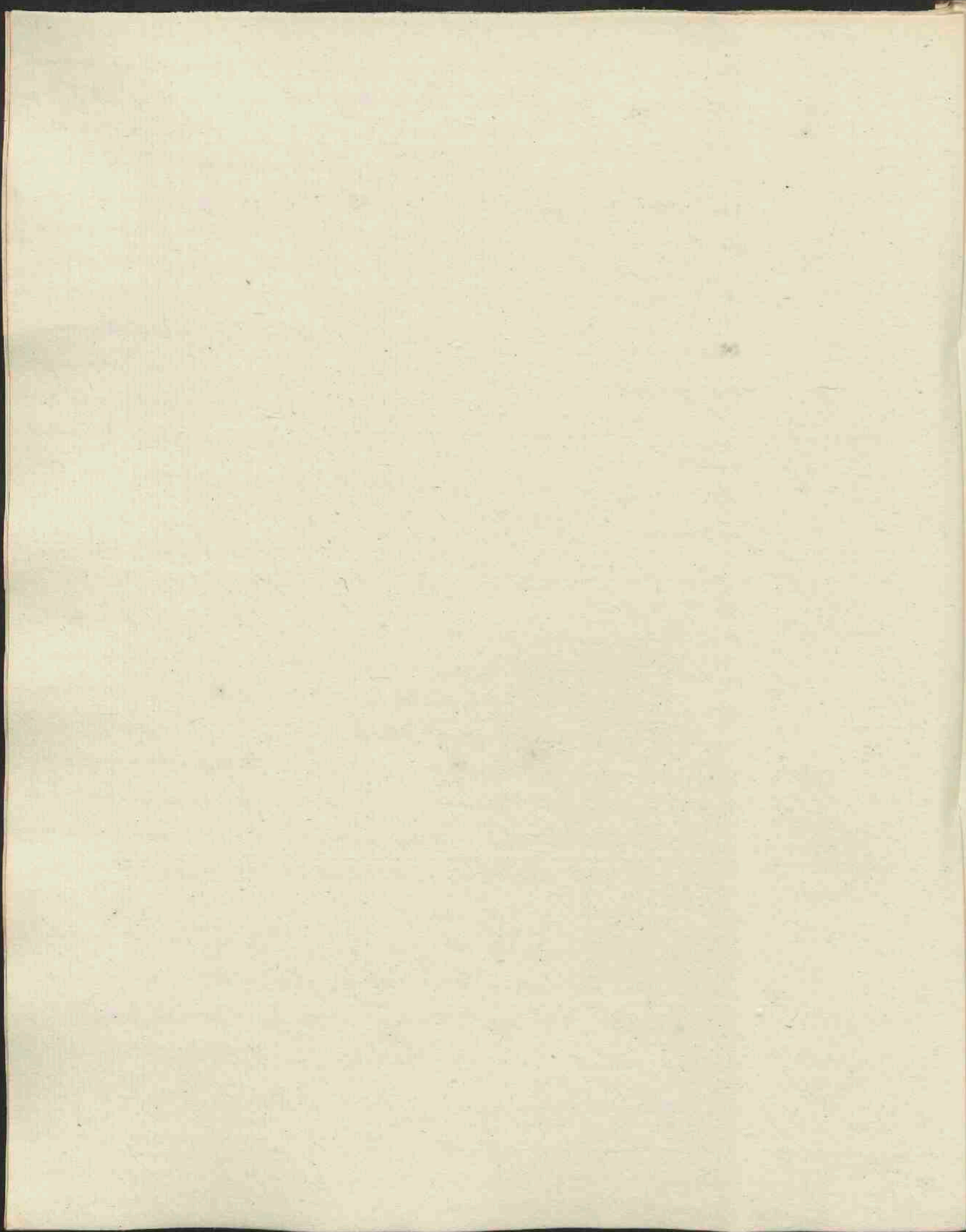
chaor is het gedenkbeeld van Frans II, laatste 125
hertog van Bretagne, die in 1488 getrouwd is en van
zijn twee vrouwen. Zijn dochter, Anna van Bretagne
vertroude met koning Karel VIII van Frankrijk, die
in 1507 dit praalgraf voor hen en vader oprieten. Het
is met vele standbeelden versierd, door Michel Co.
lemb vervaardigd, en wordt als een der schoonste
monumenten der herlenende beeldhouwkunst be-
schouwd.

Wij kwamen den bispop in de hoofdkerk praaken.
Hij sprak met veel gemak en een goede stem, had
men en dan geluktelijke uitsprekingen; doch zijn rede
had weinig inhoud en veel herhalingen. Hij werd
door een talryke gemeente zeer aandachtig toe-
gehoord.

Het kasteel is niet ongelijk aan dat van Angers
en is nu in veel betere stand. Het is nu in de
tweede eeuw aangepaarden; doch sedert herbouwd
uitgebreid en gewijzigd; de nettenwerken die het
omringen zijn in 1480 door Frans II den laatste
hertog van Bretagne gebouwd. Immens is
veel minnelijk en de gebouwen die met gehouwen steen
zijn vervaardigd hebben een ernstig maar niet on-
natuurlijk voorkomen. Men merkt nu die gebouwen
en het gehele kasteel aan naar ontwerp en bouw
der militair gebruik.

Eene historische merkwaardigheid is de plaats
waar de hertogin van Berry in 1332 verhooren
geenast is. Dit huis staat naby het kasteel en
waart door twee damen van adel bewaard.

Een schouwsteen op een kleine bovenkamer met in
een haak was gebouwd, dat door achter een kleine
ruimte overbleef, maar men intusschen door een
deurtje in de achterplaat. De hertogin bevond

zich daarin met een dame en twee heeren toen het
 huis overruft en onderkucht werd. Deze hadden
 zich reeds vaststellen laten laten verborgen ge-
 houden, en het zekere dat zy overvloedig waren,
 toen de genst d'arme om de hande vinnig aanleefde.
 Hierdoor zanten zy verbrand zyn en zy waarden dus
 genooddacht zelve met hunne schoolplaats te
 voorzichyn te komen. De eigenaars van het
 huis zyn ter zeez sake drie maanden in ge-
 vangenis geweest, ook het dienstmeisje, dat men
 reeds vroeger in heetatenis genomen had om de
 schoolplaats te ontdekken, doch die niets had wil-
 len uitbrengen, welke aanbiedingen of bedreigin-
 gen men haar ook gedaan had. Allen zyn later
 zonder verdere vervolging ontslagen.

Vele openbare gebouwen zyn, meekwarerz, het
 paleis van den bisschop, make intwendig gaane prae-
 tise verkorning, doch is intwendig, zoo men ons reide,
 zeer schoon. De Prefecture is ook gewauntlyk, een
 groot en fraai gebouwt. De Halle au ble is in een
 ruime, gebouwt, waarvan de hogere verdieping dienst
 voor de openbare bibliothek. De verdieping van
 twee zee ongeluksvrije bestaansruimen komt my
 zeer ongeschikt voor, en de uitvoering, wat den naam
 van het gebouw betrefte, misthaagde my boevreden.

Zien fraai en duelmatic kwam my het benoefgebouwt
 voor, het is intwendig vervoordig moer derlyken
 bevat een ruime zaal die van boven verlicht wordt.
 Het staat aan een ruime verkante plaats, die al-
 ternat verkeren, met groene hekken omringt en
 met boomen beplant is. Deze Place du Commerce
 waser als het bevestigd is opgelaten voor het
 public en de kooplieden houden dan kunne

Guide p. 42.

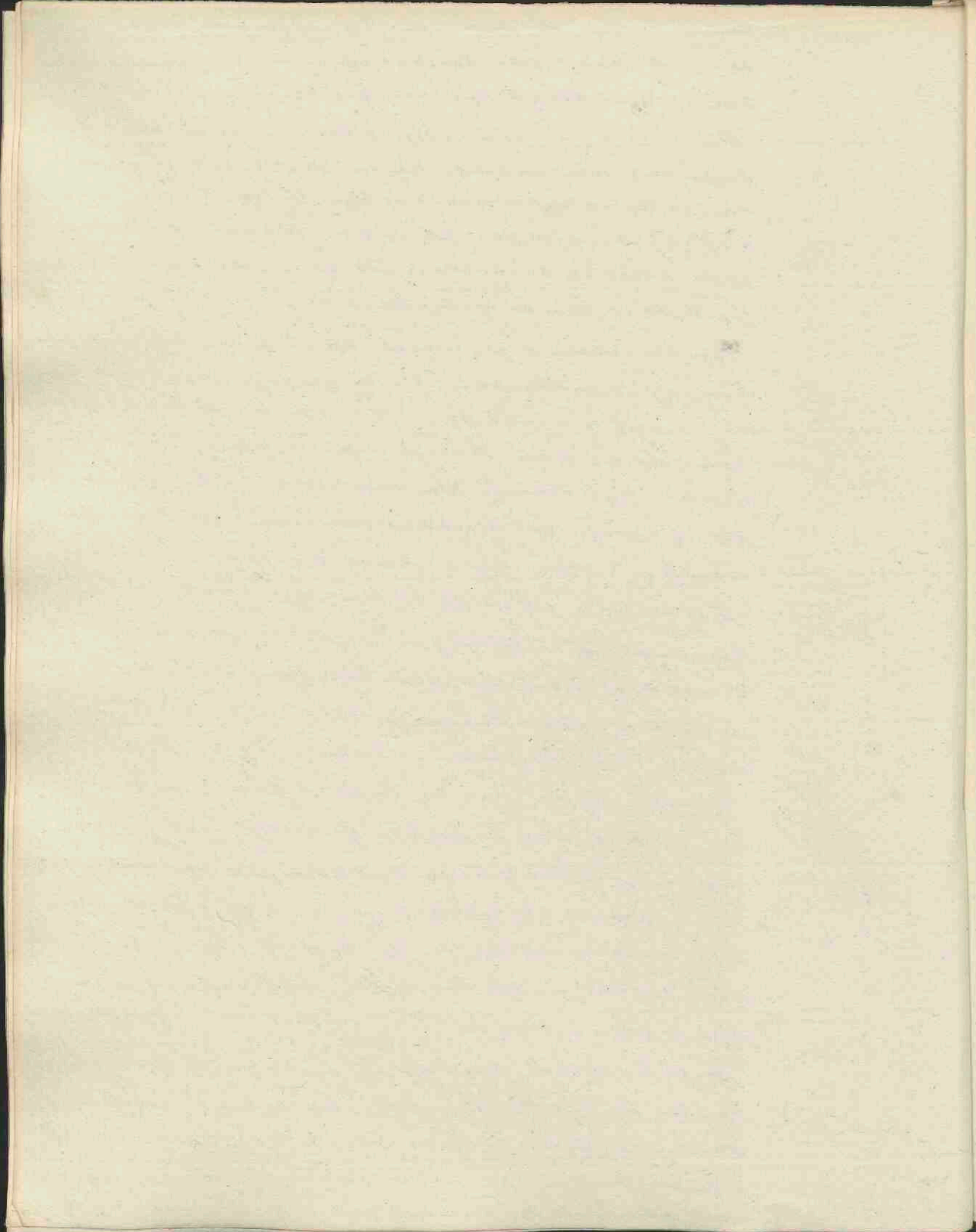
beurs onder de bomen, ter wyl zy by neigen en kna-
de in de taal van het gebaard Ryckenkornen. Men
kanst hier beurt van een tot twee ure.

Histories merkwaardig is het knis op de kani de la
Dufpe, dat men noemt Maison des Tanneles, omdat
aan de beids zyden lozentjes zyn. In dat knis zegt men,
keeft Hendrik IV het Edict van Nantes geteehend.
Eeders heb ik toch vermaeld gevonden dat het op
het Kasteel vande geteehend zyn.

Wij bezochten desom moegen het Spandem van schied-
rygen en standbeelden. Het kwam my voor dat van
Angers niet te overtreffen. In zag er een goed portret van
Arnis Maunich van Orange door Parbus; — een mooi
portret van Baccio Bandinelli door Bronzino. Over
vigenis waren het stukken van milanese Fransche
schiedoor, welke myne beondering eersermate
opwekten: Gerige van de brug van Crevalle door
Remant (nog in leuen); — Geerige, voorstellende
de rebbing van schipbaentellingen op de kust van
Bretagne, door Perrut, + 1841; — de daad van Cleo-
ptra, door Kermann Bohu (nog in leuen).

Wij aten meder aan de table d'hotes en maachten
kennt met een Engelse familie, welke neer
vgt jaren in Frankryk had doorgebragt. Zy bevestig-
de my hetgeen ik zelf heb opgemerkt, dat de Fran-
schen vng in het algemeen meerzen tegen de Engel-
schen hebben, en dat die meerzen daaropant met af-
gunst gepaard gaat.

Wij wandelden desom avond en zagen de procepsie
van het Heilige Sacrament. Men seken veel belang
daarom te stellen; op de plaats Graslin en op ver-
scheidere andere plaatsen had men zeer frange en
met bloemen tusschen gelinde altaren of 400.

genaarnde nepotant opgerist. Een gruwte schaan
 uit geteende en met blaemen bekranste kindere,
 naagde de procepio. Het was slechts voor een pa-
 rochie; weekelyke wipelt dit af. Onder het roch
 was algemeen eenige corbie; doch enholde lieken
 slechts kniolden, en en was geen dussapory jagers
 anvoorschelligens: de probanen die den hrad met af-
 namen werden geheel met komaeijelgt

lyg haddeu by dese samenvaloging van menschen en
 need; wasseu gelegenheid om de zon verbinge der vran-
 men van het land op te merken. Zy draagen buntenge,
 tuwan koupe vorkante wintren, die naar de dorpen
 nog in vromen anuning vertekillen. Dit wipstara
 erounst niet, omdat de baenemeytes veelal man-
 zyn. Dit is hier zeer in het oof vallend; vanden Ind-
 rye is het geheel anders.

Stantes heeft een zeer gebeurtenisvolle historie,
 inaan van een onerigt in het hant buchte voor,
 kant. Het heeft in de lotgevallen van Bretagne ge-
 deeld, zyne granen zyn zeer handelende personen
 gemeest; horkagen en koningen hebben het kaster
 beuand; ^{in de anlagen met de Eupelichen,} in de goddienstavalagen is het een
 der bestreken prinder gemeest; - in de anwante
 luy aan het einde der laatste eeuw heeft de wande
 den partzen Stantes schrikbaasend getyberd; de gruwte
 ten door Carrier geplaatst zyn nog in leuendige herin-
 nering. Twellige is het hieraan toe te schryuen, dat
 zoo het zyn facthaen, wiemy liepde naar de tegenwun-
 dije regering plaats heeft en nog veel lieken geheer
 schryuen te zyn van de oude dynastie der Bourbonn.
 Lee bevolking bedraagt thans 70,000. De hant
 is steeds het hoofdmiddel van Bretagne; die wande

Списокъ именъ, бывшихъ въ Парижѣ въ
ноябръ, дѣи мѣсяцъ, 1800 г. въ Свѣтѣ Нѣмецкомъ.

Въ Москвѣ въ 1800 г. въ Частномъ до-
кументѣ.

129

hier veel met de kolonien getyden, en is inden laas-
ten tyd met zeer slaeyend gemaekt. Men ziet in de
kronen niet dan kleinsce schepen; de grootste bly-
ven te Poinboeuf aan den mond der Laine. Dit
bringt te weeg dat men hier niet al de conuen-
heid van eene groote handelstad vindt. Nantes
is in vergelyking van andere steden van gelyke
bevolking stil.

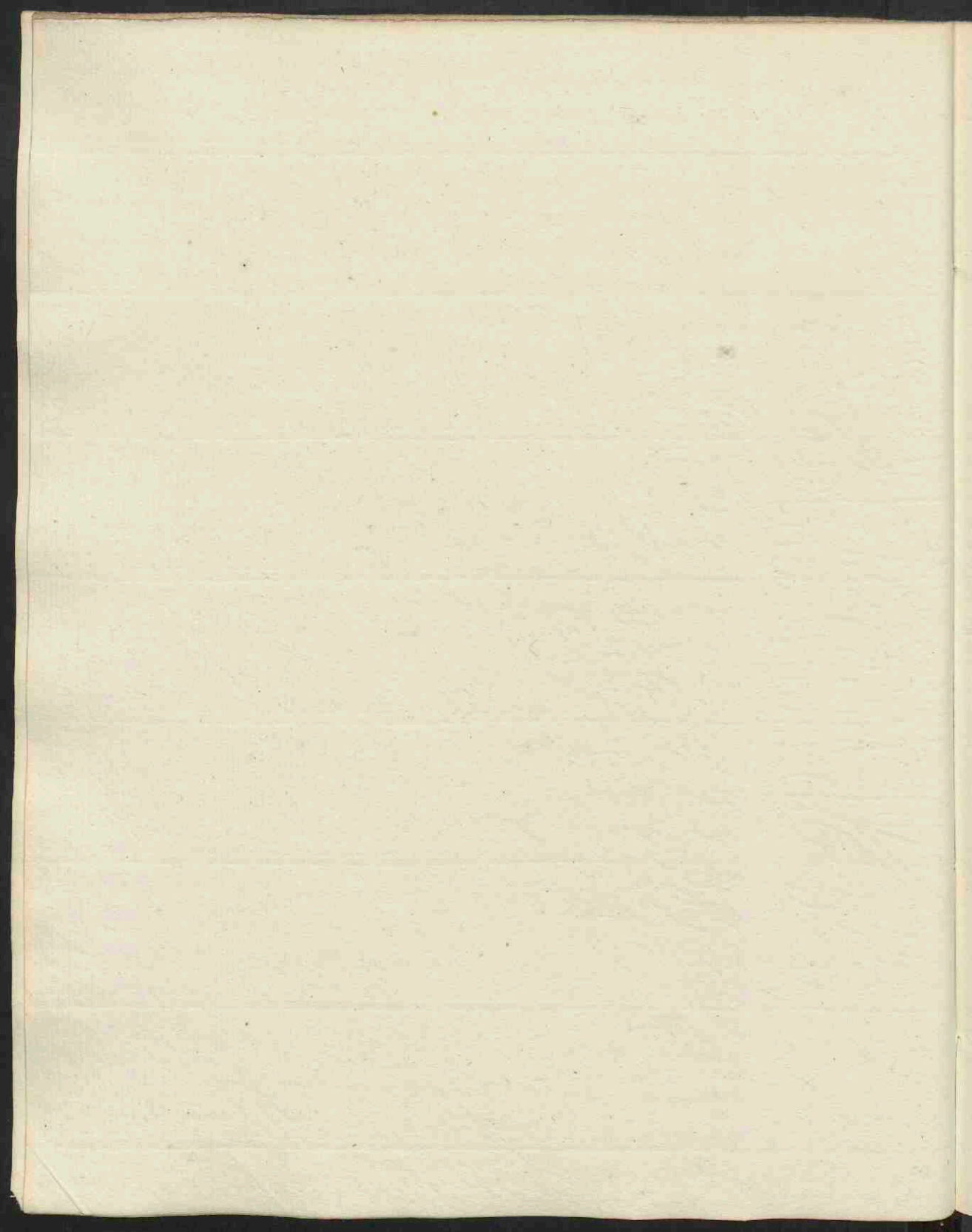
Maandag 17 Juny. Wy maakten weder een uit-
stap naar Clisson, eene kleine stad, ongeveer zes
uren (28 kilom.) zuidoostelyk van Nantes gelegen.
Wy reden te voet over met de postwagen af. De weg
loopt door eene vruchtbare landstrack met vry
netto dorpen. De stad ligt in de roupenaande Bo-
loge, welke de grens intusschen tusschen de voorene
provincien Bretagne, Poitou en Angou. Het noord-
oostelyk gedeelte van Poitou is de bekende Vendée,
en Clisson kan wat de natuur van den grond en
ook van de wintersonst betreft, als tot de Vendée
betreffende gerekend worden. De stad en het kas-
teel zyn gebouwd aan de zamenlooping van de Maine
ende Sèvre, welke laatste by Nantes in de Laine
valt. De fonden dorer stroompjes zyn heersa-
tig, met neersaartig gebouwe kasteel en leuereu-
ren. Het schiedverachtig landschap, dat door de ruines
van het kasteel nog zeer verfraaid wordt. Wy
vonden ons dus niet bedrogen in de verwachting
welke men ons van dezen uitstap gegeven had.

Clisson heeft eene gelyke plaats behaald in de his-
torie van Bretagne en de Sires van Clisson zyn wal-
ken reddert gemaekt. Le. Linnier Olivier I bouwde
het kasteel, na dat hy in 1218 een togt naar het heilig-
land gemaekt had. Dit kasteel en de stad hebben in
de overloepende tusschen de kastelen en graven van hen

de gaxind hied naar de party der zingenaande Legiti,
mitait is mag veldt d'ozelfe in de Nieuwe en hier, kan
ook veel bezopen dat de wnevcheden welke men an de pax
heeft zeene fau. adewij heeft te mag gebrogt. Eene andere
ande vruw zeide out: Je u lieme par Louis Philippe, it
u' est pas leptime, il nous est arrive sans les mains
combines que les troupes infernales.

land, in die der koning, in de latere burgeroorlo-
 gen menigvuldig lotgevallen gehad. Doch geene
 zoo schrikbelyk als in den oorslag der Vendéens te-
 gen de republikeinen, en hieraan zijn de hevigste
 nog on der de lander, aanwezig. Men had in Clif,
 van de wapenen opgevat, zoo dat eerst de soldaten
 van de Familie de Magenc en vervolgens die van
 de men trouwen infernales, maende de stad uit,
 geplunderd, een groot deel der inwoners vernood
 en het kasteel met alle de huizen op een enkel
 na verbrand hebben. Sedert is de stad terug
 overhand int haer de veroveren en met vrien-
 lye inwoners bevulde. Zy heeft nu een vry goed
 voortkomen en hare bevolking tellt 2400 zielen.

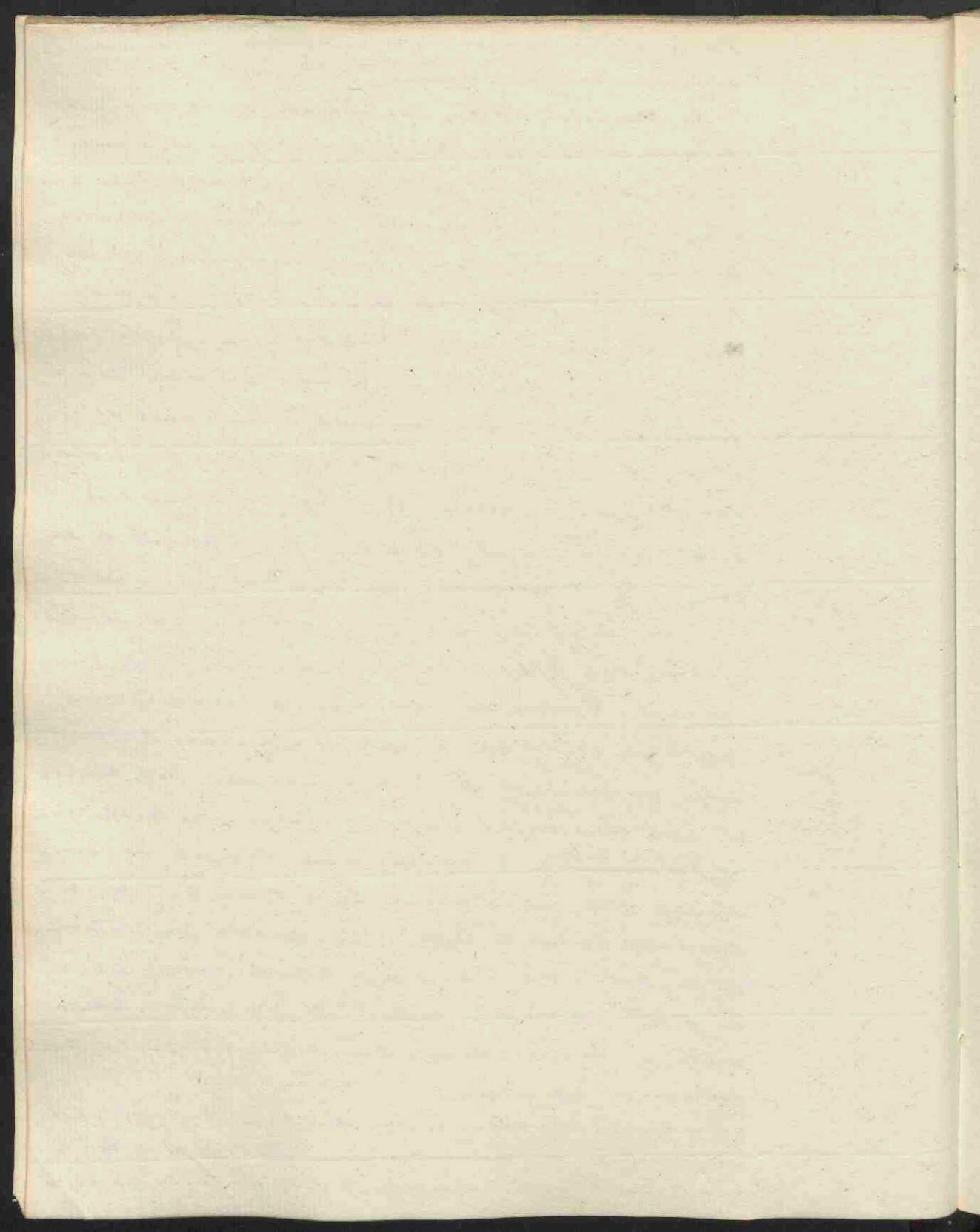
Cocault, die gerant in Rome gemaakt is, een man
 van verstand en kunde, was de eerste, welke in 1798
 zins, in het geheel verlaten Clifton vestigde en de
 geslukte bevoening, die nog in loven waren, aan-
 maekte ons op den vaderlyken grond terug te
 komen. Zyn vriend, de beoehouwen Levert
 uit Parys heeft er een landgoed aan, La Genes,
 no genaamd. Dit woort thans door den zoon be-
 woond, want de twee eerste weldaer van der
 plaats zijn reeds overleden. Myn vrienden op onze
 wandeling in de farenne begeleid door eene
 vrouw van vier en zeventig jaren, welke de
 gehele commentering beleeft had en gawne by
 zonszaken daarvan verhoorde, hebben zy zeer
 goed en belangrijkheid deed. Men had haar
 belang niet zonder tranen aanhouden. De ype-
 lyheden van den burgeroorlog worden door vrees
 verhalen leuwig verpeld. Zy zalve had voor
 zins en hare kinderen de grootste gezaken doorge-

staam; want de republiekenen Kroegen vromen en
131
kinderen and het loven.

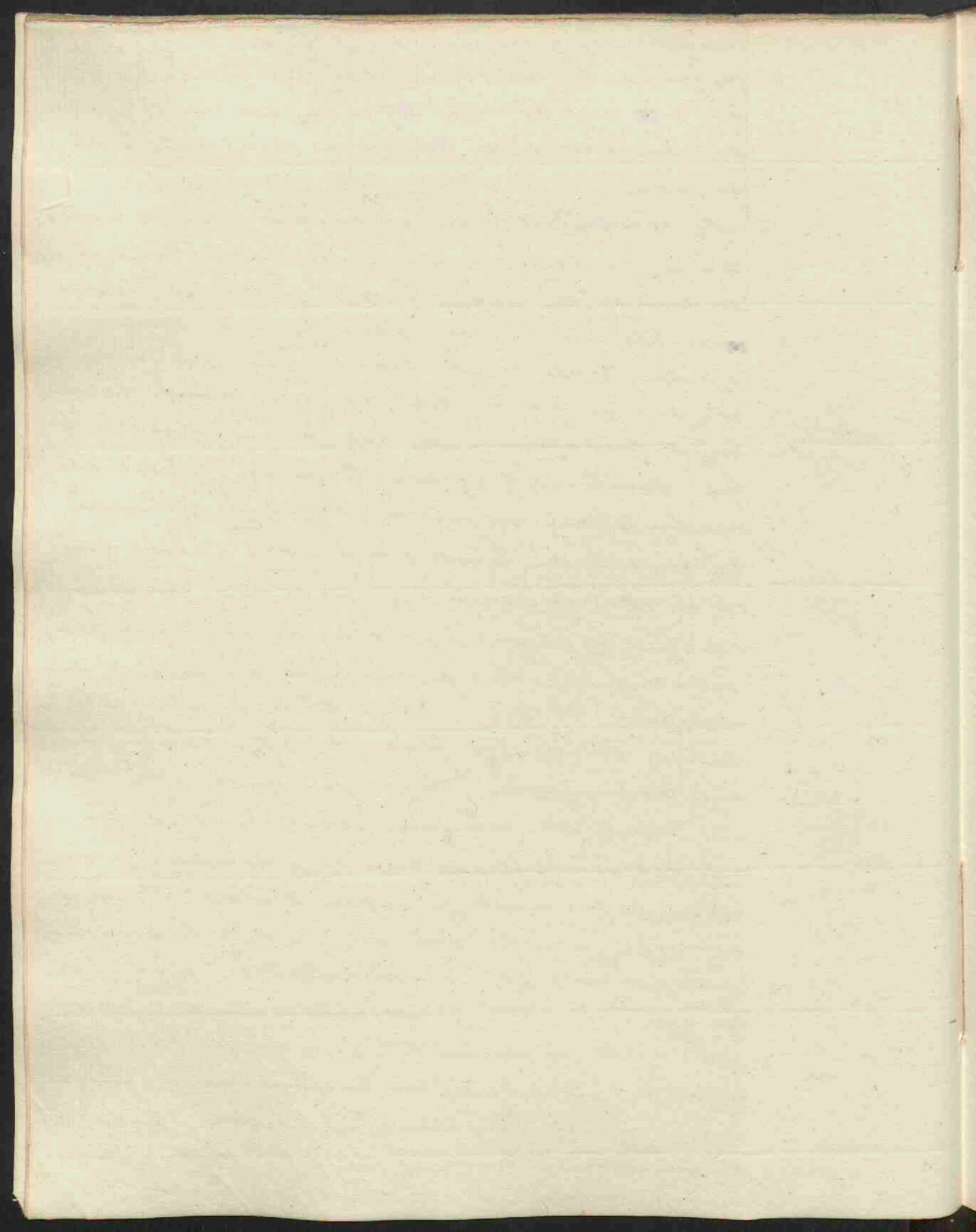
De Gouerne is vry int postriet en is met veel
traach aangeleed. Het is een natuurlyk bosch
op kameelachtigen grond, hiervan is met wat
sen, en van de Leve die kruishele en vuer,
kecken water heeft en aangenaam bemitt
tufsten hare begruilde aent. De landschap
ken slingeren door het bosch; hiervan is een
meeye gerigt punten, en daar heeft de kameel
naar somtyds een tempeltje, een zool of eenig
ander sieraad aangebragt, and het landtchap
bevalliger te maken. Een Romeinse mye
font met een steen bestemd om te paard te sty
gen, welke hier gevonden is, staan mede in
deze wandeling. Men ziet ook nog een hutje,
waarin een kluisenaar zyne dagen heeft door
gebragt. Op eene zool staat het beestbeeld van
Henrich IV, welke met zyn leger het kastee
 heeft belegerd, doch niet genomen. Wy berocht
ten ook eene oude kapel, vreeser de kerke van
eene voorstad, welke de heer Lemot mede ge
kocht heeft en waarin hy zelf en zyn vriend
Cacault begraven liggen. Een groot sieraad van
de landtstreeck is eene brug, welke sekerst want
loop over de rivier gekomd is en met hare
verderene bagen byrander schaan tuffsten het
gebaunte opsteelt.

Een ander landtstreeck is van den heer Valentin; het
was vreeser een kluisenaar van Bedictines. Van ter
nat loven hier een uitloekend schaan wotrigt, en de

wandelingen stinpen door het dorp aan beide
zijden der kleine rivier. Het wat meer naar zuidoost
dit nog veel fraayer kunnen zomen als worden.
Ook hier vertoende de nieuwe brug niet zeer
gandig.

De overblyfsels van het kasteel vormen een der
schonste ruïnes. Het was een der gewoestijde
sterkten in den vroegeren tyd, met drie grachten
omringd, welke met opheulbruggen verward
waren. Waer vande torent met zeer dikke mu-
ren van gehouwen steen zijn door muren van de
zelfse soort versterkt. Elke binnenhof konde
nog afzonderlyk verdedigd worden; zwaer val-
deusen sloten oversel den toegang. Gemetselde
gevangenscellen, welke tot in 1793 en een zelf-
tel in 1815 in gebruik geweest zijn, kroppen,
kluinen en omgaven, een diepe ronde gruf,
welke men zegt, dat de conblicte geweest is. Die
alce, heeft het vint met kunnen versterken
Luzac bramen en vele stricken versieren van
dese konwallen. Wy zagen een aantal sta-
ren kugels, die men hier gevonden heeft, waar-
schynlyk overblyfselen van een belegering toen
reeds het auckend in gebruik was. Looft een
winteltrap bracht men out in een onderaard-
gemaal aan de gracht. Hier hadden wy in den
tyd der onruyteluy, nadat het kasteel in de
stad reeds verbrand waren, een vyftigtal
grygards, vrouwen en kinderen verschalen, om
dat zy niet hadden kunnen vlieten; zy hadden
overvloedigen medelidement, in de hoop, dat
de republiekenen eindelijk het land zonden

verleeten. Doch zij werden versnaden, en toen 1773.
hadden de Republikeinen de wreedheid alle
dese ongelukkigen in de put te wescapen die 'op
een der binnenplaatzen was. Men heeft nader
hand die put gederupt en een groote boom
graait nu op het geboorte daer slagttoffers.
De ruine van het kasteel is in der tyd snede
door den heer Lamot gekocht om te nuar een
multiplicy te de maanen. Zy is weskelyk een groote
waard voor het landchap, en men oerweest
ook op de koning waf beter dan elders dit schone
re land.

Men moet nu op opschekken dat dit kasteel, even
als de andere in Britannie uit den tyd der
Koningstypen, niet gelykt naar die tucke men
in anwoonren tyd algemeen gebouwd heeft.
Het is geheel niet Gotisch, maar in Meuviken
of Saracenesken styl gebouwd, en, zoo men be-
merkt heeft, heeft gelykente op het kasteel van
Cesarea.

Op onzen weg was nu merkwaardig, dat in het
Vlech Ballet, ongeveer een uur van Clifton, Abeil
kind geboren is. Het by de heek, die zeer oud is, een
nu de muuren van een gebouw, dat, volgens de
overlevering, het heint van Abeilands nader ze-
tuest is. Wy hebben die muuren bezocht. Op
het landschap, de Garenne is een groot, die men
la Grutte d'Helaitte noemt, en waarin, zoo men
verhaalt, B. by Abeiland zante gekomen. Wy, die
de overlevering zal niet nu veel anvolgenden wy.

Wy hebben in Clifton middagmaal zoken met twee
reisgenoten uit den post wagen, braden en wisten. De

Wij reden in de voorstad van Hante, waarbij een
groot hospitaal voor alle soorten van leedden.
Het is, zoo men ons reide geheel niet mis ingefigt
en valdret zeer aan het oupmerk.

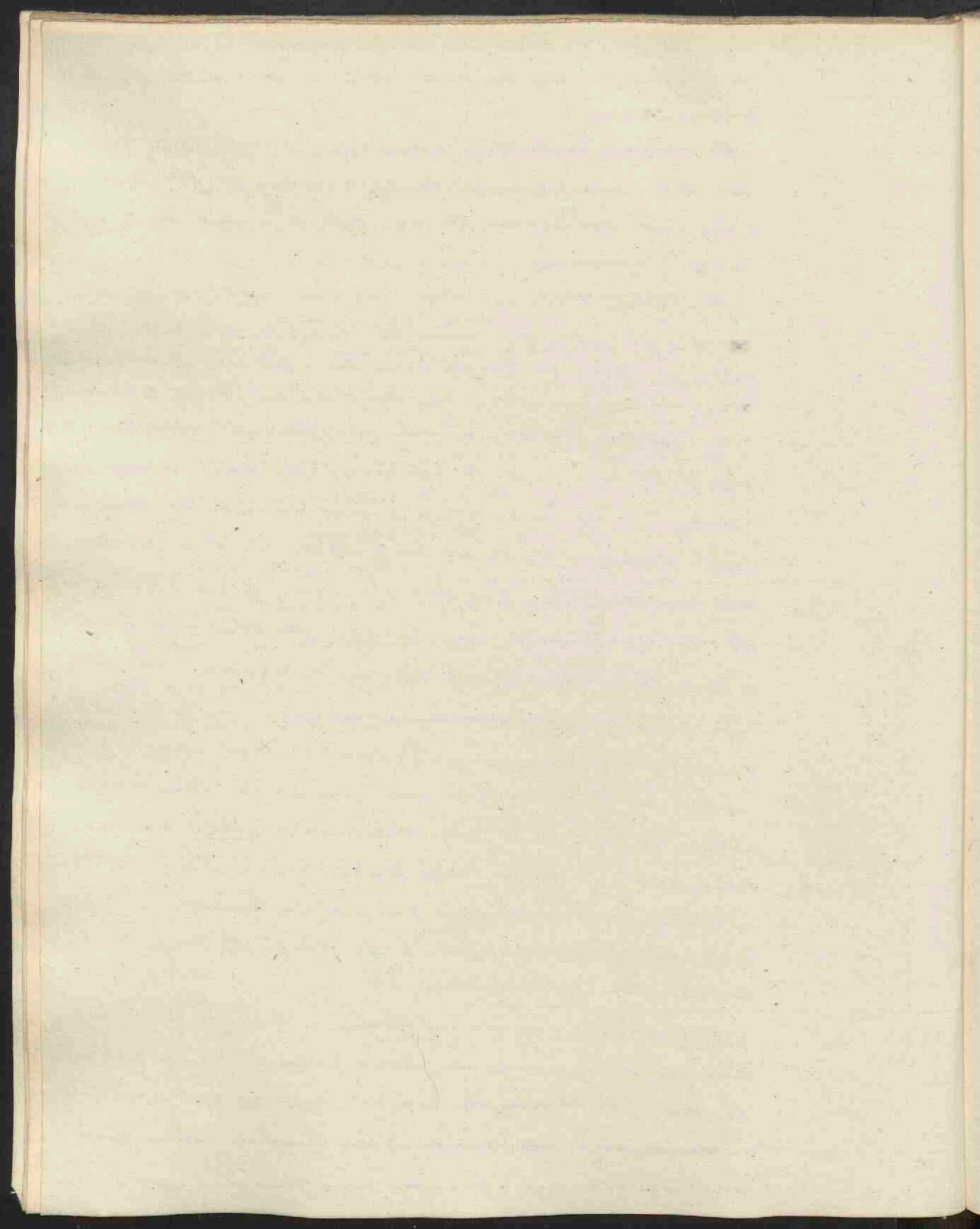
Ik zat heden boven op den postwagen, omdat in
de Camp's slechte twee plaatsen te bekomen waren.
Ik konde daar zeer goed zien; doch ik deed niet want
door de slechte zitbank en het nog veel slechter
geraalschap. De conducteur had nog een ander con-
ducteur by zich die naar zijn gemakken reisde en
met hem was een neissenaot van de groafite
soort. De oeffeningen in het afschuwelykste horen,
slaven werken met de swartigste geprothou affe,
wiffelo. Welk een keurand zunde het voor een be-
schaafd mensck zyn indien hy op den duur met
welke lieden maekt leven!

laatste was op Sint-Domingo geboren en bleefte daer
de schadeloosmaking der kolonisten van dat eiland niet de
teekenen van was.

En werd in de herberg, waar wy ons bevonden, eene
brinlofe (moo) geveerd. De bruidsgaam was Rikholzer
(paollier), wy hadden eenigen tijd de ontchuldige vve.
lykheid aangezien.

Dingsdag 18 Juny. Voor het vone vertrekken wy daren
museen wisten, om naar St. Rochelle te minen. Wy
reden nu door de Bacoze en in het algemeen door de Pen-
lee, en het eigendomschap van dit land werd my door een
rekening en verklaring van neidgenoten deuidelyk. De
grond is zeer vruchtbaar, de wouwen staan veelal afge-
zaaid en alle grondstuk is met boomen en bogen om-
ringd. Nale smaalle en als ontgchelde tuinen hoven helen
veel draastafelen; nu dat men zeer bekend is met
om de vorderen vorderen van de eene plaats tot de andere
te komen. De vorderen is hier het vorderen vorderen
men ziet onivel uitsteken vorderen, en de vorderen
darevoren is vorderen vorderen. Veel vorderen vorderen
vorderen. Hier en daar ziet men graan, doch dat is
ontvorderen, en de grond daarvoren is vorderen
vorderen. De huizen vorderen en vry goed vorderen
en het vorderen leeft in vorderen vorderen. Men
heeft algemeen de gewoonte om het land tegen de helft
der vorderen te vorderen.

De tuinen vorderen wy vorderen, welke het land vorderen
darevoren is in vorderen. Hier vorderen het vorderen vorderen
vorderen vorderen vorderen, is eene vorderen
en vorderen vorderen vorderen. Men ziet
het vorderen vorderen vorderen, met vorderen vorderen vorderen.

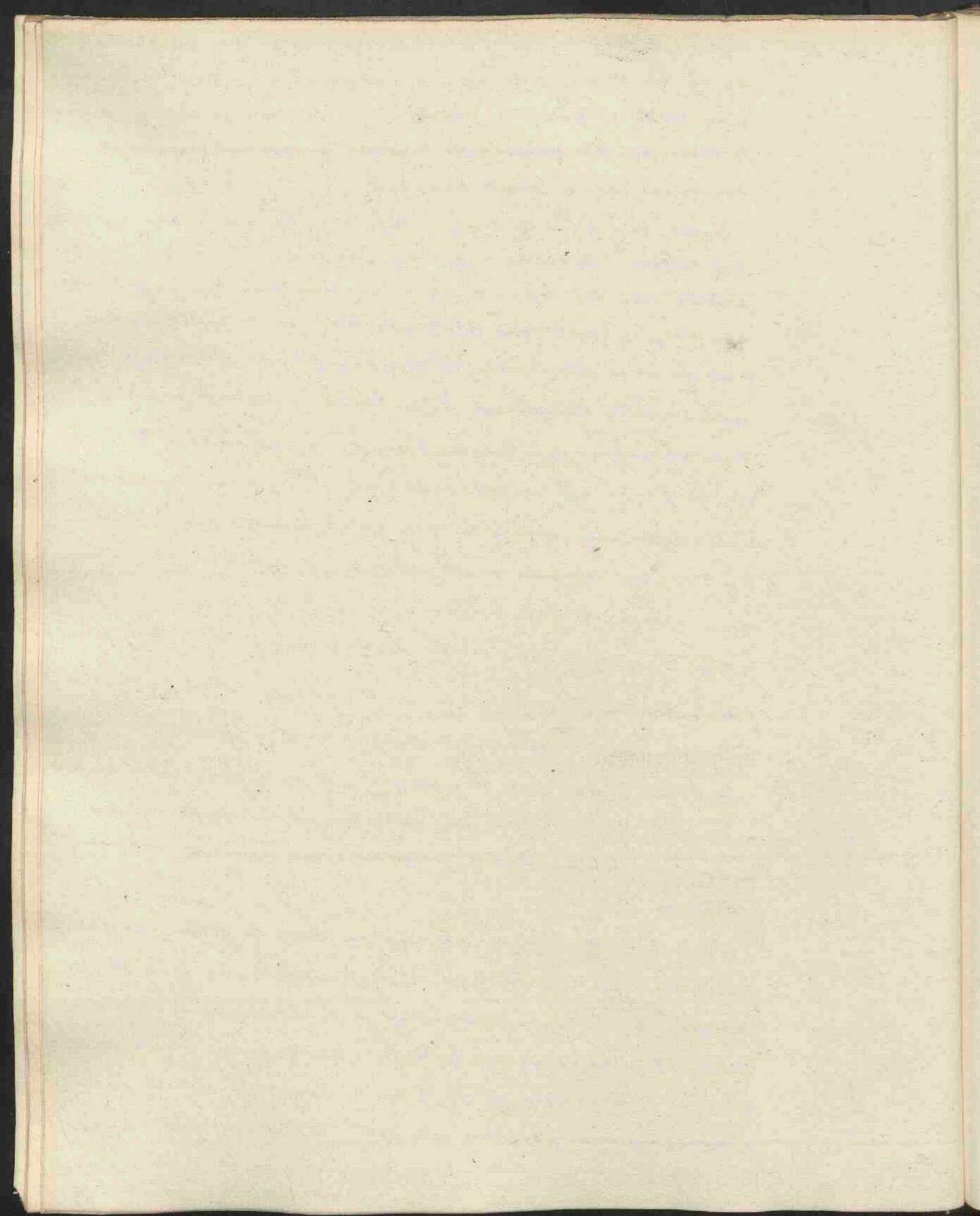

dikwijls tot het open voor gespannen zijn, en geheel op de slechte landbouw inferie. Nu en dan zagen wij vrouwen te gaar en gekter als de mannen. Deze grom te wijzen zijn het voorname middel, ~~welk~~ ^{welk} ons naar het grom van opstanden heeft te voorkomen.

Te elf ure kwamen wij in Bourbon-Vouée, maar wij niet, dat hadden. Het is eene geheel nieuwe stad, thans hoofd plaats van het departement. In 1804 was hier nog slechts een dorp; Napoleon bestemde drie millioen franken om er eene stad van te maken en gaf daaraan zijn naam, dien Lodewijk XVIII weder deed verduynen. Er zijn verscheidene groote openbare gebouwen, zoo als de prefectuur, kazerne, enz. Eene ruime plaats met boomen omplant maakt het middelpunt van Van, waar beide rechte straten uitgaan. De huizen zijn niet en regelmatig gebouwd, doch meestal met hoog. Er is tamelyk veel levensryheid door binnen landraken kumber en groote berekting. Het getal inwoners bedraagt nu geen zes duizend.

Het land dat wij vervolgens doornemen hadt men afsnijpeling, boepten en laepten, somtygt schiedert, wistly, na eiden boek, afgebroken door verschillende straken.

Van hier daalden wij af in de vlakten, welke dicht met loof de zee uitstrekken, en uit beide ^{bestaan} ~~veelen~~ met middelmatty gras begroend en sloofly. Nu en dan met eenig gebouwen bedekt, somtygt wong het zw laag dat men in plaats van bruikbaar land veltyjs maerassen aantreft. Wy kwamen, door eenige kleine steden, waaraan Lucan en Marant de overnamette waren. Zy zijn handdelplanten voor de

137
constructien, Lucan heeft 2004, een kanaal naar de zee,
Zy hebben ook een vry conentif en inclusieend vuersto-
men. Men merkte er fraaye marktten en halles op; de
staaten zijn nogt en basid, de huizen meestal laag maar
goed gebouwd. Zy hebben elk ongeveer 4000 inwoners,
Eenmaal liggen zy in een zeer onopzame straat; de
zee bedekt een groot gedeelte van het land by den
vloed en verlaet die meer by de ebbe. Hierdoor heeft
schou en vele hooversen. Het is al by ons in 't land.

Te venen ene manen vry in Leu Rochalle, en vry de
den kadelyt ene vuerdeling, om de stad en de ba-
nen te zien. Eene groote plant, waer het kortaal ge-
waan heeft is met vagen boomten beplant en conent
ene fraaye wandeling. Wy zyn daar voorby gegaen
de wallen herinneren aan de overlopen der harvoren
den en aan de belegting onder Richelieu. Wy wa-
denken naar de Toren, die nu is maar met vele torenen
bevat. Aan het eind staan twee Toren, Sint Ma-
colas en de la Chaine, welke het binnen vueren ken-
nen beletten. Daarboven is ene kleine baai en
hierin liggen de schepen zoo veilig, dat zy meestal
niet in de handen slypen. Wy gingen den steenendam
(Jettee) welke men hier gebouwd heeft ten einde in
de hoop van den Ocean te zien; doch de baai is zoo
ingestoten dat men slechts door ene kleine opening
de velle zee ontwaart. In de stad met ons de
vuerdelinge wyse in het oop waerop de meeste
huizen gebouwd zyn, naemlyk met gedane oogen
lang, de Hooit, waer de hoopse verdieping
overheen gaat, compans op de wyse van Barut.
Die hoopse is gemaakt naar de vuerpompert, en
wy anderzonden die toen het oopen te roopen;

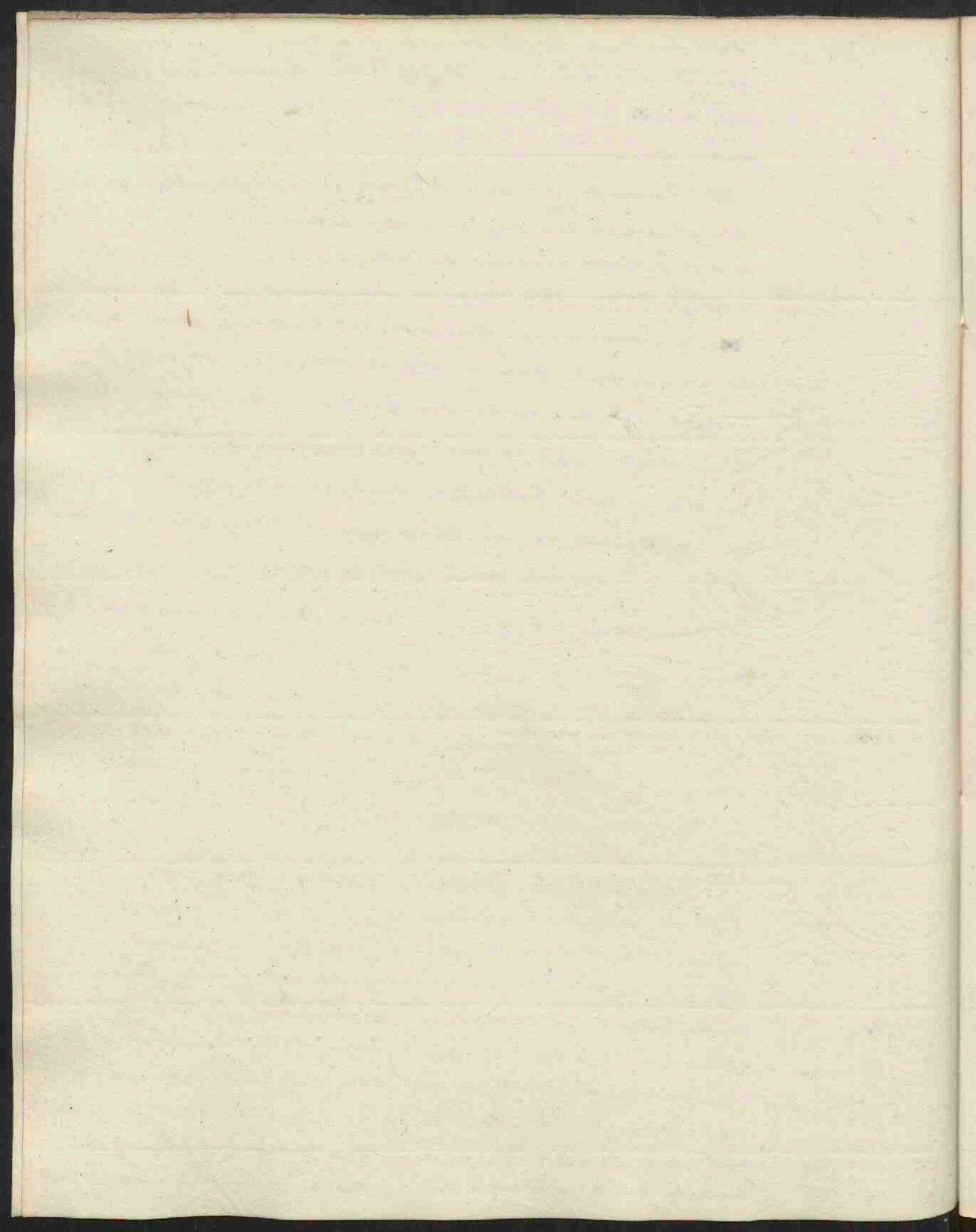
By het inkomen der stad zag ik een groot nieuw ge-
bouwd hospitaal. Het schijnt, dat men in den laat-
sten tijd in de Fransche steden veel werk van deze
inrigtingen gemaakt heeft.

ook het maakt de straten toerker. Er zijn eenige ¹³⁸
opendure gebouwen, welke men als merkwaardig
aandrukt; doch de tyd geboepde niet dat wy die
kerochten.

Te Rochelle is niet van de gewestijde handels-
den, haer het vrij gunstig gelopen is. Frans de vloot
is het geheel onbepaald, en wordt daer het
nabygelopen Rochefort overtoeffen. Er zijn nu
15000 inwoners. Daaronder zijn nu altijd vele
kerovindant. Hun vreesse stryd is ook nu niet
geheel uit het gekenpen gewist. Men koopt by
laag water nu eenige overblyfsel van den kerch-
ten dan, dien Richelieu deed aanleggen om de ha-
ren af te sluiten en baarvoor de Heughevoeten tot
de overgrief der stad te dwingen.

Waarndag 19 july. Te zeven uur vertrokken wy
naar Rochefort, maar wy needs te tien uur aan-
kamen, de wegen wyden in Frankryk zeer smal.
de wy loopt meestal door vlak land met niet
delmatige weide, tweling konenland en flakke
valdeaan eenig gebouwen. Nu en dan zagen wy
de see.

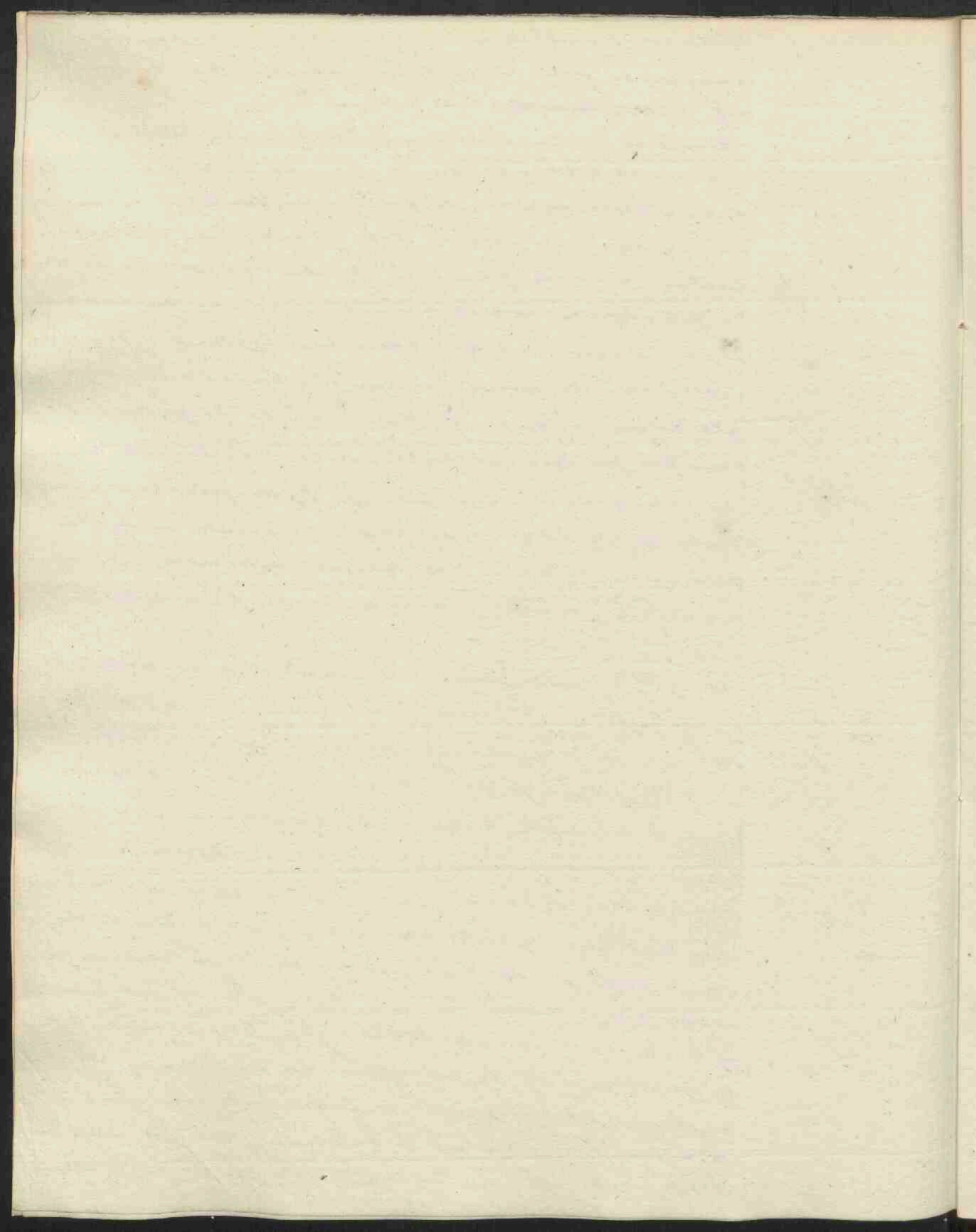
de landheeren hebben nu altijd vele open waar
kume magent, en van tyd tot tyd onbepaald.
wy nu vromen te paard zeeven als de mannen;
die luyt welkome landgebruik te zyn. Er is niet
men ook tamelyk veel. Omtrent de kleding der
vrouwen hebben wy opgemerkt, dat de mutsen, die wy
in Spanje needs hoef vanden, nu steeds te zyn men
zyn. Hier luyzen 24 hare grootste luytbruiding te
nichte te hebben. Zy zyn hier een plat nietant ten
kuyt en ter becoote van ongeveer twee vasteren die

Maakt zeer wonderlijk; en toch hebben de vrouwen 139
daarom een geen leucisat waarkomen. Hier draagen zy
ook lakense mantels met kappen.

Rocheport is eene geheel nieuwe stad, onder Lodewyk XIV
naar een vast plan gebouwd. Men bemerkt dit aan de
breede rechte straten, de gelyksoortigheid der huizen, de
ruime opene plaatsen. Het waarkomen der stades
hierdoor zeer aangenaam. Hiertoe draagt wy by, dat
de plaatsen en vele straten met almen en acalies
beplant zyn; ook de wallen zyn beplant. Terz waer
dedden ons de markt, waer wy onder anderen heer-
lyke kessen vonden. De tuin van de Prefectuur is
nuur het publick opengesteld en wy vonden ook daer
eene aangename wandeling. Op de groote plaats
zagen wy de allegorische beelden, voorstellende den
oceanus, die de hand geeft aan de Charante. Men noemt
die beelden, doch wy behapen zulke voorstellingen
niet.

De gehele bestemming der stad is voor de vleet,
en zy heeft ook den eersten naam van Toulan en Brost.
Het was ons merkwaardig deze derde zekeren
van Trouboy te besichtigen; men gaf ons zonder
moeite wylf daer toe. De plaats voor de werf en
andere werkplaatsen en magazynen, bestemd is zeer
uitgestrekt; met een leidsen an hebben wy die door-
wandeld. Wy zagen de vele schepen die op stapel lagen,
gingen op de groote staambout de Montoruma, die
in de haven gereed ligt om binnen kort int te sterven.
Zy heeft een staanwiel van 450 paarden krach.
Verder zagen wy de modelkamer, de smedery, de
werkstofabriek, de mastenfabriek, de touwslagery.
Ik behaef dit alles niet te beschryven, daar ik elders hier
zelfse gezien heb. In Toulan is alles op groter schaal

en met de Engelse vrouwen kan deze niet vergeleken
 worden. Een winteraagnuilen was hier nog geheel op
 de oude manier dwt met zes wielen. Er zijn groote
 magazijnen voor alle scheepskorfften, een arsenaal
 met duiven, kanonnen, voorraad van koper, ankeren,
 een groote voorraad van hout. Men gebruikt uit
 Houtland buitenland, ik want om het Franke in
 tyd van oorlog te kunnen aarsenuden. Er werken
 elf hondert vervoerreddeu; de aanblik der ongelukli-
 ge en verdruene mensken maakt een zeer treurigen
 indruk. Bonedien worden een groot aantal vrye
 arbeiders gebouwt.

De stad ligt aan de Charante, twee uren van see,
 doch de groote schepen kunnen in de haven komen,
 de plaats doet hier het water 1/4 naer nyren.

Er is een afpoudalyke haven voor de koopvaardy
 schepen; doch de handel is onbeduidend.

Tot de seerone opwehane gebouwen die den
 reiniger in het auy vallen behooren de uitgestock-
 te kazerne en het Hospitaal. Dit laatste is, vol-
 gens de beschryving een der groote en bestinge-
 nipte van Europa.

Rochefort heeft slechts twyfelen de vyftien en
 zestien duzend inwonert, en toch zeide men ons
 dat de huiltresting maejelyk te bekomen is. Dit
 komt daar van kansen, dat men meestal de hui-
 ren zeer lang kanten; zelden hebben zy meer dan
 twee verdiepingen, beneden medegestekt. Ook
 zagen wy by onze aankomst een vry groote voor-
 stad; doch daar waren de huizen byna alle slecht,
 van een verdieping en zeer licht gebouwd; blyg-
 daar ontlat zy in geval van oorlog ter sake der

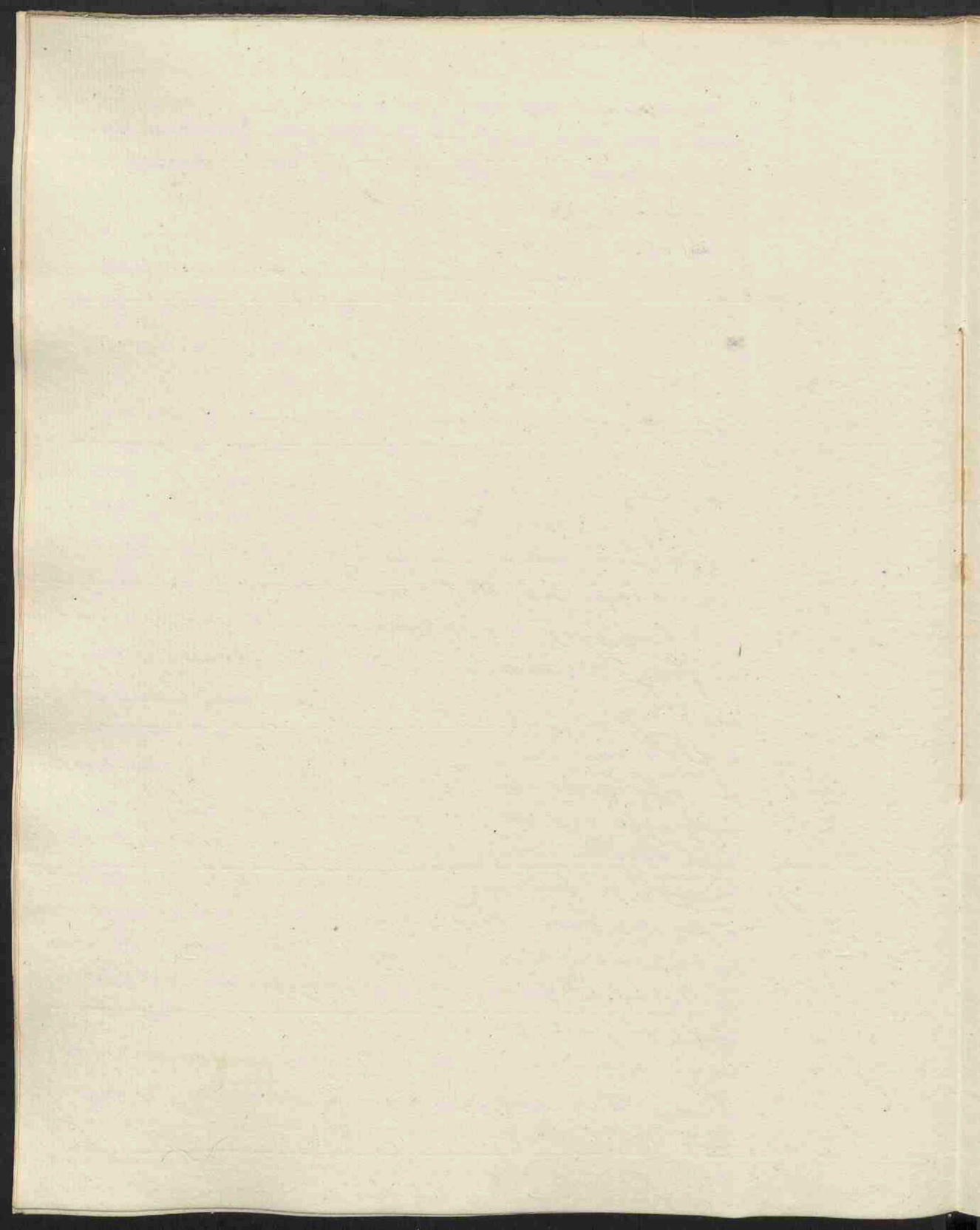
2. Guide de l'Étranger à Bordeaux p. 540.

vesting maekten waarden afgebroken.

Het sloop der zee maakt Rasthofort ook onverschend.

Wij hadden nog even tijd om een een middagsmaal te gebruiken, dat men ons zeer vliegen zeer goed verschaft te, en te kuisse ons verbrochten. Wij naar Royan. De landstreek kenbaarst met veel; en was niet meer bebouwt; de weg was niet verwijzend van de zee. Wij kwamen daar. De Charante waanen wij over met een pont, hetgeen ons vrij lang ophield. De plaats, ja, die wij doorneden, Saint-Siguan, Le Gua, Sarran, hadden een weelderend voortkomen.

De zee was waanen wij te Royan, een dorp, juist van den mond der Gironde. Wij merkten dadelijk een wandeling van de kust. De euvont was zeer schoon; de zee was van de onttinnigheid van den vorigen dorp wij equipages bewoopen; wij kon den het niet beter treffen van den Oceaan te zien. De kust is hier vrij hoop met afgebrokene ratten en en ver, valgent met duinen, welke met schone bebouwt bezplant en met; gras, graas en groenten be., bewoond zijn. Wij strakten onze wandeling zoo het met als de tyd gebouwe. Het gesang der vogelen vermengde niet met het geemisch van de zee; vele blaas men blaasden loof; de duinen; de van ging onder tusschen de boomen, en liet een se hittebesonden gloed na in het water, terwijl het auktan als gewoontlyk de purporen kleur aannam. Wij zagen in de weste la Pointe de Groue, de tegenoverstaende uitheek die den mond der Gironde vormt, en de lage eilandje, op een waanen de Tour de Cordouan staat, de schone punt van Frankryk. Deze was drie uren nau ons verwijzend doch, niet onse niet volkomen duidelijk. Het was mogelijk niet van dit heestlyk laforest las te maken; niet was ho,

En zyn hier 4 eebaden; wy zagen aan het strand de hanteu kintjes daarran bekleend, die toch niet doen vermoeden, dat het getal der badenden zeer groot is.

Sonderdag 20 juni. Heten varen wy met de stroom boot naar Bordeaux. Wy waren af te vijf ure en kwamen aan te drie ure. Op deze vaart hadden wy de gelegenheid de gehele Grivonde te zien en wy vinden ons niet te lein gesteld in de verwachting die wy opgevat hadden van den Schouwsten Stroom van Frankryk. Aan den mond zagen wy aan de oost zyde de volle zee en aan de andere de boorden die veel meer dan een uur van elkander verwijderd waren (6 kilometer) en toch by het opvaren nog veel nuyder tusschen (9 kilom) Eene rivier van byna twee uren breedte vertoont zich als een meer. Eenigen tyd zagen wy nog den vuurtoeren van Cordouan door de monden der bestanden. Very naardere komst, telkens de beide oeveren en zagen dan de lichte kerk, eenige welke oorspronkelijk met gebouwtte begraafden waren. Zagen aan den oever van de noordwestzijde, linker aan ons handen wy zagen de Wyndbergen onderzochden. Duurstufjesch staan de kleine steden, de dorpjes en de verspreide woningen. Northague was de eerste plaats waar aangelegd werd. Hier en op de volgende aantelplantaten waren hanteu kintjes gebouwt om het inwelen gemakkelijker te maken. Het was de overvloedig zyn van elk dezer plaatsen aantelking te kintjes. Zeer langzaam wordt de stroom smaller, neemt dan ook een meer vindingryk zyn; waarover de beide oeveren, byna gelykelyk door de zyn kintjes, ook beide met wyne beplant en met fraaie landhuizen getield zyn. By Pauillac varen

Guide de l'Étranger à Bordeaux p. 543.

ing het Lazarett en de Kazerneplaats van
 Trumpelburg vandy. Een schip lag daarvoor, maar
 van men wende dat er besmetting van boord was.
 Het getal der schepen nam toe naar mate wy
 de rivier opvaarsen. Vele lagen op stranden om de
 ebbe af te wachten, die ze naar zee moest brengen.
 Afscheiding was naar ons het kasteel van Blaye,
 waary by wy lang werd aangehouden. De kleine stad,
 waary het gebouwd is, heeft tusschen veel vesten
 en torens veel versierd en ook tekeerpunten.
 Het slot is op een rots gebouwd en wordt naar
 zwa sterk gehouden; van de zyde der rivier
 is het, zoo men zegt, onneembaar. Hier werd
 de Heerogin van Berry in 1832 gehuisvest
 want men haar in den schouwtoen te Mantu,
 ontdekt had. Wy kwamen vervolgens aan
 de plaats, weers de Gironne en Dordogne
 samenvloeyen, beide wy. Beide schone ri-
 viers en wy hebben versierd den naam
 van Gironde. De boorden van de Gironne
 waarden by het opvaarsen wy schone, ten
 nee en vollen zyn met den weelderigsten plan-
 tenpruis beset. Meer en meer zyn de weiden be-
 bouwd, oorsal is beandrykend, waantwilen
 niet men in menigte. Aan de kelling op de
 fraaiste punten onbevrucht men de weelde-
 rige landbouwen der ryke stedelingen, in de
 dorpen de herbergen en tuinen waar de min-
 der ryken zich kunnen vermaken. En delig
 onbevrucht men de velden van Bordeaux,
 met na ontwikkelen zich de uitgebreide
 kerken met schoone heizen. Over, de haren

Guide p 332

De Place Louis Philippe herinnert het Chateau Troussin
pelle, dat zeer gewichtig plecht te zien en door Vankam te
nastijd. Men vindt het in de vroegere vertelbeschrijvingen
bevoegd als beschreven. In 1817 werd het met vreesde den
inwoners van Bordeaux afgebroken.

Guide p 336

met hare handende schepen, in een grooten
 halveveel. Men vaart tot nabij de prachtige
 brug, die de breede rivier voor de graste toer-
 nen afsluit, en spoedig bevindt men zich in het
 gewell der graste handelsstad.

Wij vonden gaude barok in het Hotel de France,
 oben aan de table d'hotes en deden daarna onze eer-
 ste wandeling. De koningen langs de Garonne zijn
 knoppen schouw; zij vorman een halve maan van mar-
 al groote huizen en openbare gebouwen. De straat van
 de huizen tot aan de rivier is zeer breed, dat zij zonder eenig
 zins stiel te zijn, hollend oplaags tot aan de rivier. Het lan-
 ges of noordelyk gedeelte der koor, de Quai of Ter-
 lande des, Chartres genaamt, heeft het grootste deel van
 de overry, de der rivier gaans gebouwen staan, zoo dat
 men langs uit de huizen het uiterste heeft op de
 grante huizen van den anderen oever. Daar worden
 ook bij vorkende de ryke kooplieden. Boven de brug
 zijn aan de koor vele scheepstimmermeesters. Nu
 en dan wordt de koor afgebroken door plaatsen,
 welke met getykrwympe gebouwen bezet zijn en
 Bordeaux mede ook een grantsel vorkomen. Zo,
 men. De vorkomende deryn plaatsen zijn de Place
 Royale, de Place Richelieu, maar vorkent de Place
 Louis Philippe. Deze laatste is buitengewoon
 groot en aan beide zyden met vele ryen boommen
 beplant, Allee d'Orleans en Allee de Chartres zo
 noemt. Men waent zo ook nog Quinconce, dat de
 vorkene benaming deryn esandeling moet. Aan
 de koor, die men hier Quai Louis XVIII noemt, zefens,
 van deryn plaats Louis Philippe staan twee Colonne
 Rustales, en ter ryde van de plaats, by den amsong

Van het bouwgedeelte der kranen, hooger dan de
hoog zijn de tuwen in een schepen, naar de kranen
gebouwt worden, alsmede een Chantier Royal
naar de vloet.

Guide p. 66.

De brug tegenover de brug heet Porte de Bourgoigne,
ende 49. door Janony gebouwt.

der Alles stam gemaekt goed geboemde bakhuizen.

Aan de Place Royale stant aan de ene zyde het gebouw der Donans, aan de andere de Beurs. Wy bezichtigden deze. Zy is nu in in bezitting van de koning. De namen der lander inaanop handet gaderen, nu is, stam aan de wand geschreeven. Ten einde de kooplieden elkaander gemakke lyk vinden kunnen. Men konde leere te meer we.

Stadkat wy op de kani en op de brug, die met nog een algemeen handwaerd woerd, onze eerste menuegie nighard konvolid hadden, en de stad van de zyde der rivier eenigeenake handen overien, hebben wy een tustap gemake in de stonten, depermande met de Rue de Chapeau Rouge, achtop de leurt, mecke het de noveraanste te leurt en ook meer eenen in in mekante plaats met palmen. Dazet is dan een straat. Wy denoerden daar vele andere en zopen ook andere gacallan, der stad woerd de stonten wy ang en kranheland kinnen en de kinnen delyge aan zandelyk kind met te wanken veldaten. Wy kinnon op die wyde op de Place d'Aquitaine, die vinn en vefabmaket is, middelpunt van vele straten, maar niet van vourdelijke gebouwen.

Van hier kinnon wy weder op de kani en ginge kinnon. Van de gebouwen die wy zopen, wude wy opmercken een in den vorm van Treinwaggen welke als punt tegenover de brug staat, en een dergelyke punt op de place d'Aquitaine. Beide zyn niet zeer oud, maar hebben een gaaden st. tiaken vorm en stekken merkeelyk uit vinn der stad. Deze eerste in douch van Bourbonn was by ons zeer gunstij.

Guide p. 408.

Guide p. 476.

Vrijdag 21 Juny. Dieren morgen bleven my thuis, ge-
 deestelyk om te schryven, ge deestelyk om uit te rusten
 van de vermoezenissen der laatste dagen: de hitte was
 ons zeer hinderlyk geweest. Dierom namen wy een
 wagen om deren namiddag wat meer van Ber-
 leane te zien.

De Cathedrale is een markwaardigen en indruk-
 volken d' gebouwt (Sint Andre). Zy streekt tot
 de schoneste Götterlike kerkten behoren, in den 17 en
 18 eeuw geseld was uit drie zedacken, welke niet by-
 een passen. Het choor is volcomenlyk schoon, met een
 hoep schip en verangalleryen, het is uit de 11^e eeuw.
 Het grootste schip der kerk is breedder dan het hoofd-
 schip van het choor en zonder verangalleryen. Het
 de op zekerlyf 20^e eeuw. Zy is een de breedte van het
 steun hoog gewelf, doch de hoep is later hersteld en
 in neoplatteanden minder gaade. Het, met afgekorte
 zanten die geene goede uitwerking daer. Het vint
 zich door dit gebied van harmonie en aangenaam de
 stand in het gewel van neobescheiden dat een van groen
 en geestelyk was goed uitgerust gebouwt opensta.
 In een van eenige prima gestudeerde geeren. Een
 kapel achter het altaar heeft daar de 12 Couren die
 vordere, die my nieuw voorbramen, een te versch-
 tig licht. De schilderyen kwamen my voor dit ge-
 bouwt te ontzien. Het schoneste van derg kerk is
 het portaal met twee spalte kousen, die 17^e van lip-
 en foon gebouwt, dat me. te niet geweser bewan Jere-
 kan. Aan de andere zyde maekten galpens het overpau-
 selij plan van gelyke ingang en twee portaal gebouwt
 warden; doch als gewoonlyk zy die niet volcomid.

Naby de Cathedrale staat geheel op zekerlyf een hoep
 blokken-toren, Jann de Paqbarland, een het einde der
 17^e eeuw een gebouwt. Zy is in de ommanteling

Guida p. 371.

van vele sieraden beroofd, en dieus thans naar fabriet
van hazel. Lucien et maakt hy nog een eervoorde
vertooning:

Wij zeepen op deze wandeling restkeiden openbare ge-
bouwelyg het vante overvallig zyn daaronder by een een
aanbeekening te houden. He merck daarvan alleen op
het nieuwe Hôtel de Ville, een nieuw gebouw, dat in
de vorige eeuw als Chateau d'Anges gebouwd was, te-
ten Palais Imperial en Palais Royal was, en einde-
lyk zyn tegenwoordige beethaming bekwaam; -
de gerangpenit; - het nieuwe Palais de Justice.

De historie van Burdeau bleef op het den tyd der Romei-
nen. Men vindt de overaan van vele sporen; doch de
overblyfsel zyn meestal van tyd tot tyd vernietigd en
geene gebouwen van eenig belang zyn uit dien ander
tyd meer aancoring. Alleen van het Amphitheater,
dat in de derde eeuw gebouwd was onder keizer Gallie,
men staat nog een der bouwen, behalven eenige mure-
re muren; men noemt dien Palais Gallien.
Deren bouf af puort hebben wy ook gezien.

Wij besochten vervolgens de kopraafplaats. Zy is een
het oostelyk uiteinde van de stad, op den gemiddeld
van het Cathedraalklooster. Het is niet ongelijk van
die welke wy in Parys gezien hebben, met groenen be-
plant en versierd met vele gedenktestenen en bla-
nen. Men zyn geene graven in het oaf gevallen, die
men om de windig af de kunst by een een overblyfsel
der menschdomen. Onder de opschriften las ik het
volgende op het graf van een jongeling Pierre Tho-
masine Comte gestorven op 18 jaaren leeftyd:

Tel qui un jeune roseau, brisé pour les tourmens
Theocène a fini sa trop courte carrière
La mort prématurée du cœur de ses parents
A banni pour jamais le bonheur la terre.

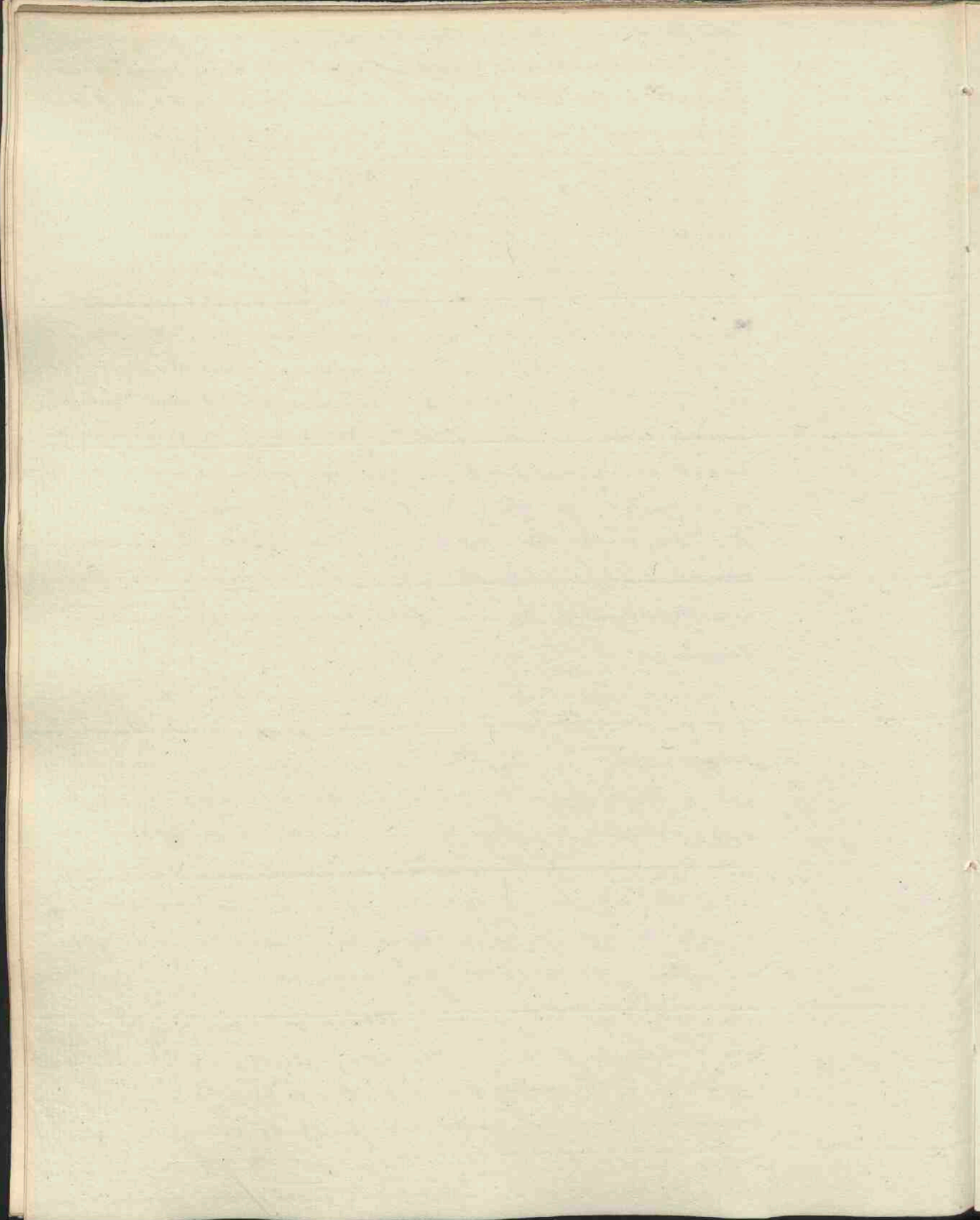
Guide p. 440

Guide p. 537.

De kerk van Saint-Basile is nog in woeren het kleinste,
 der Carthusiers is naadmenaar. Wy bezochten deze
 kerk, die in der styl der romantische eeuw, niet onbevat,
 leg van vorm en inrichting is. De wanden zijn bewilderd
 en stollen de figuren van een groote kerk naar; het
 altaar is nog met praechte van zulten en ingelefd was
 niet getruid. Van de beelden zijn enkele, vooral een
 van Maria niet zonder uitdrukking; andere zijn stoffe.
 De kerk en het kleinste waanen gesticht door den
 Cardinal Landeris die aartsbisjop van Bourdeaux
 werd in 1599. Hy left (zo men meent) begraven onder
 een steen onder opschrift. Een ander lid van zyne fa-
 milie was minder bescheiden. Men weet ons in een
 kapel een praechgraf in slachten. Inmaak en met een
 lang opschrift, dat Francois d'Escombleau de
 Landeris prins zyne vrouw Charlotte Bourde d'A.
 rassy, † 1691, heeft daer oprichten en waarin hyzelf
 ook begraven is. Hy was Lieutenant-General en
 Luydenaar.

Wy gingen van hier naar de Champz Leissas
 een klein met dandtaal en toegenaemde Montagne
 francaise. Er was nu in deze plaats van noemen
 geene lofendigheid, die is er der van d'ag en op feest
 dagen; doch wy vonden den wandel recht lief, en het
 uitzicht van de hoogte der kunstbergen was by
 den vallen een avond zeer aangenaam. Wy zaten in de
 zachte huelle die op een brandend haeten, dag inspede,
 en vaden met te mede luydenaars.

Zaterdag 22 Juny. Dieren moogen ons zinnen
 van ondersmaen wy een uitstap naar La Balde, vier
 uren van Bourdeaux, om het slot te zien, waar Mon-
 tesquieu gewoond heeft. De landstreek die wy door-
 vaden is van den linker oever van de Garonne, het is
 geluend, vruchtbaar, met veel gebaante grando enwe.

149.
en Koningrijken. Het dorp is niet groot, maar heeft
een net en welvaarend vaarwonen. Het kasteel was
het geliefkoofd woeflyf van den eerwaardigen Staats-
man en geleerde. Het is een oud daffig gebouw met
dierbare grader en aphaalhouppen, naar steeht ge-
vins uit door bouwkunst af prachts. Looze net-
trekken zyn wy in denzelfden toestand waarin
Montesquieu zo bewoond heeft. Men bezaat
die met zekeren eerbied van den goatchen man.
Wy werden gebesicht in zyn studeerkamer, die lo-
vens zyn Hoofdkamer was en een nestelk daar
naast, beide in af aanvanderd. Zy geven een denk-
beeld van zyne eenvoudige levenswyf. Men wilde
men ons niet miszen; want de taal zyns bibelotboek-
zeise man, werd goarchid; - en bovendien moest
de bedienke der familie ontblyt brengen en kon niet
niet met de bezaatkef bezig worden. Daarvooft,
loefde bejering kwam wy zeer onverwacht voor,
vooft indien de tegenwoordige eigenaar het he-
zelfde gatlacht behouft als Montaigne's man-
goc. Men is de bezaatkef hervorderd loht.
De omftreek van het slot is land en water van,
der byzondere fchouweid, juist zoo als M. die
zelf beftreken heeft. Aanlof is er byna niet.

In de stad levuggelamen bezaatkef wy het Mu-
feum van fchilderyen, dat in eenige vertrekken van
het nieuwe M.aison de Ville geplaat is. Het is
nog weinig ryk van eenigrynt uitftellende ftuk-
ken. Ons bezaatkef zeer gaed een klein fchildery van
Bruno Payer voorftellende het vinden van Mo-
zes door de dachke van Pharaos. Een groot his-
torifch ftuk vol interrukking ftelt voor, C. Amende

Guide. p. 415.

*Deze kerk staat als gewoonlijk buiten de
muur. De indruk die zij uitwendig maken zoude
groot daardoor voortenddeels weglapen.*

honorabile D'Urban Grandier, Leen de Leen
 Pierre du Marché de Loudun; 18 août 1634; - door
 Idrey. Die ongelukhige priester werd tot den
 kruitstapel veroordeeld, zoo het heetke omdat
 zy de Ungelimen. nauwen betoond had, en nou
 den duivel overgelenend, zoo dat zy bezeten ge-
 worden waren. De afgruwt van andere pries-
 ters en de patitiek van Richelieu besatokenden
 hem dat schrikkelijck lot. Hy is hier voorge-
 steed op het oogenblik dat hy het vromis-
 tene ondergaan. Verlystend en byna meekelous
 duur de pyningingen, het onrecht en de schrik
 ligt hy gekruicd, vermyt moordeliken hem nog
 eens besatoken behantening en rouwenzaam. An-
 de honorabile afpersen. Die toestand is meer,
 terlyck duergesteld, Grandier en alle de amthan,
 ders zyn jniet zoo geschilderd als men zich
 denken kan, dat zy in zulk een onstandigheid
 zyn waosten.

De warmte was zeer hinderlyck en deed ons een ge-
 deelte van den dag thuis blyuen. Toen het wat kueler
 werd veruolpden wy onze wandelingen door de stad.
 Wy bezochten de kerk Saint-Michel. Zy is in 1160 ge-
 bouwd en gevouwen Gotschen styl; meer zelykromer dan
 die van Saint-André; doch de overvloedigheid der godes-
 ten is niet goed. Het middelste schip is buiten verhan-
 ding smal en krap; meedert is de inderk van het ge-
 leed niet groot, haemel eenige geseccelen van schou-
 ren. Het portaal intwendig is meekelijck schoon. Ook
 zy deze kerk stant een klubbekouen op zynen en den
 plaats de puyete van Europa te zyn; doch hy heeft in de
 vorige eeuw zyns spits verloren. Thans is er een toer.

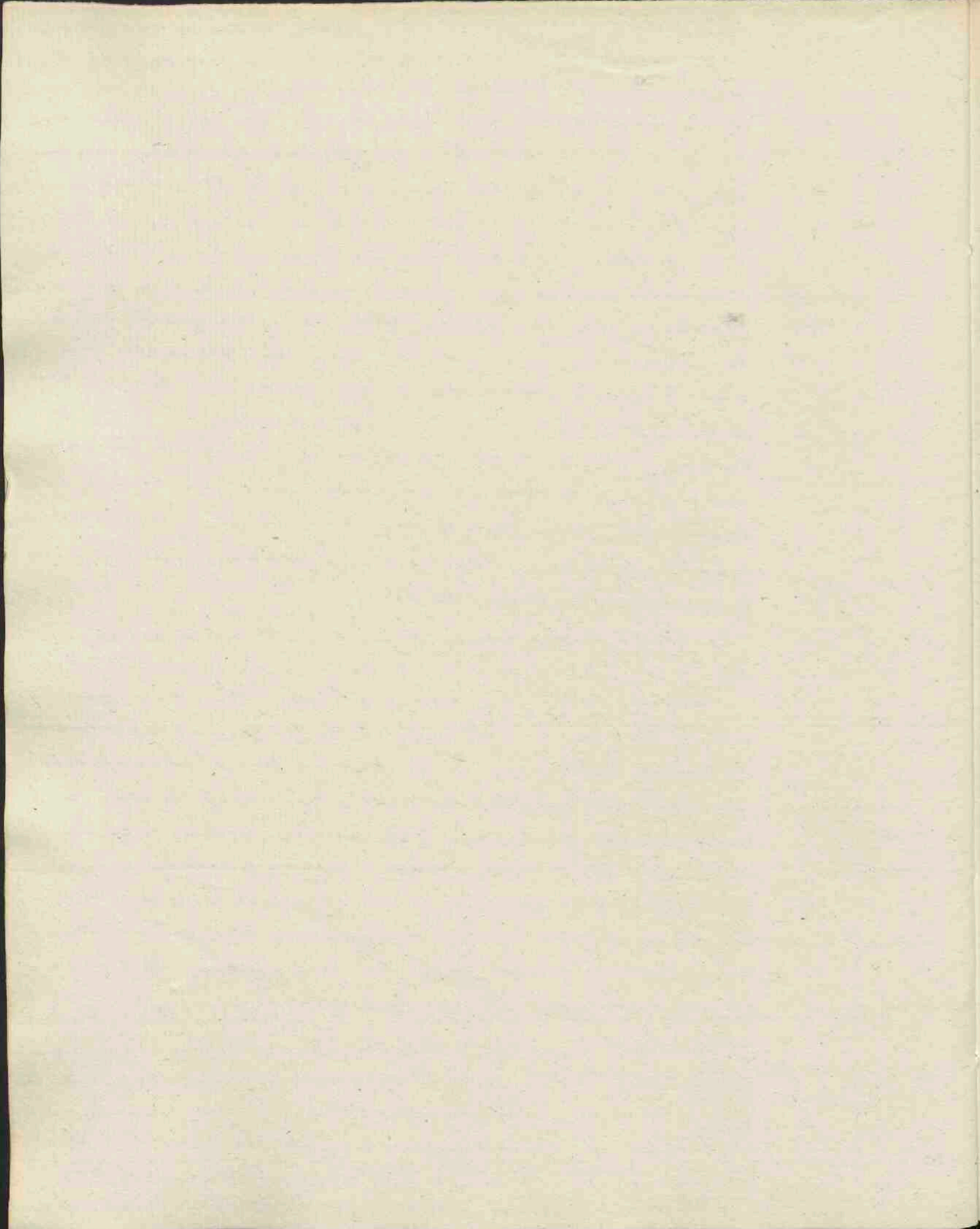
De schoone ligging van Bordeaux wordt door vele
reizigers genoemd en beschreven; eenige plaatsen daar
omtrent worden aangevoerd in den Geogr. p. 302. 353. 354.

Men noemt deze hooftes les Cotes de Gypnesiac; - hier
van daardat men afvaalt wanneer men van Parys komt.

gemak op geplaatst. Onder dezen tonen is een beeld
 van een de lyken niet vergaan maar in droppen. Wy
 zagen daar de dikwylt beschouwen wy van de den, aan
 de muuren opgehangen, sommig, was men zoft, vry
 van een jaar oud. Het merkwaardig is dat de me-
 droefde doudskouten, waarom de heid als bruin le-
 der geworden is, nog kennelelyk uit drukkung op het ge-
 laat hebben. De overlevening heeft de hutoone van den
 doud dezer personen bevaand, en welklyt wy en jout hier
 opgehagen, omdat op hem gelaat de teekenen daaraan
 kennelelyk zyn. Zoo truyt men een familie die
 van verpift gestanen is, een man die levent de,
 groaver gewest is, een steek man die daar aan te
 zwaren liet te dragen. pleeteling beruust, een zome-
 vane die in twelganacht ontbreken. De ontkening
 leden van hun overlyden staan nog in huren doud,
 trecken te lezen. Sedert loop plaatst men geene
 lyken meer in dezen kelder.

De wandelingen waren dezer avond zeer bezocht, wy
 begonnen te reeds, wy met te kunnen, en moeten ons over
 den goetelken aentlyt verwandelen. De grootste van
 ley der kaazen vindt men in de Haagse van de Courts,
 Alles en Tappis, en in de Places terug. De antrofsken
 zyn toch de oude straten, nog aannemig, welke een
 voorstelling geven van hetgeen Bardevent nog meer
 nien honderd jaren wat. Wy wandelden in de
 avondkaeltte nog eend op de lokaalen loop en dron-
 ken daarna hier op het terras by het groot theater.
 Hier vergaafent zich want een koffy, jout de vrouwa,
 me wereld vooral ons ys te gebruiken.

Zondag 23 Juny. Dezen morgen om zes ure zyn wy
 eens de brug naar de overryde der Grondse gemaent te
 einde het amphitheater der stad en have ontschek en
 het morphenlicht te beschouwen. In de voorstad Beet
 lide namen wy een luygentje, dat ons ons op den goetel-
 may van Carbonblane tot op de heopte, ongeveer een

men van de stad loopt. Wy wandelden daar een goom
 men. ^{tyd} omdat wy ont van der aanblik niet van
 zandigen kanden. Was lager met het landschap, dat
 wy verouwen aan den heer Delabor, tus te kohan
 van. Men verouwen met een becoofte door den
 schouwen aanlag, onder het frout gebouwen te
 te wandelen, en op de beste punten ook van het
 het land te overzien. Wy wanden met niet koo
 gen in onze verwachting, en wanden konstanten
 dat de legging van Bondeems ee. der schouwen is
 die men zich denken kan. Zy breedde zich hier van
 ont met in hare volle grootte aan de helling van
 de hennelachtige kanden, der rivier, aan beide
 tyden der stad het schouwen land. Overal gebouwen
 te en groene velden; naar de stad de kreesse ge
 ronne met de pruytise brug, en de kalyke koo
 pent. Teloraan ziet men een zoo groots koo
 maal. Het eerste dat men en op waarmaken kan
 is dat de koopte achter de stad kooing afwij
 teling restant; het landschap daar waarmet by
 na een rechte lyn.

Het land is hier overal met succedring groen be
 dekte, gebouwen, wyntakken, groenue eden, groen
 land, wijlen elkanter af. Aan het meer zende
 lye klimaat, maar wy ont beouwen, kooing
 den ont naoral de rygen en groenue kooing.

Lavingskamen beouwen wy het innerdige der
 kooing, welke op een byzondere wyse gebouwen is.
 Op de kooing nutten andere gemelnen in waouwen
 men gaat. De waotpaden zyn kooing dan de
 rygen, en onder die waotpaden zyn innerdige gal
 lonyen, maar over men by a repte op van het een
 einde tot het ander groen kan; te soeken elken kooing

Guilde p. 304.

De vloet doet voor Bordeaux het water 4, 5 tot
zet met een ryzend Guilde p. 315.

Guilde p. 437.

Ik vind in den Guilde. p. 558, dat Montaigne in 1533
op het Chateau van dien naam geboren is, en ik herinner
my dat H. de K. K. zegt, dat zy het bericht heeft; maar
dat er niets meer wat dat aan hem herinnerde.
In 1581 werd hy Koning van Bordeaux.

Het Latynsch opschrift staat in den Guilde p. 438.

kan men van de een zijde naar de andere gaan. Men heeft hierdoor het voordeel, dat wanneer men de bruggen der brug iets te herstellen viel, dit kan de koning geschieden zonder den overgang te belemmeren. De brug is in alle opzichten een een uitstekend kunstwerk, dat boven de verwachtingen en verwachtingen niet gesloofd is, en voor de stad en de omstreken een groote weldaad is. Zy is geheel door een byzondere maatschappij gebouwd, welke daarvoor het recht bekomen heeft om gedurende negen en negentig jaaren naar elk die er over gaat een Solus te worden. De brug van 10 april 1818 welke die overzeekende tusschen den Staat en de Maatschappij benestigd heeft is de eerste in Frankryk waarvoor zulken dat stelsel een werk van openbaar nut is tot stand gebracht.

Bordeaux is de geboorteplaats van Muntaigne. Of men het huis niet weet waar hy geboren is, kan ik niet zeggen; ik heb het aan verschillende lieden gevraagd en die hadden er nooit van gehoord. Bezoeken lapt hy in de gesceene kerk des Familicntz Thomas Eglise de Calcege. Wy berachten zyn graf: het is van marmer; Muntaigne is daarop voorze, held liggende in tweepanmanting met een hand aan zyne vaetend. Griekische en Latynsche opschriften, te lang en te onbeduidend om af te schrijven. Het belangstelling vermydt men by het graf van een der verstantigste, beste en beminnelykste Francthen, waant geschriften zoo waerlyc maar gelezen worden, terwyf men de wantelore of rededebeswante werken van den dary verliest. Men schynt dat voor die gedankteeken met den minsten verbod te hebben. Het is, blykang een bywryft, in 1803 door zyn neef

Guide p 479.

Guide p 479.

154.

hersteld en het vance-tuel weder eene herstelling
bekaemen: het is befehdelijc en vuit; de kanten
der herestellingen van het Colloge staan en tofen
naar, zoo dat het dagelyk meer kadsje. Het geeft
gunstig denkebeeld van het bestuur eener wetenschep
pelyke insigting, 'tusschen het de nazederichtenis
van een man als Montaigne verwaas sloot.

Wij gingen in het voorbygaan in de kerk der he-
lige Eulalia, waarin eenige goede schildersgen
in overigen niets merkwaardigs heeft. De dienst
was eenwandigen en de gemeente stiller en opmerk-
zamer dan wij te gewaanlyk in Frankfurt 2°,
vonden hebben.

Met belangstelling bezochten wij nog eenmaal
de Cuthedrale, die niet tegenstaande hare gebreken
een diepen godsdienstigen indruk maakt. Er was
geen dienst, maar vele lieden verrieten in stille
kuis gebed, dat in verband met het minst sticht-
telijke van den troepen aander eendienst is. Eene
moisjesfeitel in gelykwaerijns kleeding, blauw
en wit, niet ont daavonder in het vop. De bar-
baarscheid dat men kuisen tofen de kathed. 2°,
binnend heeft, is voort den in vout dien de Cuth-
drate merkt ook stovend.

In het voorbygaan zagen wij de pout van het oude
Kapel de viltte en foor de l'herlofe genaamd, het eenig
overblyfsel van dat gebouw. Zy is al een overblyfsel van
de 13° eeuw nog eenigzint merkwaardig.

Wij hebben heden nog vele plauten en straten bezochten
oude kennis van Bourbon, althant met het uitwandi-
ge detroffs aangevint. Men kon niet genuef de groote
thant en het plausmatige van den aanleg bewonderen.
In alle richtingen is de stad doortredend met breede
straten, die meestal met boomen beplant zyn en tal

Guide. p. 260.

Guide. p. 299.

wandeling dienen. Zy komen uit op groote plaatsen ^{155.}
waaraan enige buitengewoon schoon zyn. Dit plaats
en de eerste uitruiming is Bordeaux verschuldigd aan
de Tourny, welke in 1743 intendant de la Genesay,
titel de Goyenne werd. Men degen men die metelyken,
krachtigen bestuunders warden men hier onzes herin
wend. Een der plaatsen heeft men naar hem Place
Tourny genaemd, en daer heeft men in 1825 zyn
steendbeeld opgericht. Dit is geen byzonder kunst-
werk, doch het is niet zonder indrukking en zeer
eigenaardig is by navogeteld wyrens op den
schonnen aanleg door hem gesticht.

Een deraan plaatsen levent zeer trouwige kerken,
nemen, namelijk de Place Dauphine. Hier stond
ten tyde van het schrikkewind de guillotine,
waar zoo vele slachtoffers onder gevallen zyn.
Men is omlangs op deze omstandigheid terigge,
kanen. In den laatsten tyd begint men in Frank-
ryk, vooral in het zuiden, de groote processien
weder in te voeren. Dit jaar is voor het eerst
de processie van het Sacrament in Bordeaux
weder met groote plicht door de stad gegaan,
en was daarnavt een groot altaar op de Place
Dauphine opgericht. Het priester kapittel heeft by
deze gelegenheid zeer gezincht, en vele katechizaties
tegen hare tegenparty geschreeven. In een nummer
dat ik toevallig gelezen heb kwam onderanderes
voor dat euidelyk het altaar weder de plaats
van het schavot had ingenomen. Alle veldbeuken
den kanden nu de negeleyking maken. In feite de
twee partyen, welke op deze plaats haar zinne,
deed gehad hadden. De party der goddienst had
navit gemantkapt en deed dit ook nu niet, dat
zy eeuwaal zunde zegenieren. De party der phi-
losophie of naar het schavot had navit dan voorty.

Guide p. 359.

156
grote overwinningen behaald. Men had in de
argumenteling gemeend de godsdienst te beproeven,
maar in tegendeel een nieuwen begraafenis der
philosophie was op de Place Dauphine gevind,
want: „la religion chrétienne a ajisté aux ad-
seques de toutes les philosophies depuis les temps
les plus recules jusqu'à la philosophie de M.
Lousin”.

Wij wandelden deren namiddag in den Jav.
des Royal of Jardin public. Dier wandel,
plaats is zeer groot, aan de straat met een fraai gras-
hek zijend; aan de zyden zyn schoone reyen hooze
boomen; doch in het midden is een ledige ruimte,
en het geheel is zeer vermaakzaam. En waren
ook in evenredigheid van de uitgestrektheid zeer
weinig wandelaars, en alleen uit den lageren
stand.

Geheel anders was het in de Allées of Quirionnes,
langs de Place Louis Philippe. Hier was alles
het en goed in orde. Hier was het zeer vrolyk; in
een der alleen werd bloemenmarkt gehandeld; en waren
vele wandelaars vooral uit de hoogen standen,
veelal families met de kinderen onder opzigt
der kevallige dienstmeisjes. Men zat op stude-
ren even als in de wandelingen van Parys. Zoo had
ook wij en genoten de aangename koele van des
avond. Wij eindigden al, gisteren onzen dag
met een bezoek naar het kaffyhuys op het terras
van het groot Theatre, maar het nu van nul was,
dat men niet mede iets bekomen kon.

Maandag 24 Juny. De warmte, die den bezogen steet
toegenomen is, had ke des een hooze bevestigd, die het nu
gaan zeer beswaarlyk siechte; wij gemitden ons
zelfs door onze gangen naar de vorse dagen eenig.

Guide p. 328.

Guide p. 460. 566.

Guide p. 369.

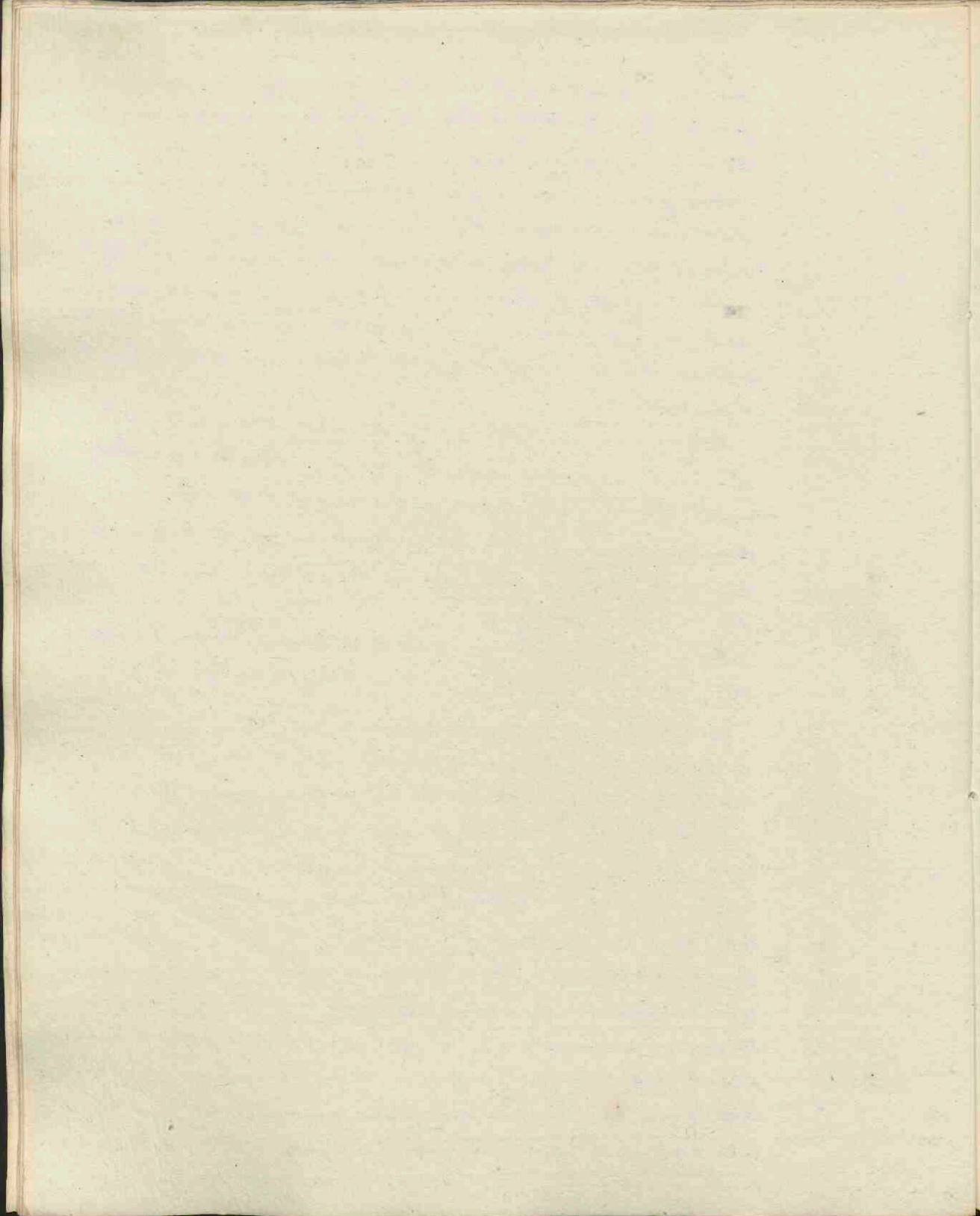
zint onwel. Het bewoog ons om thans te tely. 157
nen. De tebeef van myn dagboek. De jonge heer
Kony bekeekte my en bevestigde my in de overtuin-
ging, dat ik als reeds gezegd heb voornemens was
Bordeaux gezien had.

Het groot theater is thans gebouwd en wy hebben
dus niet kunnen beoordeelen of het werkelijk een
uitbreekt als men algemeen beoordeelt. Het menich
is het werkelijk een der schoonste die ik gezien
heb. Het staat geheel op zichzelf, op een groote
plaats en is in Griekken stijl zeer bevallig ge-
bouwd.

Het nieuwe Hospitaal heb ik ook slechts niet
menich gezien. Het is een der beste van Frank-
ryk. Deze toort van inrichtingen ligt evenwel zoo
buiten den kring myner studien, en ik heb er niets
zoo vele gezien, dat ik op deze reis minder menich
die te be merken.

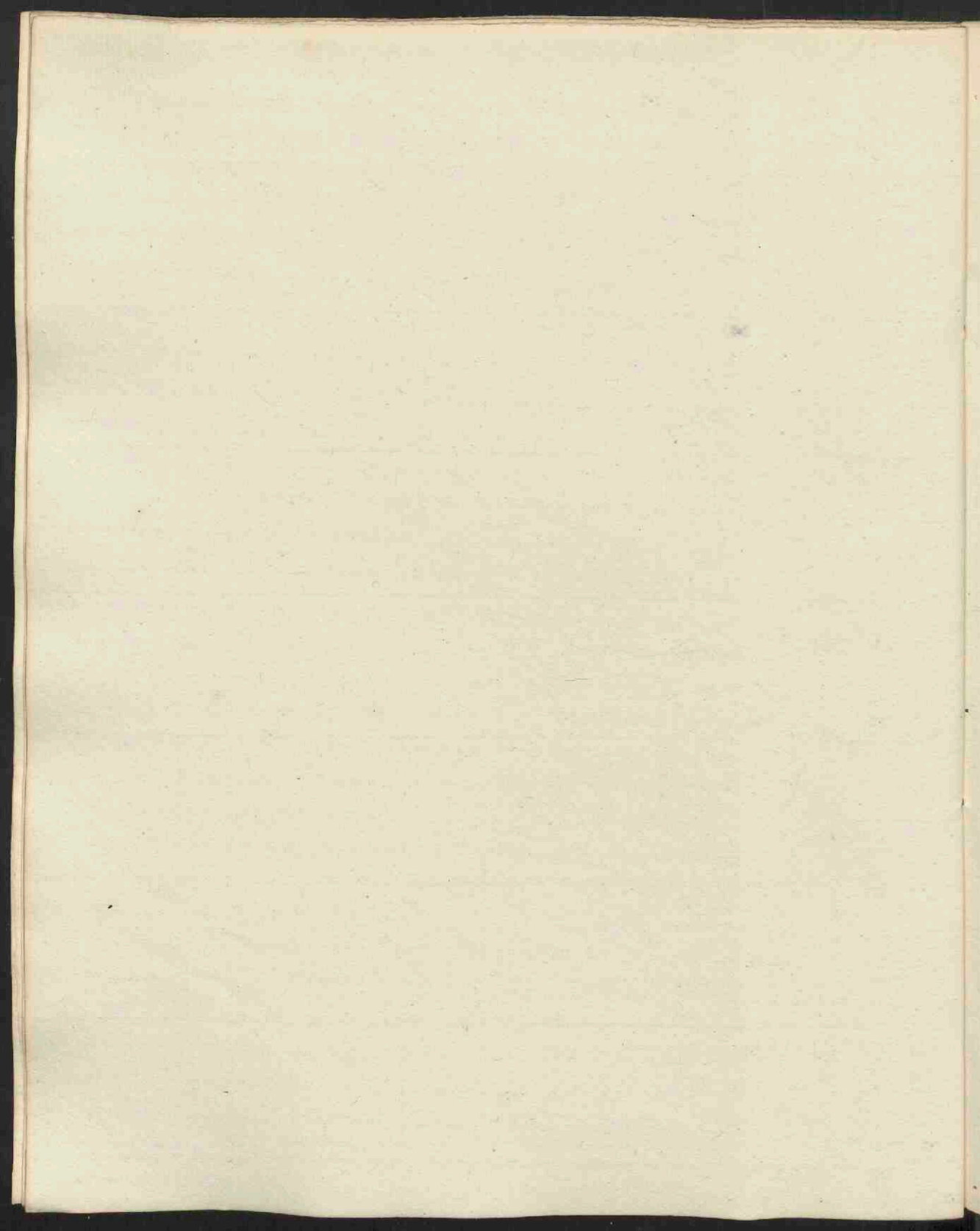
Bijne hetzelfde geldt omtrent het Abbatoy,
dat ik ook slechts nietmenich gezien heb.

Ik heb geen gelegenheid gevonden om van den handel
byen zaken te vernemen, die niet reeds in de hand-
ken te Loran, Straan, of Algerien bekend was. Over byen
myn slaagt men hier als elders. Ik heb nu dit geproeft en
weet ik niet, doch het beweent my geenszins, dat by de
volharding in een stelsel, dat de ruil met vreemde
laken of salomonen, de buitenlandse handel niet meer
kan ontferken. Men weet dat alle midelen de fa-
bricageverheid op vooral de van de overige van
Er zal onvermydelijk overopvoert die van die waren
plaats gelyk; tenent weet men byna alle van thans
tel, die in niet voor die zaken van welke Lanten kan
nen gezien worden, zelf groten, ydel, taal. Het zal de
buitenlandse hand- sel steeds niet meer, als by niet, die
kean in de plaats kan inzien. Een fabriekant niet

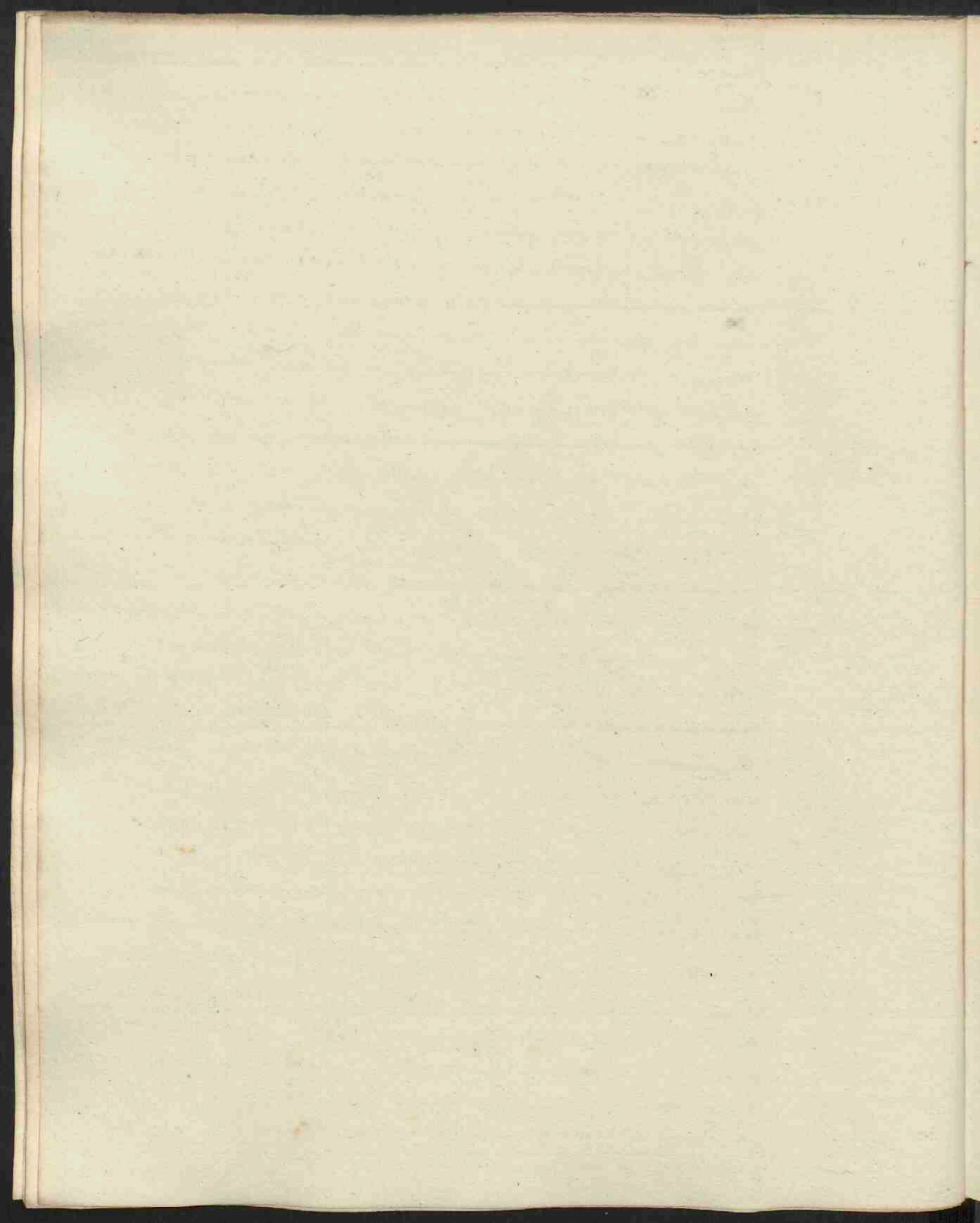

Sedan, die heden naast my aan tafel was, vindde my
 dat de zwakke lachend met zyne fabrick van pasties
 vanden; - de regering betraute een praevois van introm
 ten, bevoege van tien percent; - te gelyk heeft zy inko
 mende vesten op de wol. Wy vonden het speedy een
 over den vreesen van zulk een statiet en over de vrees
 desten die het algemeen van vryen handel trachten
 zonde; Maar in Frankryk, zende hy warden niet
 naar het belang van het algemeen gesmaagd; het
 is een stryd van byranne belangen, welke in de
 kamer der gedeputeerden gevoerd warden. Het public
 heeft ontrent die belangen niet het minste duursige,
 "C'est la France et le pays du monde où on se laisse
 gouverner par les idées les plus absurdes."

Dus myg toe was het gezelschap aan tafel wemmy
 belangryk gemaakt; heden was dit concert. Er was
 een edelman, uuyig legitimist, zeer wel besprooken
 en fyne beschouwer, die ont door zyne gesprekken
 zeer onderskeeld. Hy meende alsoo dat hy in Berdoane
 geboren was en wel op den draempel der zwaartenit,
 waarom zyne angst door het schrikbewind gevoeren
 waren, en waarom zyne maekter zydelijk ontstagen
 wend ter zake hares zwangerheid; doch eerst zae
 lout dat de bevalling by het intygen plaats wond.
 Zyn grootvader was gezwillottineerd; zyne vaders
 warden in Stuart. America gevolucht gemaakt. Hy ge
 vande in verduurt met een Kambierper, welke
 sedert achtien jaren in Berdoant wohnt en, ont
 byran te goed sprak. Eerst streden zy over het stoc
 ket der eenzame opslueting van de zwaartenit, dat
 de Frankryman goed konde, en vervolgens over het
 wenskelijke van den vrede. De Frankryman sprak
 met vreesen welprochtheit over het nut en de
 overmydelijkheid van den overlop, geheel in bed

rudderlyken gaest van den eerden adel. De kryg, 159
man vormt de slaaven der nutte, in den aanleg al
leer ontbrekende met de edelste trekken van den
mensch; een nutte die geen aanleg waarde maakt
van bestaan; en die de Francheien lang tusschen hadde
vanden 17, sine nutte in 18 op nieuw worden. De Fran-
cheien meentopde hem met veel kracht, stelde hem
de behaavendheid, de verwilliging, het onrecht, het
lyde der duizende families voor, die het gevolg van
den aanleg waren; noemde hem naar den inbreuk
dien een slaafte maakte; — stelde hem de gelopen-
heid van beschaving voor die de vrede aanbiedt;
de vele omstandigheden in het leven, welke ook in andere
re stonden dan den krygstand, en vanden de yfelste-
heden van den aanleg, edele gevoelens van maaden
zelfopoffering opwekken. Dit alles werd met vele
incidenten, nu en dan recht geestige zotten, van hem
de tyden met zoo veel waagzaamheid en beleeftheid
en toch zoo knochtig en wit het hest van gedrag,
dat ik my niet herinner een zoo gewigtig onder-
werp zoo goed in rechtvaardig te hebben kennen te
kanalen. Dit gesprek maakte ook levendige belang-
stelling, het duurde nog lang voort en eindigde
met wederzijdse hartelyke taanadering. Het
was my vooral merkwaardig in den Francheien
dat men zoo op te merken van waardheid, edele
gevoelens en gezond verstand met de groote
misvattingen, de overvloed van stand en opwe-
ding, en misthouwing van de een vombijste koppen
van redelykheid. Hy was, gelijc de legitimiten al so
men, zoo hy zeide een gelovig Christen; maar dat
hy niet konnen stelde in te dien dat artikel, en naar
de goede ramp zijn bloed wilde verspieten, was juist
een geval hiervan; — de godsbijnde, zulgens hem
hief samen met den aanleg, enz.

De warmte is eindelijk door hemig onwedig afge- 160.
broken; en dit gaf eene zeer schoone weersbeting by
en nu het anderszins der zon als ik veldan gezien
heb. De zomp nog maar de kansen en nu het land
de dragen de kani merkelyk als in een koudelids
dat men de glacyend vande lucht wederkeert
Een negeburg stand in dien nacht van zekent,
der kameel nu het de zon onder weet. Het was
een veldtraan heeltyk tafewell.

Een ik afscheid naam van Bordeaux maekt ik my
op tekenen, dat het voorhanen der inwoonert zeer
gunstig is. Zy verschillen d'lykbaar van de provin-
cien die wy tot nu toe bezocht hadden. De galant-
teitken zyn Louentip, byzonder hebben zy vruise
angen; iets vruendelykers is in de gehele intouch-
king. Veelal hebben zy guese handing maar min der
nachten gang. In het oog vallend is de schoonheid
der vrouwen uit der. Legeren stand; minder die der
mannen; en wy vanden dat dit juist het omge-
keerde was van Peerys, waar schoone vrouwen
voldraamer zyn dan schoone mannen. De kleed-
ding der vrouwen is ook geheel verandert; de
kunge nutzen hebben plaats gemaakt voor ge-
kleedde zynen af kakaanen dachten, met smook
en het kaupt getenuopt. Kaemel zy hield voor niet
benkoud zyn tegen de zon, zyn zy toch zeer blank.
Het overige der kleding is slankiger, minder stuyt
dan elders, en zy hebben weinig haart. De spreek-
is ook verandert; wy hooren hier Gascon; die men
thils in de uitspraak die niet gezekt is, zo dat
zy de laatste e der uunorden slank uitspreken en en
reep d'lyklyk eene byzonder die en niet haart. In ge-
lyk is de taal geheel anders, hooger en als vruend,

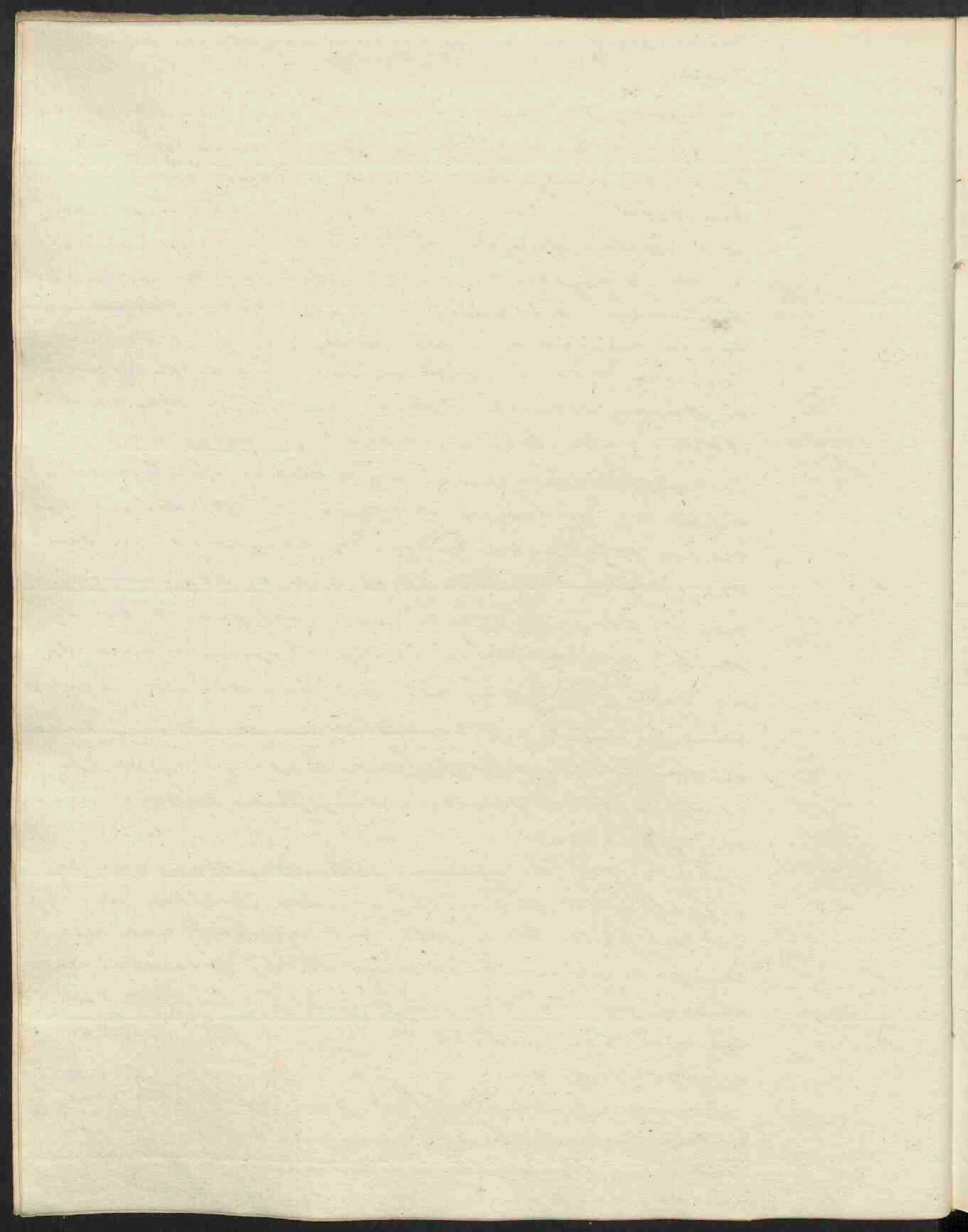
It wird erwähnt de Tempore der Landes weg
betreffende bygrandschaden in Richard Gude ant. Pfl.
reisen 1839 p. 317. Guide de l'Etranger à Boudaant
p. 57.

Zoo dat het Fransch hier geheel anders klinkt dan in
Parys

Dinsdag 25 jany. Hierin voorsped voor half vier
westroeken wy naar Bayonne. Te acht ure bereik-
ten wy het stadje Baras, waar ontdoken werd. Tot
hier toe liep de weg door schoon, goed land, veel,
al in de nabijheid der Gironde. Nu veranderte
de straat spoedig van gedaante; wy kwamen in
de Landes. Hier zagen wy meest Sparrebofch, nu
en dan maerapige heide, zeldzaam goed bounland.
Wy reden door Raguefort, een vroely stadje aan
de Gironde, welks in de Midouze en met deze in de
Adour valt. Hier werd het land weder wat beter.
Te half vier kwamen wy te Mont-de-Marsan,
waar wy middagsmaal hielden. Op den weg heb-
ben wy vele sporen gevonden van een onweer
dat gisteren gewaerd heeft, vele takken waren
van de boomen getrokken en de grond lag te
stroom van bladeren, eenige boomen waren by
na kaal. Wy vernamen nu dat dit onweer
versterktelyk geweest is, vergerst van Luzac
en Starw, zoo dat de postwagens omgeslagen
is en de reizigers zinn loop hier hebben mee-
ten ophouden.

Mont-de-Marsan is de hooftplaats van het
uitgestrekte departement des Landes. Het is
een vrij nette kleine stad, met eenige frange open-
bare gebouwen. Er is daar de ambttenaar, de
beretling en den binnenlandsehen handel same-
lyk veel levendigheid. Het aantal inwoners be-
draagt ruim 4000.

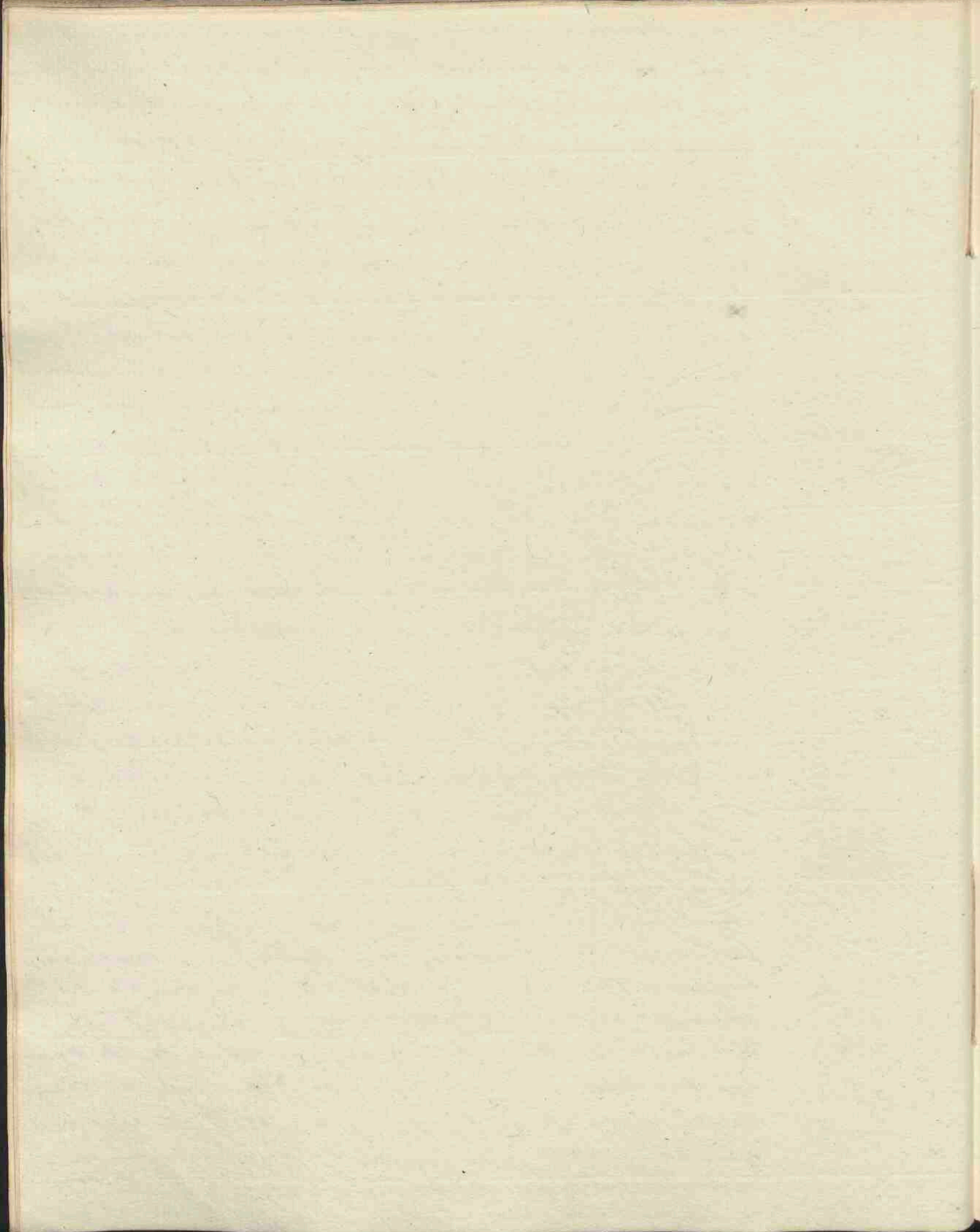
Van de eiyentlyke Landes, die uitgestrekte mee-
roffige heide, welke nog byna niet bekend moet,
hebben wy slechts weinig gezien; de weg loopt
aan den rand der vlakke, en by geest juist orande.

ding dat men althans den Babem tot Grotch aan
 legt. Het is opmerkelijk dat in het hooftende Frank-
 ryk eene uitgestrektheid van ongeveer 400 vier-
 kante lieues volkomen verwaarloosd ligt en als
 in den natuurtoestand; terwijl de dierne bevol-
 king die van de meening voort brengt, die
 de wilde natuur aanbiedt, vreedzaam blijft van de
 gewoonten en gewoonten van de beschaving, en te-
 delijk en voortdurend geheel verwaarloosd worden.
 Het nuttig vanden voor dit land en deze mensche-
 lijke der millieunen kunnen batesd worden, die
 men naar nationale ijdelheid of naar nog slech-
 ter opmerken verspilt. Men heeft zich in Parijs
 vermaakt met de plompheid der Habitans des Loo-
 ses, die in hunne ongeroemde maasaffen, op stelten
 loopen op het toneel te zien vertoonen; hier heeft
 zich de belangstelling niet uitgestrekt.

In de straat die wy doorkruisen komt de begraaf-
 aan stelten meening voor. Het is slechts een man
 daarop loopen zien; ook wamen in de herberg op
 een der uitsiedplaatsen welke stelten voor hande-
 ren worden onder aan de vachten vastgebonden en
 zijn vanden stelten, die men in de hand hande zoo
 als by ons.

Het land was weder gaeo bebouwd op onze ver-
 dens weg. Wy kwamen door Tactas, een plaatsje van
 ongeveer 3000 inwoners, op eene hekking van de Si-
 donse gelepen, van fraaye wandelingen omringd.
 Het werd nu steeds scherper; wy naderden de berg-
 den der Adour en begonnen de Pyrenaeen te zien.
 Tegen tegen eene breuweren weg te Dax, eene zeer
 kleine kleine stad, met ongeveer 5000 inwoners, in eene
 lachende straat aan de Adour gelepen. De volle stee-
 ten waren in den schuuren Comperand louches van

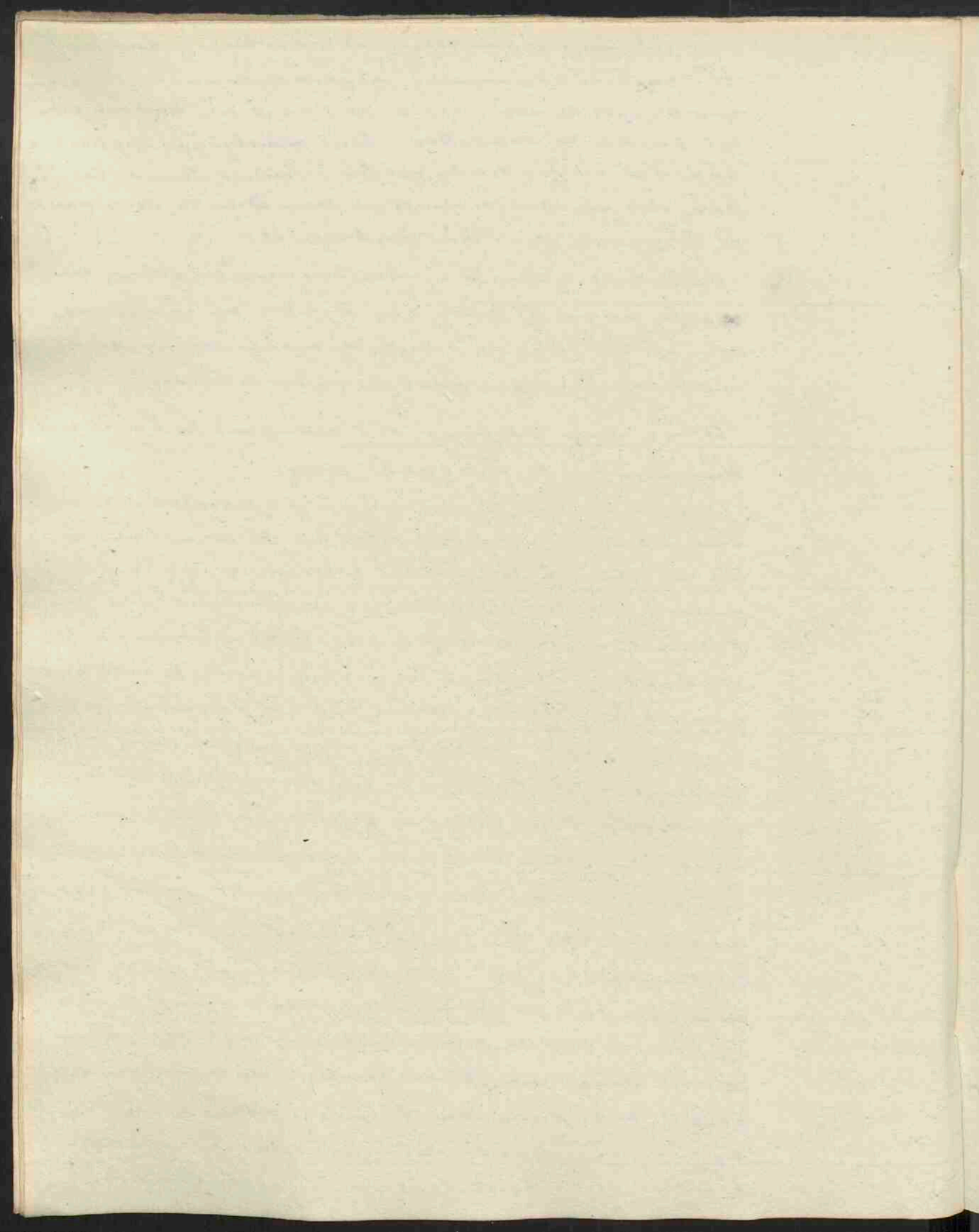

mandelaars, die een zeer goed voorkeuren hadden.
 En zijn hier zeer warme minérale bronnen, waaraan
 men groote kracht toeschryft; doch wy hadden geen
 tyd om die te bezaken. Eene merkwaardigheid is
 nog, dat in het nabij gelegen Sainc Paul-les-
 Bas, dat al een voortstad van Dax is, de heilige
 ge Vincent de Paul geboren is.

Onze weg nam nu eene andere richting, na-
 melijk naar de kust, zoo dat wy nu esdun den
 Oceaan zien kwamen; doch de nacht verhinsterde
 ons de voorwerpen goed te onderscheiden.

Woensdag 26 july des morgens te twee ure
 kwamen wy te Bayonne aan.

Ons gezelschap in den wagen had bestaan uit
 twee Spaantse vrouwen en een Spaantse priester,
 die uit de ballingschap, waarin hy als Carlister,
 gemeest waren, de eerste, naar de amtrek van
 Pampelune de laatste naar Estramaduna te-
 rugkeerden. Het was niet gemakkelijk met hen
 gesprake te houden, daar wy het Spaantse sprake
 niet zeer ongewoon was. De priester was een
 zachtmoedige man, hy verhaalde ons dat hy drie ja-
 ren voor Don Carlos gestroden had, en nu in
 Frankryk zeer ziele gemeest was. Hy meent wy
 zijn pas, door het Spaantse gezantschap afgeleid,
 die inhoud dat Antonio Anselmo Dominguez
 Carlisterisch priester naar zyne woonplaats in Estra-
 maduna kon terugkeeren, niet by vooraf te Ma-
 drid den eed op de grante met zyn afleggen. Toen
 ik van deren eed sprak, lachten de vrouwen en
 zeiden „masquerata“. Treurigheid bespeerden wy
 by deze omstandigheden niet, en zelfs de gewaakte
 priester onderhield zyne vrouwelijke landgenooten.

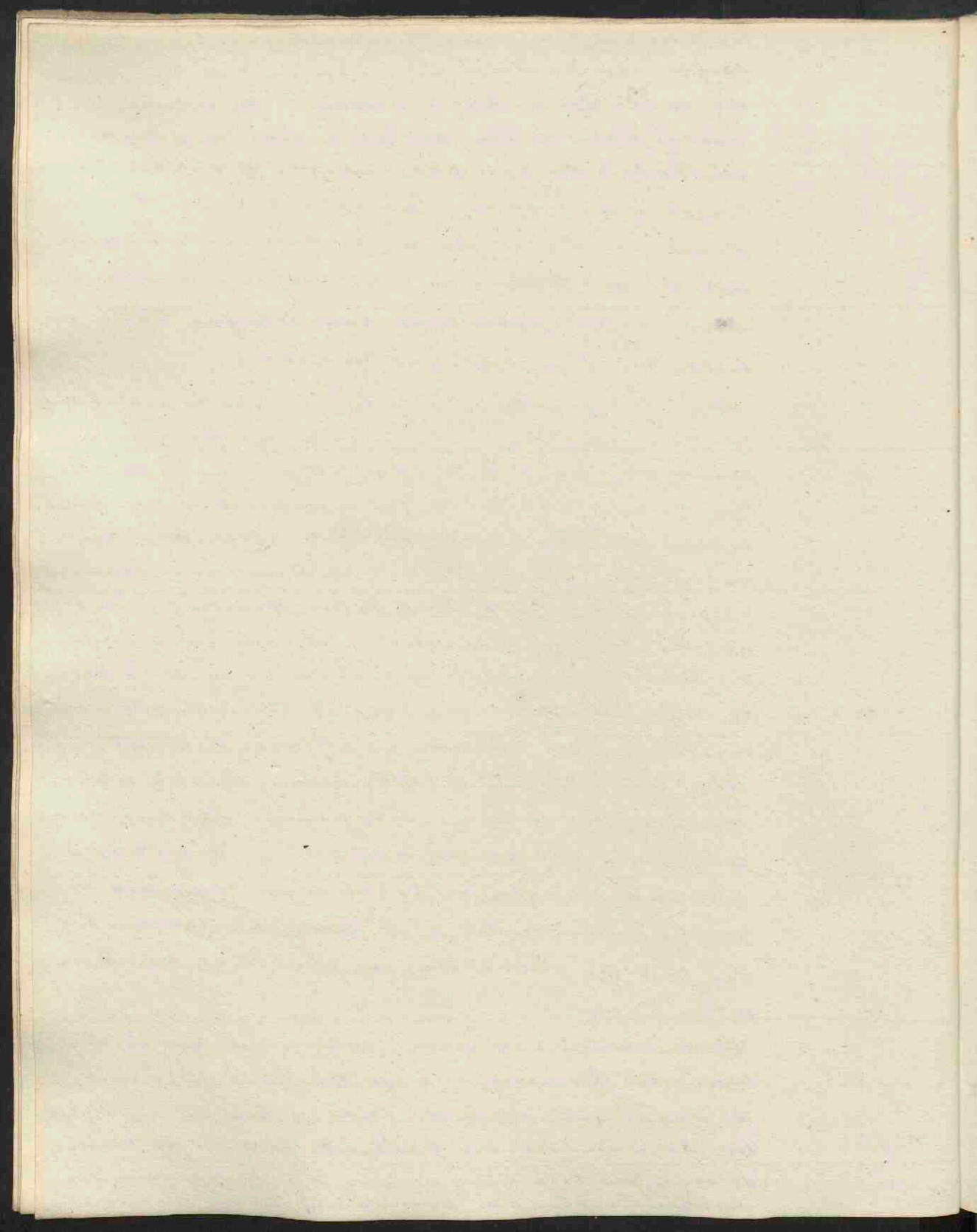

164
ten niet actyve maar zeer stichtelyke gesprekken, en zy
lächten zeer hartelyk wanneer hy Cathedra reisde,
die ik s'lechts ten halve verstond. Hy was zeer te
vreesde, dat wy hem navoorloopden zyne Cigaren
van tabak die hy in papier valde te rooken. In de
Coupe was nu een Spanjaard, en een heer en
dame uit Parys, die wy wederhand vernamen.
dat een professor de piano en zyne vrouw een
blacmentknipster was, zeer beleefde lieden, met
welke wy nu al kennis maakten.

Bayonne maakte op ont by onze eerste wandeling
een zeer aangenaam insicht. Er zyn verscheiden
grote plaatsen, met schoone gebouwen, en de staa-
ten, afgehou met basalt, zyn met goede huizen beset,
waaronder vele fraaye winkels. Alles heeft het
vuurtoemen van welstand, en boven onze verwach-
ting is er groote vriendelykheid. Daarby ligt de stad
aan de Adour eene schone breede rivier, waaren
de Nive valt nadat zy mede door de stad geloo-
pen heeft. Het land rondom is heuvelachtig en
weelderig met boomen en planten begraasd.

Aller duidt hier de nabylheid van Spanje oaw. in
Bordeaux zag men reeds eenige Spaansche op-
tschriften; hier zyn die algemeen; - men ziet ook
viele Spanjaarden en hoort meer Spaansch dan
Fransch; want die niet Spaansch spreken, heb-
ben toch een postuis dat by deze taal komt dan
by het Fransch.

Merkwaaardige voorwerpen, Monument, zov als de
Franschen dit noemen, heeft Bayonne niet veel;
de voorraamste is de Cathedrale die wy bezoch-
ten. Het is een schoone Gothicke kerk uit de twaalf-
de eeuw, die toch door andere overblijfselen worden.
Merkwaaardig is de Kruisgang, die er naast is in

denzelfden styl. De plaats, waer deze kerk ge-
bouwd is, op een eenige hoogte, maakt dat zy
op een afstand zigt zeer goed vertoont.

Naby de poorte d'Espagne vanden wy een ma-
gen die genceed wat om naar Biarritz te ryden.
Wy namen er plaats in en binnen een klein uur
beranden wy ons in dit dorpje aan de kust, dat
neel bezocht wordt voor de zeebaden. De kust
is hier gedeeltelyk met ratten binnengevuld
op vele plantaten afgebroken en uitgehald zyd;
gedeeftelyk ontbreken die ratten en vinder
men duinen en vlakke strand. Dit vertchapt
zeer gunstige gelegenheid om te baden. Tenus
leven die afwisseling van ratten en strand
waartegen de golven van den Oceaan breeke,
en schuimen, heerlyke gezichten op. Wy deden
eene groote wandeling; eene kleine reggen-
wedd daar konneschyen afgemijfeld. Het dorp
steekt uit door netheid der woningen, en wy
konden ont zeer wat voorstellen dat men moe-
genaepon eenigen tyd aan dese schone kust
vermylt, om zeebaden te gebruiken. Leer wel
daan keeren wy terug, en rondan aan de tafel
in onze herberg zeer beschaafde en onderhou-
dend gezelschap.

Dezen avond berochten wy de wandeling bin-
nen de stad aan de stuur. Zy bestant uit alleen twee
gebouwen met zeer nette voortpadden en talryke ban-
ken. Wy bleven tot de 4de onderging. Er waren vele
wandelaars. Wy verlustigden ons den heerlyken
avond op zulk eene aangename plaats te genie-
ten. In het voorbygaan berocht ik even een tuin,

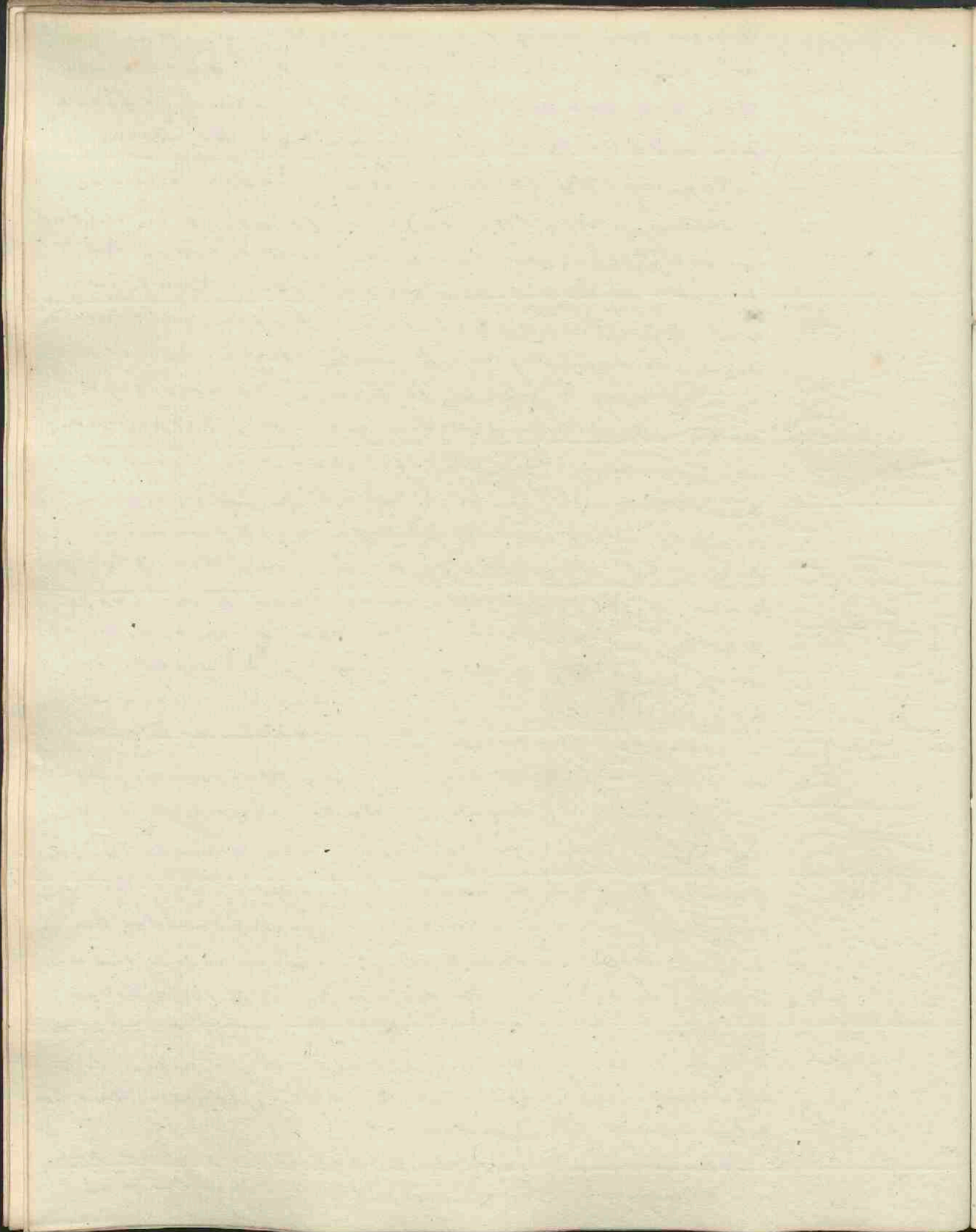
L. Delisle des eaux minerales de Cambo, Ag.

2 sous p. 8, 11.

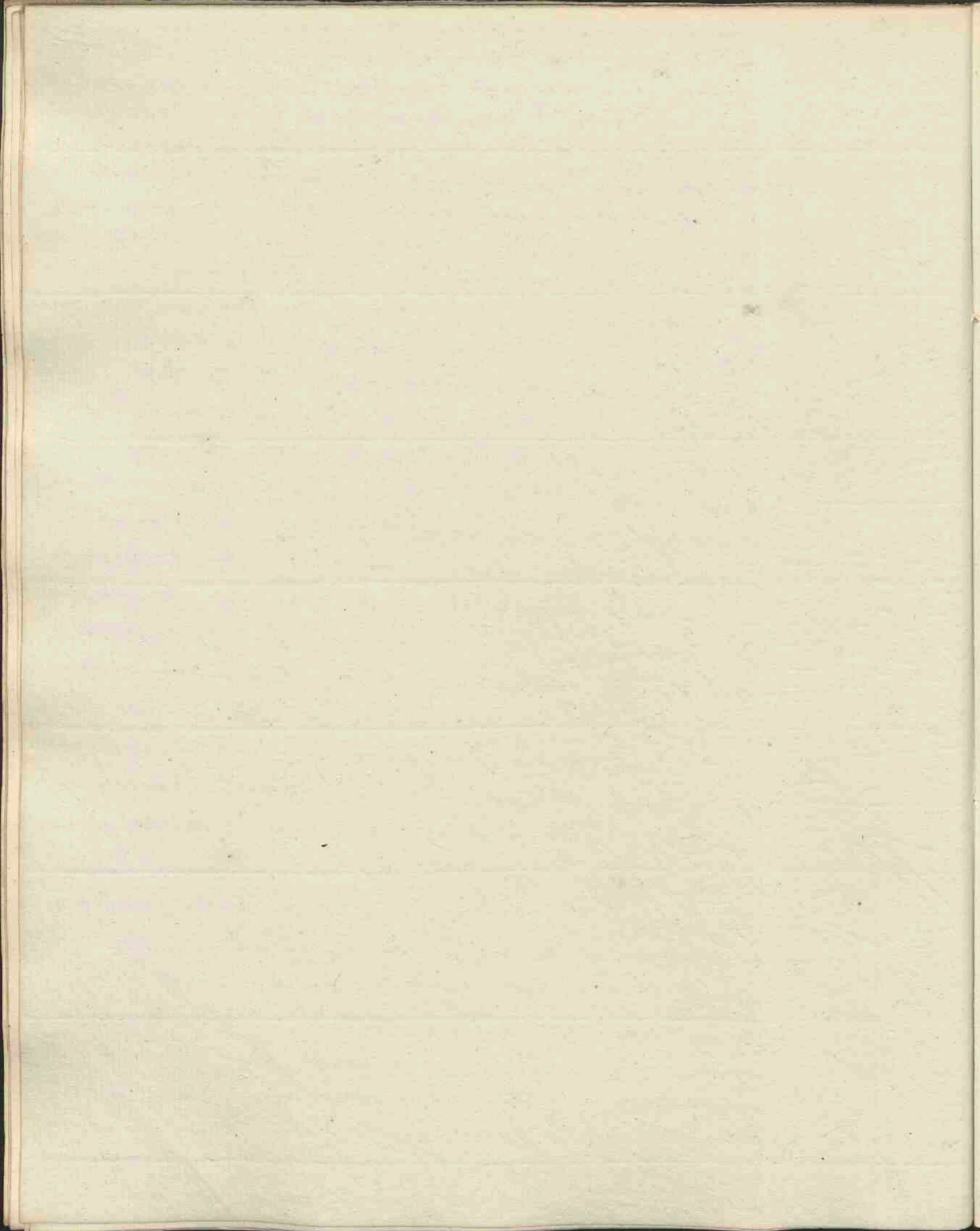
166
waar men bezig was met het balspel, dat hier
een nationaal spel is. Aan beide zijden
zijn verscheiden spelers die den bal met gemee-
poude hand naar de andere zijde knutsen.

Donderdag 27 juny. Wy maakten heden een
uitstap naar Cambô, een badplaats in de val
lei der Spine, drie uren rindorstafje van Ba-
yonne. De weg gaat duizeen schonen land met
nede trinen en landhuisen. Rotsen en bloemen,
lienen de wanden der heuvels. Wy ontmoetten
op weg nede vrouwen te paard, die zeer goed
zaten. De wagens waren met open hot pannen;
eenige waren met runderen die mit een rond stuk
hout bestonden, en aan de af bevestigd waren,
zoodat de af met de runderen runderen.
Deze soort van wagens kenden my zeer plomp
naar, doch it wellicht naar hane kochtening
volkmenen prupend. Cambô is een vrij groot
dorp, negt liep gelopen midden in de valleien
aan de smalstroomende rivier, waar een sene
hanten kamp vaert. Er zijn twee stroombronnen,
eene van gewat en eene van yserwater. Een
net gebouwd is voor de baden ingerigt en daar
hef zijn helve verscheideningen. Men bereikt Cambô
voor de bronnen in mei en juny; dan vaert het van
het van Beuvite, en in augustus en September kan
men ten tweede maal hier. Men was de eerste tyd van
drinken en baden heestly, zoodat my geene badpauzen
aantoupen. Dit belatte ont met van de beide bronnen te
drinken en een bad van zwavelwater te gebruiken. En te
men gewoonlyc drie tot vier honderd badpauzen, doch het
getal neemt jaarlyc toe.

Tenwijl my in het bad waren had men ont twee paar-
den bevoegd. Op het eene was naar landsgebruik een

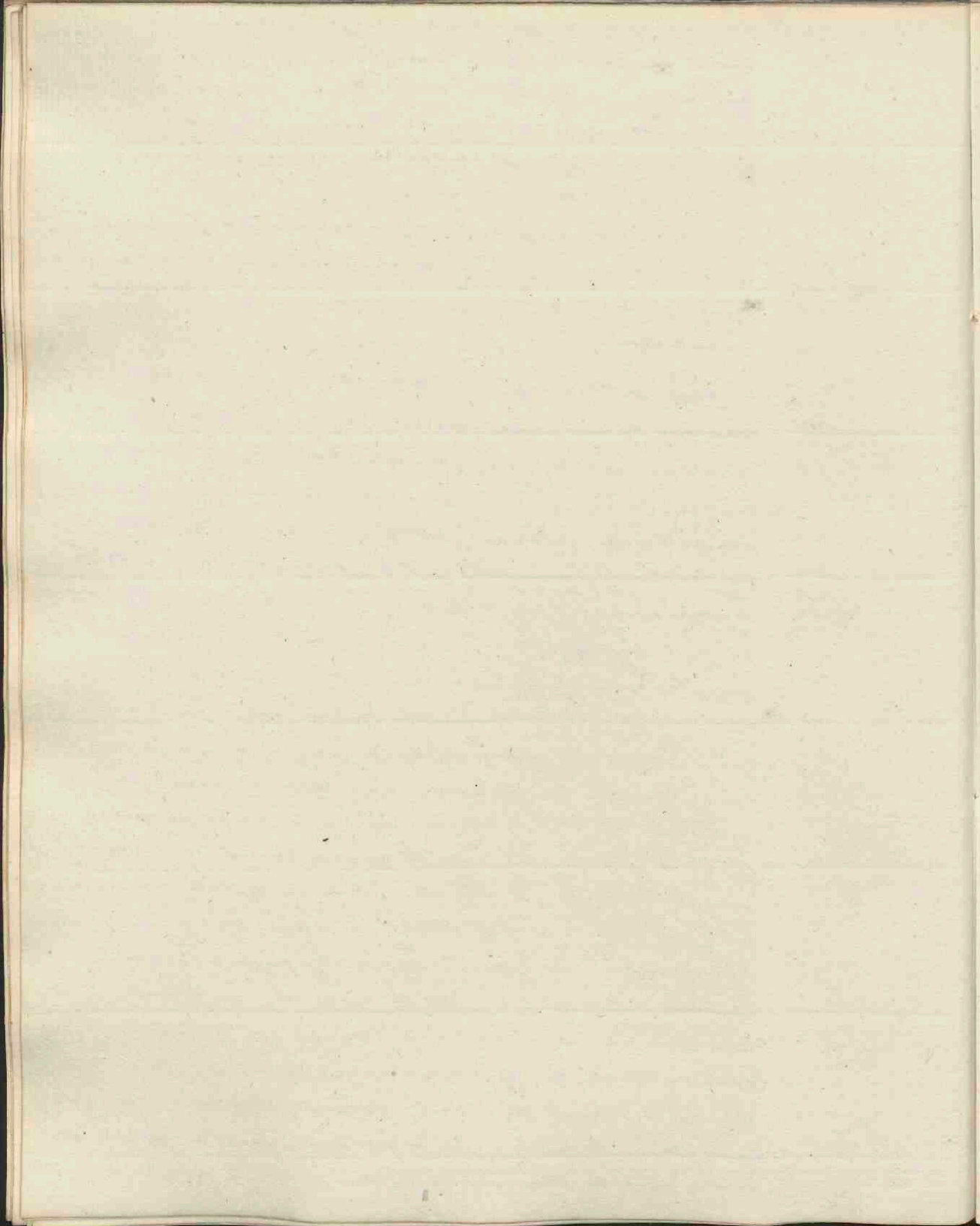
Coccollet kenstofd, dat is een soort van zand met twee hon-
 den stakketjes, waarop myne vrouwen dochten geplant
 worden, het ander was voor mij. Een jonge Spanjaard
 was onze gids. In vier maanden wy eens wandeling van
 ongeveer drie toon in de behaarde valleij der Riva, die
 veel afschijfeling opleent. De heuvelen en de vlakten wy
 met kastanjen en matebarmen, plataneen, ypen, wye,
 stakken, maïs, tarwe, - en waar het niet bebouwd is,
 met hoef vanenkruid bedekt. Hetzooer ophienmen,
 de niet men ook kale ratten. Wy bereyden ons niet
 toe loof van goednaad over de Riva, bestemd voor
 den weg dien men aanlegt naar Saint-Jean-Pied-
 de-Port. Vervolgens gingen wy naar den Pas
 de Roland. Zoo noemt men een doorgang als een
 boef in de rots aan de rivier, op een plaats waar
 het water door een enge stroomt en slocht en
 smal waatpad ter zyde is uitgehouwen. Volgens de
 overlevering heeft de heuvel de neef van Karol den
 Groeten met zyn leger dien doorgang doorgesteld.
 Het punt is zeer sehiddesachtig, de rots is steil en
 wild, hangt dikwijls over het pad heen, en de rivier
 stroomt met kristalhelder water van de hoogte, wordt
 door de klakken, die in kamers bed liggen, lathans ge-
 hint, en breekt al tusschen daar tusschen door.
 Onze goedcoerdige leidsman vermaant ons door
 zyne gesprekken die wy een half verstand, ter-
 wijl wy zekere pruzden wat Spaansche met hem te
 spreken dat hy eveneens half verstand. Toen wy
 te vyf ure van deze wandeling terugkwamen, van
 den wy een zeer goed middegaten koud by zeer vrien-
 delijke leden. De gewonen zyn badgarden te houtsnoten
 doch nu het hout byna ledig is. Wy hadden een
 gelopenheid gezocht, omdat men in de herberg onvrien-
 delijk geweest was, want schynlyk in de meening

dat wy daar wel maekten nidsing honden, d'nyl en
veen andere kerkeng was. Wy ontvingen out nu
dat men in de hooft veldt van Cambu veen mang,
nuen eenigen tyd vande kunnan, doorkunpen in
eene vette waning onder water en hart onjeben,
men en van bloemen buringt.

Wy bezagen wy de kerk, die kenpoudig maar veen net
wat en die eene vrouw berig wat met bloemen te ver,
tepen; - en wy reden daerwa in den l'kwaanten
avond terug.

Vrydag 28 juny. Een goetlicke van den morgen ble
van wy thuit; hervolgens naeren wy met een skuit
te naar den mond van de Adour (ou Boucaud);
wy wandelden daer in de dennen, hadden een heuytlyk
gezigt op den Oceaan. te afstand, waerop Bayonne
van den mond der rivier ligt, baysnagt men een tuer
de opening is niet breed maar veen diep, goedat
grote schepen kunnan binnenvaren; doch de tra-
gang is smalstyk en d'kwyg, gevaarlyk. Een vinn-
toren staat juist aan den mond. Hooger words de
rivier veel breeder en loeft geene vaste oever, maar
door het bed ondieper en aan veel verloop klayt,
steed is. Om dit te verlaten kauft men naar eenige
daren, konganen van beide eyen zwaere steenen dam-
men te bouwen, welke den stroom maeken nepelen
en daerboer het bed dieper maeken. Veel land van
beide eyen der rivier zal doantare kachermid
worden. Dit grote wath neemt een vranvang by
den mond en maect tot Bayonne worden, veest,
gereet; doch het is, naar myne gelyng, nog niet
tot op een derde van den afstand veltoid, en sedere
twee jonen kauft men er niet meer van gearbeit. Het
water vyft by Bayonne met den vloed 15 voet.

Myne vrouw niet deren middag van de trap; haer
 vreesde niet zekertij niet veel, doch bleef om niet te
 konkelken mee ure vrolicher thant. Ik doot nog een
 groote wandeling van de stad van alle ygen te be-
 zien. Zy waerde door de twee rivieren, de Adour en
 de Gers in verschillende plaatsen gesplitst, die elk by
 zekere namen hebben. Overal zyn vestingwerken
 ter verdediging; doch het meest is dit punt niet,
 sterke door de Citadel, die op een kleine verheven-
 heid, op den noyter oever der Adour aangelegd is.

In zotte myne wandeling waerde tot de vrees,
 stad Saint Esprit aan den weg naar Bordeaux,
 waar wy in den nacht doorgelopen waren. Daar
 heeft van daar een rivier overrijt van de stad en
 en de omstreok. Ik zag van daar ook het schone
 en groote militair hospitaal dat aan de Adour
 gebouwd is.

Zaterdag 29 Juny. Deze en de volgende dag
 waren bestemd naar een biltshap in Spanje. Het
 klein die och 29, heb ik daarvoor moeten hebben,
 een verlat van den Landspreket, een visse van den
 Nederlandschen en een van den Spaanschen Consul.

Te half zenen vertrrokken wy met den postwa-
 gen naar San Sebastian. In de lange ganten tussen
 my gelegentheid alles nege goed te zien. Op de hangten wy
 zey van tyd tot tyd recht de een en linker zijkant van
 tegen. Het land is zeer goed bebouwd. men ziet in de val-
 den wijde, taam, wais; ook wassappelen. Om half negen te
 rechte wy Saint-Jeande-Luz, een net stadsje met ongeveer
 naar 3000 inwoners, aan den mond der Givelle. Er is naar
 handal en het binnem wy zey boven op vuur. De kust
 meent hier op en daarom heeft deze plaats niet te lyden.
 De vrouwen droegen hier jaarige waterputten en andere
 naar werpen op het hoofd. Dat wy Spanje niet konden

Voor half elf kwamen wy in Linn.

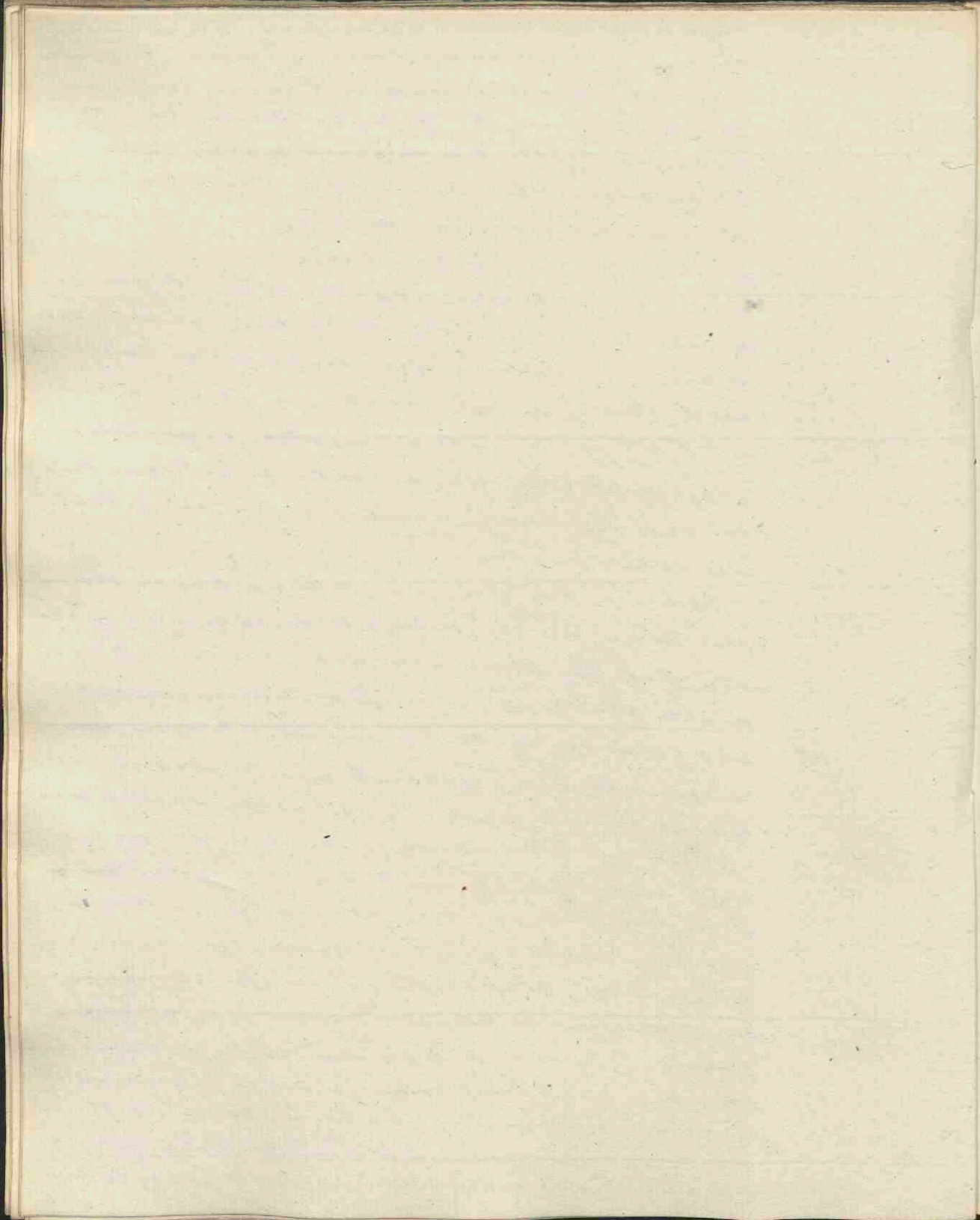
Deze plaats heet, volgens een opschrift in gouden
letters, Plaza de la Constitucion.

+ alle hadden rode Sjerpen.

+ een Spanjaard en

170
Lairpanden by onder anderen daerom, dat de kinderen
op den weg zeer kasuiter dandten; - niet om te badelen.
Wij reden weg door een dorp, Orogne, en veldten
kenamen wij een, het gebucht Behobie van de
Bidafosa, welke bier de groene tofchen de twee
kanten uitmunt. Hier worden onze jassen onder
tehuwen; wij reden over de brug; eenige Spaansche
vulskaten voregen de pas, lieten ons door, en vier
mannen wij in Spanje. Op dese plaats lag in de
Bidafosa het eiland der Fairantou, waerop in 1660
de vrede der Pyrenen getekend werd en Lodewyk
XIV de Spaansche prinses Maria Theresia trouw-
de. Dit eiland is sedert vernallen, en grootendels
weggespoeld; was dat er slechts twee kleine hut-
ten van overblijven, waerop wij nu camp vonden,
wee zagen weiden.

Slechts een huusken van de brug ligt de kleine
stad Fouu, die een vrucht en tuinverleid wasken,
men had. Wij zagen vele liden voren met op de
groote plaats, waar de wapen aantield; ook
was het heden de heilige dag van Petrus, die,
nuegtes Spaansche gebruik met zerkging en vro-
lykheid gevierd werd. Wij bemerkten dadelijk groote
nombel in de klesding; eenige mannen droegen opse,
slagen haeren met pleument; de vrouwen van den ge-
rengen stand hadden alle het haar tot een langden
staart getuachten; de meeste droegen daarbij een buch
an het kraef. De vrouwen van eenvoudige huysden
stonden droegen alle zwarte mantillas en zwarte
fluytel. In de herberg werd ontbeten en daerwaer
gaf men ons overvloed van smakelyke spysen, en op
het deffere mallagaryn. Wij hadden beschampes en
vriendelyke neetgenooten, alle Franschen met uytvande-
ring van ^{een} Spaansche vrouw. Het dertien was ons

versterken ons in Spanje zeer vrucht en anderhandend.
In Iruen werden onze pappen aangevonden en ons
goed door de dominees ondervocht, beide geschied met
veel beleeftheid.

Wij hervatzen den grooten toeg, die steeds berg
op berg af ging, door schone en vruchtbaar goed
bekend land. Door een vry goed dorp, Oyarzun, kwam
men wy tot aan de kleine stad Ernani. Een gerui,
men tyds vengende ons twee mannen met zware
nau, die een goed vuisstamen hadden, vry wel gekleed
met blauwe broijer en pantaloen, een blaken
kand met een opschuift, om het lyf een loken, vrien
met patronen. De conductoren zeide my vader,
hand dat dese congrejins als de gen darmes van
de vryheid maesten maken en dat wy het de
dehning medepengen, haerel ed men geen gewan
voor vover was. Zy hadden ons by het haer
gaan kansen groeten en kudden ons als in
het Spaansche gezegd, dat ik niet verstaan had.
Ik vernam nu dat wy gevaren zyn van de nee
rijers iets te bekomen en dat wy ons met daer
aan hadden willen herminnen. Men nuemt nu
Caladones.

Er werd veel gebeld en altyd was het door
het opzeggen van ons Maria of onse gebeden,
dat men ons tus vryheid wilde bevoegen.

By Ernani zagen wy op den top van een konstel
ene vesting, die men ons zeide, dat door de En,
gelenken aangeleed is en onneembaar sterk.

Wij reden de stad niet binnen, maar slaepen
in de voorstad rechts af. Tot hiertoe waren wy
op den grooten toeg naar Parys gemaekt, nu
kwamen wy op een zynop, die sterk openeens naar
goed waat.

De styte van den weg gaf dikwyls gelegenheid, om

Wij zagen naby San Sebastian een zeer groot
aantal verwoeste huizen, treurige herinneringen
aan den berg.

was te wandelen en, door deesse onze Spaansche
 neigingen ont bym onderscheiden mede ontrent
 de streok, waer wy ons bevonden. Aan byna elk
 punt zyn herinneringen verbonden mit de
 laatste avonturen tusschen de Franschen en
 Engelschen en tusschen Carlioten en Cristinot;
 overal heeft bloed gestrad. Dit land, dat
 overal doortreden is, overal met strijken be-
 graerd, is naar kleinen oorlog, naar hunderlagen,
 by uitstek geschikt. Voor een paar jaren wa-
 ren wy die veldan, welke wy nu zoo goed be-
 kound vagen, byna alle verlaten.

San Sebastian, met zyne Citadel vest vanen
 zich reeds in de verte zeer schitterend. Zy
 zyn op een zeer klein schiereiland gebouwd dat
 in een kleine Pucci inspringt. De Citadel staat
 op een rots en de stad ligt aan haren voet. Een
 smalle weg doert over de enige gemeenschap
 die er bestaat met het naast land. Te drie ure
 kwamen wy aan varen, intrek by den
 Franschen herbergier Lafille, en besteedden
 naar en na het middagen al auren, tyd om
 het markte waardige naar San Sebastian te
 zien. De heer Lafille wient betuygenen naar
 diant waardigheid onbegrensd waren, belooft
 de zelf ons te begeleiden, doch het Sint Petrus-
 feest deed hem die belofte geheel vergeten,
 waarvoor zyne vrouw ont eenigant schuld
 loos stelde.

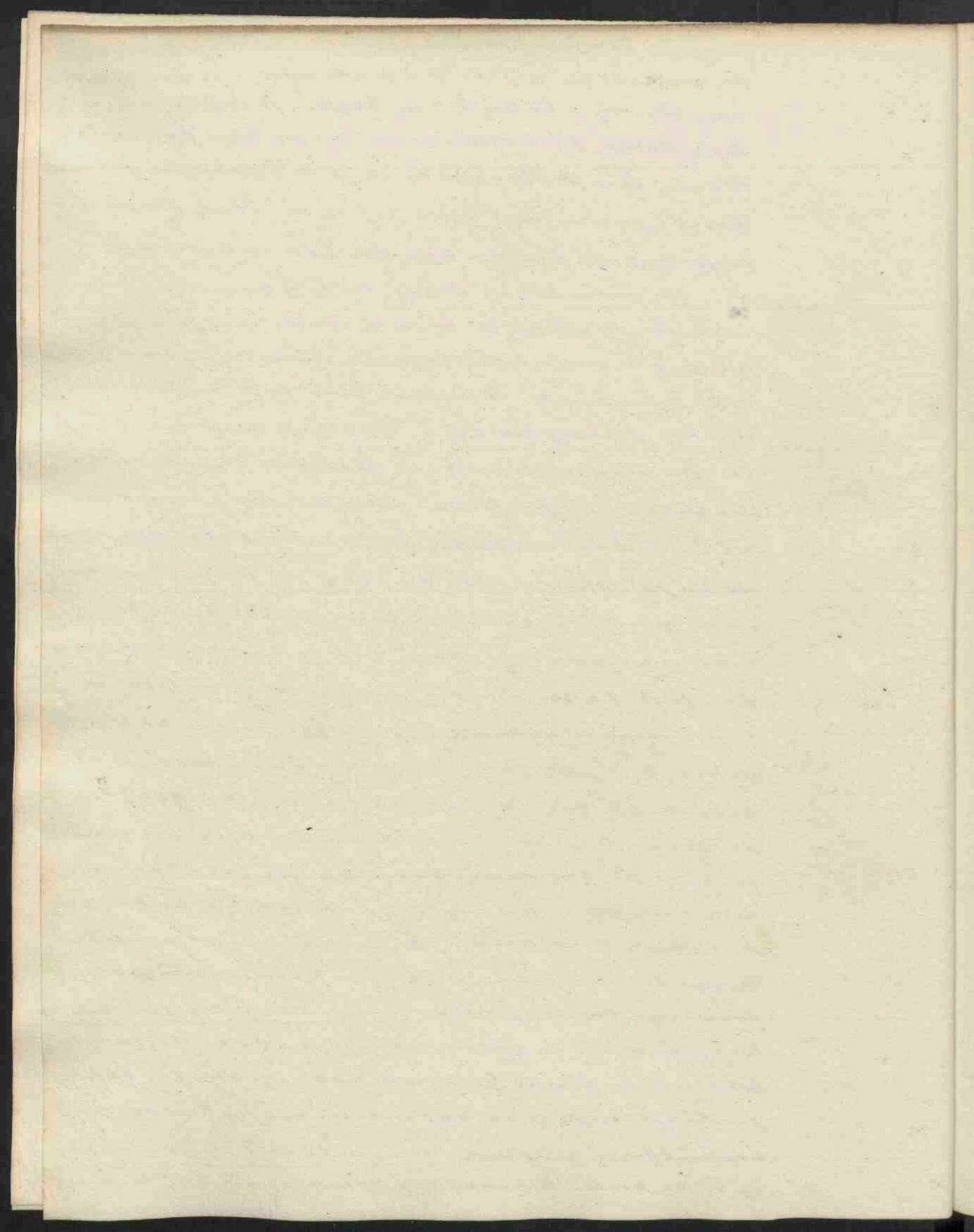
Wy hebben drie kerken bezocht. De hoofd- of Sint
 Vincents-kerk is een schoon Gotthetis gebouw, niet
 in den vorm van een kruis, maar van een lang,
 vierpif vierkant. Het kung gewelf wordt door
 vier zuilen ondersteund. Er zyn vele altaren en
 die zyn met veel sny werk en beelden versierd, by

De abruptelyke voortelling van het nageren
viel my hier ook in het aap.

173

Zonder het hoofdalt voor heeft lange en breede cirkel-
rueden, welke geheel nonguld zijn. De heiligen, veel-
den, die vry talryk zijn hebben meestal niet al-
leen geene kunstwaarde, maar zijn byna afrij-
telijk. Dit is byzonder eens voorstelling van
het noogereur, waedang th in Italic ook sek-
lyge, gezien heb, en dat blybbaar bestemd is
om de menschen koop te maken.

De Sint Maria-kerk heeft deuzelfden lang-
werpig vierkantou vorm; doch zy is van Griek-
sche bouwvode. Hier ziet men ook vier zuilen,
die het gemelf dragen, dat luth niet zoo hoog
is. De altaren zijn van derzelfde soort en de
terraden, zijn frischer en schooner, want in
de hoofdkerk hebben die veel geleden door dat
de Engelschen in den oorlog die kerk voor an-
naal, stallen en hospitaal gebruikt hebben,
waarvan men de schade nog maar gedeeltelyk
hersteld heeft. In de Venetian. kerk wordt veel
zwarm dienst gedaan; men heeft op ons verruuk
geopend. In de Maria kerk daarentegen was
bedestend toen wy ze bezochten. Het goud en
beeld en luywerk, dat byna tot over het gemelf
reikte, was tot boven toe, even als het altaar
met waskkaarsen verlicht, hetgeen eene troffen-
de uitwerking deed. In waner veel menschen
byzonder vrouwen, alle met verwete sluyert;
sommige lagen op vaten op den steen, naer als
weggeranken in gebed; andere, en daarvonden zeer
schoone en fraai gekleede vaten op stollen, bewo-
gen hare waagoss, wagen zich om, en hadden mei-
nig tuit drukking naar vruunkheid. Vele gingen ine-
en in de kerk. Het was ont zeer vruend, ont te mid,

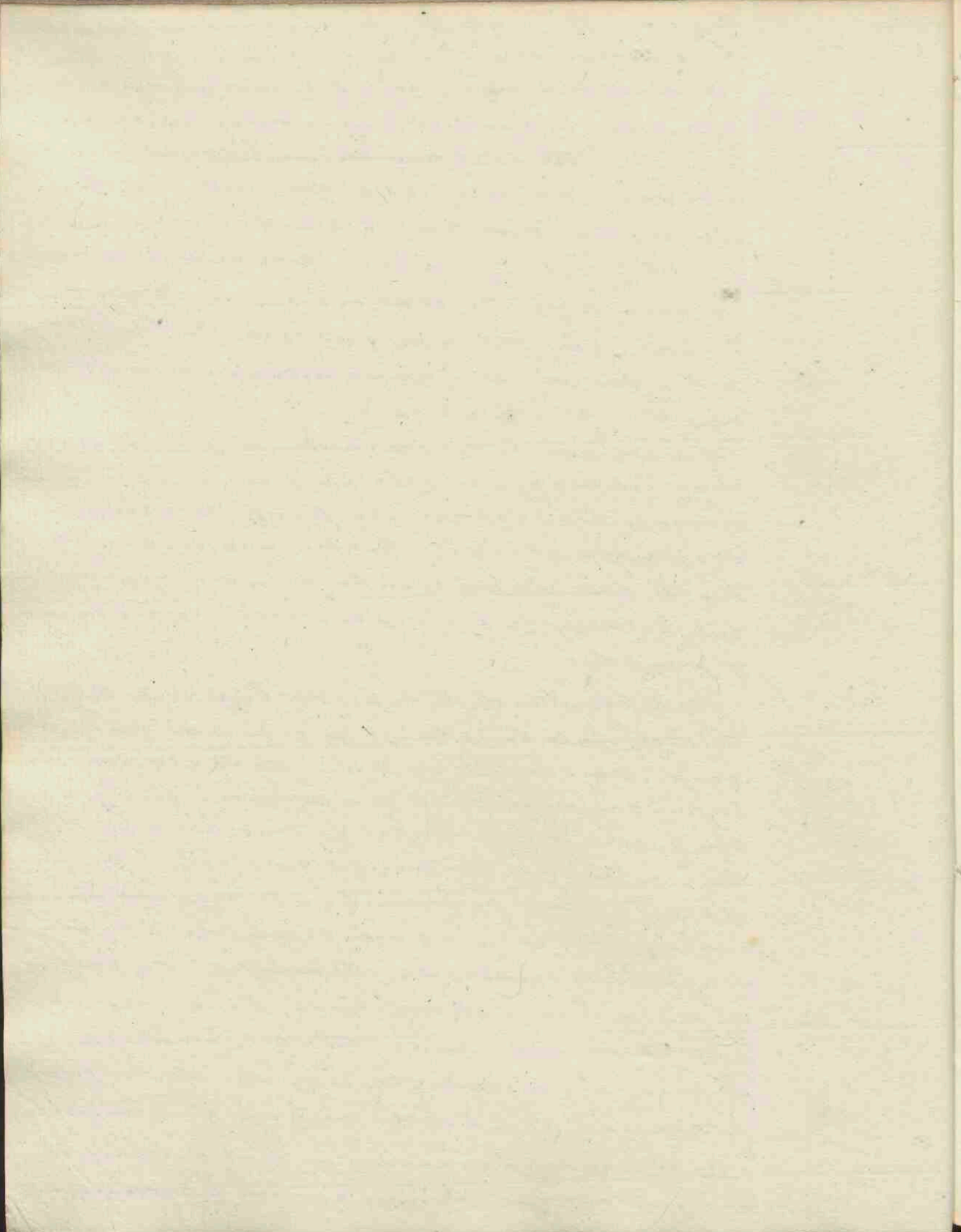
den eenen Spaansche gemeente in en eene Spaansche
kerk te bewinden; — in het land der inquisitie.

De derde kerk, die wy bezochten, was die der heilige
Theresia; zy was zeer eenvoudig en zonder veel
sieraden. Het beeld van Theresia stond en in le-
venstgrootte, zeer net gekleed als eene Span-
sche vrouw met zwart kleed en gewoonten slu-
jer. Er was niemand in deze kerk toen wy
ze bezochten. Zy behoort tot een klooster
van nonnen, die men ons zeide dat zeer streng
gehanden worden, nooit uitgaan, nooit vleesch
eten, geen linnen dragen.

Dit klooster is het eenige dat wy in waren is;
mannikken zijn er niet meer en, zoo men zege,
wenscht het welk ze niet ternip. De geestelijken
dragen hier algemeen hoeden met naberaand
breede randen, die aan beide zijden opgeslagen
zijn, haardomp ik tot wy toe alleen op het tussch
gezien had.

Wy beklimmen de Citadél (el Castillo). Eene
Inalle, stijle trap langs de muur is de eenige toe-
gang. De ruime op de hoogte is zeer beplant.
Er zijn casernen voor 200 soldaten, eene gevan-
genis, eene kleine kapel en eene goede put.
Er was nu een luitenant met eene kleine be-
zetting. Daar tusschenkomt van de Lofite
ontving hy ons zeer vriendelyk; doch hy ver-
staand niets anders dan Spaansch. De solda-
ten, die wy hier en elders zagen, hadden een zeer
goed voorkomen; hunne houding en kleeding
kenmen wy niet slechter voor dan die der Fran-
sche soldaten; ik had dit niet zoo goed vernemen

Op de Citadél kon men wy de stad en de omstree-
ken goed overzien. Tusschen wy men de valle zeer oos-

toch, de stad, zuidelyk de haven. Op de andere zyde
 der haven staat een veenstroom, die eenigen tyd
 in handen der Carlisten gemeest is. Men heeft
 toen in de nabyligheit der Citadel een anderen 20.
 kannd en die wordt nu gebruikt. Behalve
 de brug aan de Landeuyte, die de stad met het
 vaste land verbindt, is er eenen tunnel die naar
 delyk over een brug naar het land vaart. Aan
 die zyde staat een groot hospitaal, la Museo,
 Ricordia; en niet ver vau, daar aan de kant
 zyn de gebeden.

Aan de vots by het beklinnen der Citadel van
 gen. wy verscheiden graven van Engelsche officie
 ren, die in dienst van Koningin Christina ge-
 dienend zyn.

Wanneer men op de Citadel staat, verwondert
 men zich over den kleinen omtrek binnen welke
 de stad bekluten is. Zy bevat uit slechts 6000 in-
 woners en die zyn vry goed gehuisvest. In 1813
 werd zy door de Engelschen beleerd en byna en-
 selv puijkamp veranderd; eindelijk by storm ge-
 komen; de citadel ging over by Capitulatio.
 Tiedert is de stad weder opgebouwd, en hierbaar
 zyn de straten zoo regelmatig en de huizen zoo
 gelykvoornig. Dere zyn eenvondig maar van
 gueden vorm, alle met of vyf verdiepingen
 hoog, wit gekleurd met geelen rand om de de-
 ren en vensters; algemeen met balcon.

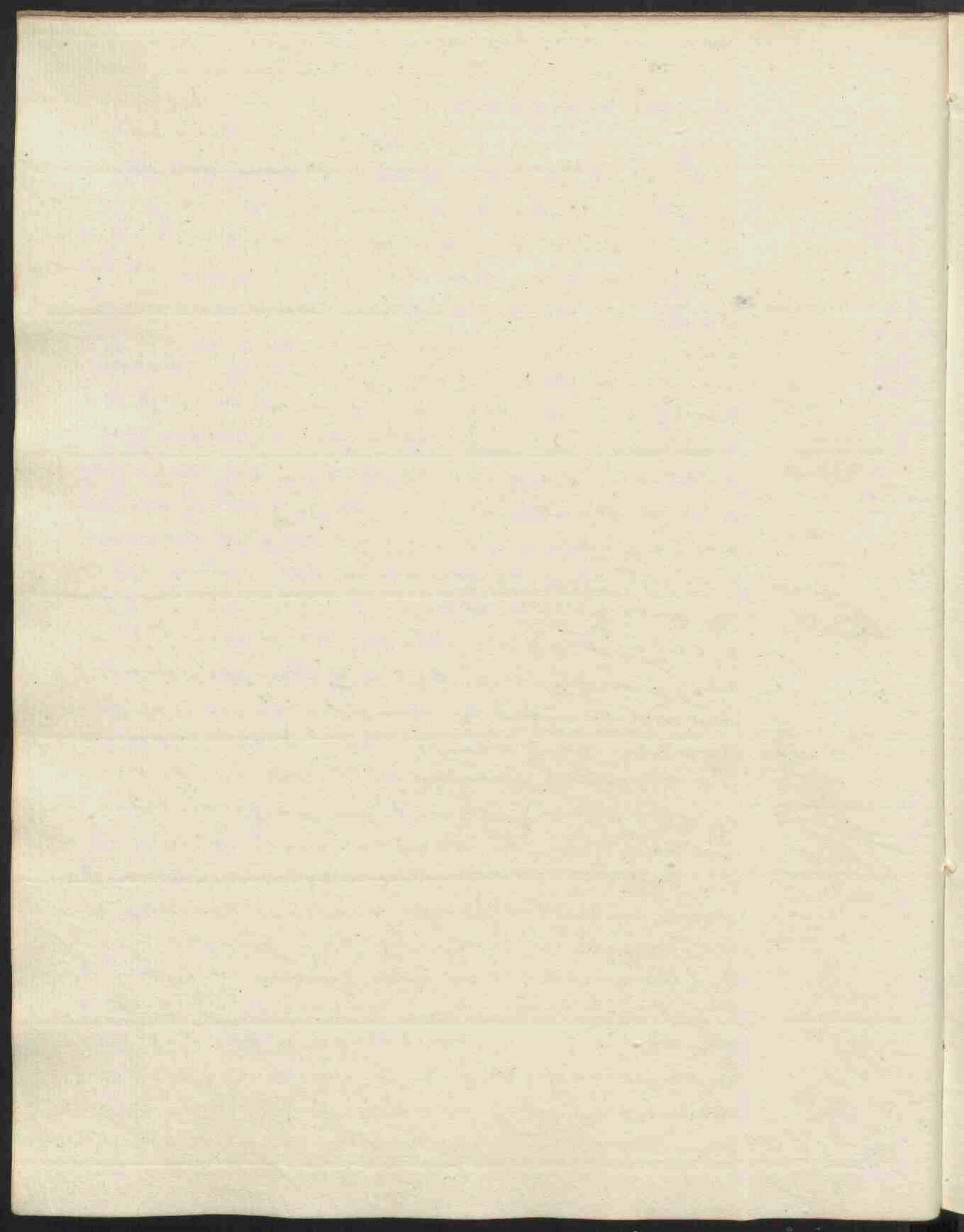
Zeer schoon, maar niet groot is de kaefoplaats,
 nu Plaza de la Constitucion gedaapt; daar
 is het stadhuus en rondom zyn geallayen. Eene
 wandelpad, nu op nieuw met boom en beplant
 is noordelyk buiten de stad. Het onpastadige
 luyt der medentheid heest de wandelaars zich

+ on Pencil

Terwants te bezouwen.

Wij zagen een nieuwe vitruvianische en vleesch,
hal, die zeer goed gebouwd was, en men was
ook het nieuwe Theater, dat onbestaanbaar was.

Het feest van de heiligen Petrus gaf algemeen
vraalijkheid. Overal zongen wij de invonst in
hunne beste klederen op de straten, waarvoor
alleen de ruzen hen nu en dan naar huis drief.
Bij grotere feesten heeft men stierengechten; zoo
was onlangs met Sint Jan in Tulosa een gerecht
waarin de stieren veertien paarden hebben
doodgemaakt. Soms zoo groote vernamelijkheid,
heid was hier niet; doch het gevoelen van het
volk zagen wij een stier aan een lang touw
door de straten leiden. Eene groote menigte
verzamelde zich om „el tano“ te torgen, en
wanneer dan de stier waadend werd wisten
zij met groote behendigheid zijne strotten
te ontwyken; en een groot gezucht ging op,
wanneer iemand zijne getroffen was. Tegen
den avond werd de vroed algemeen en was
ook zeer merkwaardig: overal werd gedanst;
wij zagen het eerst op de haren en vervolgens
op de „picara“. Bij de eeuwondige muziek van
een fluit en een tambourin zag men de gan-
sche plaats in beweging. Men danste den Jan-
dango, en deed dit met zoo veel bevalpheid
dat wij het niet genaeg bewonderen konden.
Het waren eenmaal alle lieden van minoren,
stand, vele zelfs van den allerlaagsten, beja-
den en kinderen, allen door elkander. Er was
zoo veel vroegzaamheid, nu en dan zoo veel
uitdrukking in, als men het elders niet ligt
ziet. De dansers sprongen, vaddenden elkander,
en verangdenen zich zonder elkander te berou-
wen. De armen waren steeds mede in beweging.

Men knipte met de vingers zussdas, het
 klankt als of men castagnettes had. Dit
 maakte een zeer goede uitwerking. Het is
 als of de danser steev en op uit is, om van
 zyn meesje een kus te stelen; het poen deze
 met groote vlijtheid altyd meet te ont-
 denken. Alleen enkelde zeer behuane dan-
 sers zagen wy samtydt slagen. Deze valst
 dans is geheel verschillend van de plump-
 hand en van de stypheid die men alders byna
 altyd by het dansen opmerkt. Merkwaard-
 dig is nog, dat algemeen de, die ^{hier de walt} nog niet los-
 pen kunnen needt deel daarvan nemen. Wy
 zagen ze op de hand der moeder of kinder-
 meijer onverschillig gelyk alle de bewegingen
 mede maken en wyt volmaakte nege honden.
 Men zeide ons, dat dit gebruikelijk is, en
 dat het veel bydraegt tot de goede houding
 en gang, en de beste herallige beweging, welke
 aan de Spaansche natie eigen zyn.

Toen om negen ure de teptue gesloten werd,
 hield op eens dit dansen op, en het waltzigen
 zeer rustig, zonder eenig gevoel of getier
 inteen. Kort daarna begon een Sapanale
 van uitstekend schone muziek, die zeer
 lang voortduurde.

Terwyl het waltz dantle en nog lang
 daarna wandelden de hoopers stonden
 op de piazza up en neder; de dames ze-
 kkeed zoo als ik het needt vruer beschree-
 ven heb, de leeren naar de Parysche mode
 vele vrouwen wandelden geheel zonder van
 leeren verpexeld te zyn.

Er was in San Sebastian geen boekverkoopster.

Tenmijl wy hier getuigen waren van zoo veel onbekommerde vrolykheid, vraagde ik my of dit het wolk was dat pas onlang was ver-
schrikkelijke geleden had.

Zondag 30 Juny. Wy menschten heden met den portmagen, die te half zeren San Sebastien verliet, in Bayanne terug te komen. Doch om nog wat meer van dit land te zien, huren wy eenen anderen weg tot aan de Spaansche grens. Wy reden, myne vrouwe en dachten op een Calalet, ik te paard. Te 2½ uur, by het openen der poorten, verlieten wy de stad, gingen door de wandeling en vonden aanvangs een zaden roney in de richting van Los Pasajes, doch die weg op verre na niet volkoomt is. Aan de baan gekomen waaraan die stad gebouwd is lieten wy de paarden over de heugten gaan en waren in een dorp van, waaraan wy tyd wouwen om ons om te zien. Wy wouwen nu op een rivier binnenvaren niet ongelijk aan de meenen van Westerland, en omming van vrees en kennis. Deze binnenvaar heeft slechts een klein en kronkelende opening van den Oceaan, waarvan een enmaal groote schepen kunnen binnenvaren, welke dan volkoomen vast in deze groote haven liggen. Door middel van forten aan den uingang kunnen zich volkoomen tegen meander. aanvallen doen. De kleine stad Los Pasajes is nabij den uingang der haven aan beide zijden, doch gelykwaardig, noordelyk, aan en op de ruyten langs de binnenvaar of haven gebouwd. Zy verheft zich van het water jarens een schildersachtig. Wy doormandelden de baai, gestraakt waarmede wy betaald. De huizen zyn stoffig van gebouwen steen gebouwd, sommig zelfs met sporen van vrees van meelder en familie wapenen in steen uitgehakend, waarmede men bespant dat zy door edelen besouwd worden. Tegenwoordig de

De groute plaats had hier tot opschrift *Dicosa*
de la constitucion 1839.

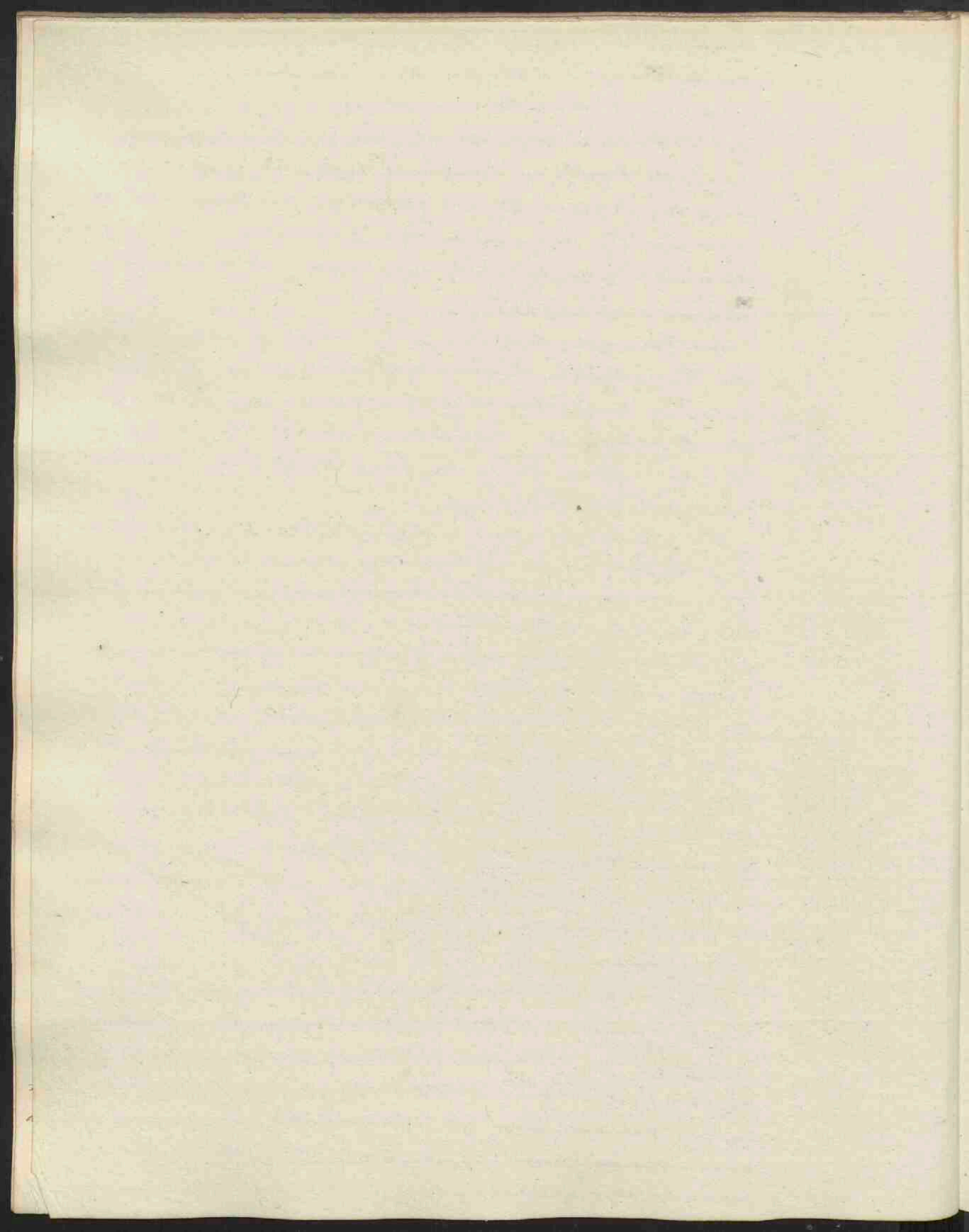
Het land leent hier veel wijn op die niet zeer goed
is anders men er zou weling zorg voor draagt. Het
is leent het land der appelen, men ziet gahale hem,
vols met appelt bomen beplant, en de gewone velt,
drank is liden, die zeer goedkoop is.

Staat de beschrijving byna uitsluitend uit verspreid¹⁷⁹
en bevoogt ongeveer 1200. Wy bezagen de kerk, die
naar zucht eene kleine plaats groot en prachtig was,
het althar was even als die in San Sabastian met
wengude beeld en ingewerkte rijk versierd. Men was
ons een schoon groot gebouw, vroeger een be-
naamde Seminarium der Jezuïten, waar vele
nauwkeurig opgevoerde jonge lieden ook uit Frankryk
manden opgevoerd.

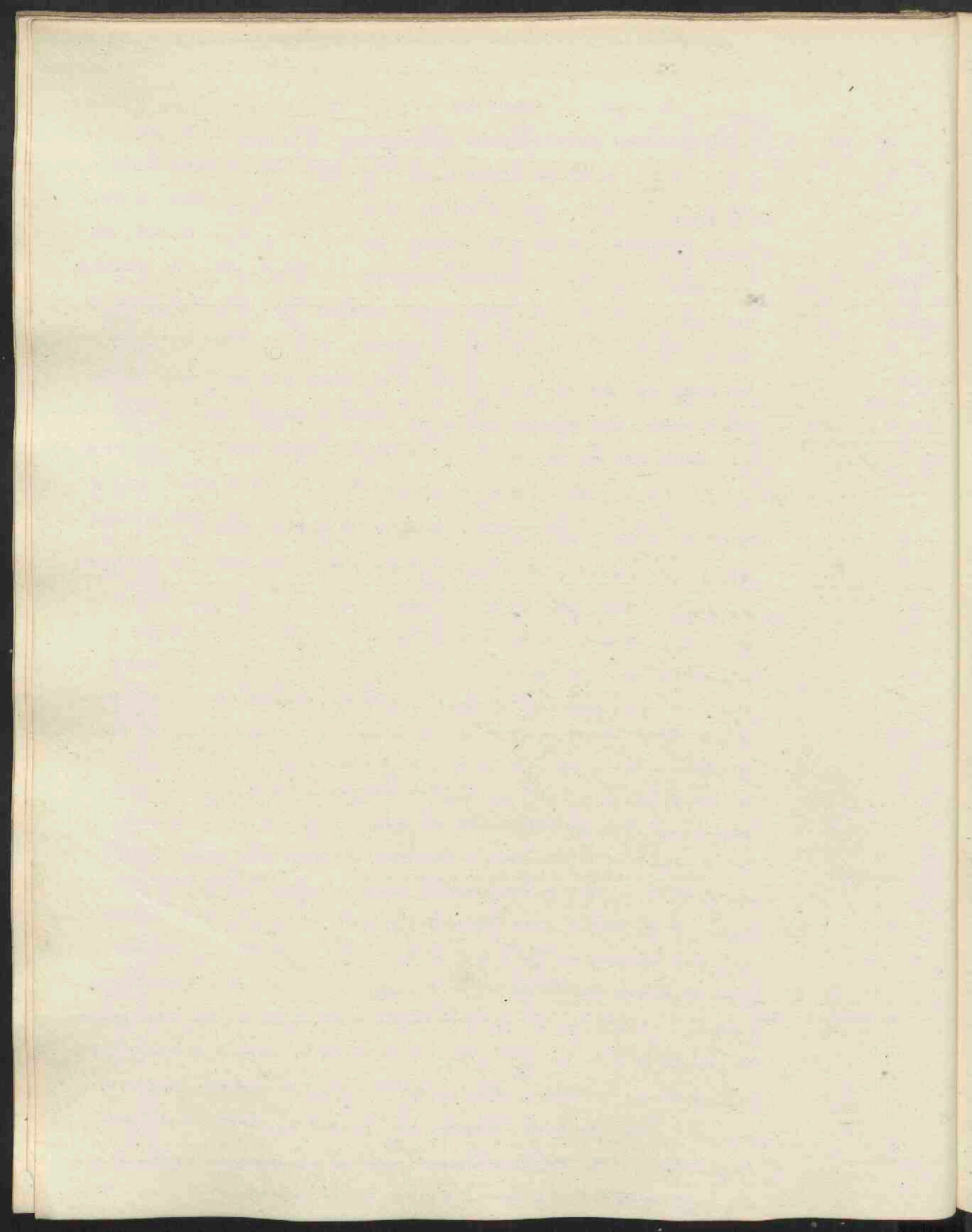
Los Portales ligt een goet uur van San Sabastian.
De Engelschen hebben het campen by kerst gehad,
en men heeft hen toen nederdacht, dat zy het nadering
der te behoorden. Inderdaad zonde eene ons grante-
en zwaarte veilige haven op deze kust want hen zeer
menschelek kunnen zyn.

Ter hioer had ons de heer Lafitte naderd, want
de gids, dien hy ons vroeger had voorgesagt, van men die
Frankische spreek, had zich gisteren by het foorit bebron-
ken, en was dezen morgen niet verschenen. Men wende
ons de heer Lafitte dat wy zyne leiding niet meer be-
hoefden, dat hy alles om ons dan man, die met ons
ging, had uitgelegd. Deze zonde ons naar Fonta-
rabie brengen, van waar wy naar Andaye, de
Frankische grensplaats, zonder overvaren, en vervol-
gens naar Behobie naderden. Zoo vervolgden wy
nu over een kleiner togt met een Spaanschen boot, die
zich wel om zyne passaden, maar geheel niet om
ons bekommerde, en dien wy byna geen woord van
haan konden.

Ons pad werkte ons door heerlyk schoon land, wy
waren dan op heuvelen en dan weder laagte. In de
niet van vruchtbare valleijen met hartspiede wo-
ningen en uitkomende wilsarmfpen vulgden elken den
op. Wy kwamen door een vry goed doorp, waar de inwo-
ners voor de kerk wengude stonden. De velden waren
meestal zeer goed bebouwd, doch wy zagen op vele

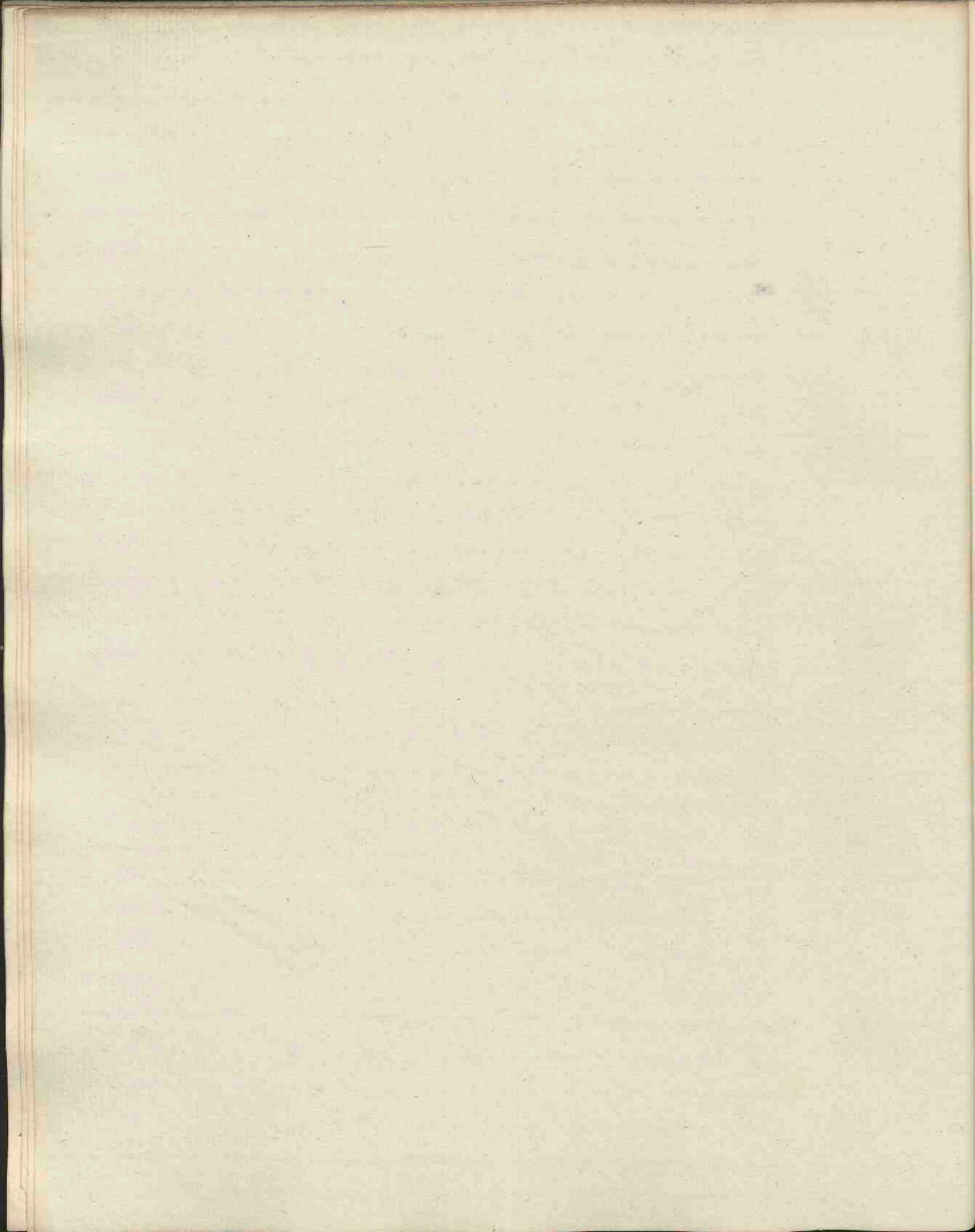

180
plaatsen, vermaakte woningen, daaronder ook die
nog de adelyke wapenen in den voorgeset dragen;
eenige waren blykbaar juist ontloopt, hordeld en
op enkele plaatsen werden nieuwe gebouwd.
Het alle, zonde ons was na opendamen onderscheiden
 hebben in dien de jaaren, die ons door dit schoone
land voerden niet zoo onbegrypelyk slocht zo,
meest waren. Het was nu en dan byna niet mo-
gelyk er door te komen, stulten, Kerken, en gien
alle hermannen versamelden, vich. Ten groot zo,
deelte muesten wy om het genaar te voet afleggen,
dat vooral voor myne vrouw en dochter zeer
maazylyk was, te meer daar het van tyd tot tyd
zagende. Het is het mogelyk, dat de landlieden,
welke dapselyk die ongemakken ondervonden,
sommige piden niet althant voor vastgropers
en perorden bruchdear maken. Eindelyk kwa-
men wy op den grooten weg van Joran en slaagen
melona een grooten rymp in die naar Fontana
bis (Tuentarrabia) naerde. Deze stad is zeer scho-
nelyk gelegen op een rots, aan den mond der Be-
dassa. Wy reden daarnaards door een schoone, groen,
te vallee, waar nog andere plaatsen op de hopen
tuffen het gebouwe lagen. By onze aankomst
kubden wy een groote toelustelling, men zide
ons, dat vaeindelingen hier niet moesten overne-
ren. Hierdoor verloren wy het uitrijt om den post-
wagen nog in Behabie aan te troffen. Ik meende
dat dit een misverstand was en vroeg naar den st-
laede. Ondanks zag ik twee officieren op een balkon.
Ik vraag hen in het Fransch af zy durt hinnen tuf-
schenkomst ont behuysprovan. Wilden zy, om
onzen weg te vervolgen en niet uitblaat hier
opgehanden te worden. Doch zy gansen geen ant-
woord, blykbaar omdat zy geen Fransch verstaan.

den. De Alkade was een vry beschouwd man 181
en sprak Fransch. Hy bevestigde my dat men van
hier niet naar de Fransche zyde magt overna-
wen indien men wilt in Tontarabie woenen;
en toen ik hem vraag of hy voor ons, die dit
niet gemeten hadden en die gisteren eerst uit
Frankryk gekomen waren, niet een uitroep
dezing maken konden, reids hy zich om ons
niet wilde compromitteren. Wy moesten dat
terug, om over Tinn den grooten weg te volgen.
Wy deden dit niet zoo veel spoed als de traag-
heid van vuren Spaanschen paardentruyer toe-
liet. In Tinn moest op nieuw een pas worden
afgemaakt; hier bleven ook de paarden; wy
gingen te voet naar en over de brug. Zoo kwam
men wy over half twaalf te Behabil, waar wy
geluktef den postwagen nog vonden: de condre-
teur had om orent mit zich wat langer opge-
houden.

Het toeval, dat de Heer Lafitte niet gemeten heeft, dat
men te Tontarabie niet konde overvaren, heeft
ons een de gelegenheid verschapt om een zeer merk-
waardige stad, hoe kort dan ook, te bezoeken. Zy
maakt een zeer nauwen steen in brug. De straten
zagen er goed uit, vooral wy men lieden op de bal-
cons en het nalk was algemeen op de heem. Onze
aankomst tuchtte de nieuwsgierigheid; men
scheelde niet rondom ons, maar met veel be-
leefdheid en welwilleendheid. By hetgeen ik van
de kleding niets heb opgetekend kan ik niet zeggen
dat hier de mannelij algemeen vrees metten dra-
gen, dat zeer goed stond. Wy kwamen voorby de
hoofdkerk een groot gothiek gebouw met een by-
zonder schoon portaal. Overigens konden wy van

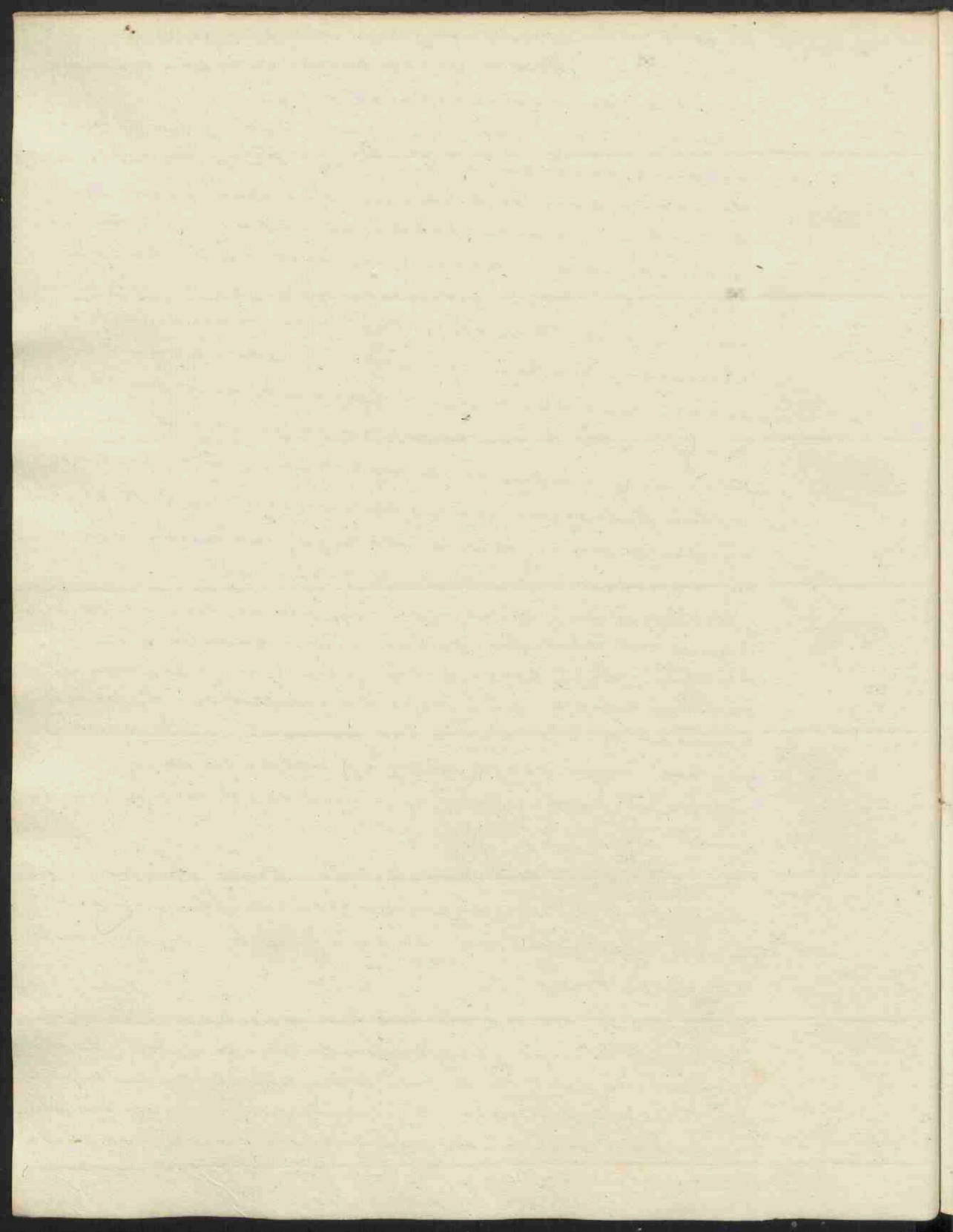
de stad voluig openen dan dat zy vele sponen van
verval draeg. Ook de grote vestingwerken scheenen
my toe zeer verwaarloosd te zyn.

Het kleine gedoolte van Spanje dat wy nu bezocht
hebben behoort tot de provincie Guijens en en
bevoord door de historicus van het nuytke Boed,
ken. Dars bewoont hebben op ont een zeer gunsti-
gen indruk gemaakt: goede gestalte en houding,
leuensig en fyne getaatsrokken, vriendelyk naar-
kamen, nette kleeding. Wy zagen vele schone
menschen. Zy zyn doer van de blank van huid
hebben met een zwart haar als de egyptische
spanjwarden; wy zagen en zelfs vertelden, met
kleuense wapen en blond haar. In de herberg
te San Sebastian waren de dienstdiensters Bianca
en Padrova veel lief en beleef, dat zy verdienen
in myn dagboek vermeld te worden.

Het zoud een dwaasheid zyn mit een zeer vlytigen
bly in het land der Barba eenig besluit te intren-
treden; doch hetgeen wy zagen staat vultamen
opener met de gunstige berigten door anderen
van dat land en dat vult gegeven; en ik waken
my zeer door deren uitet ap althant een man,
tekennelyke voorstelling van beide vertuogen te
hebben.

Wy hadden in den postwagen twee vrouwen en
Madrid, en konden ont nu reeds eenigzins in het
Spanns ondoorkonden. Te drie ure kwamen wy te
Bayonne terug.

De wende der tyd, die my hier nog aenschant, een
om myn koning van Bayonne aan te vallen. In de
cathedrale vand ik van een groot aantal luden in een
dachtig gebed, hetgeen te meer voor den goddienste,
gen zien der kerken met door stad getuigt, daar heden
in het naburige Saint. Pierre fête de Village is, waar
van men hier veel weet maakte.

Met een verlof van den Commandant bezocht ik de Citadel. Hy is door Vorubun aangelegd en wordt door de heuvels naar beneden. Dikke muren van gekromden steen, omringden haer, en daerom langs zyn breede diepe grachten. Inwendig zyn groote kamers en andere krygsgedouwen. Op de muren kroop men een ruim entree, voor my het belangryste van dit bezuch. Al wandelde ik kinderle my het gebrek van zindelykheid en zucht eene schoone vesting. Het gebrek is voor my toe, schyn by de militaire inrigtingen in Frankryk algemeen. Eene andere opmerking kan ik ook niet verzwijgen. De goddardige Saldaat, die my rondleede konde zich volstrekt niet in verstaanbaar Franssch uitdrukken. Ik vroeg hem waar hy van doen was. Hy was Escouper en sprak het afschuwelyke patois van zyn dorp; goed Duitsch verstant hy maar half. Hy was toch reeds langen tyd soldaat. Welk eene verwaardiging by het leger en vreedestyd, dat men de jonge kielden niet eenig onbevrijde laat geroen en althans hun behuyslyke de nationaale taal laat leeren. Hierdoor zonden zy na kunnen diensttyd althans enige beschaafing medebrengen. Men leert de plompe Escouper by zyn Duitsch patois eenig gebreken patois zoo als het hier gesproken wordt, en de taal der natie, waartoe hy gerekend wordt te behooren, verstaat hy niet! Het is nog altyd het oude stelsel van Napooleon, die slechts gekuortzwaren toedon, uifening in de wapenen van de Saldaten verlampt, en zo als Chair à canon beschouwd. De „premiere nation du monde“ is ook hierin zeer achterlyk by Pruisjen. Ik need nog eens naar Biarritz, om de schoone

In 2007 deuren dagen het kollekt van den. Profect aan
geplakte ombreut de pyren van het brood in July.
Dit kwam my zeer hoog voor. Het beste brood kost
40 centimes het kilo, de twee mindere soorten 30 en
20 cent. Men bakte uitsluitend tarwebrood, het ge-
bruik van andermeel is aan de bakkers verboden.
Het moet met een kleine introudering, steeds
een traef, een gaantel of het meersoud van gante
kilo gramme. Tegen.

kunst te zien. Wy hadden de vorige reis in zooder-
 lyke richting gewandeld; ditmaal ging ik nuande-
 lyk, naaby den visscheren die op een der uiste-
 kende ritsen staat. Ik streekte myne wandeling
 vry ver het land waar de ratten ophouden en het
 strand vlak wordt. De afwijping nuande wanden
 waarsop de zee ras onafgebroken inloopt maakt
 tenent een schoon gezicht op. Hier zyn de veld-
 naamen de gratten, waaraan in de ritsbuchen ge-
 spraken wordt, doch die in kleine uithalingen in
 de rits berten, welke geenerins dien naam ver-
 dienen, haemel zy zilverwand zyn. Hetgeen men
 Chomling & vander naamt, ammet daarvan twee
 geliefden rits randen, verschalen hebben en over
 den veld verbranken zyn, bestaat byna niet meer
 dan dat de zee die uithaling even als de andere
 byna geheel met zand aanvult. Ik verlate de my
 aan het gezicht op den Oceaan by het zinken van de
 en keende by het naderen van den rechte naar Bay
 young terug.

By het naderen van Bayanna behoeft ik wel niet op
 te tekenen, dat deze stad ons zeer bevallen heeft.
 Zy heeft een zeer behaagende ligging en is omringt
 van wandelingen en landhuizen met fraaie tu-
 nen waaraan men den invloed van het zandelyk klei-
 mant aan den overvloed van varen en andere bloe-
 men bespreekt. Er schynt veel welvaart en ryk-
 dom te zyn, wanneer men de gratten en schone
 gebouwen betrachte, die de ruime plaatsen vesten
 nu, waaraan de stad geen gebrek heeft. Op vele
 plaatsen word nieuw gebouwd. Dit zyn de grachten
 van den vrees, welke men in vrees heeft van menig-
 vullig kan opmerken, en die van vrees afhandelen
 den. Het vruchtbaar land geeft aan de stad veel ver-
 dien. Van de vaertbrantjeel der landt voert men hier
 uit hout, zyn, boordhout. Het is de ruime plaats.

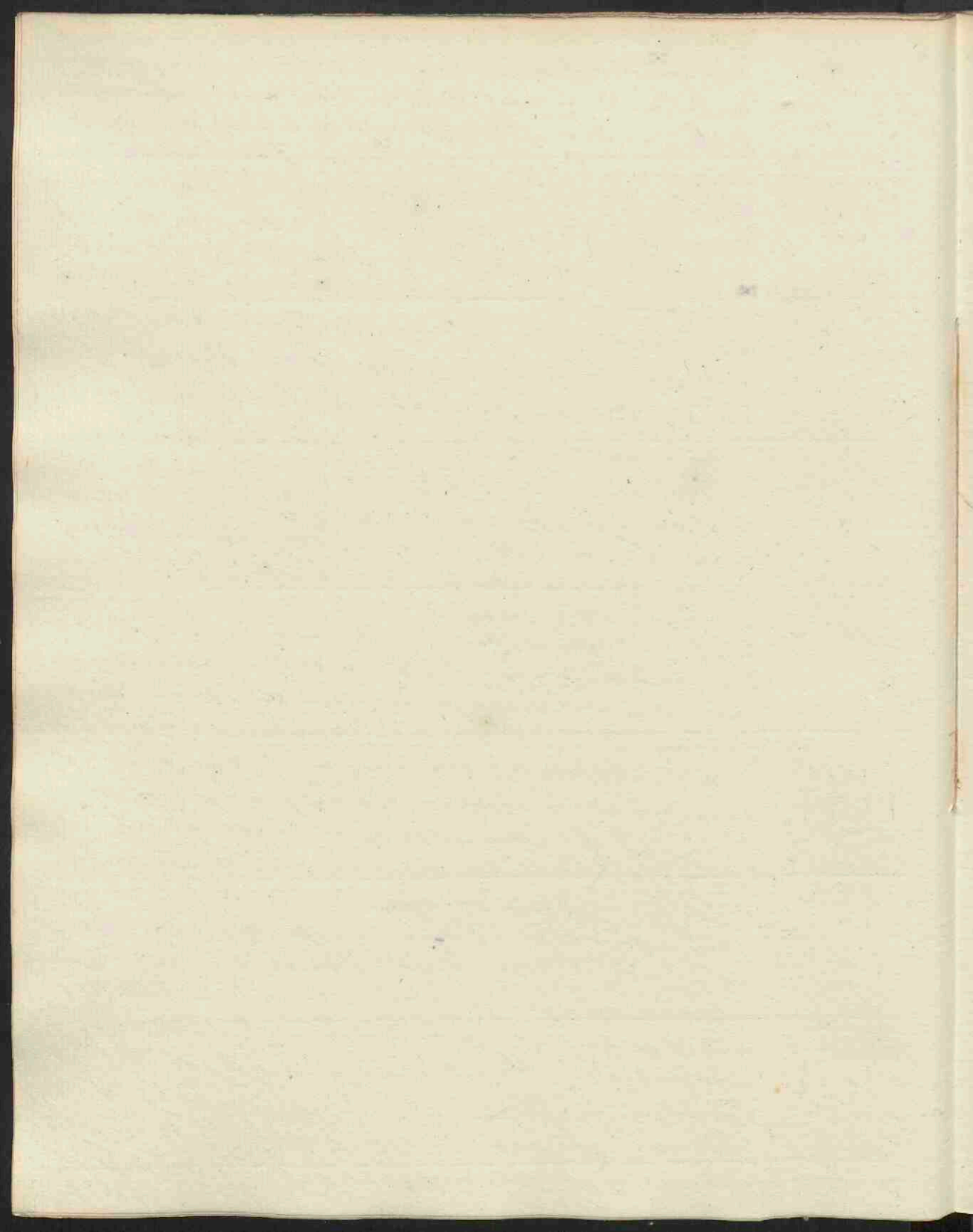
Richard Guise aus P. p. 316.

Het was aanvans de weg den wy gekomen waren,
en de aankomst van Bayonne die beschreven wordt in
Richard Guise aus Pagnou's p. 315.

183.
naar het noordwesteren van Choculade, en die Convent
ook een artikel op naar den uitvoer. Ingevaar d'welk
ander anderen veel Hallanbeke kwam. Lee naby,
leed van Spaans geest hier ook aan, merkelyk niet,
hier. Het is een der beken van waar men toe kan
begaan en walvischevangst uitgaat. De bevestiging
beveugt 16000. Het volk is algemeen schouwen
dan in het noorden. Men spreekt hier geen Frans,
Inuupit lieden verstaan het zelf niet. De
valstroom zees uit naar het Spaansche, dat men
ook gematigelyk leest en veelal spreekt uit het
nordwest. Men spreekt hier niet Boet hooft.

Maandag 1 July. Doren moesten te vyf ure vertrekken
een weg naar Pau. Wy hadden een schouwen langrijke
op Bezuure. Spaedig sloopen wy nogt om; het land
blyft voortdurend schouwen en goed bebouwd wy
gepen over de Adour, die voortaan aan onze linie
ker hand blyft, terwijl wy in het stroomgedeelte van
de Gave de Pau, hare noordwester, komen. Nu en
dan hadden wy het gezicht op de Pyrenaien. Wy kwamen
men door Reynchorade, een tamelyk stadje. Melona
tuamen wy in het gemeene gematigchap Beaurm. De
eerste stad, die wy daar in aantreffen, was Or
ther, met 900 inwoners, lief gelopen aan de Gave
In de nabijheid zagen wy op de hoogte de ruïne van
het kasteel Maucaide, waar welken de vorsten der
lands hun verblyf hielden.

Het is ons leden en need, vrager opgeraaten, dat
wy geen land zagen bnaak liggen; dit staant veel
tehouwen, dewyl dan alle needer. graed nym. Zoo
men my zegt, is dit algemeen; doch daarvoor
woudt het land veel gemest. Men heeft veel rund
vee, doch men ziet het niet in de weide. Byna
alle hervaan geschiedt met ossen, ook de need
arbeid; wy zagen leden op vuren weg geheld

vogels met wagens alles met open bespannen.
De worg naar den achter is zeer in het ongelyk,
leed; men ziet geen ontbreuk of blaasmen tusschen
het graan. Wy zagen weder den grond tusschen de
vogen maïs met twee open omplouwen.

De vruchten spinnen hier algemeen uit de hand,
al gaande.

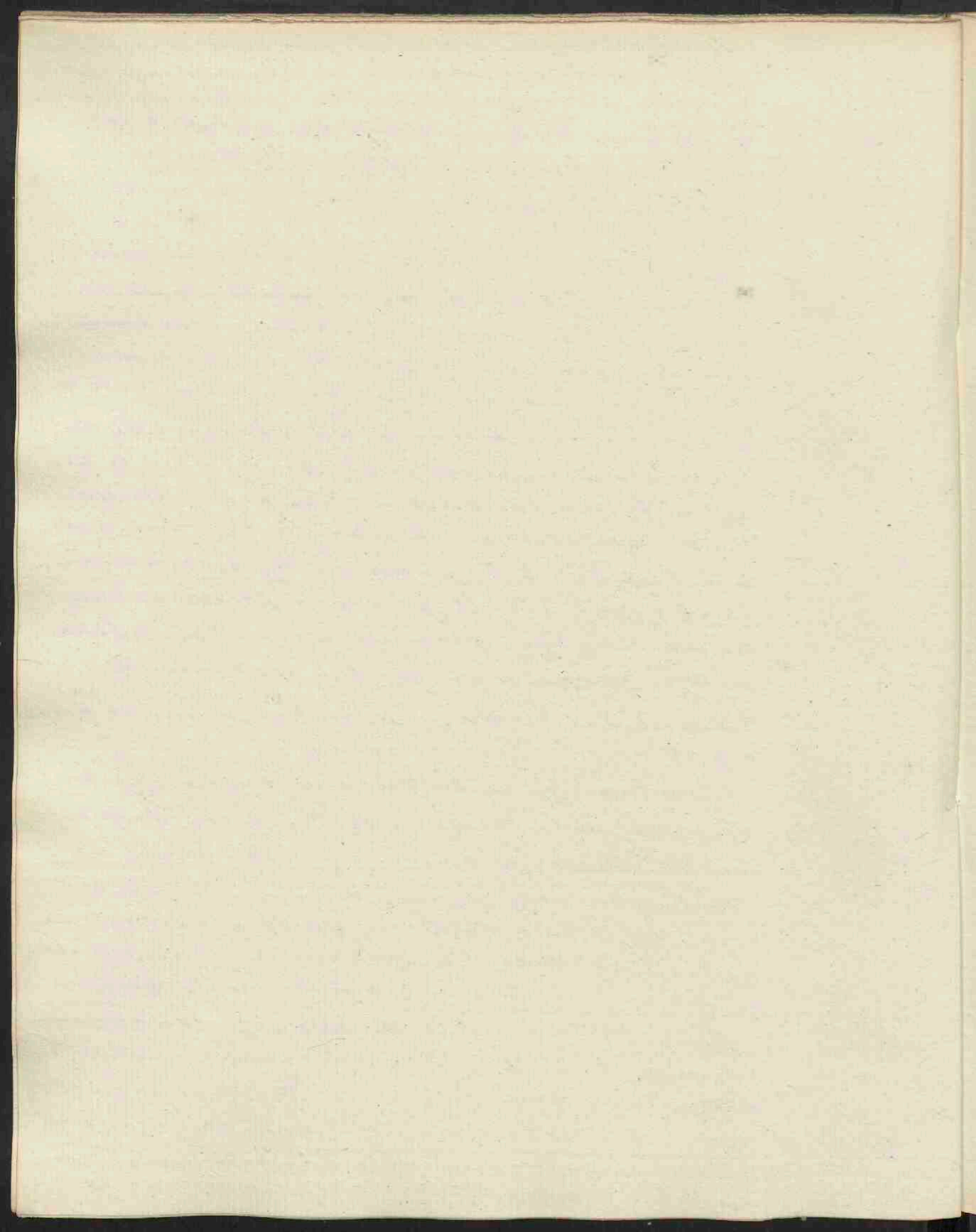
De postwagens, die wy tot nu toe in het zuiden
van Frankryk vinden, zijn tusschen goed, en
wanneer men, nu al, wy weder, in de coupé's zie,
kan men geene betere tusschen van vieren vanden
lag verwonderen out ook dertig dagen over de
ketheid en het behoud van voerwagen van de
conducteurs en postiljons. Men ziet ook by hen
volstrekt niet het misbruik van drank, dat oec
zoo aanstotelyk is. De paarden zijn zeer wild;
men heeft dikwylt moeite om ze stil te houden,
en zy ryden in volle gallop reeftogen de hoof-
ten op. De zeer goede Mac Steen meyen, alleen,
die hier gewoan zijn, maken dit magelyk.

Te drie ure kwamen wy te Pau, waar de markt
dag altes zeer levendig maakte.

Wy behaarden in het Hôtel de France eene ka-
mer met het uitzigt op de Pyrenéeën, doch de
malken hielden ze voor out verhoopen.

Te half zes aten wy aan de table d'hôte. Het
maak werd zeer slecht, zoo dat wy slechts eene
kleine wandeling in de straten van Pau maakten,
en ons een paar boeken over de Pyrenéeën kochten.

Dingsdag 2 July. De laatste dagen hebben wy
al myne vrannen en dochter zeer vermaerd; zoo
dat wy ons vervoeren in Pau niet te verstellen,
en ik myn dagboek by te schryven, dat zeer ver-
achtend was. Het misbruik van de met ont plan over-
een, want het heeft den gantschen dag gezegent. Wy zijn

gen voor het eten niet uit.

In de stad hebben wy daarna de meeste plaatsen bezocht, welke ons, zelf, by slecht weder gunt voldeden. Naast onze woning is de Place Royale een mooi vierkant plein; met bomen beplant en met het bes gezigt over de Gave op de Coteaux de Juncanson, welke men beweert dat gaden wyg opleven, en op de Pyrenen, die daar achter zyn. Dit is hetzelve gezigt dat wy uit onze vensters hebben; doch dat grootendeels nu verborven is. Op deze plaats is voor twee jaren een marmeren standbeeld van Hendrik IV geplaatst, met die opschrift in het Boarnsch: Lou nouste Hen, rie, en daar onder: Dia nepotus Augusti muni, fientia rediviva. Dit beeld is door Bossio ver naarbijden, stelt den edelen vorst gelyk voor. Op deze plaats is nu en dan des avonds muziek, endan verzamelt sich daar de schone meneld.

In het midden der stad is de Place Henri IV, grootendeels met nieuwe gebouwen omringt, welke in grooten styl zyn opgetrokken, met gal, leryen en breede voetpaden aan de straat.

Van openbare gebouwen zagen wy de Prefecture, het College, dat vroeger een Benedict, klooster was; de nieuwe Halle die voor groenmarkt, korenmarkt en voor den verkoop van vele andere waren dient, en zeer doelmatig ingericht is; — de Kazerne een schoon groot gebouw met honderd negen en veertig vensters in den voorgel, een ruime wandelplaats is daar voor.

Toen wy paapden een kleine wandeling in den tuin van het slot te maken dreef de negen ons spoedig huiswaarts.

Wy hadden een trap vernomen dat een landman,

Myn buurman aan tafel was een Vancien, die
my zeide, dat hy naar Banage ging, omdat hy
nog leed aan wonden die hy in den stryde naar
de kerk van Barry in 1832 bekomen had.

de heer van Gelder, Violoncello Solo du Roi des 188
Pays Bas; een concert gaf. Om half negen bega-
ven wij ons dorward. Hy speelde met veel ta-
lent, doch al het overige was weinig bejoudend.
Het gezelschap was klein, en bestand meest uit En-
gelsche dames die meer aanleiding tot spot dan tot
heerwondering gaven. De zaal en de insigting was
niet zeer kleinsteedsch. Ten klaren niet tot het
einde.

Woensdag 3 July. Een gedeelte van den morgen
bleven wy thuis en schreef ik aan mijn dagboek.
De negen hield eindelyk op en taen maachten
wy eens schoone wandeling in het Park; de
Pyrenceen waren nog aanzigtbaar.

Aan tafel maachten wy wat kennis met den heer
van Gelder. Wy hadden vry goed gezelschap en sprac-
ken nog veel met eene Engelsche familie, die te-
ker drie jaren in deze striken verblyf houdt.
De onse heer zeide ons dat hy in der tyd Java
had helpen innemen.

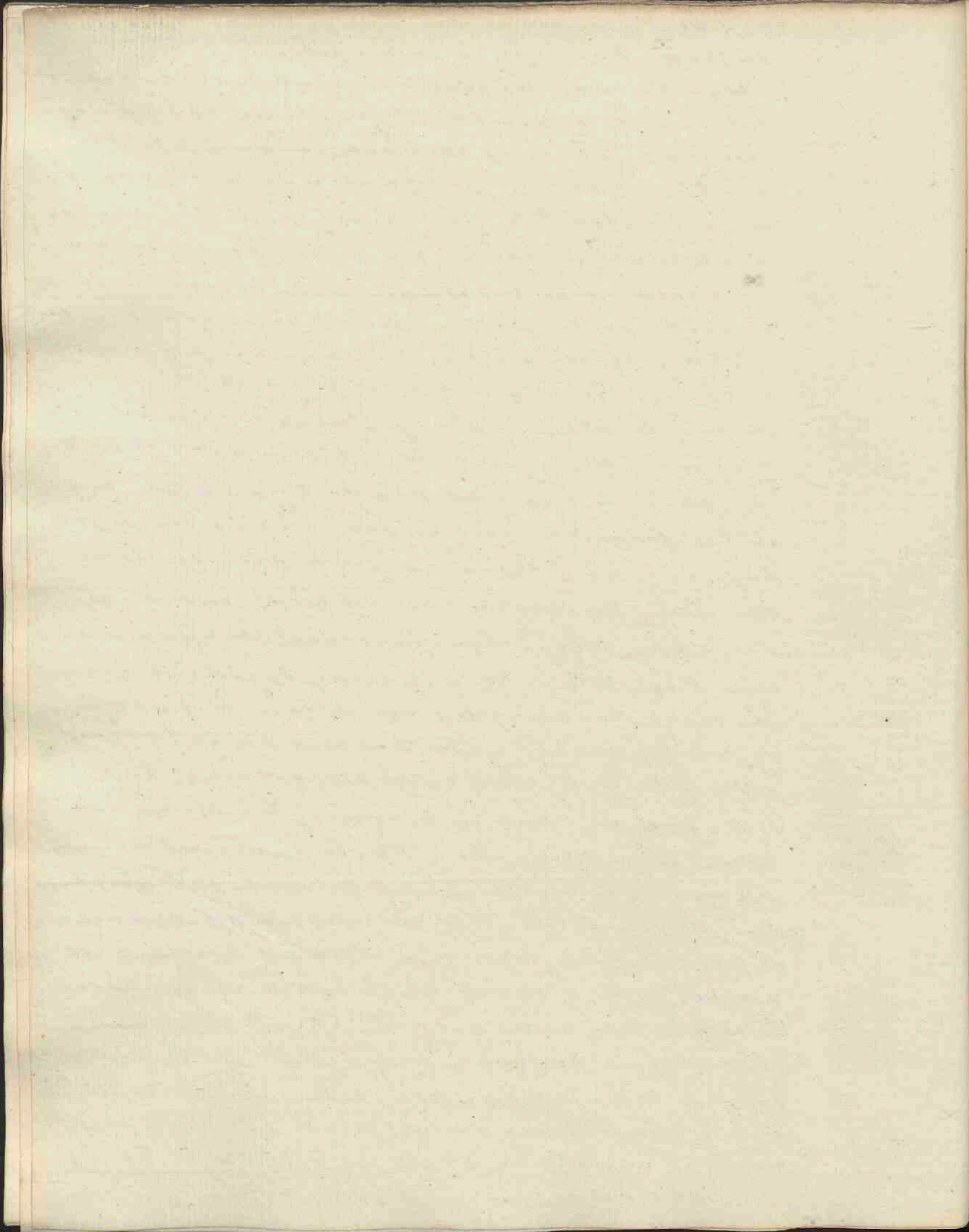
Tegen den avond werd de lucht helder, en voor
het eerst zagen wy den keten der Pyrenceen.
Wy wandelden in het Park en genoten by het
ondergaan der zon een der schoonste gesichten
die de Konstaanden opleverden. de gehele keten
lag duidelyk voor ons, waaren wy dubbelyk den
Pic du Midi herkenden. Wy zagen op vele krui-
nen tuinen, en de zon vermaas dien als gewoon-
lyk met haren voren glaed. Langzaam hand-
zagen wy die kleine verblaken en eindelyk ge-
heel voortwynen. Ook in den blaauwen sterren-
hemel was het gezicht verheven schoon. Wy kon-
den het veruzgehooren uit onze neustren en op
ons baten nog genieten.

Donderdag 4 July. Wy stonden naal op en zagen

Or, door de andere menbellen in het slot is een kist met
gouwen koperen beslag van Lodewijk IX, die in den kunststof
gekleed is; een spiegel van Hendrik IV, welke naar
den tyd zeer groot was en ook geen drie voeten lang; de
wand is een kunstig sneywerk. Het bekend van Joanna
d'Albret, Hendriks moeder. Vier kasten met verlaten den
van een geschenk van den keizer van China aan Lodewijk
XIV. Een schrifttafel van Napoleon.

gen de Pyrenëen in het morgenlicht. Zulk een 189
tafelnaal kan men niet vergeten.

Wij bezichtigden het slot van Hendrick IV, de oude re-
tidencie der graven van Boorn en der koningen van
Kantaria. Het is op een rots gebouwd aan den
rand van het dal der Geire, aan welke rand
de stad selva ligt. Uitmendig gelijkt het naar de
kastelen der middeleeuwen en vertoont een vrij
onregelmatige verovering van de sticht verhoort
torens en gebouwen met een ruime plaats in het
midden. Inwendig kan het eenmaal prachtig ge-
weest zijn; doch dat alles is vernield, vooral in
de groote ornamentaling. Sedert dienste het naar
kammer en puurderstat Alleen op de trap der
meeste men mag wat van de koninklijke pracht
in het fuar gesnoken zamelt. Sedert eenige jaren
heeft de koning begonnen het te doen herstellen.
Men weet ons de kamers die hier in orde ge-
bragt zijn, extraal ontzagzaam, ten aphanen van
Men heeft ze met smaak weder opgeplant in een
den stijl. Merkwaaardig zijn in deze vertrekken
de schiedgeschiedenis, welke Hendrick den IV dat weg-
gehand heeft. Hy werd op dit slot geboren. Een
Handboek van hem in marmer, het eenige dat
hy zyn leven gemaakt is. Hy is daar veel minuten
dik dan hy gewoonlyk wordt voorgesteld; hier
door is zyn gelaat wel iets menscheliker; doch
de uitdrukking van zyne trekken is altijd de-
zelfde. In de extraal stond ook een nieuw stand-
beeld van hem en een ander van Sully, beide van
zoopervand Carton marbre, dat zeer op bront
gelijkt. Verscheidene merbellen, sommige van den tijd
van Hendrick of nog eerder. Tafels en vazen van
purpur, een geschenk van koning Bernadotte.
In de kapel is een furaal glafschildery van stalleen.

de gebaarte van Jesus. Op een terras aan de zyde 190
der rivier heeft men het gezicht op den keten der
Pyrenaeën. Dit gezicht men ook nog nimmer op
den hoogsten toren, dien men naar een der graven,
die hem gebouwd heeft la Cour de Gaston
Phaëbus nimmer en dien wy beklommen.
De schone tuinen en het Park, die wy reeds met
zoo veel gemaagd, doorwandeld hebben, behoeven
ook het niet. Het park moet in vreesen tyd
veel groter geweest zyn, want daarvan gief
Hendrik ter zagt.

Op de Savinie mees men ons het schildery van
Dionisie, voorstellen de gebaarte van Hendrik
IV. Het is een kopie nimmer wy het oorspron-
kelijke reeds in het Luxemburg gezien hebben.
Het is, naar my voorkomt geheel mislukte, de
wijze de schilders te zelyt het innerlijke der
Kraankamer en het niet twaaraan de vader
het kind niet het wonder nimmer, heeft wil-
len voorstellen, dat niet de onlyt is. Het is men
een verward, vooral van een men niet zoo,
goed keijze kan maken. Een ander schildery,
van, men weet ik niet, stelt voor de afre-
ning van het calvinisme door Hendrik.

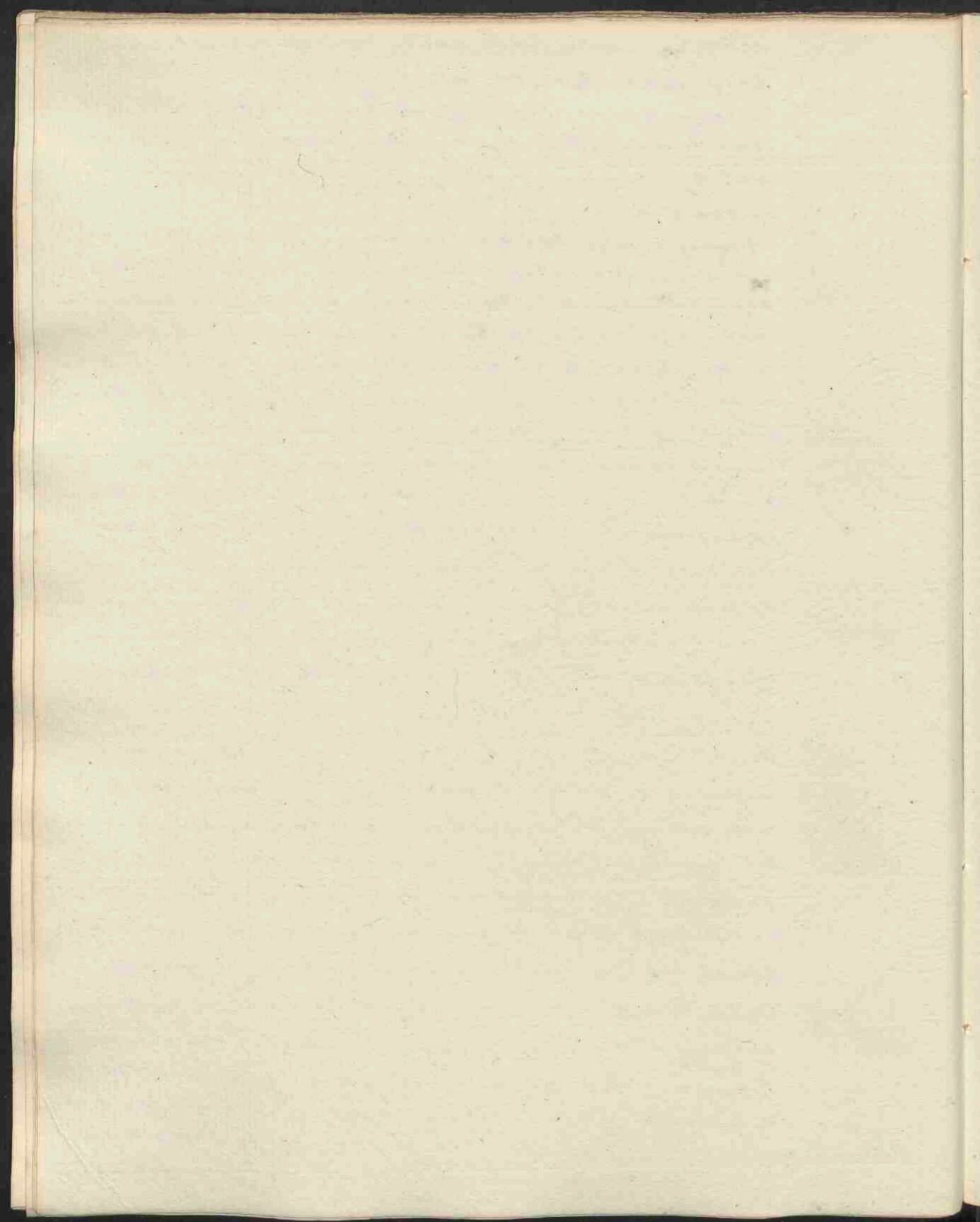
Als historische herinnering richte wy het huis
op, waas Bernard alle, de koning van Savoye ge-
booren is. Een steen met een opschrift in den goet
deide het aan. Het is een, van elyke goed bryden,
huis, zoo als men zelyt van voorstellen, dat
naar tachtig jaren, een advocaat bewaande.
Een broederszoon des konings is het baron
verhooren en is door de mildheid des konings, zyn
oent, een vermoefend men. En zyn, lach, on-
led, van zyne familie in menden verhooren

By het inzwenden van Pans naar Tarbes hebben wy
dat neptunische galaxen op eene uiterst bescheiden ho-
oogte.

Staart en men leest konen een bescheiden ker. 191
berg „Bernadotte's aubergille“

Hessen nimmerdy verpde het onafgebrake, zoo
dat wy ons bepalen moeten tot enige beroepen,
gen voor onze reest en niet verdee konnen
mitgeaan

Vrydag 5 july. Wy sterven deren morgen thuis om te
schryven. Ma' sten deden wy een wandeling dwarde
stad en het pacht. Wy valden van Pari en hebben het
tehuus verlegt op de Pyrenëen en de Lhuus van.
lei der Gave goed gaten. Alleen het water is ons
niet zeer gunstig geweest. Het is niet zigt dat
men de liggijng deren tros afgeeen raakt; het hli,
n raakt it ont, zoo men ont zigt, zeer gunstig; de
konde in den winter is zeer aan. Kinderlyk. Daarom
is het een der geliefkousde verblyf plaatsen voor hen.
des niet naar welckeans een punt kunnen uit,
kieren en die om de gezondeheid het koudere hli,
n raakt ontvluyten. Tegenwoordig komt hier een
groot aantal Engelsche families; die reizen nu
meestal in de Pyrenëen en elders, doch keeren in
den winter terug. Men verkent dat alden de he,
valking bijna verdubbelde werdt. Dene taeculac
nen versamdelingen, bymsee Engelen in een
kleine stad heeft een byzondere invloed. By huen
gen groot nooddele aan de inwoners; doch daer
vut alle pyrenen stuygen, vooral die der inwoners.
Elkeen traacht hinnen of hanner te verhuuen.
Van hen die dit niet daer kunnen en wylf huen
ningen hinnen of hanger smeten, is dat een groot
terwae. De pyrenen stad heeft ook grotere re,
disulta te verhuuen, dat noelal slaagt; doch ont
een commenteling in de daglaenen te veel Franse
maas d'oot nelen huen. V'oor den geredthappen

192.
lyken omgang stelden zich deze aangenomenen ge-
heel voornam. Zy hebben meer vermaaten en ont-
werpen op grootere voet. De rykten van de
stad sluiten zich hun aan; alle de ridders,
kamen op den achtergrond. Zy werden door de
Engeliken ontvangen en onthaald op antroef-
ken niet geheel aan den omgang. En kwam een
andere loon, meer weelde en meer aannemeli-
gheid in de kleine provincie stad. Dit alles heeft
samen in het oog uitteende schiedingryde. Hierby
kamen my, dat vele deese Engeliken, welke hier die-
wylt door hunne verspillingen zich grove aanwien
verschaffen, geheel niet ter de achting gewaardte
hunnen waken behouwen. De voortkeur welke de
Engeliken aan een plaats in Frankryk geven is
is een versanderlyke, die hangt van luim af en
by de gearante om elkenkeer mo te volgen, ho-
gaven zy niet byna gearanelyk van de plaats
Ten; die in de made zyn. Gebruide eenpen tyd
was Hiermaadte en byzonder Coes, kunne ge-
lofthoore stad; waanstelt, zich daaraan ge-
schikt had, de trouwen menigvuldig en de
proyzen huyf geworden waren, hebben zy byna
alle die stad verlaten en zyn naar Taus 9e.
gaan; hier heeft hetzelfde plaats gehad, en
niet kansen zy byna alle naar Pau. Men ver-
wacht, dat het niet zeer lang duren zal, en zy niet
welke een andere stad in Frankryk wijkieren.
Het kan niet een kenneenden, wanneer men de
geruelen bedenkt, die sulke verschyningen der E-
gelschen in het land hunner oude ryanden te weeg
brachten, dat men hen veel gearne ontvraagt en vers-

Op een kleinen afstand van Pau is de Stadsberg van
de regering, in het schone Château de Gelasse, dat wy
reeds omver wensless zagen. Het ligt in de vallei der Gave
naby de heuvel van Jurançon. Püchler-Muskau heeft
deze Stadsberg beschreven. Zoo men wy zegt doet wy
veel gaet om in deze sticht het wat der planten te ver-
bekenen. Men legt niets vooral toe op het fokken van
goede leyde proudele naar de ruitery.

De weg wordt beschreven in Richard G. S. Penneer, p. 324, 333.
auch met te veel ophief en veel onordyning, zoo als ge.
woulyte. Zie ook Itinéraire de la tournée des bains
en partant de Bigorre, par M. Brunet p. 94.

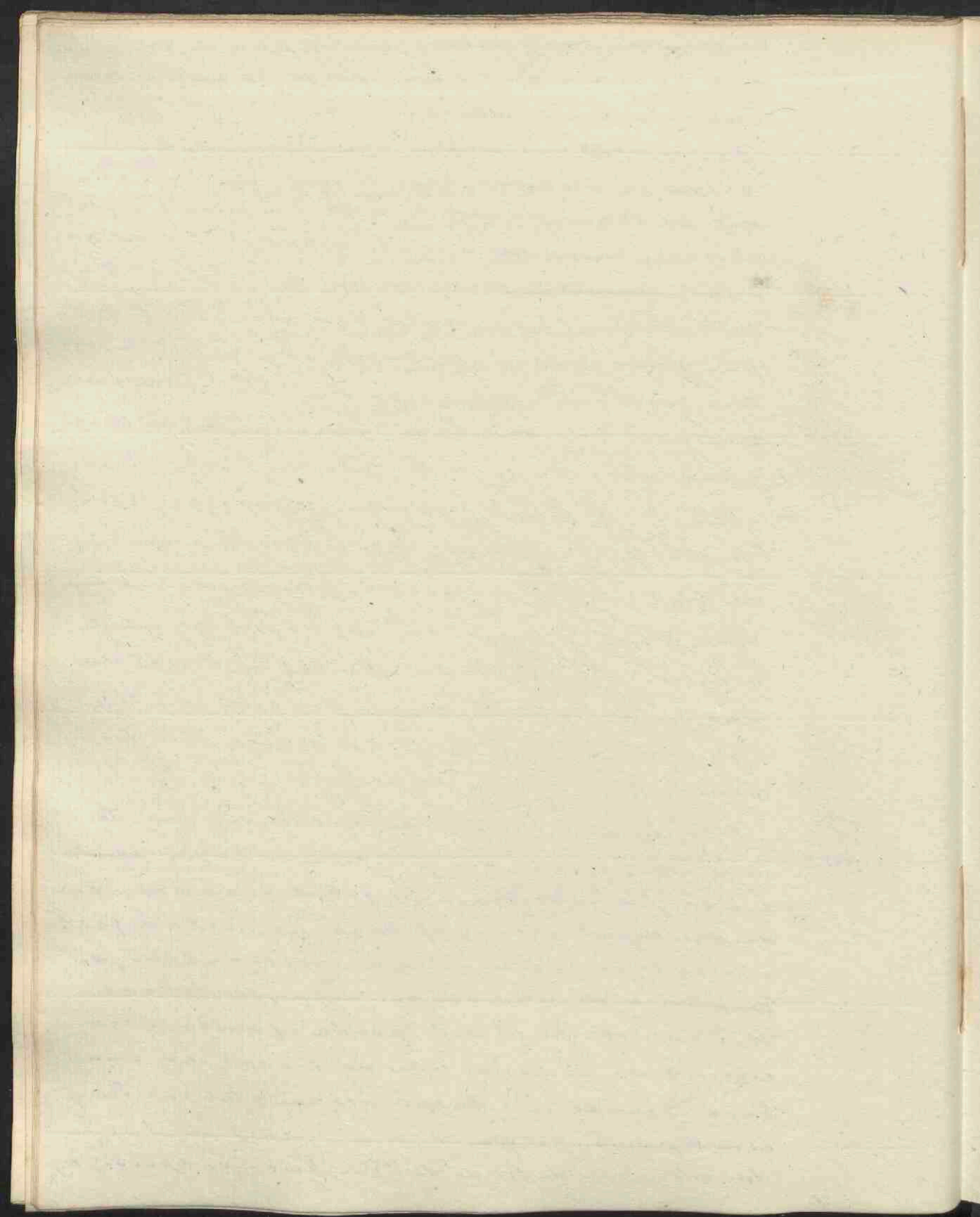
193.
deelen van hangen niet; maar nu hier in den zwa-
reren kantelyk aangevoerd blyft. En heeft intusschen
meinig veruanderting plaats.

Paris is door zyne ligging geschikt om de hand des
Stad naar de omstreken te zyn, het lage van
den voet van de Coteaux de Juraenge, welke
heel wyer voor den uitoefening oplevert; ook vele
anderen voortbrengfels van het land kunnen hier
te markt. En zyn eenige fabrieken, doch niet
van groot belang. De badplaatsen in den om-
trek geven aanmerkelyk vertaar. Het is een veruand-
ringpunt naar verschieden groote wegen, en heeft
plaat van het departement der Basses Pyrenees.
De gemiddene bevolking bedraagt 13000.

By het duurschenden der stad is ons het van
deelen in het op gevallen, dat 27 op 400 on-
lyke grond gebouwd is, zyn dat op verschieden
plaatsen bougen bouen streden of wegen die
daar onder zyn heen loopen, die zacht saantyd
iets zachtderachtig, door het gerige, doch het is
hinderlyk naar de bewoners.

Datmiddag 6 July. Hier verlieten wy Paris. Ik
maakt nog opteekenen dat de volktaal die wy hier
hoorden, het oude Bearnais, geheel anders klinkt
dan die van Bordeaux of Bayonne, veel aange-
mer en voor ons minder aannemelyk; de
woorden en de uitspraak zyn dikwyl volkomen
Italiaansch. Bathitil, spreek of vertaalen zeer
weinig. Te zenen une vertaalen wy naar
Eaux Bonnes, een badplaats, zuidelyk van Paris,
in de Pyreneen gelegen.

Wy reden over de Gane de Paris, kruamen spoedig

zeken die schone heuvelen van Juracion, waarop
 wy het uitzigt gehad hadden, en waaraan de sterke
 witte wyne groeit, die onder naam van Croapt.
 Daarop volgden grootere valleijen tusschen hoo-
 gere landtjes, style, doch meestal begracide val-
 leijen. Deze ruten komen ook niet uider tot elken-
 der, en dan heeft men in het auge dat men een
 onder tussel. Wy reden langs het riviertje de
 Spera, dat naar de Gane de Pau stroomt, en kwijt
 tusschen zynen twee rante over schone watervallen,
 die het lynne in een reeks van kleine watervalle-
 nen aendert. Na by het dorp Redinat zagen
 wy zyn oorsprong. Het vervalt met kracht
 uit eene opening in de rots, slykt naar een
 onderaardschen stroom naar boven geboven. Het
 is valmaakt derelzoo werking die men door het
 loren der Artoische putten verkrygt. De ruten
 hebben menigvuldige halou. Na by deren oorsprong
 van de Ma is eene groot, die niets merkwaardigs be-
 vat.

Vervolgens kwamen wy in de Vallee d'Ofsien, mel-
 ke op nieuw door eene Gane (rivier), welke men
 hier Gane d'Ofsien noemt, doortstroomd wordt. Het
 kants ^{vallei} deze naar eene der schoonste van de Pyrenieën, en
 inderdaad kwam te wy ook schone veld. Op de
 Canquella van den pastoren zagen geschen kants de
 de goed waarnemen. Wy verkenigt het grautische
 der berpen, die naar omringden met de bewalligheid
 van krachtig gebaente en goed bestelde velden,
 gronen en grasland. In deze ruten zyn maarman
 en legen zeer onoverlandig, en er zyn menigvuldige
 steengruenen, die tot de bronnen van bestaen by
 Oragen. Men bespeurt het aan de woningen: niet al-

So gave vas Eau Bonnes heet Valentin Richard
G. D. P. p. 326-339.

een. zy wy alle met leyen gekokt, maar de stelen en
 drempels van kersten en deuren, zy van mar-
 mar, eenen tweede van de baerenhuizen, die men
 elders aan geene paleisen vindt. Deze val-
 lei van Ofrau konde ons nog meer opschelen hebben
 indien de kerst niet met walchen en manden vermond
 geweest was; want daar vonden wy achter de berghen,
 die ons omsingelen, nog veel hangere gasion, heb-
 den en daar onder den Pic du Midi met Inden
 bedekt. Deze waanen nu geheel verborgen.

De bewoners der vallei, worden genoemd om hem
 vlyt en goede huyselghe zaden. De vrouwen, zy by
 vanden vlytig en nevigten den Zwaarten arbeid.
 Wy zagen te de plaeg vanden, veltent het algemeen
 gebouwt. Merpent, zegt men, zy men beeren, en de
 naam wordt ook appeld van Uosi Saltus. De in-
 woners maken er jagt op en het is eenen een veel
 beeren geschoten te hebben. Tenent leent het vout
 deel op, want by bekomen voor elken Beer, dien zy
 jachten, hondert franken tot premie, en kunnen de
 huid door verkoopen.

Deze vallei, welke wy steeds opreden, en die op Romani
 te planten, zoo breed was, wordt, na dat wy drie u.
 van vaastgeboud heeft tuffchen twee reyen berghen,
 die van het vanden naar het zuiden loopen, geheel zo
 flaten door een denden rei, die van het oosten naar
 het westen loopt, zoo dat aan de zyde van Spange
 geene opening is. De Gave ontspringt op de hoogte waan
 de vallei eindigt, en daar zyn de bronnen die men Eau
 Chaudes naemt. Links ontspringt in een anderen uit-
 loek der vallei een tweede tak der Gave, en daar zyn
 eveneens minonale bronnen, die men Eau Bonnes
 naemt. By het dorp Laxent ontwaasten zich de
 twee takken der Gave en daar scheide zich de weg,

het twee reisgenoten had ik aangehouden en de
langste gesprek: een handelaar met Rouven en
een geneesheer met Willem.

Richard Guide des Pyrénées p. 330.

Richard G. P. p. 335.

Die maar elk dener haaplactsen naast. Wy sloot ^{196.}
gen links af en kwamen welken te Eau Bonnes.
Het was half twee toen wy deze bestemming be-
reikten; evenwel hadden wy maar tien uren
afgelegd; dat byna onafgebraken stygend. Op den
gehelen weg en ook hier by onze aankomst vanden
wy vele beselvaart. Niet vanden macile vanden wy
in deze kleine plaats huisvesting, en die was
wy slecht en duur.

Wy zeden nog eens wandeling, die ons de ligging
deed kennen. Die is geheel afgesloten, en geen
juist recht de Guide: "Il n'y a rien au delà que
des montagnes entassées les unes sur les autres,
qui se pressent pèle-mêle sur ce point, et ne lais-
sent passage qu'à un hardi piéton, et peut-être à
un petit cheval de montagne. Les Eau Bon-
nes semblent être à la fin de la terre. La rou-
te vient mourir à la porte de l'auberge." On-
ze trouw is zoo na aan de style volder vanden, dat
wy den hemel niet anders zochten niet zien kunnen.
En wy vele wandelpaden aangelegd en die we-
schaffen menigvuldige mouye gezigtspunten.
Bijgelukkig bleven de toppen der bergen en we-
vels gehuld.

Te vyf uren aten wy aan de table d'hôte, het
gerelichtap bestond meest uit vischen en kwamen
ons eenig belangryk voor. Na het eten was
onafgebraken slapregen.

Zondag 4 July. Het beeft den ganschen dag geregend.
Wy ondervonden equiprent hetgeen in den Guide staat:
"Quand les nuages sont haut, et que l'averse de trois jours
d'un, il semble qu'on soit enfoncé dans une cage dont
le toit est de plomb."

Wy kleden thans in de reizen, toen werd de de hiel der
haper, die was by onze aankomst staat; amon haapten wy

Het is een naam van den Valentijn.

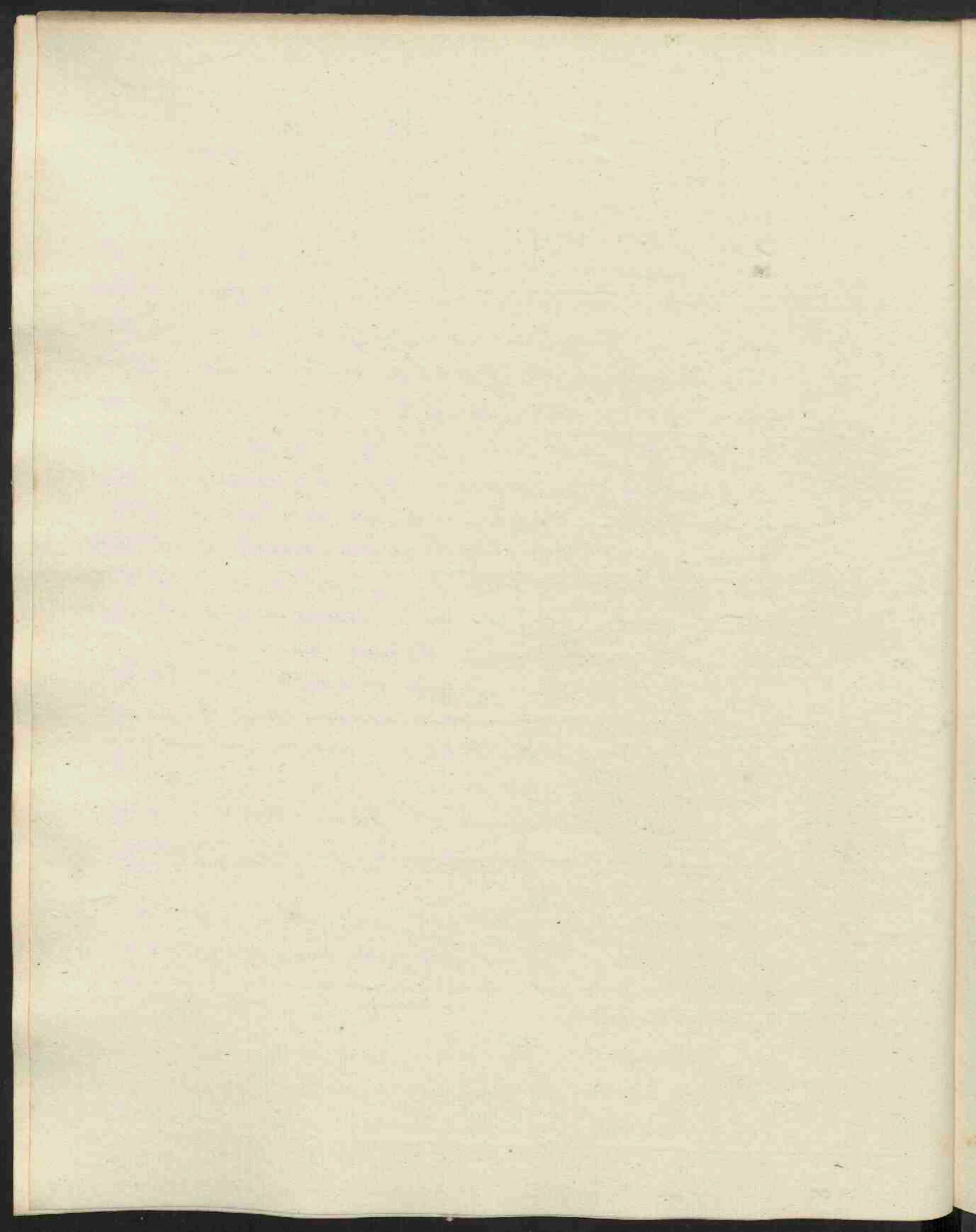
in de neepen eenige lieden van het land in de wulff
dooft te zien; doch het waren niet dan eenen eenige
sijde kleedingen. De neepen was ook niet verrast dat
men gaans fraayze kleedena. had aangepaan. Zwaer
te wappen dragen de vrouwen in deze plaats
algemeen; doch op feestdagen dragen zy die ga,
kleed byzonder hoop raad. Toen de neepen recht af
nam, wandelden wy aan donatzen trefken de boe,
men en stonken, maar eenen zeer goede jaden heeft
aangepeld. In deze namiddag hernatken wy een
dagelyke wandeling aan de andere zyde. In d'yer
zagen wy de berpen vry deidelyk en bonden op een
ge plaatsen de Incaan onderscheiden; later nam
de neemel zeer toe, dat wy niet meer dan de valleij
en de groene helling aan de overzide konnen
zien.

Men verliest dan heel; doch zelfs
die neepen, welke zich bemeyden; men en dan gehole
straken laten zien, en dan meder een dichter linn,
jer daaronter werpen, hebben een eigene slym
heid, die niet dan macht waard is te beschou
wen. Onze d'isgenuten manen val hoop op de
terugkeer van het schuane water en daarom
traacten wy ons ook.

De Valentijn stovant langs ons hant, en maake
een groot gronds, dat als middel tegen slypeloetheit
zunde kunnen dienen.

Maandag 8 July. Deren voormiddag met de neepen
was sterk dat het valitoken niet mogelyk was uit te
gaans. Na het eten helderde het wat op en daarom
maachten wy gebruik om te wandelen. Wy besachtten
den maternal welke nabij deze plaats is en daarvan
Cuzco de d' Eene Bunker look. Zy is verrewer het
merkbaar artigete dat hier te zien is. Daar den neepen
zy buitengewoon sterk. Wy waren in d'endood opgetogen.

Wy hadden gisteren de kleine badplaats van de Rivier

ke op de hoogte overzien, nu duurmaansbergen, en ze 998
nog eens en teeden wintip over de dertig huizen;
daraan dan zijn toch tehoene groote kerkbergen,
waardat de schryver van het reisboek ze cha,
tegenwoordig. Een Engelsche kint is tegenwoordig
die huizen, en worden nog aan alle 24 ten wint,
deelpaen op de bergen. Daar Bonnet is slechts
een gekucht van het dorp. Het dorp is op
de hoogte zagen liggen, en in omtrent nog
vele andere gekuchten behuizen, welke aan den
berg verspreid liggen. En zijn nog twee andere
gemeenten op deze bergen, Beate en Afsante.
Deze gemeenten hebben uitgestrekte meiden
en bosschen. Afsante is een naer vyke gemeente,
daarom de Spanjaarden op de grenzen jaerlyk
eene manneschelyke saam betalen, om hun
in de meiden oer gemeente te ringen zenden.

Van de bronnen is een vry net gebouwd, ook die
er van drinkt, te adrienen en in beiden uitze,
zandend, maakt hem franken betalen. Dit was
nuur ont een valdaende grond om en niet
wan te praveren. Op de hoogte is een gemakke
loos, die nuur ook tegeantehelyk is. Men konne
hier byna onteluend naar boortriakten; het
getal der besuekers bedraagt gewoonlyk twee
tot drie hondert te gelyk, over de 2000 in het
jaar.

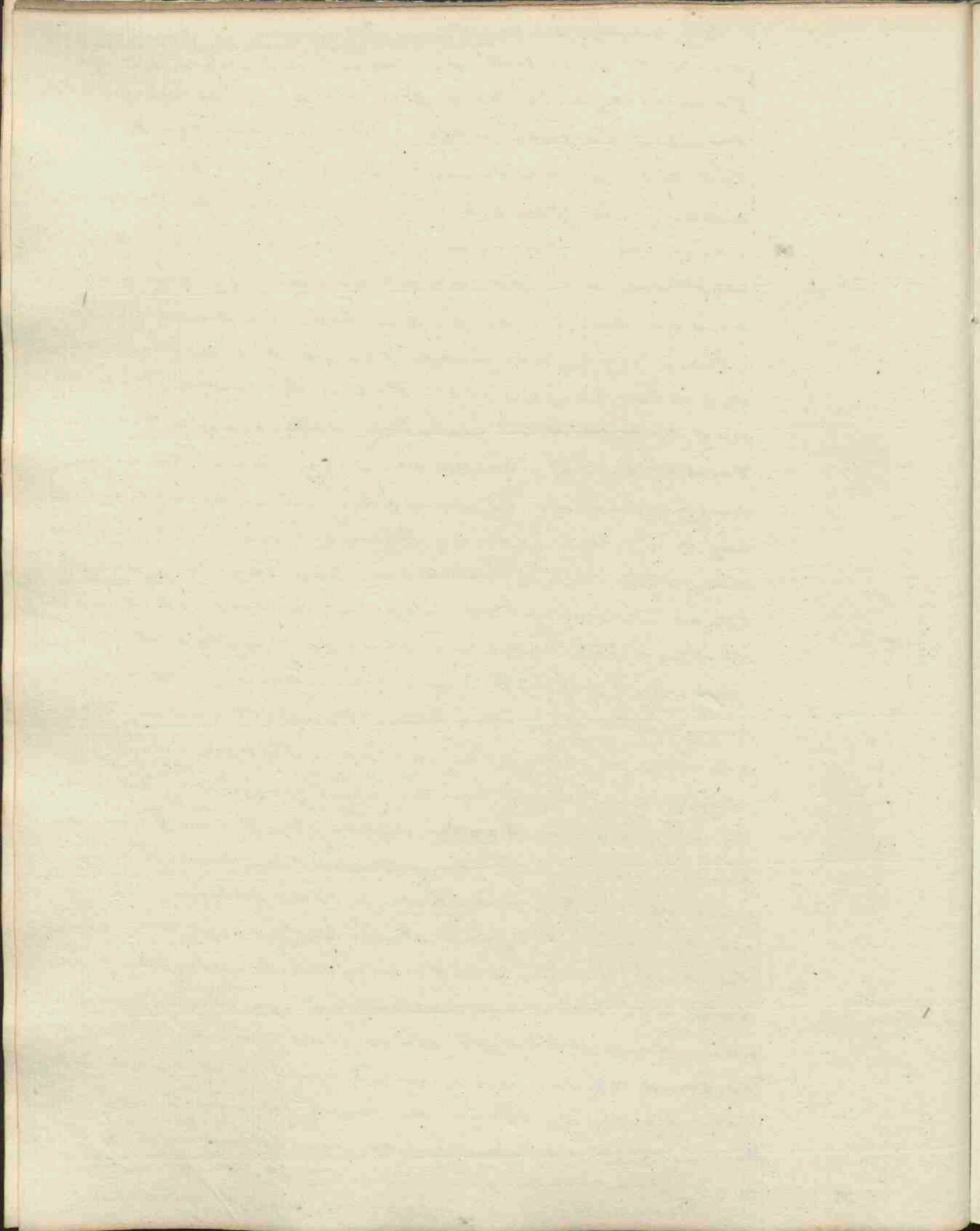
Donnerdag 9 July. Vindelyk was de hemel blaauw
en alle bergen vry van nevel. Men reukte. 24 ze,
frucht van, om een groante uitstap te maken. Men
reden te paard, met een jeter onneant te paard.
Voor enige vrouwen en dochter was die wat
niet, zy hadden nog minnen te paard zonden.

Richard Girdle and Syntheser. p. 332.

Wij weder naar Louis Chaudes, ongeveer ^{109.}
halftweede uur vori. Op dezen wij zagen wij de
gave uit een kloof in de rots te voorschyn
komen, hetgeen inderet met leuwardig is. Hier
lyk schoon uitzicht met de groote valle
waarin de Gane d'oppan richt met de. Valentien
vercomp en manin het dorp, Sarant ligt, te
lyk men aan den voet der bergen een aantal
andere dorpen en gebouwen onderscheidt.

Louis Chaudes heeft een veel minder aauwien
lyk uitzicht dan Louis Bonnet; tever
ook veelal door minder voo name rotsen be
dacht, byn a uitzichtend om van na rlan
mij genaren te worden. Men is echter be
zig om een schoon groot gebou te voo de
bervaker; op te trachten. Het mij tever
plaatse men het te bou en te ingeloken; dacht
de bronnen bepalen waarschynlyk dat punt.
Het dal, waarin Louis Chaudes ligt is veel
groter dan dat van Louis Bonnet. Het
plaatse is een gebou van Sarant.

Wij wandelden naar een groot die hooft aan
de rots op den rechter oever der Gane gevonden
wordt, ontrent drie kwartier van Louis
Chaudes. De wandeling was schoon en
was nu in de land door het gerigt der grot;
die op rishelno neer merkwaardig is door
haar gemak en veelvorige openingen,
men; dacht dubbel door dat een rots van
de Gane zynen oorsprong in het diepste der
rots heeft, en door de grot stroomt, tever
by in delyk al, een materiaal te voorschyn komt.
Wij zagen enige hooft schieden, Camp en over
den stroom de grot ingegaan, van lichten voo,

van. Men heeft door kelome bruggen, en lan., 200
ningen op sommige punten, die gang weg,
lyke gewaats, doch nog altijd is die van ma.
jalyk. Het water maakt een verrasselyke ge.
maat, ternyge het tusschen de natuurbelike
die in het stye en ong bed verspreid liggen
vich eenen weg haant. Op het eerste punt,
dat men besliken kan, staat de geel, een hony
thou van, en daarduur kunden, wy eenig.
van der, warm der geit op die plaats an.
bescheiden. Het geweld van der, byna
vieskant. Het gedruis van der, throuwen werd
nog vermeerderd door het gebuit van eenige
josthonden die dan sids verspreed hadden en
waaran en een in der throuwen viel. Tot my
we verwandering welke by niet nog uit de
genaastlyke halten. Wy waren nog ver van
den oorsprong; huyden in de nestle hetroef
te gevat en men weet zelfs niet hoe men
de aenwag van de geit en van der throuwen
wonydend is. Er is in dit gehele natuurner,
delynsal iets huinerig gevoelt.

Tuen wy in Land Chander teruggekomen wa.
nen stegen wy weder te paard en reden naar
Gahat, een gebucht van Laruns, ongeveer
anderhalf uur van Land Chander geslagen
aan een der wegen, naar Spanje. Men kan
tot daar met ruytig gaan; verder is slechts
een pad voor nachtangers en muildeven.
Wy waren nu staen in de valle der Gave, die
out eene opvalging ^(kastanden) van hooge stye ratten,
meestal bespraad met olannen, eiken, kastanen.
berken, dikwyls ook met het schoonste gras;

Op den Rie die Aude, ook hier en daar op de omliggende
bergen zagen wy sneeuw, doch voerens in grante hee-
nechtland.

Dez huys op de bergen zagen wy runderen en schape
in de weide. Zy blyven daar gewoonlyk tot Sint Michas.
De hunders hebben houten hutten (Chalets) omganset van
als de Iouwen hutten in Zwitserland.

naby Lowang byna altyd met palmkransen 201
maakte men in dit gedeelte der Pyrenen over-
al aantroeft. Somszids zijn de ruiters geheel
naak, en zoo vlak bene, alse andere uit
de Pie du Midi de Pau, waerby wy op een ge-
deelte van Der. wy 2000. Dit troefland
schouwt tusschen twee meergaallig
verkeendigd door wateralle, maekte
Lappha. het gebuante of over hals wanden,
altyd in andere vormen naar de Zant raden,
daalden, die wy steeds in de laagte in groe-
re en wille schakelingen over slo, theen wille
gen bodem zagen skroemen, en wiens genaai
onophoudelyk tot ont op telam.

Wy waren om 205 omc mit zandem; te
halp een kivanen, wy te Gabas van, zunde
andere te genpued dan dat wy in paardem,
legen, het nad van een wagen gedrongen had,
waardom wy tusschen zeevanden laad geulied
was dan dat ik gemelyk heilich niet 20,
worden.

Men ontkaalde ont nu' onbesanders, op
gezanten gansen vloest en Spaanschen wy,
waardom wy beduidend gestak werden.

In het huis, waar wy dit maal ontvingen,
was de laatste grenspost der danane, be-
staande uit een antanger, een officier en
acht man. Merkwaardig was het ont hier
een rechts mindeken met Spaansche taal te
zien aankomen en afta den. Het vanderling was
kamen en de vloedung der Spaansche oerding,
niet en kunne ontmaeking met de Franche

Ik sprak veel met een reisgenoot, die mij bleef
een fabrikant uit de streek van de Loire te zijn,
een voortantig en veel onderricht man. Ik gaf hem
myne verwondering te kennen, dat zoo vele Fran-
schen geen Fransch spraken en zelfs niet verstaan.
Hy stonde mij dit toe, doch zeide dat de rege-
ring sedert 1820 heeft door scholen, naschooling

demonstratie wanden zeer eigenaardig.

202

Te half drie stapten wy op nieuw te paard en
reden danwelken wy terug. Wy hielden ons
naby Eau Bonnet op om eene grut te zien
welke naar den eigenaar die van Castellane
gemaekt wurde. Zy is beneden, aan den
wand van den Valentius en heeft eene klein-
ne uitgestrektheid; doch zy is niet buiten
gewoon tekenen dieripstaen (Staubadilat)
nervend, en heeft Byna den warm van eene
kapel. In de nabijheid meet wy de grut
nag eene golfplaten valt, waarevoor een
Italiensche, onder de overkampungde Bau.
men in den Valentius valt. Dit is in deze
streck slechts een der geringere merken van
ongheden, en fact is het op veelelyf be-
tekenend uitteekend tekenen.

Van half twee kwamen wy van onzen
kleinen tuft terug, interrupte naldoran van
deren naar de herinnering van nyke dag.

Wy dranken 2 aan thee; nypie vroom en duy-
ter bepanen mit dadelijk het rust, en de wa-
dere negeten tot aanbaken te hebben op de
schonen.

Woensdag 10 July. Nu weder als meiny te ruggen.
Wy vertrokken Eau Bonnet te zien ons en reden terug,
danwelken wy als waepel naar Sea terug. Het weder
was regenschijf ende waepel naar veld veld, zoo dat wy
eerst te half een aanbaken, teken of geen waepel men
Bagnes deed; terwyl men ons belooft had, dat wy wy
heden derwaerds vanden hebben kunnen gaan. Wy namen

hieromtrent in te vanden. Toen wy te Lannic
stilstielden vroegen wy aan eenige jongens, die
daar speelden, of zy niet in de school gingen en
Fransch leorden. Een van hen zeide ja hy ging
in de school en zy wouen daar met 80 tot 90.
Ik vroeg hem, waaraan hy daar met zyne maat-
kers partait sprak. „Mais, Monsieur, on ne
parle pas Français lors qu'on s'amuse; ce
n'est qu'à l'école que nous le parlons”
was zyn antwoord.

Tambes is de hoofdplaats van het departe-
ment des Hautes Pyrénées

meder ouwen intret, in het K&tel de Franca. Aan tafel
ontmaetten wy den heer de Veer uit den Haag, die met
myen vriend Smermond in Egypte en Griekeland ge-
reisd heeft, en die nu uit Spanje keert.

Desen avond wandelden wy wy door de stad en
dour het schoone Park. Het weder was zacht, de
lucht helder, en t&ch zag men achter de groene heu-
vels van Jarancon gelede bergen. In dien men niet
geweten had, dat de aasachtste die schoone keten van
Pyren&en verborpen was, die wy vroeger gezien had-
den, zoudt men geïmeerd hebben dat hier niet meer
best&nd dan de heuvels die voor ons lagen, en t&ch
achter men het avontuur in de wolken zag. Evancie
hetrioglyk is niet zelden het uitsigt der Conans.

Donderdag 11 July. Wy verlieten Parijs om elf ure; na-
den, naar Tourbes, waar wy tegen half 4 aankwamen.
De weg levert veenig belangryks op. Ds dorpen zyn
veenig bedyënd, en de laatste helft vertoont groo-
te uitgestrektheden, onbebouwd land, waarvan t&ch
veel gras en r&nen, den bodem bedekken. Dit zyn
gemeente gronden, die alleen dienen van het r&en te
widen, en die door niemand verbederd worden.

Wy hebben Tourbes gedurende den tyd dien wy
op den volgende morgen waarden maaken, dour
wonderd. Het is een stad van 12000 inwoners,
dour die z&n uitgestrekt is dat wy een veel groote
getal inwoners, zonder twyfel bevalen. Er zyn veen-
teiden groote plaatsen, waarvan niet kunnen be-
plant, en de str&ten zyn breed; alder d&nd men,
dat het een v&ante niet heeft ontboeken. Dour
de g&ele stad niet men n&sch water stroomen. Dit
kanut uit de Adour, een aasante stad ligt. Het
schoonste gebouw, dat wy zagen, was een groote
nieuwe kerke. De huizen zyn veen bescheiden en
altes. Hier en daar zagen wy en die sch&en en met

Niet ver van Tarbes tegen my rechts een baan
het landpaad, volgens het Itineraire, van den
Heer Palaminy en daarby het pad naar de
weiden van Tarbes die in deze Straete benaamd is.

Samuelsson, Bagneres de Bigorre tout le rap.
port medical et topographique. Bagneres, et Pau,
mis chez Baillière 1841.

wanden, en waerby men schoone tuinen vindt. Het gehele voortkomen van de rivier en de straten vertoont flondrigheid, zelf, die hooft nerval, en machtigheid. Het meer ronz naar het oeverland en de grondelgheid vanse Farbes een lieve stad zyn.

Te vree was vervolgden wy met een anderz wozgen onze reis naar Bagueres de Bigorre. Ook deze woz is weinig belangwekkend. Men vooet byna altyd hooft op, waan dan de paarken van den postwagen, die tuch niet best waren, uitloft, taegraan zynen, de wagen dikwylt aantield, en wy eerst te zonen ons aantewonen. De woz is zeer goed gemacht en onderhouwend. De dorpen zyn niet schoon. De inwoners hadden leden, waan mate wy ons van Pau verwyderden, zwinden gaed voort komen, zy waren niet meer zovmet, zov woz en vlytig als vroeger. De wozingen zov veel als de kleeving waren onkindeleke.

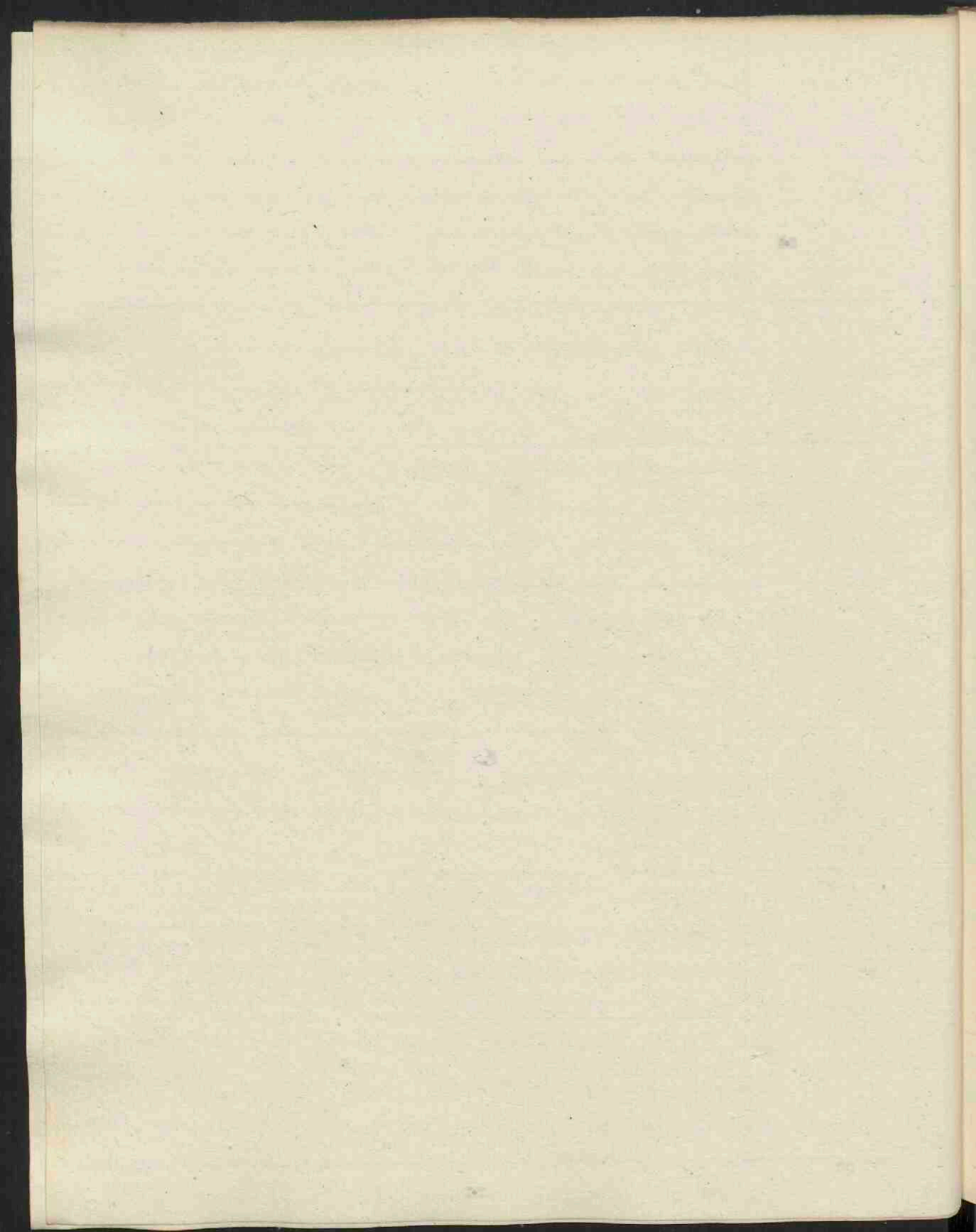
De eerste aankomst in deze bevaemde badplaats beantwoorde niet aan de gewallene beschryvingen in den Guide der Pyrenees, waan trouwen byna alles veranderd wozt. Wy vonden zeer goede herberg in het Hotel de France, en zeer vlyg mede ons om kostelgk omme maet zoud.

Vrydag 12 July. Wy wandelden leden veel in en om deze kleine hoofstad der Pyneen. Zy is vry groot, waan men bekenke, dat zy 567 metes be, van de zee, aan den voet der bergen ligt. Er zyn 8000 klyne inwoners. Wy bezochten nu de meestbelangende plaatsen en spaten en vanden die schoone dan wy by onze aankomst vanden vermaiden. It is hooft de

Wij wandelden onder anderen in de Allée, M. Amelonan,
die neft lief 29m, maar weinig meer bezocht worden.

206
plaatsen meest op de walmen; sommige zijn met be-
maai beglans en vormen wandelingen in de stad.
De straten zijn niet breed, maar vrij regelmatig;
en niet scherpe theeren gepland, zoo als Parijs en
Tarbes, maar op de wijk der groote tuinen met
theerfontein hand gemaakt. De huizen zijn niet zoo
prachtig als zij in de reis boeken beschreven worden;
doch sommige zijn werkelijk zeer fraai, en keede
hebben den ganschen gavel van marmer, en in het
algemeen zijn zij netter dan gewoonlyk, om dat
men ze bijna zonder uitzondering bestemd om
vreemdelingen te kunnen ontvangen. Dit le-
vert een voordeel, dat bijna alle inwoners trach-
ten te genieten. Vele tinnen met bloemen vooraf
rechten de tinnen straliken ook tot versiering,
misp der stad. De rivier, welke niet ver van
hier ontspringt, verliest zich in de stad bijna ge-
heel in kleine kanalen en verpolderde laken, die
oversloed van water verspreiden, ook vele
vaderen van kleine fabrieken in beweging brengen,
maar juist niet altyd zeer tot besaad verstre-
ken.

De wandelingen buiten de stad zijn uitzonder-
lijk en zeer vanden zo allerlyfste. Zy slingeren veel,
al in richte glooijing loop, de bergen en bergen
op hangen, van waan men op de stad en de val-
lei ruime uitzigten heeft. Er is veel geboomte,
waaronder de kastanjeboom het best volken.
De populieren zijn de smal en de andere zijn bijna
alle vulgair het gebruik in de Pyrenées afgehoort,
zoo als in Holland de willigen. Hierdoor zijn eiken,

Vindes en zelfs plataneu zeer misvormd.

De bronnen zijn veen toelicht en veelvuldig; doch byna zonder uitruiming, Salines en ferruginosa. Zij zijn in en om de stad, en byna voor alle zijn gebouwen om te drinken en te baden aangewezen. Onder deze inrichtingen steken zeer uit de Bains du Salut een groot Kwaartier van de stad, en waan heen een schoone weg en een wandeling voeren; en het ruyfengand, Grand Etan, blessemant weder by de stad, van marmer gebouwd en met marmeren Rader en een nette fontein versierd. Woningen voor de bevoordeelste menigte buiten de stad aan, Linné's nept lief gelegens.

In den toekomt werd mij niet gespeeld; het gevecht was onbeduidend. Vele en daaronder zeer schoone kofhyuizen behoren de bezaatlers uit. by waren doerz. namiddag in het Cafe Americain, dat met een tuin in den vorm van terras, aan de wandeling, nept lief ingewigt is. Op de aarndinding van het Reindusk bezochten wy het Musée Jalon, waar, volgens de beschryving, alle natuurproducten der Pyrenien, en alle merken en haarten waake tot de kennis van dit land betrekking hebben, te vinden moesten zijn. Doch wy besonden, dat het, toegenwoordig aethans, niets anders is, dan een winkel, waar gesteeandrukke plaatjes, veele gezigten en keeds, draagten voorstellen, te koop zijn. Veel meer heeft ons valdeaan, de fontein van marmer der heeren J'arusee, enon buiten de stad gelegen en door de stroom gadrans.

Men telt in de maand augustus gewoonlyk 7 tot 8000
Buisjesken welke welk, legelyk twee ophoudend.

208

Wij zagen daar de vele soorten van het marmer
der Pyrenéeën, zagen, houten, steenen, polyeten.
En in het magazijn vanden wy een voorraad
van vele meublen daaraan verpandigd: tafels,
schouwtooneau, vazen, en vele andere. Zy waren
veelmeest naar alle streeken van Frankryk
niet alleen, maar ook naar buitenlands
verzonden. En zyn hier en in de omstreken
nog vele andere "marbreries"; deze ryfheid
is eifen aardig aan de Pyrenéeën, die er de grond-
stof voor opleveren. Eene andere ryfheid is
het breegen van gekleurde wullesse stoffen, die
"barroge" genaamt worden, doch byzonder hier
vermaardigd worden. Wij hadden needs opge-
merkt dat men zoo veel twil spint, even al,
vlas, uit de hand; - nu zagen wy de vrouwen
das wullesse garen zeer kinndig breegen; en in
de winkels of magazijnen was een groote
voorraad van allerlei voorwerpen van die
soort voorhanden.

De kerk, die wy dezer meublen bezochten, heeft
ons intwendig meemij, inwendig nog minder
vuldzaam. Byaly onse woning staat een kna-
ge klakketanen, die schorv. gebouwd is. De kerk,
waarby hy behoort heeft, is niet meer aange-
zig.

Het gezelschap, dat hier gedurende eenige tyd van
Laloyk, zoo ontgerucht, glansryk en vrulyk zyn
maakt, is tot nu toe zeer klein; - de leuensigste
tyd is in augustus; en het slegte meder heeft nu
nog velen teruggehouden, welke needs zandens
kamen. Aan tafel vanden wy meenige, en geene
aanonden

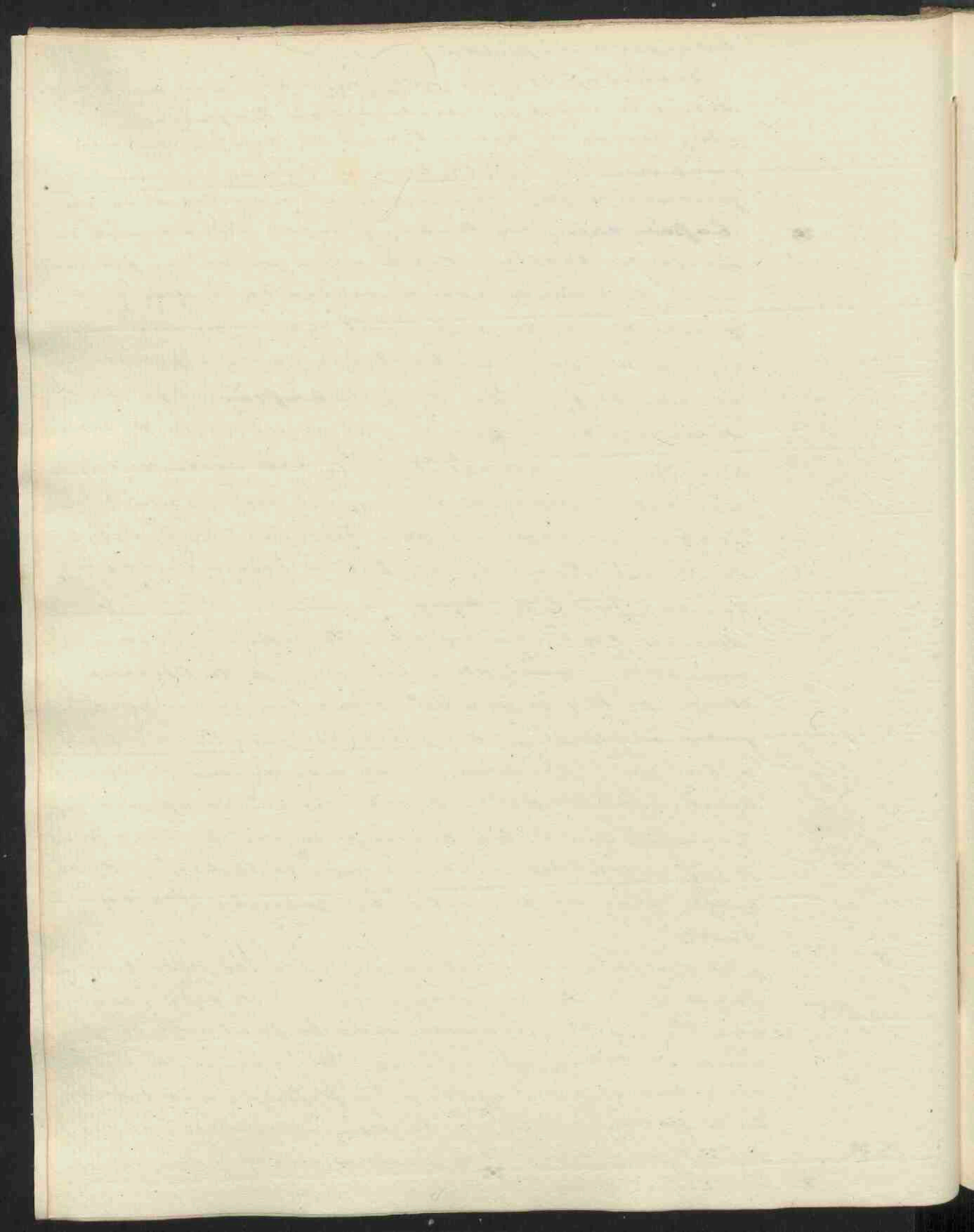
Richard Gende and P. p 285.

Zaterdag 13 July. Wy in uataten eene groote waan-
deling mistelyk en woordelyk van Bagnives.

Wy lieten by het uitgevan de heugte die men
Camp de César noemt, hoewel Caesar nimmer hier
gewees is, nepts. Op onzen weg naar het dorp La
Saffère Pagen, wy lieten de vallei Sarraunië en
het Eldeë kabbien. Dit laatste wordt zoo genaamd
naar de bekende romanschryfster, welke zich
zwaare kisa in eenzaamheid op hield, en zoo men
zegt, haer roman skatthede op deze plaats ge-
schreven heeft. Het dorp Sabasfrère ligt schiel-
dwachtig boven eene de vallei, welke in de utahie
van Turdes uitloopt. Op eene kale spitse rots niet
men nog overdyfsal van een kasteel of wachttoren,
leent verken zagen wy eene leigraave, de grootste
der Heupe Pyrenais. Zy houdt steeds tuchtyc toe
honderd menschen bezig.

In de veldern kwamen wy aan den rand van eene
dree vallei, waar door het riviertje de Ospanet
stroomt. Wy gingen daar meestal langs gasse
paden beschabruid door allerlei zedaante. De
velden want ont was overal met grasne velden,
behoel waartufohen de wanningen verspreid lagen.
Gruantbouw of kien tusinig; maer kestlyk gras
leent, overal door stroumpjes bevochtigd. Op de
heugte waar wy gingen, ligt het gebucht Soulda,
gueth.

De vallei wand inueltlyc eng en wild, alle kustouwe
hande op, en duar ontspriest uit de rots eene
ryke zwaavelbron, welke men "la fontaine sulfur-
vente de Sabasfrère" noemt. Wy vonden een andere,
man met eene veeuw berg om Hoopschen, met dat was
ter te vullen; want om te komen dromben is daar
bron te opgelegen. Wy pampfen van de bron, rustten
wat uit, en lierden versuapen temp.

Wij dankten nu af in de vallei, en wandelden langs de Opronst, die zeer helder over de steenen velden. Ons pad was hier wel eens wat smaaftelyk en gladde, ryp.

In eene der boevenwoningen behuuzden wy melk en brood, en rustten wat uit. Het was voor ons merkwaardig de levenswijze in deze valleijen der Pyrenaeen gade te staan. Toen wy kwamen was niemand thuis, want volgens het algemeen gebruyk bevonden zich de vrouwen mede van de noodnoodheid. Op verruch van vuren geid kwam de dochter, een mooi bevallyf meisje, en ontving ons zeer vriendelyk. In hier woonstede stonden vier bedden voor de ganstke familie; 44 kasten uit stroo, doch de laken en dekent waren zeer zindelyk. De vloer bestond eenvondig uit harde crarde, zonder steenen of planken; de vensters waren zonder glas, zoo dat men dat winters in dunkel of in de hunde zit. In een klein en nevenvertel was een houten vloer en een glas venster; doch dat zekken niet voor byctlyke gebruyk bestemd. Deze hebben hadden tweeve. zeer goed tarwe brood, dat zy zelven bakken. Behalve dit bestaas hun voedtel grootendeels uit maiz waaraan zy met melk een bries maken, die men zoft, dat zeer voedzaam en gezond is. Vleesch eten zy zeer zelden, en kaffy drinken zy alleen by feestelyke gelegenheden; wyne eveneens. Afsijs heeft men inlere de petrosken tuening; doch zy verhoogen die op de markt in Bayones en veel naar andere nedervuchten. Vele landbouwers in deze valleijen zyn agenaar, doch deze waren slecht pachters. Deze bewoners der Pyrenaeen zyn zeer vlytig, vermaantoren geen stultige grond; zy waken met veel beleid het water,

Het meesterschap is een kaloyk in dese valleyn. Het
weet er goed uit, doch is niet byzonder zwaar of
Jehou; het is algemeen konn van kleur. Alle
veldarbeid geschiedt met ophen of by armene
baeren, ook wel met knuyen. De wapens zyn ook
steeds met ophen of knuyen het paanen. Voor het
vervoer in de beeyen gebruikt men esels. Wy van
yen veel hout op esels naar Bagueros vervoeren.
Voor het beivaren der melk hebben vele Sambou
wers kelders in de rots.

dat van de bergen, slaact onwaal heen, te leiden, 211
Zoo dat zelfs de grootste Romeinse minner
kanne vellen, verstaen. Zy zyn daarby met
veer weening te vreesde.

Deze liederen verstaen, geen Franssch, zelfs
de jongens niet. En zyn wel schalen, doch van
van wordt weening gebruik gemaakt. Het par,
leest dat men hier spreeke is Romanisch en ge,
lykt deels naar het Italiaansch; het is we,
schillend van het Beunisch.

Tint bene vallet zingen wy ons in die van Frébourg,
welke noordelyk van het Camp de César loopt; en
dat wy dit op nieuw aan onze refter zyde hadden.

Ook deze vallet opent zich in de Platte van
Tarbet, en het dorp ligt aan den grooten weg.
Om dien te vermeden slaagen wy refter af, en
zingen door het dorp Pauzac, waar wy een graf,
zuid zagen ter eere van den generaal Suffaillé,
die in 1840 gestorven is. Een paar landkuisen
hebben wy op onze wandeling aangepetroffen, een
van den vreederefter en een van een handels
man van Bagnères.

De wegen en voetpaden, die wy aantroffen zyn
meestal met turf aangelagd en, on der hand, Zy
zyn byna zonder uitrundering "chemins vier",
naam. De landkuisen zyn verpligt om daar aan
te werken, en daer dit welwillend. De "presta
tion" bestaat in drie dagen arbeid in het jaer
voor elk mannelijk inwoner van 18 tot 60 jaer,
boven dien drie dagen voor elk trek- of last,
dier. Men wordt niet tot persoonlyken arbeid
genuopt; integendeel moet na een bepaald
oprueping alleen komen verklaren dat hy ver,
taukt zyne "prestation" in persoonlyken arbeid
te voldoen. Zoo hy dit niet verklaart, moet hy

Grootste tegenwoordig door het departement
aangelegd en die werken ook goed onderhouden.

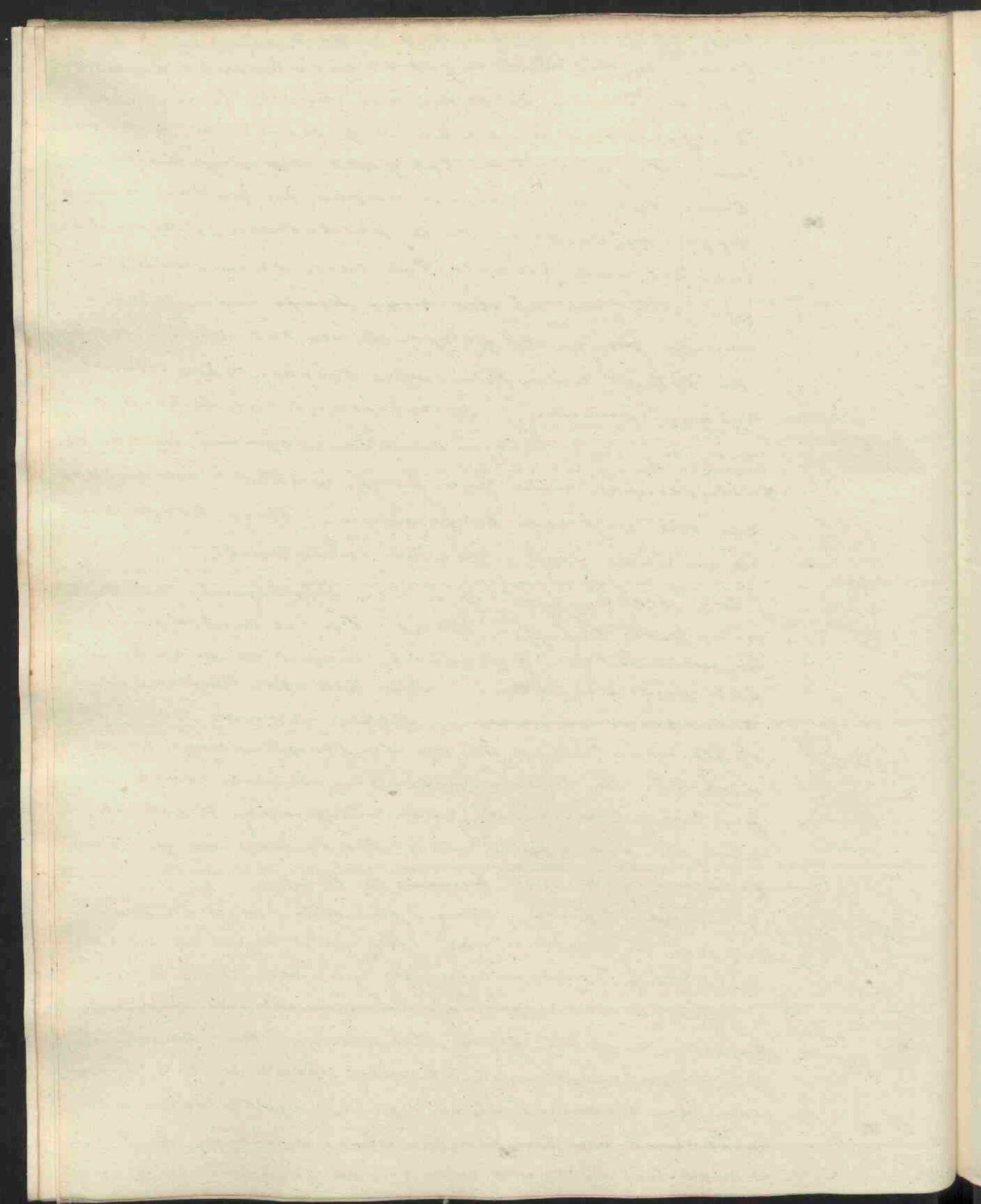
Richard Guide ans. P p 245. 281.

Bombée Itinéraire. p. 12. 132.

in plaats van elk en dag arbeid een franc te, ²¹²
talen, en die opbrengst in guld wordt besteed
om anderen te laten werken. Wanneer
het gewone onderhoud, geschiedt is, gebruikt
men den arbeid en het geld, die nog betrek-
baar zijn, om nieuwe wapen en paden aan te
leggen, of landbouw te verbeteren. Men en dan
worden ook andere fondsen daarvoor aan-
genomen, en op die wyze heeft men sedert
eenige jaren de gelopenheden tot vermeer-
ker, verbeterd, waardoor deze straken zeer in mel-
ruimte winnen. De toestand zande toch, zoo
men mij zegt, veel meer vooruitgaan, indien de
belastingen niet zoo hoog waren. Sedert 1830
zijn die nog zeer toegenomen. Deze klacht heb
ik op onze reis algemeen vernomen.

Wij waren om negen ure uitgespan en kwamen
men tezer nyf ure terug. Op het landst had ons
de warmte zeer gehinderd, want de schaduw
had ons verlaten. Na het eten hadden wij
behoefte aan rust. Dieren avond vond ik
in de wandeling en op de straken veel leuven,
dijheid. De vreesdelingen nemen deren da-
gen zeer toe; en de zaterdag avond schouw
ook de bevoorst van Bagnères in grooten
getale uit hunne huizen te lokken.

Zondag 14 July. Dieren gantschen dag besteedde
my om de Vallci van Campan en de omstreken
van Grip te bezaken. Wij maakten deren uitstap
te paard en reden om zeven uren uit. Men verlaat
Bagnères door de Altes Mauritanou. Op kleinem af-
stand ligt een gemoen klooster Melaus; het wordt
door den toezienwoordigen eigenaar gedecoretyk weder
opgebouwd, om het een landhuis te dienen. De tuin
is niet lief en zande met eenige zeer uitstekend

213
Ichoon konink, worden. Wy ligt nearby de vots,
eene bron van helder water komt uit eene klein
ne opening, waart door in een nergaderbare open
normen en vormt een stroompje dat naar de
Adour loopt, en waarin de facellen tot aan den
oorsprong opgenomen. Uit eene andere open
ning in deze vots stroomt koude lucht, die
in kracht tusschen naastmate het vreesen was
mer wordt. Daarvooft is eene grut, die
twee openingen in den tuin heeft en niet vast,
lyp is, zoo als elders veelal de gratten zyn. Een
ander siwand van dezen kloosterbeur, is een
buntenpauvan Loupe knietangsbouwen met een
repter stam als een ruil en zeer schoone krans.

Wy lieken links twee dorpen liggen Jarde, aan
den voet van een heyl en Afle' wat nader by out.

Rechts zagen wy eene marmergraven, waaronit
gegruet de grondstuf voor zyne fabriek bekamt.

Wy nederen door het dorp Beaudian, waar een
nederig huisje prykt met een optchups in wit mar
mer uitgehouwen, om aan te dunden, dat daan Lest,
ney de beroemde heelmester in de legers van Napo,
leou geboren is.

Wat verder zagen wy rechts op eene kleine
hooft de gemeene beoemde Pricune Saint Paul,
dove een Engelschman als landhuut herbouwt,
met allezels gebouwen en kleemen, omringd; een
allerblijft verblyf in het midden der Vallée Cam,
pan, zoo gemeent naar het veld van dien naam,
dat er zeer veelvarend uitkiet. Het volgende dorp
is Sainte Marie, waaraan Griep een gehucht is,
onpencar een uure verwyderd. Hier waren wy reeds
drie uren van Baguées. Wy vonden hier eene gne,
de hembry, tuocer men out met funellen, en eyeren
eene aangeen eene maaltijd verschaft.

Wij zagen op dezen tuip in een klein, fornuis,
je fossellen vanpen. Dit geschiedt met de hand,
en er behoort eenige vaardigheid toe, om deze
vischjes, die zich onder de steenen verschuilen,
te vinden en te grijpen. In de rivier vangt
men ze met netten en met kengels. Men bewaart
ze dan in bakken, om ze steeds versch te kunnen
gebruiken.

In de herberg zagen wij op de muur de cavite,
kenn van een herbergier in Louis Brumes. Een
beraemd schilder, Deintan heeft die in 1839
hier getekend om zich te wreken op dien
wenaar welke den schilder niet goed behan-
deld had.

214.

Toen wy behoorlyk uitgebond en ont versterkt
hadden, ondernamen wy eene nieuwe wandeling
te voet. Wy bevonden ons steeds tusschen de Adour
en klommen nu op in een laag dal, Vallon
d'Artigue, van waar de rivier in de vallei
van Campan komt. Hier hield spastig alle
kultuur op, althut had het karakter der hoogere
bergstraken. Het ree werde hier in den zomer
op de styte grasvelden die dikwijls door kula
vatten worden afgebroken. Wy zagen een aan-
tal steenen herdershutten (Chalets) maar de
bater en kout beneid warden. Zy zyn hier met
een kleinen tuin verbonden, waarvan sommige
groente geplant worden en huanders gehouden
worden, die het loven der herders niet eenigermate
vervaangen aamen. Deze tuinen zyn met dikke
muren besheit. Reeds in de verte ziet men
een waterval, welke de Adour aan het eind
van dit dal vormt. Men kan niet zeer naby
komen, doch genooft om ze te bewonderen. Zy
is, zoo men ons zeide 300 voeten hoog en zonde
al, men lager aan haren vande kande steen
niet meer in druk maken. Weltra bespant
men dat twining hangen eene tussche is, en doro
kan men van een heel beter standpunt zien.
Zy heeft verscheiden knippen, komt eerst
snal uit de rots, verbreedt zich en valt
over eene ronde rots, om dan eelyk in een an-
deren vorm niet eens neder te storten. Deze
vereeniging leverst een heerlyk schouwspel.
De watervanden met heel gebuente en schap-
pe vorme kanten dragen tot de schoonheid
by. Toen wy lang by deren waterval, dien men

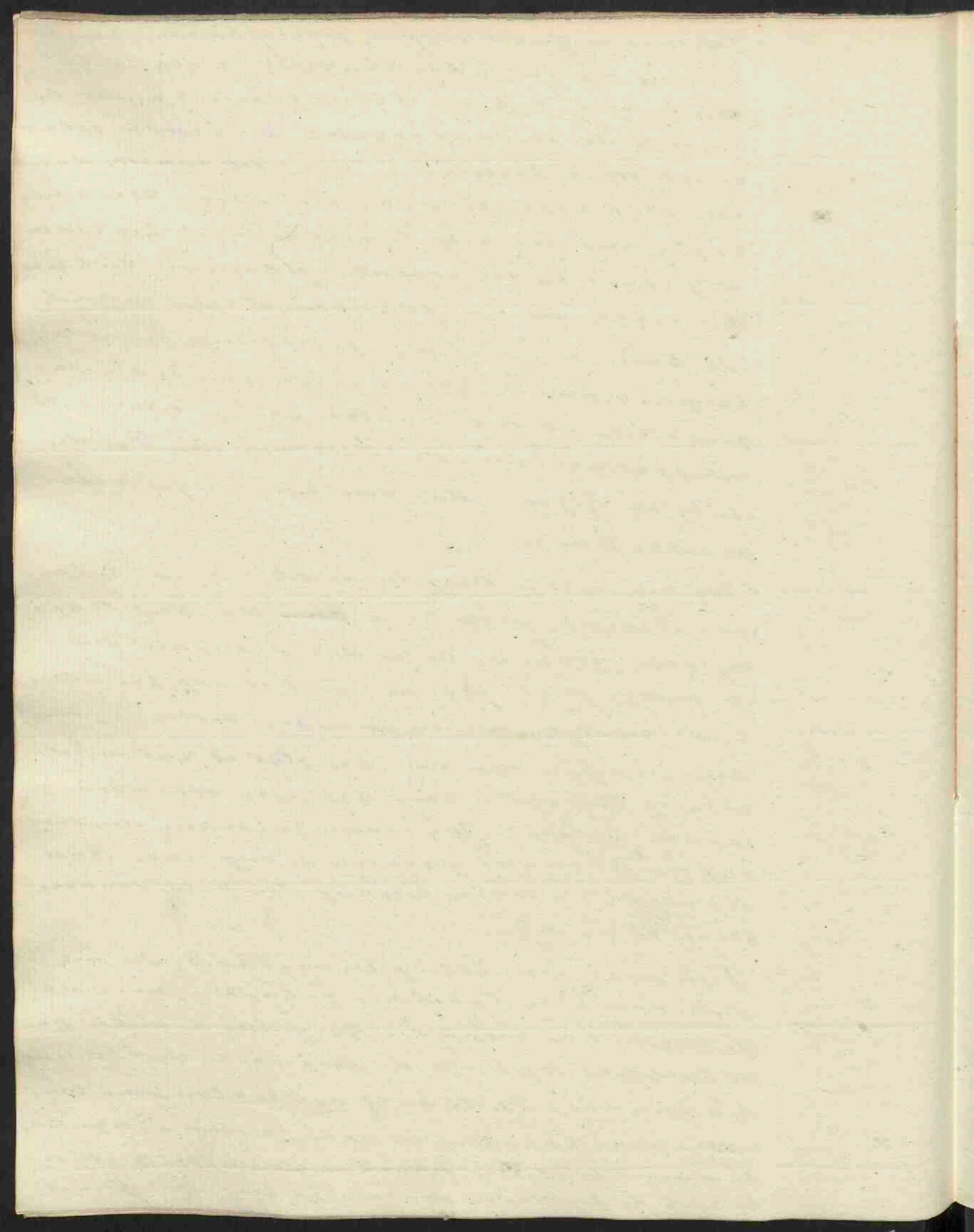
Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Cascade de Ganet waant, gezocht hebben, klom, 215
men tuy rechts af naar een dolder, welke door
een anderen tak der Above gevormd wordt, de
cascade de Tramesaignes. Zy is weder geheel
verschillend, heeft ruim zoo veel water, dat
zeer styl nederloopt, en waarmede zeer nabij
komt, zoo dat men te midden van het water
staf staat en den rozenberg rondom zich ziet.
Dit maakt een aangenaamen diepen indruk.

In klom nog met den zijd, eenige minuten
loop en naar de kleine vallei van Tramesaignes,
waeromst de val ontstaat. Zy is zeer aard
en afgesloten aan den voet van den Pic du
Midi de Bigorre, dien men hier in zyne volle
groothed ziet.

Tuy wandelen terug langs den nieuwen weg
van Barèges, welke hoog aan den berg loopt,
tuy waren gekomen langs den anderen, die door
de vallei gaat. Beide zijn tot nu toe alleen
voor voetgangers en paarden bestemd; doch
den nieuwen, die minder styl is, zal in het
vervolg breeder en voor rijtuigen bruikbaar ge-
maakt worden. Tuy waren juist aan den voet
van den Tourmalot waerover de weg naar Bame,
zes vaart; tuy waren hier nog drie kleine vondere
plaatsen verbyderd.

Van onze wandeling teruggekend, die ons
ruim drie uren had bezig gehouden, verhuikt
ten tye ons op nieuw in Grip. Tuy dronken van
de kostelyke melk die de bergweide 400 smake-
lyk maakte. En te half vyf beklommen wy
weder onze paarden en reden naar Bagnères.
De avond was zeer schoon en de vallei vertoon-
de zich by het dalen der van in nu nog veel gunst.

ger licht dan' deren morgen. De banen aan, ²¹⁶
de tince zyden vershellen, geheel van aard; Zy zyn
aan de outryge styl, scharp, dor, naarmaligher
hier en daar met eenige aard en groot bedekt;
- aan de westryge helling, overal met heerlyk
groene velden, meestal groot, doch, langer ook
met graan, mais en aardappelen, kniper met
gebuurte bedekt. Overal ziet men, op vershil-
tende huften, en op kleine afstanden, de kaar-
woningen tusschen deze velden. Dit vormt
draan een verhasen en tegelyk een loekend lufe-
vel, dat den aangenamen inder
aanakt. Ik heb reeds van het bevoortigen der
graanlanden gesproken; wy konden die niet ge-
noeg bewonderen: verpant, ook in de parken
van Engeland, ziet men schaars, frissher gras
dan in deze velden van Campan.

By Arte gingen wy over de Adour om in de kerk
van dit dorp een Mariabeeld te zien dat beraemd
is. Het is van wit marmer en stelt Maria voor
met het kind Jesus. De houding en de uitdruk-
king van het gelaat zyn zeer goed en zeldzaam.
Ziet men in eene kerk welk eene waardige voor-
stelling van deze onbevleete vrouwe. Men weet
niet in welke tyd en door wien dit beeld ver-
vaardigd is; doch te deze lang heeft men het al
waarderdadig betracht. Het is afkomstig
van het klooster Madous, en haer die vernietigd
is, hebben Basques en Arte'er om gestreden.
De laatste plaats is door regterlyk gewyde in
het bezit gebleven, omdat het klooster op het
grondgebied d'esser gemeente stond. Wy za-
gen in Arte de ruine van een oud kasteel met
klimop begraaid; zoo men zeft de bakermat van

Faint, illegible handwriting covering the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Wij werden, tegen hooftigheid in de gunstige gezichte,
 die wy van de bewoners der valleyen van de Pyrenées
 hebben opgevat. Alle velden getuigen van hun vlyt
 en opmerksaamheid. Niele waanen dat heden werke,
 raam om het land te bezorgen. Hun voortkomen
 was algemeen zeer goed; zy waren beleeft yfren
 de vrome reijiger; hunne getuigticheden en
 handing warden veelal innemend; wy zagen ver-
 zherden, schone vrouwen. De kleeding had
 meening epenaastig; die der mannen niets; - de
 vrouwen droegen meestal een gekleeden doek
 om het hoofd, zoo als wy dit reeds veel in het
 zuiden van Frankryk gezien hebben. Daarvoor dra-
 gen zy de groote kap, die hier landkleding is.
 Deze is van watten stof, haaf rood met wate-
 ten rand, ook zwart of wit. In de herbe hebben
 zy steeds zulk een kap over het hoofd; ook
 daarbuiten leggen zy, als het goed meder is, die
 kap droefvannen op het hoofd. Zoo zagen wy
 ze veel aan den weg. Wy zagen deren avond de
 mannen zich vermaken met kegelleg; de
 vrouwen stonden te praten. Margens werd
 gedanst of muziek gemaakt, en men zeide
 ons, dat dit niet tot de gebruykelyke verma-
 ken op het land behoort. In Bazouges en in
 andere steden wordt dit zandspil gebruikt.

Ongegluklyk werd de aangenamen inbreuk dien de
 bewoners op ons maakten meermalen gestoord
 door het zien van kropgewallen en cretins;
 beide komen hier vrij menprevelig voor. Aus
 de Spaansche zyde, zeft men wy, zyn wy int
 zeldzaam.

Het was acht ure toen wy terug kwamen en de

x Marie Thérèse

Stad negt levendig van Wandelaar's vanden. 218.

Maandag 15 July. Het weder was slecht; wy namen dezen morgen een bad in het Grand etablissement of Bain de la Reine, en waren vrand wandelden wy buiten, de stad sat daer de neven ont weder koudewards drasde. Het was een vreselij dien ik vord nalenen en schryven aenwendde.

Dinsdag 16 Juny. Dezen morgen slopende het; ik schreef brieven; nadertand werd het weder goed; wy bezochten een winkel van de kunstig gebrende slaf fen, die men ten onseple Bainge vordt, dewyl zy uitsluitend hier en in de omstreek verruastigd worden. Het is een bron van baston voor de inwoners; die fact in den laatste tyd zeer vermindert is. De prysen zyn wel tot de helfte gedaald, niet door dat men oerselste toort in fabrieken maake, maar omdat die van den smak een zeer vordaan. Deze plaatselike rymerhaad heeft ook het grante radcal van gesaal van de veranderlyke maad af te hangen: geen daver van wapen behoort tot de lantelbehoften.

Wy maaken een grote wandeling na an de fonteynfonteynen en vervolgen op de huyten malle lant van de stad. Het gezigt van hier op de vallee en op de bergen is zeer schoon, en de stad vent van zijk out van hier zeer goed. Na an maad wy de stad en het land beter leeren kennen bevallen ons beide meer en meer; Baguinet met zyne natte knien en fraunge twinen is inderdaad een negt liene kleine stad; doch de beschryvingen zyn zoo oventruen, dat zy niet van medevelling; het ligt zeer gunstig, omringd van berghen en valleyen die een grote afwisseling van wandelingen aas treden.

Richard Guide auf P. 62.

Men heeft in deze richting niet anders dan nagenoeg,
dat hier toch nog overloetig is. Voor de verandering van
de een groot nabool type, dat een nabuige hoede kan
kan bestanden. Bekeken men en by stroom nomen, want
andere de stelde der wats overnagelyk maken.

219
Heden namiddag maakten wy onze beschie-
kingen voor de afreis naar Caunteretz. Wy waren
den toelingsgesteld door een onken Engelsman,
die zeer vertrouwt had party met ons te maken
maken, en die, toen wy het vertrek vertelde had-
den, door vrees berouwen van de reis afzag; -
eene waarschuwing, om op reis niet te behoef te
zijn.

Woensdag 17 July. Heden gingen wy van Baginaz de
Bijouze naar Caunteretz. Wy reden in een net open wa-
gen, leucht ons goed met den postwagen verzonken werd.
Het kaartgeel werd bleken, en in de vallei der Adouze en op
den huy waaraan wy van Tarbes gekomen waren. Dan
kroep wy linker af, reben over de heuvels en bergjes,
in de vallei der Gave de Pau. Het stadje Landeret ligt
aan den rivier, met waer by eene brugging overtoeren
maakte, omringd van een heuvel gevende heuvel. Een
Stylt rechts verheft zich, omringd door de stad en de
straat het slot of de vesting, die van oudt een een sterke
pauze in de Pyrenaea heeft uitgesproken. Wy behou-
den het hartst dat wy bezat is, en wit van verlaten,
taartland geheel verlaten wordte. Nu in ons was het ge-
vist in de laatste vallei, waerdoor de Gave stroomt
het Ralampyrtete. Een heuvel vierhante hoven is, van
men meent, wy int den tyd der Romeinen overgekomen,
dore loken heeft verrees, ook onder Napoleon, het staet
geraagmet gebouwd, nu worden er alleen militairen
voor staet in opstelaten. Landeret ligt zeer laag en
is ook tamelyk bloeyend; de onken staeten, by veel
was behaagde wooningen, base, doch de grootste plaats
en de straten daar by hebben veel hoven verlaten. In
den onken 4000 inwoners.

Wy bezochten eene groot op een half uur afstand van
de linker ryde der rivier afgevaert. Zy is eene van de

Richard Goulding P. p 68

Nov 63.

vola uit hollingen welke men hier in de rotsen vindt, ²⁷⁰
en wordt grootte der Looep genoemd. In een nabijgelegen
boerenwoning behoeven men een leidder en licht,
want in de grot is het thikdonkig. De opening der de
eijpe berging deestalle, is zoo laag, dat men er niet
waars op konen en vacten. Door komt. Inwendig is
de grot veelal laag en niet breed. De nuts is klef,
kous van een gespleten en heeft een opening gevormd
welke niet ten boven toe doorgegaan is of niet van bo
ren meer tegeven is. Hebben deze grotte schouw
in het hart der rots kon men er vrij diep ingaan. Ten
lyde, was de breedte niet meer dan dat er een mensch
door kon, veelal was er ruinder. Des kruinkeleud
veertgaande en over de lichte steenen, die op den
grond liggen, klimmen en, kon men van een
stele, welke het onmogelyk was te nader te gaan.
Voorwaarts, boven en beneden is alles donker, en
men kan zelfs de diepte, maar niet meer stant, dan
de hellingen der rots, met goede voortten, zelf kon
maken. Alleen, wanneer men groote steenen in die
afgrond werpt, hoort men te togen de wanden. Men
ten en eindelyk in het water vallen dat op even,
merkelijke drapte vorming is, en dat nu den val van
den steen van diep geluid verspreid. Het was ont zeer de
langryk deze onderaardse plaats konen te hebben.

Wij vroegen de voortkomende vrie. de lyf hard van de
leiden, die wij op onze wandeling naar de grot ont,
niet hebben, ook van de familie, die ons behulp,
was om er in te gaan, niet onopgemerkt laten. Een
ge dener spraken Fransche.

Onze weg liep nu weder door de Valli; dan Gane de
Pau, welke door alle reisigers als een der schoonste in
Dyonium beschreven wordt; men neemt ze hier de Val
lei van Argelot. Het is de landstreek, die men vroeger Lure,
dan (Levitaniën pagut) genoemd heeft. Het is niet een
woestijn, doch een vallei, zwaarte stalen, waarin niet meer

Op eenige huysen sijn men ook meest van
katoen.

schoonheid en localiteit verwoest. De val was dieper
 men te beschrijven, want het was een opvallend veld
 laatste landbrekken. Het was van alle vormen, ho-
 komend met gras en groene grasvelden, gelede velden
 van kastanje en notebomen; het te scherpe veld, slang
 tubulen en darschen; in het westen de koude bergen
 gedroeft met kleine velden; - tussen de junc,
 die hier volkomen talloos en dikwijls bleek en wit
 gekleurd werkte als zij om de steen, die haast loep ste-
 ten, was waart heen. Het was de dorp, en een veld
 huizen staan omringd, eenige troep men van lang
 den weg, doch de meeste liggen aan de hoeken, sommige
 op de top der bergen en verschalen in het gebouwen
 De velden is van 1/4 tot 1/2 van breedte, enkele hoeken en
 dan afgerond in haar midden. Op een dief alleen
 van de kende, hebben de Romeinen een verhoort,
 toen gebouwd, die, hoewel niet beschikt, was in een
 van 1/2. De gring dien hoeken: het is niet ongelijk een
 dien op het laatste van Landel. Er is zeer weinig
 dan op 30 of 40 vaten. boven den grond. Naby deze
 Tuur de Vidalar (zou niet bij 22 veld) onder
 is de vallei.

Wij hielden in Argolar middag; het is een onaan-
 menlijk streeke met een zeer inwoners; doch de
 verloop was zeer zacht. Het ligt een afdeling van de Ga-
 re de Pan noordwest, en een een andere Gave, die van
 Aken, welke spreekig in die van Pan. valt. De vallei
 is dan hier breder en opent zich en opent zich in het
 westen. Wij wandelden na het eten naar den Balan-
 stan, een koninkrijk noordwest van Argolar, alhoewel
 de een als die van Vidalar, doch aanvankelijk hangen.
 Bij vertrek zijt die een het beste punt, om deze land
 de natuur was rijk beschikt vallei te overzien. Het
 staat mogelijk over zich een tafereel: het gelede panon-
 na, waaraan men omringd is verdund. Schoonheid en
 verhoort, en over zich in de laatste slingart de een

In de kerk is het graf van den heiligen Sacconi; doch
sedes met een aan van sijnen steen. Men heeft daarop
een ander versleten zilvernaken geplaatst van als men
in de daaropzichteke schrijft aantreft, doch zonder eenige
krachtwaarde; en die met het graf niet, gemeen heeft.
In het Itinerario van Bonifacio is het p. 117 aangegeven
als „le tombeau de saint Sacconi est une magnifique
baillerie, etc. en roof, een plaatsje wordt er van gezegd.
Een machtige man de handboeken van neuzigen.

Een schone marmeren altaar is nog in de kerk
aanwezig. Aan het orgel is een wonderlijk versand
kistje in drie vakken, waarvan de onderste
kan bemerkt 4pm. Dit kinderspel is weinig passend.

In den Guide des P. m. Richard is dit beschrijving van
Thiers overgenomen p. 65.

De tegenwoordige eigenaar, roept men mij, is de 3e.
rechter Borda, schoonvader van den vorigen; en
by bekennen dat viel verstrekt met ons Saint Pierre.

22
gave naar de andere tuftlen de kanten en vanden
men, die met de kanten en grasvelden alle te ha kanten
van het landgelekt het het dierste graan, onzes
in vachamen fruchtigheid voortstellen.

Onze weg vervolgde kanten bij Spaarby naby
de kerk en de gewone abdy van Sint Savin, welke
naar van ont op de kanten stonden. Landgelekt vacht
danzelfden naam. Wy hielden het en een kind was om
der weg, die ander geene gebouwen daarvan de veld.
By kerk kragt wy de Epenen van hare schoonheid in de
vande gemeten en in de kanten van het punt. Wy is
van kanten veldvelden; doch wy kerint uit in een drien
gen stant van veld, waerint wy als d'opsteke, maar
voor wy nu d'elent is, door de andere kanten met
hun hersteld velden. De kanten veld en een groot ge
ealte van de andere gebouwen van het kanten veld
afgebroken, en alleen een veldvelden kanten dat
men van het veldvelden veld had is wy in
velden. Al wat veldvelden en van kanten veld veld
is weggevoerd. Sedert kanten veld en veld veld en
velden veld. Van de kanten veld veld veld veld
ter veldvelden veld wy de plaats veld veld veld
veld. Deze veldvelden veld is naar veldvelden
van de kanten veld die is de heer Thiers van veld
van kanten in veld veld veld de Pyneen, en veld
by de kanten van den veldvelden van veldvelden voor
dit veldvelden, dat by in de veldvelden, by de veldvelden
veld veld veld, veldvelden had veld veld veld. Die
veldvelden is veld kanten veld veldvelden, doch kanten
by veld veld veld veld veld veld veld en veld.
veld veld in veld veld veld. Op het veld, dat
met veld veld veld, met de veldvelden veld veld veld
veld, in veld, kanten wy veld de veldvelden van
dit veldvelden veldvelden, en daerop veld veld
veldvelden van den heer Thiers wy veldvelden
velden is hier op een veldvelden naby het veld

Er zijn vele ruïnes van oude kasteelen in de vallei,
van Angoulême; hier hadden wij een der schoonste te-
genwoordig, le Château de Beaumont.

In de nieuwste compilatie van Richard, Guide
aux Pyrénées, wordt hiernaar verpoken. p. 73.

Richard Guide aux P. p. 116 146. Routes Historiques, 121.

Wij de wonden van den weg, die niet veel kunst
en arbeid was aangegeld is, dat men de zeer aangen-
helijke laatste hynne onwel verke gelykend bevestigd, was
dat wij met weinig tusschenruimte handen slypen
dranen. Op vele plaatsen is die uit de vaten gehou-
wen, of daar tusschen door getrokken. Die weg is se-
delijk acht jaren in gebruik en is depermentaal.

van de vallei van Argelox, en men overziet dus
 van de uindryge dat ware paradijs. Het zon, die
 reeds begon te dalen, verzonde al wat ont om,
 vult in het beste licht. Het was een waar genot
 hier eenige oogenblikken te neevolgen. Overal,
 waar wy out omzagen, ontdekten wy grond,
 haden die onze bewondering en opgetogenheid de
 den toornen. Doch een voornest om hier de
 togen de heilige scheping te kunnen bewaard,
 naar. En zucht een punt van een wy vermaant
 loofd en verlaten.

Teruggesleerd op den weg zagen wy nog op klein
 van afstand van Saint Lavin, minde hoop, doch
 ook op een zeer goed punt het kasteel Mene,
 want dat een feroocsch dichter Despouvoins
 gebouwd heeft, en een kapel de arde schildes,
 actief geplaatst. De eigenaar van dat kasteel
 heeft het ook geheel vermaant; hy is onlangs
 gestorven.

By het dorp Pierrafitte, dat wy wederom bezochten,
 eindigt de vallei van Argelox en vangen twee ande,
 ne valleyen aan, beide in de hooger bergen. De een
 links, vaart naar Luz en Baniwet, de andere, rechts,
 wy vervolgen onzen weg in de laatste. Het kasteel
 van deze vallei was geheel verschillend van de vorige.
 Wy bevonden ons tufsten huize ransvanden, doch
 byz, zeer styl en zoo na by elkaander dat vanden
 stroom en den weg naamvalyk ruime onbedref;
 zinsal wat het niet zoo en ook minde styl
 en dan beide hie eenig gebouwe af een schrale
 bergwende de rans; doch byna nergens gedoope
 de gelopenheid enige kultuur, men zag ook geen
 wunnigen dan enkelde hardesbullen voor den vanden
 de Gane de Masiadaw stroomt door deze bergwende,

De bewoners van de valleij die wy hebben doornen,
den, zyn ont overal vervolgelingen, vlytise, onseantlike,
byzonder vriendelyke en diemetroevendige lieden;
doch minder wellnand dan die wy tot nu toe
gezien hadden, konne tevens wesen, ook meest
al minder dan middelmatig. Dit schynt daar
van afkomstig, dat zy doorgaans een klein stuk
te land bezitten en geen ander middel van be-
staan hebben. Het spinnen blyft de gewone be-
tyghend der vrouwen wanneer zy niet op het
veld verbleven. Men sien op den daer alleer mee
alpen verruuden; die zyn met de kansen uanz
spannend.

en dikwijls, vormt hij door de groote steenen die in 224
zijn bed liggen, ware waterwallen. Aan het eind
wordt het dal breeder, vormt een bekken, en daarvan
ligt Cotacachi, omringt van heuge bergen.

Wij kwamen voor een ruwe aau, vonden veel co-
nensigheid op de straten en op den weg; er waren
hier meer onreinen dan bij het weg tus had de
aangetroffen, zoo dat wij niet moede quere
keumers vonden.

Dinsdag 18 July. Wij bezagen het Convent van
mandado in de omstreken. De Franze, welke hier
zijn getuigen vonden, bleef door de plant, des
ongeveer 1000 vande bewoners hoef, doch in
den zomer niet meer bezocht wordt door de
beetern en leiden die van die beestern komen.
Talryt zijn de beemmen die hier ontsporen,
en vele soorten van ricken komen er voort.
Ik heb gezien. Wij hebben eenige dier beemmen be-
zocht en in de eerste plaats het marmeren gebouwe
dat geheel nieuw opgetrokken is voor de twee
beemmen die men Cesar en Espagnols noemt. Dat
water is warm. Hetgeen het de beemmen door beem-
men behoort, ligt buiten den kerker mynen onder
zinkingen.

Wij wandelden op de hoogte, oostelyk van Cuzco,
reke, meest door de schone graslanden, waar in
men bezig was te hoozen. Onderweg zagden wij
ander anderen de beemmen Bourcend en Perre,
met de gebouwen voor drinken en baden. Wij
bezoeken de Grange de la Reine Hortense, na ge-
maerd, omdat die veritien door dikwijls met ge-
velschap plagt te komen. Zy staat op aauweerde
lyke hoogte, zoo dat men over de gansche valle
van Arepas tot Forbes zien kan. De bergen,

Voor het eerst alom. wy Isard vleitely, dat ons zeer
goed smakelyk. De isard (Kupicappa) is het eigenaardig wild
der Pyrenäen, hy gelykt zeer op de gamel, die in de Alpen thans
bekant. Wy hebben my goede isards gezien. Richard Jun.
en de P. 142.

die Cantaxete overtuigen, konden wy van hier ²²⁵
zeer goed onderscheiden en wy werden ons door
den god, verspreiden. De Aemue is een eep,
die gelyk. Wy ontdekten hier van de uitstekende
bergmelk, maar by men ont. zeer goed brood gaf.
De Landlieden zyn hier aan ziele te gebruiken ge.
mend. By het afklimmen bezochten wy de
plaats, waar de twee voornaamste bronnen,
Cesar en Supapual, uit de rots ontspringen,
400 voeten boven Cantaxete, en de warme
van waterleiding waardoor die wateren ge
bragt worden in het gebouwe waar men ze
te drinken en baden aanwendt. Op de heuvels
worden alleen fleschen gevuld.

De kaper was vrij talryk, doch wy vonden
er niet sluitend keenen. Wy waren in het Hooft
de Franca.

Daerom avond wandelden wy eerst in de Pro.
menade du Park, naby de stad, om de roelen
te zien van de rivier. Wy is recht loef, door boomen
bechaduwde en twerft veel op den middag de
Zucht. Derom gingem wy over de rivier en
wandelde op de westelike heuvelen. Wy kwamen
daar over de Cambas, een kleine bergtop, die
in de Gave de Barcabou valt. Het was by het
vallen van den avond in deze frische grasvel,
den met het gerucht op de hooge berghen nege van
genaam. Teruggetrokken gingen wy wy op
den grooten heuvel ^{die} naar Pierreforte vert, waar
over wy gisteren gekomen waren. Das men ont
gezege had is hier thans de wandeling in de maas,
en westelike vanden wy er een groot aantal
lieden van de grante en kleine maas, te voet

Dez verward en overblijven wordt deze hier en wel
monocarpische, beschreven in Richard Guide van p.
p. 131-144 en op nieuw, onder een ander opschrift, p. 148.

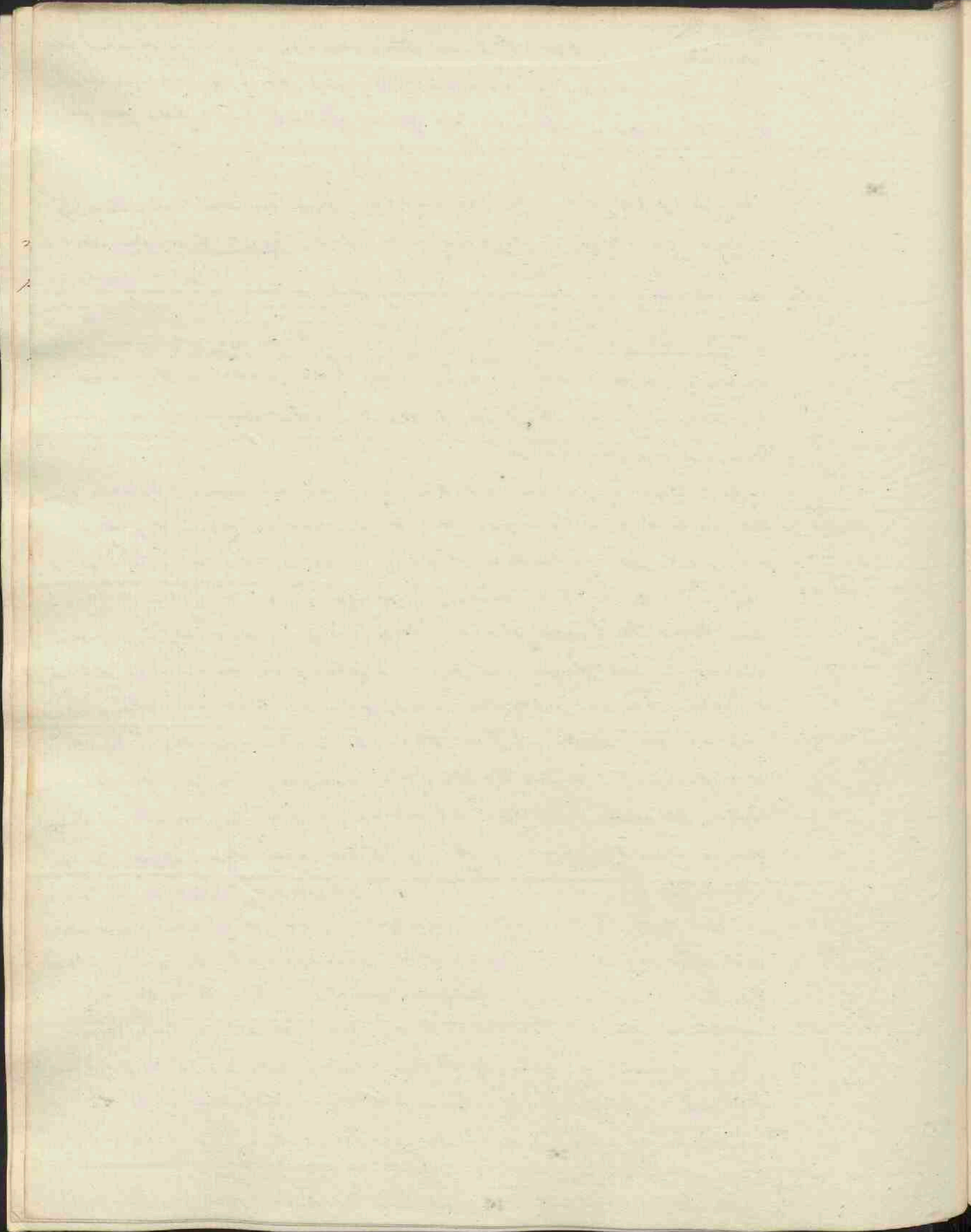
In het *Trinacria* van Banks wordt dezelfde naam
gevoerd *Vulca de Cornet*, p. 122.

lezen, avond 11 hier val, waansip wy dour de
heeren commissarissen mede 4 1/2 milgenadigd.
wy haden sijnemiel geen lust om het by te
wonen.

Vrydag 19 july. Wy maakten een grante wandeling
naar de Port d'Espagne en het Lac de Gant. Tot
aan de Port d'Espagne stijft men aan de rechter zijde
van de lame de Surcaban (zie beschouwen p. 223) in de valle
de Val de Jorat gemaakt voort. Daar volgt men het
Noumpep dat by des Rimp in de Jare valt en dat met
het plaine meer komt, dat men aan het eind der man-
deling aantreft.

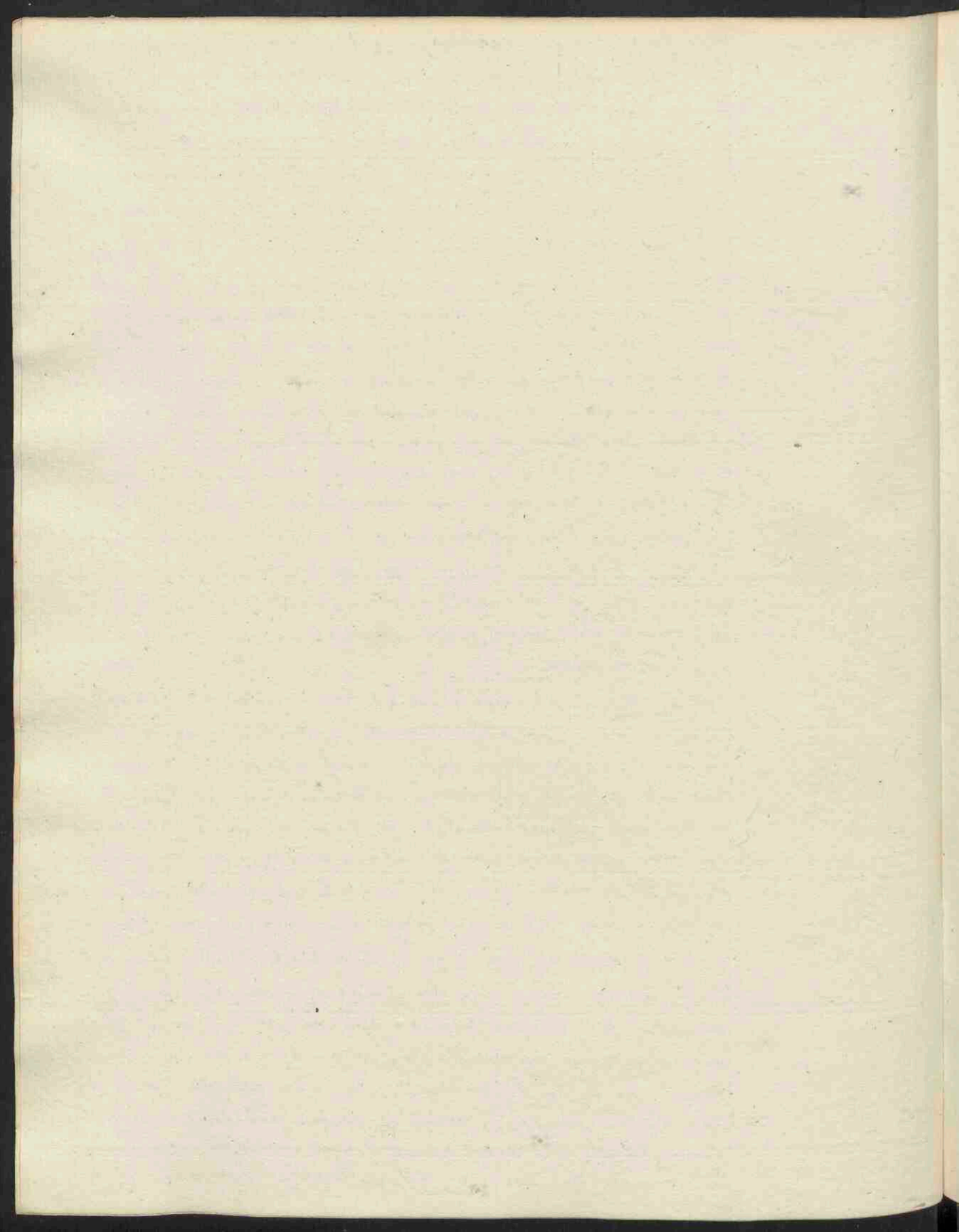
Men had niet dien afstand en de moeyeligheden van
daren uitloop niet grante vreespestels dan wy die
vanden; gewoonlyk rydt men te paard, doch wy
verkeeren te voet te paard, en daponnen anderen klei-
ven togt te roven ons. Wy gingen voorby een aan-
tel minerale bronnen, en inscripties voor het dade,
en drinken, en vele kranken gingen met ons dancelpden
weg en die bodunen te besaken; de appeloprekend
der bronnen maakt, dat de wankten, niet dervaren,
katen droffen. Er zyn 36 droffers welke aankomend
een en weder gaan. Het gaf ons een lousidige voor-
stelling van het verloop te Cantabry, doch niet van
de voolyke zyde. De menigte lyktes, waerom een slecht
winnige fuisse hoop zullen vermaakenlyke een, niet
van lousidige gewaarwordingen. Wy hadden ons
by het uitgaan niet veel by dese bronnen op, waer
vans de minnigziefen toen geen plaats was. Op de
tempwandeling keragen wy te waankteningen en
prospeder van het warme water. Het een anteld wand
kan ik te het kermenerup het vermaaken.

La Railliere is de eerste en lout is 4 1/2 ongenaar

een half uur vorduynd. Een Schoungobanne
 met warmen. Eender. s. een fraai terras daar,
 waar zijn tot gemak der Kranken aangelegd.
 Het is naar bereyde liden, dat men het water ge-
 bruikt. De bron van Petit Saint Laurent, die
 voor de Zenuwen, die van du Pré, welke voor de
 zigt zegt, voor pijnen worden aangewend, zijn
 byzonder eygendame, en de gebannen daarby zijn
 kerkly medelmatig. Dan volgt Le Mahouat, een zeer
 warme bron, die in een klein goet uit de rots vloeit, en
 alleen gebruyken wordt. Zy wordt als heilsaam voor de
 maag beschouwd. De laatste bron in deze richting is
 Le Bain de Bois, het water is ook warm en wordt als
 bad voor jicht aangewend, maar het wordt niet gebruyken
 die is byna een uur dien Cantons, en dus moet de zie-
 ke van een afstapen. Hiervan ontwaakt een cause in het
 bakkint, doch dit is een tusschen verloop tusschen twee
 rotsen, van de wereld afgegronden. Men is hier
 een eynd, die niet thyl zijn val naar alle deze curen
 van want te open.

Men behaagt voor ons hadden de watervallen die
 men op dezen tuif aantreft. De eerste is Lincien,
 wordt gevormd door het stroompje, dat uit het Meer
 Destom door de vallen van Latour vloeit en hier in
 de Gorge de Marcadou valt. Zy is eenigzins rotsaam en
 van den weg verwijderd. Dan volgen Le Cascade du
 Petit Saint Laurent en de Mahouat, beide naby
 de minérale bronnen van dien naam, en gevormd
 door de eygenzame Gorge. Een derde byzonder schoon-
 heid, doch meer weg de Cascade de Cesirat, waar
 dezelfde Gorge met groote waaie stoot tegen een
 rots die haar naby hangen val staat en haar stroom-
 eenen omringing te nemen. In het waterstof dat
 hier buitengewoon sterk is vallen twee een Schoungobanne
 negeberg. De weg naar west en west door een
 zeer wilde bergstreek, heeft grauwelbergen staken

Styl en kaart boven de dannerwonden uit, en als gewonen
Lijst liggen groote blokken verspreid in het dal. De Gans
vult met water een weg door die wildernis.

De Cascade du Pad de l'Ours die washouder is
wordt zoo genoemd, omdat, volgens de overle-
ving, een beer en een hond, die elkaner hier
ontmaecten, te midde van hun gezicht daarin
gooten en omgekomen zijn. Naby dese is nog de
Cafcade de Boisrot.

Op mijnne tocht naar de Cauteracts kwam
my naar de Pont d'Espagne, zo genoemd omdat
het pad dat naar Spanje voert daaraan gaat.

Naby dese brug is een dubbele waterfall, de to-
ste niet alleen in dese valleij maar wellicht der
Pyreanen. Zy is door vele reizigers beschreeven.
De Gans valt naar een vry gelijke viershante weg,
in eenen enge, waarheen dese hantou brug is die
den bekken naar juist in den kolk laat vollen.
Nieu. Doch van eenen hooge rots ten westen zijde valt
een andere Strom, die niet te ver van Gans
komt en vult hier met de Gans verduist. Hy
stort open breed omgiffende rond Holland vlak van
grauwe, waarvoor hy zich inkleedt om daadelyk
nog lager te vallen en in de diepte de Gans te
ontmaecten die van de andere zijde nedervalt.
De hooge, welke vatten met de hantou beken
die te ten halve bedekken, geven aan dese veld een
voldoende schoonheid. Het is niet mogelijk deze van
te staven zonder diep getruffen te worden.

Hy vult hier uit en een tent die spratto,
lyt voor de reikert opgericht is, en waar men
allerlei voorrechten vindt. Twee Spanjaarden
die naar beladen den berg omgiffen. Vroegen ons
of wy voor hen een Snapsje Botalen wilden; dewe
hy natuurlyk niet weigessen.

Ons pad werd nog weder en stylen. De pyrean

Het geringe bevoigt veer in de bergen; ik heb alleen
hand vernomen dat de ontlast van het meen ongeveer
anderhalf een bevoigt.

De Vignamale is de hoofte in Franckryck; hy
voert alleen overtraffen door den Mont Pardo en
de Maladetta, welke beide op Spaansche gronde
siet staan. Richard Lunde and P. p. 140.

Iper werd geheel door de gussere dan narsangpar
 (de Lapin door den pin) en. Erinnen het men
 bereikten wy Le Lac de Gamba dit kleine meer
 naar onze reis van een half uur in aanvang,
 evenet zich te midden der hoogste toppen van de
 Pyreneen, maar de stylen warden geheel taal,
 en de lagere hellingen het kleine dat ter naan,
 wat werd met deuren en groot begraafden. De
 sporen van vernietiging, groote blokken granie
 liggen van de, niet der ratten en in het dat
 verspreid. Een der hoogste bergen, de Pignemul,
 10368 voet hoog, staat onmiddelyk aan dit meer.
 Aan vier de gletschers die er van af dalen; door
 24 uren weg twee waa. Kowepoerd. Het deze
 gletschers vloeit de Goue de Mordaban. Het
 water is volkomen helder en in het midden 300
 voet diep.

Een marmereten hervormt aan een Franse van
 wat dat hier in 1872 plaat. wand. Een Engelsch
 man met zijn familie schippenaas verwen in een
 schuitje op het meer; hy viel in het water, zy wilden
 hem grijpen en viel hem na. Beide verdronken.
 Nu waart men niet meer.

Tusschen de ratten heeft men een kleine wo-
 ning gebouwd, en een zeer vriendelyke waardig
 ontvragt daar den reiziger.

Wy hebben nu in 197 om dit meelmeandig
 kanaal der werkzame wasser natuur te beschou-
 wen; het weder was juist; nu en dan was
 en heldere zonnesteke; samst 481 Kwanin en
 lunkan; wy rafen 22 in het dat beneden ant, ten
 weyl de toppen der bergen. wy waren; 49 hoo-
 men en bedekten die toppen; 49 beneden ook
 en zwaafden om ont leen, voor dat volft het
 meer onzichtbaar mat. Spadig stak os windig

Wy zagen nu in het waterstaaf verdorven nagenoegen.

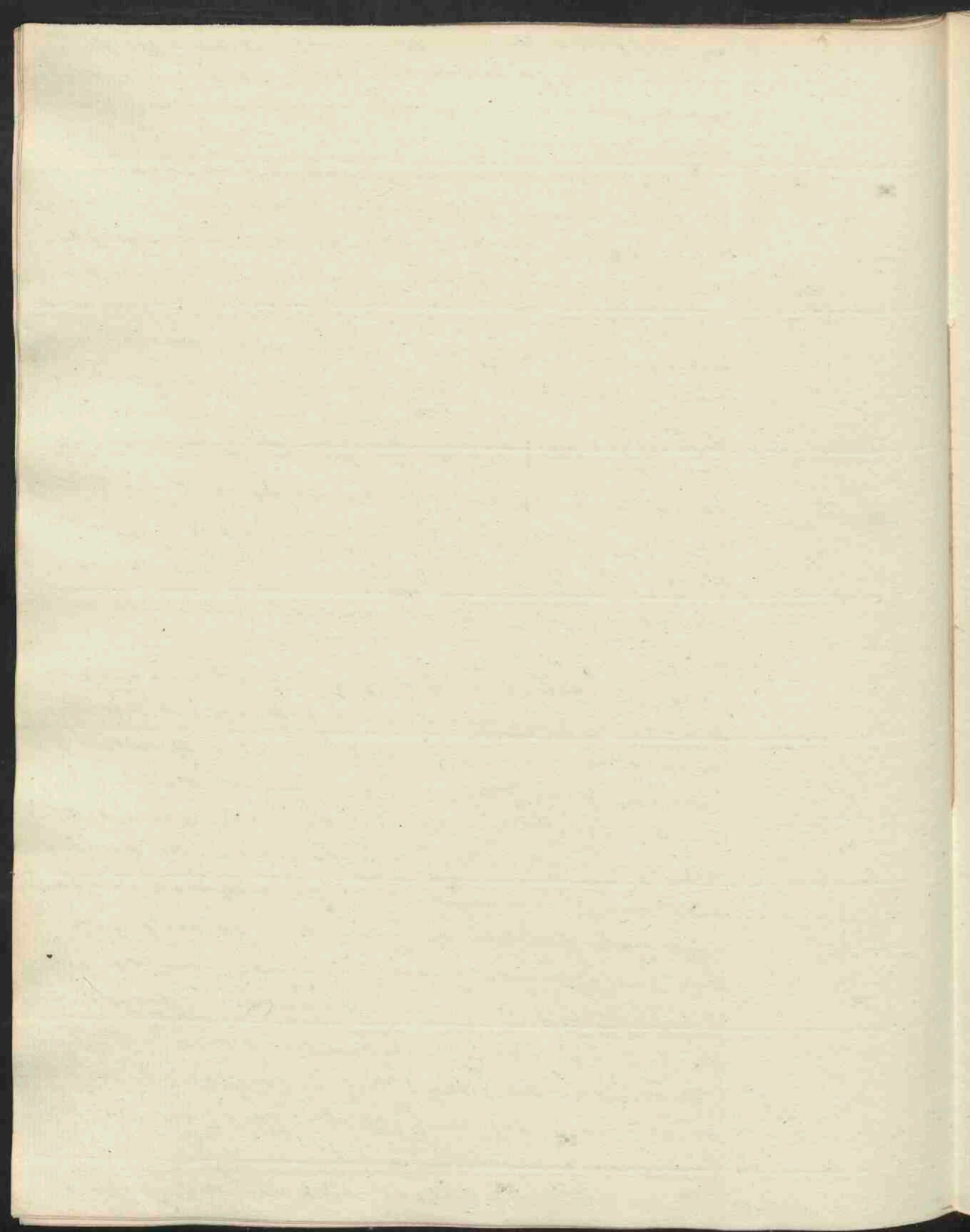
en droef waken en veel waf. Deze afwijking
die aan de lange diepstraken epen is, normaal
wij het grootske van de vuurwegen die wij vanden
om ont wagen.

Getoske door een vry gaad maal, dat wij in
de vrye lucht gebrachten, verlieten wij te
tussc ure tot La de Gaube, om lang d'wandel
wij terug te wandelen. Jaist taer. wij wagen
veel kwam een groot gezelschap van keeren
dames te paard, die verkenen te veel dore
zame plaats. Wij wandelen langzaam
en beschouwen met groot genoegen alle de
langste punt op den waf. Langt blanden wij
op nieuw voren den interval by de Pont d'Es
pagne, waar wij het gezelschap dat van Cas
telle gekomen was terug en levendig wagen
voorbygden. Tegeer zed ene keeren wij
terug.

Wij zien hier vele Spangarden. Eensgezind is
het dat zij byna altyd mantels draagen of iets dat
voren mantel dient. Deze avond spraken wij
met een paar die hier zijn voren de baden; zij
hadden een soort vanden kant van gewite stof
die zij als mantel omslaapen. Op de staant
will men Spangarden die meestal suken
en vullidanten danten met castagnettes.
Dit heeft eenige overeenkomst met den pan
d'ouge die wij in San Sebastien danten zagen
doch het is veel minder gaed.

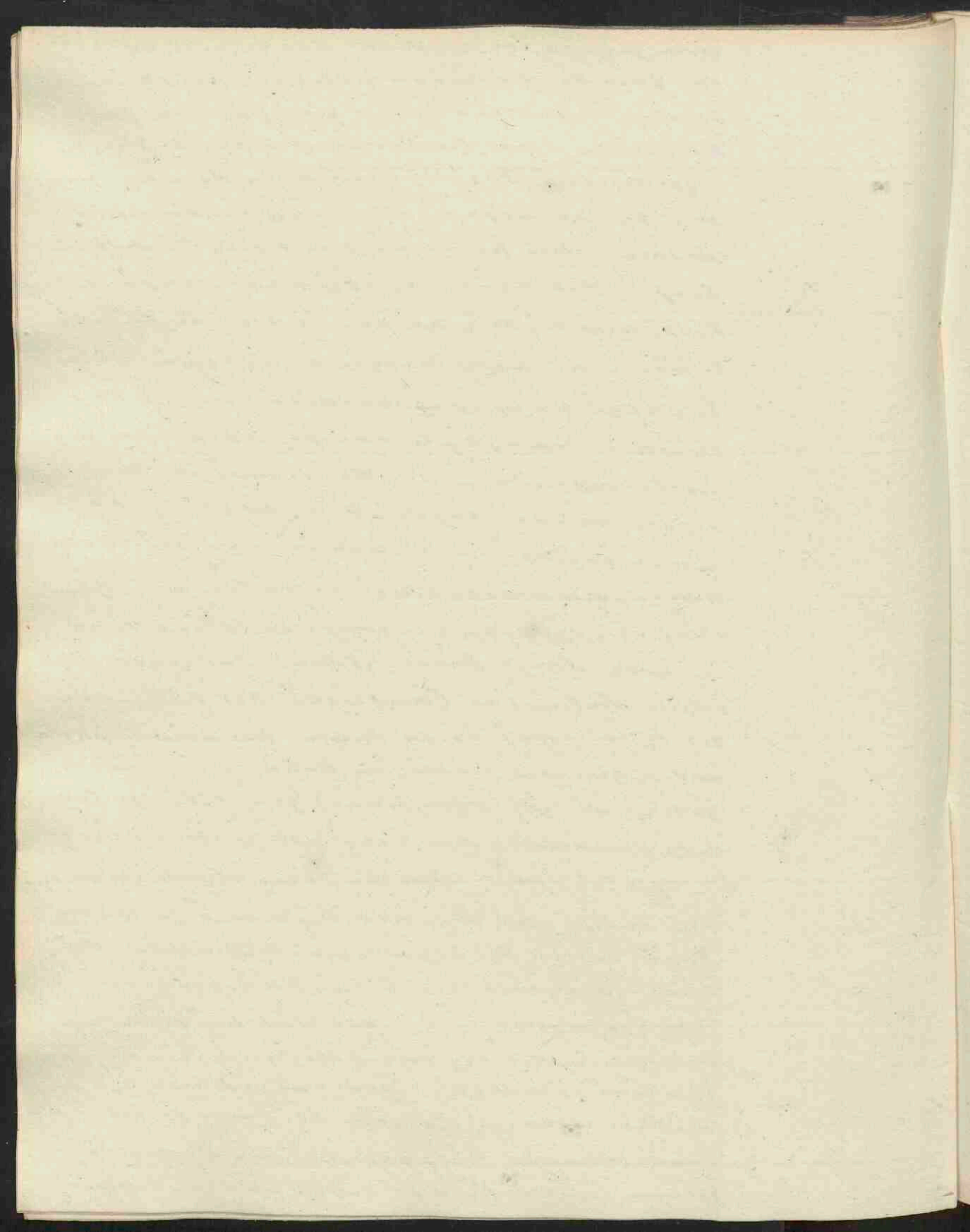
Zaterdag 20 july. Wij hebben ont haden voren
bereid voren het vervee der reis, dat nog al
beswoep vercieste.

De maekte een uitgetrekte wandeling met

anderen jids in het navenaal dat links in dat
 der Gave de Marcadan uitloopt. Het stroomp-
 te, dat daar door loopt heet Gave de Gourn,
 Sanguis en heeft links den Riv du Moulin en
 rechts den Ruy Poyere, deurscepen door my ziele.
 ren by het uitgaan van onze rechter hand
 haddean. My klamme van desen Cauteau het
 huy in dit eenzaam afgelegen dorpel, dat
 byna niet anders vertoont dan bespreeide
 waarin nu vele kaeyen en schapen waren.
 Inhelde woningen bevinden zich in de
 Coapte en daerby is eenige ingedeelten grond
 die het eigendoms der bewoners is. Het one-
 rige is gemeentegrond en dient voor alle
 mensche twide der bewoners van het Canton.
 Dit Canton bestaat uit de vallees van Mar-
 cadan in minen omvang: het bevat de ge-
 meenten Saint Savin, Adras, Poulagnac, Pier-
 refille, Laluet en Cantroete. Het bestuur van
 het Canton is in Saint Savin. Het heeft nog vele
 andere gemeene tueden, en behaant, voor my de
 ziele, sende wel 5000 francs jaarlyks van Spaan-
 sche gemeenten, om haer vee in de twide te
 mogen zenden. Het Canton is ook eijenaar
 van eenige der minale bronnen, te weten:
 Poyere, Cedras, les Espagnals, la Railliere, du
 Bois; - de overige zyn byzonder eijendoms.

My zyn opgeklommen dat dat my twee wa-
 terrallees in dit eenzaam dal zien konden; het
 pad was zeer styl. weder afgedaald, zyn my
 over het stroompse gezagen en langs de helling
 van den Moulin teruggeanteld. De vallees,
 waarin Cantroete ligt heb ik op deze wandeling

zeer welkome overzien.

Wij aten weder aan de table d'hôte, en was den konetijd in de meening dat Coustouette niet de badplaats is waar men voor verzuimake komt. Water drinken en baden is hier heufbreuk, terwyl men Baguaret de Bigarre als het vercoingingspunt naar uitspanning beschouwt. In het eten deden wij eene laatste wandeling en namon afzeker van dere netle en Loucheuse Bad, plaats en Schone vallees.

Zondag 21 July. Dieren morgen te half zes andernam wij een baer door de bopen, die ons in zes dagen maalt coepnassen naar Baguaret de Bigarre, waerwaer wij met den postwagen, ons goed voorretronden, alle een reisak medenemende, die konde gebrongen worden. Dese postwagende giben verzonden ont.

Wij begonnen anson teft te paard. Het was een tuit den lye van dat de weg tot aan den Pont d'Espagne, dien wij op anson uitstap naar coepstane, reeds had een baer kennen ons weg behouder dan een verthouder, de met ten stonden van toevop getaekend in de hecker blaasne lye, en alle de watervallees. Inwonnen nu dand de van besekonen die hem een weg groetscher verthouder gey. Eenige augenditoken vermylken wij weg by den val naby de Pont d'Espagne, en van hier aan stagen wij een anderen weg in, nept van dien, welke ons naar het lac de Glembe gevoerd had. Wij aleren nu in het dal van de Gans de Moutanen, dat steeds milder woelt. Er is hier veel veruor geboente, dat gevoeld en, van men ont verde, ter dienst van den schaeptouren nomaerd woor. Gedreelste woor het hier gevoerd; wij stagen tuer zoagenvalent, die door de Gans in somering gebragt worden, de alponvoren in eenen weg neobuuldy in bluen. Het pond was op eenige plaatsen van thyl, dat wij tuer

Inspection de Vignemale en son Harcadan le 17me 1804
cc. Berg deau de gis Libionos maunt:

op de paarden kanden blyven. Voor tien ure, kwamen
 wy aan den voet van den Mascaradeu, op twee uren af,
 Hand; van de Pointe d'Espagne. Deze berg ligt, in de rig-
 ting die wy gingen, west; van de Vignemale. Wy rust-
 ten hier eenige oogenblikken uit by eeno herdershut,
 welker bewoners ons melk verschaften. Het was een
 koeving verbleef van twee herders en hield een openge-
 stapelde steenen gebouwd, met vaden, geslacht, van een
 teharstoen en zonder eenige opening voor het licht.
 Steeds klimmende kwamen wy in twaalfsteu-
 ken, de kuamen namant, ^{af} wy werden teharstoen en
 klein, zwart en afgestorven; daarom hielden wy
 zocht op, het gras en de alpenrozen die wy
 lang voor. Eenkeltye kuamen wy aan de sneeuw, die
 bescheit niet den ghelezen grond, maar wilde niet
 verhoopen, in den loop en wy moesten van tyd tot
 tyd daerover gaan. Wy verlieten nu vast gaas twee
 paarden. De stylle nam wy voor toe, en bevestigde
 over twee en lofe steenen en loheren verval
 den wy over, wy. De hoogte punten en vanden
 den vult vormen een aantal kleine dalen, waarin
 men zich geheel afgezonderd vindt. Talkeut was
 men de laatste hoogte te bestygen, en bevindt zich
 daar weder aan den rand van vult een dal van ste-
 nen dat men door moet gaan om op een en wy
 een op dezelfde wys televgesteld te worden. Dit is
 in de looppassen zeer gewoon, doch op den Mascaradeu
 is het sterker dan elders. Waar wy camp gras groe-
 de vanden wy zelf op de stylle plaatsen behopen. Be-
 kantsert der Pyneen enen als die der Alpen laken
 niet verleden gaan. Op de sneeuw vanden wy het
 spoor van isand en vultte bemerkten wy aan de
 vullen van steenen. In een 24 zich bevonden; 29 liepen
 over een stylle hoogte vanden van de vult, nu dat 29

Op de hoogte van den Mareadon is ons te danken
blaanne bloem der lucht byzunder in hee enj gevallen.

Wy zagen een adelaar om de hoogste toppen der rots
van Lencina

ont in de verte voortkruisend als kraaggen. In het ²⁸⁹
hoopste dal was een sterke echo. Het groote inspan-
ning behloemenen bij de laatste hoopste, en te half een
bevochten bij de bryd, die men in de Pyreneen ge-
woonlyk te post neemt. Eene kleine kam maakte
hier de afscheiding van de twee landen; toen wij die
oversteekten, zette den wij ons op een thee. wanden
reind van de sneeuw en hielden ons maal . . . in
Spanje.

Het afklimmen was moeiyeliker dan wij ons had-
den kunnen voorstellen. Wij vonden het groote
tusschenrueden, dikwijls zeer koud; een opspor-
ging van rotweelden en afhangen nu en dan in de
hoofd schrikbarend. Wanneer wij op naar stonden,
konden wij nauwelijks begripen hoe wij daar op
konden stonden; en wanneer wij aan de andere zij-
de weder afgedaald waren, verwonderden wij ons
van zulke lyue neptekandige rotzen, kenden ge-
men te zijn. De natuur is hier nog veel wilder
dan aan de andere zijde; nergent ziet men nept te-
rens boomen; doch gras en blaemen groeyen zeer
hoop: gehele velden met verjietmugnet, alpenrosen, ge-
teamen en andere. Er viast ook veel meer water dan
aan de Franseke zijde, een aantal kleine meeren en
overal stroompjes die uit de sneeuw vloeiden;
wij moesten dikwijls door die stroompjes, eens over
een waterval; draagruiter konde dit niet gelukken.
Van een loop of pad bestaat op doren beppus geen
schaduw, nergent heeft men iets gedaan voor den
reiziger. Alleen vindt men eenig spoor, dat manken
en muildeven daarvoor gegeven zijn, en men weet
dat men dat spoor vulpenbe, geene valstredde om,
wapel, scher vinden zal, om het zelfde te duen; daar
de reizigers, zijn barmhartig geest: de scherpte

Faint, illegible handwriting on a page of lined paper. The text is too light to transcribe accurately.

ratzen, lappe stroomen, stigten, ensten, lucerna, water, 285
alles maakt het voortgaan moeylyk.

Een schaapherder maakt de eerste Spangwand dien wy ontmoetsten; hy had eene kudde van 800 reerme, gure schapen en een aantal gytten, onder zyne kudde in deze tweldevind, was wy ont vermen en den over de geschiktheid d'zwer dieren om stigten te beklinnen. Tegen vier ure zafte wy ont de koopte de badhuizen van Pantalobas; doch eerst te half zes kwamen wy aan.

Het was reed ont een reer aansenome nederzetting te midden der koopte Pyreneen, in een dal waer wy zeer boem geest, omringt van kale stigte ratzen, een bad plaats te vinden, waer wy in een reer goede herberg ontongen en met voorhouende kooptheid bijgeend werken. Alles waer hier Spaansch, uitgenomen de bedruden, byna alle Franschen. Het gezelschap, dat ziet in de schaduw vereenigt bevand, had ont van de koopte menaas komen, en wy waren voor hen een voorwerp van nieuwsgierigheid en belangstelling. Byna nooit reide men ont, komen van die zide verrijft, en men verwonderde ziet, dat de mat ont der verrijft lyken part van den Mascaou geboem waren.

Ita wakt uitgerust te hebben behuamen wy een reer goed middelpunt op de Fransthe wyre talsheid. Wy wandel den wakt naar een reer men hier wandelen kan, want de plaats is zeer eng besten tufstien byna leedrepte gytte ratzen en het grautige deelte der vinnite is ingenomen door een meent, so, dat reer helder is en vele frotten bevant. Men ziet byna geen groen, want het gras zelfs groeit ten weanvermond; dan de ratzen ziet men eikelde kuy.

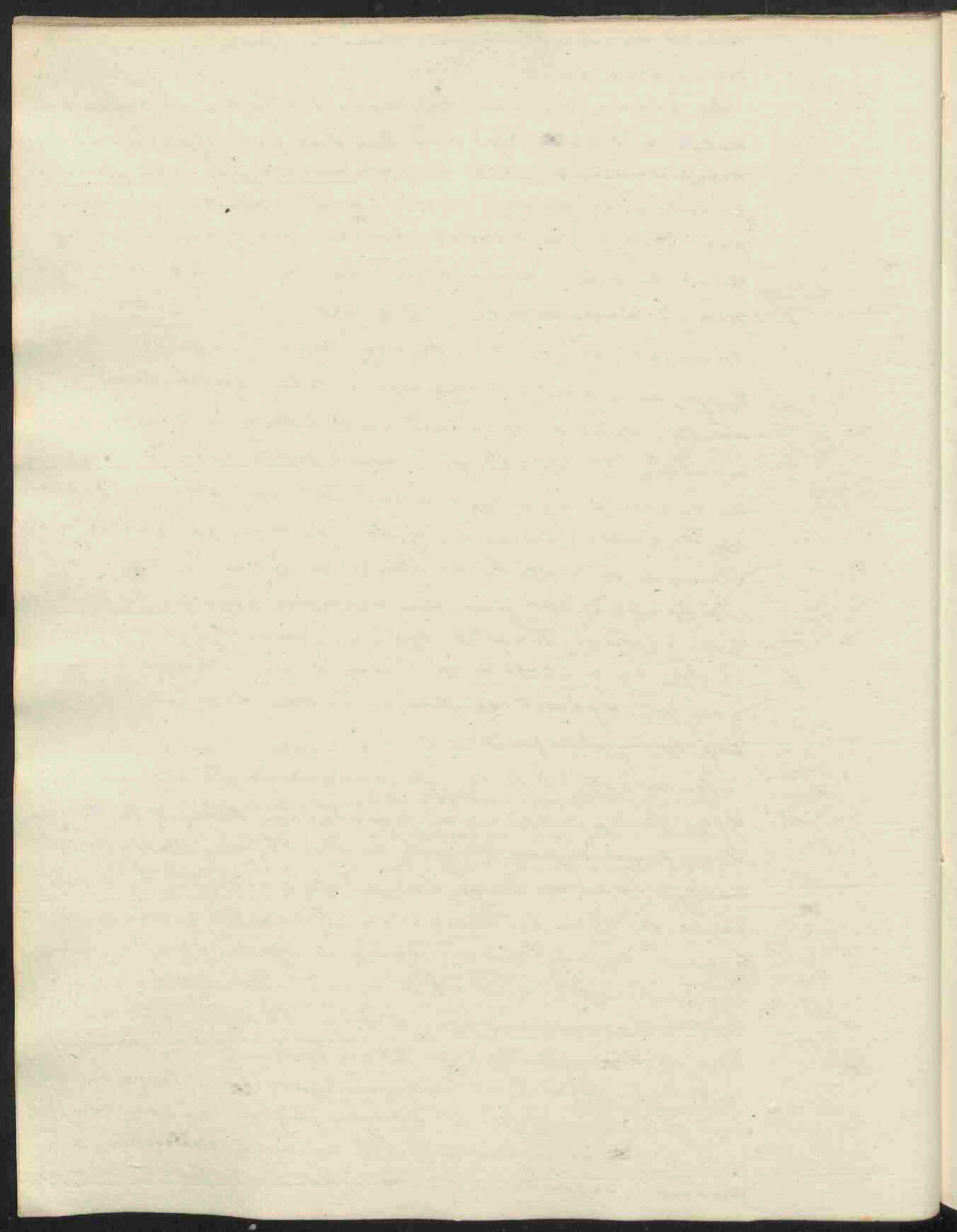
Memoria acerca del establecimiento de aguas
minerales y termales de Bantiva, por Don Fran-
cisco Javier de Cabanes. Madrid Villaverde 1832

236
nende overblyfsels van bouwen. Overigens is de na-
tuur hier dood.

By het vallen van den avond werden wy zeer vrien-
delijk uitgenoodigd ons het bal by te wonen dat da-
delyk aanving. Alle de aanwysigen waren Span-
jaarden, zy waren vrolyke, beschaafde en ongekrom-
gen. Deet myne dochter het voorstel om aanden-
dans deel te nemen, niet aannam, kon wel nie-
mand bevoeden. Wy zagen niet anders dan
Franche cantatekens en waltzen, danen, laten
heeft men nog een Arragonischen val bekent ge-
doemt, doch de vernutheid bellet ons dien af te
wachten. In de kleding was byna niet; men wil
lendi van Franche me des. Wy merkten het gebruik
op, dat alle vrouwen tuiages draagen en die veel
benagen ook als de warmte niet hinderlyk was.

Ik sprak veel met een heer die zeer welkend
was en goed Fransch sprak. Na derhand vernam
ik dat hy was de heer Longa uit Madrid, zoon
van een bekent generaal in den kerrydmpsoor,
Cap tegen Napoleon.

Kaambaag 22. July. Ik poogde my conispicus mee-
dere besploats en de omstreken bekent te maken.
Zeer kwam my daasby te Stada een Spaansch
docht, dat de heer Longa de gaetheit had my
corit ter Leeu en na derhand ten geschente te
gauen. Ik kon my nu heryg verlaten en wil slechts
eenige punten hier op tekenen. Puntelaba is taal,
ligt de haryde besploats van Lusapa, zoo niet
van de wereld. Zy ligt 8500 vuten boven de zee.
Zy behoort tot het Correfimienta van Jaca in het
ryk van Arragon. De bronnen en de gebouwen van
met de kleine vallei, maan in zy zijk. Bevisden, het
byranden egeidom van den heer Guatllart uit

235
het naburige dorp Bubaal, die met een naaf hier
in den namen gewaardijgh lopenwaardig is, en het op,
zijs honds over de gehele inwijking, die bestaat
uit een groot badhuis, drie herbergen en eenige
nevengebouwen. De jonge heer Guatllars heeft
out de bronnen en gebouwen met veel beleefe-
heid gezien. Men dreeht vooral van een der
vyf bronnen, waarvan de kracht tot herstel van
borstzichten zeer geroemd wordt; dat water is
zuavelig en eenigzint koud; het heeft geheel
geen onaanpeneamen smaak. Zoo men ant-
zeide, waren byna drie honderd personen te-
genwoordig hier, alle Spanjaarden. Byna
veertig honden, zick vrienden in deze badplaats,
op. De afgeslotenheid en de moeydelijkheid van
de uitrepen maken, dat de armmerigen sich
zeer naauw aan elkander sluiten, byna allen
zoo eelt zy, die zich op hetzelfde schip bewo-
nen. De armen, die in een byzonder gebouw
wat hooger aan den berg wonen, zyn alleen
van de aanzienlyker gatten afgeschieden.
Men is hier in een der grootste afdeelingen der val-
lei van Tenaste midden van een beken, dat
van boven ingesloten is van style rotten. ter
kroonste van meer dan 1800 voeten, (300 varend).
Dit beken heeft slecht 5400 voeten lengte en
3600 breedte, en van die kleine uitgeslotenheid be-
staat het meer ver het grootste gedeelte. Het water
komt uit de steenen en de kleine meertjes in de bergen,
en daakt in zoolen stroompjes langs de style rotten en
dit meer, dat men Ibon de Pauticata noemt. Uit
het meer vloeit de kleine rivier Calderas en maakt
deze rivier is de eerste uitgang van het beken. De

Het is daar den pas van. Tallent dat men naar
Eene karniel kenmerkt komt. Dit is de weg waar
op wy ons bevonden te Gabas (zie t. 200). Deze over-
gang is wat minder mogelijk dan die van den
Anaricaan, doch by is weg altyd zeer berwaarlyk.

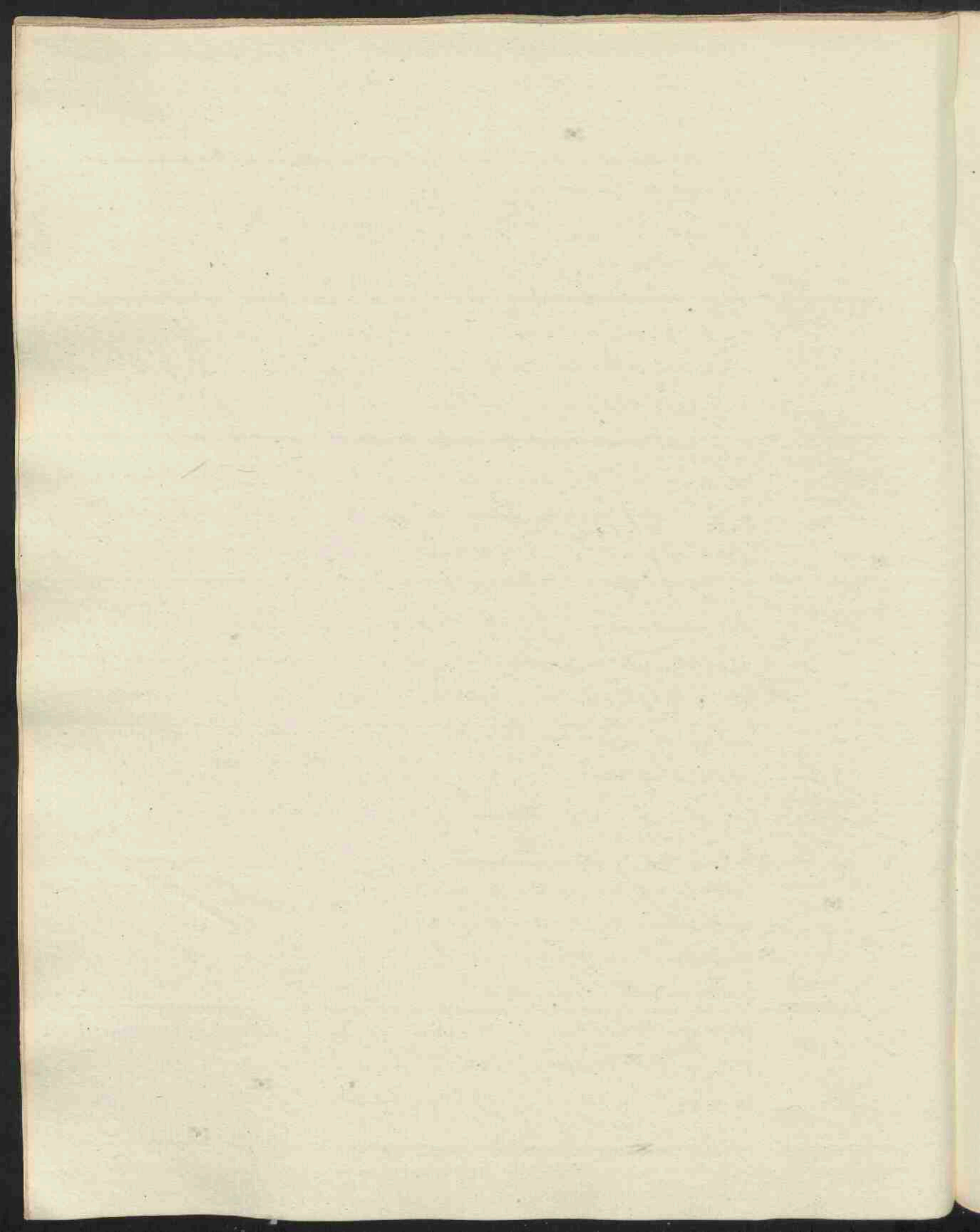
236

Calderes vervoert zich naar Puège, drie uren naar
hier, met de Gallego, welke westelyk van hier, in een
andere hooge afdeeling van de valle van Tana, boven
het dorp Tallent ontspringt. Deze loopt door een
groot gedeelte van Aragon en vervoert zich een
meinig honderd Guaragora met de Ebro.

Het beproeft deze plaats 29, zonden wy toch gaarne een
paar dagen geloven 29, om het gezelschap, dat intolui,
teid Spaansch was, en ons zoo vriendelyk ontving
wat meer te leeren kunnen; doch het was gesmaagd,
van het schaanne weder geen gebruik te maken, dan
wy nu een veel berger te bestygen hoorden. Wy be-
studen, dinst haben wy naar het dorp Padricasa te
gaan. Wy verlangden nu wat van de table d'hôte
deel te nemen, doch men ried ons die volstrekt af
omdat de Spaansche kost ont niet smaken, vande,
dit was, zoo men ons zeide, zeer net, allerles, slijp,
met knaflaak dooren, byna zonder andere smaak,
zen. Wy aten dus alleen, en de kost gaf ons, als een
staal der Spaansche schotels, wille erinken, met
stukjes spelt. Men eet hier te een uur, en daer
na gaat men slapen; te het ene drinkt men choco-
lade en te rugen we souperen men.

Het was tamelyk dunn in de kecherp, doch men konde
niet hiervan niet verwandelen, want men behoeft,
dat byna alles van Sarc. bunnel en Cauterake
maakt worden, aangebragt, waar nees de voorwerpen,
die men behoeft zeer kostbaar zyn. Spansjaarden dra-
gen zekere lasten over de berger. Aan de Spaansche
zyde is zoo weinig vryheid, dat men niet, dan byna
niet, bekomen kon.

To drie ure namen wy onze wandelstaf weder op, en ga-
ren nu door de eenige opening, welke in de ratten bestaat,

lang de Calderas naar beneden. Het dal bleef lang ²³⁷ zeer
eng, zoo dat er tusschen de hooge muren niet meer min-
te is dan voor een smal pad naast den stroom. Lang
zamenhangt maakt het vueren, en tenyge men afgeest
komt men in vachten streek: het geboante bebodt en
der de bergen en spactij niet men, groene werke en
in het verschiet naban wie niet een. Die overgang
maakte een zeer aangenaamen indruk. Te vyf ure
bereekten wy het dorp Particota, in een vromte
basse valler, maar omringd van huige bergen.

Er was geene kerkerf; doch wy verroegden ons aan het
huus van den Alcalde, die ons vriendelyk ontfing, wy
betevamen twee ruime vertrekken, die niet veel
omslag voor ons verblyf werden ingerigt. Het is ge-
neel ongewoon dat neeringest zich in dit dorp ophou-
den en vooral vreesdelingen; daarom waren wy het
nagewoens van algemeene nieuwsgierigheid: het gebo-
tadary kwam uitgevloopen en byzonder vrouwen
kwamen in onze kamer, bezagen de kleeding van
wyne vrouw en dochter, deden menigvuldige vragen,
waarop het maagelyke was te antwoorden, deynge
wy geen Fransch en wy zeer weinig Spaansch wou-
thandou. Het huus was groot en goed gebouwd, in den
voorgesel stond een adelyk wapen met het jaartal
1624. Inwendig draay alles de blyken van verval en
verwaanlozing: Slechte steenen vloeren, deuren die
niet sloten, geene glasraamstert. Enamel was de
alcalde een zeer kenniddeed man, die veel land
besat en meer dan duizend schapen in de bergen
had. Shen koopende ook in huus overlaco van cin-
nen en kleeding; de hantken was ruine, vueren van
allente. vactwerk; - tucht de menbelen waren slecht
en versleten en alles kevuut zich in de grootste meen-
orde; de vandelghheit mat ook niet groot. Shen be-
zoegde ons zeer goede ligging; matrassen, en laken

Wij kokenamen dezen avond een goede chocolade,
op de Spaansche wyze in kleine kopjes met een stukje
gezuust brood.

De altalder had het voorkomen van een baer, doch
kennerkte men in zyne manieren en in zyn spraak
eenige beschaving. Hy kende het peetuit van onze
zibson. Tot ons leedwarsen verliet hy nog dezen
avond het dorp.

„Quiconque ne connaît pas les monts des premières
Andes, ne pourrait se former une idée de cette couleur
doux et transparente qui teint les plus hautes
Tummités de la terre”. Ramond, by Richard Gule
and P. p. 185.

met hantou gebouwd, welke men mit de grante ou²³⁸
berouwteke tinnendicht te voortleghen konde. De
Iponen van vroegere tyeelde lieten zich ook in andere
naarwerpen opmerken, onderanderen in de fraaye
koppen. Camp mit vier pitten. Het was voor ons
zeer belangryke het inwendige van een Spaansche
tindhonbrug te zien. Hiertoe behoort ook de groo-
te schroefsteen in de hantou, waar het vuur op
een groten plaat, die op den vlam ligt, gestocht
wordt en waarin men aan de drie zijden op aan-
ken zit. Het avonds verlichtte men de hantou met
houtspansen, en daeromde ging men ook door het
hevel.

Te maakte met een onzen gilden een wandeling.
Wij gingen eerst naar het dorp Puezo dar aan de
naarweging ligt van de Calderas met de Gallego,
vervolgent behloommen wij een rots bouen dat bouy
die de uitheek is van de afzinking tufken de
dalen van Sallent en Ponticota, van waar ik
het gezicht in beide had, en zundelyk over Puezo
een groot deel van de vallei Tana overzag. De
rotsen naar de ryde van Sallent zyn zeer styl, en
nura, het eerste dorp in dat dal lag onmiddelyk benede-
my. Hier en aan de andere ryde is bouen de styl-
te ruts een uitgestrekte bouy, welke bebouwd is
en van aarvan men een aantal dorpen onder-
scheidt. Bouen die bebouwd en bewoond de vallei
steken kale styl rutsen uit. Ikre ma een van door
het avondrood gekleurd, zoo dat het geheel een dan
behoude gezigten opleverde.

De vallei van Tana is verdeeld in vier Quinons,
die elf dorpen bevatten, te weten: Q. Sallent, ^(het) welke hier
dese Puebla (dorp) en Samera bestaan, - Q. Pantacota,
waartoe behulve die Puebla van Puezo en Naz behooren,
- Q. Bupal, dat de Puellas Bupal, Pietra-fitta en Sa...

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

gues bevat, — ⁽⁹⁾ Tronca Castella, bestaande uit 239.
dere puebla bevoent Estavilla en San-Denis. De
meeste dorpen dorpen heb ik in de rechte rijn liggen. In
ontmoette op myne wandeling den heer Guatllart, die
anderneef was naar zyne woonplaats Berbal onder
my de namen der dorpen aanduidde. Later nam
men de vallei, waardoor de Gallego stroomt, el val
le de Biscat. Eigenaardig is het dat men in deze
valleijen aan de Spaansche ryde der Pyrenen zoo
weinig grasland vindt; onzal niet men zamen, ook
wel naar d'apalen; doch de helft ligt brant want uit
gebrek aan mest bebouwt men den akker slechts om
het ander jaar. De dorpswegen zyn smalle paven,
veelal tuffsten, palustromen, doch zeer steenryg
tig en ongelyk.

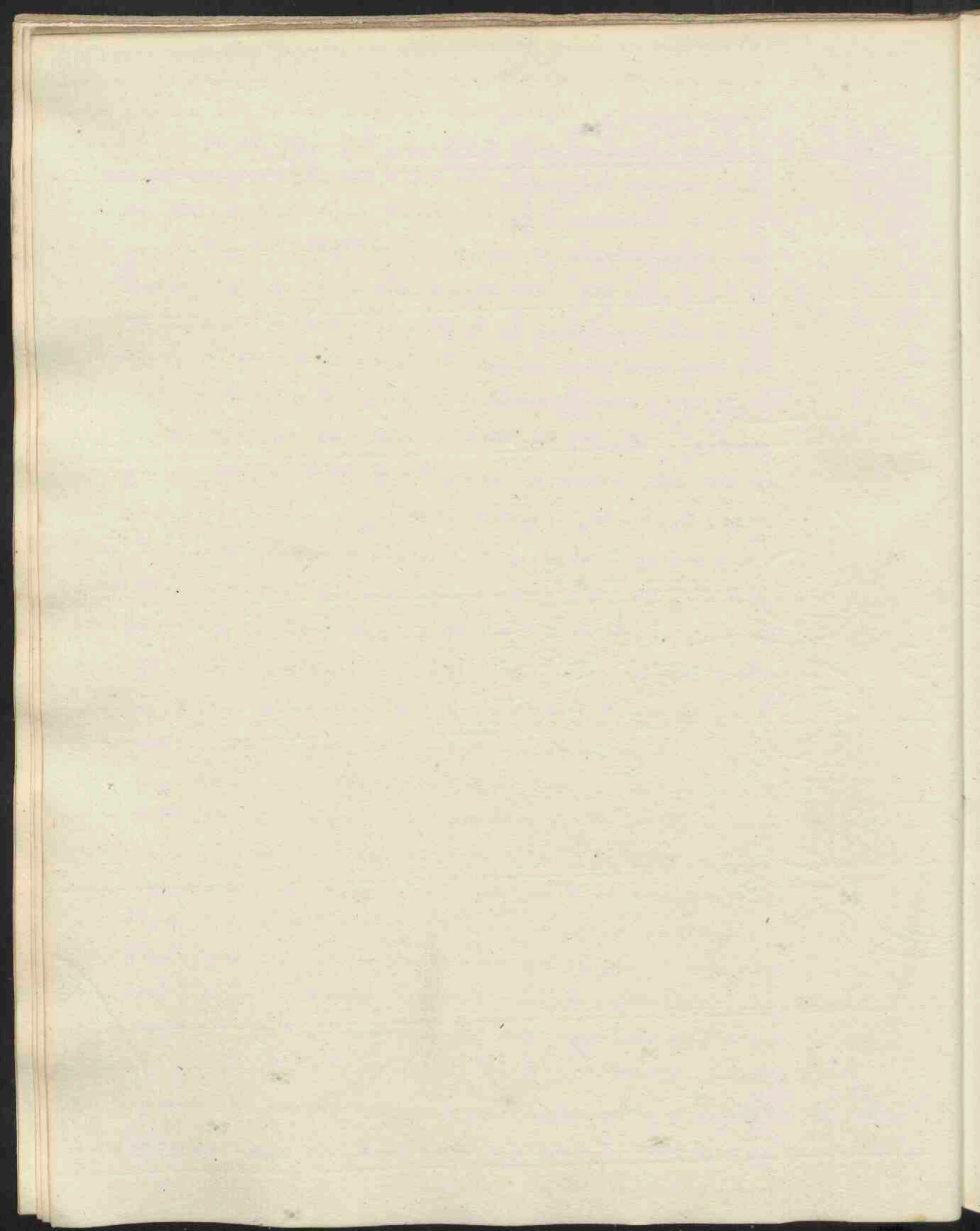
Dinsdag 23 July. Doren morgen bezagen wy de
kerk, die in evenredigheid van het dorp prachtig is.
Zy is met vande boogen zeer goed gebouwd, en
bevat elf ryk met beeldwerk en verspreid met
harde altaren. Eigenaardig was de dankbaarheid,
slechts zeer smalle lompworpen en een paar van
de vinstertjes gaven een flauw licht.

Te vyf ure vervolgden wy onse reis, ditmaal op
muildieren met Spaansche krysser. Wy beklommen
den berg welke de valleijen van Tena en Brato scheide.
Het terugrijt op de eerste was zeer schoon. Het pad
was veelal slecht en liep de hange voo by stigten,
die by myne vrouwe en dochter veel slechte verwekten.
Men dan moesten wy van onze muildieren afrij-
gen. Wy vanden op nieuw veel sneeuw en in de
hoofte vossen hadden alle bomen en struiken op,
doet men en dan vanden wy de en goede warden en
schoone bloemen. Te midden van die waeste bergen
zelden wy ons samen tyd in de schaduw op het gras,

Onze gelieven naemden deren kerpus Tenduniera

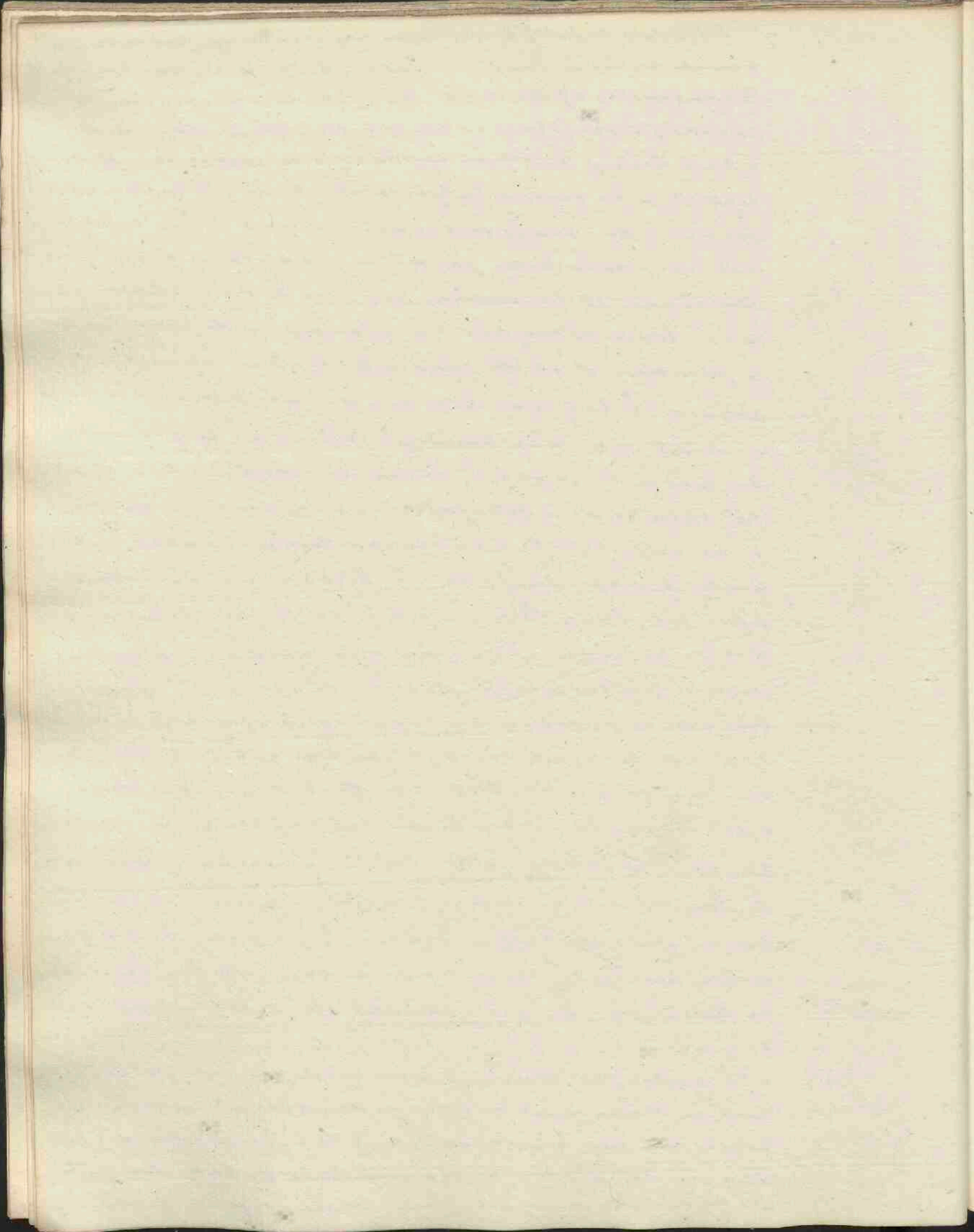
Bewonderden de grootsche natuur, die ons omringde; doch beklachten ons wel eens over de moeijeligheden die zy den reizigen in den weg stelt. Te half elf kwamen wy aan de best en listige, en mildereu terugkeeren. Een gezelschap uit Pontacata was gisteravond op de isard-jagt uitgegaan; daarvan den bewond' zich de cura (geestelike). Wy vonden nog de sporen van het vuur, waaraan zy den nacht had, den slaafgebragt, en zagen een isard slaan zy geslacht, hadden en hier in de schaduw op de lucasweg, legt. De jagers zelden waanen nu kansen op de ratten. De liefhebbery voor de jagt moet wel groot zyn als men zich daarvoor zulke moeijeligheden laat uelgerallen.

Wy vonden het af dalen inder zeer lang en hevenwarlyk, kwamen niet zoo erg als van den Marcondan; wy moesten dikwylt over de lucasweg, lang volgde het eene woeste dal op het ander. Hierdere zyde zagen wy veel bergweide, waarin herders met grante kudde schapen waanen, witte en zwarte. Ook een groot aantal mildereu, boven der, zich in dere weiden. Talryk zyn de bergstroomer, en dikwylt moesten de gelzen met grante steenen daarin te werpen den oerloop moeijelyk maken, want ook hier is voor de reizigers niets gedaan. Dit water komt granteveel van de Pignomale, die wy linker en mid delyk naast ons hadden. Het is de oorsprong der Ara, die door de Valle van Broto stroomt, zich lager, onder den naam van Epera, met andere stroompjes vereenigt, daarna den naam van Cinto aannemt, en zich by Neque, neuzen in de Ebro werpt.

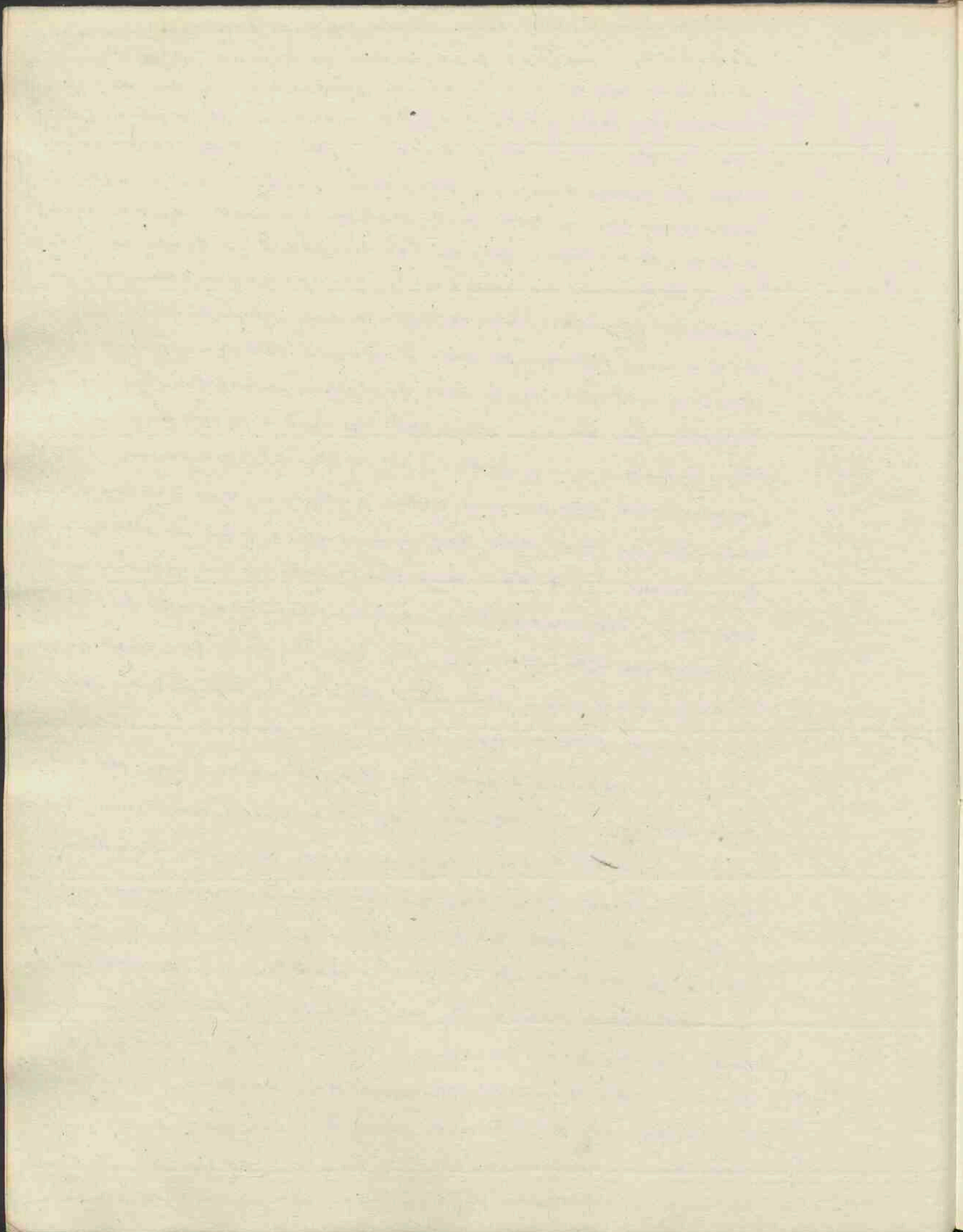

Eindelijk, te half twee, zagen wy een kony, het eerste blyke ^{241.}
van een bewoond land, en vrolega kwamen wy aan het ghehuete
Buqueruello of Buchero. Hier was een reysgenoot
putaba (kerker) waar wy maekten overnachting; doch
tehuete koving ont saen wy daar binnentrueden. De men-
tyghed, en de onvriendelykheid der bewoont waren aan-
stotend. Men bracht ont in een nestrek, waar niets was
dat naar menschen galack, en waer men kony was
den valcken te hervollen, ras dat het van boven open
was. Wy poudden ont vastloopig in de vrye lucht
te plaatsen, doch de warmte, die ont op wy neef,
gehinderend had, was hier zoo groot, dat wy het zelfe
in de schaduw niet konden uithouden. Wy maekten
dat ont in huis geve, waer het althant was.
Een tafel en drie stoelen was al wat onse gilden
veer ont gemak konden verhoopen. Later ont-
sichten wy dat onder de wachters een paar Inden,
wher uit Emu Bonnet waren, en die bezorgden
dat de valcken van ont nestrek althant grooten
deels werd versloeg. Behalve de onvriendelykheid van dit volk
by, was de onbeschoude nieuwsgierigheid van mans-
vrouwen en kinderen, alle van een onvriendelykheid waer
van men zied, in een beschouwd land byna geen dand
beseld maken kon, veer hinderlyk. Zy kwamen ont aan
honderd stuycken, en te vermaeren want konden wy zo
buiten onse kamer konden; dan kwamen wy wy
binnen door de valcken by hen. Er waren onder dese
leeden versierpt, twee volckumsten, de hant geve,
de bewoont van het ghehuete, alle taken en even van
aanvult.

De verlooppe veer wy wat meer van de valcken te
sien, en door myne vrouw en dochter te veel vermaeren
waren, om nog een wandeling te ondernemen, ging ont
met een der gilden, terwyl de andere by haar bleef.
De valcken der Inden, die ik vervolgde, blyfe lang veer ont

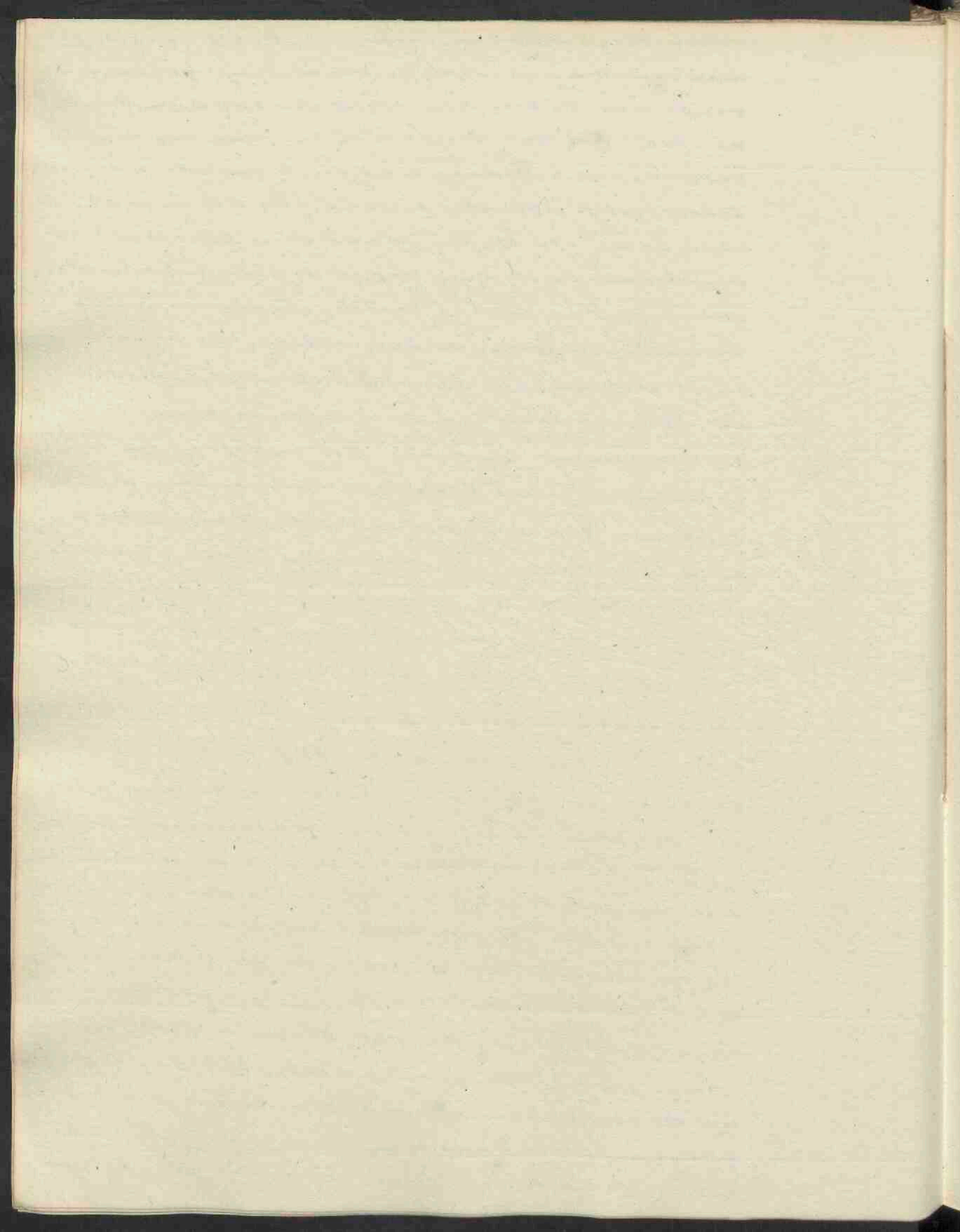
Inpoken naar hooge bergen, welke op vele plaatsen met sneeuw
 bedekt zijn, vooral linker, maar de Vignemule niet uithoofte.
 Termytgen by de rotzen landweg tot aan de Aua, die zeer
 wasserig is; de weg op het pad loopt om de rotzen heen.
 Nu en dan is wat meer ruïnta en is de ghele besp
 met heestlyke boomten bespand, welke men vroeger ge
 meld waerken en tot de heestlyke vandenbeugels, die
 vallen behaoven. Waar het mogelijk is heeft men de
 land bebouwd en zoo vindt men graanvelden, die de
 wildste straken zeer aangenaam afwisselen. Op een
 klein uur afstand vond ik eens schoone wateren
 door veel gebouwen dat Inpoken de rotzen gneest om
 ringd. Een boom, die reyt op uit een gebouwen, trant
 opgeschoten was, seken in de lucht te zwaeren. By
 dezen val staat een nieuw gebouwen, dat geolaten was,
 men zeide ons, dat het eens kapel van de heilige He.
 tena was. Ik ben nu ongeveer een uur ver van
 weg van; de rotzen verkonen hier groote en sterke
 waarby afwisseling; 'zy zijn niet meer met sneeuw
 bedekt, ook geen graan meer mannet. Het
 pad ging steeds opwaards, zoo dat ik aan den rand
 van een afgrond ging en diep beneden my de Aua
 zag sekinnen. Steeds zag ik nieuwe vormen; vele
 rotzen waren geheel vergaan en groote broeken
 waren afgevallen, termyt de andere elk uigeblyk
 thonen te zullen vallen; dithoofte straken by een over
 den weg uit en de natuur heid over als elders de
 kunst een ruïnta niet gelykde maar de wasser.
 naar zynen weg in vond. Linker zag ik rotzen die
 velen ake naar vestingwerken, kastelen, tenmytgen
 naar groote gebouwen met ziele gebouwen, maar
 den zoo volkomen dat men er niet in konde hebben
 kunnen. bedrogen, indien, met de maetschap zoo ont

243
ontkachtelyk groot geweest was. Op het hoogste punt
was eene aanmerkelijke verwyding; geheel om-
ringd van watten, zoo als ik die zoo even be-
noem heb. Het dat brigt zich, zoo dat my niets ver-
der daarnan rechtbaan was en ik my als in een ver-
kenen amphi-theater bevond. In het midden
was, beneven een stalen wand, eene gluinging van
vruchtbbaar land, daar zag ik de gele graanvelden
omringd van groene moede, die als een eiland
verschonden tusschen de kale watten. De rivier sloop
einde zich beneden door de onbewoogde natuur
van steen, die haar oorsel in den wip stond; zy was
tot leven naast den dood. Dit aanblyf-pelyk schoon
toefenel tron nog veel door de avonden die het
bescheen. Het was my in der daad meeygelyk bit
punt te verlaten; - en toch was ik byna nechts te
lang gebleven.

Het beswoonde gezelschap
maller was my ver af; ik was nog maar dan een
uur van Turlos, het eerste dorp, verwyderd.

Teruyggekomen vond ik myne vrouw en dochter
tancuy over het ellendij neddyf waarin zy zich
bevonden, en intriende noer my en myn gids.
Wij poogden nu eenig maal te verberggen; maar
en hoerzaam behouwendan richt geheel met dan,
om: myn quod brood was het eenige dat zy ons ver-
schafte hadden. De gids knochte kaffy, doch myn maat,
ten dat onrecht ure machten een myn niette behwa.
men. Zy hadden ons die zeer wel kunnen bevoorren,
want er knuermen dikwylt kaseyn en zyten wouby
messen wy moesten gebuld hebben tot hun eygen we-
nie de waide knuemen. De gids ontdekte ook myn eenig
ge eygen, die hy kochte, en zoo kunden wy althans
in onse behaefte voorren. De maekte gaf ons twee

nij rust, want de ligging, die de wanden ons 244
eindelijk bereide, was al te onvriendelyk; en wij wen-
den, nog door geschreeuw en getien gestuurd.

Onze eenige valdwering was door eigen ondoornig-
ding te hebben leeren kennen hoe hit in eens slechte
Spaansehe pasada tuogaat.

Woensdag 24 July. Ik heb gisterenavond en dezes morgens
de kanten met verwondering het eenzelinge leven aangoria.
De kuisgenoten en vreesers van eenigen niet door nuwel
ouder den goete, schurkten, en het was al, of alle men
ziet, vreesde. Een goete betel met vruchten was het eenige,
dat ten algemeenen nutte op het vuur hing. De galle-
kruunen, my naar uitlootend niet eseldry vers te be-
staan, wier behaften in der daad gering zyn. Een ander
grinnige vrouwe, de maekter of schaamvader van een
tuwand, was de eenige die ^{(was het} teken, min of meer het dertien
in de kanten waardnam. De vrouwe, die ontevengens ges-
ongestig inkerlyke had, deed behalve eenen misteel,
matige zwijf naar hare kinderen, niet en met een
onvriendelyke als men wat naar haan nestangde.
Het uitrondering van den waard en zyne vrouwe,
die een slaapvertoek maekt de kanten hadden, lag
den ziele kuisgenoten en vreesers, waar zy hoe
goedvrouwen, gebreed ten aarde, onden vulte door
te brengen. Onze gilden vanden dersen vreesen in
de kanten de dienstmaagd in de avel by den
waard liggen. De twee salcampiten zekenen dat
zeefde dievlyke leven te leiden. Ik herinnerde
my hierby hoe ik de Profien in de Pastilji d'wary
op den grond had zien liggen; doch de onvriend-
was in de pasada nog groeter. De kus keefe
naf de gewaunte van het bad dat hem nei-
nigt, dit must de arme Spanjaard.

Ik wil niet het eenige, dat ik op deren uitstap

De berg van Gavarrie wordt zeldzaam genoemd in Ri-
chant Guide and P. p. 203.

geraan het natuurlijk geen besluit te maken; 245
een paar dorpen en een getuicheit; doch zeker is
het dat deze Spaansche bewoners der Pyne,
neer op den laagsten trap van beschaving
staan. De dorpen zien er op een afstand goed
uit, de huizen zijn ook sterf van steen gr.
bomud en vrij ruim, doch de Slordigheid en
de moorsigheid van de wooningen en menische
maat all' grenzen te buiten. Het is maar nag
zalatigheid en gebrek aan orde dan een
heid waaraan zy lyden; want vele getrou-
ten zijn zwaren arbeid. Het groote aantal
verminuten, en lydende van ongezichten en
andere kwalen, in eenheidheid van het
klein gedeelte der bevolking, dat wy gezien
hebben, was zeer in het oog vallend, en de wan-
sigheid maakt die zeer verstaanbaar. Velen
neer ik de trace uitstappen, die wy gemaakt
hebben, versprekt, welk een versprekt tusschen de
wachtere, vlytse, kindelyke, gezonde en sterke
ne Berken en dese beschadigenswaardige Arce,
gummen. Blykbaar zijn zy verschillende stam-
men.

Haar hulp vermaant wy op weg om des pad van
Guarniste bestygen. Hier is een pad gemaakt;
doch de berg zelf bestaat, althans voor een groot
gedeelte, uit cone sterke helling van steenspuis, en
het pad moet waagwyr daar tegen op, zoodat
steer aan de eene zyde de diepte heeft, en over
de scherpe luffe steen. gaat, dat zeer vernooien
is. In half negen bevechten wy de bres of poort
en tegelyk de grens, zoodat onze uitstap in Spies
is geëindigd wat. Bij den overgang riepen wy

Richard Gunde auf P. p. 212. 416

van gaaden harte uit: vive la France; waer 246
grout is het onderscheid tusschen dit land en
Spanje aan de Pyreneeën. De weg was by het af-
klimmen aan de Franste zyde wat beter. Op de hoog-
ste plaatsen aan beide zijden lag nog veel sneeuw,
waer wy nu en dan overgaan moesten. Op den
laag ter zyde vanden pas lag die nog in veel groo-
ter hoeveelheid en wy zagen daarran een lammene
nederstorten, hetgeen tot de zeer merkwaardige
verschijnsels in het hoog gebergte behoort.

Taan wy lagen kwamen we nabij het pad d'hoogte,
leuzige witte kalkenanden, die door de zon bevangen
was, en dan was de hitte byna ondraaglyk.

Wy waren nu den ruggen katen der Pyreneeën tusschen
malen overgegaan, en hadden eene duidelyke voorstelling
verheven van de moeyghykheden die wy oplevens voor
de gemeenschap tusschen Spanje en Frankryk. Het is
een rei van zeer hooge bergen, waer tusschen anders, die
wel wat lager zyn, maar toch nog zoo hoog, dat de best-
sen, papren of jouts, dat zyn de tusschenruimten, die
het minst verheven zyn, en die men dus als ontogen
zou beschouwen, nog altoos minder dan 4000 voet
boven de zee verheven zyn. Die van den Marcadau
bedreef meer dan 10000, die van Gavarnia 7182.
Behalve de hoogte komt de breedte in aanmerking;
op onze beide overgangen hebben wy daarran de on-
derwinding gehad. De valleijen aan de beide zijden zyn
overdruipig inder door hooge bergen afgeschikten, welcke van
den hoofdsteden uitgaan, en waerom de papren niet veel min-
der bereiken oplevens als die over den hoofdsteden zolven. Het
van gaf uit de overgang uit de valleijen van Tena in die
van Broto een voorbeeld. Aan de Spaansche zyde is
die afsteking tusschen de valleijen groeter dan aan
de Franse.

En zyn over de Pyreneeën geene groete bruchturen.

Ik werd medelij gemaakt van een ontworpen weg tusschen
Pau en Arbois, die midden door de Pyrenées loopen zoude,
en waartoe het gebede, dat van Auch naar Arvan loopt,
behoort. Richard Gueso omg. P. p. 402

Deze weg zoude gaan over den Port de la Daz, men
loopt mij daarnam ook gesproken in Bagneres de Lu-
chou. De gemakken, welke men, weeten groeter
kenen, dan men normaal had; en de Spanjaar,
der machts der weg niet aan. Linné 1750, door
om wat het plan opgegeven.

247

rymgew aangeloopt, zoo als men er ook de Alpen thans
zoo veel aantreft. Alleen, aan de twee uiteinden, waar
de Pyrenëen afkomen, van Bayanna en van Perpignan,
keetaan rymgew uit Frankryk naar Spanje. Doch,
waar de gemeenschap der valleyn, onderling en
meer het vlakke land heeft meer in Frankryk, ont-
rop in den laatste tyd, uittehand goede rymgew en
meerket; in Spanje valtehet zonne. Ook leeft in de
valleyn der Pyrenëen van den kant van Frankryk
eene talryke, vlytjige, veelvarende bevolking; - in de
Spaanse valleyn kenget eene dunn, traag, arme be-
volking.

By het afdalimen van den pas van Gavoury, ongeses-
sen een uur voor wy in dit dorp aantekomen geseten wy een
der schoonste gezigten der de Pyrenëen opleeven, namelijk
van het samenvaand Amphitheatre of Cirque de Gavoury.
Wy zette een ont op eene weide, om het lang te gezeten.
Een groot halfcirkel van hoge style rotten, bedekt
met sneeuw in groover breedheid dan wy tot wy toe
zouwen hadden, en waarboven nog veel hoegere rotten met
verheffen en allerte; groutche rondestinge vormen ver-
tonen als een toren, vestingen, tempels enz. ook deze
meden met sneeuw bedekt. Uit deze monigvuldige
facunne ontstaan een aantal waterreellen, welke langs
de rotten in het Amphitheatre nedertalen; men tellt
er een en twintig. Een dixer waterreellen, links als men
naar het Amphitheatre staat, is by uitdake schoon, hy
heeft 1266 vaeten hoogte, en waadt door het steten
aan de rotten byna geheel in stof opgelost, zoo dat hy
als een licht inschot, dat aanhoudend zich vernieuwt en
andere vormen aanneemt, loyget weder te dalen. Ik had
hetreefor in den Staibbeek bewonderd, waerom een dixer
niet ook anereen groote gelykheid heeft. Men waamt
dit zadelle der Pyrenëen - menur le Karbonne; die stant
richt westelyk aan den Mont Perdu. Het hoogste punt daer
wy voor ont hadden heet la Tour de Karbonne. Westelyk is de Breche de Roland, den wy van dit stant.

In den Guide wordt van het Standpunt niet gespro-
ken, waarschijnlijk omdat zij het dan niet met Carnahan zelf
van dat punt bezochten.

De bewaard van de monumenten te Gouda aan.

248
punt was niet vier handen. De eerste is 9414, de tweede
9252 vachten hoog. De architect van het Amphitheatrum of
Circus wordt op meer dan drie uren bereikt. Daar wij
was op aannemelijkheid, hoefde te wagen en niet al te veel, kon-
den wij het geheel van dit verheven schouwspel der bouwen
zeer goed overzien. Jammer is het dat men het in de be-
schrijvingen niet overblijft, zoo dat het nu die galeries te heb-
ben, alle versierde te wagen. Wij zijn reeds gevreesd ons
daarop niet te verlaten.

Naby Gavarunia waren wij op nieuw zeer goed het Amphitheatrum
thout; wij waren daar later en verder af. Wij zijn niet
zoo in het rechte gezicht; dit was nog eens wandeling van
drie tot vier uren, welke wij van onze laatste niet
dusken vengen. Wij zonden daar de waterputten van water
zoo helder, maar het eigenlijk Amphitheatrum, om-
al de hoogere verdragingen daarvan, kan men van hier
in de nabijheid niet zien.

Het dorp Gavarunia is onbetwist, men is hier nog
te veel in de wilde overvloedige natuur, om veel men-
schen een bestand op te laten. In de herberg hoorden
wij dat de kinnen verpofte en versterken; doch te
de toelating was het juist groote paarden en muis-
erclinaat, die een groote, maar voor ons onge-
menschte louterheid veroorzaakte. Deze maake
wordt vooral door Spanje anders bereikt en het te
kenal tot de merkwaardige trachten van de zwelgen.
Lied van dit wolk, dat zij groote jags stellen op gaede
minderen, zelfs bij het gezicht van twee in kinnen
Loren die veldtacht niet verpofte kinnen, en dat zij niet
toch niet er op teclappen te in hun land te jagen. De
Franken aan deze zyde der Pyrenen, welke meer was
by vuerkeus paarden gebruiken, jagen opzettelyk om
dieren vuer de Spanje anders, en vinden jaalyke groote
daal op deze en andere louterde maaken in den verloop
daarvan.

In de herberg was het zoo veel dat wij verstuikt niet te de

Richard Guide ans P. p. 197.

Men vermoedt dat deze herhaal plaats gevonden
heeft by de schrikkelijke aardbeving, welke, volgens
Gregorius nova Tauri, in 580 in de Pyrenaeën voorviel.

komen kon Jan. Wy verwachtten, om de vermaaiheid te ²⁴⁹
den, dacht er menen, rust psochten, maar geene vrouwen,
zoudt te bekomen. Er bleef ons dus niets over dan
naar het valpende dorp, Gedre, nog anderhalf uur
van hier, te voet te gaan.

Vooraf bezochten wy nog de kerk. Zy heeft op uitsluit.
ve meening bebouwd, want zy is dikwijls vernieuwd en steeds
kersteld; doch zy plapt van de Tempelvelder te behou.
ven en hervinert van die merkwaardige oree, welke
in dit godscelle der Pyreneen vele kasten en kartelen
bevat. Men bewaart hier nog twaalf Luyden
van middest welke in dens afgelegene plaats op den 25^{den}
den dag onthoofd wu, dus men de andere te Parys op
de Place Dauphine verbrandde.

Op onzen weg naar Gedre hadden wy op nieuw het
gezicht op het Amphitheatre en steeds waren wy op.
getogen over het grootsch bouwsel van heden met
Ineen beraacht. Wy hebben immers nu ook de
Breche de Roland te zien. Zy vertoont zich als of
een vierkant stuk uit den hoopen wand getrokken
was, en volgens de beschrijving van den heer Ramand
die zo beklommen heeft, is twaalfhonderd in de kam die
zich ten hoogte van 600 voet over den berg uit.
streckt, een haas van 300 voet als uitgebroken. En
die heeft, volgens de fabel, Roland met zijn zwaard
verantsteld, om zich een doortogt te verschaffen.
Wy gingen op den ^{voeren} naast den de Geene de Garonne
die alle de meeren opneemt, welke wy koken heb.
ben tien Struimen en gaande wy nog vele andere,
en die vervolgens Geene de Pau wordt. Wy kwamen
men door het geen men de Oude noemt; dit is een
doolhof van afgevallen rotsen, waardoor de Geene
kruantelt en even 200 de weg. Die ruine der natuur heeft
iets schrikbarends groot; want naar men de wand te gade
beschouwt is het als of die groote stikken pas afgebroken
waren en wy door andere smelten gevolgd worden. In de

Ik vermoed dat het de molen en de watermol
van Lacoupa zijn, vermeldende in de windmolen en
vermelde beschrijving van den Guide aus P. van Ri-
chand. p. 181, en in de aanvullende opgave van Bou-
lets Itinéraire p. 126 & 127.

Richard Guide aus P. p. 177.

Zeer overvloedig beschreven in Richard Guide aus P. p. 177.

diepte vormt de Gave vele watervallen, en kluften. Hier en daar
staan boomen en struiken, die de ruwheid van de laventoren
niet eens temperen.

De vullen werd vervolgens breeker en op de kanten zagen
wij vele horenscheden en verspreide bewoningen. Men ziet
met belangstelling de vlyt van de zwakke kraken, die
zich op ruitte afgelegene en maagelyk fraagelyke
planten gevestigd hebben, en met hun nee den stalen
grond inder te nutte te maken. Daar het water goed
te lande bekomen zy uitsteking gaas voor kurms van,
daar, die men weder met verscheppen voor hun dunn
land. Daar hoef zagen. Wy liefs en de hante van
terval een molen in beweging brengen alreeds
lang de begraafde rote weder te starten. Het
doop waartoe die molen behoort lay op hoopen
Men maande deren val de Cascade du petit
Shulin.

In Gave hielden wy middag en vonds een on-
zer gidsen naar Lutz, om paarden te halen, ten
einde wy derwaards te kunnen ryden.

Gave is een bergdorpe, groenten heel bestaande
uit lambdammers, welke ruit op de wyde, voor als
de van een verweld heb, een huis op de hoogte is,
boomed hebben, en hun eizen grond bruikbaars ge-
maakt. De Gave de Gouvernie ontvangt hier groen
ten saerlued van de Gave die neft uit het meeste
van Heas komt; beide neerwaeten niet velden
den reeds verworven grond. Achter de herberg,
waar wy aten, is La Grotte, en zy maakt salt
een middel van inkomsten voor den eijenaar
uit. Men laet namelijk elke die de groot zien uit een halve
franc betalen. Zy is eidentlyk niet anders dan een onfte
tufsteen de rotten, die hier en daar overhangen en, waartoe
de Gave van Heas met Inalheid do orst voorkomt. De
overhangende boomen maken dit punt schuldloos,
rij schoor, doch het is niet verschillend van vele kle

Richard Guide and P. p. 200.

Het hotel was van Spe Caroz en het huis waarin
wij overnachtten was van den Hr. Lemaire.

men in de natzen waer het water doortruamt die ²⁵¹
men elders aantroeft, en eene grut is het niet,
Het was zeven ure eer de peande kwamen en de
avond overviel ont op den weg naar Luz. By het
afnyden hadden wy nog eens het uitzicht op het Am-
phitheatre, de Broche de Kaland, den geheelen ry van
den Marbore; een andergetyken aensichte. Wy ble-
ven studee aan den rand der Goue van Garnacio en de
weg is goed gemaakt; doch de natzen medelien niet by
na loutrege, zhaan die wyfde een byeen terwyl een
afgrond tot aan den Hevane uytbreekt. Dit had toen
het dantken word iets yringeschiede, waer het sterk
geens van het water ruidt toe by troep. Een gedeelt
van den weg loopt aan de linker, doch niet het water
aan de rechter zyde der Goue. Inquale op de hert vonds
wy is te paste l' Echelle, welke de rucht plegt te bye
aan de gewoelyke stegle die men op uittelende prouten
den natzen macht afklimmen. In 1762 heeft men een
brinkbaar pad daarvoor aan de natzen uytghaamen en
tebest is ook een versterkte toren verroeten, welke den
overgang konde verhindeeren. Wy konden dit nu niet
duidelijk meer zien; doch werden teke delous gesteld
door den verkenen uittent, welke de hooge natzen en
het flaamse licht der maan te wege droefen. Er is
een sterke echo naby den pier de l' Echelle en die
konden wy duidelijk hooren. Het licht in de hui-
zen van Saint Sauveur, dat int een lange straat
tegen de natzen de overzigt der Goue behoudt, maekte
eene zeer goede verkening. Tegen tien ure kwamen
wy te Luz aan; - dit maal een vermarid. Wy een
den vromdelijk antwerpen in de kerker, dronken thee
en behaamen uittentheid gade komst in het schen-
ke huis van het dorp.

Dondendag 25 July. Wy slopen goed en lang; en be-
rehtyden na het uittent Saint Sauveur en Luz. De
landtsech had neede een gunstigen invloed op ont gema-
ken wy te gasten in de manscheyen en deren moesjen

Richard Genise and P. p. 161.

Richard Genise and P. p. 77.

van het kornat by onze kommers zagen. Die merd 252.
Beneftigd haer wy zo leeren kennen. Saint-Jansour
ligt slechts een groot kwartier van Luz en is een
zyne minerale bronnen bezicht. Wy hebben van
het water getronken en in het netto badhuis
gehad, dat na onze beproefde zeer verkwikkend
was; doch overigens heb ik de kracht dezer bron-
nen niet ondervocht. Er is tusschen de Gave en
de styele vati maar even een veel plaats dat men
sone ttraact heeft kunnen bouwen en die is niet
lang; zy maakt geheel Saint-Jansour uit. Luz
wel is heusden aan de rivier naef eenige ruimte
en die heeft men gebruikt om een Engelse tuin
aan te leggen, die zeer fraai is. Wy zagen er de
marmeren zuil, in der tyd opgericht om te herinnen
aan, dat de hertogin van Angoulême en vaderland
de hertogin van Berry zich hier hebben opgehouden,
en welke zuil men by de omwenteling van 1830
niet meer heeft in stand gehouden. De kerk
is sone kleine nette kerk, voor korten tyd nieuw
gebouwd. Op de hoogte, opwaarts de Gave, zagen
wy den toep, dien wy gisteren gekomen zyn, en overzagen
een gedeelte van het dal. Het is juist hier dat
de vutgen rich van elkander wreeyden, men be-
spande het grootische van de eerste hooger op, en toch
zyn hier de wanden heel; aannemerlyk luyen geveer,
den.

Luz ligt in sone grote opene vatte, omringd van hoo-
ge, maar grootendelyc begruete en beboude bergten. Hier
verloft in wijk sone vatte, is heel aangenamen dan te midden
de styele vatten, die niet veel benovent, doch die ook een kolk
menig gemet te inset brengen, waaron men spacyd verduyge
zich los te maken. Er zyn in de vatte van Luz twee kleine
kuyten van wean men het land ontvocht; op de een stam
de rivier van een oud kasteel in de rivier de launne door

Manuscrit de la Hermitage de Sainte Marie.

de Engelenhou beset twee torent en eenen ruime open weg van
 kammen in water, by Leveson een schiedwaartop punt op in het
 landschap. Men waant het Chateau de Sainte Marie. Op
 de andere hoefte, meer in het midden gelagen, staan de over-
 blyfsel van een kerk, een muur, rest, door de Tempelvoet
 ders gesticht, en gewoontlyk t' Hermitage genaamt. Wy
 beklommen deze laatste hoefte, en bekeunden met
 grante verbazing de vallee van Luz die tus de schroefte
 der Pyrenen behaest. Vers andere valleeyen lopen er in
 uit; de bergen sijn hoog en zeer afwisselend van vorming;
 de groote heuvelen sijn algemeen behaest, tenminste tus
 een de toppen der bergen, en daartusschen is veel gebou-
 te. Bohalre Loo en Saint Sanguen en de hoogte, zoven
 wy een aantal dorpen en vestingde woningen aan de
 bergen. Het wat weder en die toppeken, waer het groot
 licht en schone der natuur versimpd is met de wet,
 ten der menschelyke slyt die zich de mildheid van den
 grond heeft ten nutte gemaakt en over velden en we-
 ringen, zelfs de stye bergen heeft versierd. Wy vinden in
 de Pyrenen vele sulke gesigten, die in de derbylooping sijn
 dorelfde sijn en in de onbelyghheid tusch altyd verschillend,
 dus dat wy steeds een nieuw gezicht van den bescheen
 hier opleverden. Ditmaal behaeste het ons by middel.

In het stadsje of veld Luz besochten wy de kerk. Zy is
 door de Tempelvoetders gesticht en is nu in haer oer-
 spronkelyken toestand, naamelyk ingeslyft al, resting
 met een hooge goeteneleerde muur en torent, ontdoor
 de walters voorrecht van de Christenheid ver-
 digd te kunnen worden. Wellyg heeft zy te camper tyd
 aannatzen van Spanaenen mederstaen. Aan de kerk is
 nu een kapel en men niet onverdlyft van vreesse
 Spanaenen. Een der portalen heeft een behaenen vanden
 groep. En is aan deze kerk nu een merkwaardig: een
 kleine deur is tegenwoord en daarnaast is uitwendig een
 open grafsteen geplaatst. Deze deur, zegt men, wert ont-
 tyt behaest naar de Cazott, een vesting godesate der
 Spanaenen, welke affgeen werd in vreesse en nu veel kerk,

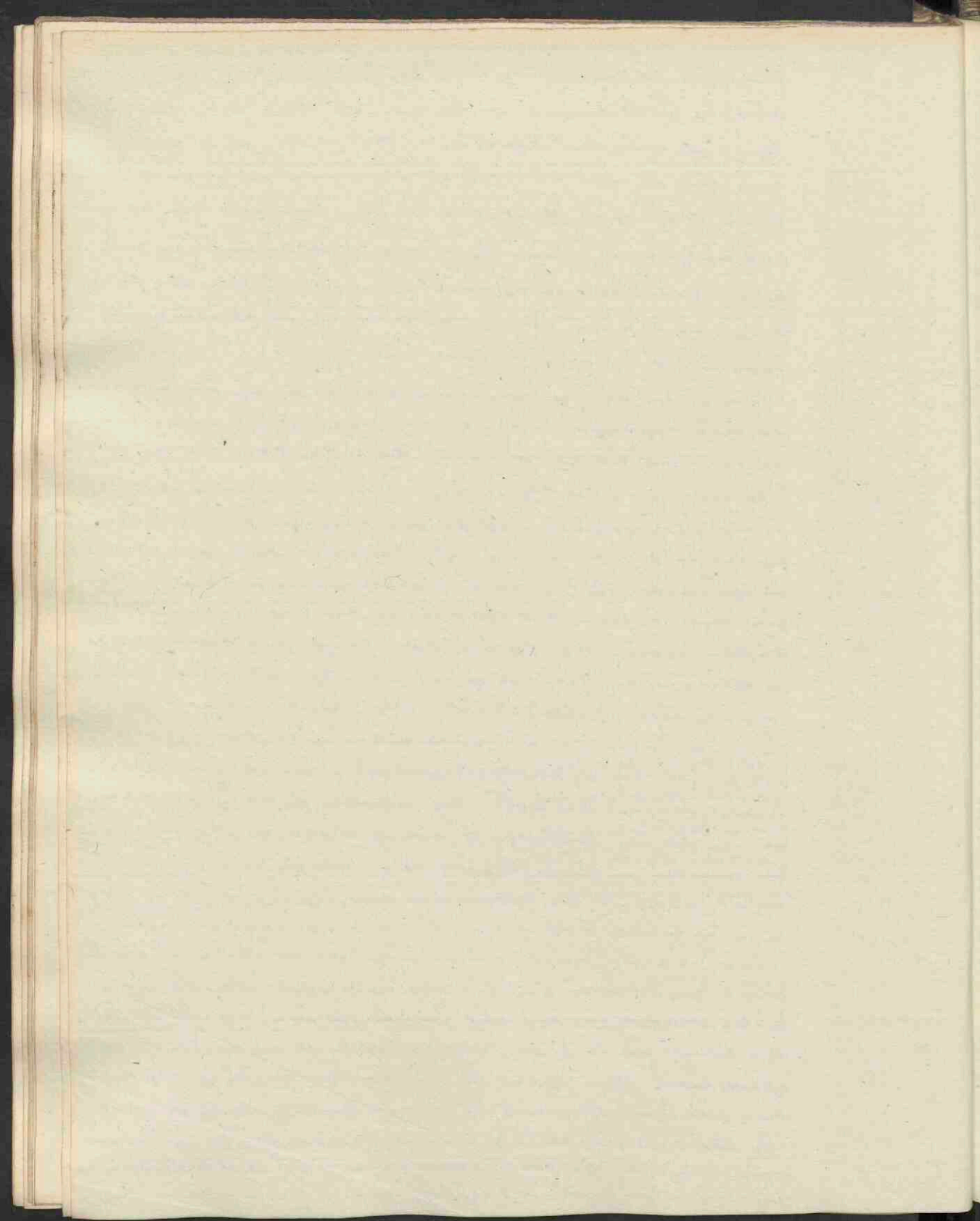
Men is hier aan deze vernameelingen genoemd, welke op
daren weg niet af te komen zijn. Een aantal arbeiders zijn
dadelyk by de hand en wy kunnen zo reeds aan het werk,
om de steenen op te ruimen en den weg te herstelen.
Morgen, zide men ons zoudde er reeds weder een geheel
kunnen worden.

keracht leefde, daar een afzonderlyke dorp in de heide
 kwamen en buiten de kerk het wywater (hier uit den
 heiligen grafsteen) maaken nemen. Van deze Capots
 zyn vele overleveringen in de Pyrenais; doch wat ik
 van heet is zeer dunster en niet goed onzen. te be-
 gaan. Dat by de Guitreus handen gemest zyn kwam
 my onverklaarbaar voor, omyt de heupgeruiselen
 niet erfelyk zyn en by verschillende families der heid,
 king voorkomen. Hoe dit by de Capots, als opperoude
 verachtte dersonst bestaan niet meer.

Terwijl wy ons middepmaal hielden kwam een onwaden
 op met slagroes; - wy konden ons niet gans opwekingen,
 op onze vaartreizen daarvan bevoordt zynen te zyn.

Te vier tone vertrokken wy met een wagen naar Barrege;
 de wegen had nagenoeg opgehouden, doch spoedig herstelden
 wy dat by groote spassen had nagelaten. De weg is met veel
 kunst omtrent 5 toefelen en geslechtelyk na van den hand van
 zeer style nutten. My luyde doet het zeer ongeluk dat van den
 Bactan, waaraan ook Barrege ligt. De afstand bedraagt twee
 me twee uren. Toen wy op mijn een kwartier van Barrege
 zehamen. waaner vanden wy den weg geheel verloor; een
 stroompje necht van de style afkomende had zoo vele en
 van groote steenen medegeslept dat wy een onoverwinnelyke
 uitgespreidheid dedekten. Wy maecten ons verwandmen,
 dat een blanke slagroes was veel kracht kunde uitwerpen.
 Wy maecten nu intetygen en met moeite kwamen wy over de
 steenen en door het water dat wy stroomde, doch niet
 meer in vreesde west. Aan de overzyde zagen wy ziele
 stulken van den grond die door de vloed waren vreesde,
 slecht want daar was het ook zeer style. Aan die zyde
 velden van tyd tot tyd nog groote steenen, hetpen juist
 ons klunk als af op een kleinen afstand een gemeen wien
 afgeschoten. Juust vande vanden wy den weg nog op
 drie plaatsen vreesde, doch niet zoo erg als op de eerste.

In Barrege vanden wy door de toefelomant van de zeer
 vreesde en bewaerde dachtte uit het Hotel de France
 met moeite een waerwonderlyk, want het was er zeer veel

Het onnemen heeft ook ons reisplan versterkt. In Lure en
 Hoze men gewoontlyk den Pic de Bergout; doch wy hebben
 ons verwogen om ons liever deren avond van Banèges den
 Pic du Midi de Bigorre te beklimmen, in de hoop van op den
 top de zon te zien opgaan, en daarna naar Bagnères de
 Bigorre te gaan. Wy maakten wy dit plan opgeven,
 een morgen over den minste hoop van den Tour
 malles onze reis te hervatzen.

In pogende nu eene wandeling te maken, maar doch
 te veel helle ijs, want dan Banèges wouf te zien,
 dat weinig merkwaardigs oplevert.

Vrydag 26 July. Dezer nacht konde wy nam tyd
 tot tyd nu steenen vallen. Dit heeft nu voort de hui
 zen zeer genaar; doch in den winter en in het voorjaar
 hebben daer de sneeuw en steenvallen byna altyd een
 waerlingen plaats. De valle is nu een en de Berge
 zyn nu stiel, dat het niet wafelyk is rich darytopen te
 bewilgen. Eene gebouwen zyn minder dan een
 elvatgesteld, doch welkamen zeker zyn en zeer. Daar
 om kamet men weinig en slecht, en een groot gedeel
 te der plaats bestaat uit hanten Landen, die men slecht
 van der zamen oploot. Nocht het hui dat wy kavenen
 en in de nabylheid van wy lades plaatsen waar huizen
 gortaan hebben die deze winter zyn ingestort. Ook in de
 zomer is de ligginy van Banèges zeer knersip en het is
 alleen om de zeer heilvane sonacht van het water, byten
 der naar gewonden, dat deze heilvane beruht woude
 hier kamet men alleen voort de gezantheid, niet voort van
 markt. Er zyn vele militairen en de nersing onesthand
 groote inschiffingen ten hinnen behaant. Wy hebben die
 in het voorlyganen gezien. Zy kinnen wy nu, even als in
 het alconen de Franche kassen, onrindelyk te zyn. Hoe
 grote bestant is van marmer en zeer goed gebouwd.
 Overigens is hier niets merkwaardigs; de vele knersipen
 en lydenen die wy zagen maekten een zeer pyuliken indruk.

Te half ners ondernamen wy onze wandeling over den
 Tourmalot. Het pad is niet wafelyk; men heeft het met

Bombée Finovaine p. 181.

Long nieuw gemaakt en van dat het was een ruyne ha-
 verbaast werden voor ons. Alleen de flote mannelijke
 ons haden het geen eenigzins bezwaant. Wy zonden
 op dezen wy nuwe gesipten gehad hebben, doch een dichte
 nevel omhulde ons. Het was niet merkwaardig ons
 volkomen door de wachen te gaan, maar men zonden
 en beneden zikt niets onderscheiden kon; ook het eind
 ons leed hier door ook deze streek geheel niet te zien.
 Kenne. By het afklommen werd het niet helderder, zoo
 dat wy uithant op kleinen afstand de vooerwerpen ken-
 den onderscheiden; het wonder verschiet bleef ons geheel
 verbergen. Wy wisten dat afgronden naast ons, hooge
 bergen naar ons waren, doch wy bespeuden er niet, want.
 By het opklommen wanden wy twee uren in eenoort,
 wy zagen zeer vriendelyk en tehouden ons een hantel-
 pel ons water te drinken. Naar twaalf ure besikten wy
 de hoogte, maar wy zag snouwe zonden. Wy kwamen
 nu in de streek die Gerucht is voor de deze honden. Men
 heeft de beschryving daarvan zeer onduidelijk; doch dat
 wy niet geheel onbegreep is onduidelijk wy zagen.
 Eenige zeer groote hondenhanden kwamen ons waas-
 ambluffen en bleven ons lang verzuipen. Gelukkig wa-
 ren wy niet en niet groote stikken zenuwen; ook
 zagen wy lang te zyn en kwamen ons niet te na. Wy
 zagen vervolgens den heider in zyn mantel gewikkeld op
 de hoogte zitten, die zikt om het onbekendlyt gedrag
 zyne handen niet behaagende. Ons heeft dit niet
 ghemind, doch ik heb begrepen, dat naar eenige
 wandelwaas, byzonden vrouwen, zoo als wy er een hier
 ontwaadden, de aauwt derer handen dikwijls naar ons
 namen zyn niet; en gewit in aet de nederig zikt een
 mitbrucht niet dulden.

Wy kwamen nu weder aan de watervalen, die wy te voren
 bezicht hadden; de nevel verhindende ons te duidelyk
 te zien. De vele stroompjes die wy op ons pad aantrof-
 fen vormen den voorsprung der Aboon, twee men-

Wij zijn op deze toer van twee zijden, uit Cantrecht
nagerald geweest over welke wij byzonder te vinden
gewest zijn: Panchant en Jean Puidelant jenne.

wy by Baguana gezien hebben.

Voor twee ure bezochten wy het dorpje Grip, waar wy een wagen vonden die men op ons verricht uit Baguana, de Bigorre gezonden had om ons af te halen. Wy zalen eenige oogenblikken by het vuur, dronken melk, en reden vervolgens door de ont bekende Vallea de Campan naar onze bestemming. Er hiermede hadden wy onze taer van het dagan, volgens ons plan volbragt. In Baguana de Bigorre was het een veel valler dan toen wy het verlaten hadden; zoo dat wy de goede kamers die wy vruiger bezocht hadden niet meer konden bekomen.

Zaterdag 27 July. Ik had veel by te schrijven in myn dagboek, en wy hadden alle behaafte van rust. Ik ging toch by den bankier, op wien ik oogenblyk in Insulas krediet had; doch die ook hier woont en daarvoor aan de neeriger de moeite intopruut, om geld in Insulas te halen.

Het was heden markt-dag en dit gaf veel levendigheid. In de neisderbyzingers wordt de macht der wyfjes ge-vaamt als een merkwaardig om de tek. edaachtige kleed- ding der vrouwen. Het was de groote kappen, welke ge-woonlyk de opmerking der vreemdelingen trokken en in-terlyk hier volbragt zijn. Ik heb daarvan reeds gespro-ken. Voor zoo ver wy zoudt zijn, want men draagt een ook hier en daar, heeft de kleine werbelijk late schitterende, doch de warmte komt wy voort niet bevalop te zijn; wy omhullen het gehele hoofd met den hals, dat niet heeltyk staat. De landlieden hebben ook het afgemeten geen oogenblyk meer, komen; wy zijn wakkere levendige menschen; doch zehouren wy by zellaguen, ook de vrouwen, die door het werken in het veld, dat wy algemeen doen, meestal een brand en goef zijn, vragt ont.

Daarom iemand bezochten wy nog een groote wandeling, doch niet op plaatsen welke wy niet veel bezocht hadden, wy zanden, om dit te doen weder moeten gaan dan thans in ons plan lag. Zeer veel ont in het oog dat de linnen,

Richard Guide and P. p. 407.
Aes. 408.

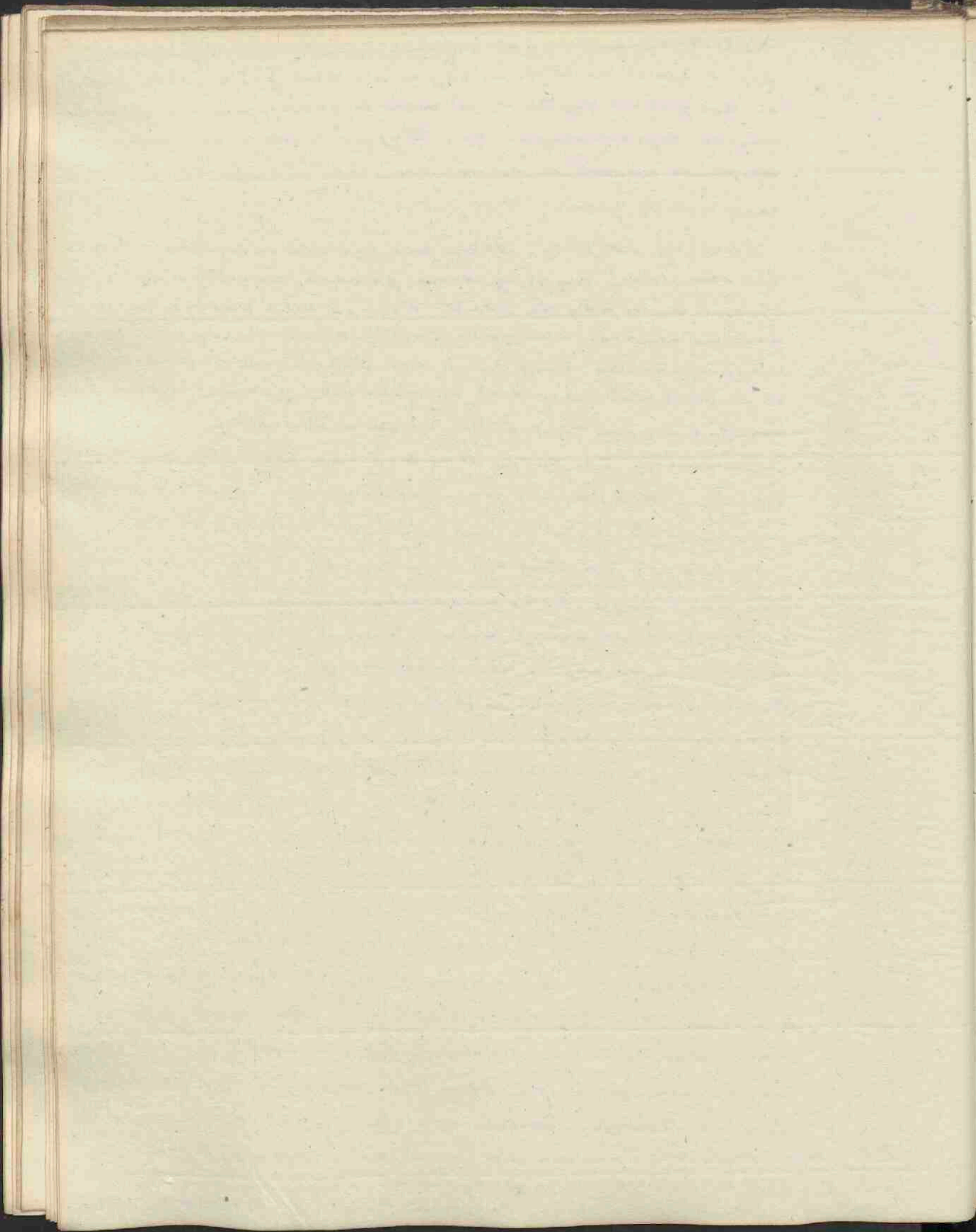
Richard Guide and P. p. 402.

Aes. 403.

deghheid, byzonder in de schoone wandeling van Comstons,
 van Taspennawit, men zag er nu vele fraaye bloeyingen,
 en het geheel begon wat meer te gelyken naar de heugden,
 vande beekhympen van Baguinas als uweizing van
 elegante wereld in den zomer. Het is onderhandt dit
 rent van te zien.

Zondag 28 July. Desen morgen bleven wy thuis. Ho
 het don deden wy nog eene groote wandeling naar
 Talut en nabij de stad. Overal was vruchtbaarheid en
 namon een zeer aangenamen indruk vande van dora
 vruygenaende hoofdstad der Pipanatcho landen. Zy
 is inderdaad zeer net en zeer lief gelyken; doch de
 beekhympen zyn belachtelyk onderdruy.

Maandag 29 July. Om vyf ure verlieten wy heden
 morgen Baguinas de Bigorre om ont naar Ban
 gones de Luchon te begonen. De weg gaat byna
 altijd berg op berg af. Wy waren in de Coupe van
 den postwagen zeer goed geplaatst. Wy sloepen
 naechts af vanden weg naar Pau. By het dorp Lescar
 lachien zagen wy in de vallei een groot wit gebouw.
 Dit was de gemerane abdy van dienzelfden naam,
 bevaend ons hare schoone bygging. Het kasteel
 Ancaustin, waerom wy de ruine op een hoogte by
 het dorp van dien naam linker vanden weg zagen, is
 voss skete punt gemaect van de graven van Bigorre,
 de graven van Foix, de koningen van Engeland, de
 hertogen van Anjou, de koningen van Frankryck;
 men is het een bloit steend voss het landschap. By
 het vallende dorp, Caysserid, zyn vanden, doch die za
 gen wy niet. Het land hield een spuedig op schone
 te zyn; wy kwamen in een hoogte vachte, en er niet
 dan boomen en vosses stonden. Daarv lieg de heug
 ne thod Lannemaere. Wy begonen van het nu tyd voss
 me began te zien en voss alle uit doch nog niet in haer geheel, de
 Maladeta, hoogsten berg der Pyneen. Te elf ure kwamen wy
 in Montrejeau, waar de woeger land voss thit hield. Bere

kleine stad van meer dan 2000 inwoners is allezins 259
gelegen aan een uitgestrekte vruchtbare vallei, waarin de Vorste en
de Gavonne te onderscheiden. Het was marktstad en jaardom met
de zekere plaats en grane landbouw; men konde dan metten
het beproeven de rijkdom van den landman en die van den stadeling
in alle byzondereheden waarnemen. Men zag op verschillende plaatsen
de vruchten van het veld, onder anderen, zekere bollen van wezen,
het geliefde vrucht van het land, allelei, aart, gronden, geroef
te, - grane, vee, met een woord alles wat de landman voort
brengt en grooten overvloed; - en te zelyk in halle, gallegien
en in enkel alle soorten van fabriekwaren, alle, wat het klee
ding, Tempel en meelde betrekking heeft, met de vrucht
het veld, waaronder hand del. kalamale waanen, landbouwpaten;
met een woord alles wat de stadeling den landman voort
brengt. Het was een levendig toneel van kleinhandel, zoo
als ik my byna niet herinner in een klein stad gezien te
hebben. Men was hier blykbaar in een vruchtelijk punt van
een uitgestrekte streck, waar de vlytse konover hem arbeid
door den grond mede delvend waanen; waar voor alle
vruchtbringende goede uitwerpen zyn en dus de vruchtbaarheid
van den landman. De mensche die hier vercomt was had
een gunstig voorkomen, de sporen van een vroedzaam land
waren onmiskenbaar; doch zy paarden zich aan de van vroed
en oppermachtigheid; - de landman is hier niet plomp in zyne be
wysingen en zyn sproken stant by by den stadeling niet recht
ter; - voor beide zunde maar onze vertaling meer rinde
deurien of men wof temp.

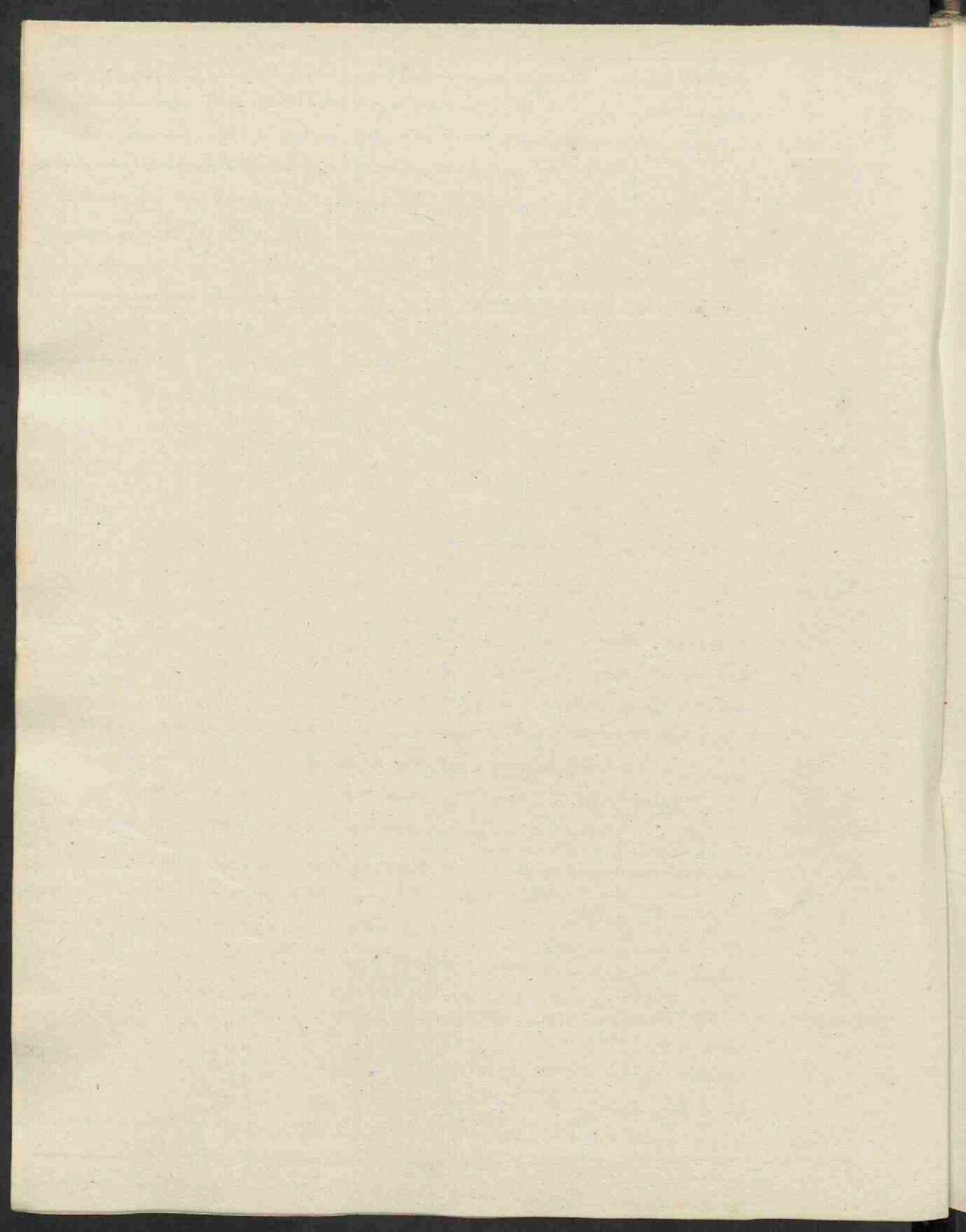
By het introyden van Mont rejede overragen wy de vallei den
Gavonne; een schoone meeningebande brug vuerde ons over
dare rivier, wy reden door ruytig land waar de populieren in
grootte hoeveelheid vubten de konoverden en de grane vanden
thonden; de koude herben vaten wy vort ont. Een meer vanden kroge
ont een furende brug, le Pont de la Broquiere, vuerd op den linker o
ver der Gavonne. Wy hoken nu sigte de bevaende kerk en herstou
werd der Gavonne. Wy hoken nu sigte de bevaende kerk en herstou

First and Second series P. p. 405.

Stint-Bertrand de Comminge. Wij maakten in de vallei der
 Garonne een kasteel op dat met zyne twee torens en tinnen muren
 hooft bewaarden, links van ons aan den oever zons aangezien
 afzigtelyk oploevende. Dit was het kasteel van Garvan. Het
 graan was in deze vallei meestal ryp en men was op vele plaat-
 ten bezig met in te oogten. Wij zagen hier ook weder wjnstokken.

Naby het dorp Casp lieten wy de Garonne en het dal links,
 en kwamen aan de Pigne welke een natuurvloed der Garonne
 is. De rivier loop zeer stipt, doch men was bezig aan de rivier aan
 te leggen welke zwaai lampen aan naar de hooft stroom. En is
 algemeen yver om de waepen beter te maken. Wij bevonden
 ons nu in de vallei waaraan Bagneres de Luchon ligt; eenige
 diepzigte lijnen op de hooften en aan den toeg. Voor half een
 kwartier wy aan, en met zand en muurte punden wy een
 zeer goede woning.

Dinsdag 30 July. Nijne vrouw was niet ongesteld; wy
 lieten ons eten aan hout droefen, en daarna deden wy een
 wandeling om ons met de stad en hare ligging bekend te
 maken. Bagneres de Luchon is een kleine stad niet uit-
 mekend; het heeft ongeveer de beelden van een andere met
 naam vooral in de nette huizen die men hier en daar
 aantreft; doch op verre na niet zoo al. Bagneres de H.
 gonne. Wij bezochten de kerk doch vonden er niets merk-
 waardig. Het huizen ons ook vint dat in de sigentlyke
 stad woning der zwaai waanen die zich hier om de
 kaden ophanden. Doch aan het uiteinde der stad is een
 lange breedeallee van Linden, die naar het noorden
 badhuis meet en daaraan staan velen van groote, lom-
 pinge wylt prachtige gebouwen, en die zyn alle van de
 bezitters der badplaats bestemd. Meer verwyderd was
 men nog een aantal schone gebouwen die derzelfde
 bestemming hebben; zoo dat er thans nog vele waninga-
 onszyn huizen reeds twee duizend personen aan me-
 ren. De meeste bezitters bedroeven nu in datzelfde
 getal. De stad ligt aan het eind van een groote val-
 ley tusschen twee bergen. De Pigne, waaraan de naam

261.
verpoken heb, stroomt langs de stad. Wy wandelden
in verschillende richtingen, onder anderen aan de brug van
Mousquédés, waer zich de kleine vallei van Gannon open

Waarop 31 July. Het weder was niet uitblakend en
een grooten uitdaging te maken, te aantes ook enige vromen
zich niet weinig opgemerkt vund.

Wy namen een bad en ontvingen. ont, dat de invrij-
lingen daarvoor zeer mild deklinatig. Het vromen
the zekeren it met eenige pracht vooral van maanen
empereurs doch het is niet groot, en de andere baden
in de nabijheid zijn minder dan middelmattig en
zo. it het ook niet de overige in de stad. Men klaagt
algemeen hierover, ook over het onbereikbaar getal
en het gebrek aan netheid. En toch worden legen
waardig meer dan 800 baden. dagelijks gebruikt.

Vertoelt men de vallei. verheft zich de berg, dien
men Superbagnaves noemt; daarop hebben wy met
onze woning het gezigt. Boven, aan de helling van
dezen berg is een bosch van Linden en Berken, boven
het badhuis; men noemt dit: Petit Bois des Bains.
Wy wandelden daarin, het aan een fontein die
men Fontaine d'Amour noemt. Het is een
leere wandeling, die het gezigt verrijkt over de
vallei.

Wy aten in het schoone H^utel de Lander, waer
het zeer wel was; - en maakten daarna een
wandeling aan en over de Pique. Dese is de
glimone wandeling der voorname wereld. Wy
wanen hier aan de overzijde van den berg Super-
bagnaves en bemerkten het zeer wel kuiper die
is dan by zich uit onze reukless restaurant. Dit
bedreft zeer wanneer men te nabij den voet is;
het schijnt dat men de schale hoopke ziet en men
ziet slechts een klein gedeelte.

Guide manuel du Touriste à Baginnes de Luchon p. 2631.

Guide no. p. 28.

Donderdag 1 augustus. Toen we den nacht niets op de 262
teekenen; de maas boven uoopen ingesteld, en hoewel
het maasbeemd wat beter werd stroomde wij den zeh-
len dag thier. Het weder was hard en regenachtig.

Vrijdag 2 augustus. Wij maakten some grante wanden
lijf naar de noorderzijde naar de vallee van Lechen. De
bruy Péquérine bracht ons over de dijke. Tusschen goas
en haren veld en gingen wij naar het dorp Saint-Me-
met, van daar naar Montauban. Hier kon ikten wij
den tuin van den gastelike, waarvan een niet lieve
wateraat is. De weg daarnaards en de zohelle tuin, een
met veel smaak en zeer aangefeld, met alle de
men en beemden. Bepant; Lechen heeft men een
uitgestrekt gezicht op Lechen en over de vallee. Een
aanleg gaf ons een zeer gunstij denktied naar den
land en dit werd konettij door hetgeen wij van hem
vernamen; dat hy de armen lieden huy liet werken,
en dat hy de vruchten die hye tuin oplevert en die
van zyn land van hem uitstontend gebruikt om
geschenken te maken. Sedert twintij jaren is hy
de melkmeier van zyne gendenke; ook de grante
oudankbaarheid schrijft hem niet hooren af. Men
kan niet vinden belangstelling noch een manlij
gedrag van den doopgestelghe huren beestigen.
Voorselgens gingen wij weder Jethet waar ook een
materaal is, welke tusschen de ruten als verhooren
is achter den dorpsmalen. Men staat te nabij en
te laag en degen voor het best te zien; en wel
maakt hy een zeer aangewomen indruk.

Het volgende dorp was Salles, waar wij op den
grante weg hinnen over welken wij gekomen
waren. Wij keerden nu terug en gingen door de dor-
pen Astignac, Montajou en Barcugnat. In het
tusschen daarvan viel ons in het oog de uiterst klein-
ne kerk; in de andere waren de kerkken veel beter.

Guide manuel de Baguères de Luchan, p. 80.

Wij hadden dus het doerpe bezocht, zy hebben een
 bankendeen, maar niet ongunstig wanshouen. Het
 landbouwder heeft een tamelyk goed streken, hien
 met stouwe geachte en van goede wousterd voorzien.
 Eerige wyunanken zyn en gewoonlyk als lissand
 om heen gestingerd. Het land is vry goed bebouwd
 en men heeft gade gruid daer een as vulend van
 water. Doch, hoe men ont zegt, zyn de bewoners
 deser valles in de wouten en in het uinvelomaten
 van ten auliken. In de droepen die wy duorgingen
 zagen wy veel woultbloemen, welke ruim bela,
 den waren; in de andere droepen waerdt dit wy
 zeer vermaact. Deze landbouwers zyn al,
 gemen eigenaars van hinnen grond.

Wij aten in het Hotel de Londres, en wandel,
 den daarna aan de Pique, de geliefkousde wand,
 deling der ruumname wereld.

Zaterdag 3 augustus. Wistop naar den berg St. Peter
 Capoir en de Vallee de Lys. Te half zeven reden wy
 stouwen morgen af. Wy gingen door de stad, over de brug
 handgraven en wy trale andere bruggen. Rechts zagen
 wy de mine van Castel Blancat, de sterkte die den
 taegang met de vallegen van Oeil en Arbant en die
 van Luchon plaats te verdedigen. Wy kwamen here
 daarna langs de Kapel van den heiligen Arentiaunt,
 die men zegt dat wy vele wonderen doet. Het dorp,
 waer wy vervolgens dore kwamen, waerdt ook naar
 hem Saint-Arentin genout. Men daar gingen
 wy over op de andere zyde van den stroum die met het
 roel d'Arto komt, kwamen in de houte vallee Gorn,
 van die wy tot hien aan veruolpden. Hier is een
 gehucht voor het nee en het hant, waar in, dan, alle
 leantuch, slechts enkele lieden blyuen met eenige minde
 ren, om het vooedes op de plaats volue te doen verboni.

De koopte, bedraagt 5376 vollen linnen de ren.

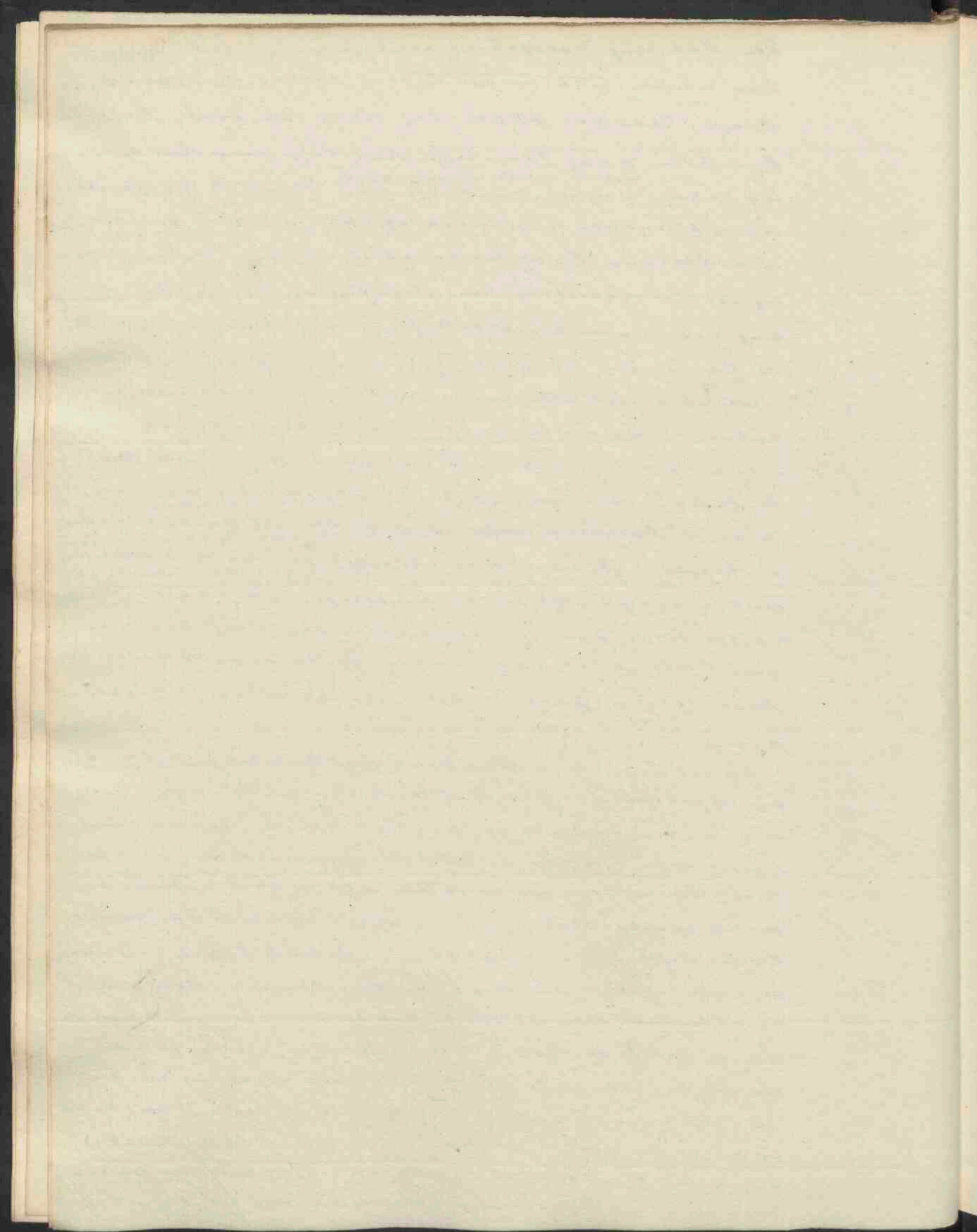
x de "côtes frontières".

Van vrees de opstelling derse linnen aanstaande in
den Grande-marché, p. 82.

Grande-marché, p. 84.

ken, dat nu overschiet wanneer met kermiss
 het ander nce naar lagere tweek wordt overge-
 bragt. Verder velen wy door het fonsé Lago en
 bereikten naar een vree dan top van den berg.
 Wy hadden hier een vondsigt naar lagere en hoogere de-
 gen op kluiseren en groenten oeffend, die zich zeer behief-
 in de bloemen lucht verstaanden. Daarna die vachten
 wy op; noordwestelyk de. Manant of Manant, dien wy
 nu noordwestelyk wy te bestygen, — noordwestelyk den Rio
 de Gar en den Bacauer. Van de hoogere bergen oostelyk en
 westelyk naar beiden punten daarheen uit die onse zide
 dy kunnen namen aandeyde. Het delyk was een wy met
 Incaanse gebouwen van de Caracibales tot aan de Port
 de Valle. Maar verwydend in het zuiden velen wy
 de berg Matabotta voor een geboude die boven de onsen
 verheffen. Binnen deren hoog velen wy de valle van
 Luchon met verscheiden versmaaltogen en honden een groot
 aantal dorpen bespant in de valen van Vill onpaschen
 een. Oostelyk velen wy om den Portillo in de valle van
 Arnan, waar Spaansche dorppet aan de hoogte zichtbaar
 waren.

De delyk wy ont van die schouwen opel verheffen had een, wy
 wy afgeklimmen in de Valle de Lys, geentendels te veel
 deze valle. Het was de de velen met kofsch, men van loof-
 den waldhand, kofsch, in de hoogte met vierenkens goed gras,
 slechts hier en daar zyn de vatten wild en haat. Boven een
 gevend hoepelen verheffen zich, aan het eind van de val-
 lei, een vey hoogte, met veel meenen kofsch, hoepelen, van waar
 het water afvvalt, dat de valle doorstroomt. Deze achter
 grond maake hier het gezicht zeer behaun. Een groot beemad
 van de Valle de Lys zyn de wateren, welke tuffchen
 het donker geboude zee en in de vatte zichtbaar worden.
 Te half een hreanen wy van de kleine heberg die aan het
 het einde der valle staat, en waar wy met de brand ge-
 buntelen. De beemadert gaan van het eind van den vollen
 naar Luchon, waer de geboude valle ligt en wy dat

265

Zy des winters aanbinnen ^T is; de gebouwen, die men niet, ^{zou}
in het land hebben voor den zomer en huishouden.

Zy gingen naar de Cascade d'Enfer, die aan het eind der
vallei is. De naam kwam my geheel onpassen ^T voor. Als
men haar nader komt ziet men het uitschot gebouwd
en gespleet als in een ronden tempel van donkere, maar
ook door eenig groen gatenpate rotten welke aan het eind
gespleeten zijn; — boven door de opening komt de stroom
in vormt een tusschenwille zwel of lever een amentolante
welk van schoonheid en water, vol majesté en levally
legheld. De val, dien men aan den voet ziet, is niet de enige,
er is daarboven is een andere in de spleet der rots vallen, en
het stof daarvan veruult de gansche opening. De rots
behooren juist al het stroomend water, kromt de rots in de
schaduw wat, hardover stak het niet te hooren af.

Een reizenstroom die, linker van den beekhoornen, ten zy
de in de vallei komt vormt de Cascade de la Casse. Het
pad daarnaer is niet steil en makkelijk. Zy stapt met veel
kracht twee malen over een ruwe rots lufelen de be-
men. In de rechte leed zy bijna vijf uren uitmaching.

Op hunnen terugweg zagen wy naast een weinij van den
weg de Cascade Richard, welke als verschietten tusschen een
groeten een behelderachtig tafereel oplevert.

Zijer werd het dal ouger en wilder, het had der forse ruwe
lufelen rotsen ingesloten en dit vormt een val, dien men
de Gouffre maant, en dien men van de pont de Bonneau be-
schouwt. Het is de ghele stroom die in eent met veel
wraak nederstort, eenige vogenblitken zwel als intrent en
dan weder in een helder en laper valt. Het is hier de kracht
die het merkwaardige uitmaching.

Van de kracht der waters zagen wy vele andere sporen;
gehale struiken van het grasland, hiesen daar met het se,
boven te, waren van boven aan den daf het men de gane
aan steenen en groot van de rotsen vernooft en onndacht,
van dat het pad, dat anders zeer goed was, op die plaatsen
necmald was, en men niet maakte de steenen van veel

Wij kunnen op andere uitloop van het de landeiden
overal herij met hangen; dit gaf een overtuigend van de
gen en dallen, en nevenside een overtuigend overtuigend
Wij zullen ook talrijke kinderen van middelmatig vromen

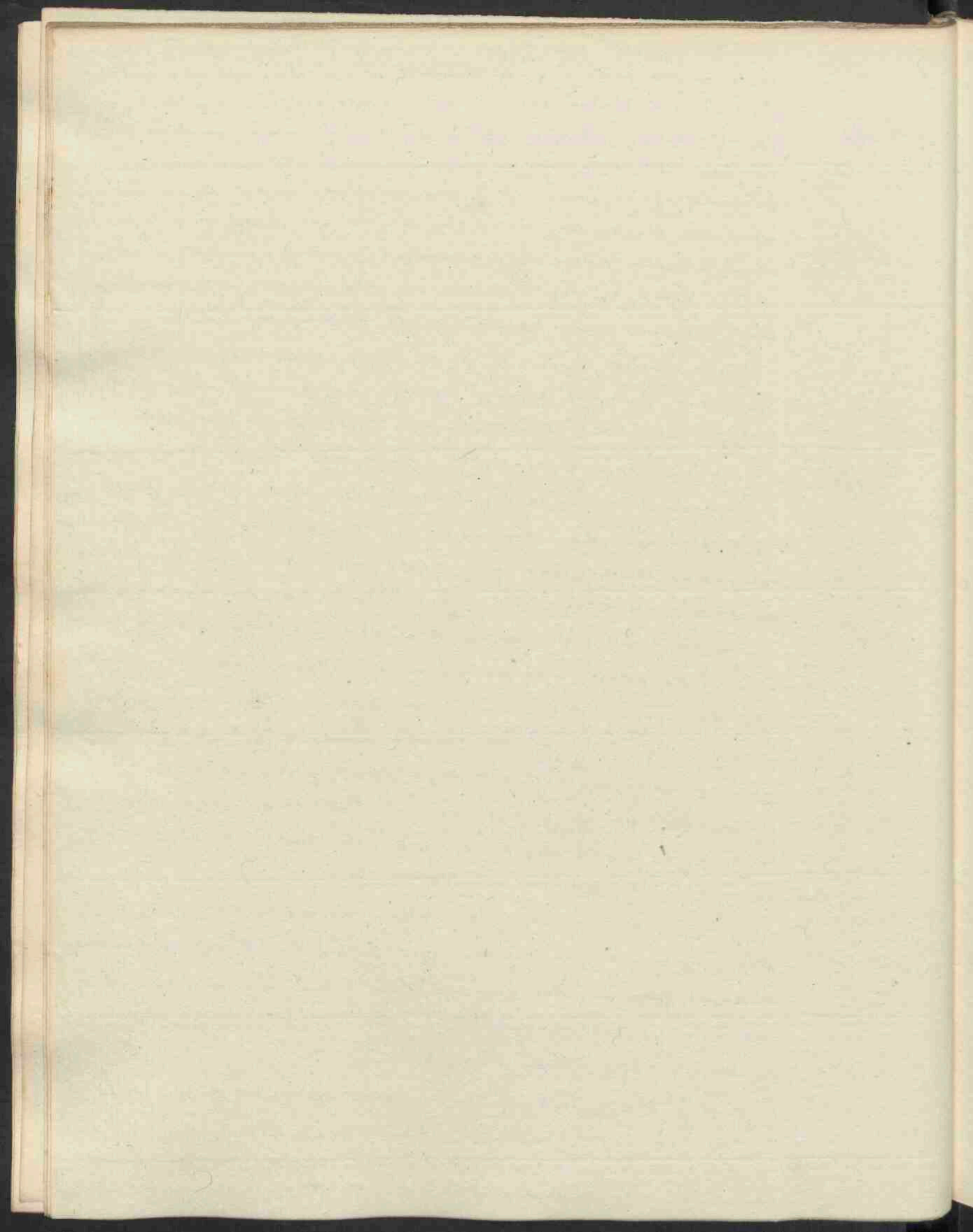
Z. 6. 254.

had opgemerkt, dat de paarsen en de zwarten gaan. *Wij* waren
 waren nu, niet zonder bevreemding, dat die pas ontlangt
 had plaats gevonden, en wel op denzelfden dag, van de
 weg tusschen Lantz en Boudigot zoo verreesst gevonden is. En
 is haer, zoo men ont zand, zich een geluid van water maken
 gestort, als in jenen loop niet gevallen was. Het bleek nu
 dat die heiligen *Wij* nu een gemoen anmerk getuuden had,
 dan inderdaad een veel vroeliger natuuroverschijnsel ge-
 weest was, en *Wij* konden ont niet gewaag verkopen,
 dat het ons niet op de bergen getroffen had.

De Vallée de Lys eindigt nu spacijs in die der Pique.
Wij zagen hier den bougen vreeschten boven Castel Viel, en
 stichtte snede van deze zijde den toegang tot de valle van
 Lechan pligt te verdedigen, even als Castel Blancat, die
Wij deren muren gezien hadden. Aan den denden toegang,
 in het dorpe Mauboujan, waer *Wij* gestaan waren, is een
 dergelyke stichtte geweest, waarvan nog eenige sporen op
 de rots te zien zijn. Het is niet zonder belang, die
 beide midelen ter verdediging van het land op te merken,
 men heeft elkander de dalen der Pyrenaeën menigmal
 diep betruet. Kleine avolgen, waarin, met slapperheid
 en onachtzaamheid ten voornamste, en het geluk van de
 arme bergbewoners leed opsoffert, vervullen in de
 middeelen de geschiedenis. De eerste post der dale
 ene staat nabij den toren van Castel Viel. Ook dit is
 een naachij naar onzen tyd.

Kwartier naar vijf uren waken *Wij* weder thuis en had
 den weg naar ons tyd ont van de tafel in het Hôtes de Landes
 te gaan spyzen. *Wij* warden door een familie uit Alto-
 na, die *Wij* reeds meer hadden ontmoet, en waer
 mede *Wij* nog al veel spraken.

Zondag 4 augustus. De nevelen, die op de bergen reestten,
 deden ont leden woerpen ofrien van wie de *Wij* den. De
 onder werd veel redelyk goed, waer halder werd
 het niet. *Wij* getuonden ons te Colas Thuis gellen.

te zyn, omdat myne vrouw van den Toeg van gisteren ²⁶⁷
nog vermaand was.

To tenaafste zint waanden wy den protestant,
schen godsdienst by. Wy hadden daartoe een byson-
dere contractie afgesloten van den president van
het Convent van Toulouse, den heer Charbon-
net, die zich naar vorsch. Wy hadden hem nu spreken
over de Christelyke liefdadigheid, en byzonder
aanbevelen om by te dragen naar het grootste
protestantische weeshuis, dat sedert vier
jaren te Savoye niet ver van Toulouse be-
stant. Tachtig kindren werden thans daer
opgevoed; doch dertig heeft men reeds afge-
ven, om dat de middelen onvoldoende waren.
Hy beval dit op een drijvende en wandelende
schip te zenden. Er waren ongeveer honderd
personen aanwezig. De dienst had plaats
in een vertrek van het stadhuis; doch ook
stond een plan, om een kapel te bouwen. In
Luchon zyn gaane protestantische inwoners.

Thans hebben wy ons eenigen tyd bezig met
plaatzen van de Pyrenen uit te zoeken.
In het oosten waandden wy naar Bercapuet,
waar het karmeliet was. Wy zagen de sanctie
walzen; doch onvoldoende was er geene vrees;
het woord waanzinniglyk des avonds laat neer
konden zyn; de inwoners van Luchon nemen
er dan veel deel aan.

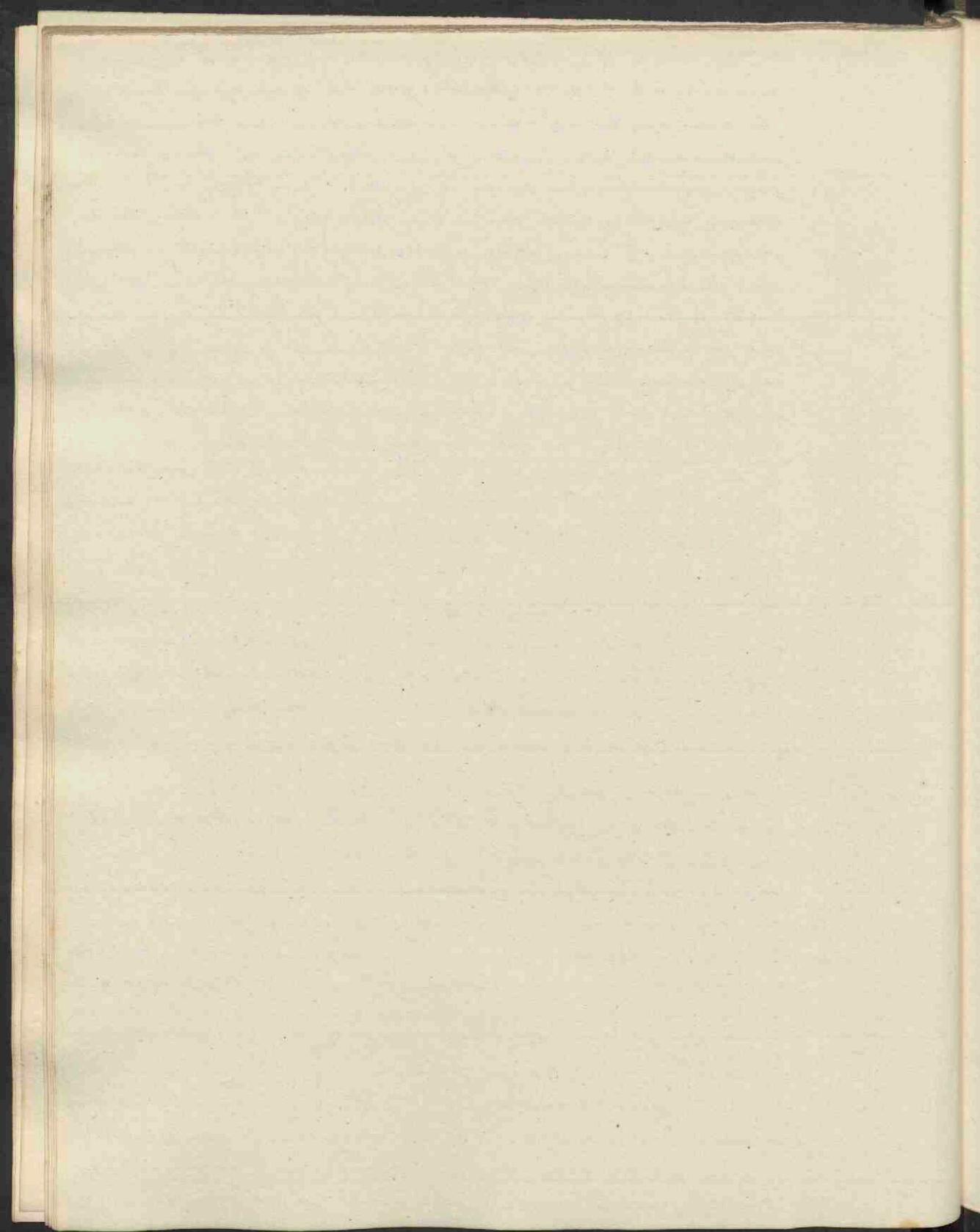
De zinnig daren avond by den heer Charbon-
net was een bezoek te maken. Ik wand op
een verpanding in godsdienstige oefening.
Hy sprak zeer goed; doch het geheel had naar
myne meening veel wat trefliking toe zees.

Er was toen enige verplagenheit, door dat gietwaandt . Zie. 8. 2
een reizen verplagenheit is. The val lator de byson dake,
de. opteatenen, manner ik die naanpenzig vermenen
kan; nu lampen de verhalten may zeer uit een.

Grote mannel de B. de Looke. 81.

berg. Toen dit afgeloupen was sprak ik nog ^{268.}
wat met den waardigen en yverigen man.
En zyn, zoo by my zide, in de valleyen der Pyrenen geme-
protestanten, alleen met een uitwondering. Vooz eerste
jaren. onddichte men, dat in de valley van Aspe, in de lichte van
Oloron, op de linkerde gant van Aspe in het hooftge-
depte een gemeente van protestanten bestond, welke de-
dus de heraanprij van het edict was. Wantes van Lergon,
teylke was geboren, doelt steeds van de leer hem en vade,
van getrouwe bleef. De her. Chaubrand was op zyne vande,
neze de maan op gepoos en had wachelyk in die afgelegen
plaats drie tot vier honderd protestanten gevonden, die wy
konne heet hadde, waarin wy wachelyk byeen kwamen
en onder de leiding van een hanner oudsten godsdienst
afzending hielden. Zy hadden zyn avondmaal gehoude
sedert tot einde der sabbaten de vande, en wy lieten konne
kinderen doopen onder den katholieken geestelyke. De
stand ten hanner oprepte zyne onvriendzamenheid en
de regering had onwillend de gemeente vande en enige
toelaps vande heet en protestant tegeestelen. Het was vande
teylke geweest een geestelyke te vinden, die niet danc vande,
gen wade, doot nu was in die behaefte vande.

Maandag 5 augustus. Wy maakten haren een uitstap
in de valley van Aspe, naar het meer van Leuzoy, ook
wel Lac d'Orge genoemd. Te half zoven vanden wy uit.
Tot het dorp Saint-Aventin was ons weg dorelke
dien wy naar den berg Superbaquenes gezamen vanden.
Dvan lieten wy dien weg links en vanden de valley de l'Orge
banc op tot het dorp Carant. Dit is een hooftdorpje, van
als men er in deze stroken van vele vande, vande
en enige groote vanden hinnen. Een davoran met wy
in het weg door de fawage steenen vanden om de vanden
en in den vande vande, vanden, vanden vande. Vande
de l'Orge er het jaartal 1348 op. Welke was hier de vande
van een vande vande, nu vanden het een vanden vanden
Van hier vanden wy naar het dorp Orge vanden vanden

van de vallei van Ato. Bij dit dorp staat op een rots ²⁶⁹
naakheid een huys met een ta kenen, gelyk aan die in de
wy neets gezien hadden, en bestemd om den uitgang naar
een vallei, waar door men over meer dan een part
uit Spanje komen kan, te verdedigen.

De vallei was uunavop; men bebouwt; doch spoedig
mer niets meer dan groene weide en haarkoven booven
bergen. De hoopte maakt den valdeken en mogelijk
het gevaar naar buoven en steuervallen, dat den mens
hier te vreesen. Men ziet veel vry eenige steenen
gebouwen, waarin het hooi bewaard wurdt. Bada
is in de vallei eenige afwijking door het gebouwen,
en zelfs vryt men nu en dan in de Schabouwen die vry
meestal afgebouwen, die heel schouwen vry wouwen in
dien vry niet worden afgaken. Hoog van de bergen
is weinig naaldhout. De rovinen der berg
zyn minder wouwen dan die der Vallei de Ley. Som
het eind ziet men oph bergten met buoven en de
Gueirat of vierkant berg steekt daarvonder uit.
De weg wurdt stylt en de gane die de vallei door
stroomt wilder. Quapperya kleint men tegen de
rotsen op; zindelyk ziet men de gane van een
rots starten waar men zich spoedig daver op banyt,
en dan staat men voor het meer waar zy uit
stroomt. Dit meer is van een rondten meer van
rotsen omsruipt; het dal zindelyk hier. Tegenover het
meer ziet men den waterval, welke tusschen de rotsen
uitkomt, op de helst van zyne hooft in een bolken stoot
waermit het water vryt uit een stuyft om in het meer
neder te dalen. Dit leest een der schoonste natuuro
nealen op. Het meer is kleiner dan het Lac de Zande
dant het heeft een schone groene kleur en uitsteking
kalden water. De buoven rondom zyn niet zoo wyl, de
rotsen zyn minder scherp en styl; evenwel zyn zy ook niet
heel begraast. Wy zyn over het meer naar den val geva.

Gen. de man. de B. de L. p. 25.

nen; het meer is 240 vaaten diep, en heeft eene oppervlakte ²⁷⁰
van 240,000 metras. Op het meer zagen wy den tusschen
tornal in 4yne valle grootste en schoonheid. Hy is
960 vaaten hoog, en de grootste uitbreiding, die wy hier
het uitbreidingspunt bekeken, vertoont zich heelte
tegen de dan hore vater. Aan den voet klommen wy
onen grootste scherpe steilten vater, doch tegen den val
opriente waart men door de neelheid van het stof
getroffen van het dan val goed te overzien.

Wy zagen een reiziger, dien wy hier ontmoetten, het meer
selyk pad waart den val opklimmen om het hooger gede-
ten meer d'Espingo te bezichtigen. Daar dit, volgens al-
te besiften, veel minder schoon is dan dat van Leon-
Lejo, hadden wy geen lust dien beerna ontyken togt te
ontprikken.

Onder eene hantou tent tegenover den waterval hield
den wy onzen Labanen in wacht.

Wy zagen hier enamen van de knaete kornen zinnas
belast met erts, dat wy van eene ryz, twee onzen ree-
der hang in de bergen, aembrochten, om van hier op
muntvaten naar Baguette de Lechaon gebracht en dan
verfmacten te worden. Het bevat zilver en lood. Het is
tuch al te bevaasend om goede uitkomsten te geven.

Langs denzelfden weg konden wy terug. In het dorp Sarcin
Arenten hielden wy even stil om de kerk te zien. Zy is
merkwaardig om hare eenvoud en het middelen wy
keedmark dat intwendig manden wyfny gevonden heere
Inwendig vanden wy niet meer waasde dan het on-
clermtake yaren het waasde de de plaats, maar
het albaan staet hen afgeblaten worden. Het ge-
deente van den heiligen Arentin, die men beweert dat
in 800 den martelddad stierf, wordt in een zilveren
hield bewaard en op zyn naamdag plegtig vande-
dragen.

Guide man. de G. de Louches, p. 42. 51.

ging op 6 augustus. My aanschouwen dezen maan²⁷¹
gen te zes ure eenen uitstap naar den Port de Ne,
na Soria en de Spaansche stad van dien naam.

Den aankomst van den weg kenden wy reeds, hy is
derzelfde dien, wy tikt de Vallée de Ley waren terug
getornen. Wy vervolgden nu de vallei der Pique. Zy
is aan beide zijden met boschen bedekt, en onder telken
na behoeven liep een geruimen tyd ons pad.

Te half negen kwamen wy aan het Hospice, een grove
Steenen gebouw bestond om de reisigers op eenen
weg naar Soria, byzonder in het slechte jaarse
tyde, te kunnen opnemen. Het ligt in het midden
van uitgestrekte bergweiden, welke een aangenaam
gezicht opleveren. De stad Soria verpacht dit huis
met veel weide, beide haar eigendom, en de pachter
betaalt jaarlyk 3000 franken. Men ziet het veld
niet in grooten getale op de heuvelen, en van daar het
huis ontbreken de veygen niet. In het huis vindt
men een groote zwarte heulen, de verpachterplaat,
van de ezeldryvers, veelal Spanjaarden, welke
met vrachten voorbykomen en van gissen die in
de groote stal hunne paarden voeren. Bonen
zyn een paar sloepverstraken om reisigers
te kunnen herbergen. Doch de moortigheid is zoo
groot en de hospitalier is zulk een plomp mensch,
dan men het Hospice niet wel als rustplaats op
dezen togt kan aanbevelen. Men is hier zoo achter
terlyk in het zinnelucken, dat men niet verstaat
de kaart te maken die men hier gebruikt. Het fok,
ken en netweiden van het veed is alles van eenen
zichts taekt.

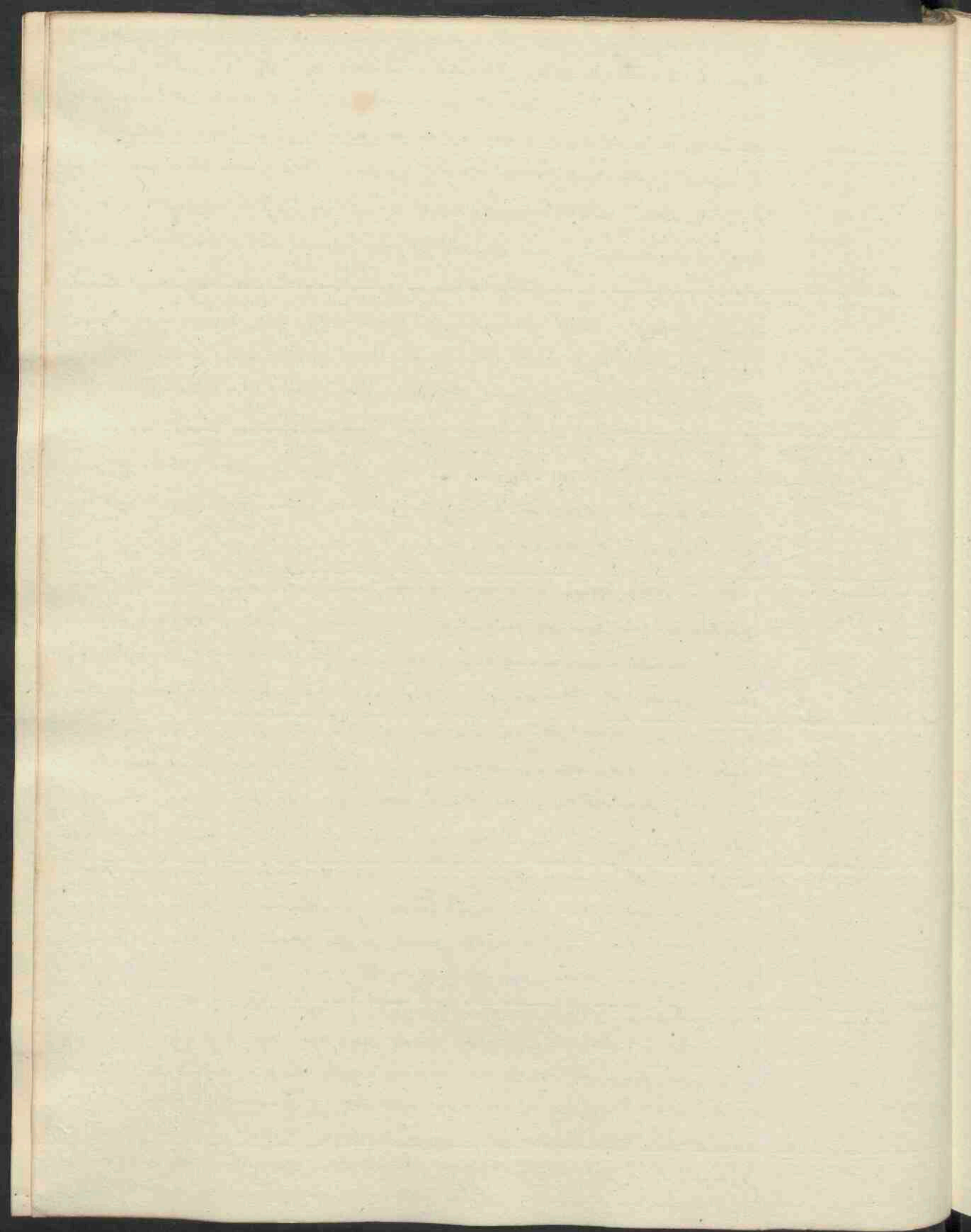
Zoo dwa omes paarden met geruimd waren verlieten
wy deze plaats en in derden de nutten die styl naar

Faint, illegible handwriting covering the page, likely bleed-through from the reverse side.

ont stonden. De Pic du port en de Pic de la mine ²⁴⁷
Zijn de hoogste punten van deze rj. Een eind meerga,
den wij nog over de heuvels; doch toen begonnen
de steenachtige, smalle en dikwijls zeer stijle
paden. Het is aan deze rotten, dat de sneeuwval,
ten in den winter bijna een manijpandij en ge-
veerlyk zijn, en daar deze weg toch een der meest
beveiligde is, vinden bijna jaarlyks reizigers hier
hun graf. Wij kwamen voorby de mynwerken,
welke ook het ert voor de smeltovens van Les-
chaux opleverden. De sloepen van het outplaffen &
buiserend, die wij hoorden, getuigden van de werk-
zaamheid in de mijn. Ondersneef dronken wij uit
eene bron, welke men hier als den oorsprong van
de Pique beschouwt.

Aan den wand van deze eerste rj der rotten
gekomen heeft men ons een grooten steen dien
men lufoken andere onverschijnd gesteld heeft, en
dien men l'Kornue noemt. Van dat punt kan
men nog het Hospice zien, en wanneer men in
den winter daar reizigers ziet en er gevaar de-
stinkt, poept men heen te hulp te komen.

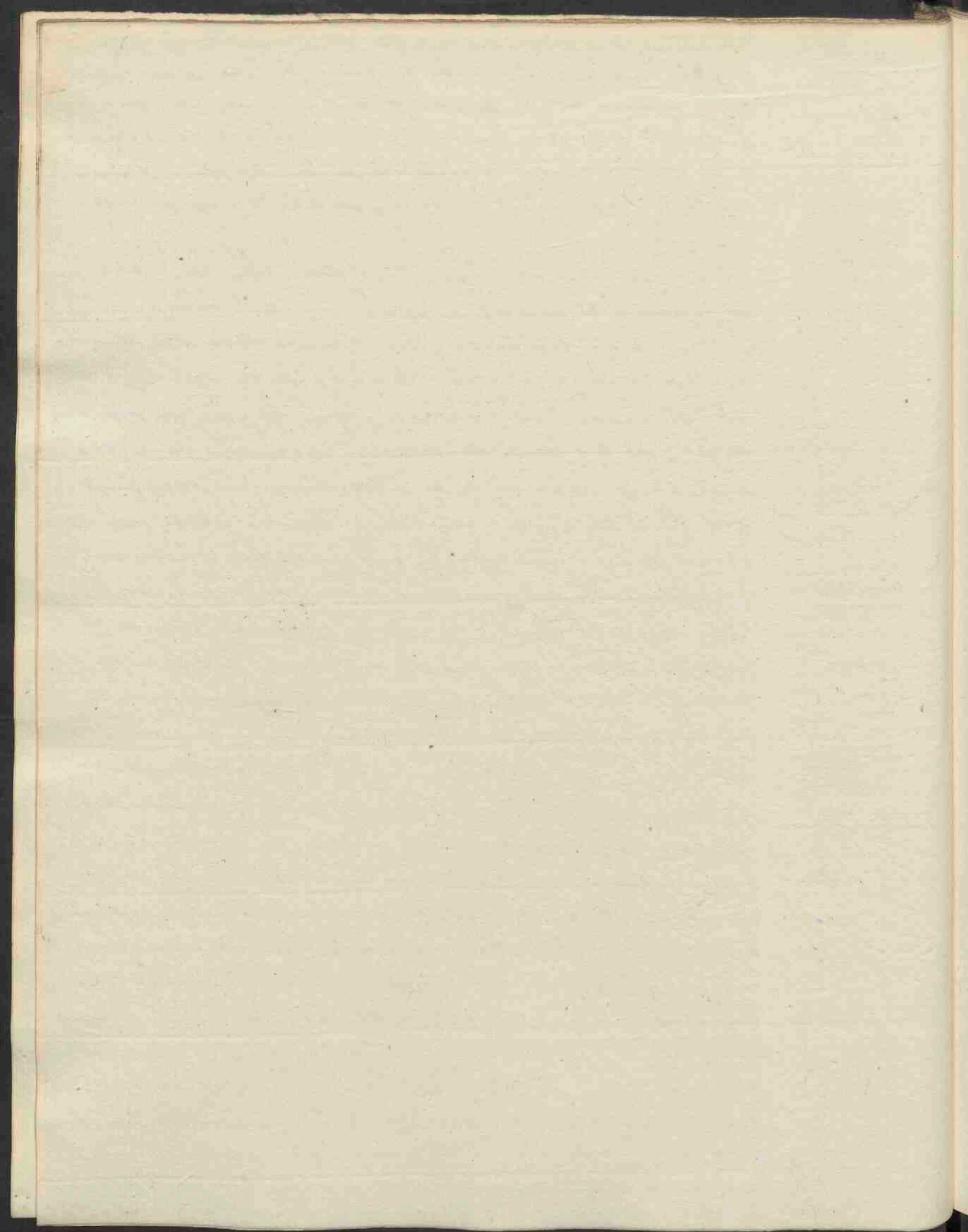
Wij kwamen nu als in een dal van een reusachtig
rotten, vonden hier en daar sneeuw, maar wij
over maekten, en melood een hoogen wand waar
aan wij het pad als langstrijpige ruiten voort ont-
glen, nu en dan op den wand van verwarlyke stijl-
ten. Snyne vrouwen en dochter stegen van hare paar-
den, ik vertrouwde op den pastoor tred van het meys,
kruisde het ten tijde meeylyk wou niet en het raak-
te handen, wanneer het als met een sprong de trap-
pen der rots oppiep. Wij safen hier vier telamen
maeren op verschillende hoogten, waarvan het water
dat hier en daar uit de sneeuw vloeide werd oppe-

vangen. Het stroomt uit het een meer in het ander, en uit het onderste naar de laagte. Het hoogste meer was helder blaauw van kleur en voor een groot gedeelte nog met ijs bedekt. Bij het betrekken van den hoogsten wand was een harde scherpe wind, die voor ons de maagtykheid nog grooter maakte.

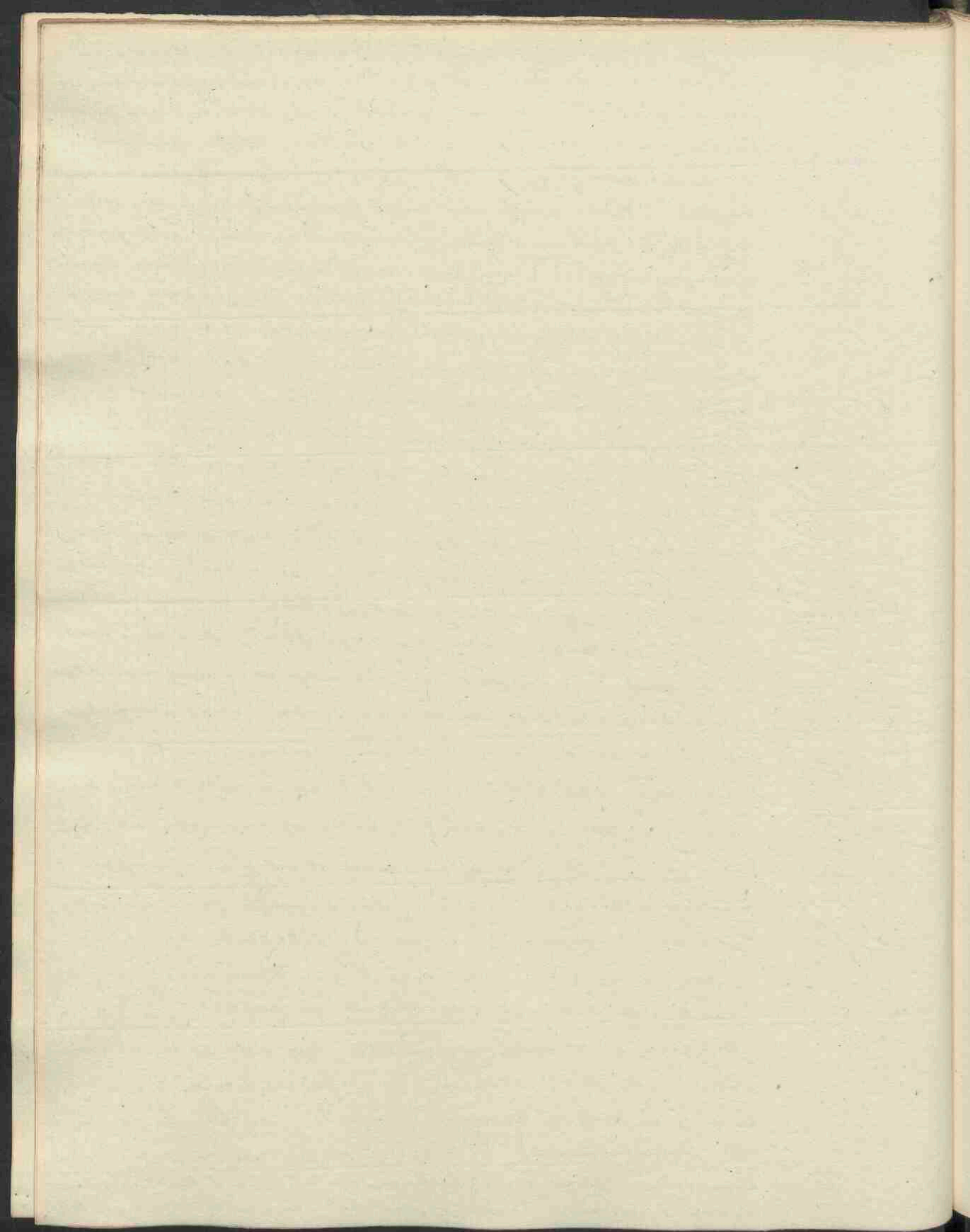
Lindelyk, om elf uren, besigtelen wy den pas; en is merkelyk hier een byna verticale opening in den wand der rots. Een yzere kruisje duidt de afcheiding tusschen Frankryk en Spanje aan. Zoo dra wy den pas betraden, stond de Shalada, datta, de hoogste berg der Pyrenaeen, in volle majestait voor ons: een verheven en troffend gezicht. Hy vormt een lange breedte reeks van spitse punten, waartusschen uitgestroote sneeuw en ysvelden; een breed en diepe vallei was tusschen ons en de Shaladetta; evenwel konde men de vormen elk der toppen en rypen, het ys en de spleten en scherven daarin duidelyk onderscheiden. Links, wanneer de hoogte afneemt wyf men de rei van bergen, welke Aragon van Catalonie afbehoort, eveneens met sneeuw bedekt, daar over heen.

Wy daalden recht af in de vallei, en klommen nu aan de Spaansche zyde van die rechte bergen, welke wy aan de Fransche zyde waren opgeklimmen; dierzijde de felle wind hervatte ook hier. Wy kwamen weldra naaby een groote witte rots la Penna blanca zo genaamt. Het poort plaats zeer slecht te zien, doch men is hier het te hoortellen, en grootendeels was het reeds beter dan aan de Fransche zyde. Te half een twaalf uren, wy aan het Spaansche Hospice, gelykwaardig aan het Fransche, en eveneens in een zeer hooge vallei, doch niet minder goede weide omringd. Wy hielden hier want stie en men verschaft ons goede chocolade. Wy zagen hier

enige Spaansche Soldaten en huldbedienden, beiden even
 machtig en dapper. Na een half uur verzuipen wy
 onze weg, nu weder te paard; het hier waren wy
 te vaert afgeklommen. De vallei blyft zeer wild;
 tenk hi deden wy de Maladilla, nocht andere houte
 bessen. Maar nu te wy lager kwamen lagen wy vet.
 Schillende rosmout van afhangen en naar ons groote
 dammen, af menen van vots maar wy voor maet
 ten de tenyts door kerunkelende enge paden, langs
 de rivier, welke van de Maladilla komt en vich
 door deze waethe vallei senen wyl gebaent heeft.
 Het is de Eguera welke naar de Ebro stroomt en
 verschoudt. Schone waterdalen vooruit, tussche
 naar van de huften ter zyne velt kleine stromen,
 die eveneens als waterdallen uit de bergen komen,
 taenlaeyen. Halfweg begint men enige korenvelden
 te sien; doch zeer langzaam nemen die toe en worden
 tinsdelijk, naar men Penasque noemt, algemeen.
 Toen wy nu bereikten wy deze stad. Het was niet
 in de nabijheid der stad zeer leensly door dat men alge
 maen bezig was met den anst van het hooi en van het
 koren en beide op smulden. Statueerdt bragg
 Onze komst deed de inwonert in leuenslyheid naar hin
 ne komen komen en ons begroeten af dreycher, als Ten
 ken, want het is een veldwaandheid dat veiriger
 nuwel vrommen van over den bergpat Penasque be
 zacken. Onze gids was hier zeer bekend; hy bragg ons
 in een groot huis, daar nyke leden bewoont, waar wy
 vuerkoment vromdelijk ontbrangen werden.

Om geen tyd te verliezen maekten wy dadelyk een wan
 deling. De stad is klein; zy heeft slechts twyfelen
 twaalf en dertien hondert inwonert. De huizen staan
 zeer onregelmatig, velt geheel op rickelren; nauwelijks
 van men straten onderheben, nu en dan is de doorgang
 zeer eny, en men bespemt, dat hier minner rytungen kon

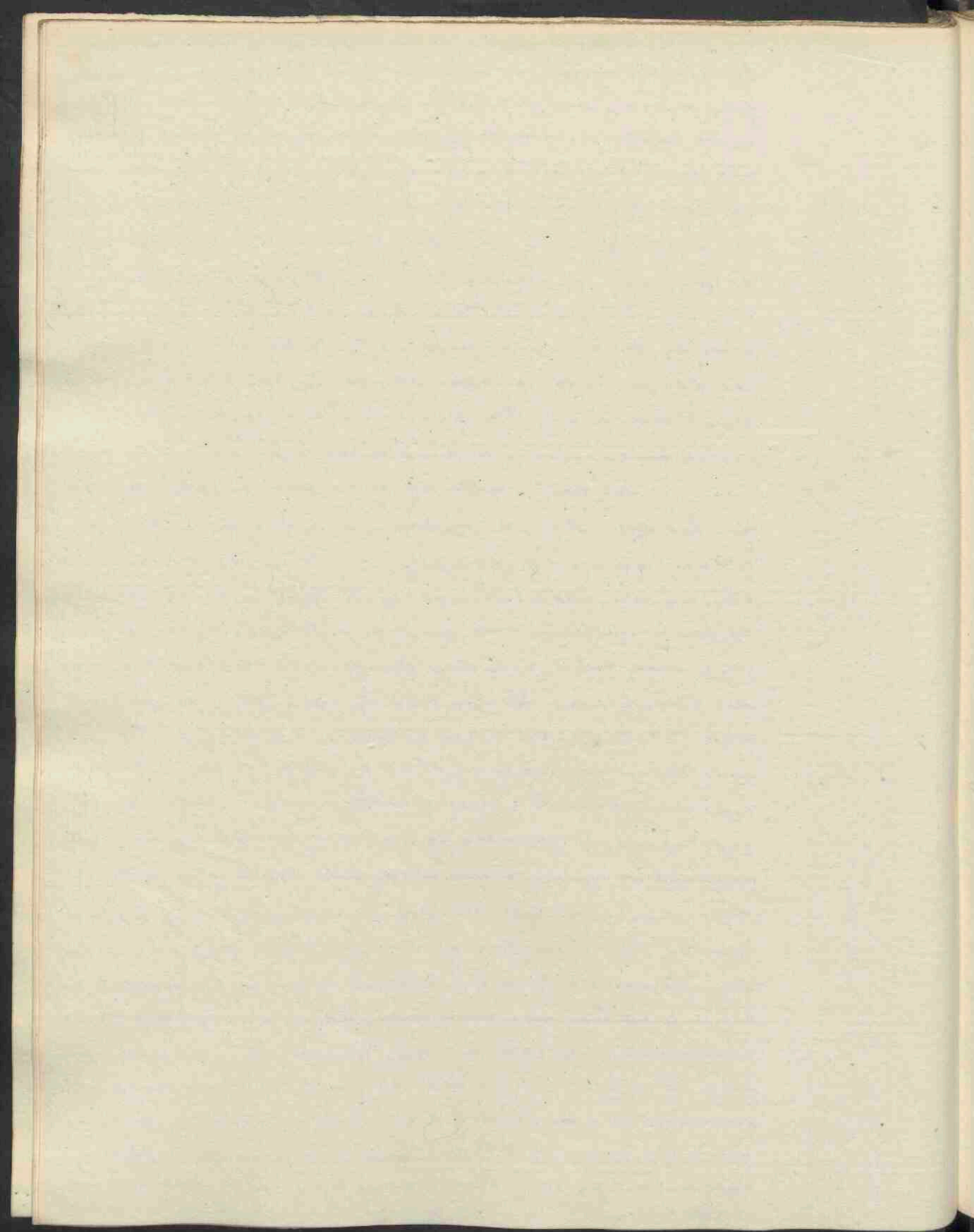

man; Zoo dat het valdeende it waanwee er rante is
 naar moutken en mildiozen. Ke pader, zyn niet ka.,
 straat en waanwee het regent is de moortigheid graat.
 Alles heeft meer het vrothome van een doop da., van
 een stad, minen of poorten zyn er niet. Ke huizen
 zyn alle van steen en zelfs de schandde moutingen heeft
 met dichte muuren, alle met lezen gesicht. De daken
 zyn zeer vlak en vele bestaan uit grante ruwe stak.
 Ken lei die niet vast gemaakt zyn doch waanwee van
 steenen galege heeft op dat ze liggen blyuen, even als men
 die in de Levitische dorpen doet. Wy zagen verhoeden
 zeer groote huizen met twee of drie verine binnenplaat.
 den, beneden met stallen voor mildiozen, schuuen ene,
 en boven een aantal vertrekken. Op een daarvan stond
 het jaast al 1564 en er was een vierkante toren aan die
 men ont zeide dat wy vanden tyd der Spannen was. leit.
 vanden zien die acurialyke huizen er toch niet net of
 kindlyk met, want blady en verwaarsloed zyn er alle,
 doch inwendig zyn er vyf net en zelfs bepaent men
 eenige meede. Er is zoo men zegt, veel vlytdom in
 Venasque. Het is er een beoeryg en in veel handelske
 trekking met Triantoyk. De voornamste handel heeft plaats
 in mildiozen, welke met Triantoyk worden omgange
 en door de handelaert van Venasque in Spanje ver.
 koekt. Hierby komt krukkelhandel in alleer wa.
 nen, waerover dese plaats berucht is; de vele paffen
 over het zekerte in hare nabylheid geven daer toe de
 gelegenheid. De valle, waarin Venasque ligt

wonder juist hier wildes en vruchtbaarder en zeer
 schoon westende zy zich doran oevant, zoo dat wy geen
 ten lust gevreesden haar te vervolgen en taal meer
 van dese streek van Anaxpou te zien; doch wy moef.
 ten van die woude niet kooeren. Wundalyle van de
 stad ligt op een vots de Citadel of het kasteel, en ver.
 toent niet zeer veldmachtig. Wy ontmestten op onse
 wandeluy den Gouverneur, El Coronel Felipe Per.

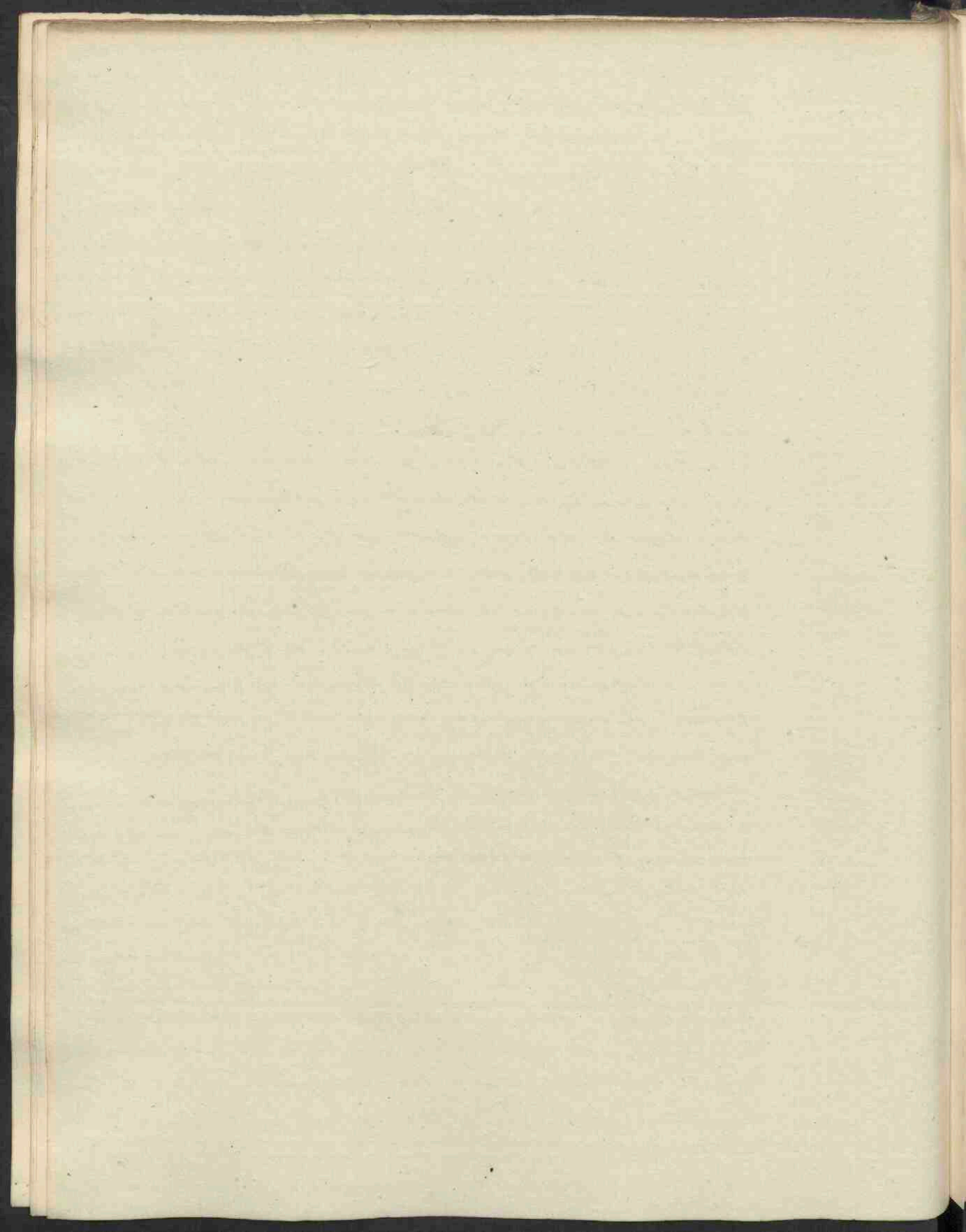
Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

276
nander. Kortbilloen, die ont spraak en met Spaansche
beloofheid aankomd om met hem het hartest te betrou-
ken, dat wy natuurlijk aannemen. Het is eene zeer
oude vesting met dikke muren, met kanon, valden,
ven en alles wat tot verdediging behaart; ook is zy
vroeger als bysonder sterk betekent; doch ik twyfel
zeer of zy tegenwoordig grooten tegenstand van
de Spannen aanbieden. Ook was blykbaar veel wer,
waartoe en vernieuwen, haerel de Gouverneur ver-
pungde de een zijner vesting op te bouwen en hare
sterkte, ook den gouden staat waerin zy zich be-
vond naemde. Hy toest ont eenige koningen
welke historisch verkenwardig zyn, en zeide dat
men in den toren velle oude wapenen, zelfs die tot
den tyd der Spannen optimmeren, bewaart. Het was
te laat die wy te bezichtigen. Van het kasteel had
den wy een goed uitzicht op de stad en de vullen; wy
zagen van daar ook een paar dorpen neer op den
berg, zeer beheldevachtig gelegen. Cerles en Ardones.
De Gouverneur brongt ont by zijne familie, die ont
met intetahende vriendelystheid ontving. Hy zelf
was twintig jaren in Mexico geweest, zyne vrouw
was van daar en zyne dochter wat er geboren. Het
opzetagenheit spraken zy van dat heerlyke land, en in
derband de ofstand van daar tot Panague moet
groot zyn. Het was eenigzins maagelyk gesprek te
honden daar de Gouverneur zyne familie met
den Spaansche spraak, holzen ik wy wel verstant, dus
waarin ik ^{ziet} met dan zeer gebruchen en onwillig konde
uitdrucken. Hy zelf met zyne dochter brachten ont naar
huis. Het viel ont in het oop de vriendelystheid en her-
toelystheid den intromet onderling en met den Gouver-
neur. Zy groeten elkander met groote beloftheid,
spraken elk by den verouderden een, stieb, met een vrie-
delysthe vrees, een mensel of eene bemerking van gesel

In onze woning had men uitfusten een nyhalige ²⁷⁷
middeyaal borsid, en de ychale familie, man, vrouw
en kinderen, beynaden zich om ons te bedienen. Men
gaf ons drieërlei wyne, die ons toch slechts middel
maatig smaakte. Na het eten bezogge onze gte,
die hier bekend was, ons nog eens byzondere warmte
kelykheid. Een aantal jonge licken kwamen dan
teringe twee van hen op kleine gitaren en een der
de op een tambourin speelden, nu en dan met een
zunderling schrauwend gezang vergezeld. Men
dangte dan Spaantchen Tandango en de Aragon
sche Kuta, waantufsehen ik niet groot verstel be
maakte. Compo haddeen grote vaardigheid ook in
het klappenen met de saltagnatter en wy werden
beuertijd in de voorstelling dat het Spaanse
volk een geschiedt is voor dit vermaak en veel
daarvoor ook veel eens rynde en Ravallige ge
stalte en gang heeft. Wy gaven zat franken voor
deze vertoning, die veel langer geduurd zunde
hebben indien wy om onze nooddigheid niet
verlangd haddeen dat men spoedig eindigde.

Vroondag 7 augustus. In de zeer ruime woning van onze
gastheer bekwamen wy twee grote slaaphans, in elk ston
den twee bedden, welke zeer goed ingepikt waren en met
darylde pynche, die wy reeds by den alcade van Pentuosa
opgemerkt hadden, namelijk breede kanten om de laken
de laken stonden in grote alkenen met witte gonden
daarover. De maten waren niet meer met fruyze vorsten
beschilderd. Alles was in deze woning zeer net en
men bepennde, dat wy door een nyke familie bewoond
ward. De meede was in het algemeen ondermetst. Een
byzonderheid viel ons in het oog, dat het linnen en andere
na kostbare varamengen niet in kassen lagen maar in
franke kuffen, die men in alle kamers menigvuldig ontroff.
Het is ontvingelbaar het gevaar van plundering waantmen men

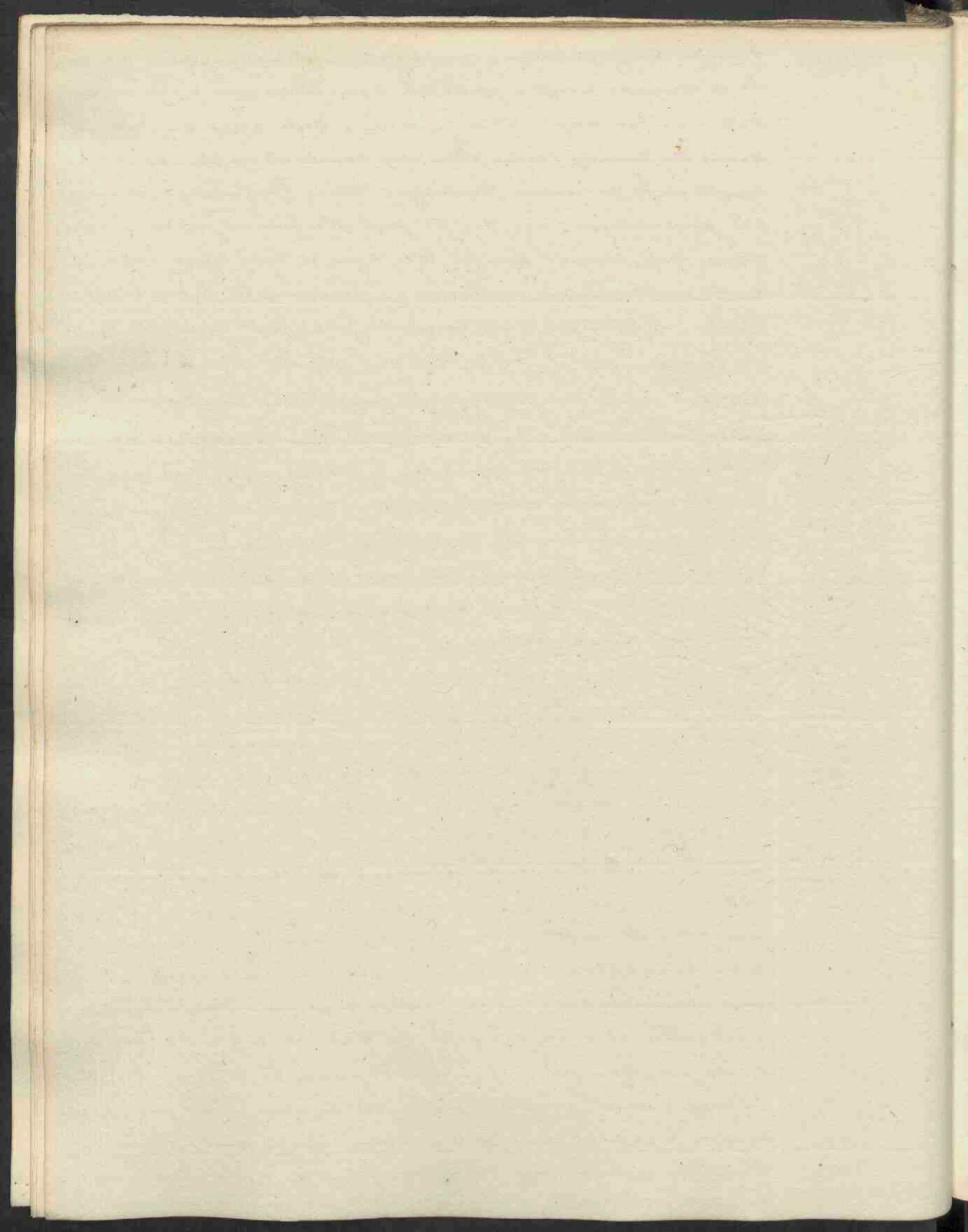

door de Burgeroverloep van Lissabon's Staatgesteld is, welke de gewoonte heeft ingevoerd, om alles wat er te rijpen, dat men elk oogenblik met zijne beste hand kan rijpen. Het is een teken van den toestand des lands. Om te zien hoe het is geworden militair, dan Caballero, die voorheen gouverneur van het kartaal geweest is, en thans hooft der in miljarden drijft. Het huis is van zijne schoonheid, onderscheidend en heet nu daarna la Casa Espanol. Men heeft ook een huiskapel, waarin de geestelijken der stad van tijd tot tijd de mis komen lezen. Die behuurt tot de voorwerpen van weelde der rijke families. By deze blyken van welstand, vermenen we dat het ons, dat de gewoone verblyfplaats der gehele familie was in de groote kamers, waar de vrouw mede woont, maar in het tuinsiedel der sporen.

Wij wandelen op Spaansche wijze met chacalaco. Daaraf kopte wij handen, wij niet drinken, omdat men verstrakt. Geen melk konde bekomen.

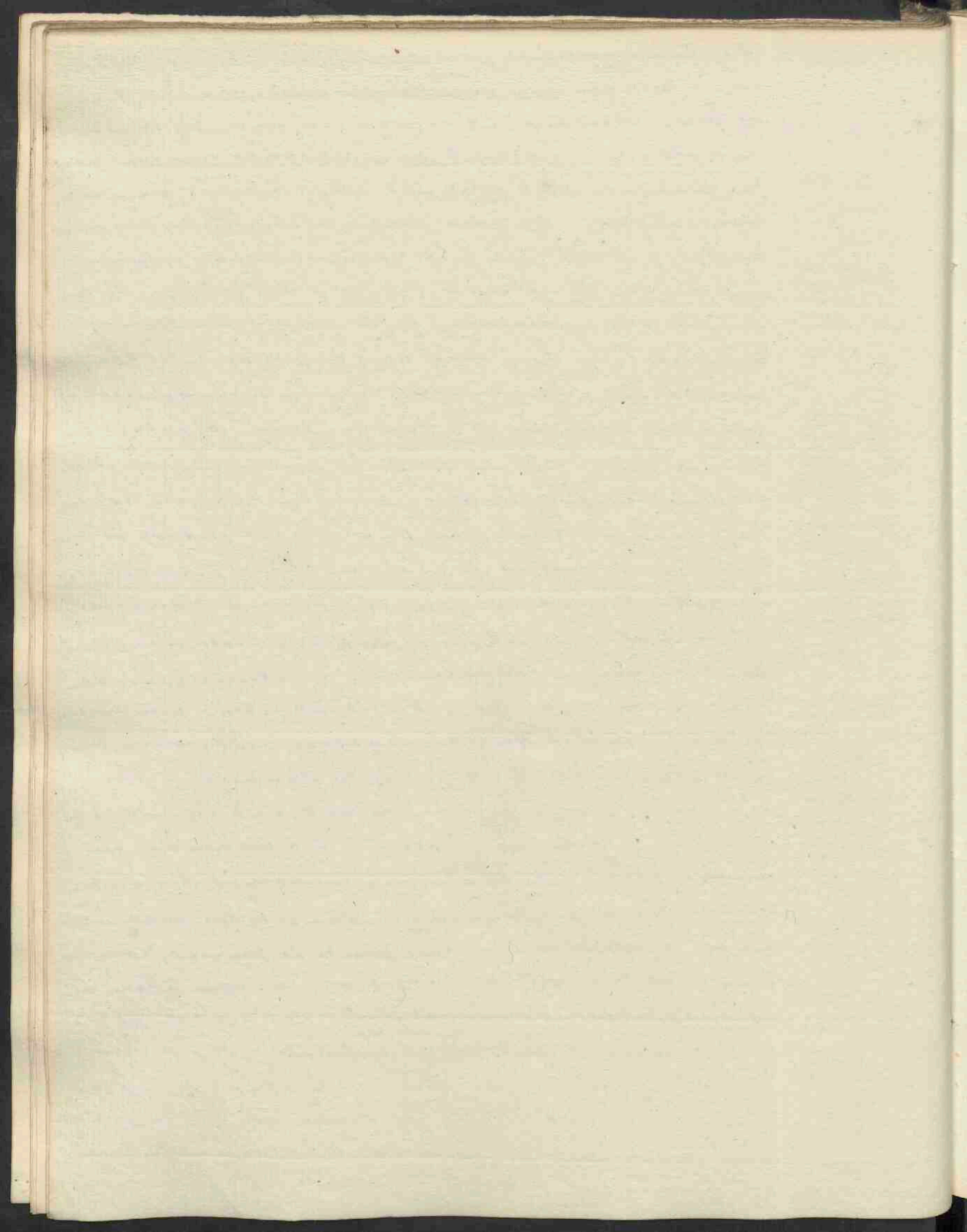
Wij bezochten nu de kerk, een groot gebouw van een guaden vorm. Zy was even als die van Ponticazo, zeer donker en er waren knoestlyc altaren, als gewoone, lyk zeer versierd. Men zegt ons, dat der vyftienden der maand de feestdag is van deze stad. Er is dan grote processie, maar by alle de jonge lieden dansen, en dan zy niet bemuteling voor en achter de processie beindend.

Om 20 ure overnamen wij de feraguer. Daar ik dan was door de vallei nu ten tweede maal inacht, konde ik de byzonderheden beter opmerken en wil ik er nu wat van aanteekenen. Niet ver van Penapque weet men ons een struimpje dat heet van ons uit de lange kant en Kinero genoemd worden. Het bevat mineralen bestand deelen en wordt veel gebruikt om ongescheldheden te genezen. Zelfs peanden en miltstien, zegt men ons worden er beter door, zoo dat dit een groot voordeel is, dat men altyd mist.

279

Deze rivier oorspronkelyk op den linker oever vande Estre-
ra, en kersamen aan een huyfte welke de valleij byna
afsluut. Slechts een zeer naauwe opening laet door
de rivier eenen doortogt en die gaat met een groo-
ten, zchaamen veel gepaard. Men neemt dezen uit-
tooval Estre. Op deze plaats, maar slechts een klein
en styl, pad doortaal, heeft men een muur opgevoer-
pen om den doortogt te kunnen verdedigen. En is
eene brug waaron men op de rechter zyde komt.
Wanneer men over deze huyfte gegaan is, kan men
men dandelyk dat vraser hier een meer zemsast is
meer dat de rivier den huyt den enen doortogt ge-
voerd had. Over een tweeden vraser vaert een
huyf pad langs de stalle en men ziet daar een vraser
val waarin de rivier, zoo dra zy nedergestort is deze
rydelinghe nipping bekant en zich tuschen de rotzen
als gekneld vertoont. Uit de huyfte had deze val
iets schrikbarends zchaamt. Ook hier heeft men gepu-
den dees gang te betetten; een versterkt machthuis
plaat in de enge het pad oef te sluiten; men naam
de hez Costa del Rey. Het is geheel verduwen, door
in de steenen ziet men er nag de Sporen van. Een
waterval neemt men om de nabykheid Canal veel
den komt blykbaar op men in het betken van een
zems een meer. De bergen aan meersyde bekomen
ook een ander vraser, en daar wy nu ophooven
worden zy steeds wilder, met grootsche formen, lontyer
byna reeststandig, elders afgebroken en afgerallen, men
denuchafchen en werden kelleed. Van tyd tot tyd mist
men waterfallen welke van de huyfte naar de rivier
af dalen, en waaron het omvassig is naauwkeuring aan
loekening te houden. In het bekken van het derde meer
naar myne beschouwing, maar de natuur vees byna
geen bomen meer groeyen laet, ziet men repts vande

rivier en 800 waften daardonan, aan den. Kalan vaant
 van den berg, die zich gewis nog meer dan twee malen
 kromp is, een groot badhuis met 51 vensters. Eens
 namelijk hier eens eenen, waaraan men groote knaak
 vaerbuysen en daarvoor heeft de stad Kenasque dit
 badhuis doen inrichten dat tuffchen twee en drie uren
 van haar verwijderd is. Men kan zich geen aeteliger
 verblyf voorstellen, als opgesloten in deze byna dode
 natuur met een stigte buien en koude. Zied. Quen,
 wel zide men out, dat het veel bezocht wort.

In deze zelfde afdeeling der vallei zagen wy links
 van ons eenen, der schoneste watervallen. Hy komt
 in menigvuldige knappen van de zeer hooge rotsen, en
 vervalt beneven de brug die men overgaat tot in de
 rivier welke in de laagte is, zoo dat wy den val horen
 en onder out zagen, men naemt hem Aiguas Papas.

Het dal wort vervolgen veel enger en de weg krom
 hield tusschen de wilde rotsen, hoop buien de rivier, Hier
 zagen wy, weder links van out, van een zeer hoogen
 heelen rotswand een waterval, die onder onze voeten
 van trap tot trap, tot in de rivier nederstamte.
 Men naemt dien Resmagne. Als gewoonlyk za-
 gen wy haden, by het opklimmen der vallei, alle deze
 watervallen nog veel schoner dan gisteren by het
 afklimmen.

Men draait meden eenprint af naar het Hospice,
 dat wellyft op den heuen van het hoogste der rotsen
 van stavel, die vroeger de rotsen vervulden.

Het was tien ure toen wy hier aankomen. Wy vanden
 en twee jonge heiden, beambten der danone in Kenasque,
 qua; wy waren van beuhoofd en de een sprak gaed
 Frans; hy was opgeleid in het College te Oloron.

Wy beklommen van hier den pad of poort de Piccade, een
 klein ons oastelyk van dien van Kenasque. De weg was niet

Wij zagen in de hooge bergweide een groot aantal
mullieren.

Zie Pl. 280.

nig verschillend van den vorigen. De twee heuvel
 Spitzen, Pic de la Meine en Pic du port, die men in
 Luchan en in Venasque ziet, bleven op nieman aan
 onze linker hand, want zy stamden tuschen de twee
 passsen. Het zcheen ons dat wy de Maladetta
 van hier nog volkomenen zagen dan van den
 Port de Venasque, lang vanden alle de piec en de
 afkanten met sneeuw en op kadake zeer dunne
 lyt onderscheiden. Men heeft vryger verpogt ze
 gongt deren bergsten der Pyrenen te beklygen, en
 nu dat in 1824 een gids by het beklommen in
 eens klasp op een yvelt was omgekomen, hield
 men het voor onpe onvolgaf niemanne pueren te ne-
 men. Doch nuw eenige jaren hebben jagers een
 an der part ontdekt, dat minder gevaarlyk is, en
 drie jaar geleden zjden Ruz en elv. Panyzen aan
 verzet van twee gidzen en twee jagers kat op den
 top geklommen. Om een uur twen wy ons den
 port, die hier bestiet uit eene bloemwe verdraping in
 de rots waavin tweent legt die men onvanzet. Doch
 zeer spuedig draait men links en klimt nog over een sty-
 len, zeharpen, rotstane; waaronne men loopp zeer ophellende
 bergmede offtaalt. Herkwandig is het dat hier de
 naturalyke afpukering geheel niet overeenkomt met de
 politieke: oren den part geklommen, bevanden wy ons nog in
 in Frankryk, maar in Catalunie, oren den rand der Vallis
 van Arnan, die Spaansch is, haemel hant waaten, waan
 Frankryk vlaesgen. Wy hadden eerst want ons de Jonge
 de Panara en vervolgens de vallis van Artiques Tellen,
 beide op Spaansch grondgebied. Herkwandig is hier dat
 het struwinpze dat door de eerste vleit zikt in de rotten
 vleitert en op een grooten afstand in de laatste vleit me-
 der te vaarschgen komt; men waent het hier te flud de Tora
 kleindere strompze die zikt in de rotte vleitken en vele
 die op eens uit de rotte te vaarschgen komen, hebben wy op

3. Manual de B. Luchan. p. 42.

onsen weg ook alreer gezien, en het is, zoo als men weet, zeer
ongemeen reukloos. Wij vernamden onzen weg te

naar door de meeldange bergweiden rechts de helling
die nu en dan zeer steil is, de Bekken. Te drie ure
kwamen wij weder aan het Franche Hospice, waan
wij ons met brood, eieren en melk verlustigden.

In plaats van op den rechter ufer van de Pique te
komen op den weg, dien wij gekomen waren, gingen wij by
het Hospice den stroom over en kwamen door het bosch
aan de zoogenoemde Cascade du Parisis. Zy is niet
ryk aan water, maar valt zeer fraai langs nagen of tien
trappen van de rots, tusschen schone gebouwen. Wij
vervolgden onze wandeling door het schone bosch,
bosch, waarmede de inwoners van Luchon, hen brand
hout bekomen; - voorby de Coignacien waarmede
zy het dekfel kunnen oaken halen, - en kwamen
aan de Cascade des Damoiseilles. Deze is nog
minder bedruidend; doch zy valt aan het einde
van eene enge in de rots die bedekt is met het
schone gebouwen, dat van boven overhangt en
als een gewelf van groene takken vormt. Dit loof
een zeer bevallig gezicht op; men zande zich zelfs
een „Charmant evil des bois“ teentchen. En waarna
by deze waterval een arme kalendrunder, wiens
zoon allerlei spelletjen gemaakt had, welke veel
aantogt naar wettingskunde aankondigden. Het med
den vader zyn jongen nuval in de school te zenden.
De weg vervolgt nog lang aan den linker ufer
der Pique, en wij hadden gelegenheid op te merken hoe
uitstekend schoon deze vallei met bosschen begruend
is; zy beschikken het boven toe de bergen. Dit maakt
een zeer aangename indruk. Het laatste gebouwe
van den weg was het rots, dat wij reeds meermalen
gezien hadden. Naby de brug de la Paix zag ik men
verwondering, dat het onweder van 25 July ook hier
niet vernedding heeft aangerief: grante steenen zyn van
den berg Superbagner naar beneden geslept.

Guide manuel de B. Luchon p. 84.

Bunbee's Itinéraire p. 27.

x de 90

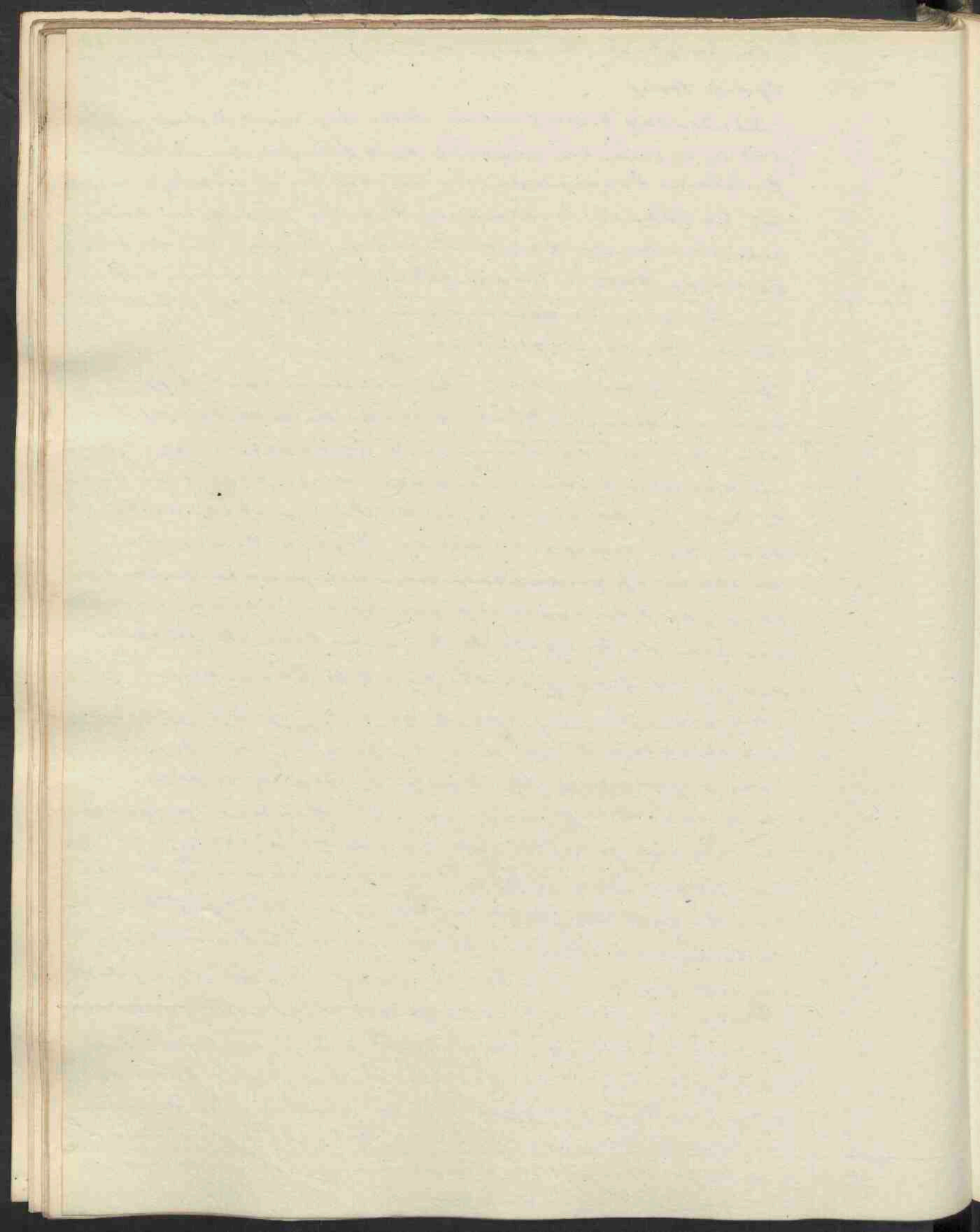
In een dorpje dorpje, Saint Paul, staat nog een oud heerlijk
kasteel, dat vroeger en winter bewoond was; dit is
eene rest van eenheid in deze dalen. *Guide manuel de B. de
Luchon p. 90.*

Om half twee kwamen van onzen kleine uitdorp in Spanje terug.

Donderdag 8 augustus. Deze dag moet het best, ons het te rusten, het dagboek by te schrijven en voor alle, te kleine bezorgingen die de reis noodzakelyk maakten, wy hadden de vercluewing dat het regende en naar, na nauwelijks de bergen bedekten terwyl wy de vorige dagen helder weder gehad hebben. Dezen avond maakten wy de gewone wandeling in de grante Allee, aan de Pigne eur.

Vrijdag 9 augustus. Het dondag stond ik op een kort na vier ure was ik met den geit op weg om den Moone' of Montne te bezorgen; myne vrouw en dochter hadden verstaan dat dezen dag niet mede te doen. De Moone' en de Riv du Midi de Pigne' zijn eenigzins als de Rigi in Zwitserland; zy staan op zichreken van den grante, heten af, gerandert en zijn hoog genoeg om over de vanden gen heen, de hoogste te kunnen zien. Het stelde dat groot belang in dit punt te bezaken.

Wy reden, den wy reeds akenken, weg tot naby de wonderdadoke kapel van St Arentin, en slagen daar rechts af om de Vallee d' Oeil op te gaan. Door de dorpen Benque' deffans en Blingne' deffans, ble van wy aan de rechter zyde van de grante tot aan de brug van Cives. Daar schouwen vertoonden niet de dorpen aan de onerzide tuffchen konen en gras. Landen aan de helling van den berg gelogen. Aan de linker zyde bereikten wy welken het hoogste dorp Bomas, en daar na waren niet meer dan grasvelden in de koude val, lei, en den wunden daarboven. In de euvrante Berg, twee' staat ene grote herdershut, de Cabane of la Chulet. Zy is het eigendom der valles en is bestemd om kaas te vervaardigen van de melk der schapen, die hier in grante, getale de zomervanden, doorbrengen. Dit gebiedt voor gemeenschappelyke rekening en

de haas wordt gezeild naar evenredigheid van het ²⁸⁴
tal der schapen, die ook in de wei de heefe. Deze haas
wordt zeer gezocht.

Ongeveer een half uur van den top des bergs stopte
wij af van de paarden, die wij in de wei de lieten, om
zelf te voet den styllosen weg te vervolgen. Juid
van eenen na myn vertrek van huis bevond ik
mij op het hoogste punt en had het uitzicht
by volkomen helderen hemel het gruwtsch tafereel
te onoverzien doet mij amsingde; de stand der zaa-
was ook nog zeer gunstig. Een groot gedeelte
van den keten der Pyrenæen stond duidelyk voor
mij. Binnen alle verloop zigt de Maladetta; links
daarvan zag ik de reij van Catalonische bergen,
nachts de bergen van Oo, waaronder ik de, uaternal
konde herkennen die ik onlangs beraste had; de
eugten waardoor men komt tot de port, naar leen
bide en la Per; - het gebergte van Marbury en
de Brèche de Roland, waar men den Mont Perdu
achter zag uitsteken; - de Vignemale; - de Arbi,
Zan; . . . den Pic du Midi de Bigorre. Een groot
aantal lagere en makere by gelegene bergen werden
mij door den zids aangemerken, doch het zande mee
mij belang hebben die hier te noemen. De vlak-
ten van Tarnes en van Taulante stochten zich on-
afriambaar voor mij uit. Zeer duidelyk zag ik
in de laagte de Vallée d'Arre en daarin de kleine
stad Arreau; aan de andere zyde de Vallée d'Osil,
die ik doorgegaan was. Men kan de het-beloop naar
vele valleijen en den stand van vele bergen in de-
wintrek onderscheiden. Het was veel daenlyke mij
met dit alles bekend gemachte te hebben, te weten
het de tusschenbergen die het langst myne aandacht
baliden en myne bewondering. Een zoo verheven aan

Taan ik op den henné stund, vloog een groote hante ad-
elaar in een hoep om den berg, en verdween daarna tref-
sken de berpen ter Bancillas die vane my stonden. Ik had
de vlyge des adelaars niet kon verstaan. Het
is byzonder statig; de schone vogel zweeft by de zander
de vlyge te bewegen om de hoogste toppen der bergen.

G. A. de B. de Lichen p. 84.

blite konst de aarde slechts te bevruchten op, en hoe 285
is een tuur geluk dien te mogen genieten.

Ik danke of naar de Port de Pierre-fille, dit is de opening
naar de vallei van Aune, Een klein meer, helder groen,
van kleur, is daar tusschen de bergen, en staat uit de
hoogte geveer allesteeft. Lang ging ik over hooze degenen,
dang - tusschen wat ook by een der heelen d'ouwen, en kwam
vervolgens in de Vallee de l'Arbouse, die mij langer mij
en bekend was Het bleef lang en bouwambros ter rinde
der twee walden; van het bekende gemaal warden naar
zelden sporen der water of s'neeuw en steen verwaagt
Van de duopen d'ouwen warden in deze vallei warden mij
de meeste d'ouwe vreesde tegeen bekend. De vallei, die ik
opgaf te warden, in deze vallei is afgedaent was, warden
gan rijk volk de kappel van den H. Anthonis met de
deze vallei, welke mij ontlang bezaant hebben, en het meer
van Solutoja te sien. De gane van deze laatste vallei
heeft One en neemt de walden der twee andere op.

In de dorpen, die ik haden d'ouwen in te warden in warden
den andere heb ik een affenbilden, geen warden opge,
wacht die menigvuldig geliefde van warden dat men warden
wijgen tusschen de spleten geslagen heeft. Mijn gids heeft mij
uitgelof, dat dit zijn, dat d'ouwe de Saint Jean. Men verbaant
die te gelatenheid van het feest van Johannes, den dorpen,
24 june, en die warden groote vrolykheid in alle de d'ouwe
Duidelyk na het feest beprint men warden die bomen voor
het volgende jaar te planten en warden zij nu reeds uitge
men geseed. Het is opmerkelijk dat het brauken van vreesde
warden by den aanvang der zomert of de twyfelte dorpen van alle
men is; ik heb het te Iouwe aangekroffen van warden als in de
Pyneen en van het volk van heidense feesten afkantsip
die een zeer vrolykheid warden.

Van half drie was ik weder thuis; ik had mij het d'ouwe
na van den hooze warden vrolykheid; die warden niet
mij dat ik zeer vrolykheid warden. My warden d'ouwe d'ouwe warden

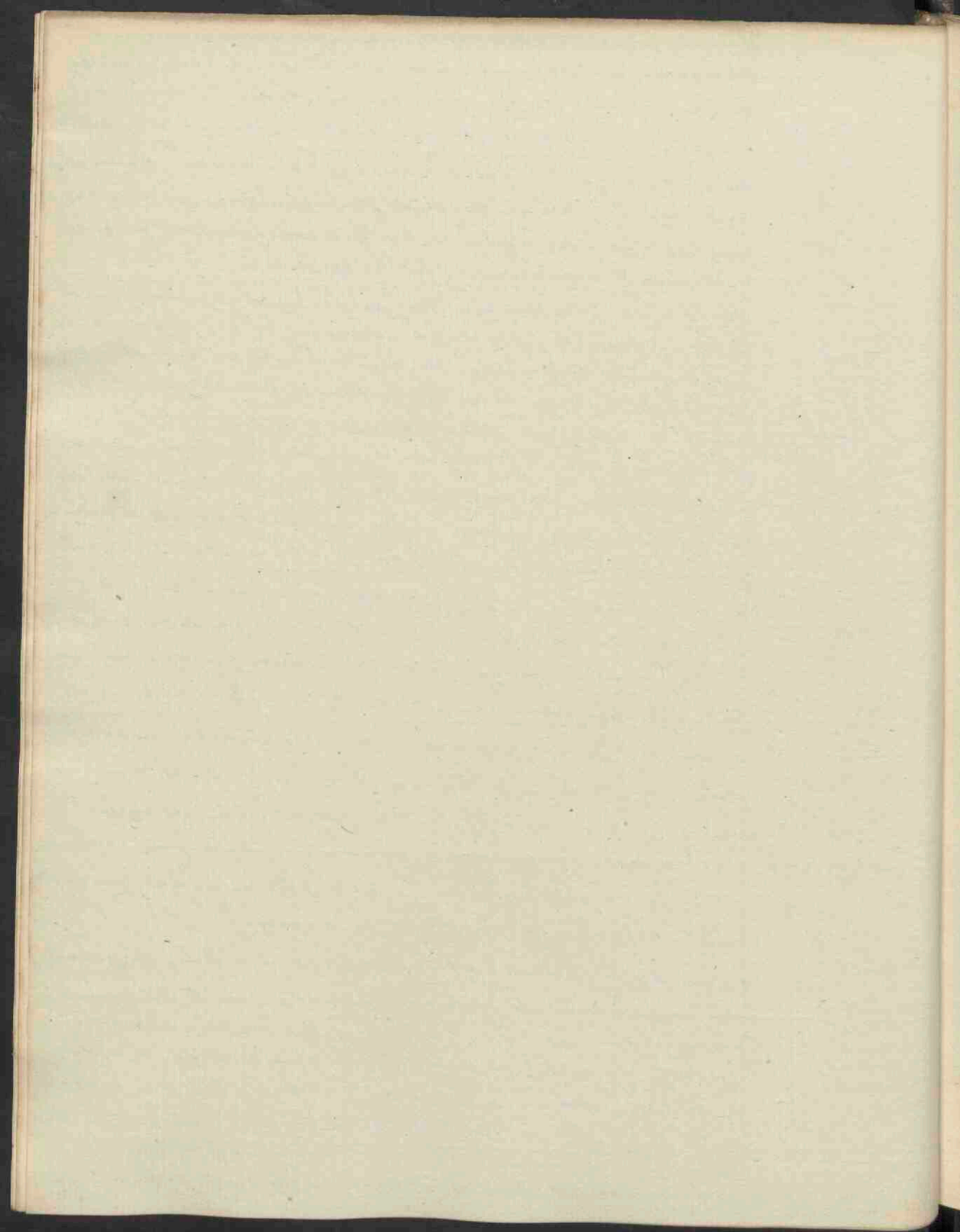
J. Hammet de B. de Luchon 70.

niet ver, doch behaaven met veel belingsstelling de
 fcherpe en met succes vossende degen, welke aan het
 einde der vallei van Luthen uitsteken en die heden
 veel bevruchte heden in den Riddersen hemel vastvande,
 loozel aan de ongen te lte. Welken tuinen. Onder deze
 hekken den Pél de Part (de Pousygue), dien my twee dagen
 met een heel bezwaar en matige niet geheel zonder genen,
 men toch niet gelukhig en ongezond.

Zaterdag 10 augustus. Het was een aangenaam
 een uitloop; my dacteerde daarom eenen dag en te lte
 van en over raken, maar de reit in orde te brengen. Wy
 hadden ook plantjes uitgezocht om het herinnering
 mede te nemen. Ik wilde my nog vermaand van
 gisteren en konde my daarom een dag van rust
 lust taakman. My aten voor het laatste in het Ho
 tel de Louvet, waar leden my goed gerselchap was.
 Deze kofet was een overbied van frucht en man
 orde in het verbeelen der spysen; my hadden die
 neopant van een vromden. Er was ook de kofet in
 de juistheid maar om de st meeste garten met de
 behaltes propden ten nutte te maken; dat op de
 diera vande die wyre van middelen met aan
 genaamt was. Er was daar ook een Concert

van den Sociaal den Batta; doch wy verkenen
 niet het by te worden, want den heden was over
 honden, en ons plan voor nuopen maakte het raad
 van ons vooft ter rust te kepen.

Zondag 11 augustus. My waren te half vier gese
 om eenen laatste uitloop te maken; dat het onvreden
 ammen van het wieder deed om het verbeelen
 van dat my eerst een wat later te punt stagen om de
 vallei van Arvan te bezaken. Daar het ons naar de
 hende doop Saint Martin kwamen tog in de vallei der
 Blerbe, die by Castel Viel in de Pigne valt. Wy zagen
 hier de material Pél de Vergel, welke lichte tofeken de

beenenboomen niet, maar goed vertoont.

Zied B. 268.

Onze ziele was ont hier de plaats, van een gisteren
 van acht dagen een reisigen het land van
 naar heeft; een koning van steunen met een koning
 decaasin is, tot herkenning van het punt, maar hy
 gevallen is, op het gras gelyd. Ik heb de gekone
 tenit een naauwkeurig vernomen. De ongelukkige
 man was uit Normandic, tusschen de 20 en 30 ja.
 ren oud; hy bevand niet needs een verzamelen tot
 hien, en had niet een kenint, die in het veldpoc hien
 met ont twaande, verpokene uitstappen te
 paard gemakke, steeds vander ziele. Hy was een
 dien dag op den Balanen zeneest, en hy wilde nog
 naar Belost gaan, dat zyn neitgenoot onraad,
 van vord, omdat het veete laat was en er was
 in de heeren was. Hy bleef by zyn plan en ging
 alleen, terwijl de andere naar Leichan toughten
 de. In Belost hield hy middagpauze en drank te
 veel van den Spaanschen wyne, zoo dat hy by het
 afryken niet maagelyk op zyn paard konde han-
 de; doch het aambod, dat een hem deed, om hem
 te helpelen, halstarrig afloeg. Aan dese plaats
 gekomen, toen het nog volkomen dag was, is
 hy van den weg afgegaan en laup een halting
 de vate, die zeer vreeslyk hoog is, opgereden. Men
 moet vernemen dat hy dit niet opzet gedaan
 heeft, om den waternal beter te zien, want de
 weg is volkomen duistelyk, zoo dat men niet
 veel d'vallen kon. Boven, op een kleine vloedtege
 gekomen, is hy van het paard gedgegan en heeft de
 aan een boom gebonden. Toen schynt hy geheel
 verward geworden te zyn, zoo dat hy op den vrand der
 vate gekomen is, die styl, maar niet meer dan 40 tot
 45 voet hoog is. Hy viel naar beneden, niet op steen
 maar op gras; evenwel schynt hy in der hee vallen

212 Pl. 281.

gestaten te hebben, eno dat toen de Conculissen, 288.
die in het reed waren en hem hadden zien vallen,
toeschieten, by zee gewand en dood wot. Het is
dus geheel niet de macyleghheid of het gevaar
van den weg, maar de onbarmhertigheid en de
onverschilligheid om zich van wege te buiten
te gaan, in waarvan deze wandelende dood moet
worden toegeschreven.

De vallei is een begraaf en levert aangename
genigten op; de ratten zyn nu en dan wild en styt,
doch de vaptare tansels hebben steeds de over-
hand. Zonder aanmerkelijke stalle klein-
men op het aan den pas, welke, om zyne ge-
vinge hangt, te Portillan genaamt worden. Hy
is slechts 3765 voeten boven de zee. Hier is de over-
gang in de Vallei van Arrou, en de grens tuss-
schen Frankryk en Catalonie. He het noorden
van deze vallei gesproken, welke vulpent de natuur-
lyke grens tot Frankryk behouwen moest; want
terwyl zy slecht door zulk een weinig hoogen pas
van dit land afgerand is en noordelyk reeft
by Port du Roi slechts door eene kleine enpla
der nat, naast de rivier, tussch zy van Spanje
afgeschieden door den pas van Biella, die
7512 en den van Picaba, die 7266 voet hoog is.
Doch zy werd reeds in 1192 door Bernard, graaf
van Comminge aan den novit van Arrouge afge-
kruan ter gelegenheid dat Beatrix dochter van
Bernard met zaren novit in het huwelyk trad,
en sedert bleef zy Spaansch. Alleen de keizerlyke
maep van Napoleon had ze weder met Frankryk
vereenigd; doch in 1814 werd ze van Spanje te-
ruggegeven. De bevalling is volkomen Spaansch.
Zy is een der schoonste valleyen der Pyneen, van breed-
te en uitgestrekte. Zoo drau wy op de hoogste toppen, nesten
de zy zich in velle pracht; tegenover ons zagen wy op de

+ Hy stand niet op den prediketaal maar by het altaar.

hoopte het dorp Arnet, dat ten oever de Portellen heen op
 de oep Supercapnères gezien hadden. De Garsome
 stevante tusschen zeer vruchtbaar en goed bebouwd land.
 Opwaarts, onderweerde men de gewone vesting Castor
 Leon en de stad Lusborde. Batast lag een uur we-
 ten, wat verder het; huogaanden berg lag zeer schil-
 derachtig het groote dorp Canojan; zeer schone ste-
 de rotten wisselden af met de groene tuinden, die hier
 even frisch zamen als in de Fransche valleyen.
 Ten samen voorby de kapel Sant Antonio en
 bevanden ont weldra in het midden van het be-
 bouwde land. Ten dlyte van de roog en vlyt der be-
 waandt merkte ik op, dat de Garsome, die van hier
 lyt door de vallei Slingest, door groote steenen
 binnen hare oeveren deperst is.

In de kleine stad Batast hielden wy ont wat
 op, om dronken in de vry goede herberg chocola-
 de. De praepes hier ook den wy van het land,
 die men Cartouche noemt, en die zeer ruwan
 maan, naar my voorkwam, niet zeer smachtlyk is.
 Ten zagen ook het gebruik om den wy mit groote
 fleschen met zeer ruanne peppen rouwien in den
 mond te gieten, even zoo als men dit mit ledanen
 zakkem doet. Men houdt de pepp eenigzins ver-
 wyderd van den mond, die men slechts even
 opent.

De stad heeft een vry goed vaer-
 komen, de rivier en stavig, zandlyk wet en
 zeer goed met lozen gadelat. Het den vandroeg
 was alles levendig en vvalyle. In de kerke, die
 donker en opgesierd was, vonden wy den zeet-
 telyke konig met een praek of aanspraak tegen
 het listvrandig gueson mit een buck vwa te
 lesen op een tonigen zangerigen traant. Banades
 lopen de vourmen alle in zwarte kappen ge-
 huld en geknield op den platt; de mannen

x Een droopje of gokenke, waan dese lang Pontacout se,
naamit, nederlay door. Een hier gaat een styl padden
berg op naar het hooggelopen berg Lanoga.

De bewoners der vallei van Ircan verschillen geheel
van die der Spaansche valleyen, hun getal, hending en
spraak is geheel Spaansch; ook hunne kleeving: de man-
nen draagen brune grove buisen, donker runde mutsen, die
ter zyde afhangen, of opgevouwen op het hoofd liggen, kan-
te broeken en sandalen; de vrouwen donkere jakken
en rokken, - het haar geheel weggekamd en witte
tuchten om het hoofd; daarover lantyls gewaste
kappen. Het voorkomen is niet onguetig; hede-
len is hier nog alpeutender dan in Frankryk.

Stonden op de gallegyen. Wy zagen hier weder, 290
op de graste plaats het opschrift: Pizarra de la
Constitucion de 1837 Isabel 2ª Reina d'España.
Langs de rivier reden wy naar Las, een vry
graat dorp. Wy gingen hier over de rivier,
om het zeer fraaye huis te bezien, dat
een Fransch ondernemer heeft aangelegd
om het mineraal water ten nutte te maken.
De gasten wonen meest in het oude kasteel der heeren
van Las, dat ook op den rivier oever der Gironne
staat; wy kwamen spoedig weder aan de andere zyde.
De vallei blijft nog zeer schoon. Wy zagen nu van
nabij het dorp Carrejan, dat was schuldcrachtig op
de hant. Ligt byna tot op den rand der dyke rotd, nogh stand
de ruine van een kasteel met een visscheren toren.
De vaten warden op. Eine fraaye brug over de rivier
zagen wy in het nabijgelegen, doch gingen er niet over.
De rivier zelve dient hier niets but vermen van boom
Doe vortvanden ook vambesting nerscheid en op de st.
men, die den loop stroommen, opphuopt. Het kust veel nabid
om te de daer af te ryen en dan wy lyen wy veel. Tuss
liger loeft men veel zaagmolens, welke ook het water in de
weging brenpt, en het grootste getalle van het hout werde
geruigd vander tot op groote afstanden de Gironne affe
waerd. Het voemt een vrommen kanselverstikat vvan die
bepland.

Eine lincche brug heet Pont du Roi, wy is bnfokt de
vanden de styt tot vvan de rivier vromtepoingen, vvan dat
elchete een smat pnt naar de gemeenteluye blyft. Op dit
punt is de grens en vrommen vromt over de brug is bnfokt
men ook weder in Franscheyen. Hier werd vrommen vromt
den. Wy bnfokt hier links den Bocanar en den hant de den
den van den vromt en vromt de Tontarvromt en Cuabvromt, die
vromt zeer hant vromt. De vromt vromt is dus vromt vromt
afgetaliden, doch wy bnfokt niet tot den hant vromt,
welke bnfokt vromt vallen van vromt en vromt vromt.
Eine vromt vromt vromt vromt vromt vromt vromt vromt

Guide Manual de B. de Lichau. p. 12.

gekomen waren. Zy is vruchtbaar en veel bevolkt. Fos, 291.
waan wy met de aankomen, is een der bekendste dorpen
die wy in de Pyrenéën gezien hebben, allerleefst gelegen,
gedeelteelyk aan de rivier gedeeltelyk aan den berg, lief-
liken schoon gebaante en vruchtbaar bebouwde velden,
ook menigvuldige wipstakken, die men hier zomt en
meeldring groeyen laet. In 1790 1800 inwoners en die
wy zagen hadden een zeer gunstig voorkomen, zelf, vele
leevende mannen en vrouwen vielen ons in het oog en
zy waren byzonder goed gekleed. Hier begint weder een
rympje die door Saint Beaul met dien op Toulouse re-
menkomt. Sterfheid en welland verhooren zich in
kruisen heilvaren inslaet.

Wy veruulden de valleij der Garonne tot Saint
Beaul een kleine stad met 1400 inwoners, aan de
kruis zyden der rivier gelegen en door styele rotten
ingelaten. Op de rechter zyde staan de ruines van
een kasteel, en de stad is nog bevestigd en er is een
ge bezetting; zy werd in vroeger tyd (C^o de France ge-
noemd. De handhandel met dien in graan, wat er
miltieren levert haar eenig nut. Wy hielden
er ons middagmaal, bezochten nog de kerk waar
in niets bijzonders was, en te vier ons rusteten wy
hier, om onzen weg naar Liège te vervolgen. Wy kwa-
men naby de watergraven, waeromt men zomt
te blaken. verbergt voor stambesleeden; men weet
ont den blok die naar Paris moest veruuld worden,
om het beek van den generaal Godeau te veruuld,
gen. By het dorp Maniguel zagen wy beelden en
de valleij het kasteel van dien naam, dat nog be-
waand maar zeer veruuld was. By Liège
waren wy weder aan de Pijne en in de valleij van Lu-
chan, die wy by onse aankomst gezien hadden. Wy
kwaan aan haar nu in de gunstige avondverlichting, te
pauze wy beter zien en waren in der daad oppatogen.
De uitgestrekte bebouwde velden, de wijde velden draafing
schoon die tuintyden den weg veruuld schynen af te luyden en by

G. Mem. de B. de Luchon. p 46

Poyrade de Cier eerst in 1749. door de konink ge-
 pent zijn, de menigvuldige dorpen, families zeer
 schuldverachtig te maken de bapchen aan de boopen
 gelopen, de betruccende ratten doorbomen; - dit
 alles tenent een heeslyk gericht op. Niet nu van
 tien, niet men beneden aan de rivier vry gwaute woe-
 smeltbogen waaren de kracht van het water moer
 aangewand, en een gram woonhuis daarby. Ten
 zagen nu ook met hoe veel knut en overheid een
 andere weg waerd mangelopt, die gelyknamtig
 en Camprean opwaerts naar Baynnes de Lee,
 then loopen sal, en den tegenwoordigen, die van die
 wyg, styl naar boven en naar beneden gaat, sal
 vervangen. Dit is een konventlyke weg en by
 stracht tot bevestiging van de weg welke de raze,
 ring aannemende om de middelen van verwar te
 verbeterden.

In twee wyg de boopen naft van
 ons aan den berg raze. wy wy oud heeslyke kas-
 telow: in Barchat en Giran; zy worden daar ee-
 zigen naar benoond, maar slechts en der benoond.
 Om trent het laatste bestact wy de overlenening
 dat de heer het nyege plaats te hebben ons zyn kas-
 tel door elk die ons den wyg ging te doen gona-
 ten; zoo dat wanneer iemand den haad op het
 kaupt kint de heer hem met stekelopen lier
 straffen.

Te zenen unen kenamen ten thier en hebben wy
 kann de vallyen den gantchen kansen berg Boca,
 vor amgegan. Wy hebben dit sneller gedaan door
 dat wy veel gedraafa en gezalopperd hebben.

Maandag 12 augustus. Dizen morgen palten wy op, de
 tansen ons schullen; - ik schreef wy was, en te tansen
 naar restien wy Baynnes de Luchon, zeer voldaan
 onen ons verblif. Onze gids Jean-Bertrand Lafont
 die Prince heeft ons met zorg en goed beleid op onze
 tansen verzeld. Wy hebben hem voor paraden en ziksen

Voor de historie en de algemeene beschrijving van
de Vallei van Luchan is een belangrijke Castiljan
Historico-speciale de Boegniere de Luchan; - welke
ook de esset en de laatste dagen het leeren kennen.

Men kan het algemeen rijkdom in deze vallagen; doch
alleen voor eigen gebruik. Zy worden gemeentelikkelyk in
de weide gezonden. Wy hebben menigvuldig sulke kudden
zwygen ontmoet.

(hem en zijn woon) betaald tegen vier franken lang, ²⁹³
met inruiming van de dopen waarvan hij in Spanje
gemeentelyk is, die op vijf franken gesteld zijn om de
meestere herten die daar verschildt worden. Dit is
van hem tevens betaald.

Als algemeene flatsamen van Bagnieres de Luchon
kan ik niet opteckenen, dat de stad twintig verscheid
van gemene kleine steden in Frankryk, is met
veel meer af seler gebouwd. Doch zeer schoon is
de breede Allee d' Etigny, welke van de stad naar de
voornaamste boom wout, en waarvan de gebouwen
thouwen die tot woning voor de ridders en ridders die
naar, welke in Luchon verblijft houden. Naar naan
derinment van den intendant der provincie in 1759, die
keur zeytant heeft en veel tot de opkomst van deze
baadplaats heeft bejodragen. De minnare brunn
leunen de veruans inkomsten voor de koning
op en als gewoontlyk is het gehele herten d'overop in
vrijt. Die eenig kapitalen heeft, bouwt een huis, ver
kunt de kleinste vedruale twee of drie maanden
van het jaar, en leeft het gansche jaar van het pla
ken dit opbrengt. Het de winkeliers, giden een heff
nagend hetzelfde plaats. Men veruancourt zelfs
vele voordeelen die het een goede koning optanen,
waarsom men een kostelyke weide heeft. De meest
maat grondendeels verlossen, later en naar maake
men byna niet. De stad heeft groote kopulen en daer
men gonielen de inwoners aannemelyke voorde
len, voor wel voor eigen gebruik als voor den handel
den is het ook met de steengruwen. De veldwiny
nen in den omtrek geven de grondstof voor een
mettery die ongeveer handred menschen lang hand
de handel met Spanje heeft eenig recht. Het
houdbouwen der douanen moet maakt ont, en deze
lyke zopen wij vele beladen milddeem vooral met
wel, somtyds met zylve en andere waer aankomen

Daar wy nu de doornende kaptiviteiten der koning Pyn
nemen voor goed verlaten, mag ik niet onopgemerkt
blijven wat wy algemeen gevonden hebben en dat ik
daarom nog niet vermeld heb. Eene kleeding, die
de beghewoning behouden hebben, termyt zy elders
verbreiden is, kwam my bijzonder merkwaardig voor
het is de grante mantel met een kapdaaraan, welk
te zeer geschikt is om tegen wind en regen te beschermen.
men. Hy is meestal bruin, doch ook wel wit, en wordt
door vrouwen en kinderen gebruikt. In Borneo
zagen wy dien het meest, doch ook algemeen elders.
Dit kleed is volkomen hetzelfde dat de womanen
van Borneo, die het gewid naar de gewone kleeding
van eenige tyd ontleend hebben. L. Richard Guide
des P. p. 99.

De bekwam byna niet op te merken dat algemeenste
bevestiging beoefent; dit is juist ook dat recht respect
te bieden hunne kinderen, onderwijzen om de meest
oefeningen in het Fransch aan te spreken en om taal,
minder te vragen. Het eerste verwerpen, die de jengden
de nationale taal leerde, zyn; daarom moet in hun
kousen etc. -

Met de bekwamen der kinderen, hebben wy slechts een
opvoedingskennis gemaakt, door dat wy verlaten
lang gebleven zyn. Als een algemeene trek is ontstoken
in het oog gevallen, dat zy nu niet meer maken van
te paard te rijden en daarbij zijn gaderen in het oog
vallen door hard en wettig rijden. Het zonde ik den
Fransche jengden nu niet even op nemen, ik dien het

Van den smokkelhandel heb ik reeds gesproken, en ²⁹⁴
vermaand dat de gezeten, die de boerpaden zoo wel
konden beramen, niet vreemd zijn. De bevalking
van Bayonne de Luchon wordt ongeveer 2385 tielen
te bereygen.

De gebouwen voor de baden zijn niet uitte,
kend en voor de vele baders ontbrekend; men
heeft plan om een grooter badhuis te bouwen.
Onder den grond heeft men vele kusten bedekt,
om het water zuiver, en elke bron naar de andere
afgezonderd te werkworpen. Onder de regering van
Napoleon zijn galbergen daarvoor in den berg ge-
bouwd. Zoo men niet want jaartal het getal der
baderen toe, en men bedachtmat voor reclaming en
verstijking der ledematen, dit water als uitte,
kend goed. Luchon is bezogt het middeelpunt
voor de beruchter der heugte Pyrenen, de
villen des montagnes.

Om twee ure verlieten wij de en reden met
den postwagen tot aan de Pont de la Braguère,
op den weg dien wij voor Montrejan gekomen waren.
Wij slopen daar uit den wagen en wandelden naar
Saint Bertrand de Comminge. Wij kwamen
op dezen weg door het dorp Valcabrière, waaraan
de naam aan Vallis Capserum herinnert. Tegen half
des middag waren wij op ons bestemming
der ligging van Saint Bertrand waaraan te komen.
Wij gingen op het moment van het aankomen der heugte,
Bambou, dat als het beste stroompunt wordt aangeduid.
Het had geregend, doch de lucht werd weder helder en
de rivier brak door, terwijl een regenboog konen de ber-
gen verscheen. In dit uitstekend licht ontstapen wij de
grote vallei, waardoor hier de Garonne stroomt.
Koken de lagere beropen, die haar omringten, stoken vele
kopen uit en noordelyk ziet men de vlakke moerassin
de Pyrenen uitloopen. De dorpen en huizen staan tuss-

niet gespaard ging met belachelijken wind en aan-
matiging. Als een duwt van minneling niet
zy op anderen neken en d'wyl is het als of de
gewone vrouwen van belachtheid onder hunne
waardigheid tuanen. Een gewone aardigheid is
daerby ont, maar niet zy vernemen, dat er Engel.
sken, ommetwyl zy, de Engelsche uitpraak van
het Franck na te baten. Zy hebben daerby
niet hunne eigene onkunde van tweede talen,
die zoo groot is dat zy die zelfs niet gebruiken
spreken kunnen. Zy toon, zoj ene andere onkunde,
de dave dat zy alle vresen, althans naar het
talen, die zy hooren spreken, voor Engelsch houden.
Wij moesten ghemaken wanneer wij Duitsch
spreken, en zy bewaeren hunne gewone spraak,
met de Engelsche lippen. Wanneer men met
dierzelfde jonge lieden sprak menen zy belachd,
samtlyk zelfs konde men te beschouwd maken
Kuch. G. in de P. p. 200. onder het vyde.

Het was by den val van Gombalald, welke hier verra-
den werd, en dat hy niet lang verdorft had tegen Gombalald.
Men vindt de bijzonderheden in Peyronet Histoire de,
France II. p. 40.

zeken de velden en boomen; byzonder streekt daaron-
 der uit het vlak Barbaran, verlyft plaats van den
 heufel van Rovigo, oom de overryse der vallei op de
 hoogte getopen. De rijkdom aan veruillende voor-
 werpen, welke zich in deze vallei voordemen, maar
 gaande meer rijk en bepalig door verhoeden, is zeer
 groot en maake een alleraangenamen den indruk.
 En er moet ken men de uitspraak van Lamartine,
 C'est la plus belle vue du monde, met letterlyk
 opnemen. Men ziet geen water; de Garonne is
 door hare oeveren en het gebouwt bereikt, en dit is
 een groot gemis. Wy wandelen daarna op de
 walven, van waar wy hetsofde gerief, eenprins
 genuyrd genaten. Aan de andere zyde vaper wy
 een deel der Vallée de Barouffe, aan welken mond
 de stad op eens hoogte gebouwd is. Zy is zeer afte-
 zandert en liefelyk; men vaemde sekerlyk lang de
 schildersachtige tonellen die zy opleent; evenwel
 worde wy niet veel beruchte. Hieraan is het wellyk
 toe te schryuen, dat de inwoners zich nog onder
 zekende, daverenmondigheid in kleeding en conou-
 wys. De kerk bezochten wy nog maar vlystef.
 Dinsdag 13 augustus. Sint Bertrand de Com-
 mense staat op een punt dat vele historishe hevin-
 neringen opleent. Hier was de Romeinsche stad
 Lugdunum Carnenarum, was men beuert, door
 Pompejus gesticht en eenmaal de voornaamste
 stad van Heidelyk Gallie. Zy brunde naar het in
 585, toen wy door de Franken werd vernoyt en de Be-
 valking vernoyt. Zy herleeft onder de groanen
 welke in 900 aenwengen, en die togelyk bishoppen wa-
 ren. Een koning, de heilige Bertrand, deed in de 12de
 de eeuw de tegenoverlyke kerk bouwen, en naar hem
 beknoom de stad hoven naem. Het graafschap bleef

Bowles' Introduction p. 62.

bleef hetzelfde, tot dat het in 1450 door Marja, 296
votke van Keizer VII werd gesticht. Het tegenwoor-
dig stadje is geheel ontbedruide, en heeft, met de
Luizen Brinn een tamelyke grooten kring rond
om, slechts 900 inwoners. Het bestaat alleen de
plaats waar en onder toe de vesting of citadel der
stad was, terwijl men van het oude Leif dunnere
Cannensum weg op grooten afstand de sporen
vindt. De ligging is thans zeer ongunstig, en
loopt geen groote weg door omdat het te hoog is,
en er doctant geene rygerheid. Twee kande vestingen
zich hier te vestigen. Het is ook geheel vernatlen
en de adsch, eenige goede groote huizen, worden
slechts gedeeltelyk bewoond, en zy hebben byna ge-
ne waarde.

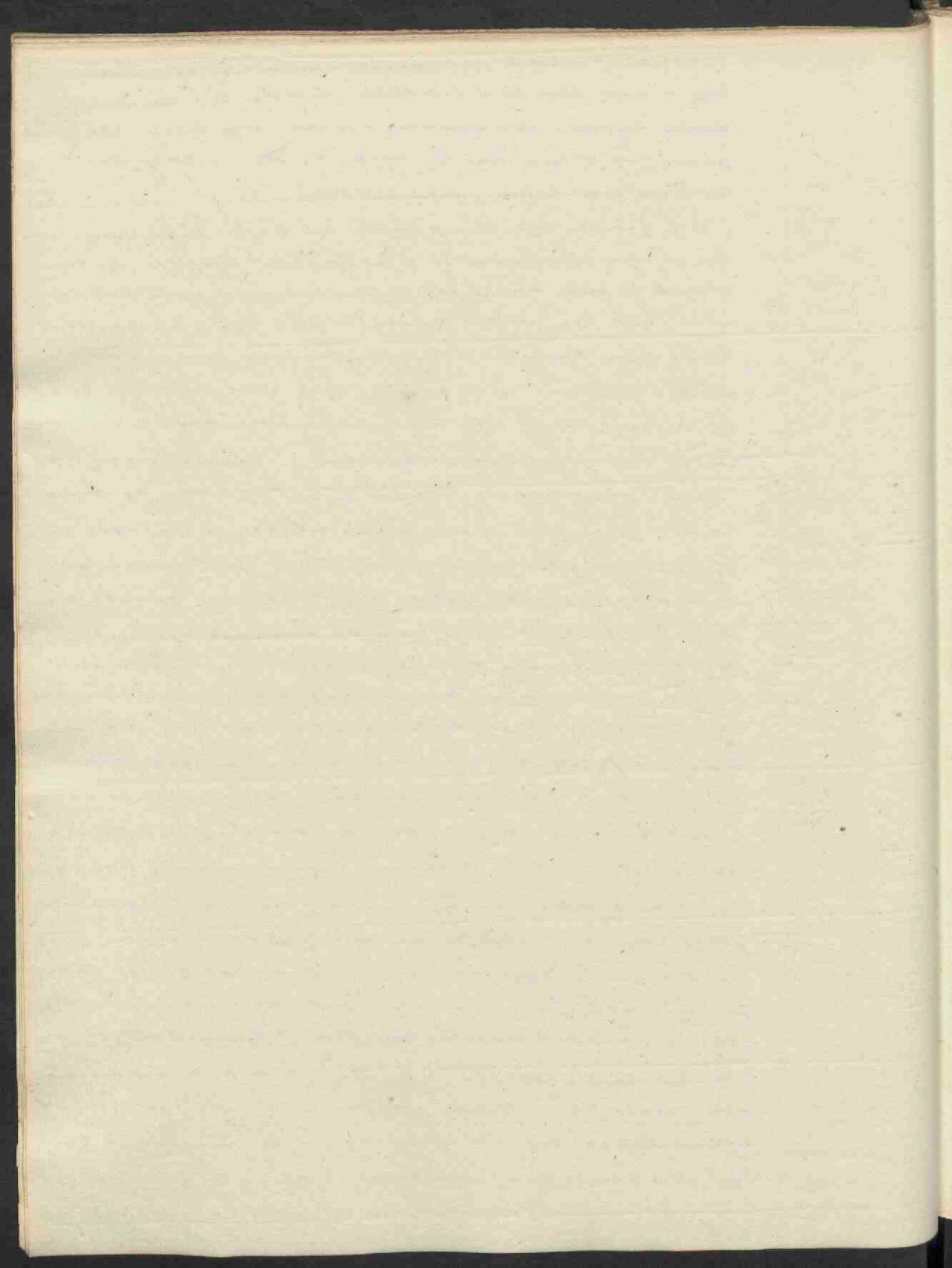
Wij wandelen weder vnaar de Grot van Gas,
gas, een groot een noordelyk vnaar de stad. Op den weg
vnaar wy weg grondvlozen naar gebouwen en andere
stukken, nemme naar het oude Leif dunnere, en de
velden herin waken van het „Caempat sibi Froja
fuit“. De heuvels waren steeds lager, en in den
Cantson aan de veldte is de grot. Strot vanden
aans diep te vernedderen kanden. Wy er in komen.
In de grot is het omlyt, nialal zeer hoog, doch men en dunn
wonder het laag, en de grot verduste met in vele afgeboen,
de vnaar keupels metke zeer verstellende vormen hebben. De
bodem is als met vnaar becker, vnaar vnaar het
water stuan blyft. Wy vagen vanden de zonnene vnaar
velden die de grotten in kalthoegen opleenden. (Palust
ten en stalgyniken in alle de gedruken. Die vanden
niet schaveren 296, indien men niet vnaar de ko.,
gels en kristallen afbrak om die te verkuopen. Terwyl
wy in de grot waren kisten met eenige verbliden van
eene naburige steenprade dat wy met het vnaar en af
vnaar van vnaar stot van, die wy dan vnaar de hand van

Bombix Stenoborax p. 66.

Bombix Stenoborax p. 51.

verreger en natuurvorscher aanbieden. Jaen ²⁹⁹
by eenige hondert schieden in deze merkwaardige
halon hadden gemiddeld keerden my kamp. De graven
gaat nog dieper voort, doch woude zo lang, dat men
er niet veel meer in gaan kan.

By gingen mi kamp door het dorp Tichinaw, waar
een schone landgraaf is van den heer Dages. De land
strack is hier vruchtbaar en meestal goed bebouwd,
men leet den akker nooit brauk liggen, en meestal
leeft men twee oogsten; de, trawden, van bueleny;
doch daarvoor moet men ook veel mesten. En lye
tack heel land der Luennant gheheel veruuan
loopt en met varen Segrasid. Men heeft een litzu
strack gericht op de vlakke noordelyke van de Pyne,
naar. Eigenlyk is dit geen vlakke maar een ge
lykenatise gluinging; want voor de Pyneen is
eine diepte welke het gedrofte als een groote graving
van het hooppe land aan de overzyde afscheidt.
Hondoor bekomen de rivieren, waaraan zy mit het zo
langte kaman, eine kronning die zo naan aan een
zyden ligt. De zealenen verstanten deze gebrante
van het land, die zich ook by andere geberkten voor
duet, mit de onmetelyke ysnellen, welke in vane
zene tydperken der aarde van die berpen afderu
een, en die groote dammen (moraines) voor zing
opwierpen, even zo als men die nap op den rand der
glacien ziet. Die ysnellen zyn verduanen, doch
die dammen zyn gebleven. Voor het gezigt leue
van die gluingen, welke met staden daspen bes
tohen en velden dedeche zyn, een tehuw tafreel op
Het merkwaardigste in de stat is de kerk die by ges
tohen reeds opperlatidig betrogen en die wy nu op
nieuw kerkichten. Zy is hieldvorb merkwadig om
haar ontheid. Zoo men beweert, et zy to de elfde of
teuafte eeuw gebouwd en zy is in Romantike of
Bizantynen styl, en moet mit zyn een vanden

200
is met spitse hoepw. bekronend, is zy met schone
De ingang is door een grooten vierkanten Toren
hier men door een houten omgaf en dat heeft
ontdield. De Kera zelf is van braken door vele
ruime pitaches en verhoudend die haren een zinnen
en onbekend is zinnelijken gaven. In menig hoef
zy heuge gewelven met ronds hoepw en is haren
voorn is het algemeen schone. Enige andere glas
Licht Daryen zyn ook verhoudend. Maar wy is het
het houtwerk van het groote dier dat met men
vlyt en kunst gedruken is. Een aantal hoepw
van heiligen en allegorische personen zyn zeer goed
gedruken en dat met verhouding. In menig zyn
vele figuren van hout ingelief, met met alle
met zeer groote kunst, maar toch een de min
ding en verhoudend verhoudend. Bovendien is de
heilige Bartreand, enige Apostelen en andere
heiligen ook de Sybellen. Aan de ziele van
de kardinaleken zyn wy nael andere voorwa
pen, zieleken, een als beelden, dieken een
in de manier der middelken. Men ziet en
onder andere een kind dat met de vrede ziele,
leed want verhoudend verhoudend. Het dit ziele,
werk is blybende van verhoudend tyden en
zou ongelijk in kunst waard. Enige schilden
verhoudend het, alken vellen de daken van de
heiligen Bartreand naar en zyn met zieleken naar
dianete. De geestelike verhoudend ont de heit,
manier de religieus of lieder het zieleken van
Bartreand bekenend worden; - naar het ziele,
kleed van de alken eenen, dus hy gedruken heeft, en
een ander een de dierken de eenen, beide als sta,
con naar de kunst om met de vrede ziele te be,
maken een met verhoudend. ziele schepken of dier
maken een met verhoudend.

In de herbst is nog merkwaardig het graf van Hugo
van Châtillon bisschop van Saint-Basme, die de ban-
der der hertog van Bourgogne. Hij stierf in 1352. Zijn graf is van
marmer en hij wordt, als gewoonlyc, begraven de de hertog
in engelsch, vanden zyn Catholisch.

(den hand van een narval), zijn vijf, die naar 301
plomp is, zijn zinkt, die niet lozen is dan de
tegenwoordige zijden en zijn handschalen.
Aan het orgel is ook veel houten bijvoeten, en aan
den zuiden hand een vordruifde kroonkroon, en
de fabel zegt dat Bertram die goed heeft.
Belangrijker nog voor de bouwkunst dan de
kerk is de omgave (le cloître) buiten de kerk,
het is samengesteld van kleine vier- en zes-
kants, die twee aan twee wederzijds ronde bogen dragen.
Die muilen zijn, als gewoonlijk alle overal,
land en zeer fraai bewerkt. Men bemerkt
dat die omgave onder is dan de kerk.

Wij dachten nu nog te zijn het Musée Pyrenéen
van den heer Brunet, doet de passagieren uit de
drie rijken der natuur, welke in de Pyrenées
voorkomen, muelt bezatten. De verzamelaar
maakt in zijn laatste geweten ophof daarvan
en nodigt zeer uit om het te bezukken. Doch
die tuispeltwijze muur heeft het zeer verstaan
land, zoo dat hy het niet durfde te verstaan,
en is in onderhandeling om het te verkoopen,
wij konden het dus niet zien.

En klein Museum van een onsever aard is
dwaer een arm and naar verzameld. Het be-
staat uit ontheden, welke in den omtrek ge-
vonden worden, als alkaren, wapenen enz.
Die zijn zeer belangrijk; zy bevestigen de geschiedenis
van Luperon, Commanan, het aan-
zigtlyke stad onder de Romeinen. Het zonde den
muette maard zijn dat alle die voorwerpen
zeld geordent en verbeurd worden. Men

Bombas Hispanica p. 60.

Zonde ook gewist met vruchte naq granen 302.
kannem, en tuellijc naq 4 con belanprijke stuk,
ken vinden. Enkelde steenen met opschriften zyn
in de muren, der kerke bewaard, en baren de puerst, die
wy ingekomen zyn, staal een steen met de taal,
van van Rome, ook is daar een opschrift ter eere
van Caesar. De muren der stad zyn gedroeveld
naq Romeinsch.

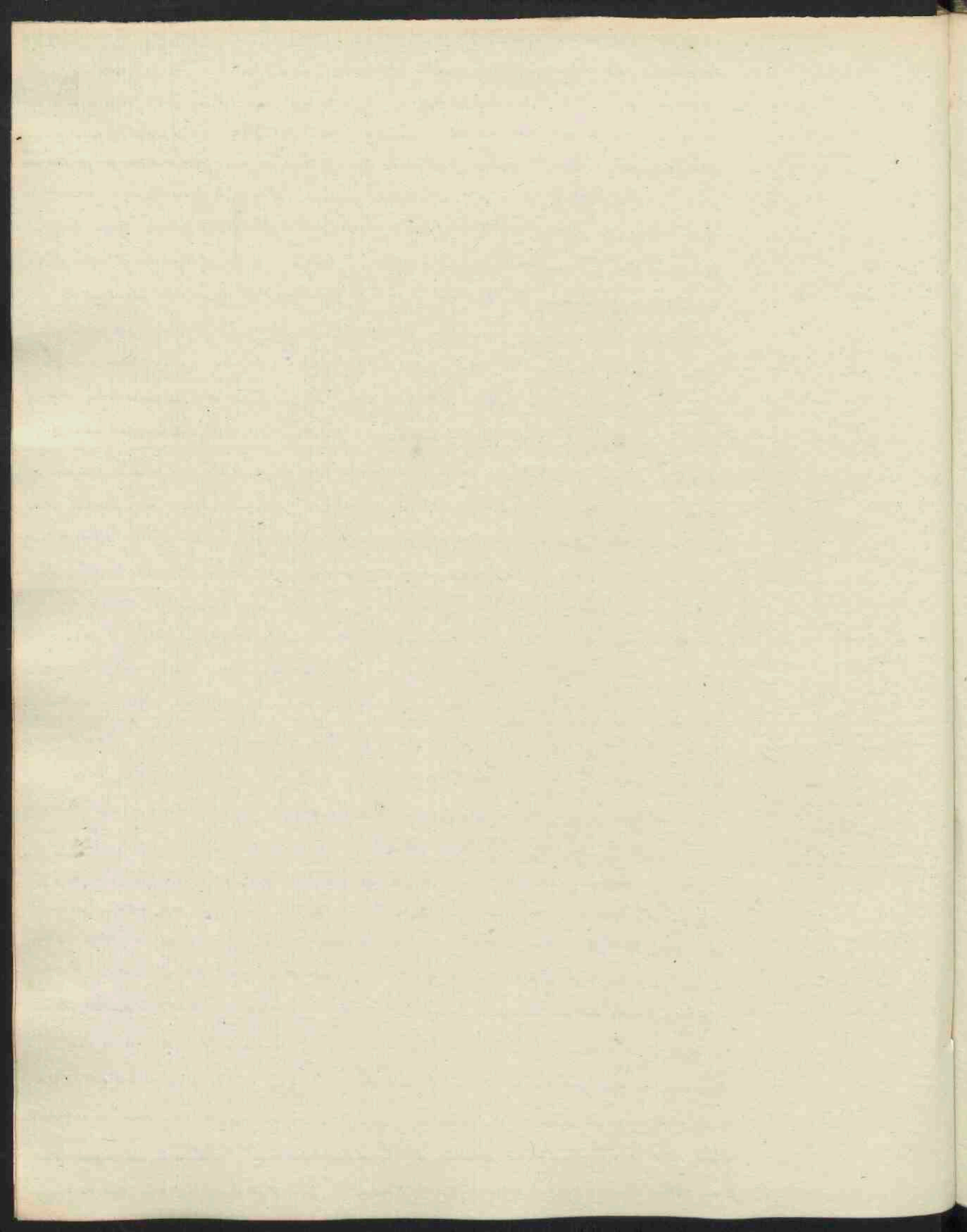
Sta alles, wat het oude Leijden in Conventen
nuw ont belanprijke had, gaet garien te hebben,
wan telken wy weder naar Valenciennes. Hier
staen naq de overblyfsels van een middeleeuwig
kasteel; men naemt ze Chateau Vert. Belanprij-
ker is de kerke van Saint-Jest. Zy is veel ouder, dan
men zegt, dan die van Saint-Basile en zyn is
ook haer voortkomen. Men beweert dat zy een Ro-
meinsche tempel geweest is; zy heeft naq de boefte
en voert een lanprijke vierkant met een half
rond aan het einde, hueding vele der oudste
kerken hebben. Aan den ingang ziet men een
oude middeleeuwig beeld, en opschriften en
in de kerke vertchenden fraaye zuilen met goed
Romeinske kapitelen, die wel van Romeinsche zyn,
barmen afkomstig zyn. Men vertcheld ons, dat
ontlang een schat in een kiste gevonden was, die
toch door de vriedst verdankend was. Het is zeer
waarschijnlyk dat in deze strack, die onder de Ro-
meinen zoo ryke en bloeyend geweest is, en waer de
oulasten naq den oorlog zoo geroevd hebben, naq
begrauen en verborger is. Het zand de opmest-
zaamheid der Franische ankeulogen zyn waerd
zyn verprijngen en het recht te stellen.

Wy waachten by de brug de la Bragniere den wagen af,
die van Beignones de Luchon kwam, en te vyf ure na,
den wy daarsnae den weg op die naen Toulouse

De onverschiktheid in de mandelingsen, waar men
men het leeuwste gerief heeft, was aanvankelijk; die
is veranderd in barbaarsheid.

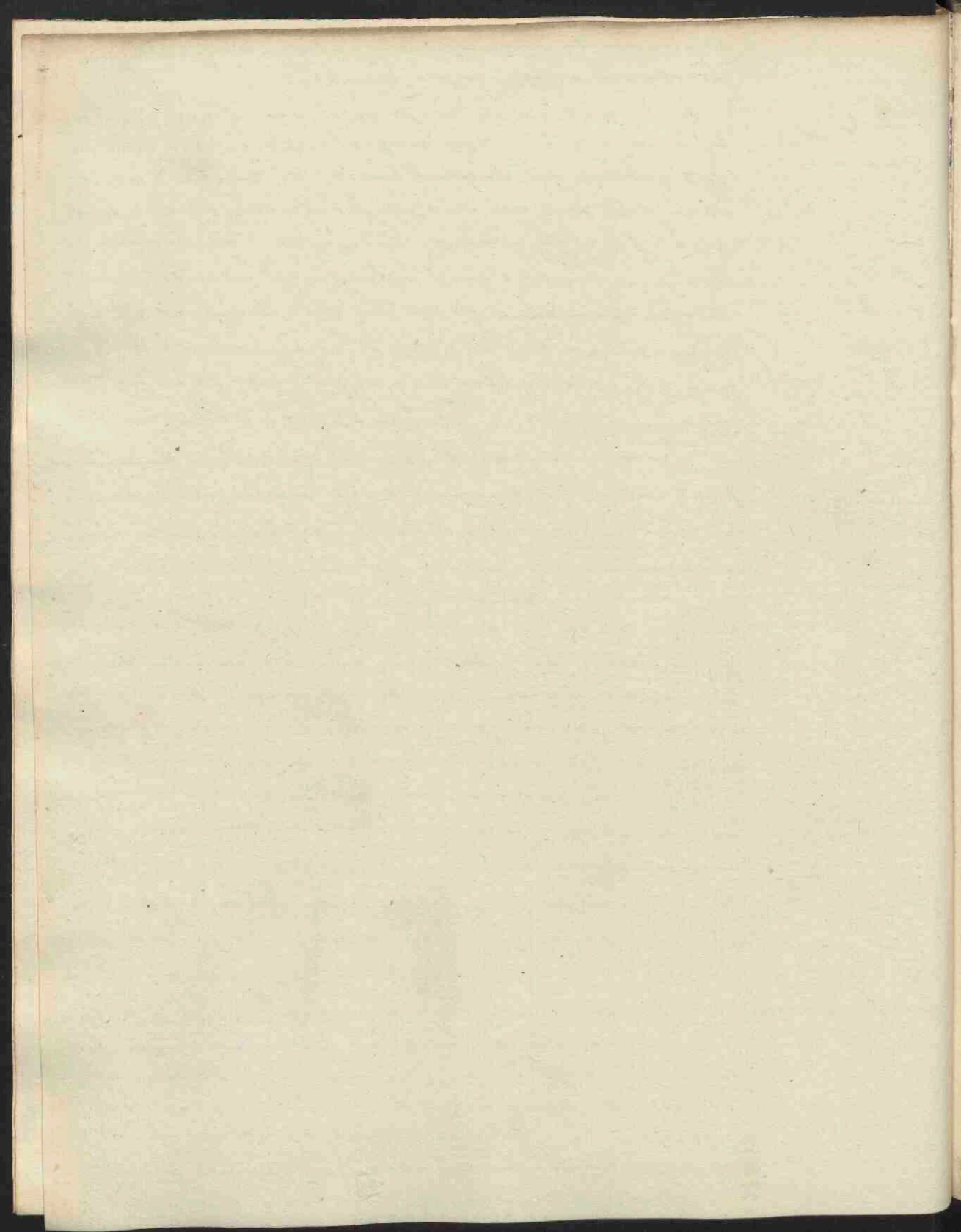
naert. Het land, dat wy aanvankelijk door 303
reden, is de vallei des Garonne een wien regter
aan wy ont danciden, ter wyl de koopte, maar,
vande de rivier rick buigt, zick tegenover ont mit
strakto. Men ziet Montrejean en andere plaats
sen waar die schone heiling. Wy kwamen door
het dorp Volantins, waer vele fabrieken zyn van
porcelain en aardewerk. Hier gingen wy de Ga
ronne over, beklaumen gedeeltelyk de koopte
aan de overryde, en beestelen melara Saint Gean
dens, een klein, wy goed gebouwd en levendige
stet, waer gunstig naar den binnelandtischen kan
del en lojelyk zeer schaan gelijzen. Zy heeft met
kone voorsteden vngewer Genou d'inde end inwo
nort. Wy beestelen de kerk, een der oudste van
het land, geheel voorgothick: met vande bofen
en met kleine zuilen en buogjes als bymest. Er
is hoop bofen het altaar een opening met mit
ke kleine zuilen, waerachter vanderst zyn. Die
dort een vandersting uitweshing. De ingang
zyn met buedreestierde vande bofen zoo al
men by de Romeinsche of Byvantzynsche kerken
gewoonlyk aantreft. Aan de rivier zyn
terwysen die een schaan gerigt opleenen, op kane
aaners en op de Pyreneen.

De wapen hielt hier wy lang stel en het was
dankbar taer wy afredon. Men keed op den ne
denen wyf maetwillig over een gedeelte, dat door
een paal opvettelyk was afgerot omdat het
opgedronen wut en es een gemerke wurd. Die
was om mit een kleinem om wex te maken.
De wapen geraakte hiervoor in het grootste ge
vour now om te kolan, waer van men aanvank
lyk de reinvors ook bleetelde. Taen dars ta
gan den wut dat conductant uit gestegen lucien,

kwamen zy met moeite in den daken en op 304
de steenwaagen en de kisten.

In de walsende misfelplants, Sicut Karlo
ny onderscheiden wy nog thimmer het aanbou-
lyk gedrag der beamtten by de postwagent.
Men deed ont den waagen neelaten, Steede ont
goed in het bureau en weigende ont weder te
kruipen, omdat men over onze plaatsen in
Sicut Gendarm beschikt had, haemel ik ver,
kleurd had tot Toulouse te willen doovryden,
zoo als ik daartoe het recht had. Men had den
wagen met 23 in plaats van 18 reizigers belast,
en daar de overschietende zich over hunne slijf-
te plaatsen heklwaagde, deed men, willcheuring
ons, die fort, zoo men meende Engeliken, wamen,
willcheuring den waagen neemen. Toen ik wy op
het recht om onze plaatsen te behouden, beriep, werd
ik met spate en beladiging bejegend en de wa-
gen neel weg. Het was ruim tien ure, toen wy
ont op deze wyse op de ttract opzet vanden. Te
pauze by des brigadier der gendarmen, by den
Commissaris de politie, hetcheuring te vinden, door
norgeeft, wy maekten ont naar de ontsundighe,
den Schikken; men waer ons een tamelyke her-
berg vuar wy althant nachtverlyt vonden.
Woensdag 14 augustus. Keeren slag hebben wy
in Sicut Kartony maeten doovbalingen. Hier is volp-
geen paardspatt, en de inwoners wy als in cone va-
menarering om de reizigers niet noort te helpen.
Onze herberg was martig, het weder buitengewoon
kormachtig, zoo dat deze laort van verbarning
niet vralyke was. Het is niet onbelangryk ons van
naby te zien hoe in 4mlk een plaatsje nege en de
scherming in der doot ontbreken, haemel inden waer
in een der kerkhofste ten den keminde. De beamtten

van der portmagen, zekere M. Bankhe, die als ver³⁰⁵
tegenwoordiger der onderneming my hand moesten
bezorgen, dat ik konde voorttrecken, en, althans
heden niet beynemen muel om het ongelijk te kintal,
ten en my plaatsen voor deelen, want te bezorgen,
dies het bezondert. De Marine is zyn vader en men zege
ook dat hy niet te huis is; Bankhe zelf is de Souvereyn,
dit van den Marine; de tinnen-poorst van palatit die
my gisteren door zyne vrouw deed bezorgen, dat hy
niet was is zyn neef, en overlegt heden met hem
hoe hem van alle beklag van zyne zijde my te
trauen. Ik heb wat gesproken met de gens d'armes.
Zy zeiden my dat hier alles samenhangt, en dat men
zich onmogelyk kan voorstellen hoe veel onrecht
en kleine tyrannien de onderaan de regering
personen, die alle vermenst en verdien d'zyn, zich
veroorlooven. Die warden niet ten kenne van de
knapere regering. Slechts zeltzaam kunnen
de gens d'armes eenige verbeentheden verkinden
nen, en daar is ongelukkig hun Brigaden te waken
en te waken by ons tegen dat slechts recht is,
wat te handlen, zo als ik dit in myn genot van
de wonden had.

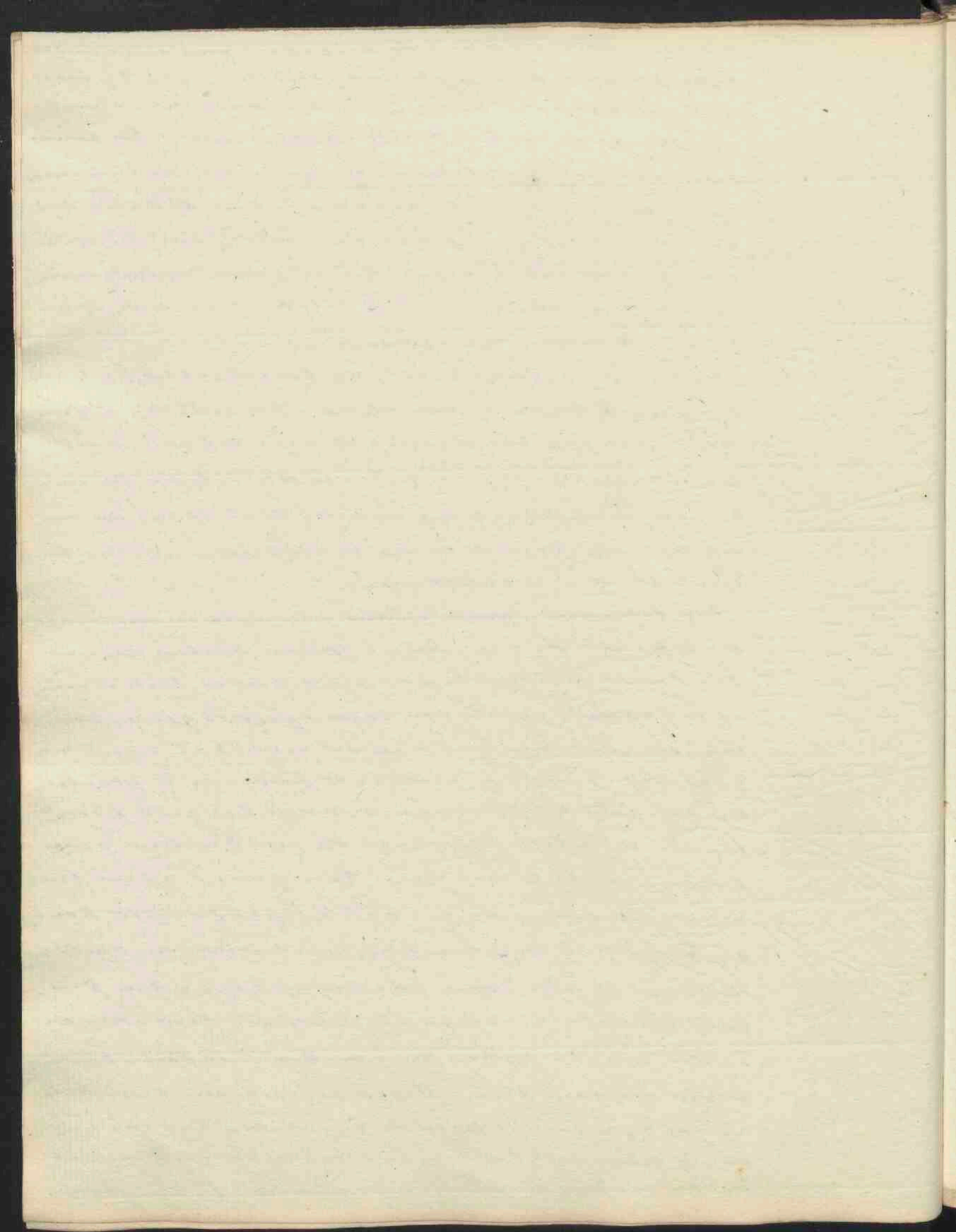
Saint Martiny is eene zeer kleine stad met my
niet 1200 inwoners. Zy ligt aan de twee oeveren der
Garonne, die hier reeds equinoxes bevaarbaar is,
en eene fraaye brug verceenigt de twee zijden. De
huizen zien er zeer vermaant uit; de daken zyn
met pannen gedekt en buchten en oow vloek. Er is
eene zeer oude kerk; de ingang is een schone vooce
brug tusschen twee ongelijke turen en monkanen
en een verheven gew. Inwendig is het gewelf rond
met een zeer vroelken boog. Inwendig is gelijke en
eengent naar die van Saint Gaudens. Zy was
zoo niet in orde gebracht en men had van uitrupe eene
nieuwe kerkel beaangewend. Men zande ons, dat

Een. Blyb dat het Fransch hier niet algemeen
verstaan wordt, maar dat een plaatselyke af-
handeling met de tram in het pata is geschied.

dit geschiedt wat door de mildheid van een 306.
ryke prinses, die in de nabijheid waant. Zy heeft
ook een gebouw daer inrigten naar de School
der freres de la doctrine chrestienne. Er zonde
hier meer welvaart konnen zyn indien de inwoners
meer kennis en yver beropen, want behalve het
waardeel der lipping aan de rivier, komen hier
vier groote meeren byaan, die de gemeenschap openen
met de groote steden van het land en met Spier-
se, en die meeren zyn in den Biskop, Straat.

De landstreek is hier nog bevelachtig, doch niet
byzonder schoon; men is aan het eind der Pyne-
neer. Het gezicht daarop is zeer schoon, doch
het zwaart heden niet volkomen duidelyk. Op een
hoogte waardaastelyk van de stad staar de mu-
re van een kasteel en op vercheiden andere hoog-
ten ziet men wachttorens.

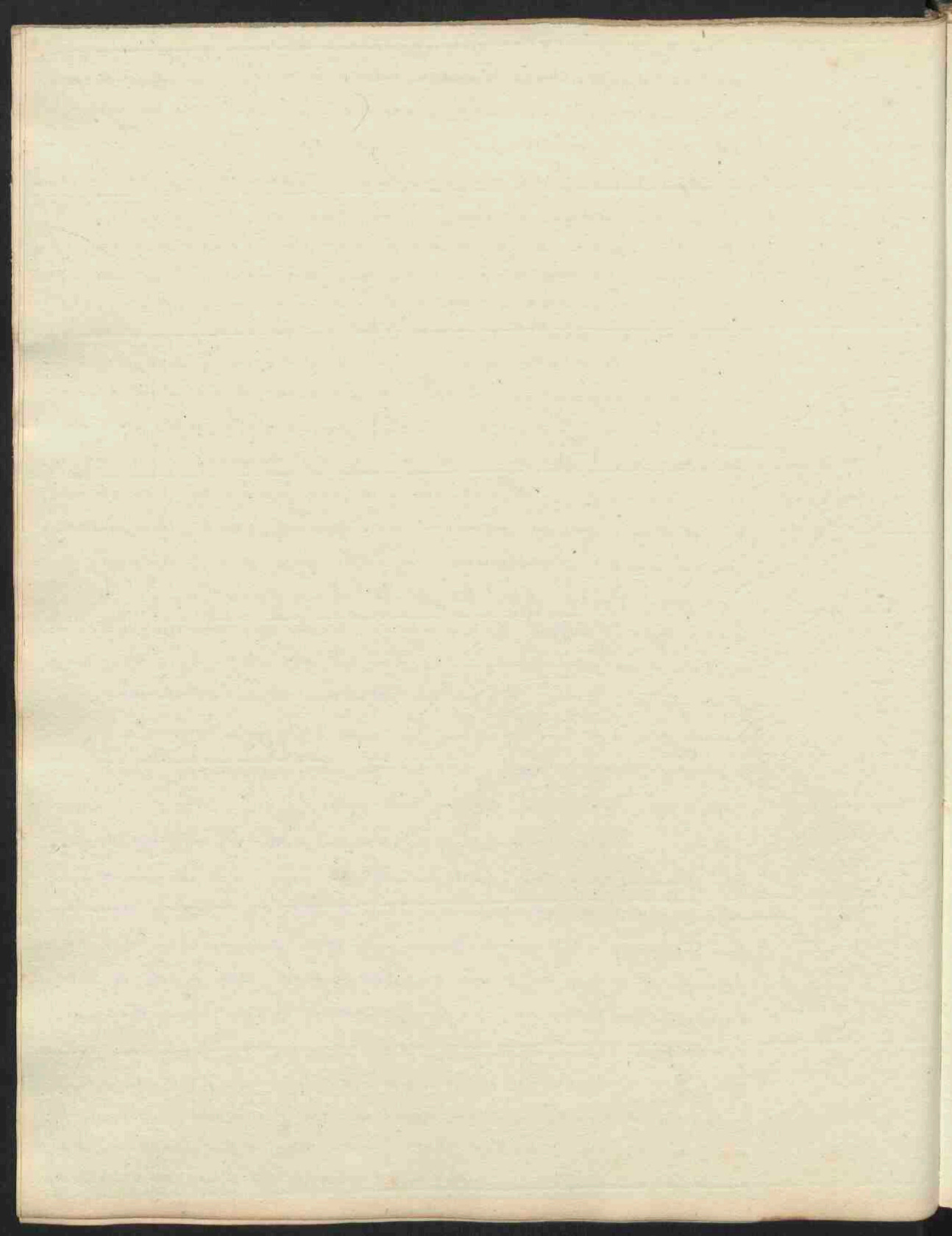
Wij bekomen den avond plantzen in een wagen,
die te acht ure van Saint Genon kwam, en naar
Toulonse bestond wat. Het schoolde toch twien
op 100 wagen op nieuw telergesteld geworden;
want nadat men ons ingelochrenen had, vond men
goed vyf onwettige reizigers bovenop te plaatsen,
die een gedeelte der ruimte naar het goed bestemd
innamen en allen twijfende de conducteur onze
koffers mede te nemen. Een gezond arme trok
zich voren aan, en gemaakte daaraan in hevi-
gen stroyd met de reizigers, conducteur en onwettin-
ders, welke alle tegen ons zornouspanden. Ons
goed werd toch oppepak; doch wij bevonden ons
in den wagen onder zeer onberischaafden onwettin-
delijke reisgenoten. Tegen den morgen ontdekten
wij dat zy wit haat tegen de Engelsen ons zoo on-
mensch behandeld hadden, en toen zy vernamen, dat
wy Hollanders waren, werden zy belooft en redden,

dat zy marteliefde waren over heere vraegen ³⁰⁷
kelooftheid. Deze lieden waren alle uit het départe-
ment de l'Arriège, dat nu een der donker-
ste van Frankryk bekend is.

Don'tendag 15 Augustus. Tegen half zeven kwa-
men wy dezer morgen te Toulouse aan.
Ik ging naar de post en want een aantal bewonder-
maakte ik een bezoek by den bankier Courbais.
Zaam bezochten wy het Museum. Men heeft
daarvoor een uitstekend lokaal ingericht in de ge-
wezene Augustinerkerk. De behoudingen zyn talryk
en vele daarvan zonden wy bewonderd hebben in-
dien wy in Parys niet zoo gewend waren een meer-
verstukken. De meeste hier zyn kopieën. In den
kluustergang heeft men eenne groote verzameling
sing van oude beelden en opschriften, kopitelen
en andere ontheden, welke meestal opgegraven
zyn by de kleine stad Martres, waar men in
1824 oprettelyk daarvoor heeft gezocht. Merck-
waardige stukken uit de middeleeuwen zyn ook
hier geplaatst. Voor de studie der oudheden en
voor de historie der kunst zyn die voorwerpen
intert belangryk; voor de schoonheid kan men
stechts weinige bewonderen.

Dezer namiddag zagen wy by de hoofdkerk
de processie ter gelegenheid van het feest van
Maria's hemelvaart. Wy verwonderden ons over
het aangewigt voortkomen der personen, die haar
aan deel namen; de geestelyken, de vele kunstka-
lingen der Seminarieën hadden alle een knugent
riehelyk interlyk, zonder leven of knacht, ook
zoude eenige uitroeping van gods dienste
opgetoopenheid. De vrouwen en meisjes die mede
gingen hi doer ook geheel niet het blauwend en de-
valleij voorkomen dat men elders by dergeliker be-

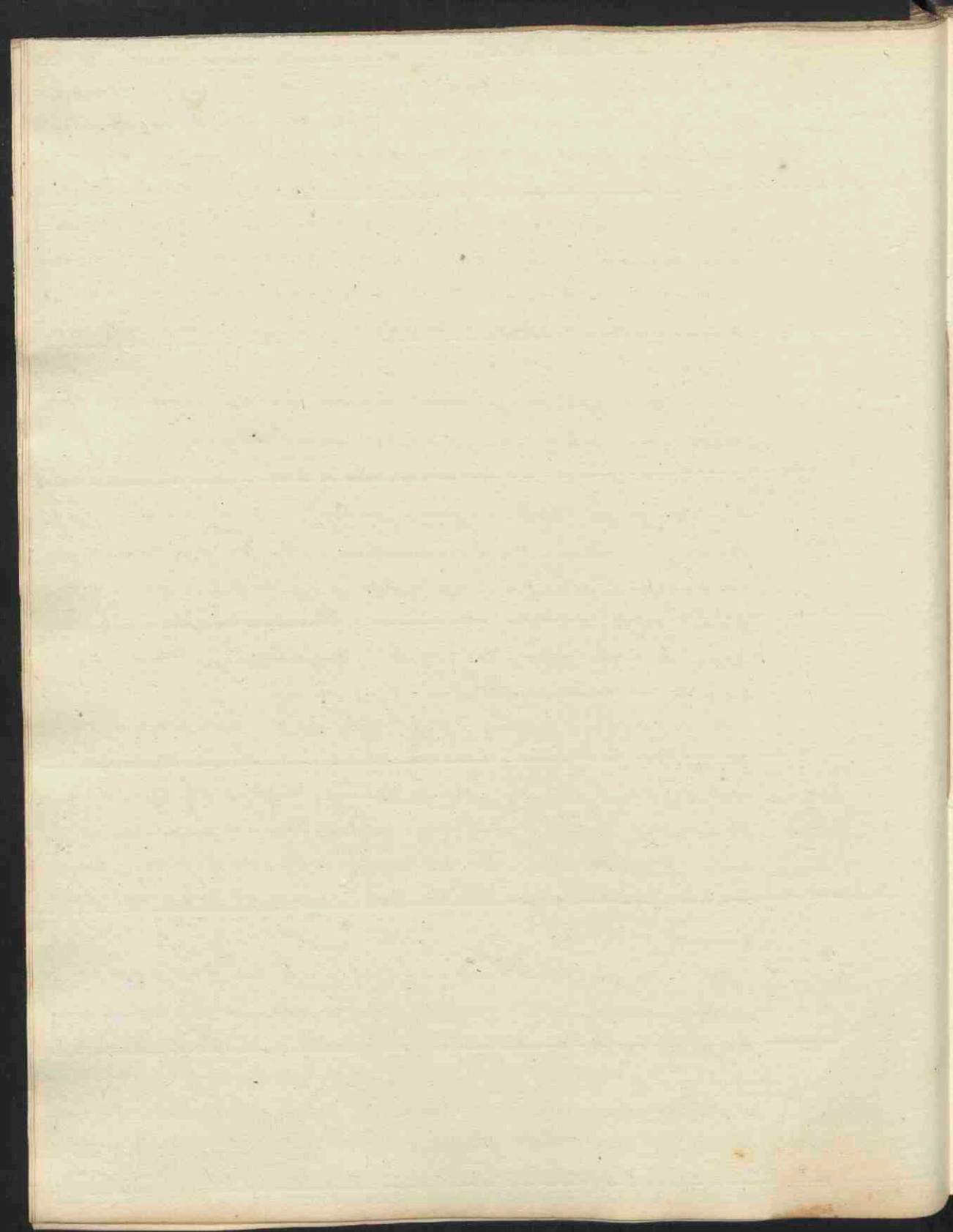

308
Spent. By het volk bemerkte men weinig
aandachting of belangstelling; naamlyk
nam men den haer af, knielen deed niemand.
Het was eene ydelle vertoning die geene betee-
kenis had en geen indruk maakte. Wanneer
ik die lansen ry van merkelyke en taakomstige
geestelyken zag waerby het leven als uitgeput
scheen, zoo kwam by my de gedachte op, dat
predikendom niet op nieuw de wereld ver-
geent.

Wij gingen nog veel door de straten en wandel-
delingen van Toulouse. Men bespreekt alge-
meen dat het eene oude stad is; de meeste stra-
ten zyn eng en onreghelmatig; de meermoeste
legde plaatsen zyn onvoldoend. De bestuuring
is overal slecht; op vele plaatsen groeit het
gras tuschen de steenen. In het algemeen be-
spreekt men groote verwaarloozing, vooral
ook in de wandelingen.

Dit neemt niet weg dat vele schoone ge-
bouwen in het oog vallen, en de wooningen
der rykene families schynen. Zelfs bysonder
prachtig; doch die zyn door eene plaats met
eene poort naar de straat af gescheiden, zoo
dat zy eigentlyk niet tot stercoad naar de stad
verstreken.

Van de gedenkteekenen is ons in het oog ge-
vallen eene schoone zuil opgericht ter eere van
Dupuy et les braves de la 33^e. demi-brigade de mort,
du champ d'honneur. Deze fontein is oeroude, maar
derer zuil, en verrijzen denken wel meer aan hem
Halogrenaten die in Egypte en in Italic gewonnen
de eerste overloop der om een seling gewonnen zyn.
Die overlopen hebben voor het menschebam en voor

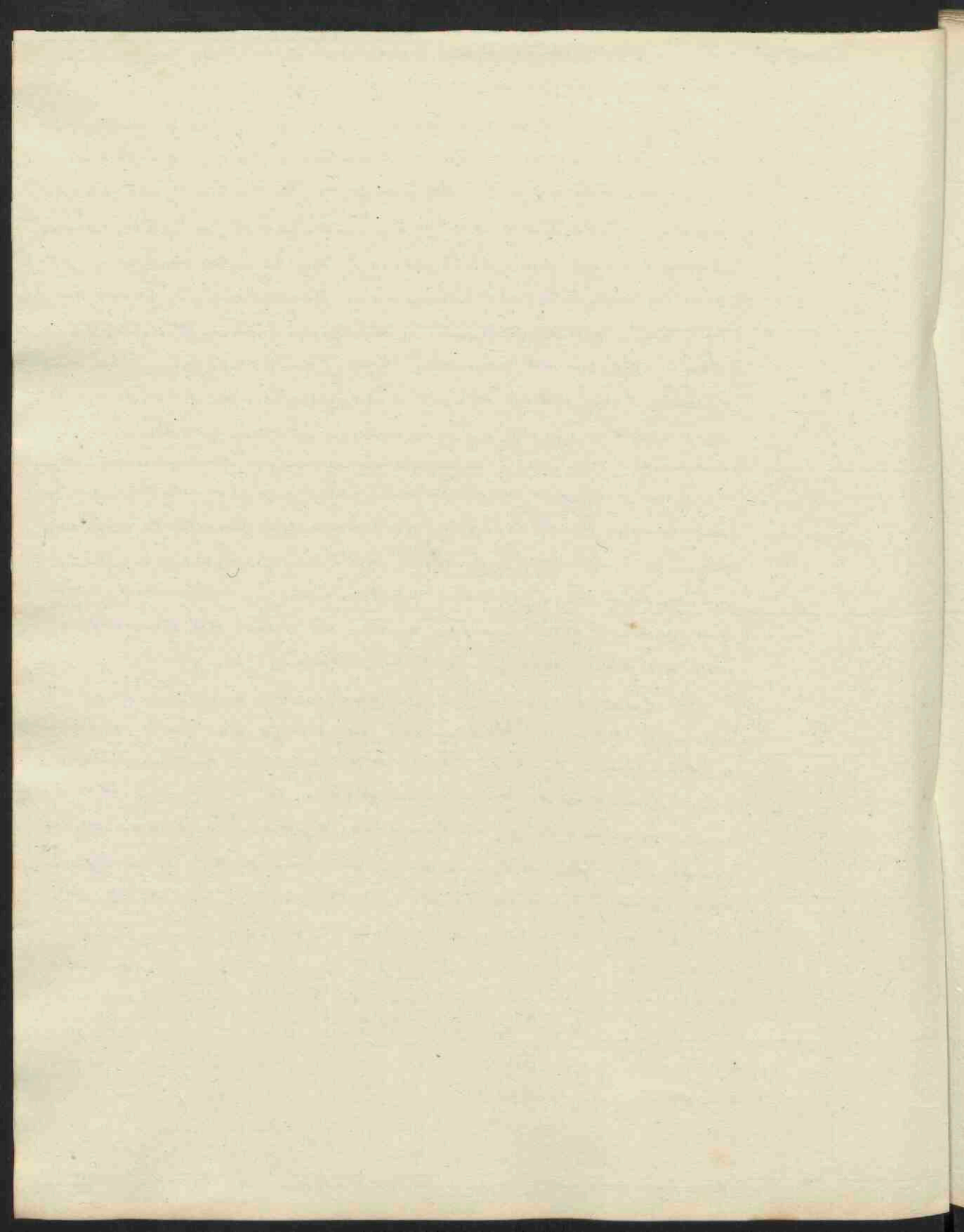

Frankryk niet dat heel opgelarend hetgeen men die heldhaftige soldaten navorspiegelde.

Vrijdag 16 augustus. Myne vrouw was angst, Ik heb daarom bleef ik ook veel thuis en schreef in myn dagboek. Ik ging twee maal vergeefs by des Colonel der Gendarmerie, om hem van het getrag van den zens d'arme te onderrigten, die ook in Saint Martory beschermend heeft, en die tuellige vrees van de konnen beschuldigd worden. Op raad van den heer Lanctois ging ik ook by den heer Monthieu hertuinder en vromman deelhabber in de onderneming der postwagens waantoe die van dinsdag avond behaust. Myn uitroep myne mededeeling zeer wel, beduante en my voor en betwafte de zaak ter hoore te zullen nemen. Dit mag dan althans voor andere reizigers eenig nut opleveren. Voor het verval van onze reis wan ik aan de bereyning der andere wagens berigten in.

Ik heb dezen namiddag veel gemaandeld, eenige kerken bezocht, de brug en vele andere gebouwen bezien, zoo dat ik het uitwendige van Toulouse very wel begin te kennen. Het heeft voor my weinig belang de byzonderheden op te tekenen. De alpeense in druk blyft ongewoon desalpee zoo als ik dien reeds vermeld heb.

Zaterdag 17 augustus. Ik bezocht dezen morgen den Colonel der gendarmerie. Bogen en dedde hem mede wat de zensdame in Saint Martory by den postwagens verrijgt had. Aan de Ecole de droit vernam ik, dat de vromtesingen hadden opgehouden, en waantoe konnet niet dan Jean-Baptist die my alle gevraagde inlichtingen gaf. Myne vrouw en dochter bezochten met my de vrommanente overblijfselen van Toulouse. De konstschep of kerk van Saint Etienne. Zy heest al int een

graaf Schep in Byzantijnschen styl, met vande bouwen, dat een
wandij schone is, en ook een Choor in Gotischen styl, dat eerst
in het begin der 17^e eeuw gebouwt is, toen het oude Choor was
afgebrant. Het Choor is graaf en schone, waeruit de kusten
ste ontfangen ont wate vromme vrommen. De twee ge-
deelen safen niet allen, om de bouwvande niet raam, want
zij zijn in verschillende richting geplaatst en dat zij staan
der scheef ontwaakt. Men had by den bouw van het Choor
het vrommen om de gahel hech te vrommen, doch men
heeft het vrommen laten steken. Het deel is oprecht vrommen een
indien vrommen gebouwt.

De kerk van Sinte Saturnus of Servus is een groute
praachtige kerk gebouwt in den Byzantijnschen of Fransischen
styl, dat is met vande bouwen, gebouwt. Zy merkt een
vrommen indoch door de grouteheid vande gewoel, vande
schone vrommen en de vrommen van bouwvande. Zy heeft
vrommen vrommen; vrommen de vrommen vrommen groute vrommen.
Vrommen het groute vrommen is een vrommen kerk, vrommen
in de vrommen vrommen vrommen vrommen vrommen, en den
vrommen van Saturnus vrommen vrommen vrommen. Vrommen vrommen
vrommen vrommen in vrommen vrommen vrommen, vrommen vrommen
vrommen vrommen; doch in de vrommen vrommen van 1792 heeft
men die vrommen vrommen vrommen; de vrommen heeft
men gebouwt en nu vrommen die, als men de vrommen
heeft vrommen en vrommen kirkon geplaatst. In de kerk hangt
een schildery vrommen den vrommen van Saturnus
vrommen; by vrommen vrommen de vrommen te vrommen en
vrommen vrommen een vrommen vrommen en vrommen vrommen
vrommen by vrommen. De vrommen vrommen vrommen met vrommen
vrommen vrommen, en vrommen vrommen vrommen vrommen
vrommen. De vrommen vrommen vrommen vrommen.

Het Stadhuys heet hier Capitulum en de acht kerkon
ders van Tourlante drossen in vrommen tyd den naam
van Capitulum. Dit gebouwt is een der vrommen van
de stad. De vrommen vrommen in 1769 vrommen. Vrommen

Het beelt van den alt Sicard zal binnen kort
hier geplaatst worden.

De stad Liza behoort op den rechten oever der Garmme; over de
brug is het gansche Streekt Cyprus dat ook alle den gewelt der
Stad naar beschouwd worden.

er de Salle des pas portus en de groote zaal; welkamen 311
de Salle des illustres Fontaineveins naamt. Hier zijn
2. voortkeelen van beroemde mannen uit Toulouse een
meer een voortkeel dat hinnen verdienste verneemt.
Zij zijn niet naar 1400000000 geschikt. De meeste
een paar op, die condestabul ephelaten: Guilielmus Ca-
tel... vel hoc una memoriae quod, eo relatione
omnesque judicio suam in sententiam trahente,
Sicilius Vanicus insignis athenis flammis danti,
natus fuerit. — Guilielmus Magaret Talotus Bo-
nifacimus ^{S.P.} Philippum III Galliarum regem fero-
cientem armis reprehit. Riquet is een der illus-
tres. Eene kleine zaal naamt dore is die der Jense flo-
rans. Hier staat het standbeeld van Clemence Van-
ne, dat te voren in de la Courade op haar graf-
plaat te staan; ook hangt er eene schildery, welke
de instelling der Jense florant door hare berouwe
naam in 1324 voorstelt. Deze spelen waaraan
Clemence hare malatonschap bestemd heeft, bly-
ven nog altijd in stand, en wy zagen de mutalen
der zonden en zolvenen blaemen, welke alle prinsen
gezien worden aan hen die de beste gebichten leeden.
Aan het andere einde der Salle der illustres is eene
zaal die zeer lieflyk opgemak is ter gelegenheid
van het begraaf van Napoleón te Toulouse, en die
toeder Salle der troue genaemd wort.

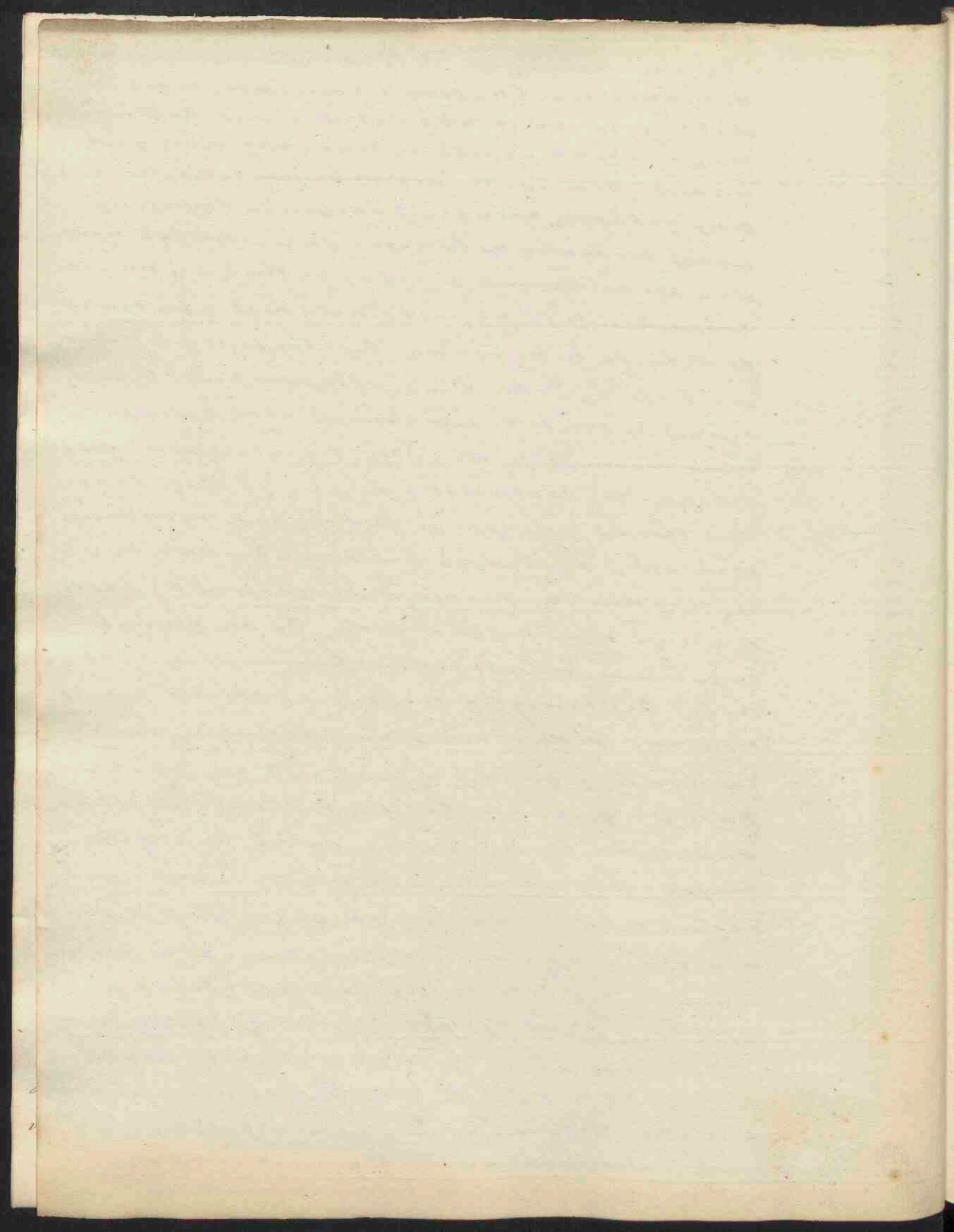
Men moet ons hier het zinnard, wienamske Anthonio
wely in 1632 ontkeuwt is Dit vout plaats achter het
Capitaal.

De brug over de Garonne, welke de twee gedeel-
ten van de stad verbint, is als gebouwd merkwaa-
dig, en toont levont ry een der schonele geringe punten
op om de asport van de rivier te beschouwen. Merre
de brug is het Hôtel Dieu. Wy zagen ook de schoo-
ne brug van 17000000, welke op een kleinen af-
stand hangen gemuakt is, vooral ten dienste eener

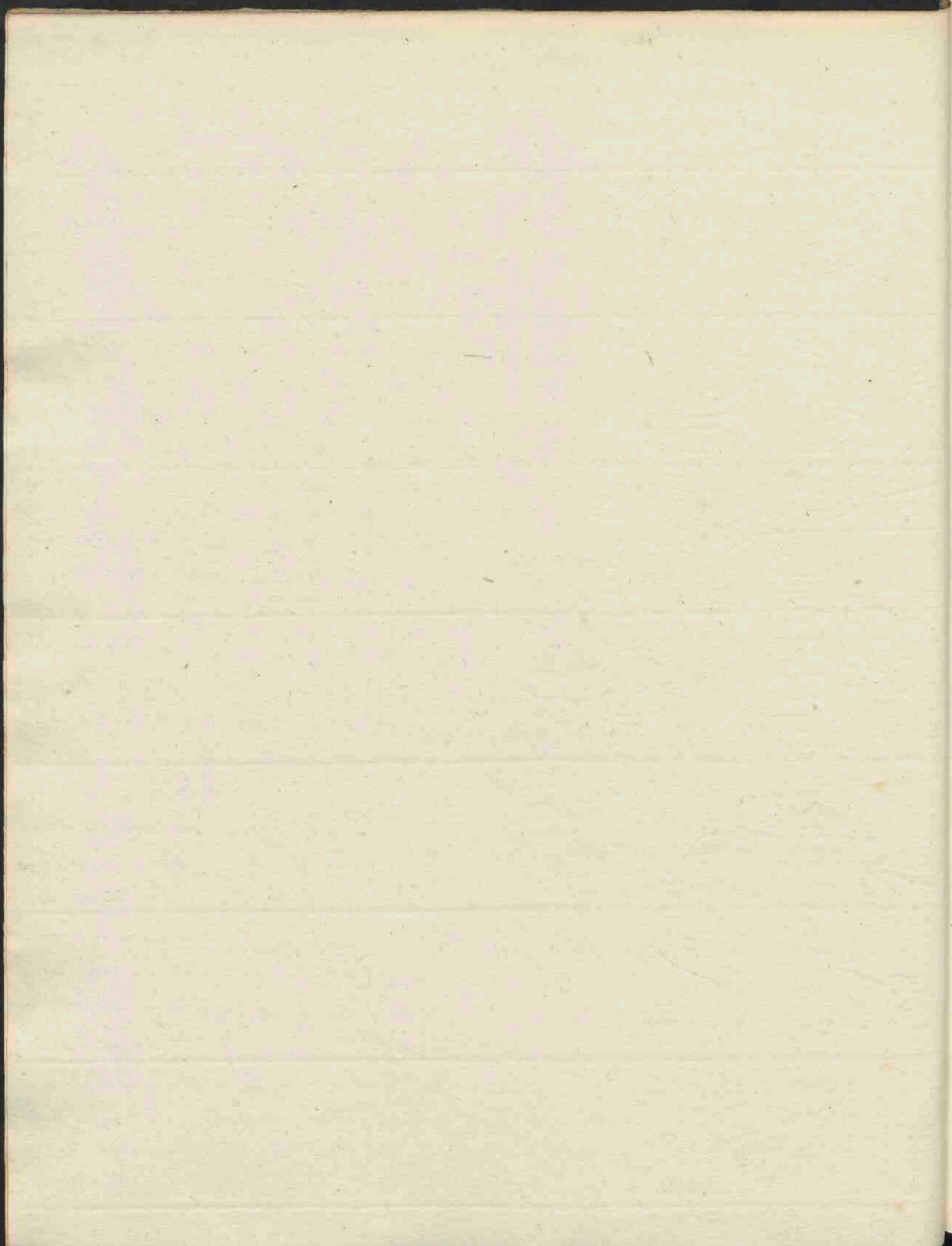
De gewone benaming is Canal du Midi.

De historische bynamen *Canal de France* en de *maestrel* van
dit eerste en grootste kanaal van Frankrijk heb ik
neder elders opgetoekend. Zie ook *Guide pittoresque* p. 91

By de groote brug, aan de linker zyde der rivier, staat de brugtoren, Chateau d'eau, welke de gehele stad voorziet van water uit de rivier. Deze inrigting is uitsloekend goed en eenvoudig. Twee grote raderen, door wielen uit de rivier zelve in beweging gebracht, brengen pompen in beweging, welke het water op brengen aan een hoeflyk heuvel dan het verhoogenste punt in de stad; en van daar loopt het door pijpen in alle richtingen om in de behoeftte te voorzien. Om het water te brengen heeft men eens bank die op dit punt met groter en had juist groote steenen belegd en met daer eenen murend en verrijpelt met aard en gras bescht. Het water dat men pompt heeft door deze steenen geloopt en is daarvoor valkamen genant; Baren aan een verpaderde kante het nog door metaal gaat en gaat in de pijpen op nieuw door metaal gaat. Op die wyze komt men het water valkamen rein in de stad. Dit gewigtig werk is onder het minster van Villele tot stand gekomen, die van Fontaine gebuertig was en ook nog hier woont. Er is een groot aantal fonteynen in de stad en daarander geen schoone, ook in de wandelingen. Ook straamt op vele plaatsen van den dag water door alle de straten, doch het viel dat overal ligt wordt daardoor niet weggenomen; het is zelfs op vele plaatsen, naflimmer daarvan het ziele in het water vlesse. Een klein kuis van de stad is de wand van het bevoorde Canal de Languetue of Canal des deux mers. Het komt van de schiedlandsche zee, en valt hier in de Gironne, welke men kanafden en naar Bordeaux. Men heeft van de stad tot aan den wand een kanaal bevoorde, dat Canal de

Brienne genoemd wordt. Dit land het nu oord op, doe Jan 313.
Lants gemenschap heeft met het konink van anders dat de
Luisen in de rivier komen. Tey weder Camps het konink
van Brienne naar het schaone dake (Kajun) wamen die
recepte en het groot kanaal van Languedoc uittoeren, en
dat om de ryke der rivier geopend is; Behalve drie duit
openingen, welke niet sluiten voorien tye, is en een niet
der. Men heeft nymelyk onderwonen come voortstelling
van het kanaal te groeven, Canal lateral genaamt, het
welk naar Bordeaux waeren moet, zoe dat men in het
gheheel niet door de rivier val behaeren te noese. Ook
dit kanaal opent rich in het rechte dake. Een tervand
brug voert over dit kanaal en dat van Languedoc
en een baerelief neertert deze brug. Het gheheel be-
hoort tot de schuone bouwenwerken van deze saort.
Liet het dake dalen de draetwisen door vier sluizen
in de rivier af. Een meekwaersigheit van den zamen
hang deroer kanalen kon men niet zien. Het Canal
Lateral heeft een hangen waterpas dan dat van
Languedoc en even vordert van Brienne tot welk
heugen uit de Garonne komt. Men doet daarom
het water uit dit laatste ongen het Canal der
Languedoc door in het Canal Lateral komen, door
mit een klein een damel. Dit werck is met veel kunst
verstaen. Het Canal Lateral is in den tyd van de
paleis. Repanion en is nu tot Agen vultuid. Men
heeft daarvoor de gewone gemakkele willede maken
mit tuunen by groote draefte de Garonne niet af
macyelyk sonderbaar is, tvent om de opulst op
de rivier te wamen. neyngden waer de straven de
tyd start is. Men heeft my tuchte geroep dat die vrom,
beelen door rult een buitbaar kanaal te draen ge-
boeke waeren, en dat de vaert op de rivier niet was
groote macyelykheken oploest. Bovendien zyn en
tuse koninklyke wepen en sal ex tye een spearmey
werke, orangelept kuffiken. Touloute en Bordeaux
zoe dat ex tye overhand kon middelen, zamen
niet bestaen. Zal.

En zijn uitgestrekte wandelingen by het kanaal, 314
doch zij zijn in een staat van vakkamer verovering.

Wij bezochten nu het Palais de Justice. Dit is het oude
paleis van het koninklijke parlement van Toulouse, doch
zijna geheel herbouwd en zeer schoon ingericht. De oude
vergaderzaal is nu in mezen en dient nu voor Chamber
de Conseil van het koninklijke gerechtshof. Het ander deel,
welke heet merk, dat de valdeering versiert, is in deze raat
nog meer vernieuwd. Wij hoorden een droefgelijke zaak
van het koninklijke gerechtshof bepleeten. Dit was een
verhuurwaardigheid naar onze woon en doelen. Wij
troffen het juist dat een der advocaten in dien bepleeten
omredenen, toen sprak, welke intrest belachelijk was,
hoort, waarom men er niet aan gevoorn is. De
advocaat warden vergaderd en daar hoorden wij de
getuigenissen tegen twee bescheuldeijden van vakkam-
heid in een openbaar stuk. De herte van Tou-
louse gelde naar de wetten van Frankryk na Parys;
en zijn nu eenigermate de overlevende van het
koninklijk parlement.

Steen avond wandelen wij in den Plantentuin, met
ke zeer gezamenlijk markt. De aanleg is nu groot en
de inpang met wateren zinken verleid. Over den ryk-
dom aan planten kan ik niet overdeelen; doch de trek-
kassen kenamer. Wij niet in te letten d' naar; de planten
stonden in het algemeen niet fris, zij leden aan ge-
brek van water en de gehele tuin was niet wat ge-
houden.

Ten avond komende gingen wij nu in de kerk van Sainte
Dame de la Dalbade, een fraaye nieuwversteekte kerk in
den vorm van een langwerpige vierkant. Men begon juist
het avond gebed, waarvoor een groote schone maandel van

Faint, illegible handwriting on a lined page, possibly bleed-through from the reverse side.

vraaman in stille roekertuieldo. Dit is eeno eenoone
dige en onderdaad Staat helijge gubdiendtaefening
deze kerke plugt van de Schattheden redder te zyn, en
ein groot gebouwe der arde zict men nu naast de
kerke; hoe dient nu voor de bevol.

Zondag 18 augustus. Een nevondsdag bleven
wij thuis en beskeedde ik om te schryven. Een
nevondsdag deden wy eeno grote wandeling in de
Aller la Hayette. De grote rondo wandeling, den
Jardin public en andere wandelingen, ook op de
bruy out. De rondo is een helijge grootte, en men
rijt thoen ontschaffen hierin Toulaute; dacht alles
keef en nevondsdag vorkomen en was door de oerf
te zyn vorkomst. Een enkele franken kon die gebou
niet wistellen. Het gata der wandelaars was groot
en er heerschte ongetruyfted vorkomst. De kinderen
dansen en zongen in groeten gata. Dit de kerke
Staten was men en vorkomst. Zoo men out 40ft, zyn
die middel op het land, en die in Toulaute zyn, men
zou niet vorkomst met de lagersen Staten.

Maandag 19 augustus. Ik schreef nu vorkomen name
Holland, en pruzze nevondsdag met eenige kopten
namen der faculteiten koninc te maken; doch by
na outen waren uit de stud of rickhout out bleven.
De rechtsgelende faculteit is de nevondsdag met de
van Parys, wy tott gevondsdag van 400 tot 500
konekkelingen. Ik wandt geen der kopten anende
van faculteit. Van die der letters, vorkomst ik alleen
den heer Sourage en van die der services dan heer
Perraud, de eerste draagt de Latynsche literatien, de
tweede de natuurkunde voor. Ik heb met hen veel over
den Staat van het onderwoy in Franckryk gesproken en

Faint, illegible handwriting on a lined page, possibly bleed-through from the reverse side.

316
over den stroyd der Jesuiten met de universiteit.
Bereen avond vand' ik ook nog den hoogleeraar
Gautier - Arnaud, welke zelf in dien stroyd aan-
valken is. Hy draeg de philosophie naar en is toen
de geestelyken van ongelouf beschuldigt. De hoog-
leeraaren zyn hier even als te Parys in de verwachting dat de
universiteit zich gaat zal handhaven. Men verstaat
nu voortaan het onderwijs, de eexamens worden streng
en zoo behouwen de bevoelingen der universiteit een
groot belang en bron die veel tot behoud van de anafan-
kelykheid bezouwen de haak tot bydoogen. De party der gees-
telykheid is niet heftig onbeschaamd; zy meende niet over
aan, sukke waan zy haer op de vrouwen; - doch zy
heeft meening grante falen ten van den stroyd te roeven en
zy behouwen zelfs in hare schalen grante onduyfel te
Caten geseu. De beste geestelyken komen uit het Seminaire
Saint Sulpice in Parys en de overste van die school is de
zy zyn zeer beperkt in hinnen spitsen, stipt en onduy-
tig in het waaken van hinnen vormen en plegheden en ze
waantelyk van vandy en onbeschaamd in hinnen leeringe,
dese geestelykheid haer even opelyk het onderwijs der
jongt in het algemeen op zich neemen, veel meer niet kan
van in het besit stellen. Het ministerie is in den stroyd
Zand; geeft telken toe vander dand van de tegenparty te
winnen of te ontkempen, thuyt zyne party daerover and
meestlyk en haer onduyfel.

Er zyn hier vier faculteiten, en alleen die der theologie
ontbrecke, welke in de Seminaire is vervullen. Hier
waantelyk zyn in die der Letteren en Leoneses leering toe
daerziet, omdat zy slechts voorbereiding naar de andere
zyn, en die voorbereiding ook elders plaats vint. Die
faculteiten zyn niet het welken der voorbereidende
graden kelagt. De volwinsten hebben in hinnen onduyfel

Men verlangt zeer de kweekelingen van houtarbeid in een
Seminarium byeen te laten wonen; de regering is ook daar
voor gezind; doch het nog toe uitbreken de middelen.

hunner koude schouw. Die is geheel in het stelsel van de 317
universiteit opgenomen; de knuucholigen hebben
in Toulouse hunne vuurbrandende graden.

Het myne wamen en dochterken heb ik niet konde zeggen om
niet bij raken naar de wiet te kappen en te kessen. Toen
meer men was lang op wiet blyft, konne allester behaften
op; zelfs het papier voorwysen dagboek heb ik hier maeten
nauwelien. Wy ruchten ons ook wy pleadsen ten herinnering
mit. Dit alles neemt niet tyd weg. Het is ont oppervallen
dat de lieden, die wy sicut den wy wagen, de kouw
lieden in de wankels; - in het algemeen de personen in
Toulouse, met veel in wy als reizigers in wankeling kwa
men, nietstand voldeft waren.

Derom avond menke ik my eene grote meente
ling. Aan het einde der Allee La Fayette wy ik den vrom
tey van eene grote vromde plaats, die Place Reguette
heeten zal. Zy vermaakt nuttingwerken die men opperint
op een kouwte, tegenover de Allee en die Place heeft een
en tehoor. groot gebouwe naar de Ecole Nationale
opgericht. De stad heeft zich hier niet op eene grote
schaal en in gaderen thyl. Eens vromde de stad was alre
eys; is het slafrecht, maar Wellington en Louis in 1814
gestaeden, hebben ten de verbandene leers niet in Paris
wonen. Een oud militair die my de plaats wankelsde en
verklarende waarom die slaf een bludtyf geweest was,
dat 30,000 mensken in het land by wankelen, wiesde in
by, dat de slaf geheel nuttelos geweest was in Louis
niet voor wel niet ten by dien lande; want de kouwte van
Artois was niet in Paris en in. Gopaloon had opperint
te negen. Wellington niet in Toulouse kouw en
by kouwte en ook in. Men heeft nu op de kouwte van de
slaf geleerd is eene eenevromde abelich opperint. Het ging
niet van we, maar wankelsde my voor de kouwte plaats,
welke van de kouwte aangeleert is. Aan den ingang staan
twee soldaten en daaronder een vromde wyde een gebouwe

Er wordt in Faulconer veel en onbeschaamd gesproken.

in den vorm van een Egyptisch graf. In het midden ³¹⁸
is een groote vierkante plaats en daarom staan schoo-
re gedenkbeelden en veel gebouwen en bloemen. Het
geheel maakt een diepen en ernstigen indruk. Hierby
kwam dat de aarde veel kalm is hier was en lang
komende zag ik voor my de zee over de groote vlakke
oerzigtzaam, thuyt de Pyrenaeen zich ten zyde in het
avondsland west oorden.

Toulouse is ongeveer de hoofdstad van Zuid-Frank-
ryk en zy woont ook zoo beschouwd. Hare ligging te
midden eenen vruchtbare vlakke, over de Garonne,
op kleinen afstand van de Pyrenaeen, is zeer gunstig.
Zy is door het slechten der vestingwerken, minnenen,
tonent zeer verbeterd en kan zich nu bepaald niet
breiden. Zy draagt nog alle ken teekenen eenen oude
stad. De huizen zyn algemeen van baksteen en
tand, die zeer duurzaam, groot en donkryp. Enen
met zyn de steengruenenen. Het schoone marmer was na
by, doch de middelen van vervoer uit de Pyrenaeen zyn
nog altyd te kostbaar geweest. Men bespant groote
wielwagens in den aanloop van groote plaatsen, bree-
de straten, fonteynen enz.; doch die gaan langzaam
vooruit, en de geest van orde, voortdurend onseker
en niet helder ontbreekt. De bevolking betraaft
de laatste 60,000 en zy kan dus niet de liden rijkheid en
de inrichtingen van een hoofdstad nestouwen. Zy is
evenwel een der rijkste steden. Er zyn een groot
aantal families, die vele landeigendommen bezitten.
De zyn groter deels van aellen liden was op ontbreekt.
Ten tuillderigen naet, in groote huizen met voorhonen.
Kamers en fabrieken, zyn hier minder dan in andere
groote steden: groefabrieken zyn de voornameste.

Over den herbarfden twa in de hougere stonden, die alge-
meen zwaerd woont, hebben zy natuurlijk niet kunnen
conceelen. De bevolking, was al de neuzen die op de sta-

Faint, illegible handwriting covering the page, possibly bleed-through from the reverse side.

ten en in de waarschynlykheit, maakte op ons niet den
gunstigen indruk dien wy daarvan in Bordeaux en
Bayonne bekomen hadden. De lech vanheid der vrou-
wen, die ik in het neerbach geruimd vind, is ons ge-
heel niet in het oef genouten. De leuendigheid van
de Tolostanen is beucht en deluyt, van de nepe-
ring behelshelyk. Zy zyn nu grootendeels republi-
keinst of aan de priesterey onverschyden en ongen-
stig voor de regering gesind.

De heruorrueten zyn niet salyke; en is niet meer alge-
gemeene haat tegen hen; doch de geestelykheid vinding
het vult met groote bitterheid tegen hen op. Somigen
zyn de protestanten, zelver de overnaak daarvan, zoo
als my de heer Boukier Courtois zeide. Anuue gaes,
belyken zyn deluyt, amsinshyden en kromen te nee gna-
am leden voor kenne heek te winnen. Herby komt,
dat onder de protestanten veel verbaetsheden is, want
doer wy amsinshyden zynen en vrie verbaetsheden.

Donnerdag 20 augustus. Dieren morgen te acht ure wy
braken wy met den postwagen naar Taly. De weg
loopt amsinshyden na by de Garonne, vreesshyden door
het dat der Arriese, welke in de Garonne valt. Gerd
bekante nee nee vryden stekken vreesshyden door een
frans landgoed en gebouwen afgevoerd. Wy aut
maekten een transport van nee nee nee, die van
Taly naar de bagne gebragt werden (galleien). Zy
waaren in een gaede gestaten. wy gen gepleuaten die
met postpaerden bespannen wat. Dit behoort tot de
neestoringen van den laatste tyd; vreesshyden ginnen
wy te vast en geketend loopzaam naar kenne heek,
strooming. Het groen is nee al geuand en het land
wonee vreesshyden vreesshyden; de maissen amsinshyden strooming
in het nee. Anterie een stadi van de Arriese ligen
een vreesshyden strooming, niet van vreesshyden is het
landgoed in een de Maarschalle Cloutel geuand.

La ventura de este planta en her generacion
manifiesta en el segun dize el departamento
de l'Arriaga.

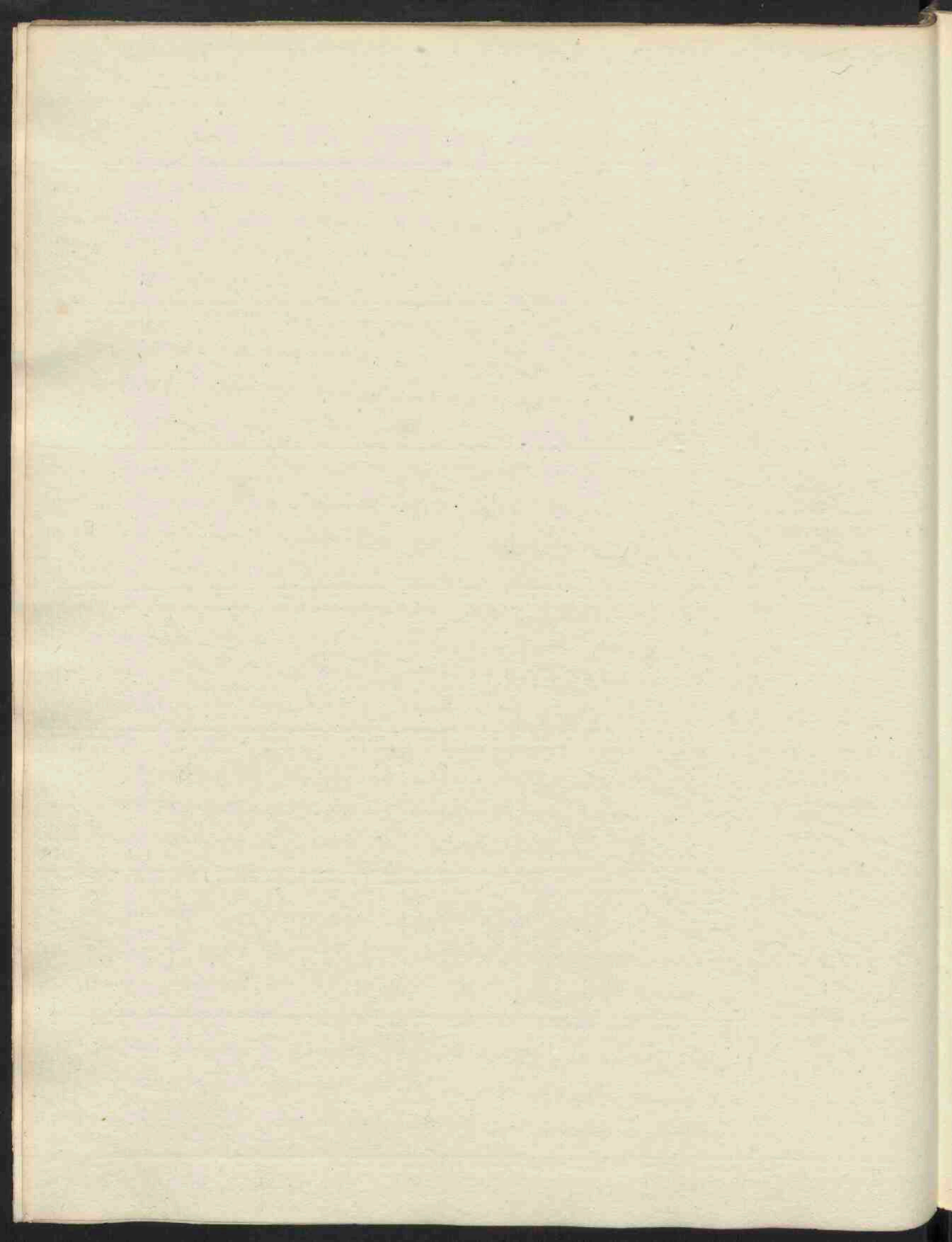
Niet ver van daar ziet men vanden wyg het bouffe
 Sainct Capelle waar Benedictus XII gebooren is, en het
 kluuster van denzelfden naam, waer by inder opse
 leid. Dit is nu een landgoed en woort daar een posten
 tant bewoont. In Savonden, een onder Statje
 waer wy door kreamen, zagen wy in het naasbyryden
 het optichte Institut d'Orphelens fonde en 1840. Dit is
 de inrichting der protestanten, waer 80 meeren uit ge
 het Franckryk waer en opgeloid om zick een stand in
 de maatschappij te kunnen verwerven. Het is nu dit
 instituut dat men in Baguinas de Luchan gesamenelt
 heeft. Dan is dit de waernameel plaats, die wy
 door kremen. Het is een stad met een in bove een
 naar, die een heerying zyn; dat in de ampten, een
 gullen, waer hebben. Het is om vemp men te hou
 ne graent te kremen, die uit het meeten der stoncy
 geboenlet waerden. In dese kleine steden waer
 vele protestanten, waer men ons zende, in galle na
 stand haer ding met de Catholicken. Het land waer
 alleys se waer, men komt te saken de waerlopen de
 Dyonisien die men te zerniet gaet en die wy strect van
 ons zagen. De grond is een vouchdebaer, de vagen,
 amandelen, leuwerbaeren waer. Dat men in het
 zenden is. Het viel ons in het oeg dat men hier veel
 waer aarbappelen konst dan elders in Franckryk, en
 waerlyk waeramen wy dat de kremen, waer Taiten
 van het land zick gwaentende met aarbappelen, waer
 der.

Te half drie kwamen in Trois aan. Na het eten rustten
 wy een onder sebiende vanden heer Siphens op, Bernard
 Cassalle, een man van zenen en tachtig jaeren. De Hr. L.
 meende, dat hy dard was en hy dacht hetzelfde van zyn
 onder hanggethatten meester. Wy waerlyk hem wy zc
 lutehij voor gade stonf van den heer en mevrou L.
 en het berijde dat hy wy aan hem dachten.

In deze gerangenis, even als in die van Angoult,
zagen wy het krijgelyk toncel van mildkatholiceit en
bezoetheit op den in een thant van gedruwen loyghheit

Wij doormandelaan tusschen de stad Taij, die niet groot is, 321.
en, zoo men out vrees, slechts ongeveer 4000 inwoners heeft.
Zijne ligging is zandbering tusschen den linker oever van de
Lorriege en een stoffe nat, die op zich zelf zelf in de vallei
stank, en waerop het kasteel gebouwd is dat vroeger
de wooning was van de groaven. Aan de rechter zijde
van de rivier is de Berg Zoo nabij, dat er slechts twee
een veer hinderen plaats is, die van achter tegen de nat
staan. Onze herberg Rehant daartoe, en op de derde
en vierde verdieping gaat men in kleine tuinen, die
op de nat zijn aangelegd. De rivier vloed vandaan, zoo
de mandelaart in de behaare altes oostelijk van dook,
en vulpens het gebrink in de middelste landen, waarvan
zij grotendeels, toen het reeds nacht was.

Maandag 21 augustus. Wij beklommen het kasteel van
den kasteel en een der drie huise torens die op toe de
tuinen. Deze toren, twee vierkante en een ronde zijn in
verschillende tyden der middeleeuwen gebouwd, en by een
wij in gucke staet, de ronde die ook de jansle is en
zoo niet gebouwd is, heeft nog niet gelezen. Wij be-
kamen men den middelsten in verbanden en in planting.
Men ontziet hier de vallei naar alle zyden. Zy is zeer
breed en verdoet zich door de pokken die er in staan. Om
al is by Rehant en Rehant, wat niet wipetoken, de
hoogste punten der bergen zijn hierna naar styl en haad.
De rivier is breed en heeft veel water. In de veruit
leste richting zien men groote wegen. Op een der na-
lystaande natzen is het Hermitage de Saint Jeanne
de stad niet meer, aan den voet der nat, waerop men
staat. Dit alles levent een zeer behiddeachtig ge-
richt op dat out lang buide. In een ondergen rapen wij
hier niet. Het kasteel is nu gendangent omgebouwd.
De hauptkerk heeft een goeden naam, omgheerig niet
kant, met hoef gemelt en vordam kapellen.
De prefectuur is een lokaal gebouwd grotendeels

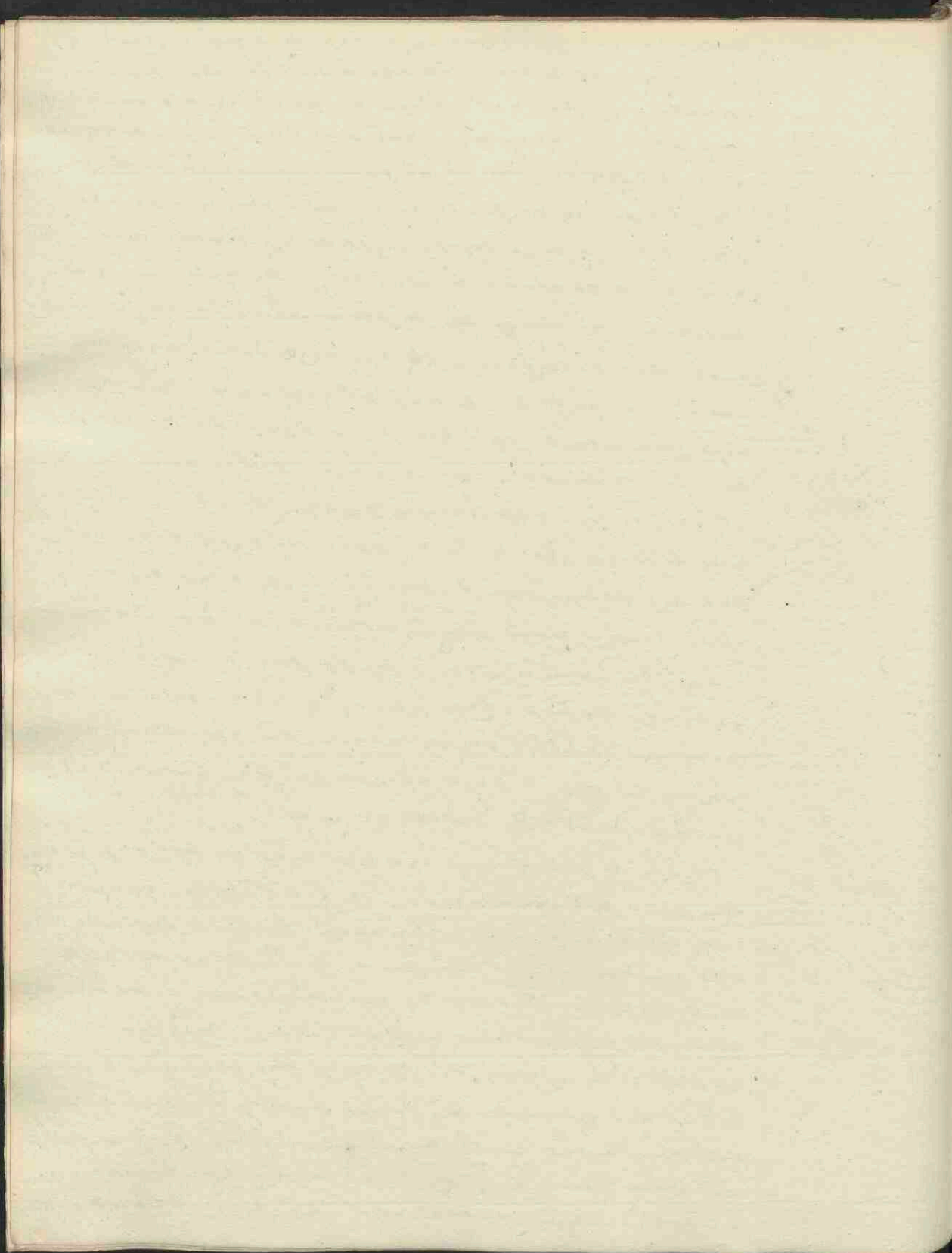

322
Kerstaande met de gewone Abbey van Fair, welke reeds
in het jaer XII geheelte afgebrand is. Men mees ons
de zalen die zeer net waren en den tuin die omringt
van bloemen konalle; maar ons was meer behaagd
door het schone uitzicht op de vallei en de bergen.

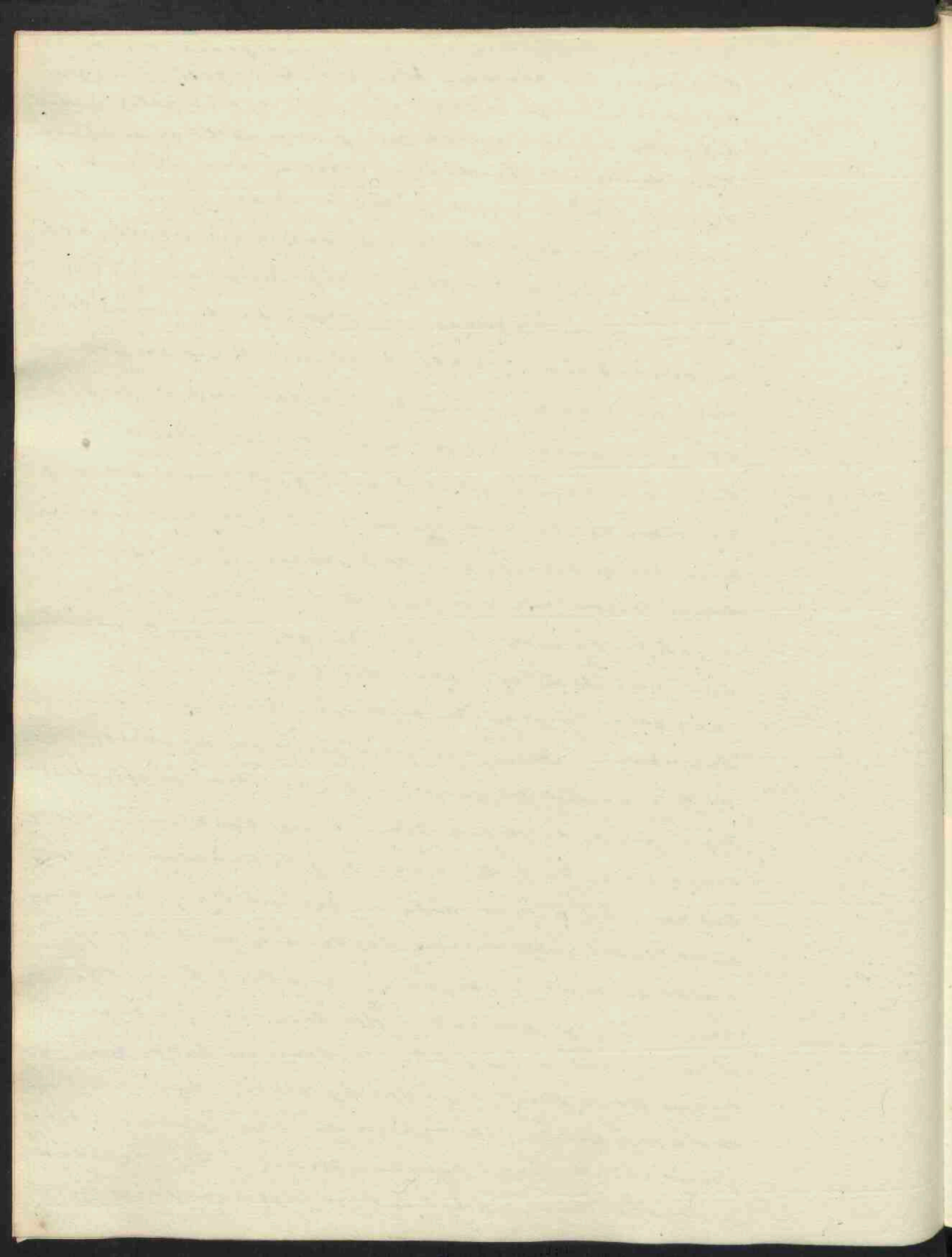
Wij zagen in de prefectuur de waarmarpen de
steend naar een tentaanstelling welke de
gen stant geopend te worden. De 4 van van den
prefect was bezig die te plaatsen en ontving ons
met veel beleeftheid. Het is de eerste maal dat hier
eene tentaanstelling plaats heeft; men wree,
niet voorwerpen van kunst en ryghheid uitsluitend
van het departement. Het zeer behaagd de eerste
plaats; er zijn vele ruygen in deze streken, en tenen
vele bopchen. Het zeer wordt zo goed getmeed
dat het konen alle andere naar de waarmarpen,
spoorwegen, naar velen en andere voorwerpen,
waan het op de naetheid en bingraamheid naukant
gehooren wordt. Een schoon is ook het marmer
waaraan wij hier talen zagen, die zeer laag in prijs
waren, en gewis veel attrakt vanden kolten, vanden
verken niet zoo kostbaar was.

Onder de gebouwen zijn ons nog in het oog geval
ten eene groate kerk en het Colloje royal.

Wij kerachten op vanden den ander Bernard Casalle. Het
niet ons een op dat deze goede vanden man by elke de
kend en beuind mat. Hy was opgetogen over ons de
zack, verhaalde ons veel van zyne latgevalen en
van de zenen jonen die hy niet den vanden vanden
L. had dringkraft. Hy brage ons by den heer en me
vanden Faure and vanden van den heer L. die
ons verhaalde het zeer men het veld van onsen
Landonan hier het veld had. Men anand maad

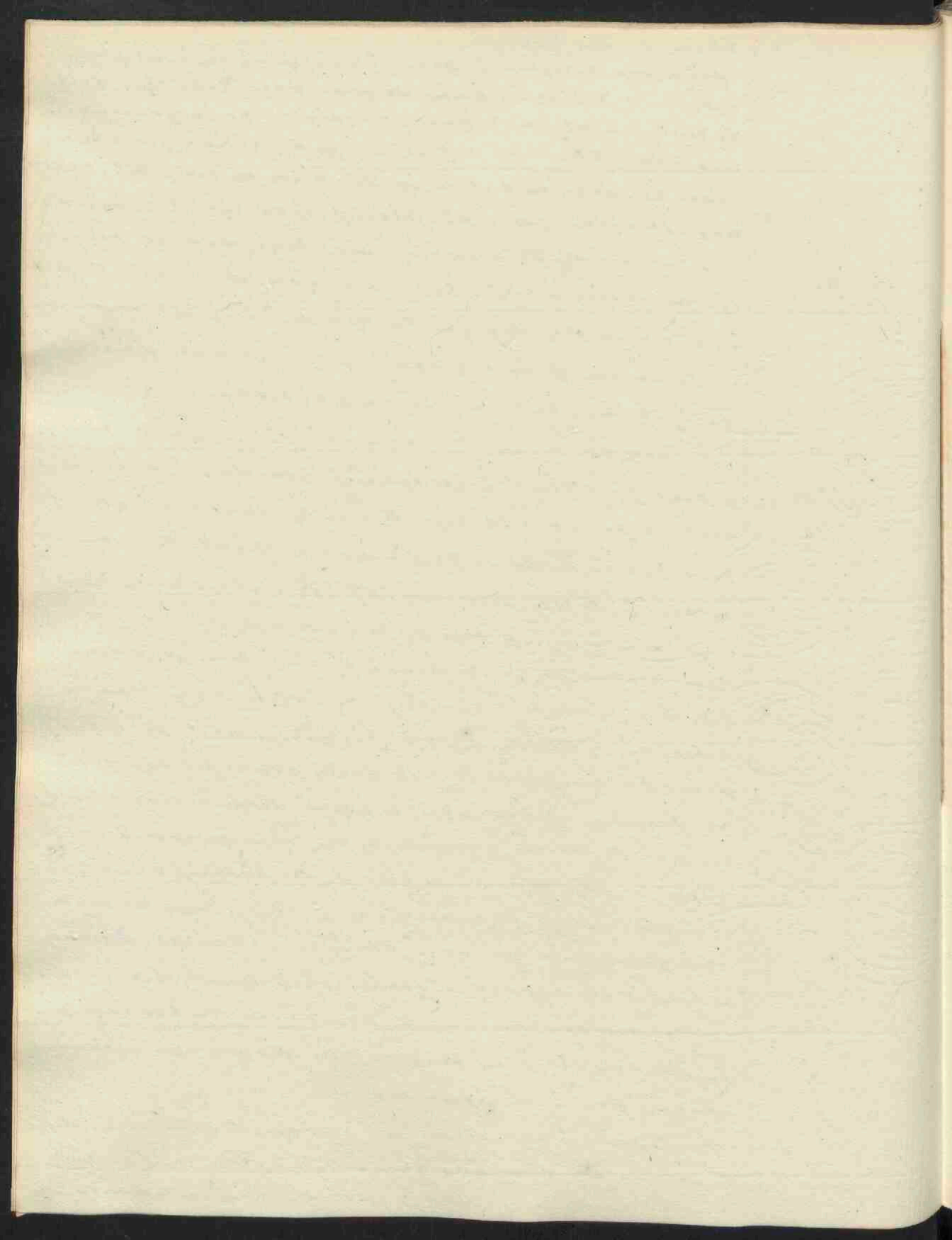
kenning met Caspelle en den Av. T. eens groote wand, 323.
Rijp naar het gemiddene klooster Montgezi (Montgani,
du) op eene hoogte een half uur van de stad gelegen. Het
behoorde naar de ommekeerling aan de Chanains negen,
tiens de Sainte Genevieve, dezelfde aan welke de st.
rij in de stad behoort. Sedert is het meermalen
verkeert en in de laatste plaats, aan het departe-
ment, dat het nu bestemd heeft voor eene Ecole
normale voor schoolmeesters, die tot nu toe
in de stad was. Men was nu bezig het gebouw
voor deze bestemming in te rigten en van het oude
kwartier was niet veel meer te zien. Dit nieuw
lokant konde mij uittekenend goed voor. Het land
dier mede tot het klooster behoort heeft, zal nu dienen
voor het ontsijft van de kweekelingen in den land-
bouw, hetgeen men niet veert als een belangryk voor
dorpsschoolmeesters land. Het gaf mij een gunstig den-
keel van het bestuur van dit departement, dat men
zulk eene inrigting ten nutte van het land onderwerp
daarstelt. Heerlyk was het gezigt dat wij van dat punt
op de uwaartlyk schone valleij der Arriège genoten
wij zagen op onze wandeling eenige landhuizen der be-
wooners van Foix. Die waren nog goed gebouwd, met
leij voor het uitzicht, doch, als gewoonlyk in Frankryk,
misten wy die walle tuinen, besplanting en bloemen,
welke de buitenverblyvers in ons land byna altyd van
sien. Wy gingen ook in den tuin van een papinist-
viste, die niet en zeer schoone bloemen had en was, al-
les zeer frisch stand, door dat hy, volgens het gebruik in
de warme landen, het water door zyn ganschen tuin
geleid had. Het land met een paard in een vengardendek
gepumpt, waarent het in alle richtingen langs de

bluanculceden liep.

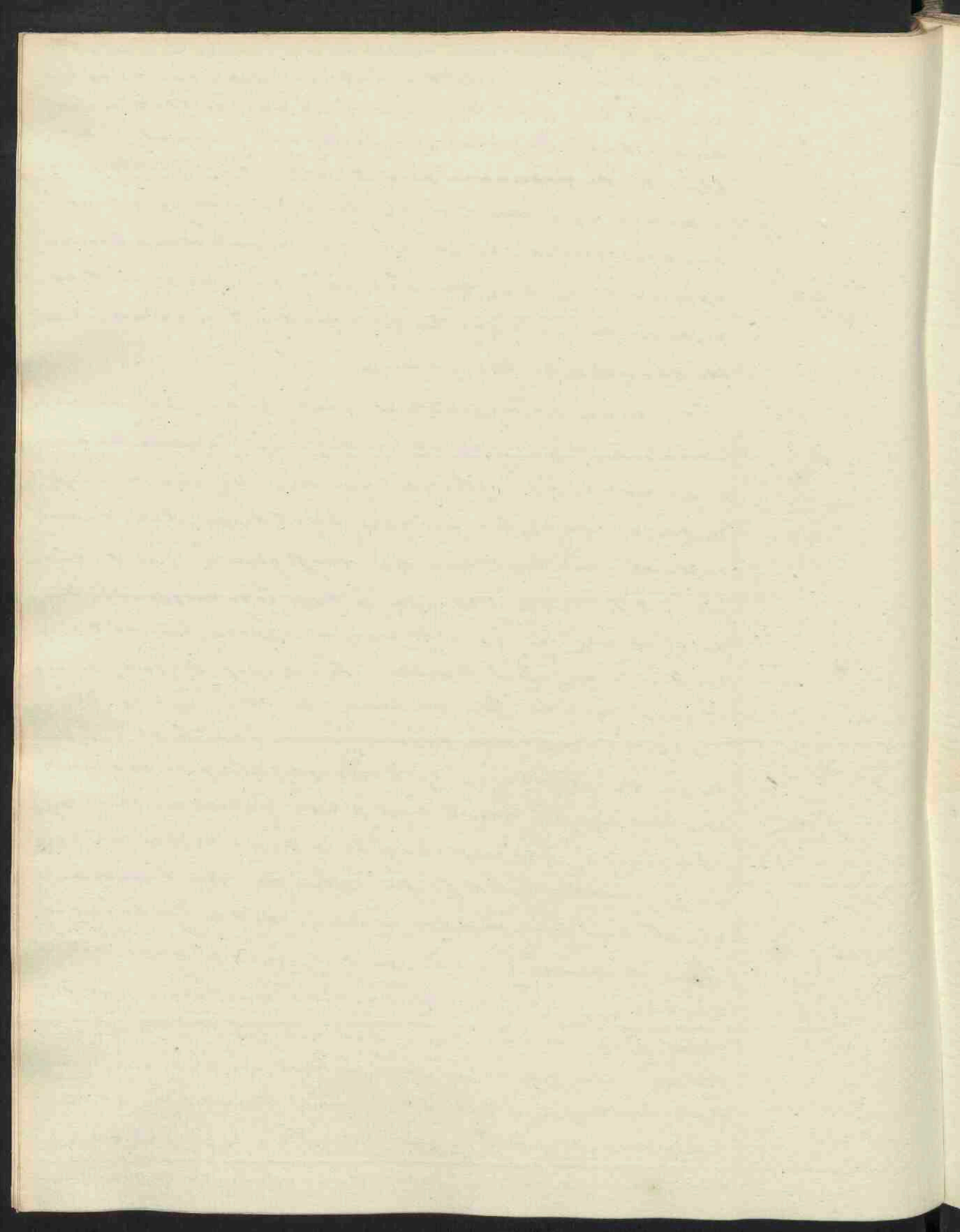
Donderdag 22 augustus. Heeren maakten by een uitstap minde
 bespreekte Uspat en naar de grut van Bedeillac, beide
 op geruimen afstand van Tonnaton, dat ongeveer twee
 uren van Tuis ligt. Reeds vreef begon by ons op te
 rezen van die vallei op, die meer en meer schielde
 achtig wurde, neel afwijpeling aplanent. Eene reit die
 enen als die by Tuis op richvolft staat, bedekt eenigen
 tyd het vinder uichtigt; men zyde die om en dan
 opent zich een nieu in tanceel der kuyten. In den
 in Tonnaton staat weder zulk eene rots, waarop
 een kange vande tonen het eenig onerblypale is van een
 and vastel. De stad van kange vande kange de kuyten
 gebouwd, is klein, heeft welcief meer dan 1500 inwoners,
 doch voortvont zich neft liep in de ruime vallei.
 Eene schoone brug van marmer waent hier over
 de rivier. Uspat ligt links af, Bedeillac rechts, beide
 in kange vande vollen, het eerste van den weg die naar
 kange vande naar Puycelle waent. De ligging dezer
 kleine bespreekte is zeer lief; de vallei, is zuy, doch de
 waten zyn niet zeer wild en het gezigt naar beneden en
 naar boven is schoon; in beide ruyten kan men
 eenige minde uitstappen maken. Eene wandeling
 zyn van de rivier aangeleed, en naar grantele vande
 lingen vande men erels geneed. De herberg van S. Lou
 et, waar by waren, is ruim en goed, en verscheiden om,
 deze gebouwen zyn voor kange vande inscript. De kaden
 waren in een vollen staat. Men konst hier vande
 tot herstel der zeuraw. Er waren slecht ongeveer
 300 kaden en men klaagde zeer dat dit was veel min,
 den was dan in vande jaren.

In Bedeillac verreesken by ons een het kind van den
 Cune, zoo als men ons gezaden had; vande, hem zelf
 hied meder zyne zuster die ons ater vriendelyk ontving

en om een goeden ziele zoud. Zy verhaalde ons, dat 325
haar broeder en zy wit een naburig dorp van aanwa-
ren, dat hun neef generaal was van de Carthagers,
en dat haar broeder jaarlyk een maand in het
klooster by Gelnoble ging doorbrengen. Alles was
zeer net en ordelyk in het huys van, daerom anmen
duspegeestelyke, en een aantal nagels door kamely
opferet, en andere voorwerpen van natuurelyke
hittorie toon een dat hy niet vreesd wat men me-
tenschappelyke beschaving.

En, man verfreden van verscheren, kinderen,
nuonsien van vele struiklofschen, heylende ont
in de groot. Zy is llaetels een van de een menig,
vullige, welke men in deze hakhbergen, hier en ont
in de andere vallezen aantrefst; doch zy is de groot
ste en schoonste. De ingang loep is, sneffend. Die
loet was nie een gemely van ongesen hondert me-
ten loep en meer breede. Inwendig loep zy meer
al loep kamely minder dan van den ingang. Zy
maakt stankellende loep en men kan in twee nig,
zingen voortgaan en op hetrecept punt uitkamen,
zo dat sy den elden loep gingen en dan, anderen loep
kamen. Geloozen leest een groot ychte ne-hie
re en, verhuar bise foucelen op. De heylen en
ruilen zy van buitengewone dilet en grootte.
Van de gemelnen hangen dikmye groote vande
blakken, en van de wanden niet men nagen al, vryel
pyper. Daar dat die heylen hat zy geven zy zekere
kloet, talle garen, en dat geluid al van een kleet.
Op meer dan, een plaats hebben de stalaetilen, al, loe
wane kapellen genoemd. Overig is behang ik geene
byzonderheden, te vermelden, daar de meeste in deze land

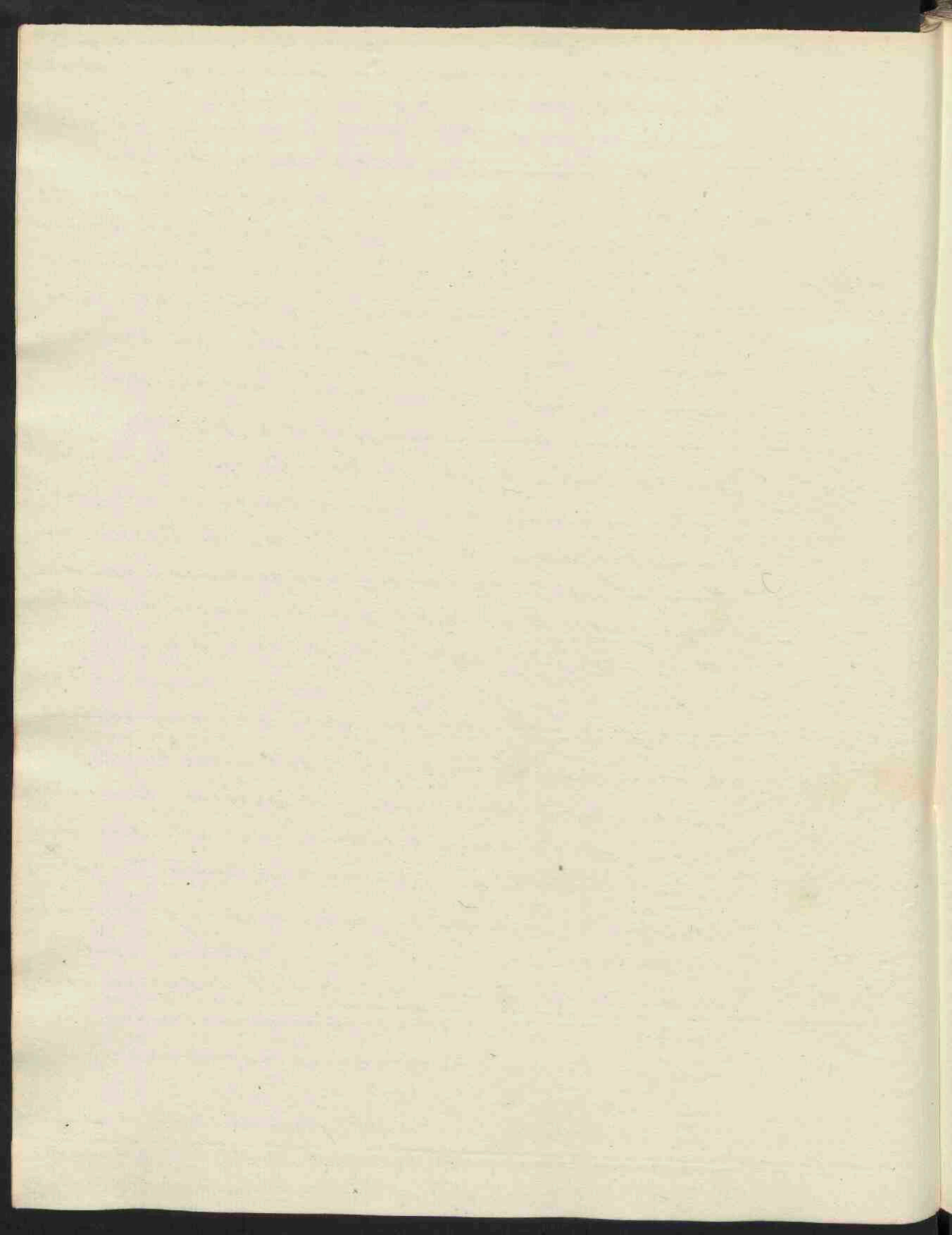

van grootten algemeen voorkomen. Het is vooral de gro^{te} 326
te schaal der waanwippen, waaraan zich deze onderscheidt.
Het eind is naar myne gissing een groot kwartier
van den ingang. Hier verzamelt zich in den winter
ter en by zwaare nevens veel water, en dat stroomt
aan de andere zyde van de rots naar buiten. De
groat roete gaat van de plaats, die wy als het einde
de kelenkanden, naar voot, maar veel hoger en
opwaarts, en wy opent zich aan de andere zyde
op aannemelyke hoogte in de rots. Men kan er
daar ook ingaan maar niet groot betruwen.

De vallei, waarin deze groat is heeft fraaye vrucht-
bare hooften, die goed bebouwd zijn. Wy zyn veel
al het eigen dom van vyf honderd landbouwers, die
ze als kofsteden met woningen en tuinkanden van
tuinen. Een paar groote schoone gebouwen naar den
aart, welke wy in het vry vielden, waarden des fermes
de monkeins le juse de pair. De dorpsje zyn klein en
de dorpsje is een dorp met voltrichte gebouwen
hij wy zagen een stant van rijk een dorpsfamilie
by anderen gebo die het kinderen had welke by ons in
zyne voor beschiedene woning voorstelde. Er was toch
naf een grootte afstand tuschen rijk een familie
en die welke men in de hutten van Zealand aantreft.

Op deze berge welke hier en daar knat en seker is,
men het bebouwd land intrekken niet men verliken
den windt van kantelen en tonant. Er is grootten over-
vloed van marmer en pleistersteen, welke ook menig
vuldig gekanmen en op kanden met afen. De pannen
verruand wasser.

Wy hadden op onze reis naar Tons den Vicaris van San
not en diens mader in den trapen lossen konnen, en die
kaden ont ontgenoudigd her te berucken. Wy verma-

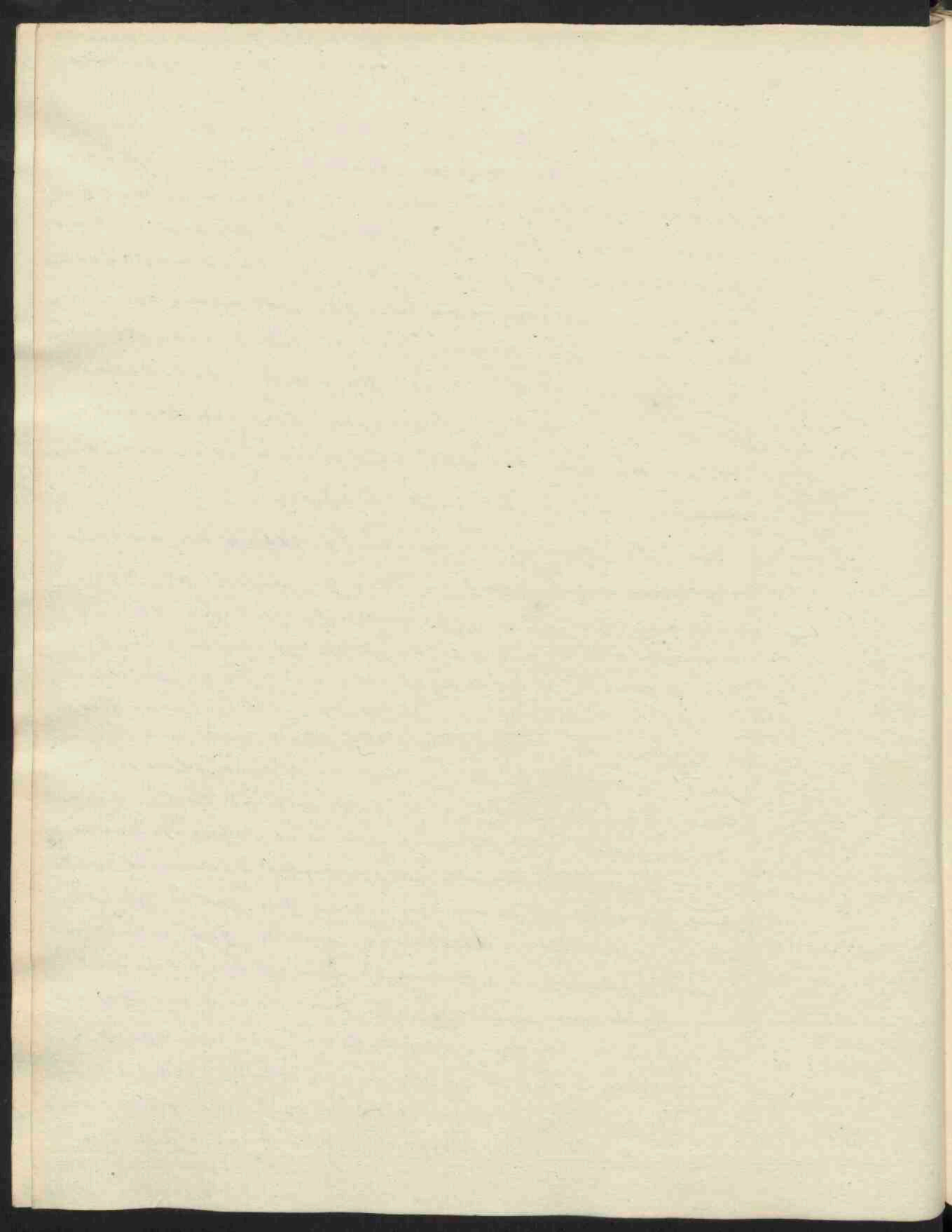

man nu, dat Saurat nu een half uur hoogen in de 327
vallei lag en de 17de nuopte ont was, die nu genomen
kerack af te zien.

Wij gingen te vijf en het middagmal gebraken.
Hier spraken wy met een knechteling van Caspalle,
die vol dankbaarheid segde, den anderen man ont ver,
hande, dat C. hem tydens by een kaffyhuus in Fort
had, tot rich genomen en als zyn kind aangenomen,
had, lange jaren na en hem gezegd daar zyn ou,
der, want land haden misen. Nu was by de eerste
kebispe in het hater, een part die C. ook nee ja,
ver. veruuld had. Wij waren hier een land in
itand, die aan het keer, gevond was en die, man,
daardoor had kunnen nansen.

Zeer veldaan over anzen, uitstap, huanen
wy togen den avond in Fort Camp, dat wy tegen
ons naornemen wy heen verlieten. - Het tot ons
waarsdag moegen de Camp in den wagen naar Li
mont toegeerd die vrijdag neer niken, vande, en ont
in de gelegenheid vande stellen om vanden naar Peipe,
gaan te neeren. Doch het was te derven die vanden,
ontvellingen waerop men rich niet verlaten kan,
kege, avond verden man ont, dat de Camp nee in
it verhandt was en dat wy se niet hokken vanden,
Duar wy nu zagen dat met 2, the bevestiget niets
te doen viel besluten wy naar Fortbont toef te
kenen, en clawa in der vanden van de grante ontvanden,
minj plats, want, gingen wy nu doren avant
om vanden kee, op reis. De heer Fours en Caspalle
vervanden ont nu en clawa, by ont tot wy vanden.

Fort heeft ont veel vanden; de stad is klein, en de
vanden zyn ont en kroukeland, de hansen veelal man
een gaed. Evenwel heeft man ont gezegd, dat het
vanden nu veel engeer was; de hansen plachten byna alle
vanden, vanden te seken, was dat wy naar nu by vanden

328
Kamamen, en de Straten zeer donker worden. Eenige
Straten zijn nieuw, nog en very breed, en de Stad breed
zich niet ook aan de andere zijde van de rivier, waaron
het hertoged stadt. De vallei en de omstreken zijn
zoo lief, het klimaat zoo aangenaam en gezond,
dat men zich voorstellen kan dat het welklyk
niet aangenaam zijn kan. De Stad en het departement
zijn in een zeer vruchtbaar en plant van
melkmarkt. Hier toe dragen zeer by de groote weyde,
welke vroeger niet bestonden. Altoes naer een plaats
op erde of paarden te geschieden en het kempes land
zullen wij dat de eerste weyde gemaakt werd
de inwoners van Troy zijn goede vlytise lieden,
zoo als by ons ook voorkwamen. In het departement
is dit niet vresel het gezat; in sommige
valleijen hebben de Concliden een slachten weyde
de derghewoont, die meestal een stulpe land te
zitten en zich niet weinig verspannen, komen by
slachten oerle nu en dan in de vallei en pleesen groote
te ongeroefelheiden. De nood maakt dan welk te
noverst. Auidaten zijn hier niet zeer algemeen.
Van een paar dagen is nog een maer die witte Spanje
kruas en eenij goed voor gewonen, die by in staden
na verhoede had, ontspanen had en by vilt draef,
op den wey vermaerd door een jong mannet die need,
een paar jaar ter sake van diefstal in gevangenis
gemaakt was. Hier maer kenner is, zoo men meent,
naar Spanje gelykt, dail men hoort, dat hy naar
daar zal worden ongeroefel.

Er is geen groote wey naar Spanje; men hoort
dien stulpe, uitwerpen, en so bestant men een ont
wey ons een groote land door de witten te grane
en den wey als een onsenarduchen gang te maken;
hetseer fact, niet door het gebrek aan mede weyding

Dit rijke land is niet een vruchtbaar, maer
wants het door grondverpooft in het groot beroken en
by hofsteden verhoort. Hier hebben vele monumenten ja
milden van Taulants kunne bezittingen.

Wij wanden van den weg door die groene deel van Langer
die wij niet zonnigen zehat hebben, in dien niet een sterke
gure wind steunend had het het staf in malke, sed op,
goud. Zulke winden zijn hier zeer zonnig.

Castelnaudary ligt aan het kanaal van Languedoc, ongeveer
200 in het noordzyden het schone dal naar de rivier de Garonne, dat is
naar het oost. De hoogte is 1200 meter. Een wandeling is by dit dal. De markt was betyftelling op
het veel melkacht en groote verpoofting voor vele plaatsen
naar, gouding naar de rivier dat dit kanaal maekt
aanpooft. Welke een rijkheit byfchikt tot een groot markt van al
garnen niet in het niet groote verpoofting maekt in alle rivier
Garde petrologie p 691

Van de Spaansche ryde aenut gervaerd tot Alyca, 329

Vrydag 23 augustus. Hieren morgen te half zood
kenamen wy in Toulouse leuy. Krueneel my slachtes
duachwamen, meest ont goed dant een planje
keamten van het stadelijc octave oud-eracht wy
den. Wy namen de delyc penatten van het wa-
naly avor recht naar Caraspone en Perpignan.
Wy ontasten in een happy huis en am. kintene
reden wy af.

De landstreek, met die wy nu door Swaanen, behoort tot
de delyc van Toulouse. Zy is kenant van twee rivier-
ken, helden wy is algemeen, gelyc kenant. Het Canal du
Midi, vanlange tot land en wordt door een paar kleine
rivieren gervaerd. Het is niet geheel vlak, de hellingen
en loonen kenant gervaerd met eenige veel afwijking
en avor wy wy delyc op en af. De kleine staden
en dopen die wy duoverden wasen, niet paar, want
avore, toch de delyc van den tollentant van dant wy.
Doe men my gervaerd heeft de hier veel ryden in de hande
in west kenant van het land kenant gervaerd dant
delyc. Het staden dant is de kenant met planje
die wy kenant, wy heeft avor een 10000 kenant
en wy is veel kenant. Men kenant de kenant
gervaerd kenant kenant. Het kenant wy kenant
kenant kenant kenant wy kenant de kenant kenant
van het Canal du Midi, van kenant kenant kenant kenant
kenant de kenant kenant kenant, kenant kenant kenant
de kenant kenant kenant kenant kenant kenant kenant
kenant. Het kenant kenant wy de kenant kenant kenant
kenant kenant kenant. Het kenant kenant kenant kenant
dient kenant kenant kenant, kenant kenant kenant kenant
in de kenant kenant kenant. Het kenant is by de kenant
kenant kenant kenant kenant kenant kenant kenant kenant
kenant, dat kenant kenant kenant kenant. In kenant
kenant kenant is kenant kenant kenant kenant kenant kenant
kenant kenant, kenant kenant, kenant kenant kenant kenant kenant

Guide philologique p. 691.

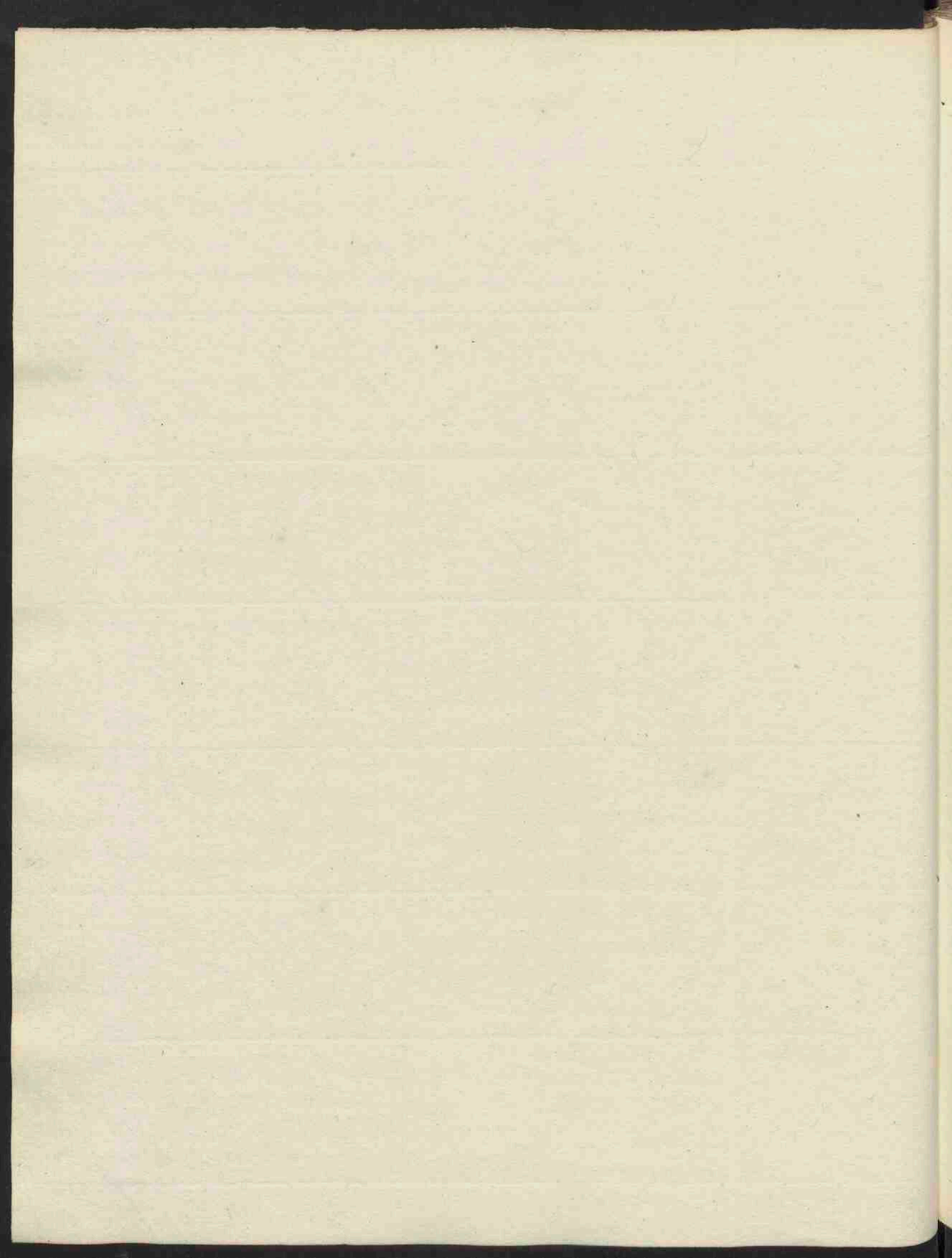
Op de langwielde gouden hat is getimmerd de koninklijke kroon
vergevoort die my heel indrukte. Hy was in de ommanteling
einf. afgepraaid en onder was afgetien verschillende
de kerkop en de koninklijke en koninklijke in veranderingen
van de, en hy had behoeve van een naald die evenveel
degenet. Hy had de koning XVIII afgevoert, alle de
veranderingen getimmerd had en afgevoert. De kroon
hy was heel meer van de koninklijke, die hy was
de koninklijke, maar het was in de kroon die het heel de
goed afgevoert, hy heeft de kroon afgevoert. De kroon
was hy heel meer de koninklijke Philips was het heel de
veranderingen my heel de kroon die het heel de kroon, maar
meer dan de kroon kroon.

il sans byzonder behoud ten aanzien de regering aldaar 330
het suerige aspect.

In de nabijheid is het ontrouweleke gruis Reservoir de Saint
Foucault, bestemd om het lood van de rivier te overhandhaven,
heeft daar een vletter met een ommekeer ingesloten, en het
gecentereerde gemiddelde. Gevoelende dat de rivier het
Reservoir behoudt.

Tegen acht vroege bewoners van de Conception waren.

Dat na op 24 augustus: Wy hebben toen een meubelen,
die stad nog goed gezien. Zy zijn van de rivier en is de hoofd
plaats van het departement naar die rivier genoemd. De
van ongeveer 1900 inwoners. Onveranderlijk lag Conception
op den rechter oever van de rivier de rivier stad, dat een
groot aantal stad is op den linker oever gebouwd en dan
in bewaarden lag, met twee en een halve mijl twee gemiddelde
gebruik; alle steden van twee, drie, vier en vijf
de rivier van de rivier stad is de hoofd stad is de rivier
van een rivier. Wy zagen de rivier markt op Place
Staple, dat een gebouw naar een fontein die in 1771
vervaardigd werd en in den tijd van die tijd was
vervaardigd werden vervaardigd, het gebouw was een
van een de rivier vervaardigd was een rivier rivier
ten welke andere de rivier plekken in gesteld waren.
Op een ander plekke die rivier genoemd was, van
tegen de rivier van de rivier gebouwd.
Wy de rivier van de rivier de hoofd stad en de rivier
de rivier van de rivier. Zy zijn beide op hetzelfde plekke gebouwd
in den tijd van een groot legering van rivier rivier
naar naar van het rivier, rivier het grote aldaar staat,
en vele kapellen van rivier van het rivier. De rivier
van rivier rivier is rivier en steden dan de hoofd stad;
de rivier van rivier rivier met rivier rivier rivier
in rivier van rivier rivier, dat rivier rivier
niet een rivier in het
van rivier rivier van rivier, rivier rivier
rivier rivier, met rivier dan rivier in de rivier
rivier en rivier rivier van rivier van rivier.

Die Crut matrice van de Chapelle et le manoir
de l'Evêque Guillelme Radulpho, etc., twee
vol een keizer ontrent de kerk gevonden wordt.

grote zandsteen zaal is nu afgebroken, en de toren 332.
steen met een overdaar in kalksteen in 1700. Binnen op
deroer toren heeft men een uitgestrekt gezicht.

Wij zagen een paar putten die zeer droep waren en
zeer sterk gemeteld. Zij telde, ook blykbaar vele
eenden.

Het grote begraafveld zagen wij de kerkkerk of
Sainte Genevieve. Zy is geachtelyk Byzantynisch uit de
elfde eeuw, doch zeer goed bewaard, tenzoo het
thouf gelyk is uit de veertiende eeuw. Deze
twee gebouwen passen zoo wel byeen, dat het ver-
schil van bewaardde byna niet hield, en beide
zijn intichend te zien. In het thouf zijn intichend
tehuus geschilderde glazen, die nu nalkomen zeer
zijn, byna als by de twee grote varen, zoo gelyk
van kleuren als ik nu byna niet hield, en elken
zou te hebben. In deze kerk weet men ons het
graf van den berochten Limon de Montfort, een
steen zonder opschrift bedekt het en zijn by met niet
meer hield, het is nu een Franche overpanding. Wij za-
gen ook het graf van den bishop Pierre de Rochefort,
die het tussche gebouwen der kerk nalkomd heeft. Een
merkwaardig middeleeuwig beeltdief schyns den
stryd der christenen tegen de Saracenen naar te stellen.
Voor eenige jaren heeft de kerk een schildery van
Jean Bonavent 1841, ten gescheut behouden, nu is
stelde te den doop van Jezus.

In een zeer fraage kapel, die nu van het al-
laar oprechtelyk gebouwd, heeft men naar kusten
by een schone grafsteen ontdekt van gebouwd
van den bishop Guichardus Radulphus die in 1266
geboort is. Deze steen die onverschillig staat naar
graafsteen is hopen en de kapel is nu met een
opgehangd. Men heeft dit alle nalkomen, hield.
Van de historis der kerk is dit monument een

Very few of these trees were seen to be affected, and
and found in the garden, some of which were seen by
next was under the same.

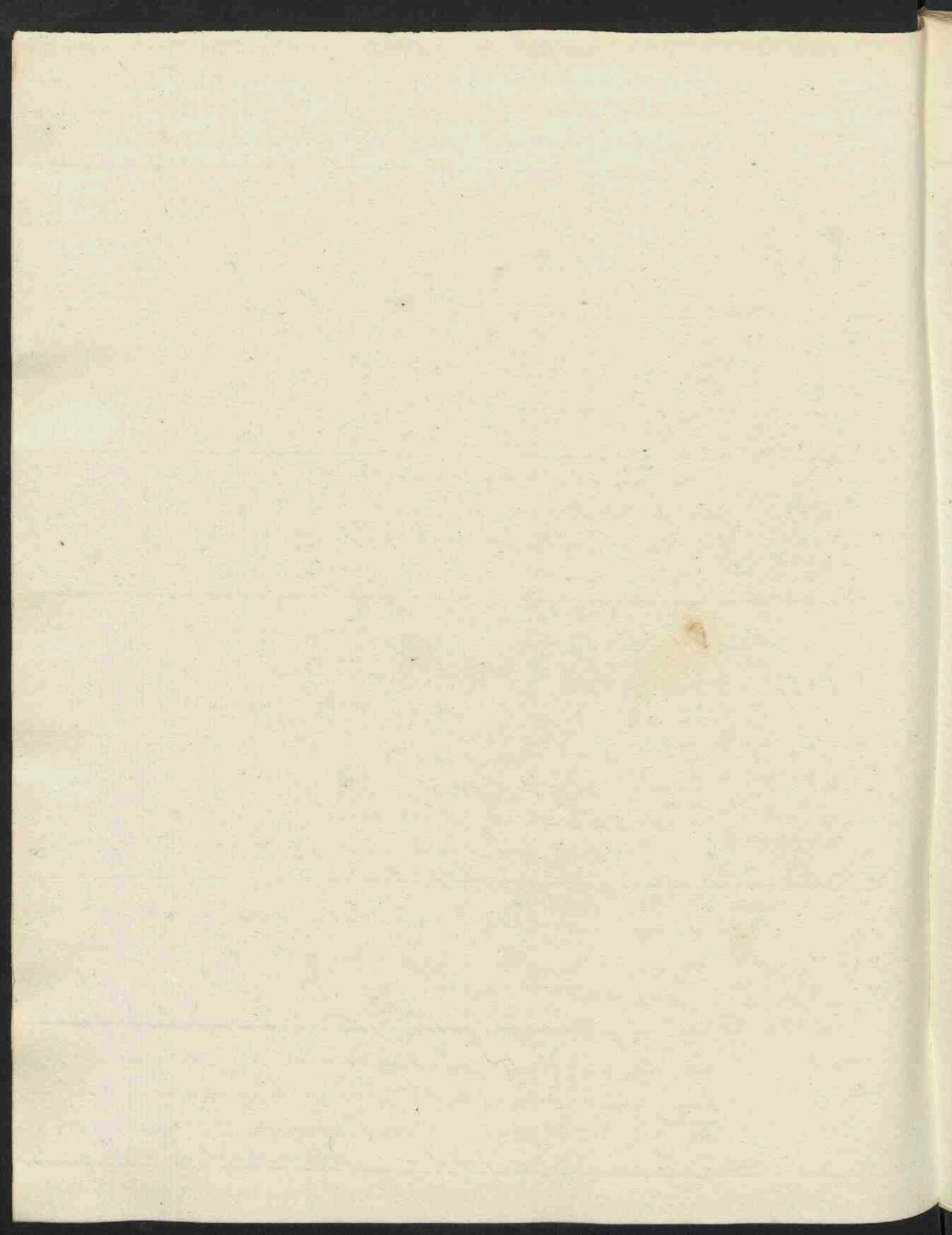
merkwaardig.

De Straden der Cite' zijn een, Frankeland, stye en
Hecht geplaveid, en de heeren dragen het kenneke
van onderscheid. De meeste zijn beaardigd door
een verullend menich, men heeft ons toch niet
heerd, dat eenige zeer kinnelende families
niet gekochtheid van de stad kunnen waarden
niet hier te geyen worden. Men bespant ook
aan eenige heeren van de blyken van ander
tuetske veldde. Het geheel dezer Cite' ver-
plaatst den beschaamen in een vreesen vreesen
Enryn, van ont geyde it, van naar de vrees
beaardigt de menich deze vrees vrees.

Men deden een vrees vrees van anpene die
kinnelende van de vrees van Frankeland, welke te
geelyc vrees vrees it, van dat het Land der vrees
de vrees de Rivier de vrees een vrees en vrees
vrees vrees de vrees vrees. Deze vrees en vrees
leidingen van gekinnelende vrees vrees vrees vrees
Het is ont in het vrees vrees, dat men in vrees
vrees vrees vrees vrees en vrees vrees vrees vrees
vrees vrees, het vrees vrees in vrees vrees vrees
vrees, vrees vrees vrees in de vrees. Vrees vrees
vrees vrees vrees vrees de vrees vrees, welke
vrees vrees in vrees vrees en vrees vrees in vrees
vrees vrees vrees vrees.

De vrees vrees te vrees vrees vrees vrees vrees
den vrees vrees vrees vrees vrees. Te vrees vrees
vrees vrees in de vrees vrees vrees.

Zondag 25 augustus. Toen het dag vrees vrees
den vrees vrees vrees vrees vrees de vrees
vrees, vrees vrees vrees de vrees vrees de vrees
de vrees vrees vrees vrees vrees vrees vrees vrees
vrees vrees, dit vrees vrees de vrees vrees vrees vrees vrees
vrees vrees te vrees vrees in de vrees vrees vrees vrees,

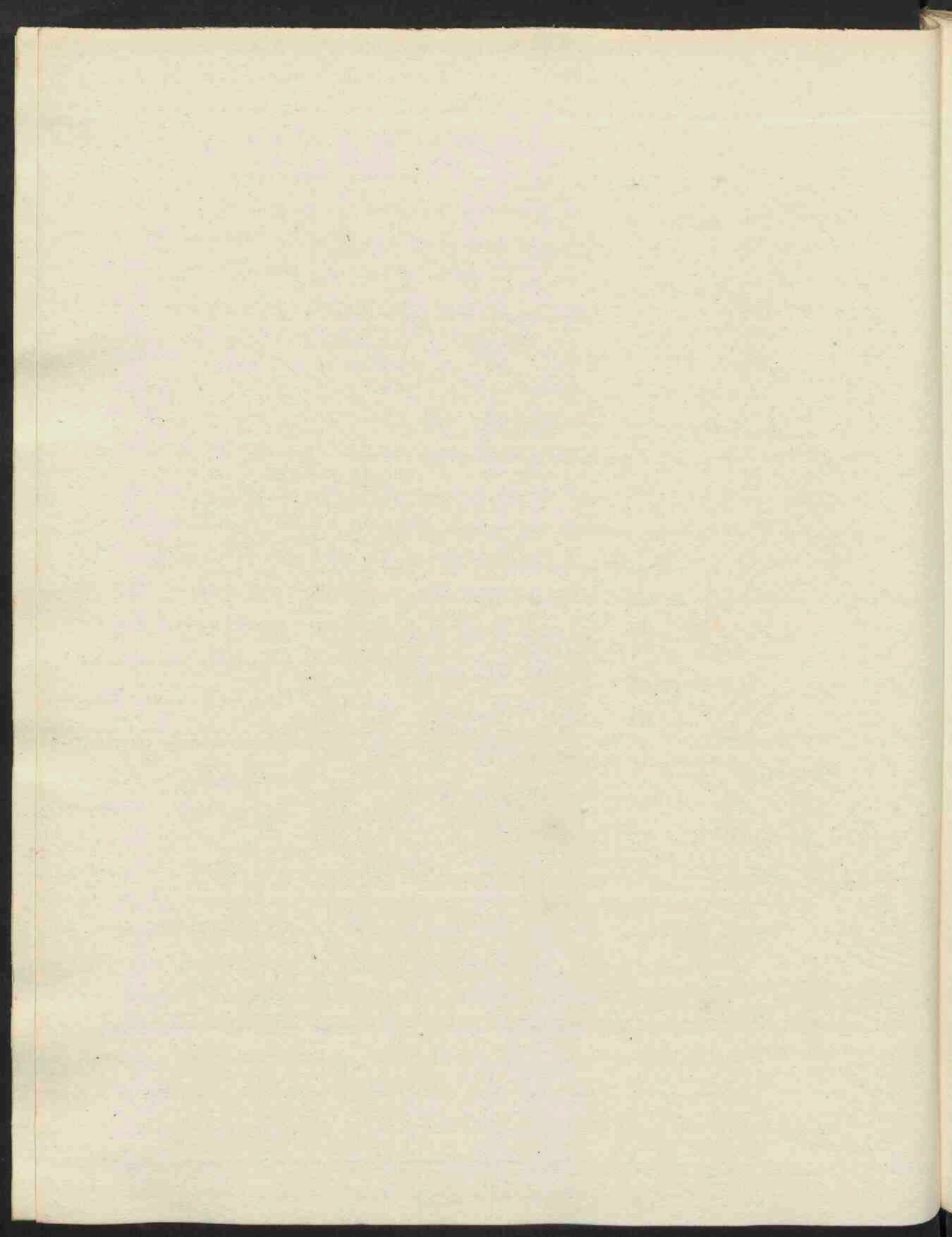

ende eerste Stralen der zon te zien vallen op de koppen der bergens. Het afzinken, wat zeer laag en juist aan, een afgrond ontmaakt den wy somer de ingang, daech met groote Bekwaamheid koopt an en poot, tillen den pottenapper daer voor by.

De bergen hebben hier geen tehuone uit den wy, men en zij zeer veelal zeer dat. Tevan het wy, ligh is, wie men te de hier en daver eenige hute, tevan; wy bejamen ook spied op wy groanden te reem, de kleine rivier Agby, die wy mee in dat angingen, had byn, geheel zeer water.

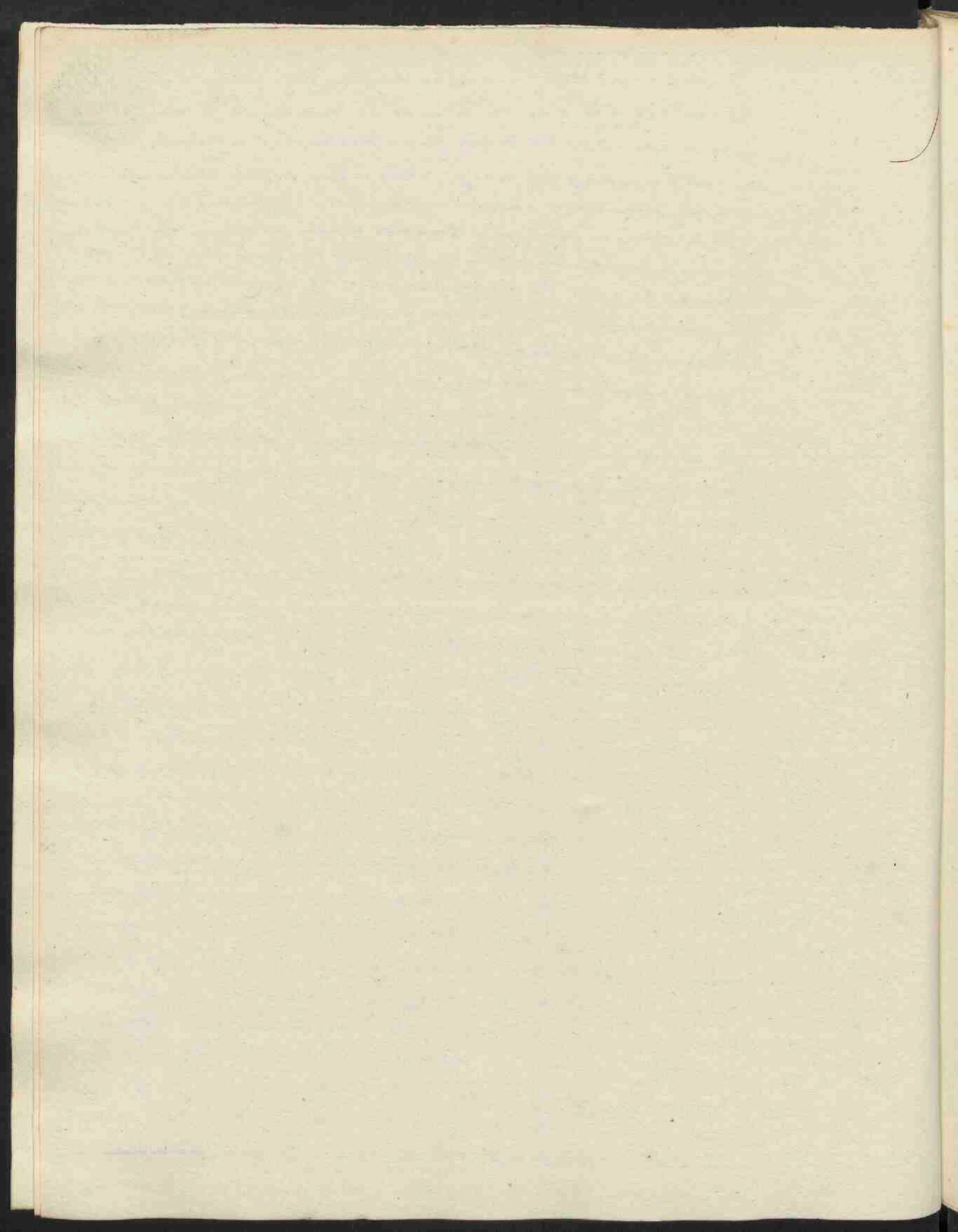
Men valt vromer acht aan, toen wy in Spank Paul de Tenonillet naar kinnaten, waer an staken vand. Het is een klein Houtje, even als Estagel, de walpen de wis, de plants, hier waer wy vreden in het land van groden, tevan. Wy bejamen ont an in Ruyfilleen, ook is tevan, gel de eerste plant, waer men Catalampels de pinte te spreken. De dunnien waer wij vreden wy. Wy bejamen Ruyfilleen, leucht, en op eenige hute gekommen tevan, wy de zeer wy vreden nu ook vele stoffen, die wy vreden in de nabijheid der hute d'landische tevan vonden worden. Wy hebben de Deynalen vromer ont, tevan, een groote vlatte; alle groden waer nu geve hebben. Naarbinnen vreden wy vreden.

Tegen twee ure kinnaten wy te Paspiguan aan de Tete vromer vreden wy de stad kinnaten, had een vreden an een vreden op anen vreden, vreden vreden. Wy vonden geve herby in het Katal de l'Europe, anen vreden de kate d' hute, waer wy vreden anen vreden anen vreden en vreden vreden hadden, en vreden vreden d'vreden in de tehuone platvreden, aldaer op het vreden, vreden vreden vreden vreden was en vreden de vreden vreden van Paspiguan in vreden vreden, de vreden in de vreden vreden vreden op an vreden vreden. Dit

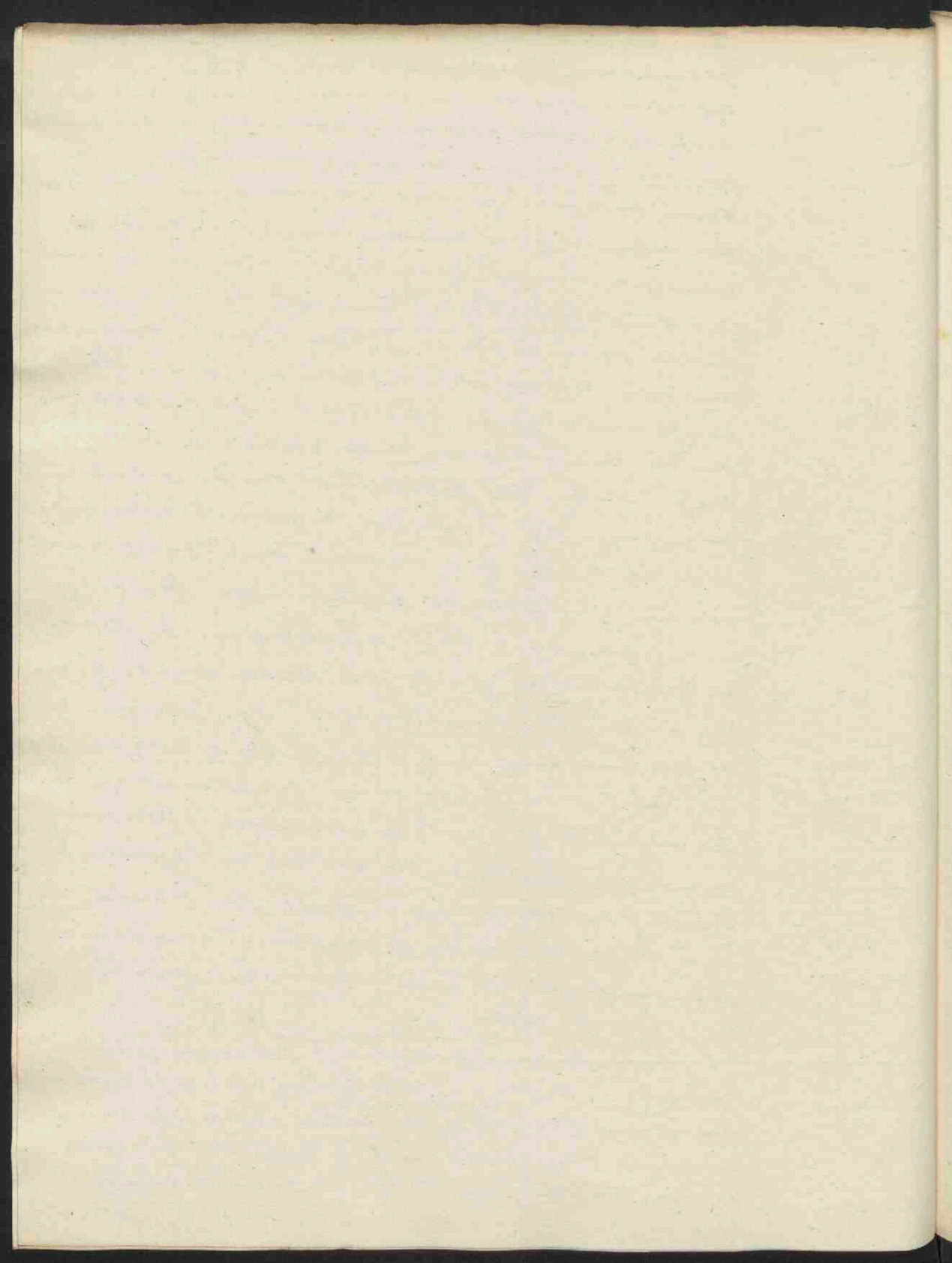
was een koninkrijk en onderkondend konink. Het was geheel
in den naam der Zuidelyke Landen. Dat men hier maar
delt als het dunkt wordt en tot laat in den nacht
de alle op of rattolgt met Santapani vesliche.

Maandag 26 augustus. Wy bleven onze meegen
thuis, aten vrees in een restaurant en wandelen meestal
gans door de stad, om haar te leeren kennen. Zy heeft
meer zuidelyk woekmen dan wy tot nu toe eenmaal
gezien hadden. In de nabij naartoe de Smalle Straaten, de
rylen die algemeen gespannen zyn tegen de zon, de ge-
stalten lichten aan de meeste huizen, de galleeryen
met goudzinnen de gewoort, waaronder men in de loka-
dure voor de kaffijminnen zit; de moerige bemoping op
de straten van lang de van schyn. Dit alles geeft
iets knemig gedruende den dag; doch tegen den
avond is de levensryheid des te grooter; dan ko-
men alle inwoners uit hunne huizen; vele gaan
wandelen en de andere staan of zitten op de straten.
Parijs naar de vesting en zelfs voor een stak, het is
van korte wallen met bakstaanden muren en vele
beukensmetten, kerken. Het zyn op de wallen ge-
meest, waar wy wandelpaden en een schouw viel.
Zigs herwachten; doch wy vonden te geheel van
waarloosd was dat men er nauwelijks over gaan
kan. De puort Notre Dame, waar wy wandelen
men zyn, wordt verdedigd door een bastion, dat men
nu een der oudste in Frankryk hield. Het is nog
in ruikanderen gaaden. Staat en is een merkwaardig
staal van een koning der Karollen in den tyd der kruis-
nen. De Citadel staat op een heuvel van dat wy
de gehele stad bestreft by is gans de derde wallen
voornen en heeft wy vele brittenmuren. Wy behou-
den zonder moeite volop om te kragtigen. Er is
inwendig een ruime plaats om omringd van groen
te karesment. In het midden en op het hoogste van
den heuvel staat het oude paleis der Graven van
Kampillen, Kamingen van Maronaa en Kamingen

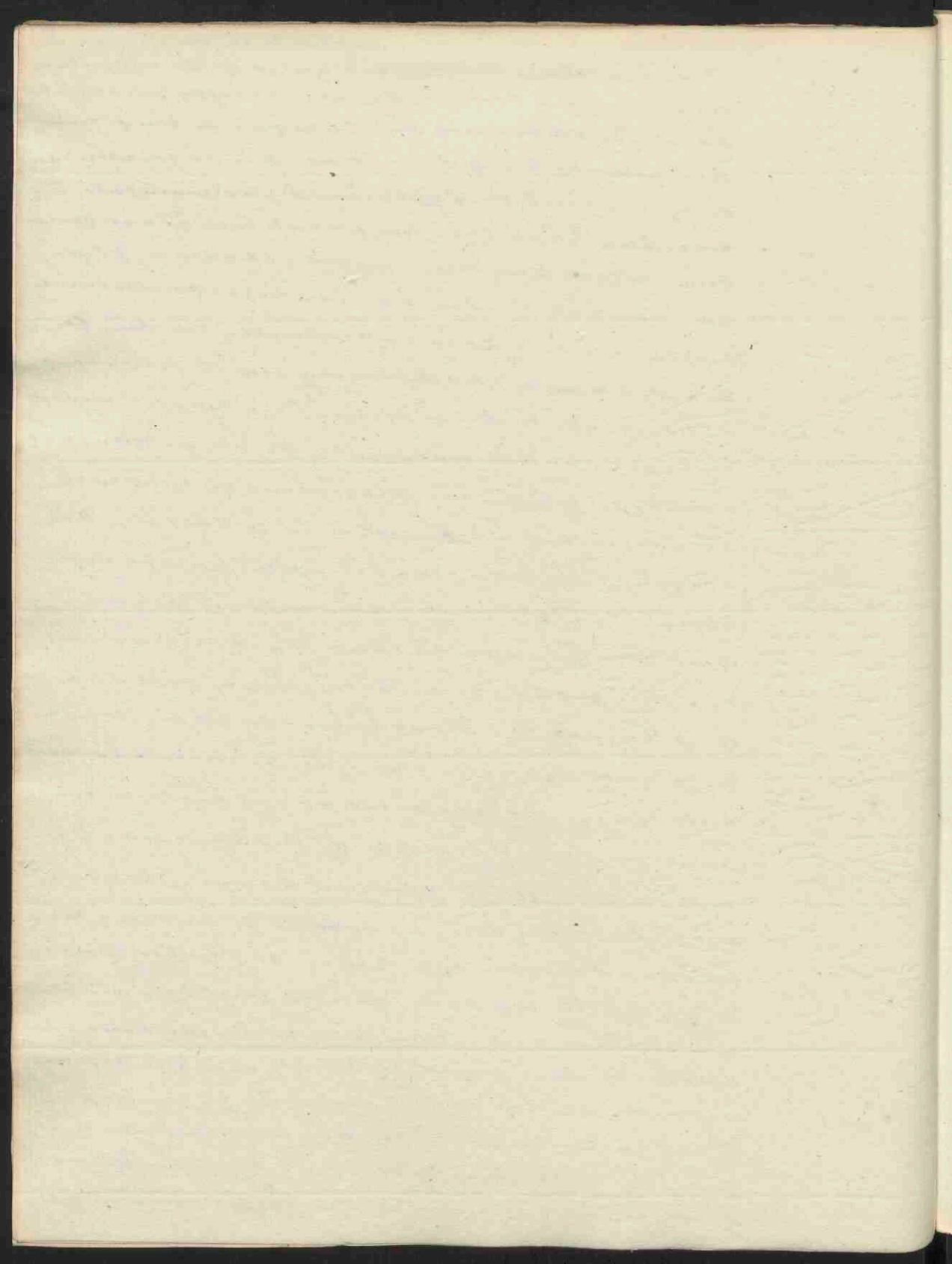

van Majorca. Het is een groot langwerpig vierkant 336.
gebouw met acht vierkante torens. Het is in onzen
tyd tegelyc een flakke zeeschut en overvloedige
heeft de Citadelle alleen uit dat paleis bestaan. Niet
wanneer by de poorten en verthent men veel fraaie
tuinen verlied, waaraan men de middeloorde
bouwkanst en de voortvoering herkent; 141.
Wandig is van de oude praete niet, aangekomen.
Het bevat een markt van den Conventualen,
zaken voor zaksaken, Calle d'Armes, wapen en
wyzen en ook een diep poort, die altijd
goed water geeft. Zy is hier te meer kerkelyc, om
dat de lange doopste dikwijls de republiken
tegen maakt. Wy behalven den kerkstam toe
en zwaeren van daar een uitgedeid gezigt. De
Stad lag vroeger ook, rondom de kerkstam
vlechte welke door den kerk der Pyrenen
ten zuiden, door twee woudegen ten noorden
en zuiden en door de middeloorde toe
ten oosten, begrensd wordt. De Camigan, is
de grootste kerk in dit gedeelte der Pyrenen,
zy is breed en heeft eenen byna vlakken top.
De vloete met water, overigend is het paneel,
naam, vooral door de 20 die zich in de kerk
Lantone en Lantone kerk open een schaan, na
by de stad ontbrekt het ook niet van fraaie
gebouwen, de vele wyngarden en een ander be
raad van de vloete.

Er liggen thans 1200 men als bezetting in de
Citadelle; in de stad is wat meer dan dat getal.
Dit is minder dan gewoonlyk; evenwel zagen
zy grante leventygd. Men heeft ontlang vele
traepen van hier naar Africa gezonden, en die
nog heel van vonden van handend gezonden, 400

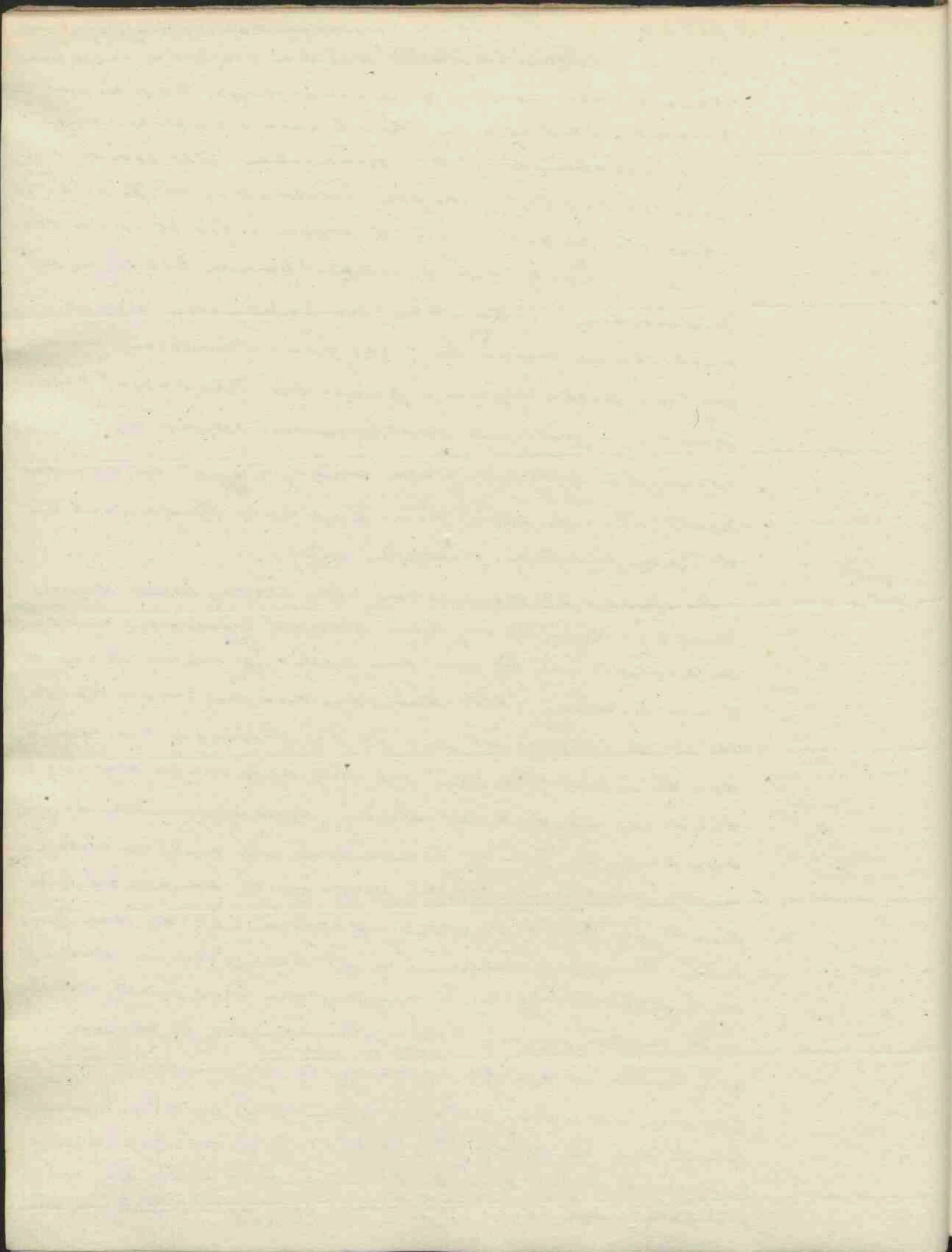
men meent om hen ook de overvloed te zenden.
 Perpignan heeft, behalve de wandeling, die wij gisteren
 bezochten, een fonteyne, buiten de welke voort Hout
 Dame. Zy staat rich uit links van de kerke naar
 stad, waardoor wij by onze aan komst gereden zijn,
 en zy is te gelijc de Papiniene departementale. Wij
 kenachten haer tegen den avond met groot genoe
 gen. Alleen van neeraastig gebouwe, plaza,
 non, acacia's, liiden namen dicht beplantende
 tuzen, die met zorg onderhouden worden, be
 keunlyk van water voorzien om de fruitheid
 en den groei te bevorderen. Oet treffen vooral
 de heggan van myrtken en de rozen van Louis
 beestruiken die wij niet gemeen waren en
 openbare wandelingen aan te treffen. Hoe
 aangenaam het wandeling ont moet men
 komen, zo wordt zy een weinig beucht. Zy
 is de "promenade de la pair" en de inwoners
 van Perpignan wandelen byna niet zoo
 lang het op is. Terlykomende zagen wij hen
 in groate scharen naar de "promenade de
 nuit" gaan, delecte waar wij gisteren wane
 daur brandden, meden de loutaren en liet
 ziele de militaire muziek hooren. Wij wer
 den verleid om hun voorbeeld te volgen; Oet
 waasaf dranken wij hier in een koffyhuus in
 de nabylieid. Wij zaten daar alle liefst en den
 maneslyen, onder wyngstak en vygen daan, het
 was een heerlyke vriendelyke nacht. Men kan zich een
 maal verheeren dat de bewoners van rich een heil
 maent den nacht daren den dag naar hinnen uit
 spanning hebben. Wij waren hier byna alleen en
 hebben een lang gesprek met den koffyhuishouder een

Lang man, die ontlang den krygsdienst vascator 388,
had om de dichter van dit huis te trouwen, maar
daar by nu meester geworden was. Hy was veel
vaccabandsleefde en sprak met veel meer over
de instekendheid der Frantschen. Het was de nu
spreekend overlof wanden en dan vande Frantsche
zyne volle grootheid beschouwen; het was nu het
ker dan uit, geene natie kunde het tegen de
Frantschen mitkanden, de Engelsen waren
reeds lang meer kon, Les gros Prussiens ne sont
qu'un petit déjeuner pour les Français' enz.
Van zyne nieuwe stadgenaten sprak hy met
minachtend, die waren onbekend en vanden
moed, Ruffellen was op half Spaansch en
de Spanjaarden dachten niet.

Dinsdag 24 augustus. Wy hebben dezer dagen
veel overlofd, of wy van hier de toernois vande
aankomen, of wel een uitstap naar Barcelo-
lona maken. Alle kerichten waren voor het part
de desluit gunstig. Ik ging dierin met
den bankier Jaume, die my ook zeide dat wy ons
toekomend de reis naar Spanje onbesnemen
konden, en hierop besamen wy met de compa-
in den postwagen tegen vrydag te bespreken. Ik
lees myn pas aan de prefectuur en by den Spaan-
schen consul vicens, en de heer Jaume Belmonte,
de my gelofte te zaken om ons goed, dat wy
niet medenemen, naar Marseille te varen en
my credit op Barcelona te bezorgen.

Tandis alles geregeld was vervolgen wy onze wandel-
toegen door de stad. Zy heeft menig merkwaardige
gebouwen of andere vasmorpen die voor den reiz-
ger belangryk zyn. Wy bezochten de kathedraal, Saint

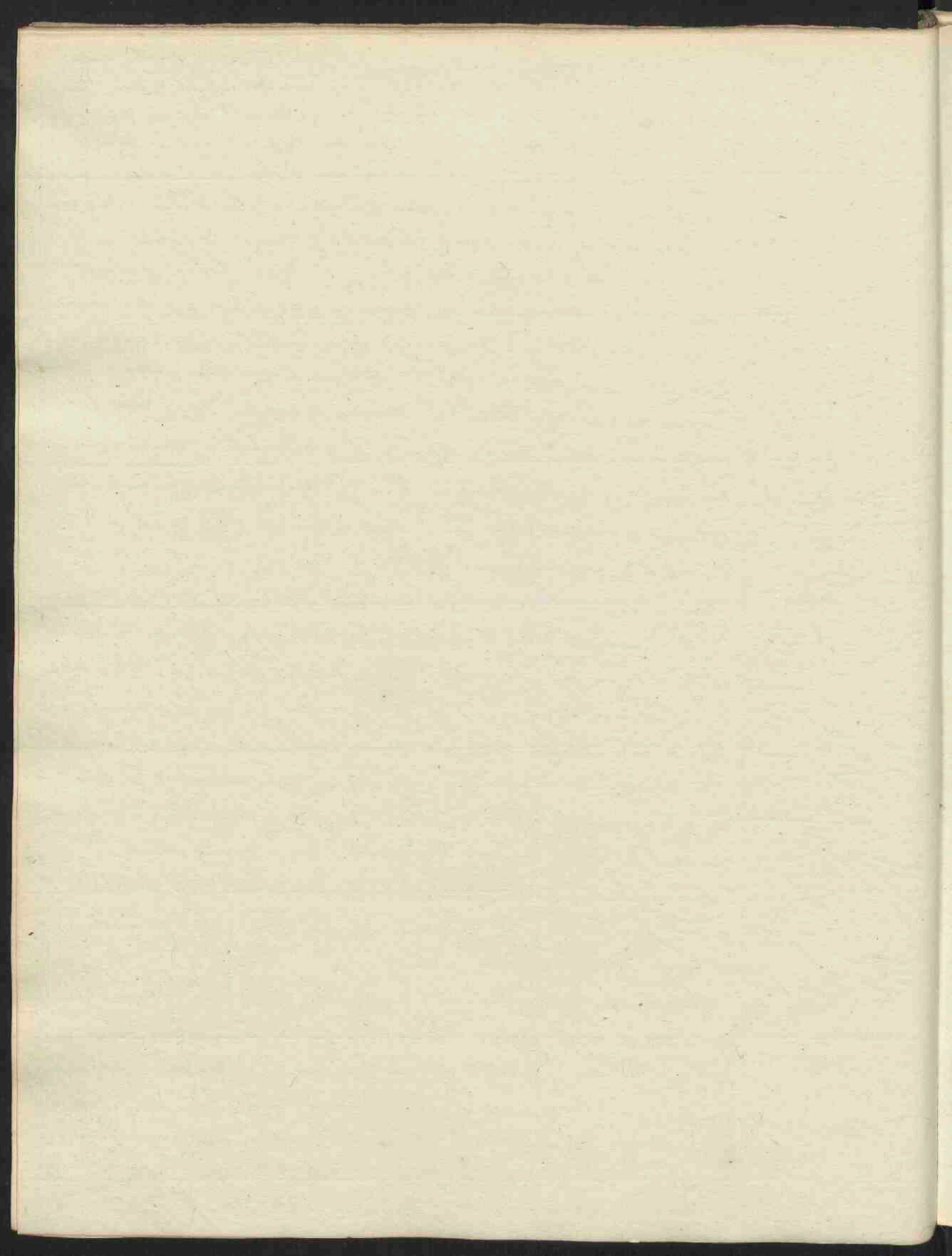

Jouen, 24 is uitwendig geheel wit schuon, doch inner³³⁹
dig heeft 24 door de strutheid en eenvondige schuonheid
van haar gemelf, dat zeer weinig-Spitse Rogen heeft en
zonder ruiten of pilulieren op de ryden, rust, maar ryden
met kapellen 24. Zy rust op die wy, een zeer groot
Lampwerk of merkant met een half rand van het einde
waan het almar staat. Zy heeft weinig licht en geene
geschikende glazen. De actanen 24, een verdied.
De ander kerke die 24 verdianpen heeft, en des men
Sant Jean Pierre waant staat en allesmaat. Zy is
klein in verspelyk, en dient ook nu alleen, van
kompleats ten dienste der andere. Zy is nagemaakt
waandij als Byzantynsch gebouwen, overigen
wagening op het volste plan. Het beeldenwerk en
eenige opstelningen van den ingang 24, ook om de
oncheid merkwandij.

Wij zagen ook de kerke van Saint-Jacques; 24
is kleiner doch gelijkt overigen op de kerk.
kerke en heeft een zeer donalligen vorm. By deze
kerke staat een zeer fraage merkante toren met
trent met vier kleine torentjes. Hy is veel andere
dan de kerke en is met vele runde kopen gebouwd.
Ongelukkig is deze merkwandige toren van bouw
nally, dat hy mult afgebroken worden.

Het staken dat wy meermalen in het voorby.
24, zagen is een merkwandig oud gebouwen met
fraage zuilengangen.

Onder de openbare gebouwen 24, de kerkmen
van de voornamste, die 24, talryk en tamme
schuon; men heeft ook gemene kerken en klein
ten van rickenhuizen, magazynen, het kleen
ten des Guards Carmel naar artenaalenz. ingeryt.
Het had nu ont geen belang die naamben
te loeren konnen.

By het herhaald berock der markts hadden wy gel³⁴⁰
genheid de teluanc vruchten, byzonder de poraikelles,
drinken, melonen, vijgen, te kouden.

Onze desgenaten aan de table d'hôtes spraken
wee over Spanje, verschieden huizen kwamen van
Barcelona of gingen derwaards.

Daerom avond walpen wy de gewoonte des lands
en gingen naar de wandeling, waer wy vernam,
men, dat alle arables militaire multich is. Het
wasme weder licht ont viel uit om den schouw
brug te bezucken.

Woensdag 28 Augustus. Neden maekten wy een
uittoeg naar Port-Vendre. Wy hadden een wagen
besteed tegen vyf ure; doch die kwam eerst om 10.
nen, door dat de stallhouder, met wien wy amstam
dig afgesproken hadden, en den prijs bepaald, het
vergeten had. Wy reden door de vruchtlands, maar
nu reer intgevoerplee vlakke, kwamen daar een
dorp waar nog overblyfsels van een oud kasteel
waren; zagen dortoken met peansen, aardappelen,
ruygen met den plaep, en besikten spoedig de heer
ne stad Elne, welke men zegt dat haren naamen
heeft naar de Heilige Helena, dochter van Con-
stantyn, die volgens de fabel, such ook niet meer
dan de fabel, hier vande begraven zyn. Zy is reer
oud, ligt groeter. Zels op een kooft, en plagt een oer
sterke plantien naar Rampillon te zyn. Men ziet
nog kooft muren en torens die ten haren beneste
ging gediend hebben. Zy was de zetel van een bis-
dum dat nog naar haar genoemd wordt; ook
de bifshop van Lens heeft thans zyn verblyf in
Perpignan. Wy bezochten de kerk die om hare oud-
heid merkwaardig is. Zy werd in de tiende eeuw ge-
bouwd in Byzantynschen styl / met drie schouwen.

Zacant de Curé reido, hecft. Elac 4000 univons.

341.

De nuwpoel is zwaar en met runder koppen, en twee
nieuwaartige torens. Merkwaardig is de omvang
of Cloître. Die is als gewoonlyk met pilasters en
de adelen zinnen gebouwd; doch met uitstekende
Zaag en van zeer harde steen, van dat zijk het by
werk volkomen goed in steen gehouden looft,
hem kan niet zonder bewondering die groote af-
wijking in den vorm den zinnen zelf en in de
keupstelen beschouwen; elk is met veel kunst
bewerkt. In de muur zyn vele oude steenen
gemetseld meest behoude hebbende het gra-
ven. Een daarvan is, van men meent, van
het graf van Constant van Constantin,
die in het slot van Elme vermaard is.
Wij ontmoeten in de kerk den Curé, een vrien-
delijk en behaagd man, die zijk behaagde dat
de plaatselyke regering zijk het Cloître toe-
eigende en de deuren uit de kerk derwaards had
doen taemaken; waardoor wy eerst zien de
kleutel by den Mevne gebaald wat. Hy beweert
dat het Cloître een aankoop van de kerk was om
dus onder het bestuur van hem en de fabriek den
kerk stond; de plaatselyke regering konen de deuren
dewyl men in het Cloître swaer wel dappere
had de Communie het eigendom verkiezen had, de
wyl de niet zede dat verlaten kerk konen het
eigendom der Communie wieden. Deze zand-
Cinge stroyd was nu ter beschikking van den pre-
fect gebruyt. De Curé zede my dat hy gewad,
zoake was hier in het Catalonisch dialect te spreken,
men zande hem anders niet verstaan. De kinden
van leorden nu wel Fransch in de school, doch de
bejaerde lieden verstanden het niet.
Wij wieden by ons ryf d'oor een gansche

De Canigou is de hoogste berg der westelyke Pyrenæen,
8580 vaeten boven de zee.

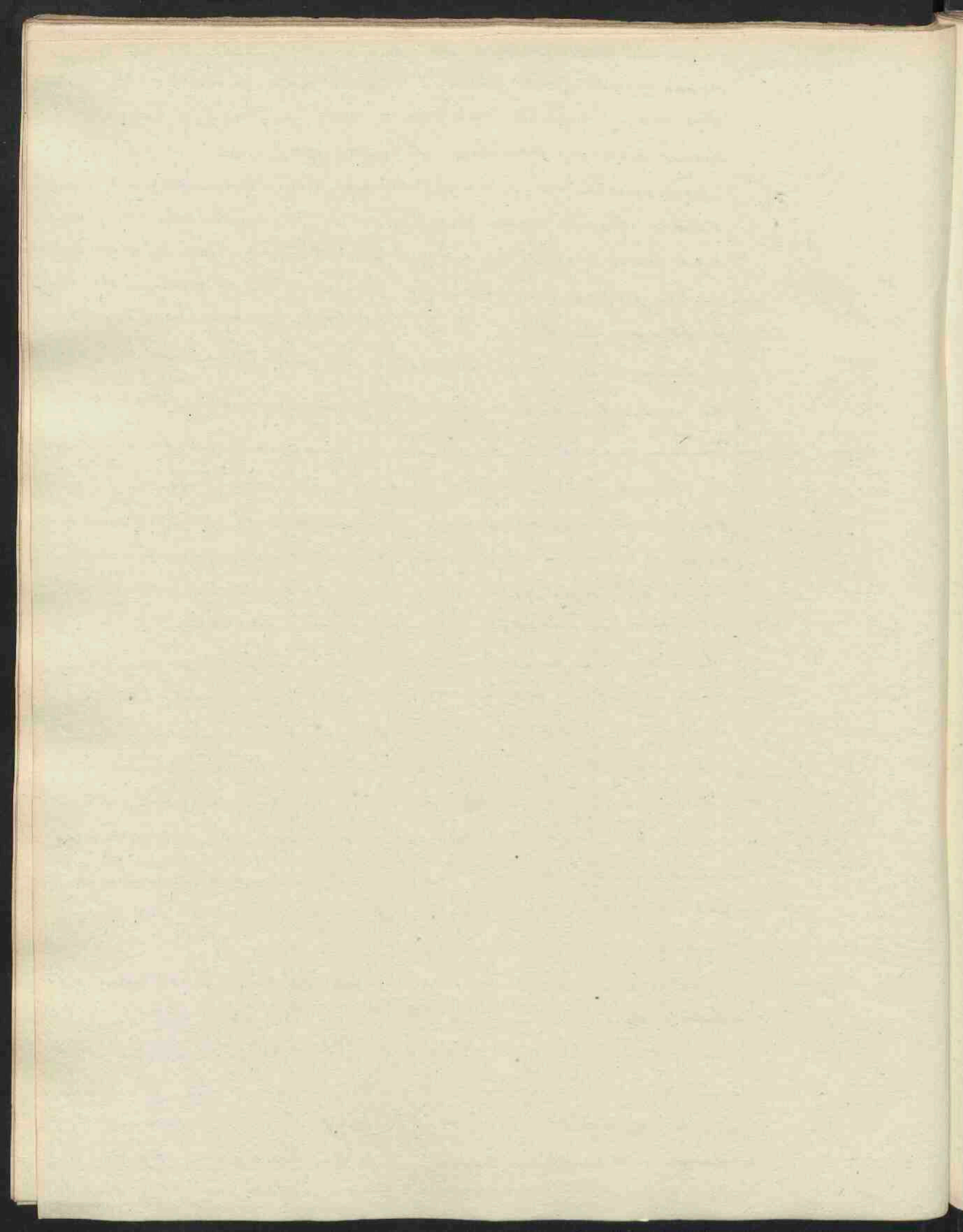
familie ligamenent, die beelden, vervielfd. De kin³⁴⁸
donen waren, als gewoonlyk byna naakt. Zy spreken
gen van vrenfd knen, myne vranen knen met een
Lous eenige stukken luyken gaf.

Wy reden over een brug van grasgraad, waar
onder byna geen water was, maar een vry breed
bed van de Teek. Men verhaalde ons, dat wy
geen jaar geleden de rivier tot boven de brug
gestaan hadt. Het land was, nu ont toe,
teken van vruchtbaarheid, en inderdaad zyn

de aultreken naar Elise daarnaar beneemt.
Zy zyn meestal eigendoms van ryke families,
in Perpignan, zeer veelvuldig zyn de land,
dunnet anders dan hundert. Wy zagen ook
overal water met veel beled en spradzaamheid
door gruppels overal heen geleid, zoo dat alle
akkers en meiden bevochtigd werden.

Wy kwamen nu door een paar dorpsjes, vagen
ook eenige andere op kleinen afstand. Ik heb
waandig wat het, dat alle de teekonen droegen
naar den kanz die vragten hier was algemeen
plaats hadt: minnen, tonnen, onerlyf, feet, van
andere kastalen. zagen wy by een derson plaatsen
mecon huanen wy aan de in d'oceaan dante
zee, die wy naar de huyte neest vragten gezien
hadde.

Van den weg wil ik nu opteekenen, dat wy
steeds den katen der Pyrenien neests in velen
goed licht gezien hebben. De Campen was
nu met een klein fneem bedekt, de andere
depen geheel niet, zy worden ook naar de
zee toe steeds lagere. Op de hoogten boven het
dal waarin wy waren stam Laurent, die men

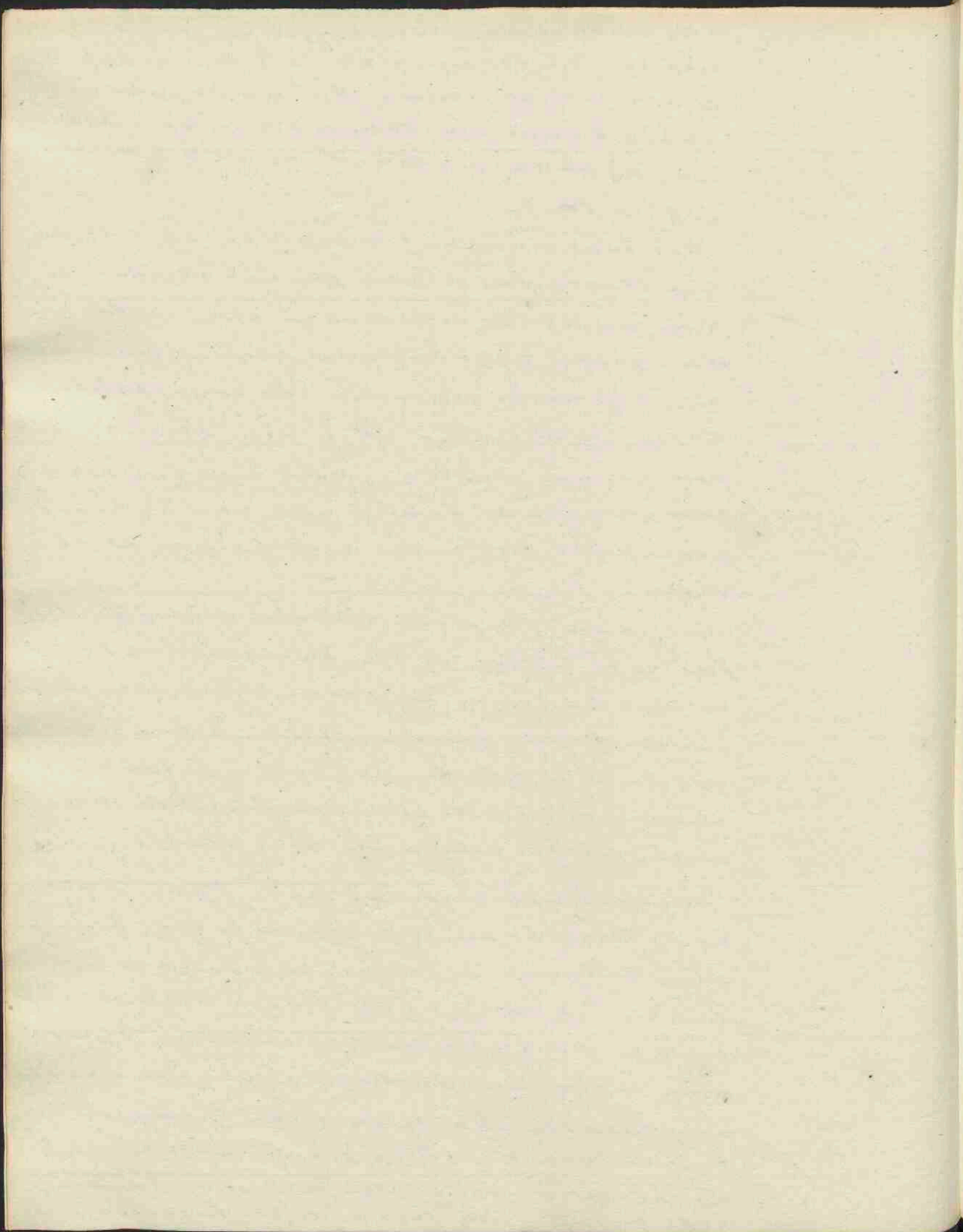

aan de Senalene, taetschryft. Zy strekken 343
teen tot uoprenging van het landchap. En
is ook iets grootich in dat die dappere ruwe
naars kunne waaktoren van hooft plaats
kan; zy overragen van slaan de zee en een
gheheel land.

Het moet vanden and metkeuandig vanden
weg steeds hopen van granaatbaumen te
zien, en alad, natmanga en in het wido
aan groote rygebaumen, alghew, Courionen
Zyn wy needs gewaan. De vromtieten
zagen wy meetal al kleine struiken en so
meer als aan den Rijn, doch niet zoo net aan
gebonden, en de borden niet van onbrennd
gemakend. Wy zagen veel hooft en steek
riet.

Callivins is de eerste veehanen die wy aantref,
Ten, zy is tuschen de hooftan welke hier bus van
de kust kumen en het stads is schildenachtig
aan de helling gelopen. Alleen kleine waalen
gen kumen hier binnen vallen en die zyn niet
volkamen tegen de stormen bereijp. Vele
nestingmetken beschemen deze plaats.

Voor elf ene kinnen wy te Port. Vende
aan. Deze haven is groot, zy is diep genog
voor koopmanady schepen en voor anlops,
boeken (18 vaet), en zy is door den vrom en
kust en der hooft volkamen reijp. Zy is de
eenige haven van die diepte en van eenigen om
vang tuschen Marteele en de Spaansche kust.
Zy is de haven van Perpignan en heeft tamelyk
veel handel vooral in wy, vanaan hier de
nedelaf is. Ten deraten de majaymen van de

Leen Durand, welke bevaend om hare grootte 344
en schoonheid. Men vanden ze overbelyt zeer
uitgeroet. Men heeft hier onder anderen
dertien groote vaten, alle 1,000 fleschen be-
vatende. Men vindt het waarsceelip van de
deuse van den wyg en sparsaam van het
bekend der haarselheid, dan wyg in de
groote vaten te bevaenen. Men pumpt de
wyg van andere darsen. In wyg somtyds
5000 hectolitres wyg in vorkend, de kwe-
perg honds stels 25 tot 30 weckleden bereij.
De wygpaarden wyg veldaan het eisen dan
van groote landeigenaant, meest al ma. de
kleine wygpaarden veldaan, en van die ma.
de landelaar met kleine haarselheiden wyg.
wyg inkoopend.

De haarsel een groote uitbreiding beho-
men door een gedeelte dat geheel nieuw
uitgegraven is. Dit groote werk is een
wel gestoord, door dat op den 18 septem,
den van het vorige jaar het geheel veld, dat
uitgegraven was, en waaraan nog gemerkt
werd ten gevolge van een onwedder en koude
gewoon sterke slagregen met water gevuld
is. Men zal dit nu eerst moeten droog ma-
ken, alvorens deze nieuwe haarsel verder te
kunnen uitgraven en in orde brengen. Er
is een plan om ter zyde van de velden nog
eene uitgraving te doen om eene haarsel naar
kyggenastwoyen te maken. Tenens vunde
men de diepte algeraden groater maken, voodat
en linieschepen vunde liggen. Vvan dit werk
vande een der farten maken wef genomen
vunde. Hary haarsel de haarsel ligt het vord

De afstand van Perpignan naar Elne is 14, naar
hier tot Port-Vendres 17 kilometer.

Saint-Elme en een aantal andere vestingen 345.
ken, verdedigen deze gewichtige haven.

By de haven staat eene abelike tan een van Louis
vijfde den XVIII. was hy naar Port-Vendre ge-
daan heop, maar ik niet.

Op de hooft lichts als men de Haven, en de
Haven de vuurtoren. Wy zyn, overwaandt 20
Klarenen om dien te loopen. Het is een licht
des eerste kluis, en bestaat uit een lamp met
vier pitten, met een roedermantel walpen het be-
gint van Canal; een gewigt draagt het in
beweging. Prismas en balle glazen verster-
ken het licht, men de lampen der zyn felle spie-
gels om het terug te kaatsen. Zoo men ons
ziede, kan het uitkijken. Dienst ver in 2000
zien worden.

Wy konden naar hier den
krankelijken naam der kust zeer goed overzien.
Zindelyt zagen wy het Spaansche nuwegedroefte
Cap de Creuz.

In de haven van den wy een uitlopende met
dagman, vooral kateolyke nisch en 20000
den wy als wy in Frankryk nuf niet gebrun-
ken hadden. Dit was grenache men 1816.

Tegen drie ure verlieten wy Port-Vendre
en waren om zeven ure terug in Perpignan.
Wy gingen nuf by de Kledormates suluten
dedden door de straten die ^{nu} even levendig waren
als 24 op den dag doodute 24.

Donderdag 29 augustus. Een dag van veel
drukke en bezorging. Het gaat, dat wy niet
wedenemen naar Spanje, werd in een kort ge-
pake, die op Marseille gezonden wordt; - ik
bekam een wissel en kriediet op Barcelona.

x de Wateren die op de punten Spatze Basen en Torne-kan

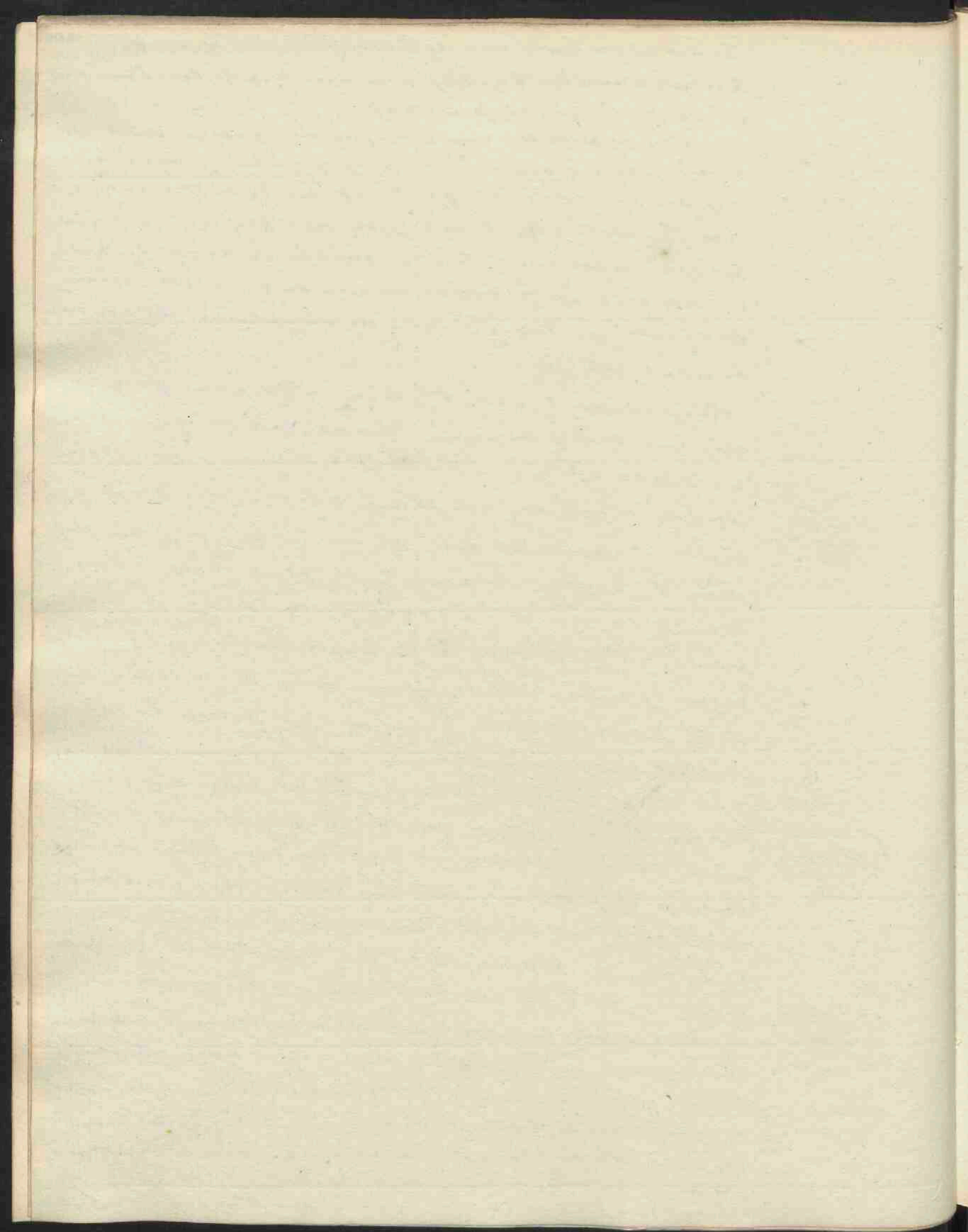
ten uitlaupen

△ Wy hebben in zonne stad de Straten slechter geplanteerd en
pauzeerd.

In des aller naem van de heer Joanne van der
hulpsaam, een bankier aan wien wy de heer Constant
in Toulouse geïntereerd had.

Het was de feestdag van Sint Jan den patroon der kunst,
kerke, is zyn wy ont in die inbruykheit geboren en
zay het opseccant naar het kerkefeest. En mede te behalven
meer gewerke tevens vele liden den plechtigen goddeliken
zungen bywonen. Wy zyn de vorige dagen en heden
in vele winkel 9. consalt ons in onze vest belooften
te versien. Wy zullen de kooplieden sticht
komend belooft

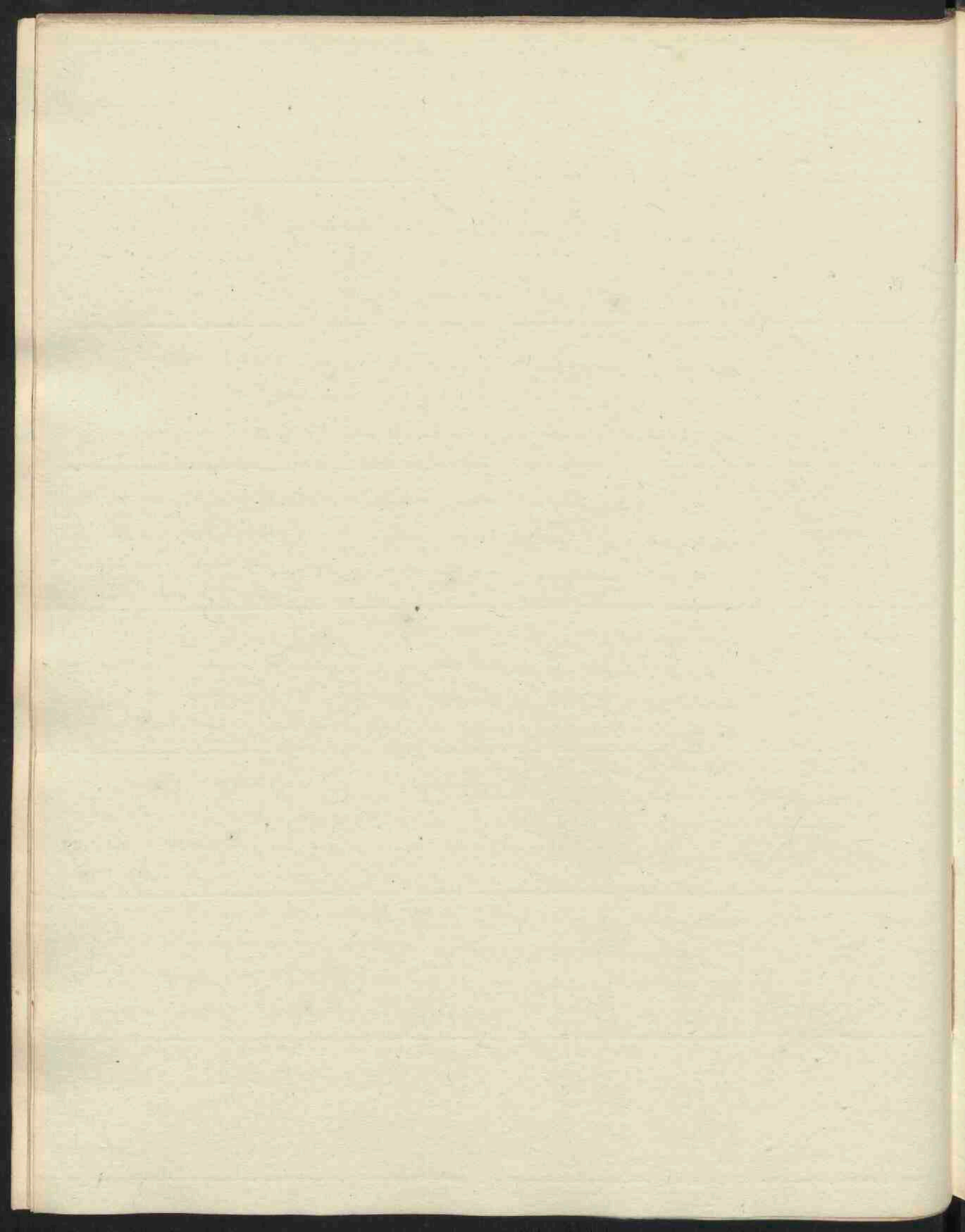
Perpignan hebben wy door alle onze gangen
wy wel leeren kennen. Ten opzichte der zinge stree-
ken leada wy want heeltyf in de zinge streeken.
Aan de linkerhand zyn eenige straten die breed en
vest zyn, twee of drie plaatsen. Zyn ook met een
meer, doch groot is geen. De stad is onder hare
bevolking, die ruim 14000 zielen besaagt, mee
groet, en de wallen beperken an de uylte liden uit,
gestrethheid. Zy ligt juist aan het ander uiteen
de de Pyrenien van Bayonne. Wy hebben de twee
steden duizende verspreiden, en dan wint het Bayonne
meer. Hier heeft schone ruime plaatsen met zeer
franze huizen beset, terwyl de beste huizen van Per-
pignan in enge straten als nauwen zyn. Meer noordel
bestaat nog ten opzichte van het water, de stroom
ende by de zyn rivier van Bayonne, terwyl de
zwan, aan de uylte de vogel Tit. Cyl. De uylte de vogel
omtreken, zyn zonder land hinnen en tusschen, kunnen
ook met de weelderige volken en binten verbliven, vol stroom
de Bayonne omringt niet verspreiden warden. Wy ma-
ten best in aanmerking neemt, dat wy Bayonne toe see
voeren de recht hebben, ten de commissie wy men ten
gewerde had, en warden ten het zwan wy te red stand
de ruymheid van Perpignan het best uit bevestiging steden
ten met het uylte de vogel Perpignan, warden, deze stad

het middelpunt is - eenige fabrieken, vooral van wollen
stoffen en van kerkten, waerom de kass in de oostindische
en ook in Catalonie, overvloedig gevonden wordt; - zins
lyk in Suid-Amerika'schen handel, dat hoofdzakelyk in wyde
staal en wolle uit Port - Vento geleverd wordt.

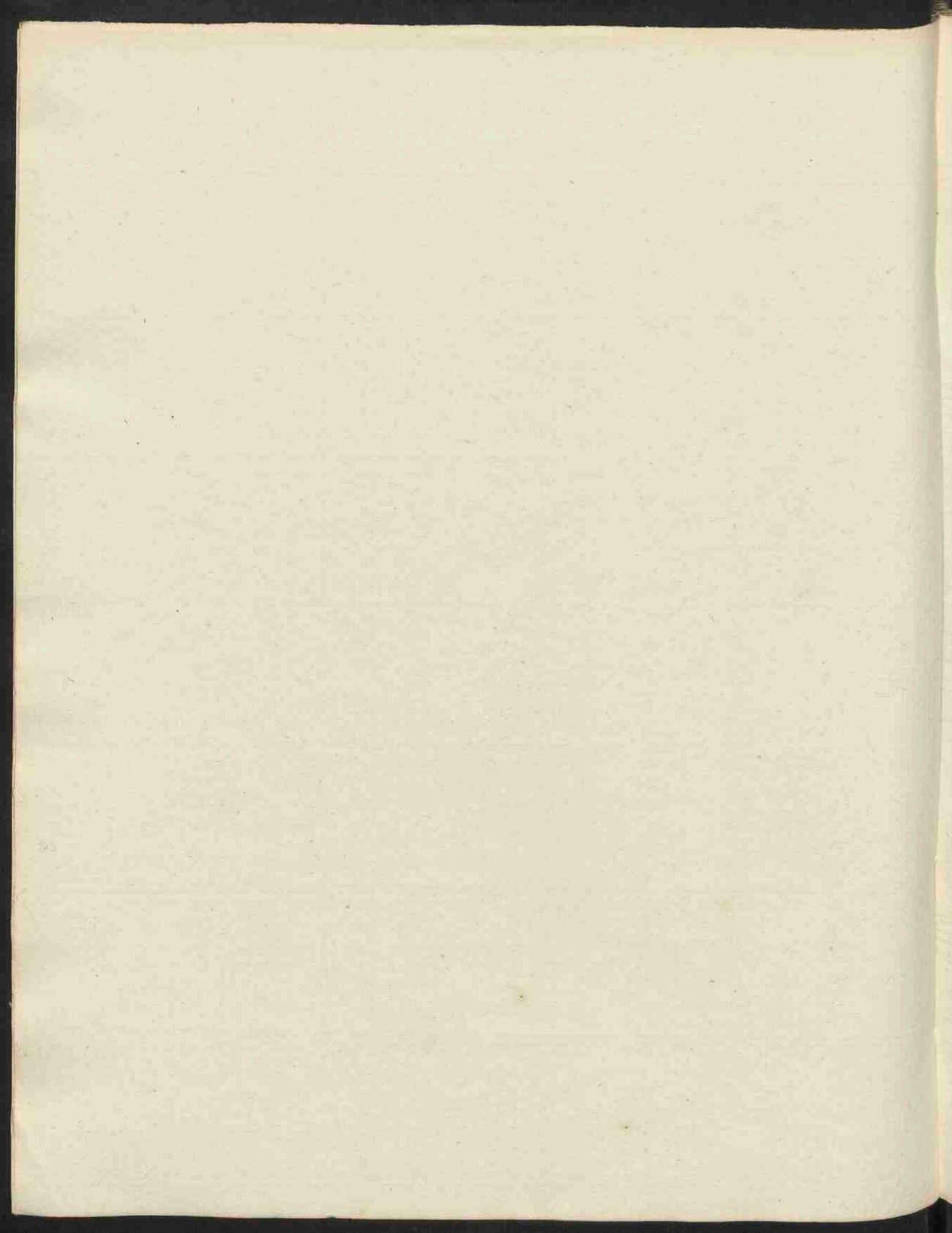
Wy hadden op een zeer lang herwaarts reeds sterken en
grooten wind van de oost, hier hield die weder op. Men
zeft ons dat zulke winden hier, zoo als in vele the
ken van de Noord-Amerika'sche zee, het de oeffeningen
van het klimaat behouden; zy waarden in de winter
ten ee jaargetyden, van een lichte wind en zyn niet
zelden zoo sterk dat zy kunnen omvereen. De zee
dorst het weinig, maar dan, ook zoo zwaare, dat
de in de zee verrijzen de zee, om te voorkomen. Dit
is gewaunlyk in den winter, doch ook wel in de
dome jaargetyden. Men heeft het in de maand van
keel niet gevoeld. Men zamen rekent men ongeveer
een maand regen, drie maanden sterken wind en
acht maanden groote lichte.

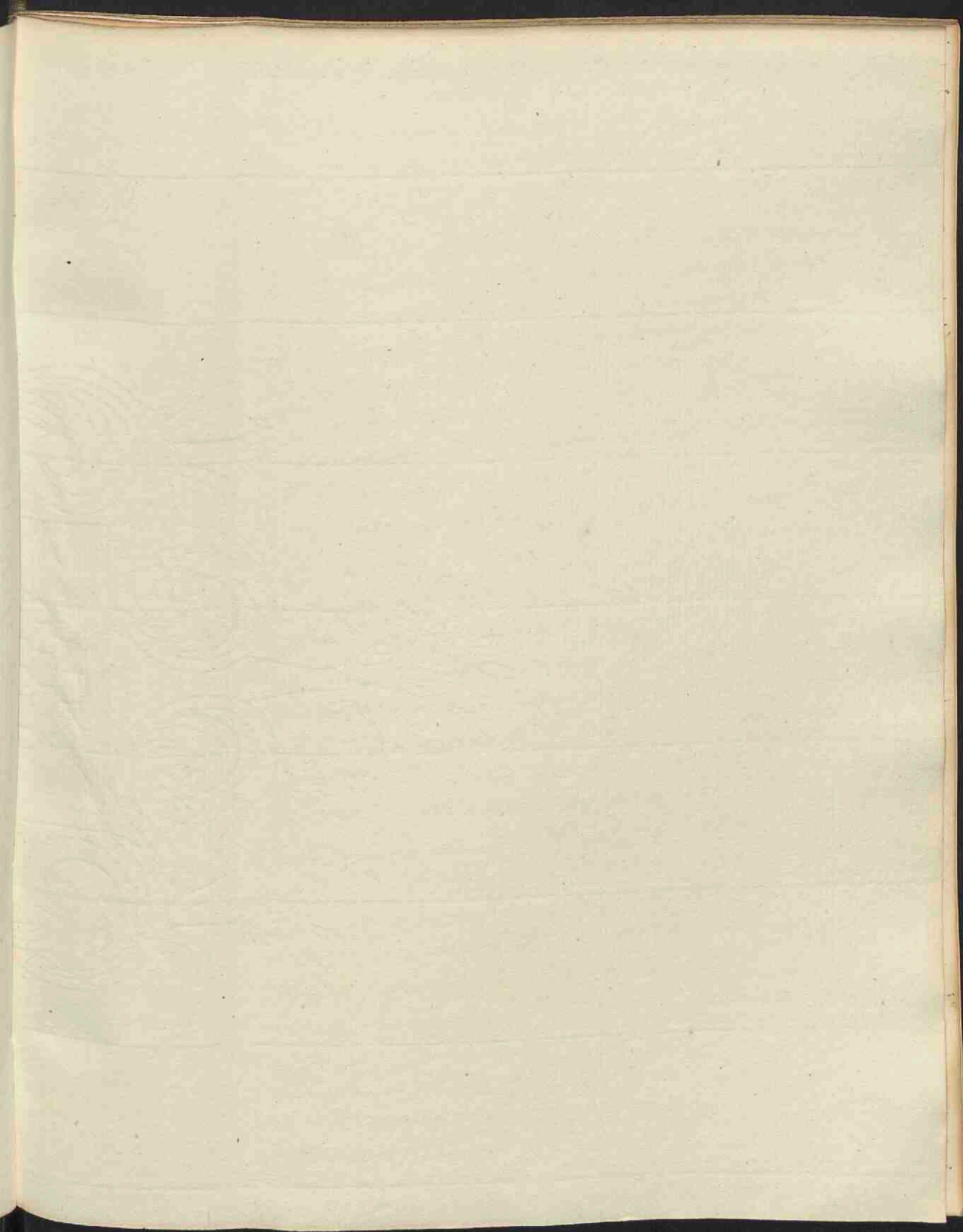
De bevolking van Perupiguan heeft geen ongunstig
voorkomen, zy is byna Spaansche, zoo als de taal.
De gedaante hebben zy dlyk aan de Nederlanders van de
den Franzen, en het schein ons als of de vrouwen
naamal eens naar gelykvoornige phisognomie had,
den: eenigzins langwerpig gezigt met jong gesloten
in een en zachte uitdrukking in de zwarte ogen;
hys wassende witte huid byna zonder kleur. De vrouwen
waren sekonden weinig te westeren en de armade hier
zoo wy dachten zoen, dat de oude vrouwen zoo wie
ny verlaten en buitgemaakt was zoo aangepaas in de
re handing en gelooft waren. Staafers zagen wy zoo
weinig zelyke oude leiden. In de bevolking liet men
by de mannen van de. Legeven. Het is de vrede
Spaansche mutzen, ook de klyke, de sandalen, de
vrouwen van den burgerstand draagen de te vrede
muetzen. By de manlyge weerkruisende, de vrouwen,

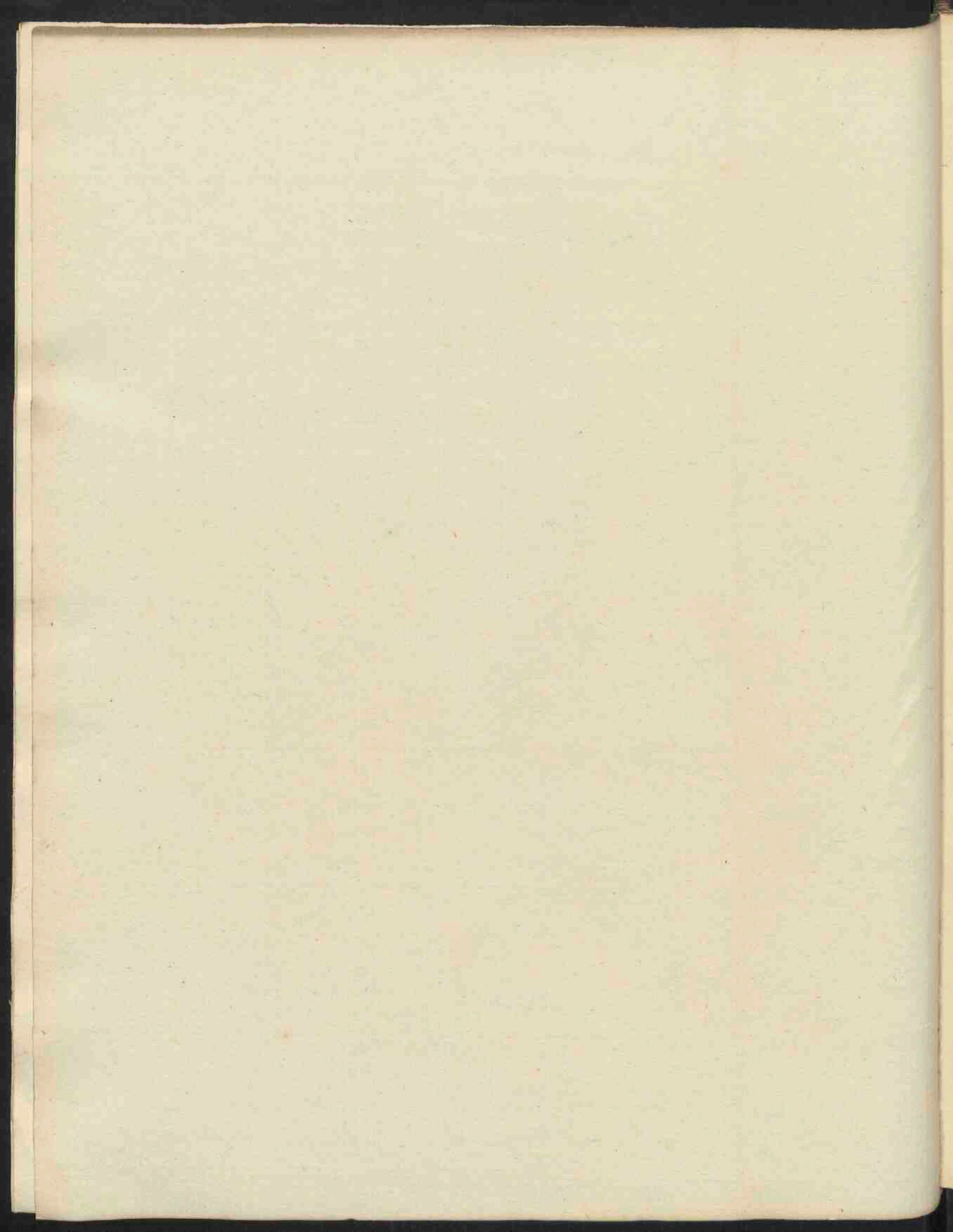

die my veelal in 't spraak, vanden lofs te daen, op de 348.
Straaten, zagen zitten, kon men geene groote vromelicheit
in de woningen vernemen; en in de daad kwam het
ons voor, dat vooral groote vrolijkheid heerschte. Zelfs
in winkels, kaffeehuizen en waar wy het innemend
ge den binnin zagen, was de menigte vlijgen niet
vraalijk. Het viel te zien van de Straaten met de
Kerke, te hooren de waggelmannen, dan door de kerke
den die hee op eren met twee mannen, behouwen
konden, opzamelde, naar mist. Dit was, want
lye geene zeer vromelike Straaten, of kerken.

Dien avond deden wy onze laatste wandeling
in de promenade de nuit, en namen afscheid van
Persepolis; - te gelijke tijden wy hier onze Dg.
reconnoissance voor gecindigd; die wy uitsluitend
verwachten van Bayanne tot Persepolis met
brongt te daken.

Vrijdag 30 augustus. Hieren morgen om half twee
kwamen men reeds ons goed halen; te drie ure nontrobles,
tuy met den portwagen naar Barcelona. Het was een
heldere nacht en byna volle maan; de lucht was zeer
zacht, zoo dat tuy ont verwonderden, dat de Landwe,
leem zich in zyn grooten mantel inhield; doch
men konde hier de knelte van den morgen steeds
naar gevoelen. Tuy reden aanvankelijk door de
velden, die tekenen zyn zande zoo niet het gras was,
goed en het gras van het veld was. In y. stakken,
al yren en ander gelovende stou den loch frisch.
Te zes ure kwamen tuy aan Barcelona, de eerste
wispalplant, en waren welkom in de voorberpen
der Pyrenen. Tuy reden door het breede bed
der Tech, waaroner hier geen brug is, en die
terwyl de reizigers zeer beklammet. Zoo dra
het reft met men met slechte ponten over,
vanden, dat gevoelenlyk zyn kan, of met was tot
zgt eenen onvolden om over een brug te gaan.
Het bestuur der genie, zegt men, heeft tot nog toe
verhindert, dat hier een brug gemaakt wiert.
Tuy beklammen nu de Pyrenen, die op dit
punt niet zder brug zyn; de weg is toch nu en dan
zeer styl en a an den rand van afgronden. In een
poos kwamen tuy aan den Col de Perat. Hier
is een dorpsje waarin de laatste Fransche post is.
De post is en de papen werden afgeschreven. Op de
hoofde ligt het fort Bellegarde dat hier den toe-
gang verdedigt. Tuy reden over een brug van
ander een klein rivierke stroomt; aan de andere
zijde stonden twee kleine huizen die de afreiding
van het grensgebied aanduidden; toen tuy de weg
door waren bevoonden tuy ont in Catalonie.
Inel reden tuy de bergen af en kwamen spoedig in
La Panquera, het Spaansche grensborp, waan de

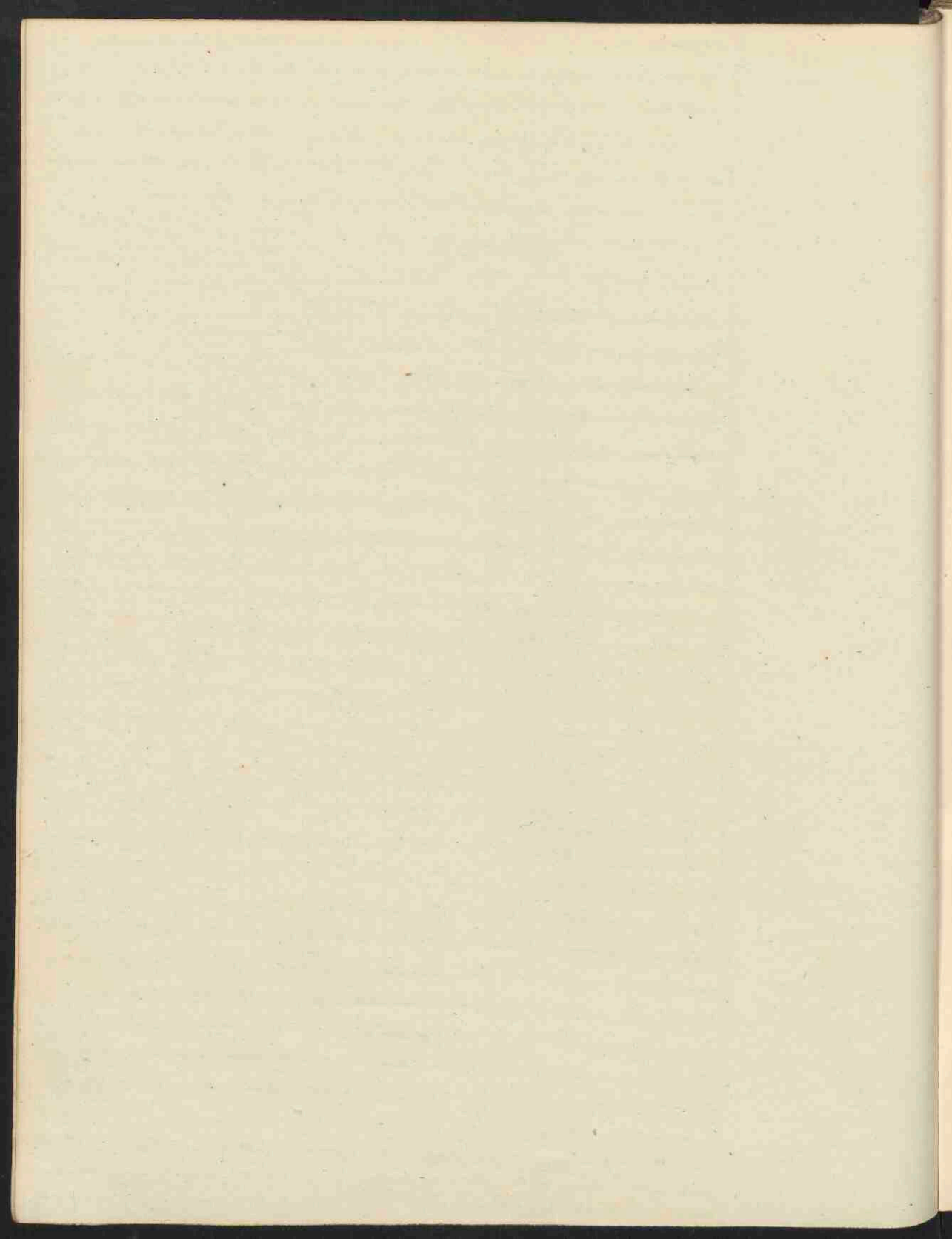
Toen ik wederhand in Barcelona postpapier
kopen wilde, zeide my de loonbekende, dat ik
my niet verwonderen moett dat het zeer slecht
was, want dat in gantsch Spanje geen goed pa-
pier te bekomen was; en zoo bevond ik het ook.
Dit is het natuurlijk gevolg van de bescheer-
ming aan deren tek van rijkheid verleen
de zeer slechte suiker die wy vinden doet
my vermoeden, dat de raffinaderijen derse
lyke bescheerming genieten.

350
papieren gewist werd en het goed zeer schoon was, 350
zocht, drie landkwaarten, die ik by my had, maar ik
achter laten omdat er inkamend nog van betaald
mocht worden, en eenig papier dat ik voor my
aagbach by my had, mocht valstricks niet binnentoe
men, omdat dat papier verboden was. Op myn bein,
gind verzoek gaf my de Directeur dat papier
toch terug met den raad om het in den toek te
steken, dewyl het my anders by een valgend om,
deverach zoude ontkomen worden.

Wij lieven nog dalen, kwamen meer dan een
door het dco der Slabregat, waarin geheel geen
water was; - in het dorp Hatal Hov, dat is Hicun
toen, zagen wy reeds, het Spaansch gezind, dat alle
leiden op de straat in de schubben zaten; - over de
Muga bracht ons een brief, en daarna reden wy
door een grote vlakke waarin gekle bopiken
van alpbuomen stonden, ook vele vrucht en oude
re boom. Het land onder en tufiken deze bo-
men is met graan, maïs, groenten, enz. bebouwd.
Wij hadden erwegen reeds opgemerkt en zagen ook heel
vele kerkboomen, waerom men den ball had afge-
nomen. Die is een den voortbrengtely van dit land
welke men naar Buitenlandt verzendt

Te half twaalf kwamen wy te Figueroa, een
stad van zes tot zeven duizend inwoners, met twee
of drie straten, een grote plaats, omringd van gal-
lengen, gaede, hove, maar niet naar schoone huizen.
Wij wanden haar zeer veeltyk; er waren een groot
aantal winkels, en de inwoners, die zich al gemeen
op de straten bevond, had een goed voorkomen.
Hier werd ons goed op nieuw onderzocht, doch niet
streng, waerom ik, op raad en voorbeeld myner
Spaansche reisgenoten, aan de beambten een paar
piccetten gaf.

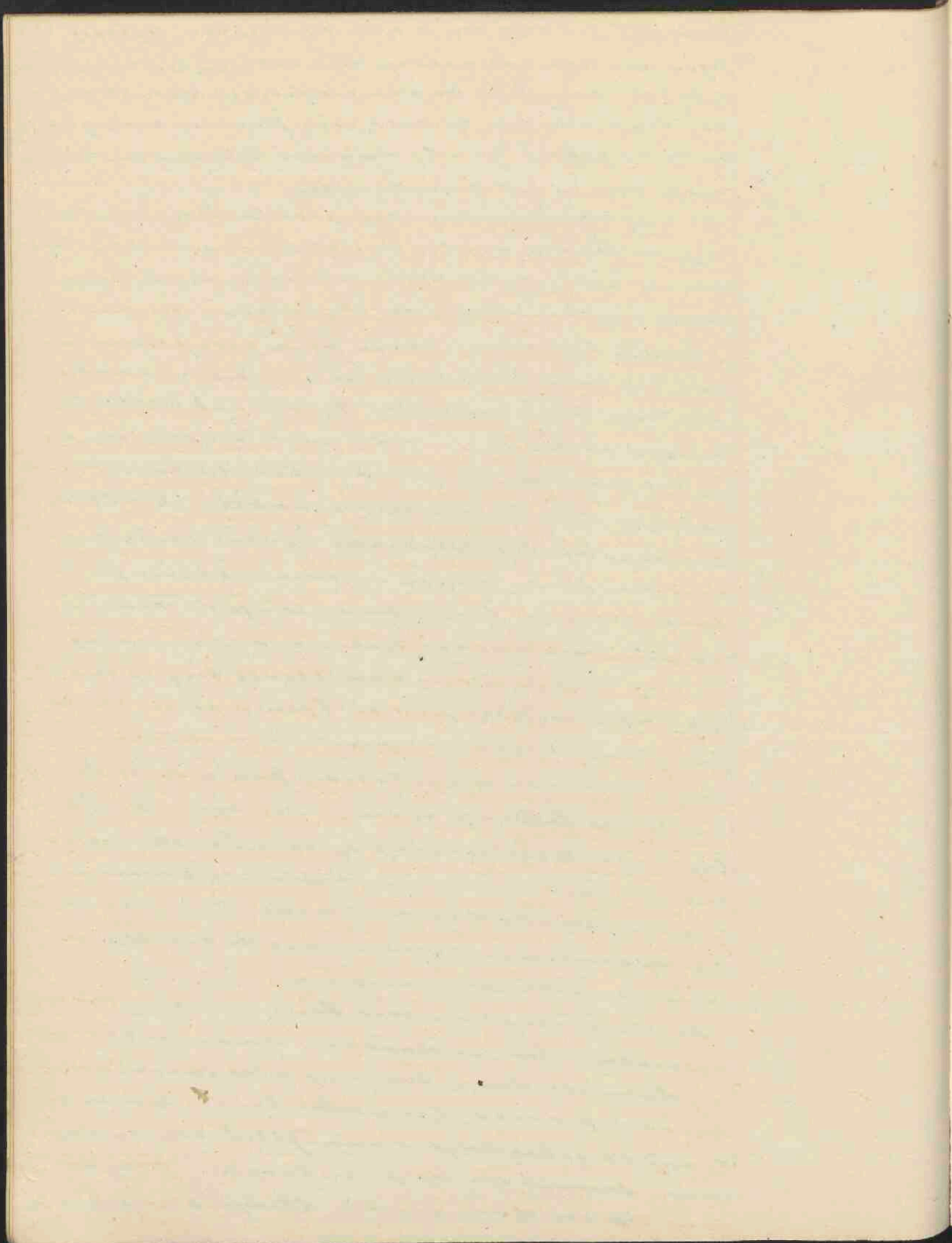
Hier kwamen wy een Spaanschen wagon, veel
groter dan den Franschen. Wy kwamen een zeer
goed middelpeten, en te een uur reden af. Er was

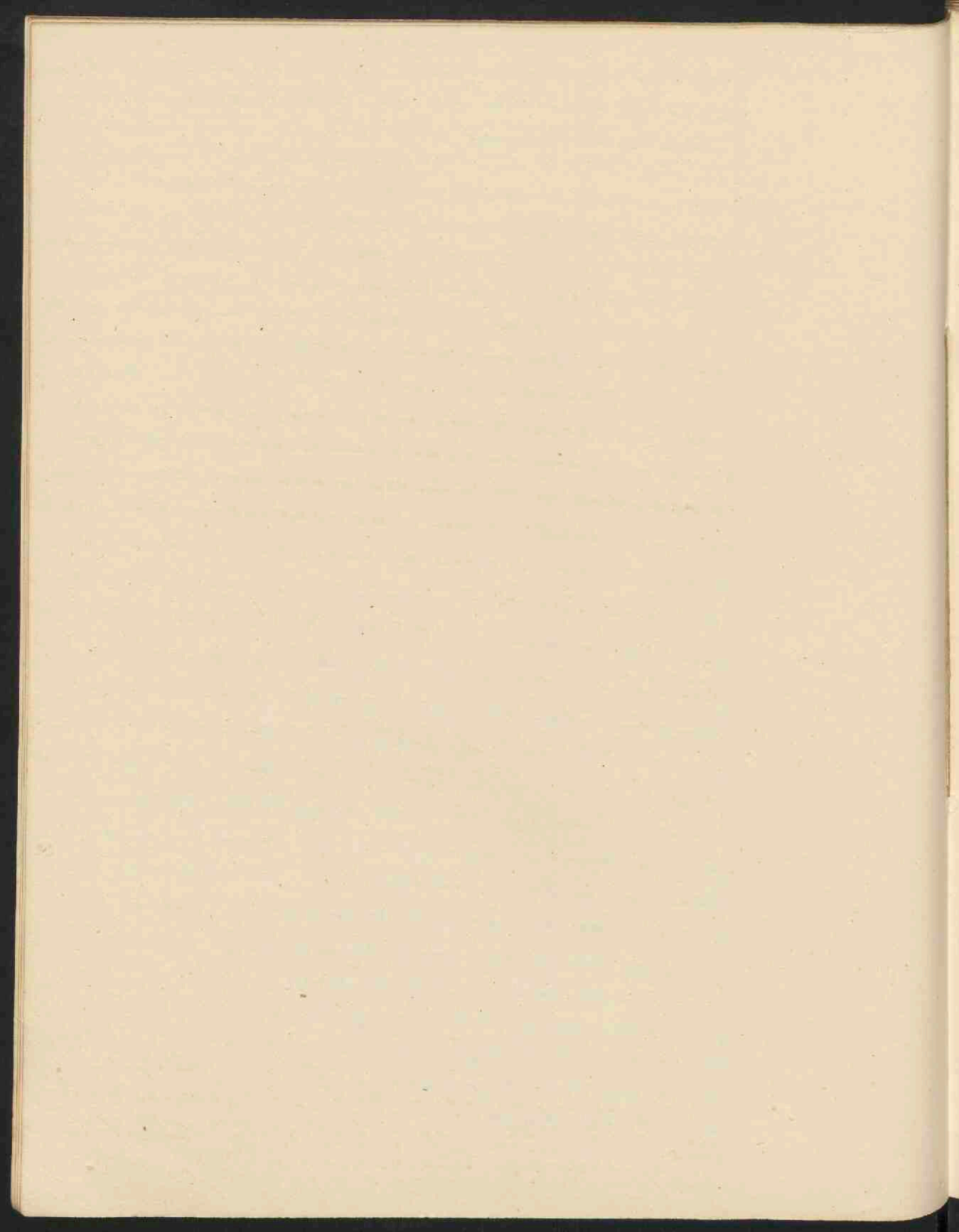
geen gelegenheid om merkwaardigheden te bezien, 351.
tijen, die toch ook meininge zyn behalve de benaemde
Citadel. Deze ligt op aannemelyken afstand, en
zoo laag dat men ze niet zien kan eer men gans
in de nabijheid komt; daaronder hetpeunbew' wy er
niet, van in het nabijlyden.

De weg vervolgde door zeer goed land waerin veel
wyz en groote wouden van alghboomen waren. Na
wel wy nu in de rechte waden zagen wy ter zyde
steds nog voorbergen der Pyreneën. De rivier de
Tuluvia had als de vorige byna geen water, zoo
dat wy door haar het zeden. Het was na den
overstapt dezer rivier, dat Ferdinand VII den 24
maart 1814 aan zyn volk werd teruypproepen, dat
hy tot loon van de getrouwheid, die het betuond
had, zoo diep ongelukkig maakte. Het stadsje
Biscana ligt schildersachtig op eene rotskantenheid
en is met koude muren en torent omringd. Wy
leken het recht liggen, neder, langs de muren,
waaraan een aantal lieden op ons neerszag.
De weg werd zeer ongelijk, steeds berg op berg af.
Wy zagen nu veel pijnen (pinus pinca, pin pi,
gras) Deze taart van pijnboomen is byna een
kerlyk door den uitgebreiden koude en hy de
hande het helderste gras. Het dorp Madigna
lag weder schildersachtig op eene heuvel, recht naar
ons. Het land is algemeen tehuven doch verstant
zich min gemint door de draafte. Over eene rivier
die wy de rivier zagen wy nog de overblyfsel
eener brug, die verwaest was.

De Ter is nog van eene brug waaraan, die wy
overzagen. Een wy daaraan kwamen weder
wy door een dorp, dat nog alle sporen van
den oorlog draagt, byna alle huizen waren afge
brand of ge deeltelyk omver geshoten, en inome
lican bewaarden de puinvoeren. Over de
brug lag een dorp dat een blauwend wachhouer.

had, en maar wy byna alle ambachten op de 352
straat zagen uit oefenen. Het heet St. Paolo Maggiore.
Ipsedig kwam er wy nu, te half 2es in Girona,
vorse bestemming voor leden. Hier moest ont
zoo op nieuw worden onderzocht, doch wy konden
het af. In de haven vonden wy goed nachtverblyf.
Girona is eene groote gemestige stad met 14000
inwoners, omringd van sterke muren en verdedigd
door twee forten, waaraan het eene op een heuvel.
In de historie der Spaansche en Portugaalsche
2en komt Girona maar al te dikwylt voor. De
2en de Francken verdedigde het ziele in 1808 en
1809 zedurende zepen maanden, en gaf ziele met
vorse voor dat de vyand zenen open brieften ge.
teheten had en de bezetting van vreesde, tot op
vier duizend man wat weggesmolten. Men
Respect van sere en zelfs van latere namen.
pen weinij; de huizen hebben algemeen een
goed voorkomen; 47 2en hang, algemeen met
balcon, waaraan van buiten gartijnen
hangen. Men ziele gahle 2en van winkels,
die ziele voorzien tolguen. De straten 2en
euf en tamme 2en styl, 2en dat de stad
aan de helling van een berg ligt. 2en 2en 2en
zanden gaed geplaveid met twee 2en vlakke
steenen in het midden. Wy hadden nog even
tyd om de hoofdkerk te bezoecken, die op het
hoogste punt der stad staat. 2en is een zeer groot
te Gotsche kerk die uit een schip bestaat dat op twee
ja ziele rust. Het koor is lager en twee nog zeer
hang, met een oingang. Rondom 2en kapellen.
De stoutheid en eenvoudigheid van het geheel
maakte een diepen indruk. Wy miste nog de
men in het midden, tegenover het grootste altaar
eene groote afbeelding gemaakt heeft, waaraan
de Choorkeere ziele ziele hebben. Zoo wy vorse

Spaanseke reisgenooten zelden, is dit het algemeen 353
negabruik in Spanje. Uitwendig is zy niet vol,
koud en in 1433 heeft men eene smokkelare van
Lissabon aangebracht door een Grieksch vaasje,
wel op kleine schaal voor het verhevene Gotthe
teke gebouwd te plaatsen; men heeft toen ook
twee tonens koppen te bouwen, doch slechts
een is voltooid. De kerk is zeer donker, en
zyn slecht kleine vensters en die zyn meestal met
geschilderde glazen. Daar de dag reeds afnam
konden wy de merkwaardige graven, welke in de
kerk zyn niet meer onderscheiden.

By het wandelen door de straten viel ons de alge
meene bedrijvigheid in het oog; wie dit niet kan
niet zeggen, dat de Spanjaarden hier zyn.

Onze reis was dezen avond talryk en vrolyk; de
wagen welke naar Barcelona kwam overnachtte
ook hier, zoo dat de reizigers die Spanje ver
lieten en die naar Spanje gingen elkander
ontmoetden.

Zaterdag 31 augustus. Dezen nacht om een
uur zeeden wy gemacht door eene Loranade,
die op vele plaatsen in de stad herbald
werd, om zeer schone muziek in castels. Eene
grote schaar volgde die.

To men ure reed onze wagen af. Wy kwamen
naar een heel onbebouwd land en bosch, waar
in vele kerken en pinen stonden. Het was
toch urogen dicht en zelfs wasser en meins
grote boomen. Ook werd het door dorpen
en woningen naar bebouwd land omringd
afgewisseld. Eensmaal werden hier te voren
wel eens voren gevonden. Wy kwamen naadly
de plaats, waer een herberg plecht te staan,
waarin zy zich wel plazen op te houden; men
heeft die afgebroken en nu is in de nabijheid

In Tordena zagen wy vele vrouwen bezig met
kant te maken; dezelfde soort van nymmerheid
merkten wy in andere plaatsen aan den weg. Hier
zeide men ons, dat men bezig was een kanten
kleed voor de Koningin te maken.

een wachthuis. Het is thans volkomen veilig. 354
De rivier Tordosa weder wy door, en kwamen
in het vlak van dezelfden naam; wy door een
stadje met koude muren; daarna bereikten wy
Calatella, waar wy van tien tot elf ure bleven.
Het is een zeer net stadje, en in de herberg vanden
wy een zeer goed maal. Wy zagen hier naar het
zuid de gewoonte om met een lood van vlagge
de vliezen te vertooven, en de getten te verhaalen.
Een zeer vriendelyk dienstmansje deed dit met
heel zorg. Men raemt dit vlagge avonture
wy werden meer en meer met onze reisgenooten
ten bekend, die met inkransing van een
vry belachelijk Franschman uit Angers, met
Spanjaarden bestond. Menne voorthomende
beleefdheid en vreeszaamheid mist voort ont
zeer aangenaam. Calatella ligt aan zee en wy
bespanden dit naar de vele soorten uitbreiden
mits waarens men ont ontkaalde, rookroep,
ten, zesters met buitengewoon dubbe en graste
schelpen enz.

Het vervolg van den weg bleef aan de kust,
eerst langs vutten waar de weg dikwijls ze
heel uitgekoomen met, vervullend langs het
vlotte strand. Grote dorpen en dorpjes volg
den, elk ander snel op en droefen alle de blyken
van de rijkheid en welvaart der inwoners. Het
land is ook vruchtbaar en nu en dan uitbreiden
schiederachtig. De zindelykheid en orde zynen
dese plaatsen boven allen lof; wy hebben ons
niet verwagted, die ergens in Spanje zoo vol
komen aan te treffen. De huizen zyn goed ge
bouwde, zelden gewit en vele uitbreiden
dood. Inwendig blinkt alles van zindelykheid.
Byna by elk huis ziet men een fontein aan den

x Wy zaggen in de haggan nu ook veel Indische ruggen, welke
met de dikke blaasjes zulk een zunderlingen vorm heb-
ben. Versige haggan bestonden geheel uit blaasyoude
voren. Behalve de groote ruggelaamen en alypen die
wy nuertdruwend zien, mochten wy ook den boom op,
die met groote pentronichten bedekt is, welke men
als groente gebruikt, men noemt hem in het Fransch
Caroubier, in het spaansch Algaropna, in het Duitsch Johannesbrood.
Behalve de maïs zaggen wy nu op sommige plaats-
ten vyft, ook Lemisp, die byzonder groot en sterk
moet.

tuig, en daarvan zagen wy nu voor het eerst 355
groote oranje en citraenboomen, alleanders
laantjes dadalboomen geheel in vryen grond
staen. De altes waren menigvuldig en groet, wy sul-
den dikwylt men vrye geplaut en dienden voor koggan.
Men zag er nu hier en daar de stammen van die ge-
blanc hebben. De groentebomen waren niet de groet
ste vry geplaut, en alles stond zeer frisch; want in
elken tuin was eene put waar uit men het water
in guppels tot alle de planten deed komen. Veel
d'oren putten waren niet pakopen, waarvan die bij
tammige met puanten in beweging gebracht werden.
Dere dorpen en kleine steden hebben algemeen met
scheepvaart; men konnt en allerlei nuutlingen en
zelf vry groote en de vitschuyft behout tot de
remone hypochiet. De henners kassen en gres
vanbomen, en zeken als gewoontlyk vry kunnen hier
zou, die bovendien aan de straat lanchen geheel open
zyn; en staet, waren zy niet kraan.

In zal de namen van dere plaatsen, die wy met een
niet belangstelling zagen, niet alle optekenen, en
waren te talryk. De eerste infiel plaats was
Arenyft de Mar, dit stadje heeft een haven, met fa-
krieken en bedruideerde schaepebauw. Matara is eene
nael gewigtiger stad, welke in den laatste tyd zeer
in deasi en bevalking toegenamen is. Zy heeft vele fa-
krieken en tegelyk verhandel; hare bevalking bedraagt
25000 zielen. Wy zagen van Matara alleen de
voorstad, die net en levendig was. Wy hadden een
theet, de zee aan de eene zyde en een veldwachterij
land met hennels en bakende velden aan de an-
dere. Dikwylt zagen wy ander kastelen en tuont, die
aan de landingen der henners en zelf aan henners
veroveringen in dit land herinneren. Badaloua,
eene kleine stad, waar wy doorneden words wy daar
niet eene vesting verdedigt. Deze plaats is niet meer
taaan die door dat hier in den Spaanschen successie
oorlog de pretendent, Kantshertog konnt, niet het

Quercus G. en E. p. 155.

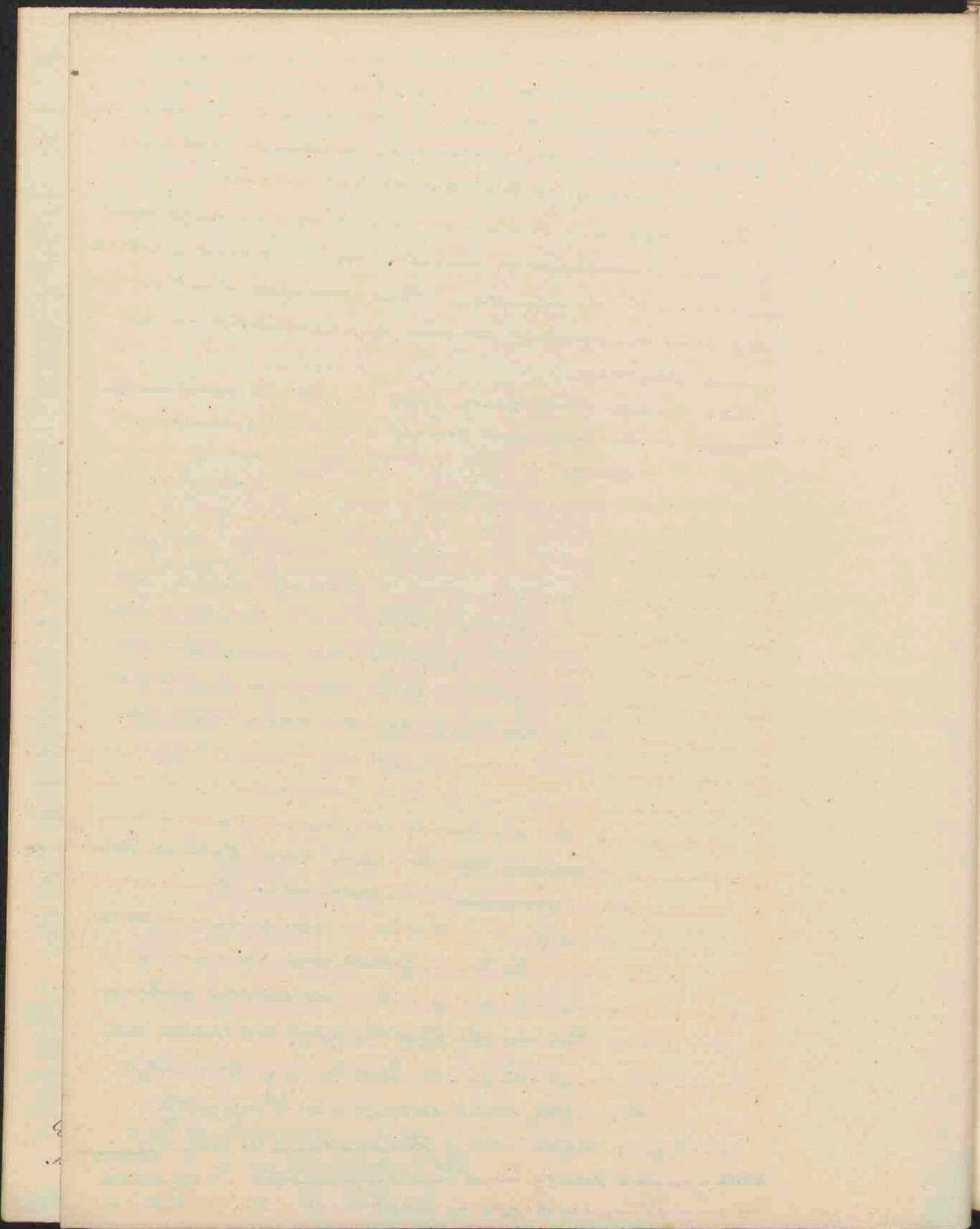
Mellado G. en España .p. 375.

lezer onder den graaf Polentborough, in 1704 geland. 356.
By het naderen van Barcelona vielen ons vele groote
fabriekgebouwen in het oog; het zy veelal katoen,
spinnwezen en weeven, welke men in den laatste
tijd heeft opgerigt, en die men verlangt dat door
verleedruetten zullen bekeerd worden.

Voor zyf wie kwamen wy aan, en wy eent
muett onderrocht worden of wy geene verbe-
de weeren invaerden. Eene piecote deed geluk,
kij die onderrocht slechts oppervlakkig in het
weste Hallen.

Zoo hadde wy deren loft in Spanje niet ge-
maegen en zoudt al te groote bewaaren verbragen.
Ik muet wy opteekenen dat de Spaantche postwagen,
die toornent in Frankryk vermaandigd is, zeer
ruim en sterk en, zoo dat wy in de Loupe' zoo goed
als in een eigen rytuig gezeten waren. De wyf
was niet zoo goed als de Fransche wagen; doch
wy reden met acht, fantyke met tien, paarren
of twindresien, zeer snel; waerby het niet
en dan zeer stoutte en men sieb vermaanden
maest dat de wagen dit konde doortaan. De
Conducteur was vriendelyk en opmerkzaam; zy
ne bekenen ankeid en onvermaandheid en die den
partillons in het besturen en voortryden van
het falsyk gespan hebben wy zeer bewondert.
De beleeftheit anen reisgenoten duunde tus
het einde voort, een kanner mildt ons niet ver-
cater, voor wy alle swaerigheid van het onderrocht
te boven waren, en ons goed in de verberg gebracht
werd. In de Fonda de las Cucinas nacional werd
wy zeer goed onvangen en hadde wy het uitsig op
de meest bewachte wandeling La Rambla

Zondag 1 September. Barcelona is een groote,
kolonijne stad, doch merkwandige gebouwen
en inrigtingen heeft zy niet veel. Wy hadde de

357.

meeste bezaakt. Wij deden dit met een vesting en een
geheel van een welonderdicht landbedienende.

De hoofdkerk is Gothicus en op een zeer groote schaal
gebouwd; het hooft gewelf rust op fyne bewerkte, ligte
zuilen en vormt byzonder schoone boogven. Het heeft
vond, waarin het groote altaar staat, is met een omgave,
het schip der kerk heeft dien niet; het heeft de vorm
van een langwerpig vierkant. Rondom de geheele kerk
zijn kapellen. Men heeft volgens Spaansche gebruik,
een choor midden in de kerk gebouwd; dit is met
marmeren balustrade versierd; evenwel staat het
den grootsten indruk van het geheel. Overigens is
de eenheid van plan en de volkomen harmonie
van alle de gedeelten, de veltastheid van het ge-
hele inwendige der kerk zeer treffend. Alles welke
het gevoel van het verhevenen. Er was op twee plaat-
sen dienst en de groote schaal, die in beide gedeelten
der kerk verpaderd was, en toch nog zoo veel plaats
overliet, deed de grootheid van het gebouw nog
meer uitkomen. De uitkomsting van tusschelyke
vroombheit op de manlyke mannen en vrouwen, die op
den steenen vloer geknield zaten, was insendend treffend.
Later hield my een gedeelte van de preek, die een
geestelyke hield over de verleidings der werelt. Er was
veel meening licht in deze kerk; de kleine nauwste van
niet meer met beschuldende glazen. By de kerk is een
zeer teleuone klooster gang, geheel in denzelfden styl.
De voorgevel van deze kerk is omvattend. Het
komt my zeer opmerkellyk voor dat het koning
veel, de yver voor verheven gewrochten zoo als de
de kerk, necht, uitgeput waren naar dat zy vallen,
bepd waren. Dit verheven doet niet byna in alle
Christenlanden op.

De Maria-kerk is de tweede van Barcelona, zy is

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

met zoo groot als de hoofthek en Turk Schoort
 zy tal de groote, gothische kerken. Zy heeft nog
 jaupen voor, hare zeulen en boogen zyn met zoo
 fyn bewerkte, evenwel m. als hare geheel een zeer
 gaeder indruk. Zy is uitwendig vultand en heeft
 een tehaan portaal. Een kapel, geheel verschilderd
 van blauwacht en in lateren tyd met Griekische
 figuren in versiering gebouwd, vuld met ook een
 deen hare inza knalle sierlykheid.

Zy kwamer voorby de plaats, waar het gebouwen der
 Inquisitie gethaan heeft. Het is geheel afgebroken by
 gelegenheid der onruytenlygen.

In 1835 heeft men het groote klooster der Fran.
 Ciscanen verbrand, zoo men ont 4000 met eenige
 monniken die er zich in bevonden. Zy zagen de
 muren, die nu niet opgevoerd zyn. Van de eerste
 ne kloosters zyn de gebouwen nu eenruy; doch
 zy hebben andere bestammingen bekomen, by van
 der naam Kararnen. Monniken zyn er geheel niet
 meer, de gewone monniken dragen het gewo.
 ne kleed der geestelyken. De nouwtklooster zyn
 ook veruistyd; doch men is er op bedacht, om eenige,
 die naar het akeruyg der jeugd bestemd waren, te
 berstellen.

Een zeer schoone plaats is by de poort die naar de
 zee waert (porta del Mar). Hier staat het Palais
 van den Gouverneur, waarin de koningin, gedurende
 de hoer Coartale verduyft in deze stad, gewoond heeft.
 Groote huizen van byzandere personen beuuen
 een andere zyde. Doch het uitstekendste gebouwen
 deser plaats is de Beurt (la Lonja). Zy werd in
 1802 gebouwd. Uitwendig en inwendig is zy val
 inmaak en met macht ingerigt. Een brede trap met

Omtrent den Staat van het onderwys heb ik
geene byzonderheden kunnen vernemen; alleen
kan ik opteekenen dat het gelouwe, hetwelk in
vroeger tyd voor de Universiteit bestemd was,
die in het begin der vorige eeuw door Philips V
vernietigd werd, en dat nog den naam van
Lus Studios draagt, voor kerken dient.

marmeren leuning naast naar de verschillende zalen. Die waas de hoofdzaal. Inzelyke byeen komen it groot en luchtig; en verkeren geheel rust op vier fraage zuilen. Andere zalen zyn bestemd naar de reykbank van koophandel, naar de Junta de Commercio, enz. Van het terras hadden wy een uit getrekt gerigt zeewaards. Enkelde kagels zyn by het beley voor twee jaren door, en meer nog tegen het gebouw gekomen; doch de beschadiging is niet groot.

De laagste verdieping van het bouwgebouw deent voor de vrye school van schoone kunsten welke door de konpleeder onderhouden wordt (Escuela gratuita de nobles artes a expensas de la Junta de Commercio). De verschillende takken van teeken- schilder- bouwkunst, wiskunde, enz. worden hier geheel kosteloos, in vrije zalen en met vele hulpmiddelen, byzonder in de trekking tot de rynerheid, onderwezen. Wy zagen eene vry groote verzameling van schilderzyen, waar onder zeer goede stukken, welke voor deze school bestemd is. Het is eene inryping, welke den handdelstand eer aandoet.

In deze zalen is, toen de koningin hier was, eene tent aoustelling van Catalaanische rynerheid zamenst.

Op deze plaats staat ook ^{het} gebouwen der in- en uitgaande reykten, hoofdplekhand Aduanas nacional genaamd, en byna een paleis.

Buiten de stad. bezochten wy Barceloneta, de groote havenstad by de haven. Zy wordt meest bevoond door lieden die met de veenraast in de

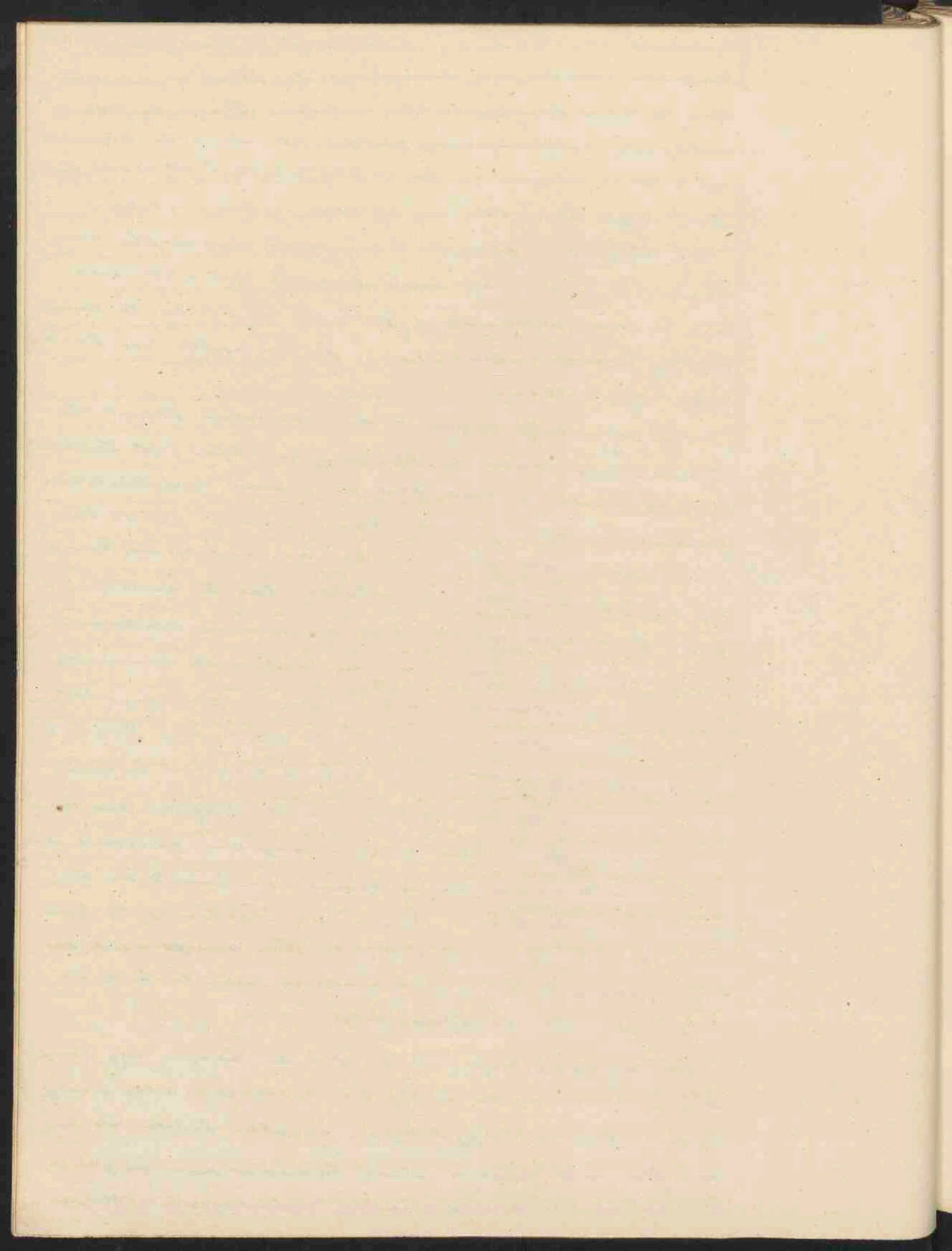
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

trekking stroom, en 4y is de laatste van Contul, 360
en vreedalingeren, wanneer de Huid in geson-
heit van beschoten te worden. Bancalareta is
rukkomen, regelmatig gebouwd, doch de huizen
zijn niet mooi en de rindolghheid is niet groot.
Men zegt ons dat er 15000 inwoners zijn.

Wij bezagen hier de zeer goed ingerichte zoo,
Laden. Zy zijn op een groote school met
marmoren banken, groote zaal om te ma-
ken of uit te rukken, enz. In de volle zoo hadt
men hier niet.

Van den weg naar deze nuwstad staat de
Schouwburg voor de Stierenpensechten (el Torero),
Het is ^{een} rond en naar baksteen hoop opgetrokken
gebouw, inwendig met banken voor 16000 toe,
Schouwvoert nuwren. Wij konden ons op de hoog-
ste en beste plaats nuwstede toe de aankomst-
ke en beuwaafde wereld hier de inreede vertoonin-
gen plaats te komen bywonen. Sedert de ommen-
lingen of opstanden, nu twee jaren geleden, hebben
geene Stierenpensechten plaats gevonden. Het is be-
denkelyk het vull in een groot aantal te laten
byontkomen en vooral waer de driften een wor-
den opgewekt. Van hetgeen men ons ontrent die
geloofwoord vermaakt in Spanje verhaald en de
schouwen heeft, blyft ik geen aanteekening te han-
den, het is algemeen bekend. Men verlangt niet, het
zanddage te drie weke een, omdat de helle de
waer der Stieren bevoorrecht.

Onze wandeling voorttollende nederen wij langs
de haren, waer de huipnaarby schouwen alle nabij
liggen; groote hogg schouwen moeten binten de ha-
ren ter nede blyven; doch thant waer en geen.
Wij zag en een groot aantal vefschersmaantingen op

op kleinen afstand in zee. Eene kluambank kwam
juist aan van Kalapa. De stad vestomt zich
van de kanten heen gaed, de bergen in het noorden
vormen een schoonen achtergrond.

Wij aten aan de table d'hôte, te half drie ure; -
en daarna bezochten wij de wandelingen. Barcelo,,
na is daarvan zeer ruim voorzien. Een breede al-
lee, welke de geheele stad doorengt, en de oude
van de nieuwe tijd, heeft veel overeenkomst met
de Boulevards van Parys. Zy heet La Rambla en
onze herberg staat op de meest bewoorte afdeling
van deze wandeling. Tusschen de stad en de Costa,,
del is de Paseo de la Explanada, die nog breeder
is, met fonteynen en heukel voorzien. Toen wij de-
re kerstul hadden, reden wij buiten de stad om
naar den weg tusschen Barcelona en het dorp Gra-
cia, welke evenwel als wandeling aangelept, is en
toeden door een groot aantal burgers uit den mid-
delstand en daar beneden bewoort word. Bekende
wastgangers zagen wij een aantal beschilderde kar-
ren met een paard, welke snel heen en weder ne-
den. Die zyn Instancias, de eigenaantige rytuigen
van dit land; zy hebben het groot ufgemak van niet
op needen te rusten. In het dorp Gracia, ongeveer
drie kwartier van de stad, was de rustomenigte
en de vrulykheid zeer groot. Hier zyn vele koster-
gen, en wordt muziek gespeelt, gedanst, komedie
gespeelt, enz. Toen wij van hier in de stad terug-
kwamen, was de taerslaed van menschen, ras groot,
dat men niet moete verlaten, om met vyftig
de paort binnen te gaan. De groote levendigheid
en het stof waren op deze wandeling niet wat hier-
davyk gemest; geheel anders was die, welke wij
nu te vast maachten, namelijk op den breedsten muur

Het begieten der wandeling geschiedde daze-
lyks door geyangen en als dwangarbeid. Deze
ongelukkige lieden trokken het groute water,
wat, dat met groene kransen versierd was,
tey ragen, ook elders geyangen openbare
arbeid versierden.

Aan de wandeling en ook elders in de stad
ziet men even als in Italië menigvuldige
kralenrijzen waer froots water verhoest wordt.
Zy zyn gewoonlyk met groen versierd en ad-
rants fraai verlikt.

362
Lamp de zee. Hier, genoten wy de friffrische avond
kaelte en zagen de vrouwen met ongewonen vreden
glacé opkomen. Deze wandeling, gewis een der
aangenaamste, was nu verlaten. Zoo men ons
zeide wandel zy heracks in het kaelte jaasje,
lyde waaraan de zon schijnt. Het was nu
avond geworden en dit is de tyd dat men de
Rumblla bezocht. Dit is behoorlyk verlicht en
het gezelsche, waar de groote wereld wandelt
wordt meermalen daags bezaten. En was groot
te tusschen en menavlyk schitterend gezelschap;
de vrouwen byzonder in de schoonste kleeding.
De eigenaardige draagt van mantillas was de
algemeene; by intrandering zag men toch ook
kaeder, volpels de Franfche mode. Voor de meeste
darnet draegen zyden kleedoren. De mantillas
zyn in den regel zwart; doch de koopvrouwen
draegen ze ook veel wit. Een wonderlyke draag
in der minderen burgerstand zyn mantels, ongewoon
zo als men ze ondtyd in Holland draeg. By de
vrouwen bespant men weinig eigenaardigs; zy
volgen de mode van gansch Europa. Alleen niet
ons in betrug dat vele jonge leden ook van
koopvrou hand korte witte bruyes draegen, een
ongewone draagt, die toch voor dit klimaat
zeer passend is. De Leuandighaid der Rumblla
wordt nog vermeerderd door dat aan de trase niet
einden machts van vifels, groenten en vruchten te
konden word.

Omtrent de vermakeligheden van het walt is
my nu in het oog gevallen, dat op veel plantien
koecken af gemaken zyn, waar de weyn in water
lygt, en waer het de gewonte is, dat de gazten zich

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines across the page.]

aan lange tafels plaatsen, om te eten en te drinken. 363.
ken. Die gemelnen zijn aan de straat open.

Maandag 2 September. Dieren morgen maakten
wij gebruik van het zeepad, dat wij gisteren besij-
tijd hadden.

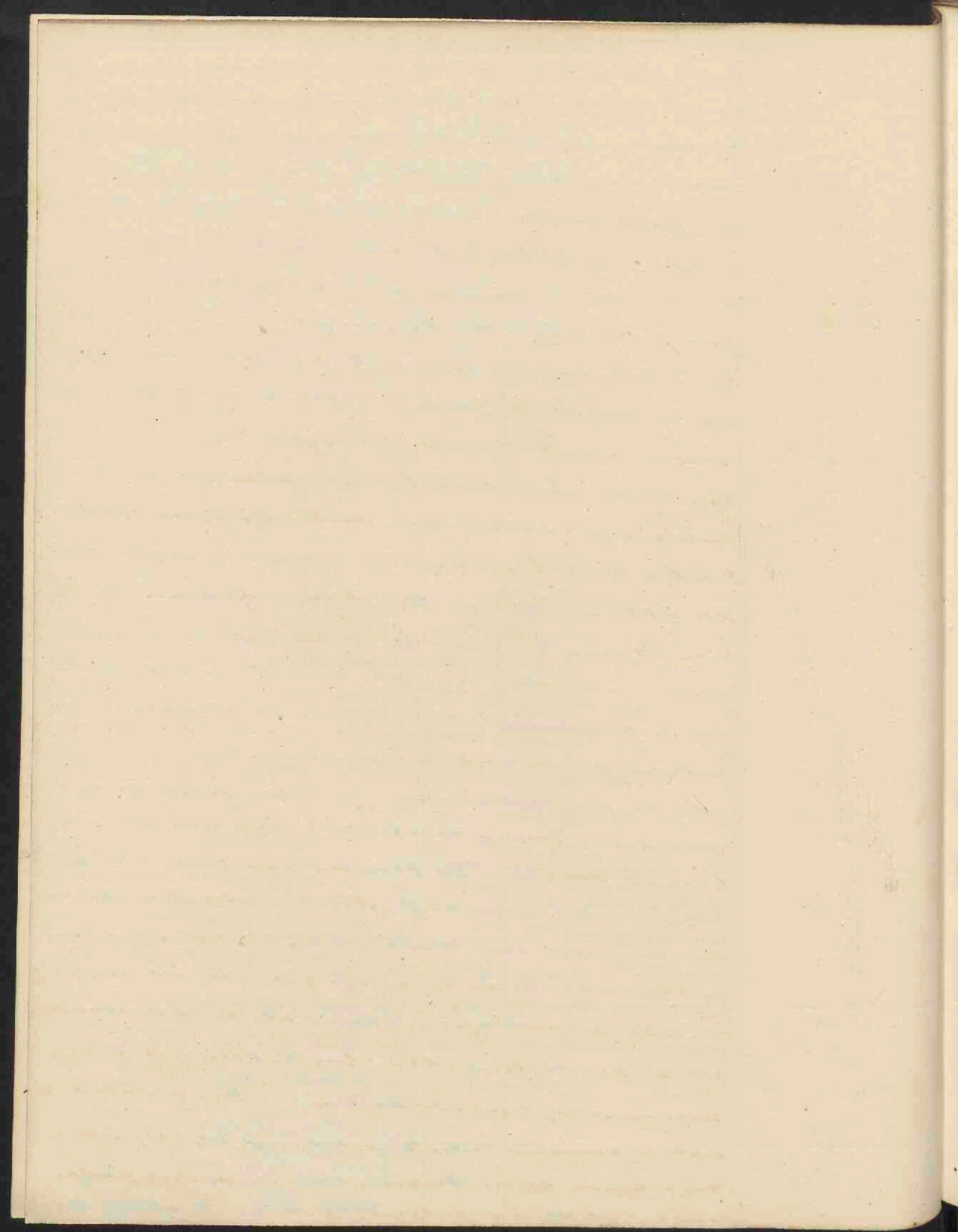
De besorjungen voor de reis hielden mij een
gedeelte van den morgen bezig. Ik ging met een
wielsetje bij den Luscedische Consul, vervolgens bij
den Bankier, bij den Nederlandschen Consul, aan
het Bureau van de Staambout op Valencia enz.
Bij herhaling, en eindelijk met goed gevolg,
ging ik bij den Gouverneur Generaal om ver-
lof ten besijting van de Citadel en het fort
Sonzuich.

Wij hebben de meeste plantien der stad bevocht
en onze woonbediende meest ont de meekmaandij,
ste gebouwen; zoo dat wij van Barcelona een
vrij volledige aanschouwelyke voorstelling de-
konden. De meeste gebouwen zijn nieuw en
do. artse hebben de beschavingen, welke de po-
litieke onlusten hebben te weeg gebracht, mede-
gemaakt. Men heeft zekere met groote groen-
kersteed en vernieuwd; zoo dat men bijna gaane
sporen zelfs der laatste verwuistingen meer an-
treft, die toch ook minder groot gemest zijn
dan men zich wel zoude voorstellen. Eene
grote verandering heeft de afschaffing der kleen-
ten te weeg gebracht, waaraan de gebouwen nu
nuur kazernen, fabrieken en andere bestemmin-
gen aangenomen worden. Men bouwt alpe-
men op groote schaal en in vrij goede vorm,
doch men heeft daarby niet altijd eerbied voor
tehoore overblijfsels uit vroegeren tyden. Zoo is
het Stadhuis van nuen verbouwd en met

In de nieuwe wyken zyn eenige breede straten, ook zyn er verkeerden gróte plaatsen. Wy hebben ons toch veel kunnen verkleunen, waarom men in dit land zoo veel enge straten aantreft; het is er gewoonlyk heel, terwyl het in de breede straten en op de pleinen verschrikkelyk warm is.

een fraagen nieuwermeten, geheel naarzien, 364
doch daarvoor heeft men den schone gathische
gevel die als overblyfsel van middeleeuwen
bouwkunst zeer merkwaardig was, vernietigd.
Tegenover het Stadhuys staat het Paleis
der justitie, waarvan my de voegpre bestem-
ming niet bekend is. Dit is uitwendig niet
schoon, doch inwendig is de trap en de ont-
gang van dan de binnenplaats met uitstek-
kend schone boogen in Gathischen vorm en
op interst lichte zuilen ruttend naarzien; een
monument van de fraaite bouwkunst.
Wij zagen hier ook eenige zalen, waarvan de
rudderij vooral nog onderscheidt, en zeer
leeflyk was. Eene andere merkwaardigheid naar
dit gebouw is een terras met heumen, en aldaar
men beplant, waar de oranjeboomen meer-
dere vacteren dicht zyn en met vruchten, belaa-
den waren. ^{zij} staan enkelst slechts op ge-
velen, waarvoor woningen zyn.

De andere gebouwen zyn hier meestal uit-
wendig in fretes behielderd, dat geheel niet
knaad staat. De straten zyn naar het gans-
te gedeelte zeer eng; dit maakt het ryden
der wagens zeer moeyelyk; veelal kunnen
zy elkander niet voorby ryden, en het veruur-
zaakt groot opantkand als twee ryttingen
elkander ontmoeten. Wij hebben dit weder
meermalen ondervonden. Dit verhoort
ook waerom men zoo weinig rydt; men
riet byna geen byrandere wagens; alge-
meen gaat en wandelt men te voet. De

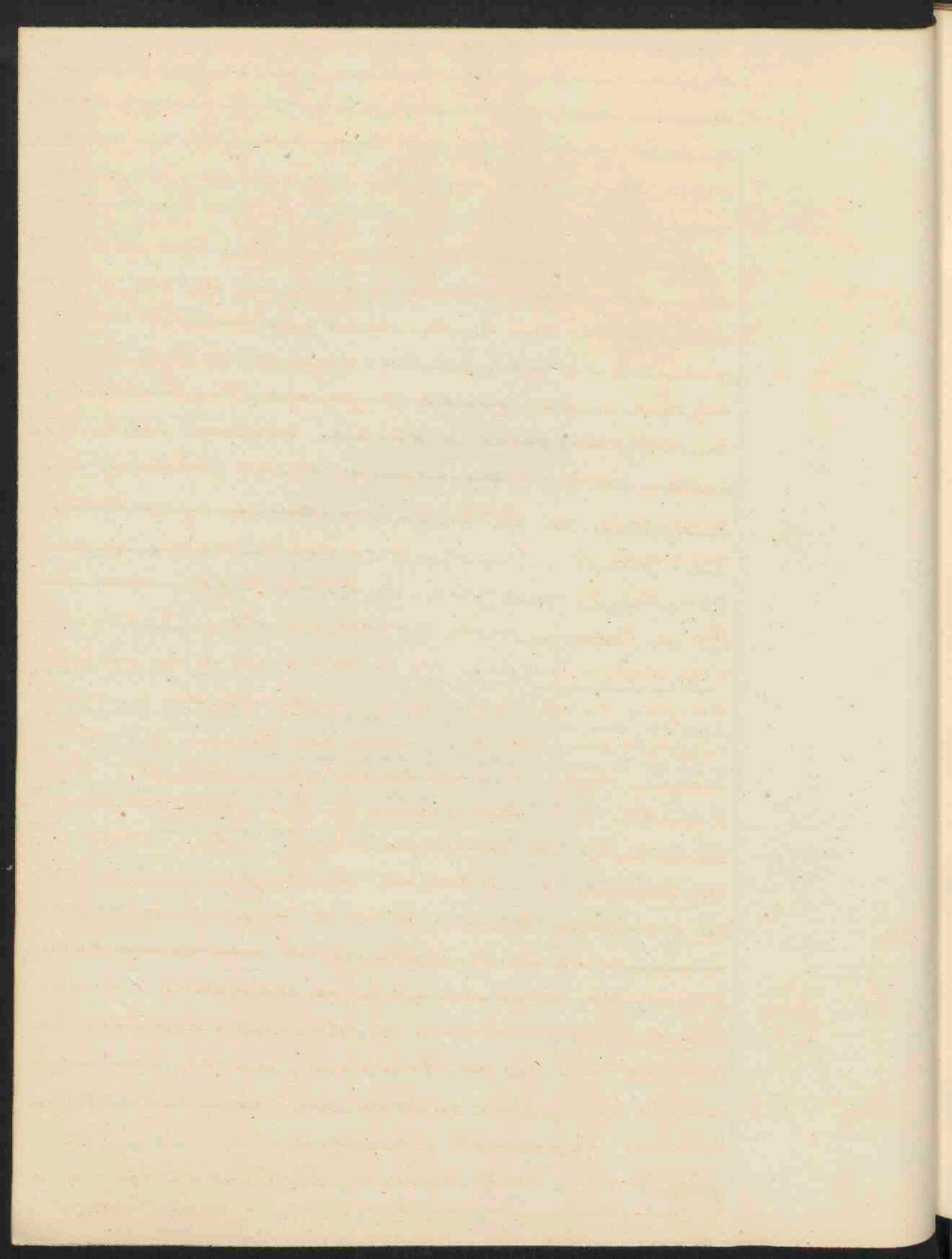
Stad is voor de nuetgangeri goed betraat, 365
meer groote vlakke keesteenen; doch 4y lij..
gen te onpelyk om met gemak er over te ry..
den, de wapen stant meer dan in andere st..
den. Lets eigenaarbij in Barcelona is nog
dat gehele straten bewaand worden door
lieden van hetzelfde beroep, en ook daarna
gemaand worden, zo als, de straat der schaer..
makers, kleermakers, goudsmeden enz.
De vorm der stad en hare ligging behaef et
niet te beschryven; het plan geeft eene ge..
neefsame voorstelling daarvan. Hare
muren en poorten heb ik veldainde kunnen
zien. Het was my belangryk de sporen, op te
merken van den burgeroorlog, die de stad her..
koraed getyghed heeft. In de stad heeft de yver
der bewoners die byna vresal daer nedwogen,
aan de muren en poorten bemerkht men nog
menigvuldig, dat 4y beschoten zyn. Twee by..
na onseembare sterken, verdedigen en betan..
gelen Barcelona: de Citadell ten zuido, met
dubbelde muren en grachten en het fort
Munquith op eene rots ten noorden. By gelo..
genheid der opstanden in de laatste jaren
waren die sterken in handen der regering,
en is daermit ook op de stad geschoten. Een
aansaal der opstandelingen, op de citadell
met groot verlies afgerlagen. Ongelukkig
zyn het niet de gepaede burgers, welke zint
by die gelafenheden tegen de regering verstant,
maar het laagste gemeen aangevaand door
vreemdelingen; en tuch zyn het de gepaeden,

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.

welke door het beschieten der stad Lyden. 366
De oorzaak der herhaalde opstanden is de onbe-
kwaamheid, zwakheid, ja zelfs sonderlinge maad,
willige opsteking der roegende party zelve.
Van Espartaco ook van van Hadon spreekt
men met groote verachting. Het valk heeft
naar twee jaren de muren van de stad wil-
len afbreken; men heeft nu de plaats gene-
zen, waer by wermelde bevoenen waren;
groutendeels is dit reeds weder hersteld.

Dezen namiddag bezochten wy de Cita-
del. Zy heeft eene groote ruimte, waerop
wy de fransen tegen eeneen; de karavans
mit garzunen en andere gebouwen maken
eene goede en indrukwekkende vertooning
Er is eene vyf groote kerk. Alles zheen
in den besten staat van onderhoud.

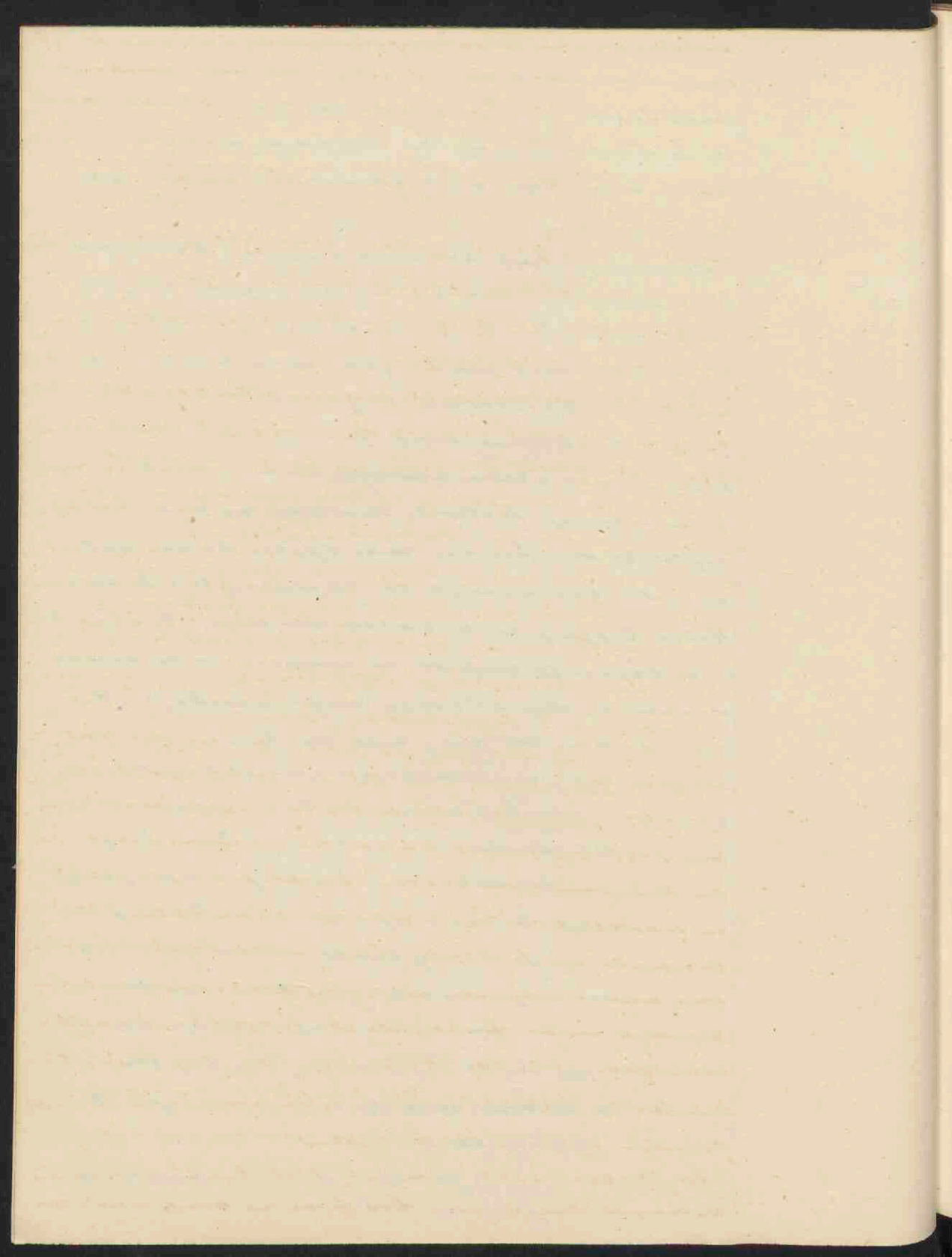
Vervolgens neder wy naar het fave stad-
juich, en waer het styt werd plantmen,
wy te voet. De commandant had de be-
leefheid ons zelf te begeleiden en vertoon-
de ons dese historisch merken aardige ver-
ting in alle hare byzonderheden. Haemel
ik geen kroggerman. Men konde ik my zeer wel
verklaren, dat een zoo goed gewapend fave
op eene styt rats niet wel met geweld kan
genomen worden. Het bestyke rathamen, de
zee en de stad. Ook hier is veel ruimte en er-
zyn uitgestrekte gebouwen, alle van gehou-
men steen, niet alleen sterk maar ook fraai.
Groote orde en uitstekende netheid niet ont-
ken overal in het oop. Er waren nu vinn

duizend man bezetting, hetgeen, zoo ons de 367
Commandant zeide, voor de verdediging
voldoende is. Er is plaats voor meer dan
drie duizend; op de Citadel nog voor meer,
dacht hier zijn ook thans maar ruim drie
zeind man.

Voor ons had het fort nog een byzonder de-
loup door het heerlijk uitzicht op de zee, de
stad en het land. Het was een zeer schoone
avond en met waar gewaagen betrekkingen
weg dit uitzicht. Zelfraam ver-
taand zich eene stad zoo schoon: de huizen
hebben wel geene vlakke daken, doch zy zijn
zeer wemig hellend, zoo dat zy niet het af-
zichtelyke der huizen met spitse daken opleve-
nen, die gewoonlyk de stadgerigten bedekken.
Haare ligging in de vallee, die door Fraage he-
vel, begrensd wordt, en waarin men onval
dorpen en landhuizen onderzocht, en die
eindigt aan de zee, met de haven, die val
tehepen lag, is inderdaad verrukkend. Weg
genoten nog dit gezicht by het afdalmen op
verschillend standpunten. Men heeft aan
de hooftte vertcheiden herbergen aangelegd,
en merkelyk kwam ons de wandeling der-
waards en de rustplaats in een doree veran-
das ander wyntoppen en bloemen ver-
keerlyk voor boven de dagelyk herhaalde
wandeling in de Klumbla, die wy thinske-
mande op nieuw met de aauwienlyke Baner-
loniers opgevuld vonden.

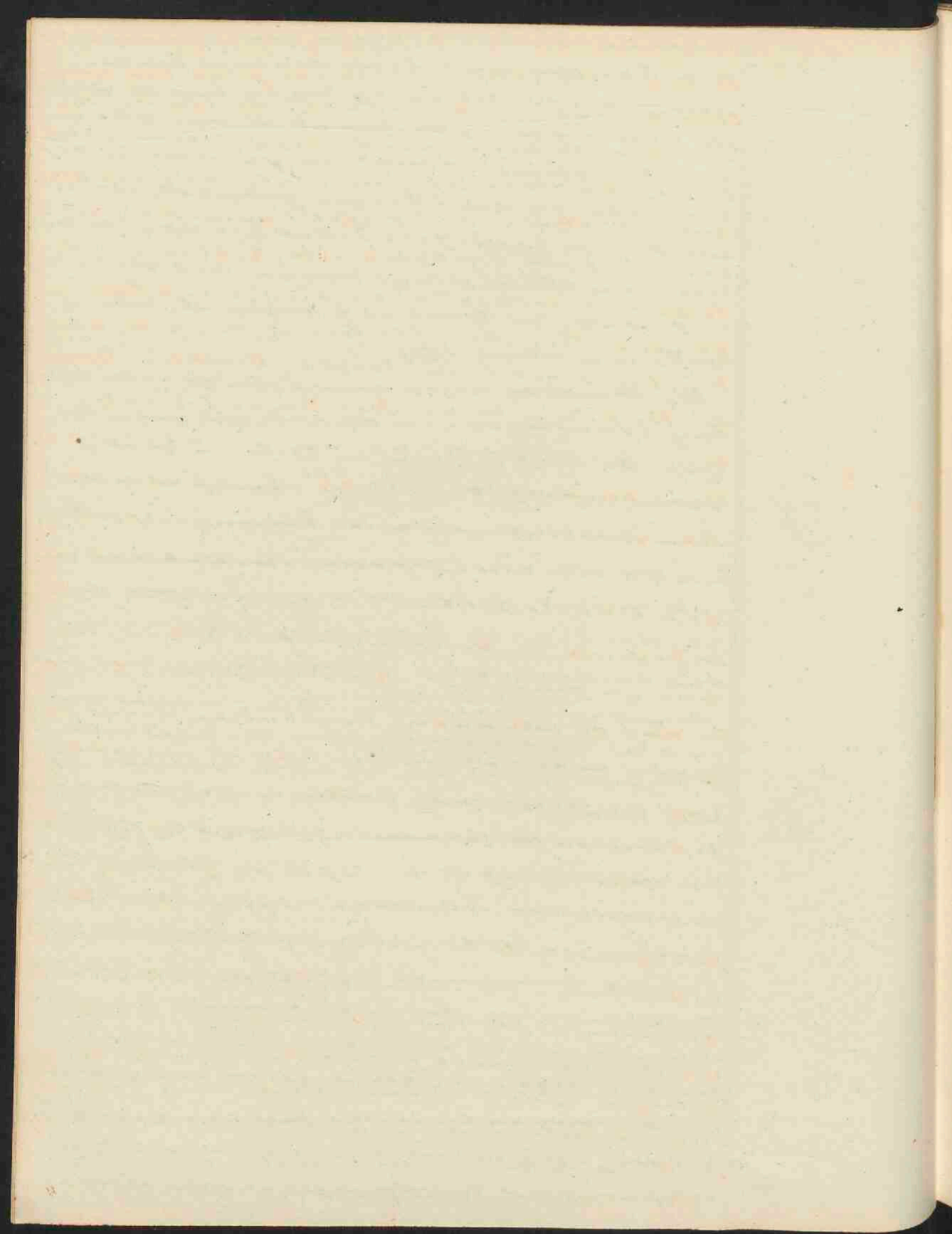
Weg hebben reeds vroeger, dacht byzonder op on-
ze wandeling naar het fort en terug naar de

Stad de tuinen met groenten zeer bemondend, 368.
men kan die niet beter bezongd denken.
Alle groenten staan op reyen met de grond
ste orde geplant; de grond is van alle „on-“
kruid gereinigd, overal omgemest en los
gemaakt, en door kleine greppels is het
water zoo goed geleid dat het aan de tuyn
teel van elken plant komt. Ook staan de
ze groenten zoo frisch en krachtig als men ze
zeldzaam aantreft.

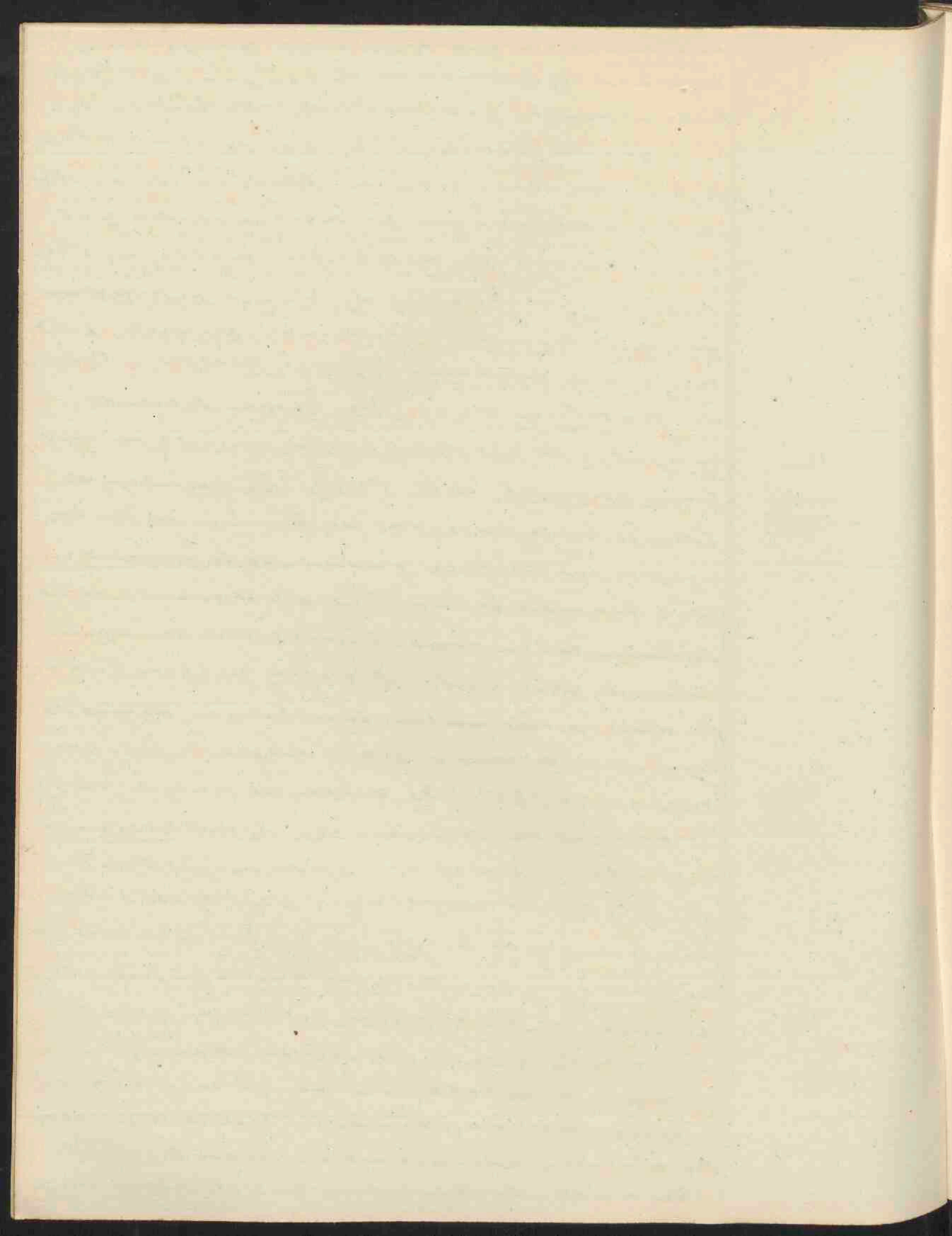
Wij bezochten dezen avond den grooten thea-
ter (Santa Cruz) in de nabijheid onze ker-
kerf. De zaal is ruim en heeft een goed
voorn; de inrichting is eenvoudig en net.
Men speelde een drama: El Campesino y la Cor-
te o quince años despues. Het stuk was zeer
onbeduidend, genomen uit de historie van
Schotland; en de uitvoering was minder
dan middelmattig. De muziek was zeer goed.

Dinsdag 3 September. Dezen morgen reden
wij te zes ure uit om een paar buitenplaatsen
te bezochten, welke aan het einde der nabije tuf-
steen twee enden uren westelyk van de stad liggen.
Het is in die streek, aan de helling van de heune-
len die verbevoeg beropen worden, dat de ryke
inwoners van Barcelona algemeen huuse
landhuizen hebben. Wij reden door het dorp
Gracia, waaraan ik reeds gesproken heb; door
een ander dorp Santa en kwamen Camps, thij-
te wopen aan de villa van den markied, ^{de} Llu-
cia y de Alferrat. Het huis is een oud gebouw
met een toren en het seheen niet zeer goed onder-
houden; hetgeen zulk zeer wel verklaard door
de afwezigheid van den eigenaar, die eerst naar

die maanden uit Frankryk teruggekomen, 369
is, waar hy zeventien jaren om poli-
tische aanzaken gebleven was. De tuinen zyn
met groote pracht in de vorige eeuw aange-
legd in den Franschen en Italiaanschen styl.
„*Artes naturaeque pavit concubia pul-*
„*crum*” is een der opschriften, welke men hier
leest, en inderdaad is de kunst rykelyk aan-
gewand: terrassen, fonteynen, tempels, grut-
ten, fraai geschneden heggew, beelden. Op een
der fonteynen staat: „*Hoc terrae Sici-
„marchio rivis deliciarum amator ausi-*
„*tium paravit a. d. 1794.*” Een ander op-
schrift herinnert, dat de koning en de ke-
nigin met andere gatten dit landgoed in
1802 bezocht hebben. Een der sielzaden is „*El*
Labirinto”, en daarvan wordt dit landgoed
dikwylt genoemd. Dit alles volvoet hier be-
ter dan op vele andere landhuizen, dewyl de
ligging en de natuur zoo schoon zyn. Men
heeft het gezicht op de vallei, de stad, de zee; en
de bomen en struiken zyn in dit klimaat
zoo schoon, dat de terrassen en gratten zeer
gemueglyke nuttplechten aanbieden. Een
panielgaen op de heuvel, waar het marmor en
de fonteynen rondom de kuelte en frisshheid
bewaren, en het uitzigt volkomen genoten
wordt, is inderdaad allerlieft. Franse wan-
deluyen in de schaduw vindt men ook, en
uitgestrechter dan ons de tyd toeliet te vernemen.
De blaemen waren niet uitsteking.

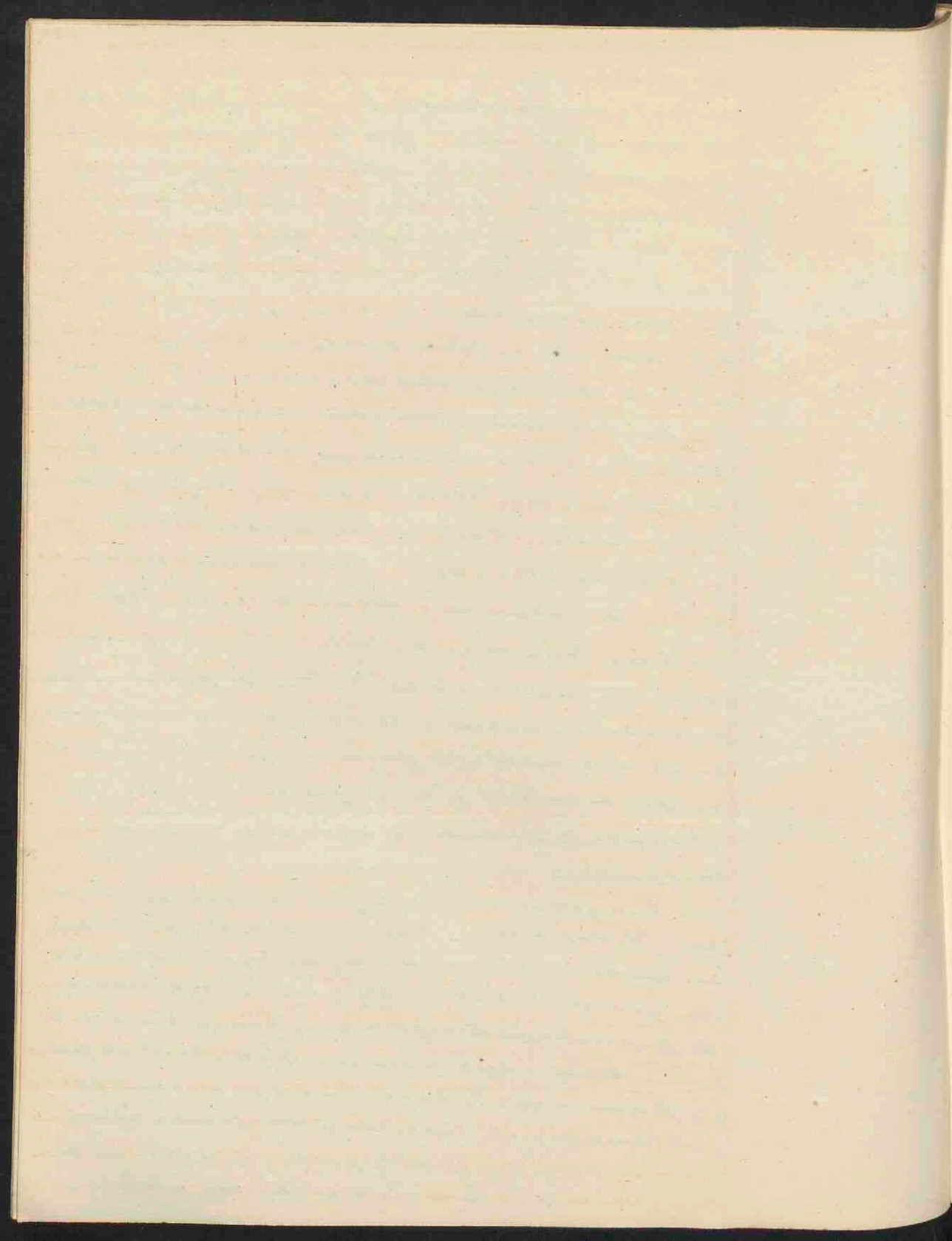
Het ander landgoed was van den heer Ilido,

no Lynglada, een American die in Barcelona 370
woont, het ligz wat nader by de Stad. Hier is,
volgens een opschrift, Ferdinand VII in 1828
op bezook geweest. Het huis is schoon; het
looft een vlak dak en schijnt met prachtige in-
richt, wy zagen het niet inwendig. De aanteleg
der tuinen is in denzelfden styl; doch de over-
vloed van fonteynen is nog veel groter, en zy
zyn zeer afwisselend in vorm, vele zeer keu-
tig. Hier waren ook heeltyke blaeyende bus-
men, en struiken, die door den tocht van
water alle fortich stonden, zoo als dubbele
ruude en witte oleanders, rozen enz. Groen-
te peperboomen staan aan den ingang; oran-
je- en citraenboomen, mimosa's en vele my
onbekend struiken. De marmerbeelden af-
ken in dit klimaat helder wit; en tuffen
het lozen van cedarboomen en het ander groen,
staan zy inderdaad goed. Van de druiven, vijgen,
persikken en andere vruchten, die in uitgeruchte
tuinst en weelderigen groei overal de tuinen om-
ringen behoeft ik niet te spreken.

Verstokend vriendelyc ontvaangt men op deze
Landgasthuis, de vreemdelingen.

Te huis gekomen ontving ik een bericht van den
heer Ribas y Solà, Nederlandsch Consul. Myn
paar, reede by, was de derde, die by in het maan-
den geveerd had. Als gewoonlyke, vernam
ik ongunstige berigten van onzen handel. Er
komt byna nooit meer een Nederlandsch schip
in Barcelona. Zy kunnen ook niet met eenig veer-
deel vrachtwaren onbesnemen deuzt men kan een
houwenyft van een gulden per ton laat betalen voor
Spaanische en met Spaanische zelyggestelde schepen.

Dit geschiedt zeer, met eene beoefening van telegraphie
 te die nog meer dan een derde boven de marktwaarde
 draagt. Ennemal is in de verdragen welcij overeengeko-
 men, dat de Nederlanders en Spanische kooplieden in de
 weidwestelijke haven niets meer zullen betalen dan
 de nationale. De Consul zende mij, dat hy dit van
 nege te kenne van omre regering zebraagt had, en
 dat hy meende dat omre schuiters voorstellingen
 daarover gedaan hadden; doch toe mij toe verspeef.

Wij gingen nog in eenige winkels; de rijke wij
 plantjes van Barcelona, werden maaken. Wij ons
 genceed naar de reis naar Valencia.

Tegen den avond ging ik nog eens in de tekenen
 kerk, die men niet zonder een gevoel van
 eerbied betrekt; ik wandelde op de Saun-
 aan de zee en in den Tuin van den General by
 de Paseo de la Esplanada. Deze Tuin, die was hoe
 puublich openbaat, is met feurige struiken en blau-
 men beplant, wordt ook goed anderhande; doch
 het stof, dat van den weg komt, neemt in de
 fruchtbaarheid van wege. Ik wandel er niet vele wandel-
 laars en die bestanden nog meest uit vrouwen
 met kinderen en uit soldaten. Ik heb nu alle
 vrouwen weembeligen bevocht.

Wij hebben voor den korten tyd, dien wij in Barce-
 lona hebben doorgebracht, een belangrijke stad van
 goed gezien. Alles waarmaken wij te leeren ken-
 nen konde ik mij niet voorstellen. Er zijn
 nog enkele ontheden, die aan de vraagare ge-
 schiedenis desor handelstad herinneren; die
 konde ik niet opsporen. Haar tegenwoordig
 waarmaken is geheel nieuw, en wat mij het
 meest verwonderd heeft, is dat men van hanc
 jaugste uitgevallen was weinig sponen bemerkte.
 Dit schryft men toe aan den vlyt en den maad

Men heeft in den laatsten tyd veel verbetering gezien
aan de fabrieksnyverheid; men ziet in en buiten de stad
groote kateacmenen en spinnen. Ook op andere
plaatsen in Catalonie treft men die aan. En is er
keers ondernemingen tot, kadembelyster, deergel 4y
bevecht 2y op een neubadstocel, dat niet mel
wel te honden is en benondia in andere opringen
vult de uelwaart nadescip.

der bevolking, die elk verties van Spaansj moefelyk 372
trouche te herstellan. Dit is in den aard der Catalo,
meer in het algemeen. Men zyn ook getroffen ge,
meest over de weerkruamheid die men oornal be,
trent; te meer omdat men in andere landen de
Spanjaardes voor trouw houdt. In deze stad is
hoovendien veel blyvende vyfdom, waardoor men
aanmerkelyke schade kan duustoran. Men heeft
my lach gesege, dat de groote handel knygt; doch
men schryft dat meer toe aan algemene oorvake
dan aan de rampen die Spanje in den laatsten
tyd getroffen hebben. De politieke toestand is
eemprint geroeststellender, door dat men de na,
tionale garde ontwaapand heeft, en het leger de,
ten invigt. De bevolking is vry talryk en de mi,
titainen hadden zeer goed verukomen; zy bestaan
grootendeels uit jonge lieden, welke vultens de
rust worden opgeroepen en die men aangebraken
oefent. Zy waren goed gekleed en wadden nepel,
mechtig bezield; zo dat de regering niet nu
vry wel op hen verlaten kan.

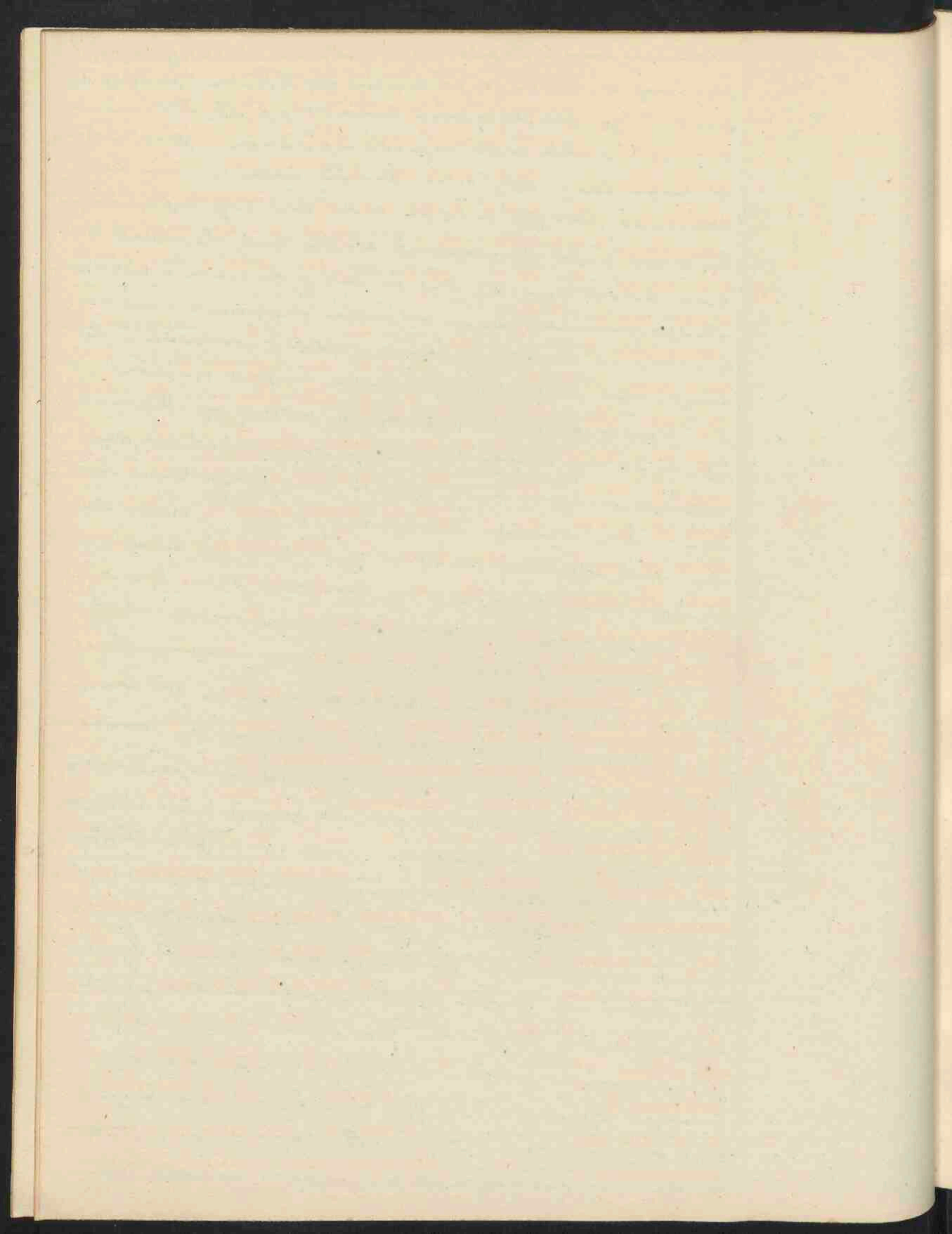
In 1821 werd Barcelona door de gele koorts ge,
tytand; in 1835 had de onmenualing plaats, waan
by de kloosters geplunderd werden; — in 1842
wordt de stad door Lepostero beschuden en leed
veel veel. By den opstand of het nevet van ver,
leden jaar had men van de opstandelingen wel
veel te lyden, doch werd de stad door de bevolking
der forken zeer gespaard.

De bevolking wordt op 150,000 geschat.

Toen wy deze avond uit onze vesters de leven,
dijheid der Rambla aanschouwden, kwam op
eens een zwacw onweder, dat alle wandelaars
verveef, en eene groote verandering in den
wervtgraad der lucht te weegbragt.

* Edward

Tweensdag 4 September. Hier, morgen ³⁴³
den wy te zenen ure naar de haven, scheepten
ons in op het Fransche vaartuyf Le Phénicien,
dat ons acht ure maect afvaaren. Het regent
de zeer taer. Wy aan boord waren, en het
duurde tot by negen ure eer wy afvaaren.
Er was veel beweging in de zee, haemel het
met hard waai. Dit maekte de vaart niet zeer
aangenaam. Myne dochter leed veel van de
ziekte; ik bleef ook niet geheel dardroven te
word; dit voorreft genoot myne vrouw
de stuurboort bleef byna altijd op kleemen
afitand der kust, die wy slechts door het
lichte weder niet altijd duidelyk zien kon-
den. Standen midday werd het weder hel-
der ook de zee stiller, zoo dat ik met ge-
neegen bovenop zitten konde. Taer het dan
ker werd gaf men veel flitsen in de verte
dat steeds op zee een wackeren schouwspel is.
Het gezelschap was niet talryk in de dames.
Kajuit was buiten myne vrouw en dochter
niemand, waardoor ik het voorreft had by
haar te kunnen blyven. Ik sprak met veel be-
langstelling met een Hongaarschen graaf ¹¹¹Lesly,
die terugkeeren van een groote reis in het
oosten. Hy zeide my dat hy met de Arabieren
meer vertrouwd geweest was, dan in hunne
gevelen en zeden ook meent beter gekend
en beproeven te hebben, door dat zyne matie
meer met de Oosterlingen verwant is dan de
overige Europeërs. Hy was byzonder opgeto-
gen over de ruines van Balbek en van Petra.
De laatste besaeken de reizigers zelden. Wat

La Martine en Pückler Munkau over het Oosten ³⁷⁴
Egypte geschreeven hebben, is zoo langzaam, dat
hac geheel geen vertrouwen verdient. Het naam-
kenige is het werk van Robinson Orient
and Syria; ook zijn de geschriften van Pro-
fess. en Burkhart volkomen uwaarsachtig.
De spraakwaaier van alle onze reitgenen,
ten was een Franschman, zanger van het lo-
neel van Stapels.

Zaterdag 5 September. Daren morgen te
dat ene waren wy naast ter reede van Va-
lencia. Het duurde toch een geruimen tyd
eer wy met eene boot naar land waeren. Ge-
lukkig was het nu stil, want de aftand was
vry groot. De plaats waar men aankomt
heet Grao, een dorp op een klein uur aftand
van Valencia. By de aankomst wordt men
bestormd door vaerlieden die hunne Tarta-
re aanbieden. Deze en de bootslieden maken
als gewoonlyk misbruik van de geopenheid, om
de reizigers af te zetten. De talbeambten lieten
sich door een paar piccotta bewegen, om ons
goed slechts oppervlakkig te onderzoeken. De
weg naar de stad is als eene wandeling. Aan
de poort overtuigden sich de stedelyke be-
ambten door eene piccotta dat wy geene verbo-
dene zaken invoerden, en tegen negen ure
kwamen wy in de Ponda del Cid aan.

De warmte en de vermaerdheid van den by-
na slapelosen nacht waapten ons thuis te
blyven tot na den maraltid aan de table
d'hoten, die te drie ure begon, en waaraan wy
verscheiden onzer reitgenoten wedervonden.
Men die de reit met dezelfde staambaust ver-

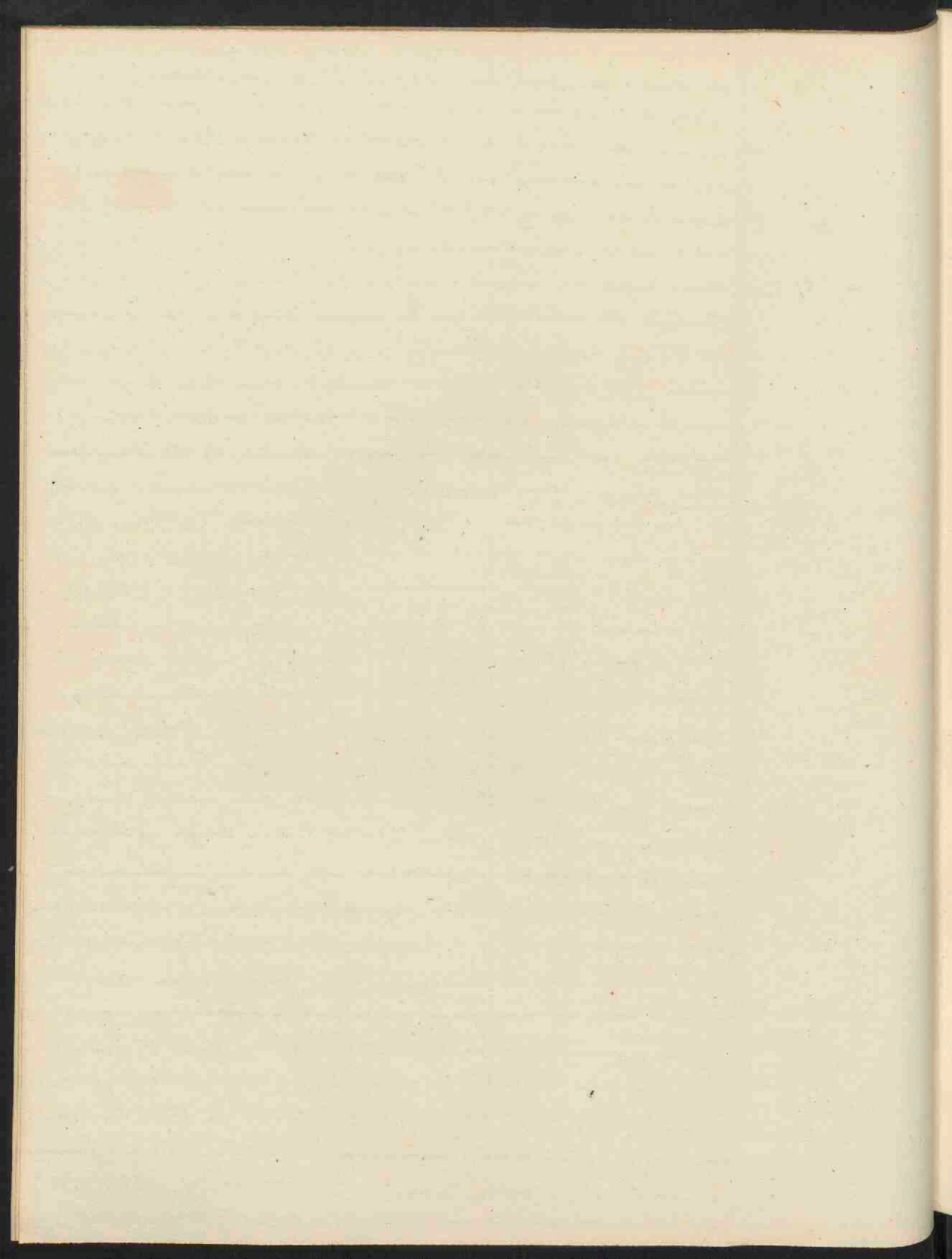
Justin Guade en E. p. 372.

Relato Guade en E. p. 331.

Manuel de Ferrater en Valencia.

valgeen, zagen wy weder weder heengaan, want 375
de boot moest om vier ure vertrekken.

Na het eten ondersnachten wy met een Fransch
man, die zich interprete noemde, omzeleer
ste wandeling in Valencia. De stad en de inwo-
ners hebben met den reisiger een vreedend verkeer
reel meer dan Barcelona, want men mag dit zeggen van
Frankryk hervandert wordt. Men mag wy nathemen in
Spanje. Het wil sterken inhouden prouwen opteatenen,
de bysondarcheden van ik mag weder kunnen taren kan-
nen. De geheele stad is omringd van twee lange mu-
ren, die mag in guaden stand en en onvrij hartend
wlypen om met gemer, doch slechts by de poorten
met kanon, dan vyand, af te slaan. Onmiddelyk bin-
ten de muren en groote voorsteden. Volgens de op-
gave, bedraagt het getal der inwoners binnen de mu-
ren 65,933, en de voorsteden 49,781, zamen 115,714.
De muur is in 1356 door den koning van Arca-
gon Pedro IV gebouwt. Achter poorten heeft Va-
lencia; wy hebben reeds verscheiden daarvan ge-
zien; die van den heiligen Joseph (San José) is merk-
waardig om de twee lange torens, die naar voren
digen. Zy wordt Puerta nueva genaemt, heemsel
zy reeds in 1419 gebouwt is. Men heeft op deze to-
rens kanonnen geplaatst, die onder anderen ge-
dient hebben om Don Carlos met zyne aanhangers
af te weeren, toen zy tot in de voorsteden gekomen zy.
Men ziet nog witwendig de Spanen van de gemeen-
happer, die zy verzeefs geschieden hebben en zich
dare poort te dueren openen. De volgende poort,
de Cuarta is weling jonger, en van gelyknamige
Bouwvorden wy zagen ook daar de Spanen van
den aanval der Carlisten. De laatste andere
poorten en van latere tyd. Onmiddelyk langs
de stad stroomt de Turia of Guadalquivir.

Er was weinig water in het breed bed van deze rivier, doch het stroomde snel en was rood van kleur. Vijf bruggen voeren over de Tivie; wy kwamen deren morgen over een daarnas en wy zagen deren avond nog twee of drie andere. Zy vertebillen weinig van elkander, alle nye land sterk gebouwd, sommige met beelden van heiligen versierd, de meeste met groote Spaansse zitbanken versierd. Er is in het uitermoedig noordoosten der stad iets groots en door de gaaftheid van wonderdele bevestiging iets eigen aardigs.

Tuwendig valt het eevl in het oop de onregelmatigheid der straten, die meestal smal en krom keland zyn, en niet gepland. In een groote stad konst dit zeer vouterling voor, en meer ny leden, daar de wegen, welke gesteen en deren morgen hier gevoelen of, op vele plaatsen aan merkelyke knoepsteden water in het midden van eenzijdige straten deed aantreffen. Men ziet ook spoedig dat vele zeer gnade en groote heil van langt die min dan beschouwdene straten staan. Zy nye minder hoop dan in andere steden; de plant; ambrochts blybbaar niet. Een eigenaardig karakter geven wy aan Valencia de zeer menigvuldige kerken en kloosters met hunne torens; op sommige afstand geven die een grootsch voorkomen aan de stad, waarbij de ongeplande straten zeer afsteken.

De bewoners hadden voor ont niet, mees voor een war by de gewone kleeding der stadelingen dra, yn; aan de mantel; der vrouwen nye wy needt iemand. Doch men ziet zeer menigvuldig, voor

Een mantel noemt men Capa.

De mantel van een wullen stof; zij zijn dikwijls
een voorwerp van luukse, en kosten niet zelden tot
twaalf duizend (dertig gulden).

al op de markten en in de voorsteden, de markten ³⁷⁷
in de landstreek, die ons reiken en zeer
vreedzaam. Zy dragen een wit kanten
dat vreeslijk schijnt met een zeer wijde bruid,
die het boven de knieën komt, de beenen
gheel blank, sandalen aan de voeten; Om
het hoofd een bonten zyden of katoenen doek;
zwaart, met een haad daaroverheen. Een gewo-
nel dragen zy om het lijf en daaronder gewoonlyk
een doek, ook hun gald en een met Babalua
deze kleeding draagt elk een "manta" over
den schouder; dat is een grooter langwerpig
vierkant doek van gewone of gotscepte stof,
die het verstellend gebruik dient: zy kneden of
repen het bedekking, wanneer men voeten wil om
op te vallen of te liggen; wanneer men naar voren
wil, om het in te dekken. Een der slippers is op-
zettelyk hoort als een vak tegevoerd.

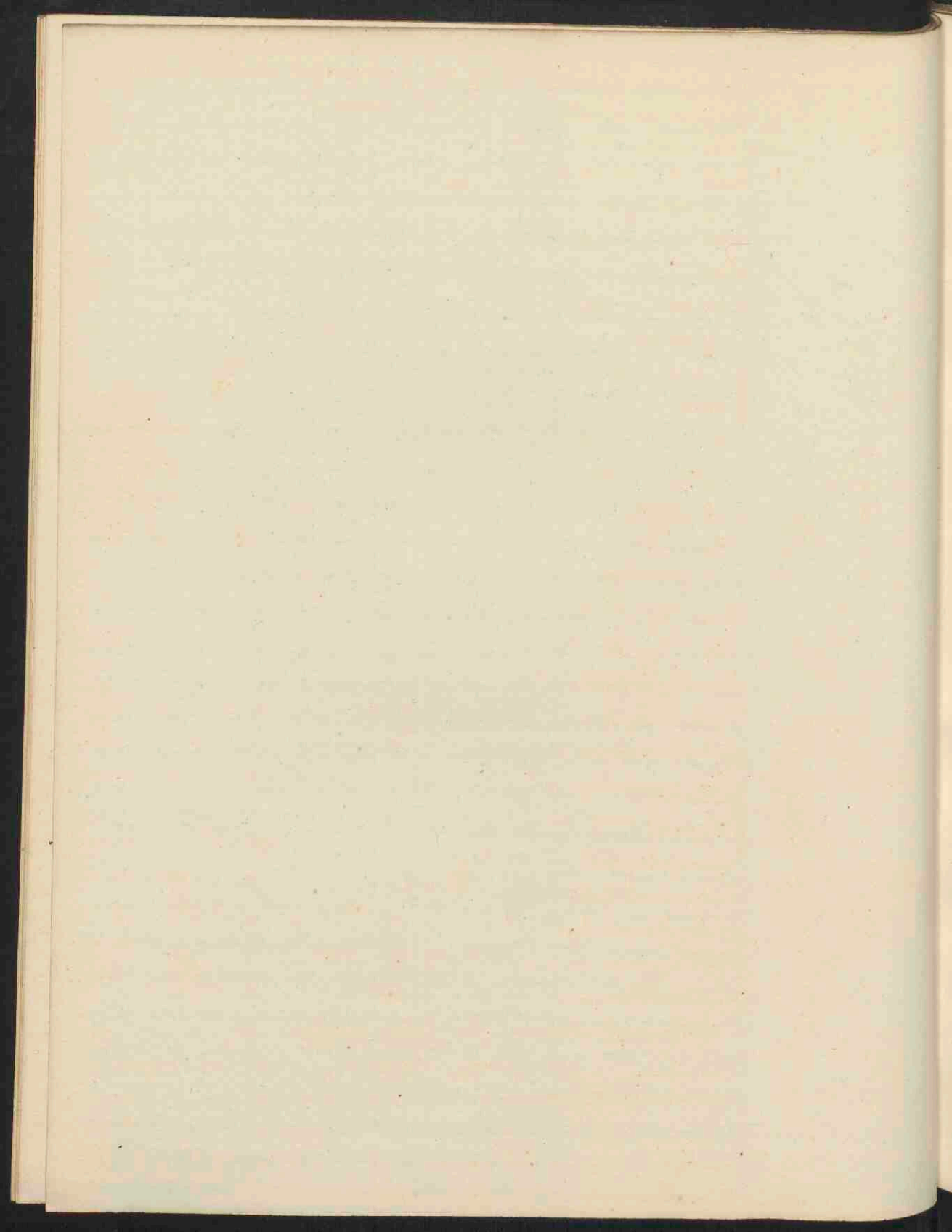
In deze draagt is blykbaar een overblyfsel der
Armen en de zeer brune kleur der landlieden
daar het nog meer gelijken naar de vroeger bewo-
ners van dit land, die welklyft hunne voorvaders
gemaakt zyde. Zy kneden, ook in het eerst zeer
vreedzaam en byna wild voor. De vrouwen
hadden niets onderscheidend: in hanc draagt, naar
zy byna even was als die op het land van den
Rijn en elders in Duitsland gekleed.

Buiten de stad zagen wy eeno liepenfamilie, de
haal in hanc karakter: te vast en te paard, het hanc
raad op een oval; in hanc gebled en het opge-
sind, met hanc gang en de vrouwen met hanc
beweging.

Diese Anzahl ist am Laide von der Puerta de
Serranos.

Wij bezochten de Markten, die nu vromer en
 groenter nuwre worden, ook nu niet en
 vleesch. Men heeft hiervoor vyf ruime plaatsen
 met steenen banken, zamen vye met boomen be-
 plant, zeer goed ingerigt. Door het afbreken
 van een kluuster is nu de vromerantle markt
 naar plaats gewaarden. Eigenaendy is het nu
 hoopen van water met sneeuw, waaronne heel
 gebruik word gemaakt. By het wandelen over
 de markten vielen wy al, vromedelingen, myne
 vrouw en dochter vooral ambat by haeden druesen,
 in het oog; de kinderen wierpen loutzyl met
 ugen, hetjen ont niet aangenaam wys kon.

Valantia is nuwre vromer van wandelingen.
 Rondom de muur der stad is onseal een weg, die
 daarvoor desien kon en door de aangrensende
 velden meestal zeer aangenaam is. Lang langs
 muur staat langs de grachten die met weinig
 water de stad omringen, en op vele plaatsen wy
 langs steenen banken aan de muur; even ten
 vromt men die op de bruggen. Aan de vromt der
 rivier heeft men langs den muur een fruisje
 tuin met aranje en allester blaemen aangelagd
 vromer van fenterien; wy wandelden met
 groot genuegen daeren. Veruulpens bezochten wy
 den Botanischen tuin in de vromt der De Cuar-
 ta. Het was ont zeer merkwaardig de yer afse,
 die wy tot wy toe niet dan klein en ... Fruchthafen
 gerien hadden, in vromt graec en vromt grond aan
 te troffen. Wy vromden er vele die wy wy niet af
 rethant niet en deaci gerien hadden. Het vromt
 te lang wy die te vromt optellen. Fruchthafen

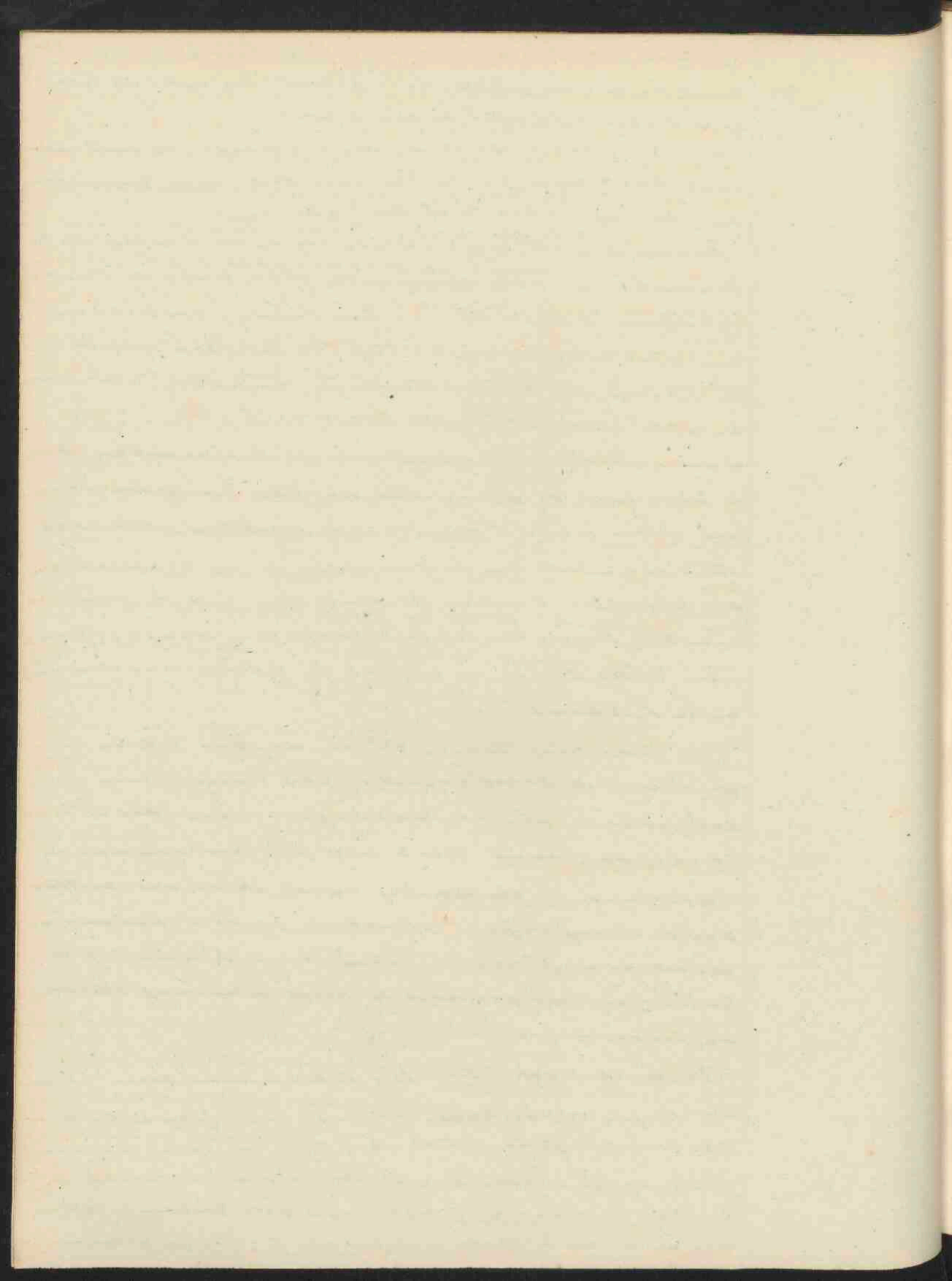
zijn hier geheel niet; water is overvloedig en men 379
zouf door den gekolen tuin geleid. De arde en nat-
heid laten niet wat ze wenschen.

De maerlene-baomen, die wy buiten de stad zeer
veel aantreffen, en die nu zeer groen zijn, herinneren
ons, dat wy in het land der Zyde zijn.

Dezen avond wandelden wy in de Parais de la
Gloriosa, een tuin buiten de stad, nabij de Porta
del Mar. Wy vindt men lantaren; verlicht en
men wandelt er wanneer het donker wordt.
De oranje- en citroenboomen, myrthen, alsomdij
en vele andere maken deze tuin allerzooft,
naamt. Er waren toch niet vele menschen. Het
is hier niet de gewoonte dat de Spaansche
den elke avond dergelijke wandeling te maken.
Men wandelt veelal vroegen en op verschillende
de plaatsen buiten de stad. De meeste plaatsen
worden tegen den avond gesloten; daarvan komt
men tydig terug en geniet de koele nachten
op de balkons.

Op onze wandeling buiten de stad hebben wy
de "Plaza de toros" bezicht; zoo noemt men hier
het gebouw voor de stierengevechten. Het is hier
slechts een hout, doch nog grooter dan dat in
Barcelona. Eigenaardig vindt ik de opschriften
binnen de ingangen: "plaatsen in de schaduw" en
"plaatsen in de zon". Toen voor korten tyd de
koningin hier geweest is, heeft men nog stieren
gevechten gezien.

Vrijdag 6 September. Wy beklommen dezen morgen
den heuvel achtshoekigen toren by de hooftkerk, die van
1381 tot 1418 gebouwd is. Men heeft op deze toren een
zeer riekamen gezicht op de stad en de omstreken.
De stad vertoont zich met hare vele kerken en kloost-
ren, torens en koepels met grootsch; enige gebouwen

met overstekende daken, en haaronder gallingen met
kleine bouwen, verraden nog den Spaanschen oorsprong,
zohet vlakke daken ziet men zeer weinig. Het land is
de benaemde Terra van Valencia, door Arabische en
Christen. dichters zoo hoop genoemd, en inderdaad een
wonderlijk schoon: overal helder groen, beboomd
en weelderig, een weelderigheid van planten
gras die alleen mogelijk is, in een alles zacht en
weersrijkt als hier, zamenelyk vruchtbare grond,
weeren klemaat, overvloed van water, vlyt
en gaet overley by de bevoorrt. Een groot
aantal steden, en dorpen ziet men in dese vlak-
te verspreid, en zy wordt begrensd door
een kruif van bergen en weelderlyk door de
zee. De Terra ziet men door dit land naar
zoe stroommen; doch zy geeft aanbryf zoo veel
water af om de velden te bevochtigen, dat zy
in die jaargetyde slechts als een smalle stroom
daarheen vlyt. Zindelyk ziet men het groote
meen van Albufera omringt van uitgestrekte
vystvelden, die tot den rykdom van dese Straaf
veel bydragen.

De vele ryke klosters in en by Valencia planten
tot de marktaandigste voorwerpen te behooren,
die de verrijft bevochten. Zy waren met groote
praet ingryft, omringt van zekere tuinen,
de beuamplantien met palmboomen, blaagen
de struiken en planten versierd, en bovenal de
kerken omhangen van schilderyen der beste maat
kunt. Dit alles heeft de ammunteling die Span-
je ondergaan heeft geheel verandert, en byzon-
der heeft de optand van 1835 de klosters ge-
troffen. De munitien zyn er uit gedreven,

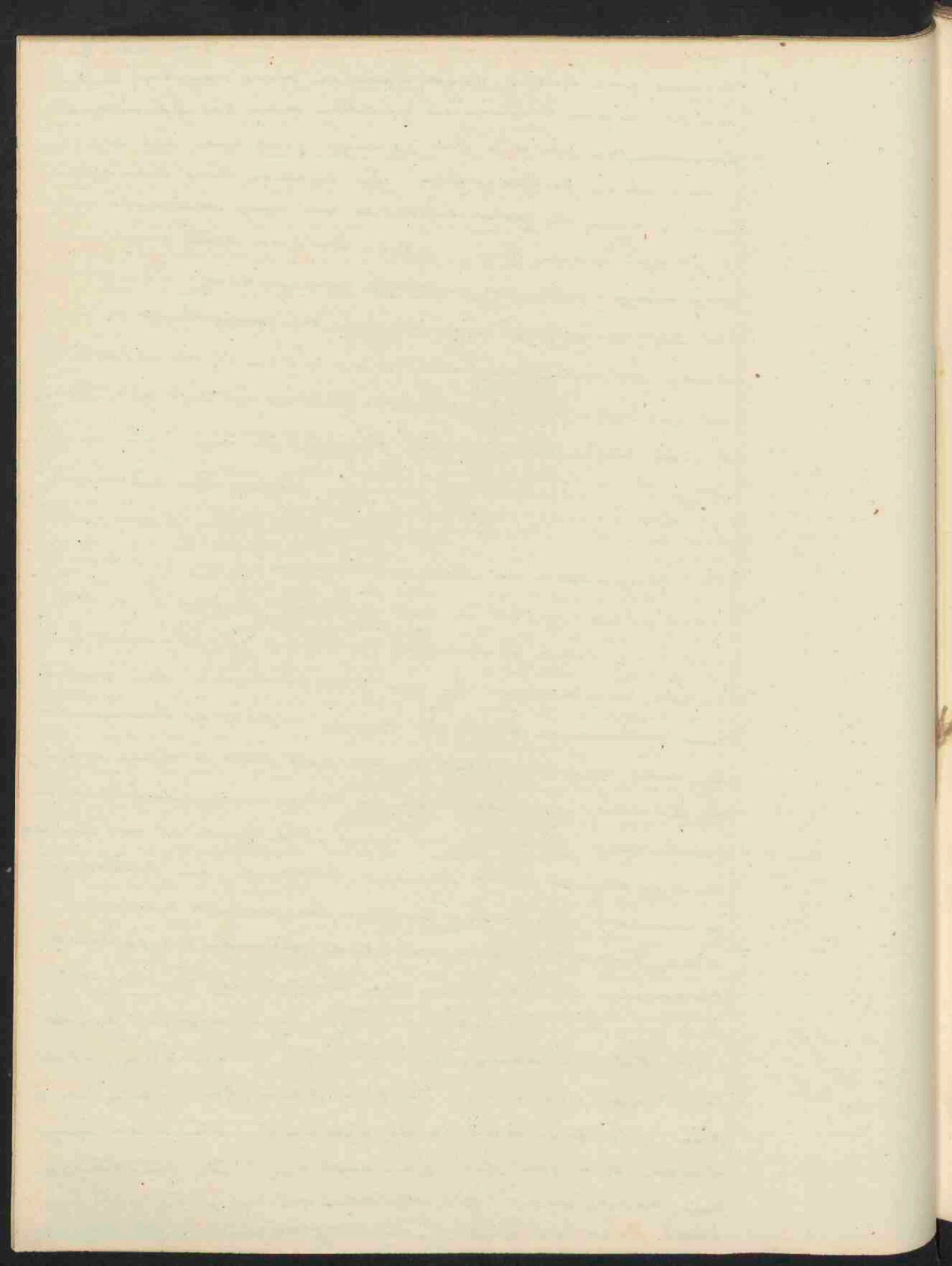
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

de gebouwen geplunderd, de beelden door en uit de
kerken geroofd. Sedert heeft men aan vele
kloosters een andere bestemming gegeven en
andere zij verkocht. Er is nu in de meeste
niets meer dan ledige muren te zien, die lange
voor die tijd reeds het veld heeft en geheel
geen eerbied meer voor. De misstanden der
mooie tijden maken wel zeer groot geschied
zijn, dat deze omkering heeft kunnen plaats gegif-
pen, terwijl de eerbied voor de godsdienstige ceremo-
nien, het geloof aan de leer der kerk in stand ge-
bleven zijn; want het is geen hervorming, 't is oet-
dijk der restionele eeuw, welke hier gemaakt heeft.
Men is by de oude leer, by de oude vormen geblee-
ven; maar men heeft de verdorvene, weelderige,
laatruechtelijke monniken niet langer willen
verdueren.

Men kan dus nu niet anders meer beschouwen dan
gemeene kloosters, en sommige zijn nog een be-
riet waard. Wij reden naar San Miguel de las
Reyes, drie kwartier noordelyk van de stad, vroe-
ger een zeer rijk B. v. v. klooster. De ingang
door de poort van Muriedra, waaraan Don Carlos
zich bevond heeft, toen hy een voofticheren aamstel
op Valencia goet was heeft. Het gebouw gaf ons
een denkbeeld van de vroegeren pracht. Lange gal-
lerijen omringden een vierkante plaats, waarin
nog vele palmboomen stonden, en de waterbromen
nog aannemig zijn, die alle plantsoenen steeds in frifpke,
groei deden blyven. Een fraaie trap voert naar
boven, waar de ingang zich behoudt, die tot de
ryfrij cellen der monniken voerde, welke hier
welblyf bleefden. Deze cellen waren schoon groote

Faint, illegible handwriting covering the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Zalen met nevenvestigingen, welke alle gemerkt, no. 382.
Lovers aanbieden, goet koel, en met vanden
buiten meer tuinen en velden, van het klooster be-
houden, en verders het geringe rijk over het schone
landschap uitstrekt. Er waren nog terrassen
waarin men de avontuurlijke en nog ruiner uit-
rijgt gemeten kan. Men konde zich niet wel
een evennamer verlijff raansaken. Thans draag
dit gebouw alle sporen van vernietiging en ver-
val; arme families woonden in de cellen. Een
verminkte oude militair had er het oprijt en
ruide ont ont. Hij troffer er nog een vande-
ling bewoner in de vauzer prachtige vertrek-
ken van den Prior: een koopman, die heel genees-
had, Engelsch en Fransch verstaand en, zoo het
scheen, tegenspoed in zyn handel gehad had. Hy
had zich hier gewestigd en dreef nu handel in
selt, waaraan hy den voorraad in den welsen
zoo schoude toen der mannikke had verspoerd.
Hy was zeer beleefd, maadigde ont in zyne woning
verhaalde ont allerlei en verpande ont den de
verlatene klastermuseum. De kerk is een smak-
vel gebouwt met fraage altaren, en kerkbaar
marmer; men ziet achter het groote altaar
eene kapel met portelyke graven en gedank-
leekenon. De kerkopen van Calabria zyn de thier-
tant van dit klooster gemeele, hun wapen pochte
in de kerk en eenige hinnen zyn er dapparen. Dit
keefe mist helal dat kerk en klooster geplunderd
zyn, zoo men ont zeide, byzonder door de Car-
listen toen zy hier gemeele zyn. De schilderye
zyn verdwone. De Billiatheek is y, een on-
keed boek nu nog zoned, en is thant in de lunt,

verschilt. De Kerk van Calabrie heeft een 383
eigendom op de goederen benevent en die is ook
erkend, zoo dat nu de gebouwen en het land
nu sijnant enge bebouwd, doch eigentlijk ver-
maakt worden. Hoewel men niet verhoogen
mag, dat de munitionaren heeft opgehouden,
is toch in het geheel van zulke heesche gebouwen
iets zeer fraaie. Hier ont gaf dit benevent een
nieuwe gelegenheid om die benevent land te
zien.

Van de kerk in de stad benevent my laten de
huusdorp, die een wonderlijk mengsel oplevert
van verschillende bouwen. Men kan hier
een geheel met beneventen; doch vele gedeel-
ten zijn zeer schoon. Tusschen is er benevent
lyk Grieksch en maakt een gaaden indruk. De
kapellen en veele omgaven zijn goetlyk,
de kapittelzaal is zeer fraai. Men niet dan
een zwane kerk, die als kapittelkerk door de Spa-
njarden meegedrags is uit benevent handen die nu
daaromde voor hen had gesloten. Vele schil-
den zijn zeer schoon. Men weet ont de plaats
waar Elias beproven geweest en voor hem een ge-
denkteken opgericht geweest is, nadat hy door de
munitionaren vermoord was. By de kerk om-
wenteling heeft men dat gedenteken vermaakt
en zijn lyk naar het kerkhof gebracht.

In San Andres weet men ont het dooppand
waarin de heilige Vincent, die in Hualencia gebo-
ren is gedoopt werd. Een schilderij stelt dien
doop voor en achter dat schilderij zijn veele benevent
den naar Sint Vincent en naar den heiligen Lodovyc
den bisschop, die ook hier geboren is. Het lijkamen

De heere San Juan del Mercado wordt in het Spaans
naam de Forasteros Santos Juanos genaamt. p 52.

In het voorbygaan heeft men ook het
gebouwe der Keilige Inquisitie gezien, dat
gelukkig niet meer voo syne oude bestem-
ming dient. In het handboek van Valencia
vindt ik het velf niet meer genaamt.

van Lodewyk wordt Soren het altare hemaard; dat
van Vincent is in Frankryk. Op den feestdag van
den heiligen Vincent is hier eene groote pro-
cessie, waarty dore daop en vele gekonstent
ten uit het leven van dezen meerklaar van
Valencia voor het vach vertoond worden,
dat zich met die geestelyke tonneelen zeer
vermaakt.

De kerk van San Juan del Mercado vanden wy over-
leden met niet schone beelden en verbeelding doch
wy bewonderen eenige schilderyen en by intich
eene Maria van Jaaner vol uitdruking.

San Salvador is eene kleine maar zeer schone
Erichke kerk, die voor menig jaren nieuw ge-
bouwd is.

Wy bezochten eenige andere meerklaarige ge-
bouwen.

De Lydebeens (Lonja de la Seda) is een der
schonste gebouwen van Valencia, zoo men bevoert
uit den tyd der Moeren. Het is in Gotischen styl
met spits boogen en blaemwerk, uitwendig stek
en toegelyk zeer donally; eene teekening alleen kan
en eene duidelyke voorstelling van geven. Vier en
ganzen rueren tot de groote kerk enne, die lang
terryg riekant is en te overeen het kerkje zwaaf
georapen wordt door geboude, riepnaemde Soc-
Comantche zuilen, welke uitert lye en bevallig
zyn; acht dorer zuilen staan vry en verdeen en
zaal in drie opdeeling. Het is de ruwe zede,
voortbeerysal van het land, die hier verhandeld
wordt. Men lees ont ook de zaal waarin de
reptbank van koophandel hese rittingen hande.
Een kleine tuin met eene fontein, binnin het

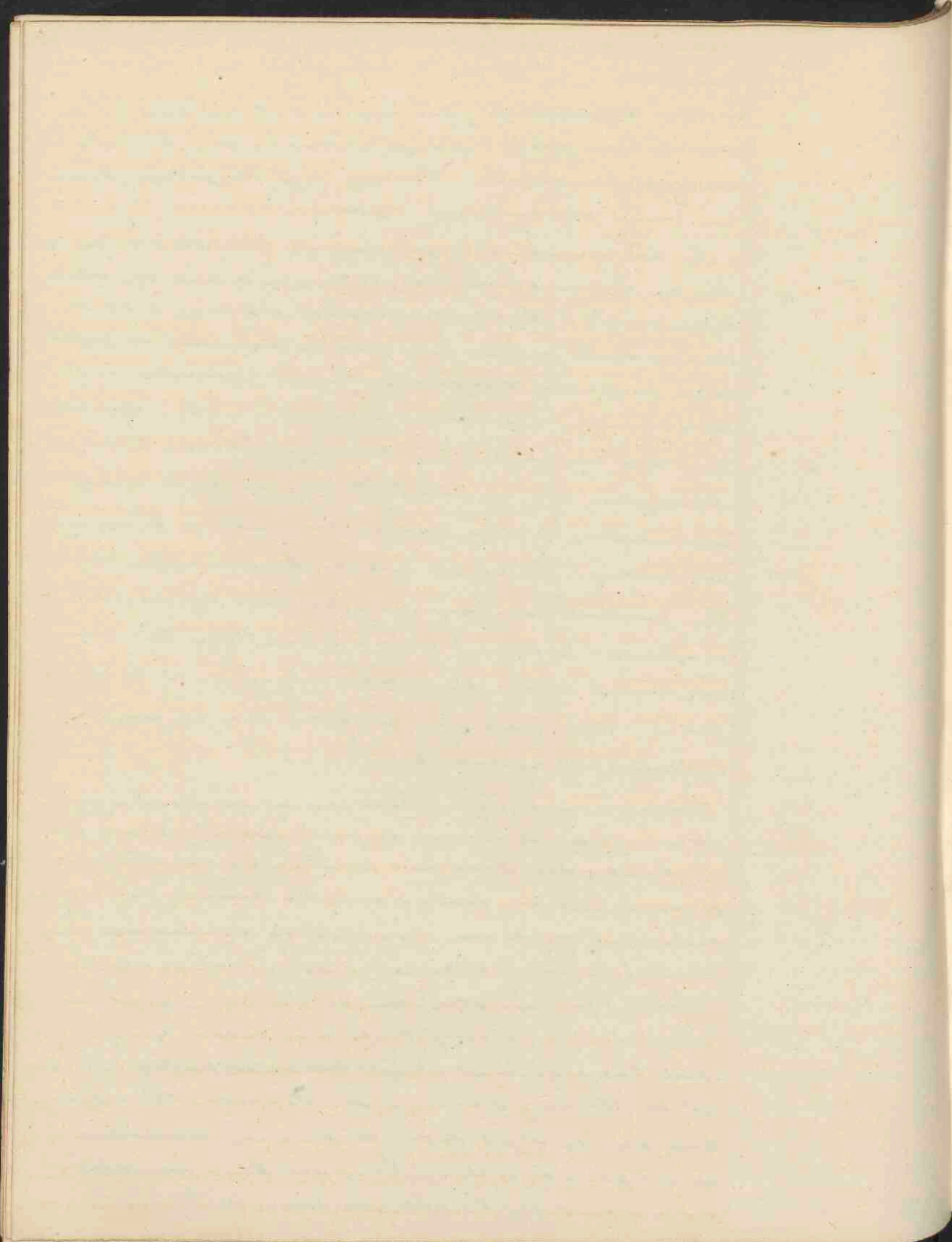
El Real is in 1810 approached.

gebouwen draage by tot de frisheit welke hier 335
heerscht.

De Koningin, die my ook bezocht, is een
groot zeer goed ingezigt zekere, dat tevens zeer
nagelyk deert. Er zijn nog dergelyke bou-
wen naar al en naar rytt.

In het stadhuys zagen my de verschillende za-
len en byzonder de vergaderzaal van de stede-
lyke reid (Ayuntamiento), die nog met an-
derwetsche pracht van schone beelden en gesce-
telijk verspelde veldern, tenent meenere en
maakvolle versterking ingezigt is. Men bewaart
hier het verdrag van koning Jaime I van
Aragon, die in 1238 Valencia op de Spaan-
veroverde, en nog andere voorwerpen zeer wa-
penrusting. Wy zagen ook de standaarden der stad.
Een portret der koning, zoo als zy nu is vel-
wapen en verouderd was keitend en het vroege-
re, want zy als kind was afgebeeld te verou-
gen. Men heeft ons dit alles met de grootste
beleefdheid vertoond.

Dezen avond wandelden my in de bevaemde
Alameda. Zy is aan de oeveren der rivier van
de punta del Real tot de Puerta del Mar en
bestaat uit een terras van de rivier, twee wa-
delwegen en twee rywegen en daarnaast nog
een tuin met oranje - citroen - myrthe en
andere bomen struiken en bloemen beplant.
Zulk een wandeling treft men zelden aan.
Aan het eene eind plakt het oude paleis, El Re-
al te staan. Dat is in den laatste tyd afgebro-
ken om de stad beter te kunnen verdedigen, en
op die plaats is doot Elis een tuin aangelegd
die nu met een landhuisje naar de koninginnen van

zien is. Deze, tuin, die my als de Jardin de la 386.
Reyna was aangeduid, bezochten, wy ook, en wy
waren verwondt over de schoone dadelpalmen
met vruchten beladen, de meeldevrije oranje en
andere zandelyke bomen en planten, die de
ze tuin versierden. Op eene kleine hoogte
zamen men het gezicht op de stad en het pa-
radys des haer ontvingt.

Elis bevond zich hier, toen het veld tegen
zjn bestuur opstond. Hy werd hier gevangen
genomen en kort daarna ter dood gebracht.

Wy waren verwonderd in de Alameda straat,
meinig wandelaars te vinden; het is niet, nu
als in vele andere steden, de gewoonte om de
zelfde wandeling dagelijks op dezelfde uren
te bezukken. In ryding gaat men zeer weinig
naar de wandeling; men heeft byna niet an-
der, dan de karren met een paard, die men
Lartanas naemt; geene andere kan men her-
nen. Slechts enkele zeer ryke families hebben
rydingen op veeven.

Te half acht gingen wy in den Schouwburg. De
zaal is ruim, eenvoudig en goed ingericht. Men
speelde een blyspel "Por el y por mi", dat ik
niet zeer goed verstaand; doch waarvoor de in-
trique niet anders was dan het misverstaand
dare een verkeerde bestelling van twee vrouwen.
Het nastukje "El casado por fuerza" was eene
farsca. Men speelde veel beter dan in Bar-
celona. Tusschen beide werd niet veel beval-
lyphard een fandango gedanst.

Zaterdag 7 September. Wy hebben onzen Fran-
schen leidsman wederweggeroep, omdat hy ons te

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.]

387.
zeer miskeuzde. Wy hebben in onze kamer een
Duitschen knecht afdrukt en die zal ons nu en
dan tot bedriven dienen.

De inderste inent ont zeer hinderlyk, byson-
der daer dat onze kamers aan de Zon waren,
bluut gesteld. Na veel overleg bekiesamen
wy eens schoone zaal met twee slaapkam-
mers voor aan de straat maar het huil en
lichtig is. Dit is nu te meer belang bewyze
wy vernemen, dat, geheel tegen onze verwach-
ting niet voor het einde der volgende week
eene stavenbuit van hier naar Kallapa
zal varen.

Een groot deel van den morgen hebben wy doorge-
bragt in het Museo de Pinturas. Dit bevint
zich in het zamenen Carmelitan - klooster. Het is
in 1836 door de regering opgesigt en bestond om
de beste schilderyen der kloosters, die vernietigd
waren, te bewaren. Waerom nu door de plun-
ding een groot aantal der schilderyen verloren
gegaan, aan Engelschen en Franschen verkocht
zyn, zoo men wy gezegd heeft, wel drie duizend,
zoo heeft men hier tuch tufken de 400 en zonen
honderd stukken byeenpakragt. Zy zyn niet alle
geplaatst en er behoort geen Catalogus van en
het publiek wordt alleen by zekere gelegenheden
taegelaten. Wy vanden er een schilder, die met
grote bevoerdraartigheid ont voortvoerde en
de namen der meesters ziede. De meeste stuk-
ken zyn van Scheldert uit Valencia, dat nala
uitstekende heeft voortgebracht. Men kande niet
zonder bewondering deze ryke verzameling be-
schouwen. De menigte was te groot om zo met
gouweyname opmerkzaamheid te gode te slaan.

x Het come uit het klooster van San Francisco, het
ander uit dat van San Domingo.

en er eenige in verstrouwd mede te worden, 388
Twee Christus koppen van Jeanes trachten
zoowel onze bewondering, als andere van
desen grooten schilder, ook van Ribalta,
L'Esperata en anderen, van alle Padre Ronas,
Ribalta. Als een 2de. besting waakte men
op Caricaturen van de Cydengetochten, met
veel belachelijke goden gesichten. Die waren van
El Bosco en afkomstig uit het klooster van San
Domingo. Dit kwam my onverklaarbaar on-
verhoop en onpeupand voor.

Wij verlaapten een der wooningen of palansen
van aanzienlyke families te zien om ons van
de Spaansche heerde en levenswijze een denk-
beeld te kunnen maken. Te verzecht beproeft
den wy dit aan het huis van den Marchies de
Dus Aguas; hy zelf was afwezig en zijn Ma.
Jordane zeide dat het hem verboden was
vreemden toe te laten, tevergeefs ook alles in
wanorde te wt. Wij stuyden beter van het huis
van den Graaf Carbellon, die wat thuis en
gaf ons het gevraagd verlof. Beide deze
huizen waren in den vanden stijl, met grove
te bruisenplanten en breede steenen trapen
besand; wy wanden hier groote zalen met
keurende opperweld, meestal met alken
der samenhangend; met nette steenen of por-
celaine vloeren, bebilderde wanden en gewelf-
de zeldert; weinig spiegels of vergulde cie-
naden. Zeer eenvoudige ondersmette deffte
meubelen. De graaf is lang buitenslands ge-
weest en waarschynlyk is egue woning daaron-
wy wist naar de nieuwe mode ingepf. Een

Men weet ons de huiskapel waaraan dagelijks dienst is,
daar wordt. 't is te zeggen een een kerke die tot de
familie Carillon behoort; dit is eene architectuur.

De bedrante van den grooten wapen is eenig d'ank
geld om te nemen.

Quintin Guide en E. p. 293.

389
paleis zeldt naar het schoonste van Keulen,
en de koningin heeft onlangs by haar verblyf in
dare stad haar gewoont. by zagen de kamers,
waar zy getuopen en ambulantia gegeven heeft.
Er waren by die gelepenheid eenige Franze men-
sch, door anderen vertruket. Zoo als het nu was
met de onderwettlike unyting, met heuise orde
en vrendelykheid gaf het eene gunstige voorstel,
lang van de Smitelyke levenswyze der aadrykly-
ke Spaansche familien.

Men had my gezegd, dat het zeer maegelyk was
een verloop te bekomen, om de vesting van Mar-
riedro te berijpen. Ik ging deser namiddag
zelf by den Capitein Generaal Roncaldi, die zeer
beleeft was en my dadelyk het verloop uitvaar-
diede.

Desen avond wandelden wy lang in de Ala-
meda, het was een maas genoege hier het
scheune klimaat te genieten.

Zandag 8 September. Desen morgen te half zes
vaden wy af, om een uitstap naar Marriedro te
maken. De Duitche knechten, die nu hier Benito
nassut, vercelte ont. Hy is eenige jaren soldaat
geueest en heeft in Marriedro gelopen, zoo dat hy er
goed bekend was. De uitstap is ruim van zes uren,
op den weg naar Bevelona. Wy kwamen door de oud-
ste wille voorstad, naechy het klooster San Miguel de
los Reyes, dat wy berucht hadden; verder was ons alle
meere verscheiden groote en kleinsche dorpen.
werden slechts zeldzaam af gewisseld door een
beuende streek, beplant en bebouwd was al
het land, dat wy zagen. Hier staat het meest alge-
meen te veld, doch die heeft de vromt varrangen, want
daarom heeft men twee, die wyels drie aysken

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to be transcribed accurately.]

in die bevruchte land. Men plant somtijds drie 390
maal aardappelen op denzelfden grond in een
jaar. Vermoorend zagen wy het land nergens. Hier
en daar lag het nu op kleine hoopjes gewerkt mee
tutken daarin. Die worden aangehouden, en dit dient
voor smelt. Daar alle land bebouwd wordt,
heeft men geen of zeer weinig vee. Men kweekt toch klaver ook Leuzer en an,
dere veldgewassen, ook geeft men kalabassen,
zamen met johannithoudin, boonen aan de
paarden en muuldriven, ook wel aan het rundvee.
In het van dit alles maar vlijtig en weinig mel-
krijg ondervijft kunnen opzamelen, en het te
weinig met de landhuiswantsen bekend, om
de landbouw van deze zeventigste provincie van
Spanje zoondig te kunnen beoordeelen. Doch het
is reeds veel waard zich te kunnen verhelpen en
vreeschap te geven van hetgeen men ziet en op-
merkt, en daartoe behoort hetgeen ik hier opteeken.
De meest is in deze strek van groote waarde,
daarom ziet men dagelijks groote scharen van
mannen en jongens naar de stad komen met paar-
den en ezels, waerop groote matzen liggen en die
voorn van dubbele ratten, waarvan zij alle soort
verlief opzamelen, en weder daarmede naar het
land terugkeren. De stad en de groote megen worden
op die wijze aankomend behoupen, want de
groot van groote en kleine veldgewassen is niet,
wonderlijk groot. Dit heeft zamen met de groote
te bevruchtheid, waarmede men van het land zoo
veel nut poeft te trekken als mogelijk is. Hier toe
behoort een geheel stel van waterleidingen, welke zoo

verspreed zijn, dat elke akker, elke tuin, elke
 kweekje van den grond behoorlyk bezochtigd wordt,
 dat elk zijn vruchtbaar en niemand te veel van
 het beschikbare water bekooft. De wepeling
 treeden d'oprechten uit den tyd der Sardouanen,
 en is sedert in stand g'handen. Men bewaart
 dess die zeer en beschouwt het als een der oer-
 zaken, waarom de rijkdom aan vruchten des
 lands in Dese provincie zoo groot is.

Tuy waren verwonderd het land zoo schoon te
 vinden, doch niet minder de dorpen zoo net, de
 huizen zoo groot en stevig, de kerken zoo rui-
 delijk, wel gebleed, voegzaam in den geheel in-
 telyk voortkomen aan te treffen. Men maakt
 veel werk van witten; de huizen hebben hierboven een
 helderheid, die men in Holland niet grooter vindt.
 Het veldwerk is in de nabylie van de grante
 den met veel orde en zucht om voortooming te
 maken, gevangschikt, zoo dat men het by het veld
 bygaan zien kan. Paar kele der huizen zagen wy,
 even als op den weg van Pessignan naar
 Barcelona, tafelt met hand water en eenige
 andere verretelingen voor de voorbygangers
 te koop. De inwoners hielden algemeen veel
 ley, zy waren zeer net gebleed, en karyt ons in
 het eerst de zandvolinge draagt opgevallen, en by
 na barbaarsch taalgebruik met, vonden wy ons
 nu zeer gebleekt voor het klimaat, niet onbe-
 valig.

Churriedro zelf is een kleine stad, niet aan een
 zoo als in het handboek staat, maar zoo ver daar,
 van of als Valencia. Er zijn ruim zes duizend inwo-

Faint, illegible handwriting covering the page, possibly bleed-through from the reverse side.

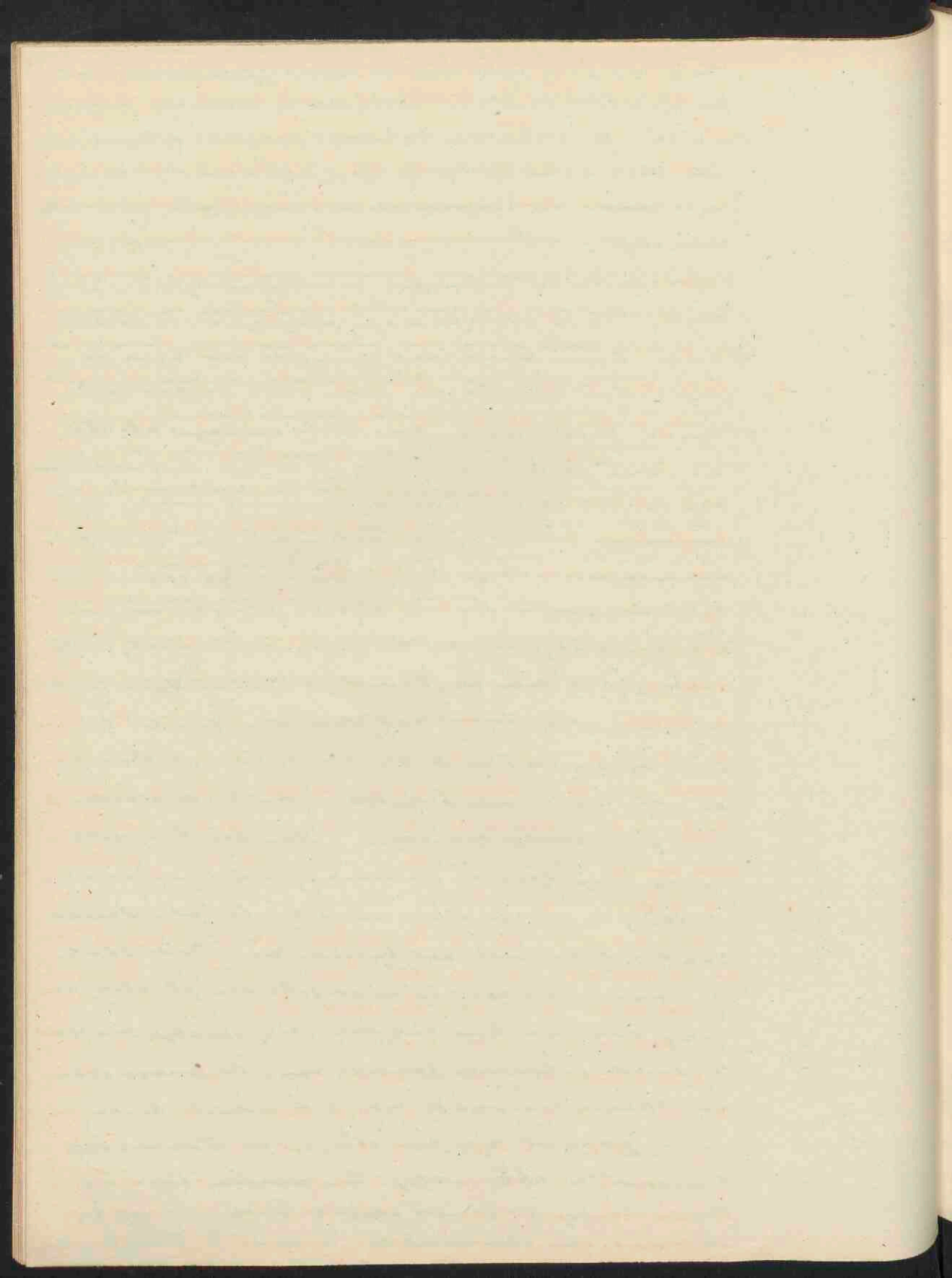
392
nerv, die door den Lombardenvan en binnenland
leken, handel verrijkt tot aan vanden Schouwille,
de kleine stad met, Frankelaan, slecht gepland,
veerde straten, zeer ongelijke huizen, doch het
kamen van tuuletand en de huishoudelijke orde
was ook hier in het vrye veld. In de her,
berg werden wy gaed ontvangen. Bovendien in
de ruime saloon, waar de eerste en vryen
gen. aankomen, zitten ook ten tijde de bewijzen,
ten. Wy zagen de heer van middagmaal kon den,
en merkten daarby een aanmelding der twisling,
kande op, die ont niet ^{was} doch hier zeer gewoont is.
Eene groote dubbelde vliegklat, aan een stak
vrestgemaakt, hangt aan den zolder zoo benestigd, dat
men met een tuun die zeer ligt over de haafden
der garden deed heen en meengaan, was dat hy met
toed en van vliepen bezoyd werden. Er was on,
der deze lede. nael welwillendheid en vrygeen
heid. Onze leidsman maakte met ont een be,
zaak by welgestelde leden, waar by, zultair
de, gevoend had; wy zagen by die gelegenheid de
nette huishoudelijke inrichting. Doren avond was
gevoeld ik hem; toen by een geestelyke proppete
beraeken. Hy vond hem niet, maar een gewone
ne kon, die, na elf jaren in het klooster gemeent
te zyn, de gezellen van dien geestelyke geworden
was. Zy verhaalde met veel leuendigheid, hoe
zy, ter sake van de opstande der vorige jaer, op
eene verdwenen was; nadelvarende toch heimlyk
dat hy wel niet waer by was; doch dit was niet wil
de mitbringers. Men heeft moeite niet, voor te stel

Dezen namiddag deed ik nog een wandeling door
de stad, bezocht de kerk van een vrouwenklooster,
dat niet niet vermistigd is, maar toch in een straat van
narral; - vervolgens ging ik in een tuin van den heer,
hier San Joto, waarin de overvloedige van vreesde pruis
en schoonheid van afstaken by de tegenwoordige ver-
waarloosing. Er was een groote nabijheid van
uitgeroet: zeldzame, vertierstelen, waterleiding enz.
De meedange groei van boom en bloemen tuin,
door nog hoe genadelyk rucht een tuin, geweest is en
nog zijn konde; doch de eigenaar bezocht dien niet
meer; hy is in de politieke onlusten handeland en
lydend geweest, en naarmelyk worde naar het
vulkamer narral van een zoo heerlyken tuin ge-
zuid. Dit rijk is het gemaal met de meeste land-
plaatsen der asiamenlyke families.

Men weer my in de nabijheid den ingang van een
natuurlyke grot in de rots.

393
kan, dat de politieke driftten en onlusten zoo zwaar
waard hebben in deze straat, waar alles zoo kalme
en de maatschappij zoo veel geregeld schijnt.
Uly beschouwen de kerk, die niet oud is, zoo net
en smaakzaam ingerigt, doch overigens niet merk-
waardig.

Museo is historisch merkwaardig; het is ge-
bouwd op de plaats waar Sigmundus getuust
heeft. Daar Hannibal verwoest om zijn ge-
trouwheid van Rome, is die stad onder de Ro-
meinen herbouwd, en van Laodicea als Ro-
meinsche stad ziet men nog eenige herinneringen.
Van het Theater zijn de voornaamste muren nog
aanwezig, hoewel zij een betrekkelijk klein en laag om-
den weg, die er langs loopt, gedeeltelyk opgeruimd.
Het viel mij in het oog, dat de plaats zoo goed
gehoort was, van de voet van een heuvel, in die
richting, dat tegen den avond het geheel bijna in de
schaduw is, en zwerft zoo, dat men over het toneel
heen op het land en de see kinde zien. In Pompei
en elders kan men hetzelfde belang in de plaatsing
van het Theater opmerken. Van het Amphithea-
ter zijn nog sporen aanwezig, doch eenvoudig en van
de stad, en zij zijn door wand en boomen bedekt,
zoo dat de ze niet heb kunnen zien. Oude stuk-
ken van muren zijn nog op verschillende plaatsen aan-
tezig, doch men kan niet daarin wezenlyk vernuttel-
ken, hoe de gebouwen zwaart zijn. De fraaye gehe-
men steenen, waarmede men vele nieuwe huizen en
muren gebouwd ziet, zijn gewit van Romeinsche
bunwollen afkomstig. Een zware Cisterne met
buisen waarop het gemelyk plaats te rusten, is nog van
het schijnt, van Romeinsche oorsprong. Behalve die

is er een zeer groote, welke nog met water gemild 394.
is en naar het dergelyk gebruik dient; zy is door de
Spanjen gebouwd.

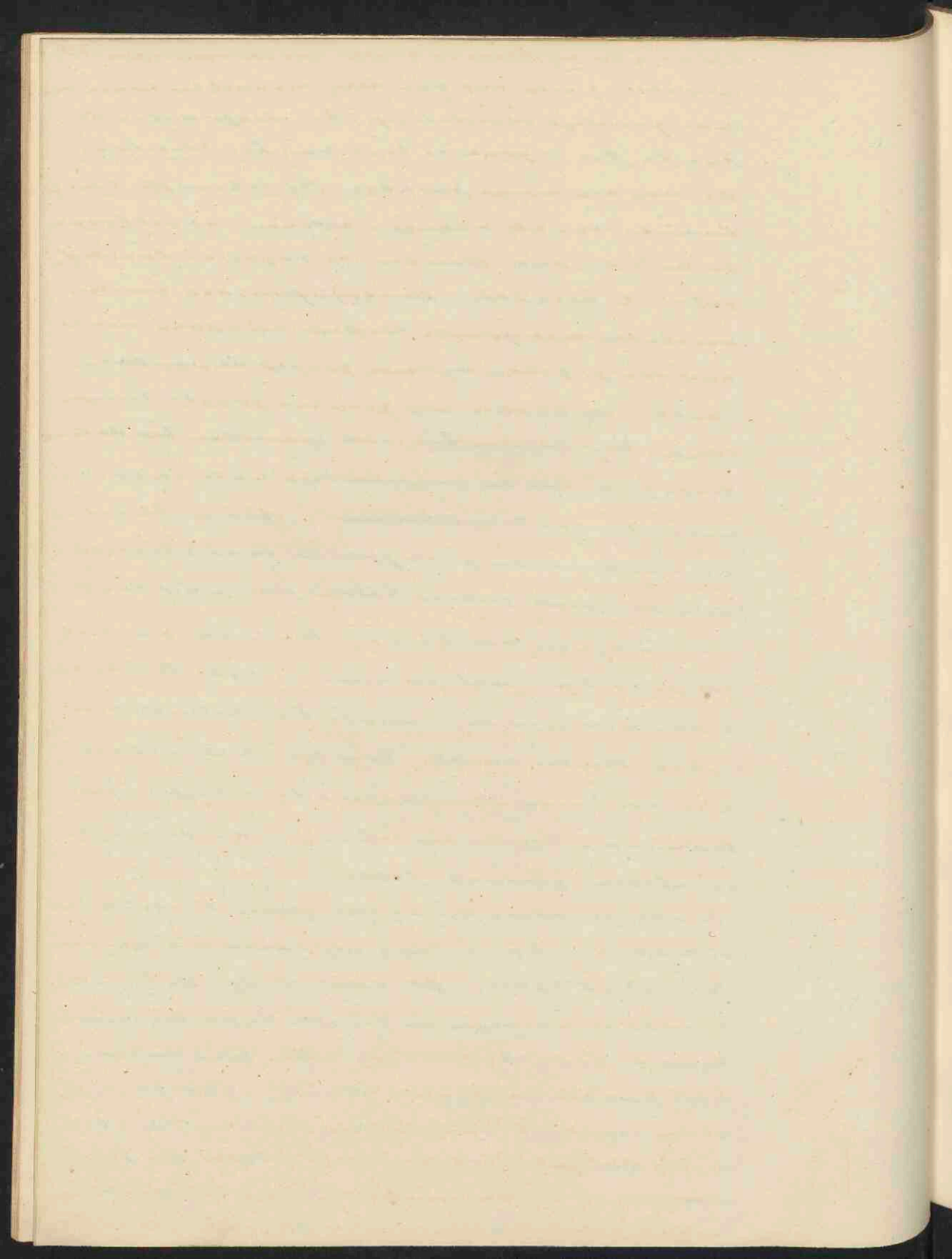
Op de hoogte boven de stad is gebouwd een aan-
leg tegen de Francken een vesting aangelegd, die den
naam van el Castillo de Sagunto draagt. De
Capitein generaal der provincie, Roncali, had my
een verlof gegeven om ze te bezichtigen en daarvan
notities te hebben. Wy dat met maandag punt bereikt.
Vele muren zyn van Romeinschen oorsprong en
malleijt heeft de oude stad van deze hoogte, die
nu geslokt was om verdedigd te worden, ha-
ren aanvang genomen. De nieuwe vesting
heeft een groote uitgestrektheid en vande een
aanmerkelijke krygsmacht kunnen bezetten, doch
zy is zeer verwaarloosd en de gebouwen zyn in
slachten staat. De regering stelt er geen groot
belang in en men beschouwt ze als weinig waarde
te hebben voor de verdediging des lands. Wy
konden van hier het land goed overzien; hier
vlek en gaed beplant en bebouwd; de rivier
heeft zeer weinig water, maar het uitsiedt
het land. Er is geen haven aan de zee, althans
wy hebben daar niets van.

Op eenen bergweg bezochten wy het dorp Almu-
teras dat een weinig rechts lag, en aldaar het gron-
te behoort der Oerthuisers. Dit is tegenwoordig
een byzonder eigendom van een edelman, die de
uitgestrekte tuinen en gronden verpacht. De ge-
bouwen waren zeer aanmerlyk; acht en twintig
mannikken hadden elk hunne cel, dat is minima
woning met een tuin. Tot ons toekomen was
de opruiming afgerief en konden wy die gebouwen
en tuinen niet zien; alleen de palmen en Citraen-

[The page contains extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

boomen, die wy boven de muren van Schem, zagen 395
uitsteken, gaven ons van deze marionettenstukken een
zeer gunstige voorstelling. Men draagt ook in de
Huerta, dat is groene Tuin van het Klooster en
die 'ma, een tuyn van paradijs. De schoonste vruchten
kunnen zoo als oranje - citraan - appelboom,
en vele andere stonden op vazen en locustaf,
zeker de groenten. De wyngaarden waren
overladen met groote trappen, waarvan men er
ook een gat daar wy niet geheel bewonderden
konden; wy hadden nog geen zoo groote druiven
gezien. Wy konden hier ook opmerken hoe de tuinen
derige groei aan de onvolledige waterstrømmen
moet worden toegeschreven. Men zeide ons
hier dat voor een paar jaar de oranjeboomen
door de koude galeken hebben, dat in dit land
zeer zeldzaam voorkomt. Wanneer men niet
verheugt dat zulke parlevens en rijke tuinen en
velden niet meer door eenige kershalende tuinen
nietken bezaten worden; kan men toch niet ver-
geten, dat konne voortgangens door vlyt en goed
bestuur die tuinen van Schem en die velden zoo
vruchtbaar gemaakt hebben.

In alle de dorpen, die wy doorneden beschikte het
overdeelt voortkamen dat wy dezen morgen reeds
bewaardt hebben. Men zatan veelal de families
voor hare waarnemen en gezeten onder luidspijze
spreek de avondkwalte. Wy zagen niet dansen, die
heeft hier zeer zeldzaam plaats; - hoorden zeld-
zaam muziek. Van spelen merkten wy alleen
op het balspel (pelota) en kopelot, die byna
intalantend het normaal der jonge familieën
maken; de vrouwen noemen dansen geen deel.

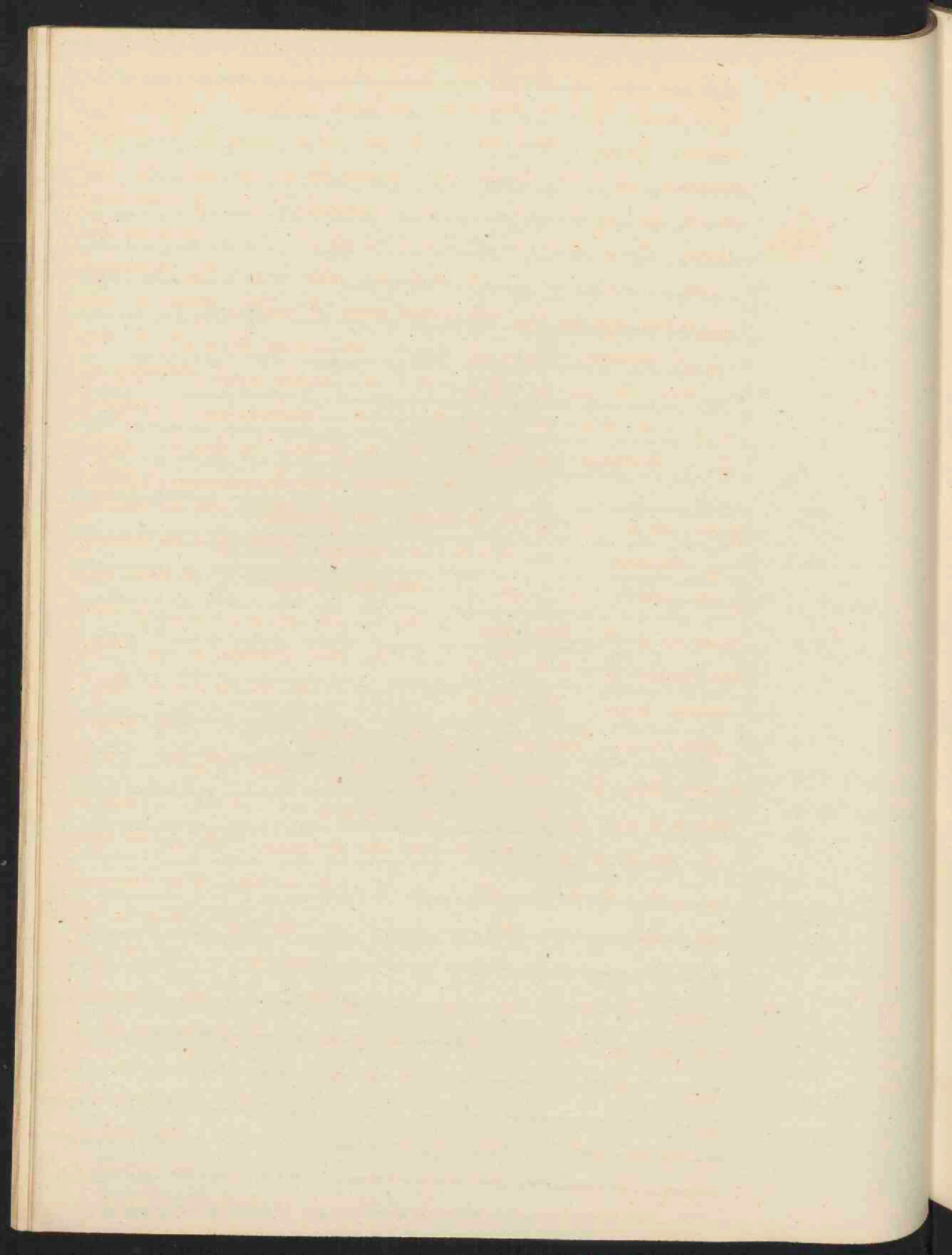

Te mag niet verzuigen, dat wy zeer menigmal ^{396.}
dij de vrouwen bezig vinden met elkander het
hoofd van ongedierte te ruimsen.

De bevolking hervinert door gelaatstrekken en
kleeding niet zelden aan de Meisen, en gewis zijn
hier nog vele afstammelingen van deze vroegere
heeren des lands. Ennewel zijn ook leden en vrou-
wen, zoo zelfs ook vele blonden in het oop gevallen,
welke de verwantschap met den Duitstken stam
verreken en aan de Westgotken herinneren.

De avond tuet Britongemeen schoon en het
was naar ons verwonder van het ruissen van
knappend gezigt, de velden met maïs kascht en
doortuifchen de veldt algen, de maerkeren, pi-
nien, na en den. Orango- en Citrusboomen, ma-
naatboomen; en die ont vermal zeer diverse.
de johannesbroodboomen in reuszgestalte,
te sien in het avondrood zoo glazend als
het slechts in het zuiden gevonden wordt.

Te acht ure kwamen wy zeer veldaan thins
Maandag 9 September wy sienen dezer morgen
thins. In den middag deed ik eens groote wan-
deling in en buiten de stad. Men wordt met Italia-
cia beter te vrede, wanneer men het niet meer leere
kennen, de ongeplande straten zijn, als men de zoo
de kuiser gadevat, die meestal aan beide zijden
staan, met meer zoo onaanprijven, en thins zijn
zij bijna alle droep en hard. Men bespant ook niet
meer om nieuw te bouwen en te verbeteren; en
haericht niet tegenstaande de nationale rampen.
niet verspuet. Tegen den avond worden de stree-
ten lewendig en men gaat niet wandelen; doch
niet uitloftend naar eens bepaalde plaats,
meer naar de verschillende wandelingen die

buiten, alle de poorten uitsluitend zijn. Omhoog 397.
Lijf buiten de stad, wanneer men de voorsteden van
zich laat, vindt men het frischste graan. In de voor-
steden heeft alles een min gunstig voorkomen dan in
de stad; de woningen zijn daar minder net dan op het
land, en de bevolking maakt geen zoo goeden in-
druk. Ook zegt men mij dat daar veel armen en slechts
vallen waart. De mannen der stad zijn welkomer-
achtig; zij zijn aangelyk van tonge; doch zoo dat
slechts verstaan uit de huizen daarover heen gezien kan
worden. Zij zijn zoo breed, dat een ruim pad daarop is;
doch men laat niemand zonder bijzonder verlof van
de militaire overheid daar op gaan; ik heb dit daar
van de ampten der stad niet kunnen overzien, het
geen ik gaarne gezien had. De grachten om de muren
zijn veelal zonder water en worden voor groentebinnen
gebruikt. Van de poorten zijn eenige in lateren tijd
nieuw gebouwd; die welke naar Madrid vaart, San
Vicente genaamd is, 1835; die welke naar de Ala-
meda vaart, del Real, is, 1801, de La Puerta, del
Mar, voor een paar jaar, in den vorm van een
triumfboog. In het algemeen heeft Valencia niet
wonder een schoon en grootst. voorkomen. De mu-
ren langs de gracht, langs de bougen, langs de rivier
zijn alle breed en sterk, met vele uitbaken voorzien.
Dit alles maakt een aangename indruk; hoewel toch
op vele byzonderheden moet worden kunnen aange-
merkt worden; zoo zijn bv. de boomen der wandelen
aan, bij de stad en verder af niet goed gekozen; het zijn
byna uitsluitend almen en populieren, terwijl het kle-
maat een verkeerdenheid van veel schoone gebouwen
zoude toelaten. Op vele plaatsen, en zelfs in de stranden
bespeert men de overvloedige lucht van de heug, die
in de platen ligt om te roken. Dit maakt men niet in de

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Dinsdag 10 September. Wy maakten dezen morgen een uitstap naar het Meer van Albufera, ongeveer anderhalf uur reisdelyk van Valencia. Wy reden aanvankelyk langs de rivier, kwamen vandy het gewonen klooster Monte Oliveto, dat schilderachtig op een hoefte ligt, en sloegen daarna rechts af. Het land was hier laag; de boventuinen hadden een anderen vorm dan op den weg naar Murviedro; wy vonden er nu niet spitsse He, tabaken, niet ongelyk aan die in oud land; zy waren even als de andere zeer net gewit. Veel willygeboomen en zeer hoog viel stonden langs den weg; op de velden zagen wy veel mais, tot dat wy in de nabijheid van het meer kwamen. Eenige fraaie landhuizen, doch niet van grooten omvang zagen wy ook aan dezen weg. Het meer is byna vier uren lang en twee breed; het is slechts door een smalle Heuvek van de zee gescheiden, en daarin is een kanaal met sluizen, die men opent wanneer het water te hoog wordt. Het water in het meer is zacht en het bevat een groote suavelheid naar palmij die een handelsartikel oplevert. Er zyn ook vele watervogels, waarvan wy eenige zagen; zy worden door de liefhebbers der jage menigmaal gesloten. Rondom dit meer is een uitgestretheid die vele uren begraapt, waar de grond slechts een boven. Het meer verheven is en uit dien hoofde byzonder geschikt is voor ryst. Dese kultuur ziet men hier in het groot en zy maakt het merkwaardige uit van den uitstap dien wy maakten. De ryst was byna ryf en stond zeer veelvuldig in dese onafzienbare velden; zy wort in mei gezaaid. Het land is overal met gruppels doortreden en het water bedekt een

Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Indem der wellen, was dat de ryer met de wortels overal
in het water staat. Deze nachtigheid met de hitte van
het klimaat laet de ryer eutrochend goed gedryen. Het
is een gewigtig voorbeeld van dit land.

Wij hebben een kleine rivier op het meer gemaakt;
de schoonheid van de vlakke aensch maakt dat men
spoedig daarvan voldaan is. Op een aammarkelijken
afstand ziet men hogere strecken en eenige doopen, na-
by het meer is slechts een weinig bedruktend gebuigt.
Het was niet maeyelyk hier en zelfs aan den weg op
vry groeten afstand de gewoone gevolgen van de
rystcultuur op te merken, namelijk de ongerand-
heid, men las die op het gelaat der inwoners, en wy
vernamen ook dat hier Thee, in den zomer koort-
sen heerschen. Het kwam ons zelfs voor dat wy
de stichte lucht kunnen gesmaakt worden, die ook
heden nog slechter was door dat er eenige vegen
viel.

Op onzen terugweg troffen de schoone land-
ken, die wy voorby zagen, byzonder onze aanbly-
den. In een daarvan natipde men ons binnen te ko-
men. Het huis was ruim en met groote orde
en netheid ingericht. In het midden was een groot
vuurkuis, waer men zikt op den doeg ophandt,
nege slaapkamers, die onder anderen met veel he-
ligensbeelden versierd waren, links eenen keuken
met porcellen en aardemisch lants de wanden,
daerachter een byzondere waschkeuken, waer
in het linnen met loof, dat er daarheen liep, op
de Duitische wyze (Bieken) gewortig rein gemaakt
werd. Achter het huis waren stallen voor verduidel-
lend veen. Een maeklein, waeren onder anderen
een groote hoeveelheid kalebassen gemaakt was,
den was by deze fraage woning, die boven het be-

Manuel de Forasteros en Valencia p. 76.

muurde gedeelte van voorraat zelders gevonden, 400
tuas. Alle muren waren helder wit zacht in de
thel; in de vertiekenen waren zij gedeeltelyk ge-
kleurd. De katechafen dieen vooral om de wy-
nen te voeden. Deze landlieden waren bly-
baar zeer lamiddeel. Men was hier meer dan
een half uur van het meer, en toch, hadde
twee uren van de kust. Dit land was van
steen; doch, vele andere bomen men van niet,
dat hier zeer stevig is en met een katechi worden
Zieke muren worden gewit en hebben het vout-
kornen van de metseld te zyn. Zy zyn ook vry
duurzaam, het geen alleen in een vout warm en
droog klimaat mogelyk is. Wy zagen hier een
goed voutdree; ook vele wapens met affand.

Dezen avond deden wy een wandeling. De
naaste omstreken van Valencia worden ont-
meer en meer bekend; en zy valdeem ont lage-
lyk meer; de natuur en de vlyt der bewoners
zyn hier in gelukkige overeenstemming; even-
wel niet zoo of het land zoudt nog veel schoo-
ner kunnen gemaakt worden.

Woensdag 11 September. Wy bezochten, doren
morgen, de kerk van Santa Tecla, behorende
aan het klooster der Augustijner nonnen. In
deze kerk is, zoo men bemerkt de plaats, waar de
heilige Vincentius de Martelaar in gevangenis
gezeest is. Tot herinnering daarvan heeft
men een gevangenis nagemaakt en daarin een
niet maxmaer beeld van den heilige geplaatst.
Hy is zittend voorgesteld in zyn zachte houding
en met edele getaaitrekken, die naarmode maed
en standvastigheid uitdruyken. Men konde dit
na arlyk schoone beeld voor het werk van een

Het huis van Ponce was nabij de Stadsmuur en we
zijn veeleer zij men dierover heen. Hij maakte ons mee
niet opmerken van op dat heelte uittegt op de tusschen
degrasie plaats en de zee.

De kerk is zeer sierlyk en boven het octaaf merkten wy een schoon geschilderd Christushoofd op.

Wy bezichtigden vervolgens eene zeer aardelijke verzameling van schilderyen, namelijk die van Don Pedro Peres, een gemeezen printmaker. Toen wy eene zeer knist keraman tuas by uit en zyne knistkandster gaf ons welwillig koop dat wy konden werken toegelaten. Terwijl wy hiersonder spraken, kwam de oude man zelf en begon met ons volsticht af te wyzen; hy had geen tyd, hy was doodmoe. Doch langzamerhand vernemende dat wy vreesdelingen waren, dat de naam van zyne gallery dat ons was doorgedrongen en verstande de hy gehaal, riep zyne oude Beppe te hulp en vertoonde ons met veel beleefdheid zyne schatting. Hy is een waar verzamelaar en heeft zyne verzameling, die niet groot is, met schilderyen, beelden, oude meubelen, boeken, penningen, noviteiten van allerlei aard opgevoeld. Hy vertoonde ons zyne schilderyen met veel geduld en vernemde niet de uitroependheid van elk te noemen en de namen der schilders te zeggen. Het wonderlijke hierby is, dat hy en volsticht geen kennis van heeft en een groot aantal onbedruibende stukken voor schilderyen van Saville en andere grote meesters handt. Er zyn echter onder die vele stukken eenige zeer goede en wy konden zonder onoprecht te zyn hem onzen dank zeggen voor de schoone stukken die hy ons vertoond had. Hy zeide ons dat hy onberekenbaar rijk was en niet leide een vuist zink met hem konde vergelyken. De oude man blijft nog altijd verzamelen, doch alleen waar by voor zeer geringe prijzen koopten hem, hetgeen hem dagelijks gelukt.

Manuel de los cuteros en Valencia p. 105.

Valencia heeft sedert 1410 eeno Universteit; men
 noemt haer Universteitad Literaria; ik verlanpde
 zoo veel de gelegenheid het taalst. iets van haer te
 leeren kennen. Toen ik heden in het gelonne kwam,
 vernam ik, dat er geen geoorloete lysse der professo-
 ren noch een programma der voorderingen de-
 skand; ik wist dus niet wel aan wien my te wa-
 den. Er was juist een examen naar den graad van
 Licencia at in de reppen; ik verzoocht den pedel, aan
 de professoeren te zeggen, dat ik een buitenlands
 professor der reppigeleerde facultet was en het exa-
 men verlanpde by te wonen. Toen deze aan my ver-
 zocht valsed kwam een der leden van de facultet,
 teit, de heer Arulas, die wat Fransch verstant,
 liet my, verdisse my liet, om plaats te nemen en zoo
 begon myne kennismaking. Dit examen had plaats
 in het Spaansch, en ik vernam naderhand, dat sedert
 1835 aan alle universiteiten intilrentend in die taal
 onderzeken en geexaminede wordde. Behalve
 zes professoeren namen vyf doctoren deel aan dit
 examen, een gebruik, dat van ouds bestaan heeft,
 en in latere tyd alleen campaint gevoerd is. De
 student antwoorde, of loover verdedigde zich
 wy goed en werd ook toegelaten. Er werd verstant
 geen toge of costuum gedragen. De colleges hebben
 den 18 juny opghanden en worden eerst den 18
 november hervat. De verdeling der faculte-
 ten is als gewoonlyk: Philosophie, theologie, repp-
 ten en geneeskunde. De taakoudige gaestelysten
 studeren in Spanje aan de hogeschool en er lo-
 haer slechts enkele seminarien, waarin zy
 van anderen afgerondeerd worden oppleid. De
 bepalingen daaromtrent door het Conclie van
 Trent gemaakt, zyn in Spanje nimmer gevalde.

15 January; 29 Bestand haer mit 25000 Deelen.

403

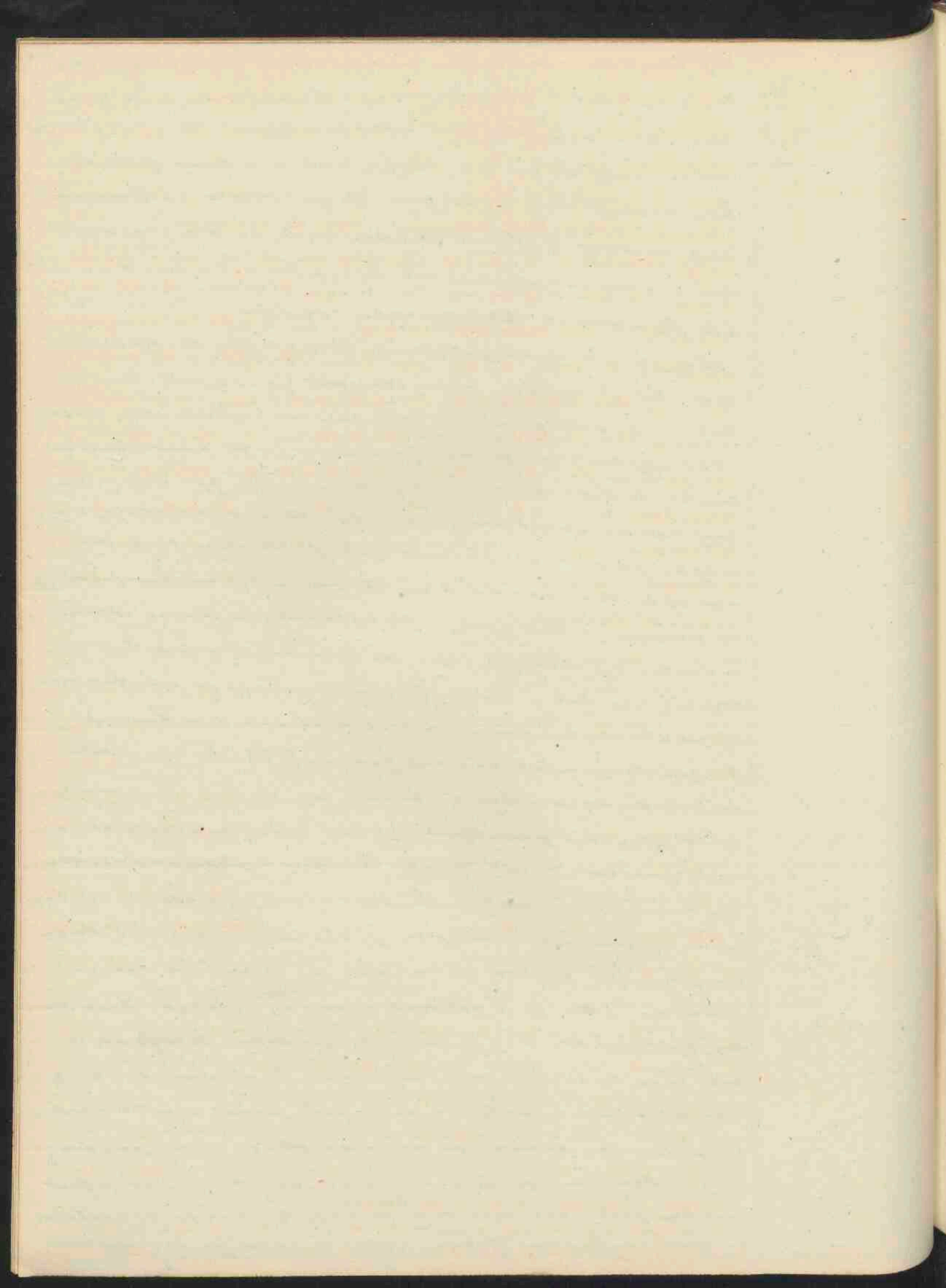
Er zijn 36 professoren en ongeveer 2600 Studenten.
Het gebouw der Universiteit is uitstekend groot
en fraai; het is in de laatste jaren grotendeel
nieuw gebouwd, en inwendig is het nog niet ge-
heel voltooid. De kerk is ruim en in goeden styl
gebouwd; zij besit eenige schone schilderijen.
De groote gehoorzaal waarin het examen in het
openbare plaats vindt, is ruim en net. Er zijn
geschiedte zalen voor de colleges, die het de gewoon-
te is in het gebouw der Universiteit te geven.
Daren namiddag brppte mij de heer Arolat in de
Bibliothek. Zij is nieuw, de oude is in het begin der
Francken in 1812 geheel verbrand. Er is daar ge-
schonken, door de vernietiging der kloosteren en door
aankoop weder een groot getal boeken. Byeenge-
komen; doch die nu kan geen geheel uit, en was
verstekende vaken is byna niets aumenelap. De
kleinheid der tom, die men jaarlyk besteden
kan, menke, dat men voor meene werken ge-
heel niet op de hoogte kan blyven. Het eenige waarin
de bibliothek rijk is, zeide mij de bibliothekaris, zijn
uitgaven van den bybel. De boeken uit het klooster
San Miquela de Los Reyes zijn in de Bibliothek voor-
loopig geplaatst; er is slechts een merk, doch dat
was het kostelykste, getylen en aan een Engelichman
verkocht. In de overige kloosteren waren geene boe-
ken van belang. Men heeft mij eenige middeleeu-
wige handschriften, gemenet met uitstekend schoon
miniatur schilderwerk. Van oude druckten, wees men
mij onder anderen Cersamen poethie, bevallende
Spaanse gedichten van Jaime Villa, vander jeece,
tal, doch in 1474 gedrukt; het oudste boek dat in
Spanje gedrukt is; - en Tivau la Blanch, een
oude roman te Valence in 1490 gedrukt.
De bibliothekaris, een geestelyke, ook andere
professoren, welke in de bibliothek tegenwoordig

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

404

Dij waren; de Rector, aan twee, mij de heer Aro,
las voorstelde, verstaanen alle zeene andere taal
dan Spaansch. De heer Arolas sprak, zoo als gezegd,
een weinig Fransch; doch ook niet zyne gesproken.
Hem kwam mij voor, dat de geleerden in Valencia
zich weinig bekend maken met de veranderingen
der wetenschappen, die in andere talen dan in
het Spaansch, beschreven worden.

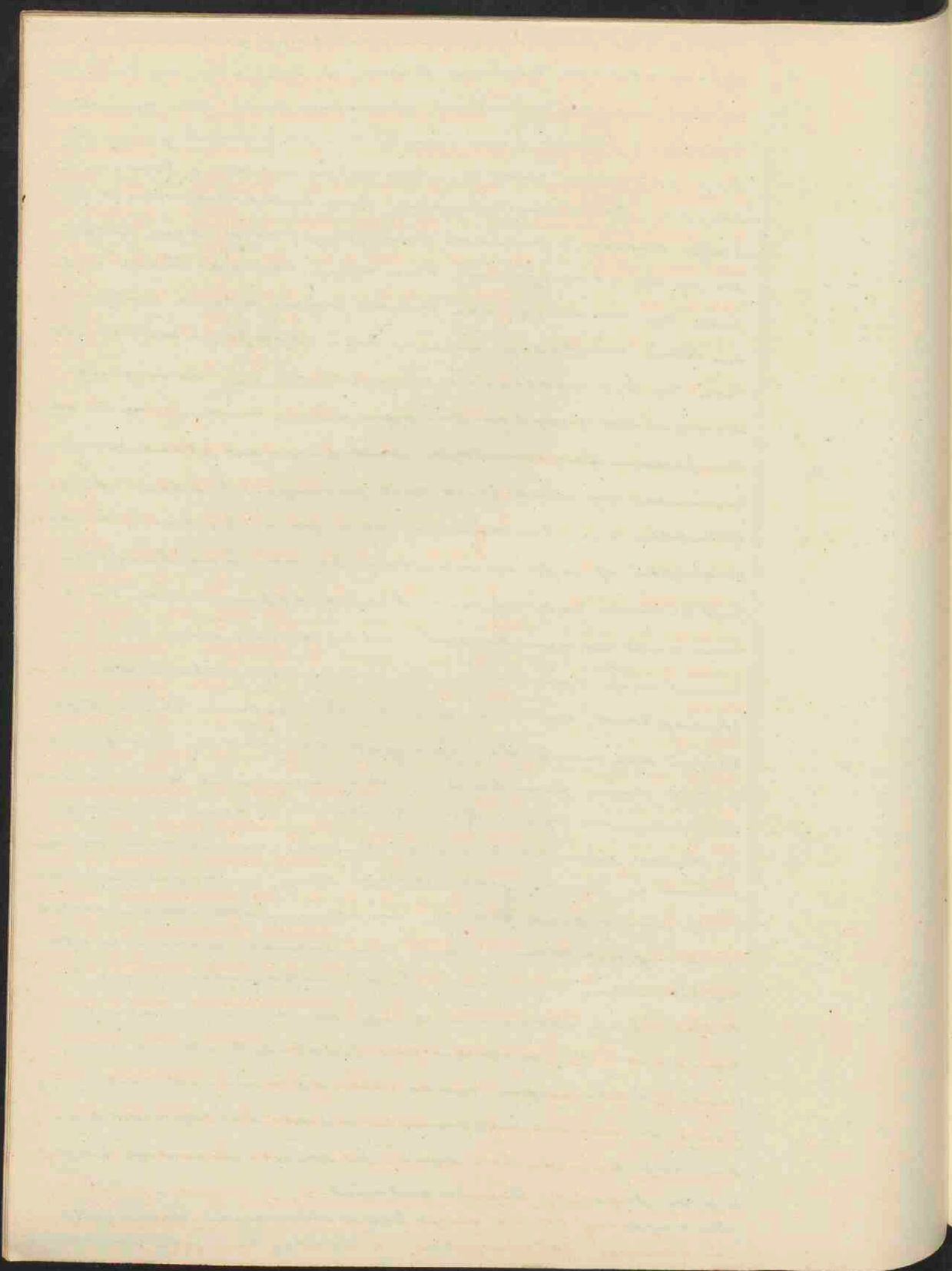
De groote belastingstelling brijfde de de gevange-
nis El Presidio correctioneel genaamt. Het ge-
bouw is een gemeene Augustijner klooster, dat in
1835 afgeschoft is, en dat sedert 1838 naar zyn te-
genwoordige bestemming dient. De gevangenen
zyn veruurdtaeld korteren tot een opsluiting van
vegen jaar. Van deren regel gaat men tuit die
mits af en komt hen, die voor langere tijd veruurdtaeld zyn
en waagen de wet hinnen straf op de tuit van Africa
maester verkiegen, zoo het heel overloopig, hier ver-
blyven; zoo dat in de werkelykheid een groot aantal van
de zwaarste misdadigers tuit overloopen hier bevinden.
Het gehele aantal besnaep thans 1186. En zyn intalen
tand mannen. Het verbaering zey ik dat naar een zoo
stark koralkte gevangenis geheel gaene waske was; een
oude poortier opent zouter eenige overnagtykheid de deen
zoo dus tuit overloopen overloopen, en de gevangenen zyn door
jeone andere afberding teruggakonden. Ik vand de ge-
vangenen in groote werkruiten en op ruime openen
planten, alle zaed gebled, rustig en vordelyk. Alce ston-
den op, schaarden tuit in gelid en groterden bekeft ad; ik
met myn leiden en veruurdtaeld. Ik vernamen dat het ge-
hele bestimmer en de tuit door zobe leiden werd overloopen.
nomen en dat daarmede dea vsta, stalle en vragmen,
hind welkemen ment gahandhaafd. De vordelykheid
was zoo groot, dat men zich vordelyk hande voorstella
in een gevangenis te zyn. Alle de gevangenen worden

405.

regelmating met eenigen arbeid bezig gehouden. Zy die
geen ambacht können leeren en hier aan, en het is voor
al die meesterambacht waaraan men den gunstigen
toestand dierer gezamenig moet beschouwen. In
deze maanden, witten, sandalen, makes, timmeren,
smeden, spinnen, meuen. Van de vestimenten is de
helpe bestemd voor de invrijing, de andere helpe
voor de gezamenen. Van deze tweede helpe beho-
men 47 wachelyke een vierde voor klans uitgeuen,
en drie warden wanneer hun strafftyd mit 18. Al.
leer zy die volstrichte aangezichtig zyn voor eenig
ambacht worden tot openbare arbeid op de stra-
ten gebragt, kamtyd ook helpe dit plant; als straf,
wanneer zy mit niet wel gedragen hebben. Andere
straffen zyn het droegen van ystert gebronde een
20 dagen of wel opsluiting in een hok hangstans
gedurende zes dagen. Die straffen komen tot
aan zeldzaam te pas. Men behandelt hen veel
meer met zachtheid en onwillendheid dan met
strengheid, en zoo my de Oversteent reisde, ligt
het in den avond dier Spanjaarden, dat zy zoo gemak-
kelyk door goedheid en zoo meeygelyk door geweld
te bestraffen zyn. Hun vertand is zeer deingelyk,
de zalen zyn alle ruimen lichtig, zy zyn goed verbleed,
behooren twee maal daags loep, en bepalen ander
half pond goed brood. Zy slapen elk afzonderlyk
in hangmatten. Er is een school, waarin 47 alle
oudermanen worden. In de rickenzallen waren tien
lydens, hun getal overtroef byna nooit aan ten
hundred. Een arti en een gaestelyke die ik daar
vond, behoorde mede tot de nevout deelden; zy
zou tacht alleen mesterman onder het oprigt van
andere kinten het knit. In een eenreusige kapel
wordt dagelyk dienst gedaan.

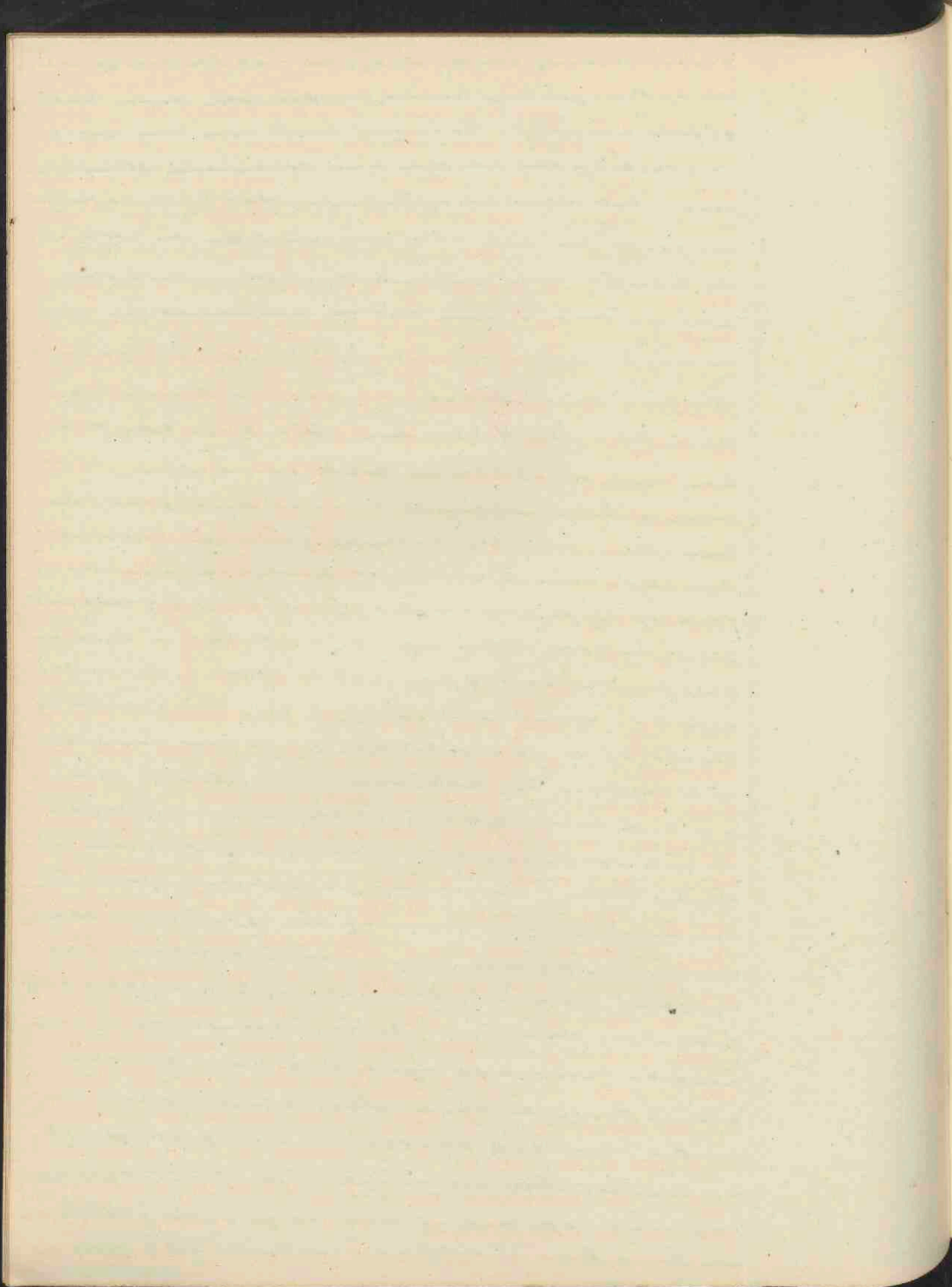
De regering staat voor het onderhand deraar zvanen
van sloeken 16 Cuartas (2 realen min. een Cuarto), en

406

generaal Smadef center, draagt toe; al het vrange is niet
de oplengst van konne verdiansten vinn konne
gedekt worden. Evenwel heeft men, om zonne
aanleiding tot kloften van de vngere stand te
gaten, tot regel aangenaam, dat zy niet vure
het zovangentien zelf vovvordigen, en zelf in
de kanten niet gebruikt worden; - ook dat
men de vovvordigen, die zy vovvordigen niet
onmiddelyk in den handel bringe. Zy maken
vraagen voor tkaemmakers, zy timmeren
vann timmerlieden een. Hierdoor kan men
zinn ook steeds vinn werk verschaffen.

Deze gehele inrigting is men verschuldigd aan den
leer Manuel Montesinas, gemessen Colonel
den Cavallero, welke ook wachman aan dit an.
danwasp heeft toegeuzd en, zoo als hy my zelf vande
zeene andere beloning verlangt dan in zyne po.
zinn om nuttig te zyn wel te slagen. Het is den
belied en menschenkennis, dat hem dit gelukt. Hy
tracht by de vovvordigen het zovall van pleigt
op te waken, het vovvordigen op zichzelf, de hoop
om zich door vlyt en orde een betair te stand in
de maatschappy te vermerven dan door een mis.
dandig leven. Zyne alle vovvordigen, zende hy,
zyn kinderen van buitvoren of althans zende
anders; zy kennen geen andere vovvordigen dan
dien zann kindred te daren. Door het regelmatig
arbeiden, de school, de goevdient, de vovvordigen
vinn en talvprakt opent zich voor hen een
vovvordigen leven, en byne altyd komt het hun vovvordigen
vovvordigen voor zich vovvordigen wel te gebragen. Zy
kunnen een ligt outvulligen. De Directoren vovvordigen
my zonne Lage vovvordigen aan de groote plaats, die
een kind van overklimmen; hy had die met op.

407.
Het niet honger laten maken; en toch waren in
de zes jaren slechts twee gevangenen ontbonden, en
de een was den anderen dag van zelf terug gelo-
men. De tucht was zacht, maar ten uiterste re-
gelmatig en opmerkelijk; de eerste kleine ont-
krading werd terstond te keer gegaan en daar-
door kwamen spastere byna nooit voort. By
zonder gedwongen hy nimmer onbehoorly-
ke gesprekken, en hiervoor was het verhooren
van den een door den anderen naechamen afge-
sneeden. Hy maakte ook geene afzondering
in klassen; die konde hy by het raampje,
het kuisje ontbarend. Zyn stelsel was hem in de
praktijk veel minder moeyelyk voorgekomen dan
men in de theorie niet zonder voorttallen. By Span-
jaarden althans meende hy dat het altijd goed
slagen woude. Van den goeden uitloop was een
bewys, dat in de zes jaren slechts een voort-
beeld van neevdine was voorgekomen, en toch
hadden in dien tyd 1500 de gevangenis verlaten.
Vraagden velerhande men dat 40 van de 100 te-
rug kwamen. Eenige gevangenisfen zyn reeds
volgens dit stelsel stelsel ingevogt, en er is
thant een besluit genomen om dertien ge-
vangenisfen voor het gehele ryk daar te stel-
len, en benoedil een te Talcazo als hulpgevan-
genis voor die van Madrid. Hy hoopde dat men
in alle dorelfde inrigting woude maken, die hem
zulke goede gevolgen had. Indien de Minister
een ander stelsel magt invuuren, dat by de ver-
anderlykheid in de Spaantike regering niet on-
mogelyk was, woude hy dadelyk zynen post neder-
leggen. De conuene opelmitip hield hy voor strog-
dig met de menschelyke natuur; hy is alleen geschikt
voor straf gedurende weinige dagen. Spangarden

Manual de forestales en Valencia p. 101.

zijn indien men ze conserveren ophloot.

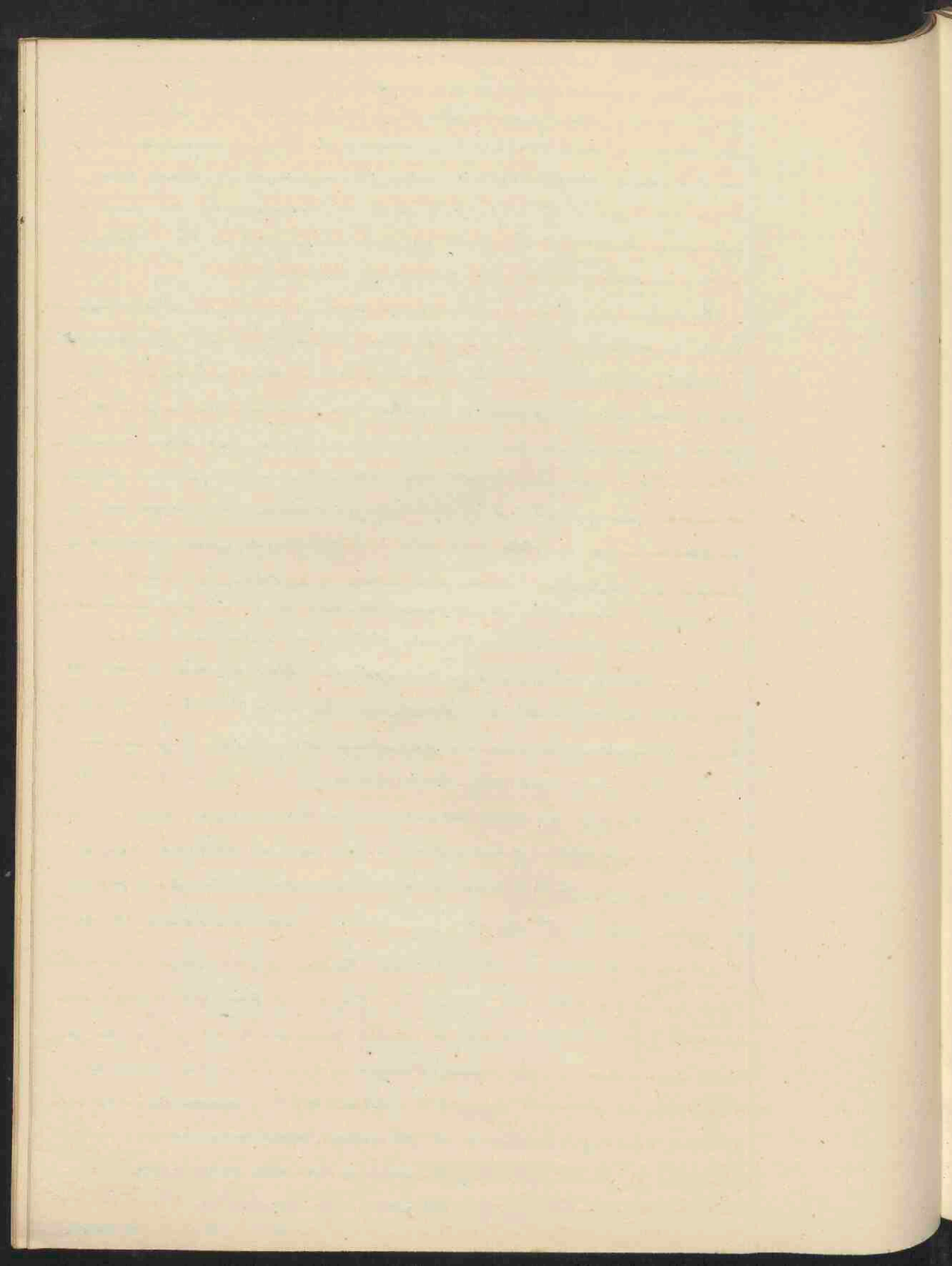
Ik moet bekennen, dat, voor zoo ver men uit een
bekaakt oordeelen kan, deze gezangenis mij toe-
whijnt de beste te zijn die ik ergens gezien heb.

Zaterdag 12. Septembar. Onder de insigtingen
van ter opleiding van jonge geesteliken behleedt den
eersten rang El Colegio del Patriarca of Corpus
Christi, aen het eind der vesting eenen geesteliken
door Don Juan de Ribera, patriarch van Antio-
chie. Het is een der schoonste gebouwen van Valen-
cia en vereenigt vestingelike pracht met goeden smaak.
Het staat tegenover de Universiteit, tusschen
welke het een eenvoudigen gevel in gaaden gron-
ten stijl. Inwendig vindt men een ruimen binnen-
hof met een milde gang van uitgersneden Italiaanschen
marmer. Langt een breeden trap komt men
op een tweede omlooping en rondom deren
zijn de woonwetteliken en de zalen. Het is een
paleis beroumd voor videntwintig jonge leeden
die zich voorbereiden voor den geesteliken stand.
Een daer de inkomsten vermindert zijn dient
het voort een ruig kleinder getal. Zy wonen
hier onder bepaald opzicht, doch ontvengen het on-
derwijs aan de Universiteit. Een ruime kerk is
aan dit Colegio verbonden en is oronnest byzonder
schoon, met Corinthische zuilen, en met schilderyen, waarvan
een een avondmaal van R. Balta. Toen wy getoogen die
kerk wilden bezichtigen, zees men enige vrouwen en doch-
ter af, omdat zy hadden en goede mantillas droegen.
Wy verhaalden dit thout, en de vrouwen van onzen waerd
leed daarop aan mantillas te loonen, om leden in
die kerk te kunnen gaan, vooral omdat daar een
kerkfeest was. In de beschryving wurde gesproken van „la
incomparable magnitud con que en la iglesia se celebran las
divinas oficias”. Het Spaansche kerkdiesetel kwamen dus leden
enige signoras lang; doch nu vond de Sargista uno dar de
mantillas te doortochtenen maar voor niet een ploeff.

Journal de forasteros en Valencia. p. 146.

beest. Het mochte stand by toe doet 47 vint achteraan, p. 115
ten. Zoo intrest bezocht men de Spaansche gendeliken voor de
kuisheid! Het verhoorde ook volstrakt dat ik konde
de dienst beartwoordde niet aan mijn verwachting;
en menen, meer priesters, meer chorojongens, meer ind.
karakter, doch de zinnich was middelmatig en men de
Spaansche training eerbied of waardigheid in de conans,
men, niets dat op het gemaad werkte.

Ik was ook leden een zitting by van eenen runderlingen en
een meerkundige rechtbank, Tribunal de Alcaqueras
genaamt. Ik heb reeds opgeteekend, dat in deze provin.
cie veel een witteland spitaal van waterlandingen te
staat, waarvoor het land vooral bebouwd kan worden.
Kanis die verschuldigd aan de Moorsen, en van deren
is ook onverschuldigd in waren galleven het recht en de
rechtpraak, welke tot die waterlandingen betrekking
heeft, en hiertoe behoort deze rechtbank. Zy bestaat
uit eenen rechter (Sindico) welke door de eigenaars in
eenen afdeelingen des lands gekozen worden. Deze nu,
gaderen alle donderdag morgen in Valencia voor een
der dennen van de hoofdstad. Ik zag hen hier op een
bank gezeten in hunne gewone kleding; bejandde
zamen met goede, krachtige geknotte stokken. De
rechtpleging is zoo eenvoudig mogelijk. De einder
laet door den „gacaria“ naar 400 distrikt 1200
kegenpartij wandeling dagvaarden; de partijgen
dragen hunne belangen voor, de rechter daer
sadelijk uitspraak af wel taken getuigen veruich,
nen af handen de zaak in besaad tot de volgende
week. Ik konde een zaak behandelan; beide par
tijgen spraken met veel vuigheid en met een
bied voor hunne rechtens, deze deden verpacten ma
gen en eindigden met te stellen, dat alzo eens uit
sprak te daen, de eigenaar voor een runderlingen
malen voor hen geroepen van de woorden. Deze andere
zaak konde geen voortgang hebben, omdat de be

geen party niet verkiezen. wat. Men spreekt niet
 recht by verstek dan na drie dagen veranderingen. En
 wordt in deze rechtgebieden niets geschreven, en
 de noniften worden onveranderlyk geoordeeld,
 digd; zonder eenig hooger beroep. Tot verreche-
 ning der onparttydicheit onthoudt zich de reg-
 ter mit het district, waar de partijen thut be-
 kunnen, van mede te keelepen. Het recht omtrent
 de waterleidingen is geheel geresontcept; daar
 men heeft er needer meer dan een. werte over ge-
 tekenen, en zou men my geresep heeft, zal de
 binnen kost een zeer volledig merk over mit-
 komen.

De heer Berthelot heeft my geresep dat op de Fran-
 sche kust aan de Middellandische zee, naar de rif-
 tchery valkomen gelykvoortige rechtbanken bestaan,
 la Prudhomme des patrons de la peche genaamt,
 die alle de onmenbelingen hebben dootgestaan en
 nu staats geoordeeld worden. Men kan te be-
 ook naar zeer nuttig.

Het gebouw, waarin het Geresep of de rechtbank
 van hoger beroep hane zittingen houdt, gevoortge
 Audiencia geheten, staat naast dat van de
 Ayuntamiento of stedelyke regering. Het is als
 gebouwen om de historische herinneringen
 metwaardig. Het is oorspronkelyk bedand gemeen
 naar de Deputacion of Cortes van het koning-
 rijk Valencia, welke door koning Pedro in 1384
 werden ingesteld; zoo lang deze ballen hebben, tot
 in 1707, heeft het ook daarvoor gestand. Zy tege-
 lantigen vrom betuand het in het begin der 18-
 tiende eeuw. De groote vergaderzaal is in het laatste
 dieer eeuw met veel pracht opgemaakt en met gro-
 te tehilldergen versierd, welke de toornalige leden

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines across the page.

der toenmalige Cortez voorstellen. De drie Standen, ⁴¹¹ zijn
op de drie muren afzonderlijk gemaakt met de opschrif-
ten: *Bras eclesiastico*, - *Bras militar*, - en
Deputas de la generalidad. Zy zijn van de beste schild-
ders, men dien tyd Cristobal Lasienca, Francisco
Ribotta en Francisco Penalta; en men ziet er een
aanzigt schone sprekende gezichten onder.

Mer den heer Aratas ging ik in de gezamen-
der veroverde steden, *La Sa Galera* ge-
naamt. Zy is, even als die der mannen, en een
genoes. Klooster, naamlyk dat van *Santa*
Anna, en bestaat sedert 1835. Hier zijn, 1852,
vanpanen, behorende tot de provincie, *Valencia*
en *Albacete*. Men heeft hier ook orde en netheid,
heid ingevoerd en de gevolgen zijn eveneens gunstig.
Doe men my zeide, meest men alle onschuldige
gesprekken. Er heest hier ook geen afschei-
ding van meer en minder personen, en er
zijn onder dese vrouwen die naar het gewone le-
ven veroverd zijn. Men heeft er my een die
kanen men vermoord had. Terwijl zy alen, naar
door een wat vuurgevecht. De slaapzalen ma-
ren byzonder net en, hetgeen byna altijd ont-
breekt, naar goede seerchen voorzien. Het be-
vleende my te vernemen, dat zy alle spinnen en
byna geen ander werk verrigten, terwijl deze an-
leid weinig opleven en, wanneer zy uit de ge-
vanen is komen, haer geen bestaan kan ople-
ven. De regering staat voor haer andershand
slechte red curatort (ongeveer twee centen) duys-
lue; too dat men in de middelen zeer beperkt is.
Voor straf wendt men, de eene opsluiting
gedurende eenen dag oaw. Zy zijn moedigher te
negen dan de mannen, en, evenveel zy even goede

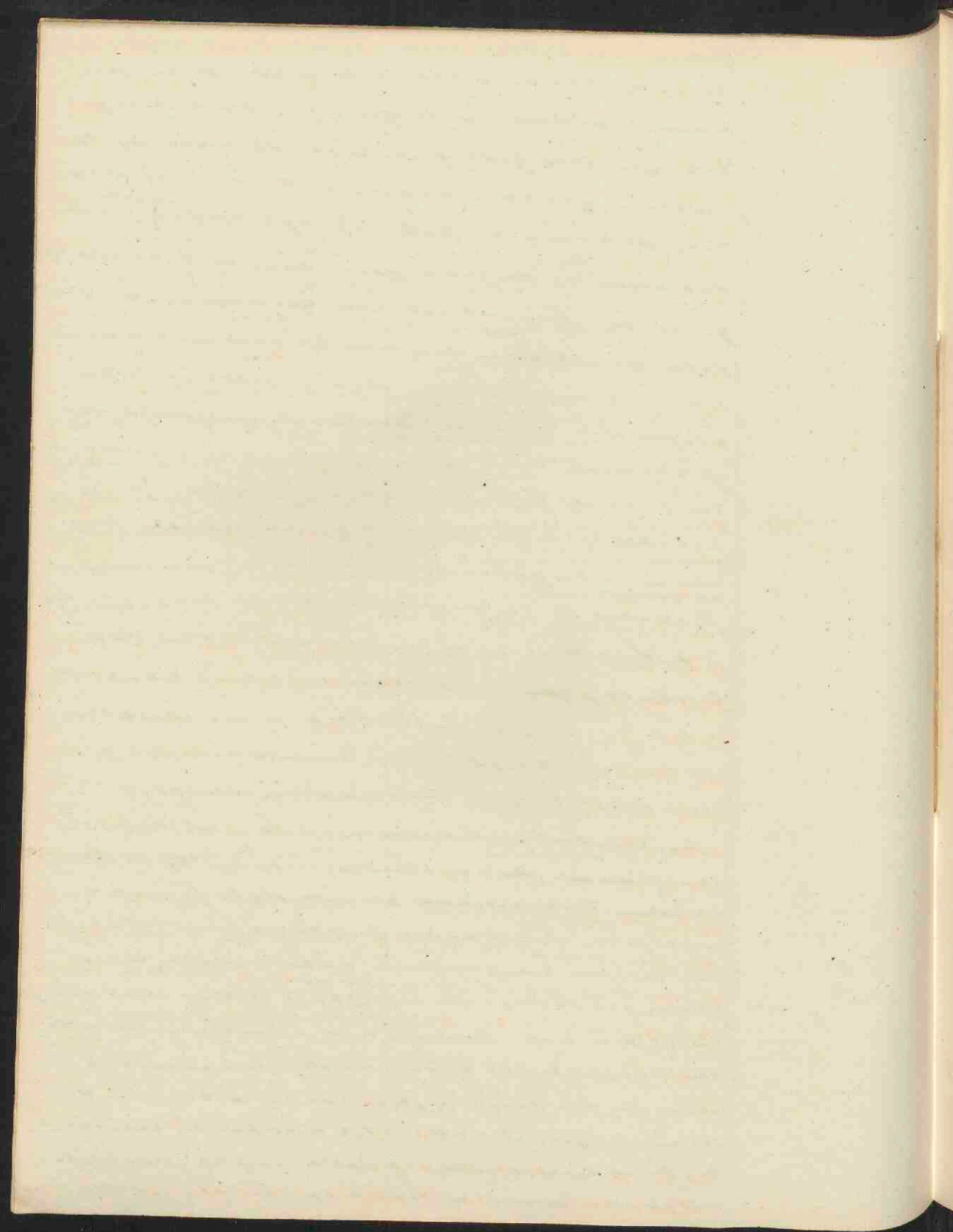
En is in dese gerangens geene schone; maar twee,
twee vrouwen, waaronder een de aangenemlykheit, heb-
ben de taak op zich genomen om 'er van tyd tot tyd
in de gastsdienst te kunnen onderwyzen. Hoe wel
gemerkt dit moogt zijn, kanse my toch nood dat
het schoutlandwys hierdoor niet overbodig is,
maakt word.

Manuel de forasteros op Valencia p. 60. 131

gelegenheid hadden, zonder zij gewis ontvangingen.
 Twintig dames hebben zich verzameld, om gadering
 dienstig onderwijst te geven; ander anderwijz
 Bekomen deze gezangenen niet. Het maal nu op.
 Leekenen, dat op de muren, in de zalen en elders
 zeer schone en pakkende opschrijvingen; ik heb
 betreft in de gezangenen voor de mannen op,
 gemerkt. Hetwel ook deze gezangenen my veel
 later voortman dan men ze gewoontlyk vindt,
 Ikken zy my niet toe enen indelakend te zyn.
 als die der mannen. Het is ook een gebrek, dat
 de vrouwen door mannen bewaakt worden; en
 het valdeed my niet, dat men my vertelde, dat zy
 nietrekert niet door vrouwen worden kon,
 men in orde gehouden worden.

Behalve de gezangenen, die ik nu gezien heb,
 is er nu een voor militairen en een voor
 beschuldigen. Zy zyn welgens oud gekonst, boven poorten
 in de voors, namelijk van Peruanos en van Cuarta. Zoo
 men my zot zyn zy slecht, en wordt aan de gezangenen
 geene zelspoken tot werkzaamheid verschaft.

Myne aultgenoot bracht my ook in de Casa de
 Beneficencia, dat in 1826 opgericht en thans in het
 gemeten Franciscaner klooster de la Corona ge-
 vestigd is. Meer dan 400 bedelaars, meest al kinde-
 ren worden hier geplaatst, onderwezen en werk-
 zaam gehouden. De inrichting is zeer eenvoudig
 ordelyk en net. Spinnen, wasen, timmeren, tansla-
 gen, naagen, zyn de voornaamste werkzaamheid. Men
 vertelde my dat deze inrichting zoudt inkomsten be-
 stand, hetgeen ik natuurlyk niet konde gelooven.
 Het bleef by de verplasing, dat inlyng of geene vaste
 inkomsten voor deze stichting gevonden worden; doch

vele vrijwillige bydragen. Het werk wordt door een 413
Lokung van Boven de maarsz galleken; de Lokung neemt
men ook uit barmhartigheid. Men heeft het voorwerp
studee in de wandeling te verheven; eenige kinderen
worden elken avond daarvoor uitgeroepen; dit brengt
fuch niet veel op. Een wonderling middel is nog, dat
men dogelyk vijf kinderen uitwendt om te bedelen,
die draagen het bloed van het hars en hebben een
bus voor het lyf besattigd, om de armen te bedelen
te ontvangen. Terwyl men de bedelary wil te
keer gaan, oefent men er de kinderen zelf in.
Dit middel is hier meer in gebruik: de choor,
jungens worden gedecolcylt uit het weesthuis
genomen en hebben ook in last om voor het ge-
recht te bedelen. Wanneer zy veel behouwen,
ontvaangen zy een belooning; en dit werkt
zeer krachtig, dat zy den bevoeder des rechts ten
interite luttig vallen. Het elst by hun wat geeft.
Dat by dit middel de bedelary niet ophoudt of
zelf afneemt is natuurelyk; en het rest van
de Casa de Beneficencia neemt geheel niet weg,
dat het bedelen in Valencia een beroep is, en in
alle straten aalmoezen op de onbekwaamde,
ste wys worden afgespeelt. Zoo is by de beide
bedaelingen dit gezichts voltrekt wonder niet
om het kwaad te keer te gaan. Er is veel gver
by het bestuor; byzonder valent ^{men} by dien van
den Barou Santa Barbara, welke niet aan een
zaambeden voor algemeen nut sticht als te wyde.
Het is jammer dat niet een verstandige politie
mee die welhadige insytingen zamenwerkt; wonder
die zy by respectabele papieren.

Het vrouw en dochter deed ik nog een grante was

Manuscript 94.

Manuscript 66.

Vrijdag 13 September. Ons verblijf in Valencia duurt langer dan wy verwacht hadden, door dat er geen theenkout komt, die voor Malaga bestemd is. Er zijn drieërlei boeken, Spaansche, Fransche en Engelsche, en juist omdat wy geen betrekking tot schandak hebben is hare waarde zeer onbegrijpelijk: men en dan komen wy zeer kost na elkander, tomt te gelyken tyd en dan weder is er een geruime tyd dat geen van alle komen. Welk een toefentijd hebben wy hier getroffen. Men verwacht een Spaansche boot met goeder en daarvan de dekken wy af te reizen.

Ik maakte het gebruik van myn kamper na, blyf om nog enige kerke te bezoeken.

De kerke van Nuestra Señora de las Delampas, nadat is een zeer sierlyk gebouw uit de 17^e eeuw, langwerpig rond in griekchen styl, met veel marmer. Zy is oprettelyk gebouwd naar het Maria-beeld dat veel wonderkracht bezit en daar om zeer vereerd wort. Dit beeld beragt in de la marina die achter het altaar is, en waar men het rondzwaagen kan. Het is als gewoonlyk, eenen voorlaren pap, doch overlaken van goud, peralen en edele gesteenen, zoo dat men de waarde niet berekenen kan. Er is een goed schildery dat Maria verrijst, ook is de fraaye koepel der kerke door Antonio Palomino goed beschilderd. Alleen het beeld, dat de hoofdraak uitruucht, is zeer erbarmlyk.

Het klooster en de kerke van de Ridderes der orde van Montesa, welke opgeroepd is aan de Tempelridder, wordt gewoonlyk El Temple genaamt. Dit gebouw is een der schouwste van die soort in Valencia geheel nieuw, uit de tweede helfte der vorige eeuw.

Het bekende gebouwe, dat men Aduana noemt, dient
uitsluitend voor cigarenfabriek.

Manuel 2. 67.

Manuel 1. 62.

De kerk is groot en in goeden smaak, prachtig 415
maar niet overladen en versierd met schoone fres-
co-schilderijen. De galleanen en zalen zijn eveneens
in den grootsten stijl der nyke Spaansche kerk-
ten, met den binnenhof in het midden, waaraan
de oranjebluimen weelderig groeyen omtoomde
frische fontein. Het lot der kloosters heeft
ook deze opvalgers der Tempelheeren getroffen,
en de regering maakt het onwaarschijnlijkste ge-
bruik van deze schoone gebouwen. In de za-
len zijn allerlei bureaus, en de kerk dient
voor magazyn van het tabak. Het jaar van
naf geen honderd jaar door de Besta Bouwmees-
ters en kunstenaars, met groote zorg en kos-
ten is daargesteld, wordt nu kalous verwaast.
De schoone binnenhof ligt geheel verwoest
over. Ook by den grootsten mezzain tegen de muur,
nietten, kan men deze soort van heilighen
of althans barbaarsheid niet zonder vrees
aanziën.

In de nabijheid zag ik eene schoone kerk, waerfor
naam de Trinitarios descalcos, welke nu dienst
voor magazyn en werkplaats van den schoone
troop. Men was er bezig met schermen te schie-
deren en andere taakten gered te maken!

De kerk van de Congregation de San Felipe Ma-
ri is aan een derfelyk meubout onthouwen door
dat zy bestemd geworden is om de parochiekerk
van Santa Tomas te vervangen. Zy is voor ruim
honderd jaar gebouwd en getoest van den goeden
smaak van Tolsa, den bouwmeester die ook tot
de congregatie behoorde. Zy heeft binnendien een
schoone schilderyen, waaronder eene heilige

Journal 1. 82.

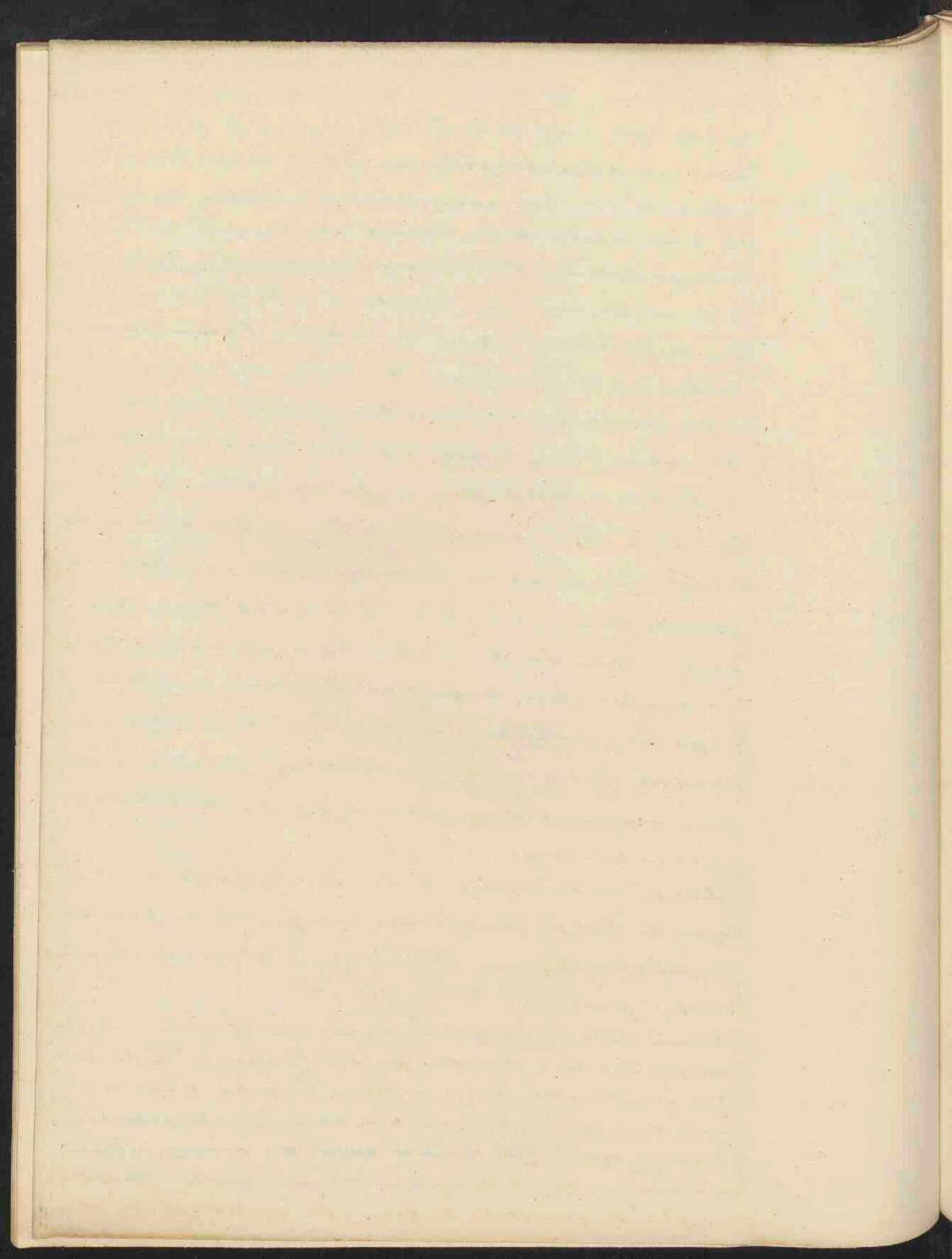
Rese herh hooft over een Schoneu. Looen.

manig die aan Leonardo da Vinci wordt toe 416.
geschreeven. Ik vond de kerk zoo donker dat het
moeijelyk was de schilderijen goed te zien. Het
zhuore kloostergebouw dient voor kazerne.

De kerk van het nonnenklooster Santa Catalina
de Pena verdient een bezoek als gebouw en om
eenige fraaye schilderijen; die men trouwens
hier in byna alle kerken aantreft, zoo dat
het niet doenlyk is daarvan byzonder een
teekening te houden. Het was mij nog om
eene andere rede merkwaardig deze kerk te
bezoeken; men weet mij de plaats actueel het
actueel, maar den 11 juny 1843 de Jefe
politico Comacho door het veld versmoord
werd. Hy pogde in deze kerk eene school,
plaats te vinden van het veld tegen hem
opstand en de soldaten hem afschieten; dat
vergeeft. Men zegt dat hy door willeken
rijge en wreede handelingen zich algemeen
gehaat had gemaakt. Het v. d. d. was ook
dere ommanteling geindigd; de stad bleef
verder rustig.

Dezen avond zag ik buiten de stad het Col.
legio de Santo Pio Quinto, een groot en fraay
kloostergebouw, thans voor militair gebruik
hiet ingerigt.

Binnen de gebouwen van byzondere personen staat
zeer in het huis van den graaf Pessent. Ik ben er
heer in geweest. Het is, volgens het gebruik van dit
land met groote binnenkosen, maar eenige beoemen en
klaamst staven, en groote zalen die daarop uitzien.
Eene breedde opene trap voert naar boven. Boven
zijn groote gewelfde stallen. De vertrekken worden

my niet innuendig zien. Ook die schat van palen Orang 417.
alle klyken van vermeerdering; de eigenaar konde niet
Tedere lang in Parys.

Kalencia heeft als middelpunt van een ryke provincie,
wel inlandsche handel, die nog behoudende ryk van
de indianen de middelen van vermeer met 400 maal
jelyk en kostbaar worden. Men verveest alles
op erels en mindere. Het gebrek van een kaneel
en zelf aan een rede maakt dat er byna geen
buitenlandsche handel bestaat. In tere heeft men
my gezegt dat met twee kisten een kaneel van
de kaneelen worden gemaakt. Van fabrieken ryk
heid ryk de ryke spinneryen en weverryen ryk eenig
zins beroemd, kaneel ry by vroegeren tyd verpale
ken zeer afgenomen ryk. Men heb erkende daarvan de
rukte; ry ryk op kleine schaal; het spinnen geschiedde
reer eenvoudig en zonder eenige verbeterde toelade
len; - ik vand een weverry die zeer goed ingesigt
was, en meer men schone stoffen met bloemen en
andere figuren weefde. Men had hier de bekende tuetel
ten van Jaquard. De eigenaar zede my dat hy tie
voor korten tyd uit Frankryk had ingevaard en
dat men zo nu in de andere fabrieken navolge;
doch dat hy het nog tie de eenige was, die een werke
ting bezat om de castant voor de getonnen te
vervaardigen, zo dat hy dit ook voor de andere
fabrieken deed. Men maake hier nog tie
stehand goede en fraage porcellenen of aardent
gels en algemeen worden de vlassen en musen kaneel
nede verhand. Dit gebreuk en de fabrieken ryk tie
den tyd der Nueven overgebleven. De raket dorer legge
fabrieken is het Oorp kanider op eenigen afstand
van de stad.

Van den toestand der wetenschappen en kunsten en van het
onderwyf heb ik slechts zeer weinig kunnen vernemen.

Annuals 115. 114. 121.

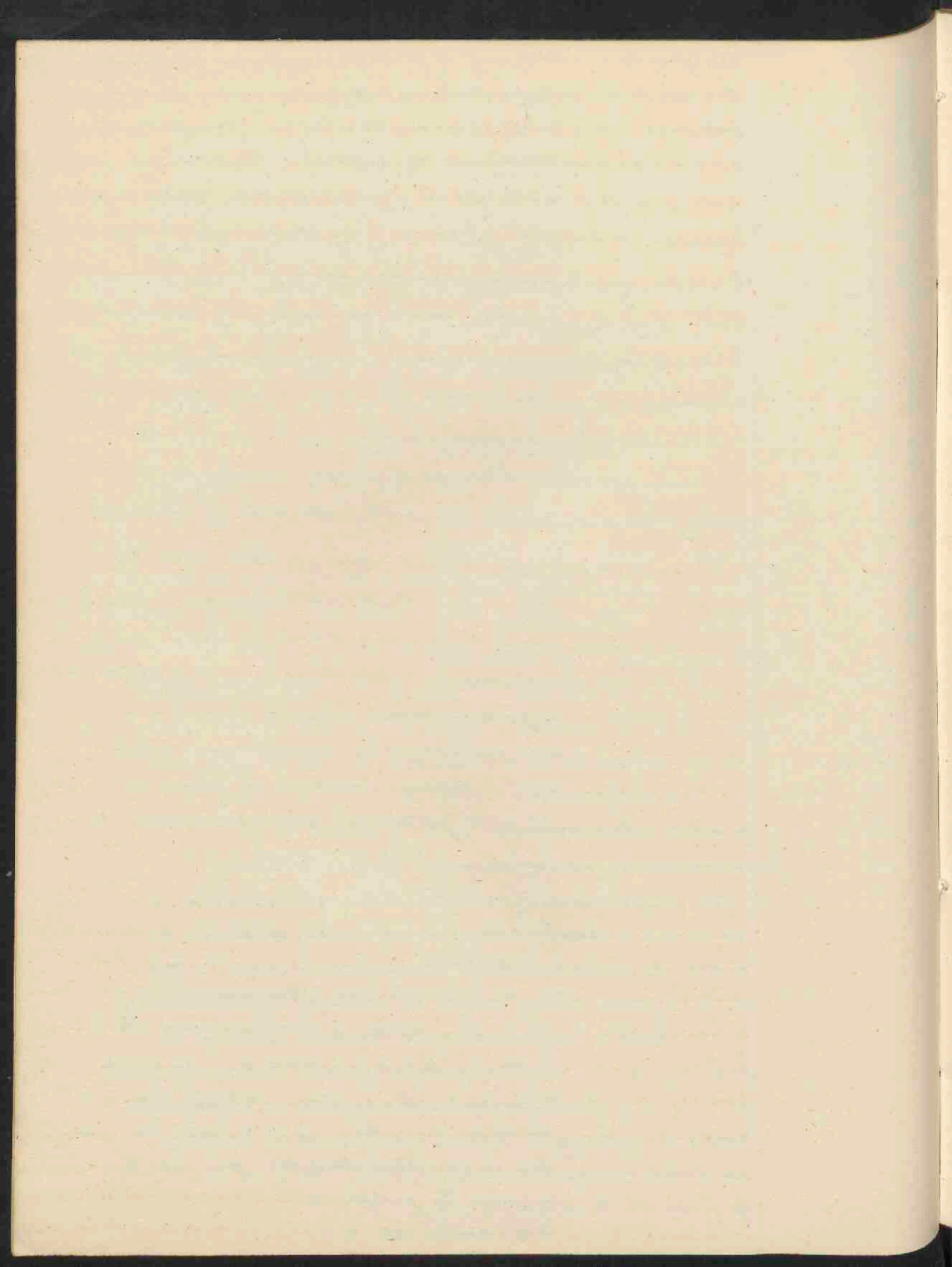
Van de Universiteit en het prachtig Seminarium Corpus 418
Christi het ik reeds gesproken. Er zijn nog andere geest-
lyke Seminarieën, in sommige tucaarvan ook ander-
tuyt gegeven worden. In het handboek naar voren,
den in Valencia wordt er eenig bericht van gegeven.
Lange collegien zijn tegelyk insigtingen van wetbe-
digheid en van opleiding voor Stoudien, ten west
voor andere als voor gesmaelken. Stoud. De vele
jaren, die voor de Stoudien aan de Universiteit
voorgescreuen zijn, doen de jonge leden door,
gaans te vrees beginnen, als wy nog onverschuld
en in kinderlyken leeftyd zijn. De Scholen, die
aan de Universiteit voorafgaen, zijn ook
zeer onvolkomen. Voor de genees- en heekkunde is
aan het einde der regering van Ferdinand VII een
Academie opgerigt, wier bestemming, behalve
de bevordering der wetenschap, de verbetering
der medische politie bevat. Alle deze instituti-
gen hebben steeds door den dwang van de wille-
keurige regering en van de Werk veel geleid;
ene vroege wetenschappelyke ontwikkeling en
voorsuitgang was onvermijdelijk. Sedert de laatste
jaren is die toestand geheel veranderd, doch
de personen zijn voor een groot gedeelte nog
derzelvde. De onlusten en de Burgeroorlog waren
ook voor een nieuwe wetenschappelyke vliegt op
nieuw onaanvaardig. Men heeft toch in eenige opzichten
de beoefening en toepassing der wetenschappen bevoor-
dard. Hier toe behoren de lessen in de toegepaste Scheikunde
de en wettenykunde, welke sedert 1832 en 1833 geheel
kosteloos worden gegeven; — het geneeskundig instituut
in 1841 opgerigt; — het Liceo Valenciano. Dit laatste is
geheel een voortdrieffel van den nieuwen tyd. Op het voor-
beeld van Madrid vereenigde men zich ook geheel nog de
wetenschappen te beoefenen. Een nieuw gebouw van het kloost-

[The text on this page is extremely faint and illegible, appearing as a series of light-colored lines across the page.]

ter den Tempelkeeren is in 1838 daarvoor ingezet, ik ⁴¹⁹
heb het dezen morgen bezocht. Het is ruim en goed in orde
geboegt. Men heeft zelf een toneel, om jonge lieden in
de schouwspelkunst te oefenen. En worden verga-
deringen gehouden en in eenige vakken heeft men
openbare cursus gegeven: geologie, staatskennikunde
kunde, geschiedenis der bezetting van Spanje. Die
te loofde wat gaads; doch, zoo men, my gezegd heeft,
is de yver spaedig bekoeld; de mannen welke die
cursus gaaven zijn naar Madrid verplaatst; de luit-
aan zulke cursus by te wonen is zeer menigmaal; de
byeenkomsten hebben gering belang; — en alle be-
perke niet byzigt tot een Saerstat waar men gemeen-
schappelyk eenige tydskriften, meest halfbladen
kost.

Naar het lager onderwijs zijn vele wy-
skolen, ook voor meisjes; doch die yver groenten
doel van geestelyken oorsprong en sommige worden
door mannen gehouden. Zy bepalen niet tot
het zingenaamd godsdienstig onderwijs of wel het
ander is daaraan ondergeschikt en of zeer middel-
matig. Het grootste gedeelte van het volk leert
niet lezen en schrijven.

Een genootschap is, zoo men, my gezegd heeft, zeer merk-
zaam, de Sociedad economica, welke reeds sedert 1776
bestond, doch in 1832 een geheel hervorming heeft
aangevraagd. De Baron Santa Barbara is haar voor-
zitter en zijn yver trekt de andere leden op. Het heeft
my leed gedaan dezen verdienstelyken, men niet te
hebben leeren kennen. Deze Sociedad treedt alle
pogingen aan om de noodvingen in den landbouw
en fabrieken, die in andere landen gemaakt zijn, in
Spanje in te voeren. Zy geeft werken uit om de kennis
daarvan te verkoeiden, geeft pryzen uit voor de invan-

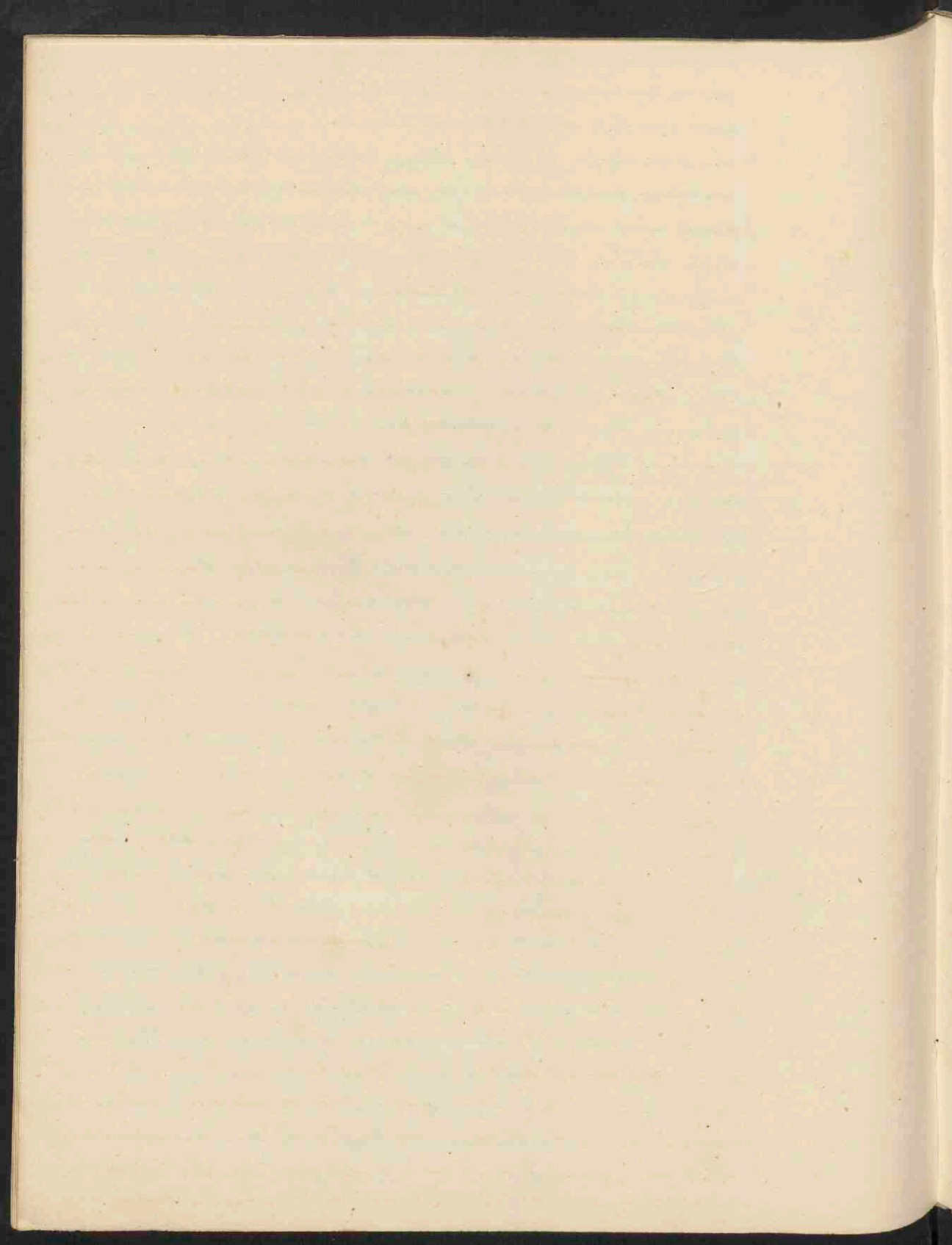

Journal 1. 64

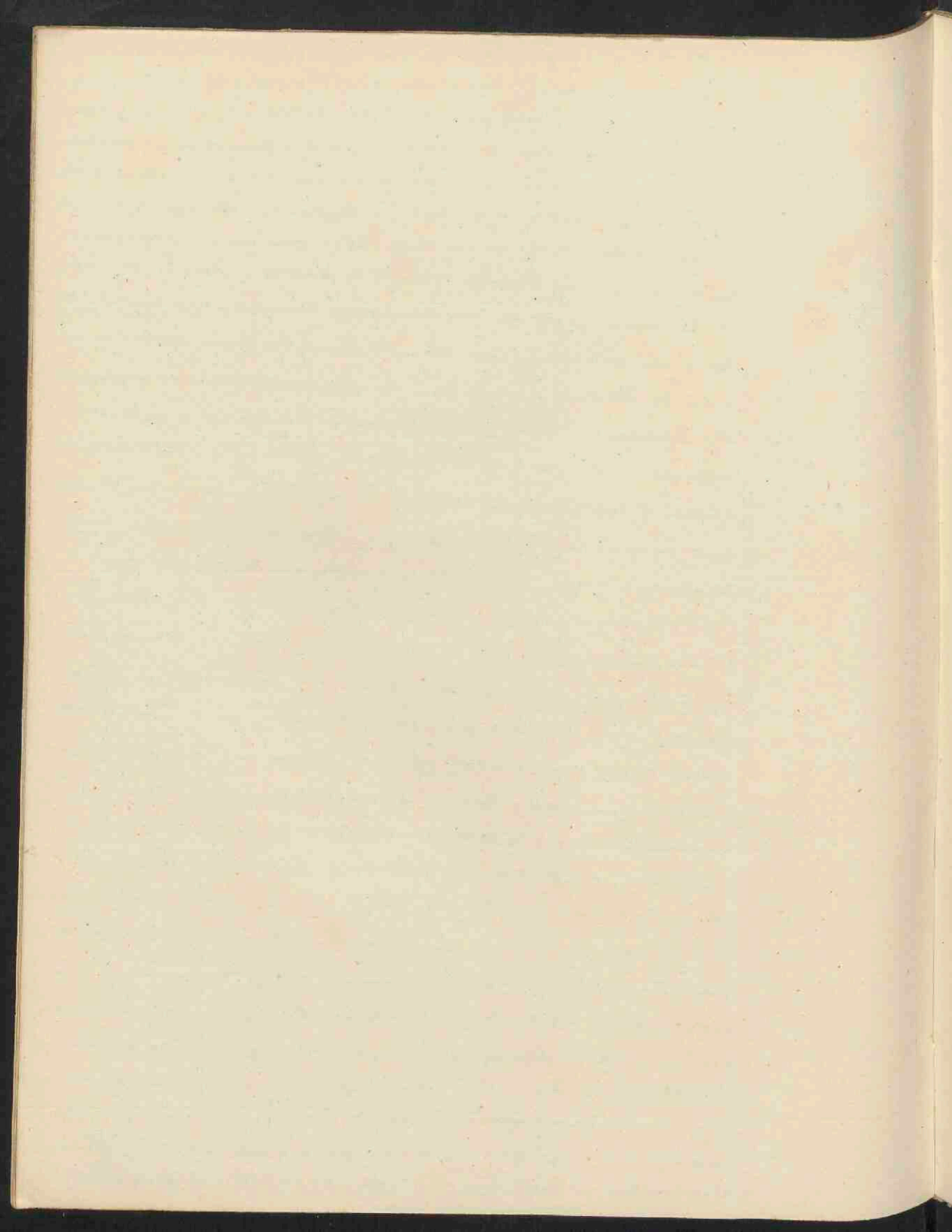
gemakkelijke zyn hier in den vregen grond die vele gemak-
ken te kweeken, welke wy in noordelyke streken slechts
konnemadlyk in trekken kunnen overwintereu, doch
men merakt hiervan byna geen werk in Spanje. De
natuur geeft zoo veel, dat men zich de moeite niet
geeft om door hand nog meer te verbygen; en
toch woude men daardoor het land en de tuinen
nog eenzijdig veel schooner kunnen maken.

421
422
Wij bezochten het gebouw der Academia de San Carlos,
welk bestemd was tot onderwijs in de schoone kun-
sten. Deze Academie bestaat sedert 1768 en daryelke
worden hare kweekelingen in ruime Zalen onder-
wezen. Voort out was de verzameling van schil-
dergen merkwaaardig, welke voornal bestaat uit
stukken, welke een der bestaandste van de Aca-
demie vermaakt heeft. Byzonder bewaard ons
eenige van Ribera. Wij zaggen hier een fraai mo-
del van het Theater van Murviedro. De bewaarder
van de verzameling der Academia is dezelfde Don
Pedro Perez die zelf zoo veel verzameld heeft. Hy
zeide ons dadelijk, dat het geen wy hier zien zonder
niet, was in vergelyking van zyne schuldargen.

Van het groote Dominicaner klooster en kerk, die
vraagen tot de groote merkwaaardigheden behoorden, is
het grootste gedeelte bestemd voor een park artillerie
en voor een woning van den Kapitein generaal. Ist-
ten zyn de twee schoone kerkellen bewaard, die ook
zoo groot zyn als een gewone kerk. Wij hadden die vroe-
ger gesloten gevonden, en bezochten ze heden, en merkten
ons zeer behaagd. De kapel de la Virgen del Rosario, in
gaaden griekschouen styl gebouwd, is behangen met schoone
schildargen; doch de choorjongen, die zo out ommet mit
niet van welke meester. De kapel de San Vincente ver-
toont byzandese praakt van marmer en ander godsteun-
ten. Wij zaggen en ook marmergraven, uit de restende een.

In het schone gebouw der Academia is thans de pa... 422
laik der Cigaren. Het is een tuur paleis in nieuwere
styl met smook gebouwd, onder het bestuur van Filan-
da Blanca, die het bestuurt voor het financieel bestuur
der gahete provincie. Zoo men mij zeide heeft het een
en twintig millioenen realen gekost. Th 4 of nu in de
uitgestrekte zalen meer dan 2000 vrouwen, en meisjes
tuurkezaam om tabaksbladen te rollen. Het is een van
de duurste en eenvoudigste werkzamenheden. De
kans en vermenigving van de laatste van bladen en
van de tabak zelve zijn de gewichtigste bezorging en
die geschiedt door ambtenaren volgens vaste voor-
schriften. De tabak is voortdurend van Spaansche
Kolonien afkomstig: Havana, Manilla enz. even-
wel gebruikt men ook veel Amerikaanse van
Virginia enz. Men verbruikt hier meer dan
50,000 ponden Smoak. Men werkt dagelijks van
4 ure Smoak tot 5 ure Smoak, ook met
buischeporing om te eten. De arbeidsters komen
veelal van buiten de stad, brengen niet wat mede
voor middagmaal, of wel gaan in een soort van
restaurant, dat voor haar bestemd is, spijzen. Zy
verrijten haar werk aan tafels gezeten, 7 of 8
aan elke, en onder opzigt van bejaarde vrouwen.
Men betaalt ze by het stuk en die goed werken, meer
wan 8 realen daags verdienen. Deze lieden hebben
geen ongunstig of onverschand voortkomen seen
schaa, veel onde te heerteken. En zijn zenen zulke re-
gimentsfabrieken in het Rijk; Smoak wordt alleen in
Sevilla gemaakt. Zoo mijn Landsman mij zeide is de
prijs van rook de regering de Cigaren verkoopt drie
maal zo hoog dan zy haar gemaakt koston. Het is
nog altijd een bedrukkend middel van inkomsten

voor den Staat; doch de hoge prijs maakt juist dat ⁴²³
ze veel makkelijker worden verkocht.

